Poſtilla cū ſermonibus euangelioꝛuꝫ dn̄icalium: eximij doctoꝛis Nicolai de dynckelſpuel per circulum anni

Tabula

Tabula alphabetica in poſtillã eximij doctoris dñi Nicolai de dynckelſpuel: continens materiã ĩnibi deductã.

a Buſus diuitiarũ vel bonorũ cõtingit tripliciter. ſermone.lij. R.
Actus noſter quis ſit meritorius vite.ſermone.l.F.
Adam qualis factus ſit in primo ſtatu.ſermone.iiij. R
Adherere deo vt poſſim⁹ ſm ani/me potentias hec ſunt nobis neceſſaria lj.Q
Admonet dominus nos multis. lxx.M
Adoratio quid eſt xvij.G
Aduentus dñi quare annuatĩ re/colitur.ſermone.j.A
Aduentus dñi quadruplex.ſ. B.
Ad aduentũ dñi p̄patio j.C
Aduentus chriſti ad iudiciũ declaratur iij.D
Aduentus primus debuit eſſe in paupertate iij. P.
Adulatio qñ ſit mortal'e.lxxviij.S
Ager triplex in quo chriſtus ſeminauit xiiij.C
Agilitas erit in corporib⁹ beatorũ xliij.E.
Alma.i.abſcõdita tres in hebreo ſic ſunt ſcripte vj.M
Angeli qñ fuerunt creati iiij.R
Angeli gaudent de penitẽte.lv.L
Anguſtie obſeſſe hieruſalem maxime fuerunt ſex lxiiij.G
Anima eſt melior corpore lj.N
Anima poſt ſeparatõnem quan/tum tempus habeat inter iudi/ciũ particulare. lxxx.A
Apparitiones cũ fiunt alicui quo/modo ſe debeat habere vide ſermone xliiij.O.
Apparuit chriſtus poſt reſurrectionem pluries xxxix. P
Appetit⁹ duplex ĩ chriſto.xxxv.A
Apoſtoli tribus vicibus ſunt vo/cati lvij. V.
Arbor mala quõ punieť lxij.V
Aſcendit chriſtus ſm naturã hu/manam xlviij.L.
Aſſumere carnẽ ex femina decuit chriſtum vj.H.
Auaricia quid ſit liij.D
Auaricia excludit dĩ ſuitiũ.lxix.Z
Auditores verbi dei ſunt in qua/druplici differentia xv.M

Aptiſmo

b Aptiſmo chriſtus meruit vt oĩa pctã remittat.xxxij.A
Beatitudo et gloria chriſti diuina virtute manſit in ſupiori ratõne vt nõ redũdaret ĩ corp⁹.xxxv.B.
Beatus quilibet tũc habebit illa ſcilicet xliij.F
Beati habebũt ſituatõnem reſpectu corporis chriſti xlij.F.
Beelzebub vnd̃ hẽat ortũ.xxv.B.
In beelzebub eijcere demonia nõ poſſe dñs probat xxv.C.
Benignitas dei oſtendit in filij p nobis traditione xxxij.B.
Blaſphemare deum quid ſit. lxxiiij. B
Bonos eſſe permixtos malis dominus permittit xiiij.E
Bona triplicia ſunt a nobis que/renda lxix.G
Boni extra eccleſiam qui ſint.ſer/mone.lxxv.G

Charitas maxime iſlāmaẗ ꝑ attētā cōſideratōēȝ incarnatōis xp̄i.
Caritatē nimiā oſtēdit christ⁹ in paſſione ſua (v.E xxxiij.H
Caritate nihil mai⁹ inter dona dei
Caritatē ſe hr̄e nemo ſcit ꝑ certitudinē (xlix.Q xlix.R
Caritatis gradus q̄ ſunt ꝛ quō diſtinguunẗ xlix.X
Caritatis ꝑfectōeȝ ſapiētie ꝛ oīm ꝟtutū excellētiſſime habuit maria. xlix.Y
Caritas ad quid mouet habenteȝ eam lv.L
Caritatis p̄cioſitas ꝛ laus. lxxij.T
Carnalib⁹ deſiderijs reſiſtere quomodo diſcrete debem⁹ xliij.N
Caro ꝛ ſenſualitas quō ſit ſubijciēda ſp̄ūi docetur iiij.L
Celum nobis aperitur ꝑ paſſiōeȝ chriſti. xxxij.D.
Cena dicit vita eterna liij.A
Centurio quis fuerit ꝛ vnde ſic diceretur xi.V
Centuriōis fidem ꝛ hūilitateȝ ſeq̄. debemus in ſūptione corpis xp̄i
Cerimonie ꝛ exercitia interiores magis ſunt curande q̄ȝ exteriores (xj.X lv.R
Cibi eterne cene nō ſunt corꝑales
Cicatrices chriſt⁹ ideo reſeruauit poſt reſurrectōȝ. (liij.A xlij.E
Circūcidi voluit xp̄s ideo ix.F
Claritatē corꝑis gl'ificati q̄re xp̄s nō oſtendit diſcipulis poſt reſurrectionem xxxix.Q
Claritas ꝛ pulcerrimus color erit in corꝑibus beatoꝝ xlij.E
Clauis tribus aut q̄ttuor chriſtus vtrū fuerit confixus xxxvij.X
Cogitatōibus oībus corāꝑtū aſſimilatur vie trite xv.M
Cōpaſſio matris nō fuit minim⁹ dolor xp̄i ſ' ei⁹ dolores. xxxiij.O
Complexionat⁹ fuit xp̄s optima complexione xxxiij.N.
Conatus freq̄ns ad bona opera ē ſignum charitatis xlix.R
Conſciam freq̄nter examiare ꝛ vitam eſt ſignū electōis xlix.E.
Cōſideratio ꝓprie excellētie vt pl'imum deijcit lxv.R
Contritio vñ deleat mortalia peccata. iiij.T. xxxj.A
Cōuerſationi hoīm ꝛ inſtructōi cōueniebat chriſtū incarnari v.D
Cōuerſatus nō eſt chriſtus continue cū diſcipulis poſt reſurrectionē ideo xxxix.Q. xlviij.F
Cōuerſatus fuit xp̄s cū hoībus ꝛ nō Johēs baptiſta ideo lv.J
Corrigēdo alios māſuetudo ē adhibenda xij.B. lxix.F.
Corrigere fratrē ſꝑ debem⁹ vbi ē ſpes corrigendi xxxv.Y
Credere deū deo et in deū differt. xlvj.T
Cruceȝ chriſtus non deſcendit ad ſuaſionem iudeoꝝ xxxviij.B
Curioſitas mala liij.D.

Damnatorū

Damnatorū multe ſunt pene. lxxx.B
Dānati quō videant bonos in gloria lij.T
Defectus illos accepit xp̄s quos decuit eū aſſumere viij.A.
Demon pōt ligare vel vti membra poſſeſſi lxvj.N
Demones ſingulis vicijs ꝓſunt. et ab eis nominanẗ lxix.Z
Deſideriū patrū de incarnatione chriſti q̄ntū fuerit. v.H
Deſtructionis hieruſalē erat cau/

ſa auaricia ſacerdotū lxxiiij.D
Deuoti aliq̄ ꝑcipiunt dulcedinez ſacramenti. alij tepidiores effici/ untur. xlvj.V
Deuotiōis cauſa vnde eſt.xxxij.T
De⁹ quō incarnat⁹ deſcēderit.ij.R
Deū poſſe incarnari ꝓbat̄ ij.D
Deus an aliter q̄ꝫ ꝑ incarnatōnez potuerit hoīem liberare v.A
Ex deo eſſe aliquid intelligit̄ du/ pliciter. xxix.N.
Deus eſt in omnibꝫ rebus genera liter.in iuſtis vero ſpecialit̄.l.D.
Deus venit ad aliquos ſed diuer ſimode l.D.
Dextera in ſcripturis q̄d ſignificet xlviij.M
Diabol⁹ quō ſit inimic⁹ hominis ſermone.xiij.D.
Diabolus ad meliora tendētibuſ cō tra eos pl⁹ graſſatur. xvij.V.
Diabolus ex cōiectura eſtimabat ieſum eſſe chriſtū xvij.A
Diabolus hortat̄ nos ſed nō ar/ tat ad peccatū xvij.D.
Diabolus male allegauit ſcriptu rā contra chriſtū xviij.M
Diabolus fort꜖ cuſtodit atriū ſuū ſermone.xxv.D
Diabolus duplicē ptātem habet ſuꝑ pctōres ꝓpter pctm̄.xxxij.C
Diabolo noluit chriſtus patefieri ꝙ eſſet meſſias xvij.B
A diaboli ptāte merito paſſionis xp̄i liberamur xxxij.C.
Diabolū ſe nō habere chriſtus ꝓ/ bat. xxx.O
Diabolus ſi in forma chriſti ado raret̄ vtrū peccaret q̄s xliiij.P
Diabolus princeps mūdi triplici ter iudicatus eſt. xlvj.T.
Diabolus quō tēptauit ꝓmos pa rentes. iiij.S
Diabolus nō potuit ſcire mariā virginem parere vij.P
Dies intelligitur totuꝫ tp̄us vite noſtre xiiij.D
Diem triplicē chriſti abrahā vidit xxx.R.
Dies tres quibus ſuſtinem⁹ xp̄m in deſerto ſunt lxj.O
Diligendus eſt de⁹ ideo lxvij.S
Diligere deum ex toto corde eſt. lxxij.O
Diligere ſe deū quō quis pōt ſcire ſermone.l.F.
Dilectōis effectus l.F.
Dilectōis dei p̄ceptū an poſſit hic impleri lxxij.R.lxxiij.Y
Dilectōnis p̄ceptum eſt datū ꝑm modum patrie lxxij.S
Dimittere alteri offenſam quō fie ri debeat lvj.R.
Diſciplina nobis neceſſaria eſt ad domandā carnem xliij.M
Diſcipuli quare ita crediderunt re ſurrectionē chriſti xlviij.F
Diſcipuli verba paſſionis chriſti n̄ intellexerunt xvj.O
Diuitie dicūt̄ māmona iniquitat꜖ lxiij.E
Diuitiaꝝ amor excecat lxix.X
Diuitijs ille ſeruit lxx.A
Diuites ratōe cuius ſunt honorā di.ſermone.lxxvj.L
Dolor verus ſenſibilis exterior fu it in chriſto a ledente extrinſeco. ꝛ maximus xxxiiij.N
Dolorem tam magnū chriſt⁹ aſ/ ſumpſit voluntarie xxxiiij.P.
Dotabit̄ corpus noſtꝝ in reſurre/ ctione xlij.E

Ecclesia pri

mo ꝓponit nobis chri ſti tēptatōez a diabolo

ſermone.xix.N.
Eccleſia ſignat̃ p mulierẽ ſangui/nariam lxxix.V
Electionis ſigna reperies xlix.D
Electũ aut reprobatũ eſſe an quiſ ſciat xlix.A
Emorroyſſa ſanata fecit ſtatuam ad imaginẽ chriſti lxxix.X
Exaltant ſe q̃dã ⁊ deijciũt̃ ab alijs et econtra lxv.M

Ides eſt i

f picul' ſecura. et in ſecuritate piclitat̃.xvj.R
Fides p incarnatõem chriſti maxime reſeratur et ſolidat̃ v.L
Fides duplex xlviij.D
Fideles p̃mitiui ex vicinitate paſſionis xp̃i tantũ feruorẽ conceperũt vt pp̃ter xp̃m oĩa relinq̃rent iiij.X.
Filius dei quõ ſit ĩ mundũ miſſuſ ij.L
Flagellis indurari ſicut pharao ẽ ſignũ damnatõnis xlix.B.
Fragm̃ta q̃d ſignificẽt.xxviij.M
Fratrem aliq̃d habere cõtra nos contingit tripliciter lx.L

Audiũ du

g plex. xl.T.xlvij.C.
Gaudere debemus in die paſce xl.X
Gaudiũ mũdanũ eſt cõtẽptibile. xlvij.C
Gaudiũ iuſtoꝝ quid ſit xlvij.D
Gaudebant ap̃li poſtq̃ȝ aſcendit. xlviij.N
Generatõis omnis diuerſitas in chriſti incarnatione cõplet̃.vi.D
Gloria inanis facit omne op⁹ bonum peccatum. lix.G

Omo fact⁹

h eſt. qñ canit̃ h̃ in ſymbolo oĩs popul⁹ flectit genua p gratiaꝝ actõe incarnatõis chriſti iiij.X
Homo quõ a deo p̃mo ſit factus xliij.J
Homo duplex interior ⁊ exterior lj.N
Homo debȝ p̃cipue ad tria laborare vt deo aſſimilet̃ li.P
Hoĩes ſunt in triplici ſtatu .lv.L
Hoĩs obligatio duplex.ſcilicȝ dõ et diabolo xxxij.X.
Honor ẽ teſtĩoniũ v̉tut̃.lxxvj.L
Humana natura eſt exaltata ſup omnes angelos v.E
Hũilitatis gradus eſt pauca verba loqui x.N.
Hũilitatis exemplũ chriſtus ſua paſſione nos docuit. xxxiij.J xxxv.X.
Hũilitatẽ cuſtodiendã cogũt hominẽ hec.lxv.R

Anua regni

celeſtis clauſa eſt per pctm̃ iiij.T
Idropicus ſignificat auaꝝ et luxurioſum lxxi.N.
Ieiuniũ quare ſit ordiatũ .xvij.Y
Ieiunauit xp̃s ſtatim poſt baptiſmum xvij.Y
Ieiunare maxime debent intrantes religionem et conuerſi ad penitentiam xvij.Y.
Ieiuniũ eſt ſcutũ ꝯtra temptationes xvij.Y
Ieiunare xp̃s voluit p̃ciſe quadraginta diebus xvij.Z.xviij.J
Ieiuniũ quare ſit inſtitutũ. et ad quid valeat xx.D
Ieiuniũ quõ ſit inſtitutũ.xxix.R.

Alphabetica

Jeiunare q̇ obligenť xxij.S.
Jeiunij ſanctificatio requirit iſta. xxij.T
Jeiuniũ nos nõ incipimꝰ poſt baptiſmũ ſicut chriſtus xxij.V
Jgnorantia veritatis ſi eſt vincibilis non excuſat lix.F
Jllitteratos ꝛ rudes apľos elegit lvij.X
Jmpios alios corrũpentes dominus hic nõ punit lxij.S
Jnanis gloria etiam in ſeruis dei regnat lix.B
Jnani gloria diabolus tẽptat penitentem xix.P.
Jncarnatõis excellentiã deſcribit Bernardus v.E
Jncarnatõis bñficia nõ cogitãtes ſunt frigidi in amore dei v.B
Jncarnatõis cõſideratio affert occaſionẽ virtutis v.B
Jncarnatõem patres expectabãt magno deſiderio iiij.X
Jncarnatio dñi facta eſt i.E
Jncarnatꝰ quare ſit xp̃s iiij.R
Jndulgẽtie et xp̃i paſſio ſatiſfaciunt ꝓ peccatis nr̃is xxxij.E
Jnferni q̃ttuor ſunt loca xl.V
Jnfernũ chriſtꝰ ĩmediate poſt expiratõem in cruce deſcẽdit .xl.R.
Jn inferno xp̃s in triduo mortis manſit ƀm aĩam xl.X.
Jnfirmitas infligiť a deo multipliciter lxxiiij.B
Jngemuit chriſtus in ſanatõe ſurdi propter tria lxvj.P
Jnuidia quid ſit lxvi.Q
Jnuidie filie lxvj.Q. ĩ fine
Johãnes baptiſta nõ fuit cũ boĩbus cõuerſatus lv.D
Johãnem euãgeliſtã chriſtꝰ vocauit in nuptijs añ copulã carnalem.x.D
Joſephi teſtimoniũ de xp̃o .xxvj. F.in fine
Joſeph deſponſatõe marie fuit ꝟgo corꝑe et virgo ꝑmãſit.vij. Q
Joſeph debuit habere abũdantiã virtutũ vt eſſet ʒueniẽtia ipiꝰ ad ſuam ſponſam vij.R.
Et accepit ĩ donũ ligatõez fomitiſ vt mĩme eũ ad viciũ carnis inclinaret.vij.S Et fuit iuuenis nõ ſenio ʒfectꝰ q̃uis ſic depingať. vij.T.Et vt maxime fluctuaret ĩ mẽte vt nollet mariã traducere vnde haberet ortũ vij.X
Sed certificatꝰ fuit ab angelo ꝺ impregnatõis modo vij.Z
Jpocrita ñ p̃t diu abſcõdi.lxij.S
Jpocrite tripľr nitũť abſcõdere eorum aſtutias lxij.R
Jra qñ ſit peccatũ lviij E
Jra ꝑ zelũ fit dupliciť lviij.D
Judeoꝝ pctm̃ ꝛ ĩg̃titudo xp̃ianorũ auxeř t dolorẽ paſſiõis chriſti. xxxiiij.Q
Judei ex ꝓpria malignitate aſſumũt ſibi ſcãdalũ ꝺ natiuitate xp̃i
Judei añ incarnatõnẽ fueřt (lx.J pplˀs electꝰ ſed pꝰ reprobatꝰ.i.F.
A iudeis cũ q̃riť vbi ſit xp̃s varie rñdent lxxv.D
Judeoꝝ obſtinatio ꝛ excecatio. xx
Judeoꝝ triplex genꝰ q̇ xp̃z (vj.B nõ receperũt lxxv.F
Judeoꝝ error circa p̃cepta dei ex/
Judã xp̃s nõ deſijt (tirpať.lix.D fraterne corrigere q̃uis ſciret nihil ꝓficere xxxv.Y
Jude nimia cupiditas in xp̃i venditione notať xxxvi.D
Judiciũ accipiť dupliciť lvi.N
Judiciũ q̃le dñs ꝓhibuit lvj.N.
Judiciũ ſuſpitõnis fit duobꝫ modis.lvj.O

Judiciū maliuolentie. lvj.O
Juſti aliqui etiā penitentes ſunt. ſermone.lv.M
Juſticia phariſeoꝝ fuit diminuta tripliciter lix.E.
Juſticiam docuit chriſtus in ſua paſſione xxxiij.R
Juſticie diuine rigor oſtenditur in paſſione xxxiij.R
Jeſus chriſtꝰ ꝙ ſit vere filius dei et naturalis probat̃ ij.G
Jeſus ꝙ ſit verus deus et hō probatur ij.J.
L apis ad ſepulchruȝ chriſti deſigt penitentiā xxxix.N.
Largitas diuine miſericordie notat̃ in remuneratōe opeꝝ bonorum.ſermone.liij.V.
Latriā contingit dupliciter diabolo exhibere xliij.P.
Latrones inuidēs ē genus hūanū lxvij.T
Latro moriēs in cruce tria habuit xxxviij.D
Lauādo pedes diſcipuloꝝ chriſtꝰ nos tria docuit xxxv.V
Lauamus pedes inuiceȝ ſpūalit̃ qñ iuicē pctā dimittimꝰ.xxxv.V.
Lege ſcripta ſunt hec decē.lxvij.S
Leproſum quare dñs tetigit cum eſſet ꝓhibitum xj.R
Leproſus peccator ꝛ ſi p̱ cōtritōeȝ ſit mundatꝰ. adhuc tñ mittit̃ ad ſacerdotē eccleſie xj.T
Ligatus fuit chriſtꝰ a iudeis ideo. xxxvj.F
Locuſta cibꝰ iohānis baptiſte q̄d fuit.lv.H
Lux et tenebre quō ſint in inferno lxxx.D
Lucem quam debeamus petere a domino xvj.S
Luciferi caſus fuit ꝓpter ſupbiaȝ. lxv.R.
Luxuria maximū vinculū aīe ne ad deum accedere poſſit.liiij.G.
M alos in eccleſia debemꝰ ſinere ꝓpter bonos xiij.E
Mali hic proſperant̃ et iuſti opprimunt̃. lxix.J
Malicie hominū ad tpus aliqñdo cedendū eſt xxvij.H
Mamō et mamona dr̄nt. lxix.Y
Mandatoꝝ dei ſtudioſa obſuatio eſt ſignum grē xlix.S
Manſuetudinē chriſtus docuit in paſſione xxxiij.L
Maria an vouerit virgitatē an ñ vij.Q.
Maria an cōſenſerit in copulam carnalem vij.Q
Marie maxima laus ſi dicimꝰ eā eſſe matrē dei vij.R
Maria p̄ſuata fuit ab originali. vij.S
Mariā nemo cōcupiuit vij.S.
Maria quomodo inuēta ē in vtero habens vij.V
Maria quō ↄcepit de ſpūſancto. vij.X
Maria quare ñ reuelauit ioſeph impregnatōis modū vij.Y.
Maria ſollicita eſt fideles p̄ſuare a malo etiam tpali x.J
Maria dicit̃ mulier rōe ſexꝰ.x.N
Maria pauca vba loquebat̃.x.N
Ad mariā oratio pulcra auguſtini xxxviij.F
Maria quare nō venerit ad ſepulchrum cum alijs xxxix.M
Matrimoniū inter mariā et Joſeph veꝝ et ꝑfectū fuit vij.O

Alphabetica

Magdalena et alie marie nō pfecte crediderūt diuinitatē christi. xxxix.R
Meditatiōes de penis inferni vtiles sunt lxxx.G
Mercēnariꝰ ideo cōducit̄.xiiij.G
Misericordiā christus oñdit nobis sua passione xxxiiij.R.
Misericordie opa q̄ magni meriti sint xxxix.L.
Misericordias septē deꝰ nob dedit.sermōe.xli.A
Missio filij dei qualis sit ij.L
Miraculū conuersiōis aque ī vinū fuit simpliciter primū. x.O
Miracula facere solum post baptismū christo cōueniebat x.P
Miraculū nō debuit christꝰ facere ad suasionē diaboli xviij.R.
Miracula christus aliquādo fecit orando. aliqñ iubendo. xxvij.I xxviij.I
Tria miracula christus ostēdit in sua captōe xxxvj.E
Miracula et signa quare nūc non fiūt sic ī p̄mitiua ecclīa.xlviij.D
Miracula quotidie spūaliter fiūt p electos in ecclīa xlviij.I.
Miracula christꝰ aliquādo predicari aliqñ occl'ari p̄cepit.lxvj.O
In miraculis christus est dissilis alijs sanctis lxx.L
Morientibus in charitate merito christi datur vita etna.xxxij.E
Mortuis resurgentibꝰ nō crederemꝰ si scp̄ture nō credimꝰ.lij V
Mortuos resurgere nō esset vtile ad correctionē vite lij.X.
Mortuus iuuenis ante portā significat pctōrē māifestū.lxx.M
Mortuos nō debemus flere inconsolabiliter. lxxix.X.lxx.R
Mors a iusto hilariter expectatur sermone.lxxix.X
Mortē ō liberate cogitare ⁊ timere est vtile. lxxx.D.
Mortem appetere vtrum liceat. lxxx.R.
Mortē dñs voluit esse incertam. lxxx.L
Munus dō offerendū est omne opus bonum lx.I
Murmuratio sanctorū in regno quid est xiiij.L

Nasci christus voluit sic paup. v. D.viij.C

Nasci christū de virgine decuit.vj.N.in fine.
Nasci voluit de desp̄osata.vij.P.
Nasci voluit puer. viij.A
Natiuitas christi est quartū difficile qd salomon ignorauit.vi.N
Natus est xp̄s debito tp̄e viij D
Natura diuina est vbiq3 lxxvj.I
Natura duplex in christo. ij.G xxxij.X
Nature humane vitas in xp̄o declaratur vj.D
Nature diuine nō derogat q᷑ s̄m carnem xp̄s nascatur ex virgine. vj.R.
Nauicula tropoloyce significat animam xij.B
Noīa debent imponi ab aliq̄ proprietate rei ix.G
Nubes christo ascēdenti nō fuit ī vehiculum xlviij.L
Nec gloriosis corporibꝰ resurgentibꝰ xp̄o obuiā in aera. xlviij. L
Nuptie diuine nature cū hūana. lxxv.E
Nuptias dñs sua p̄sentia approbauit x.D
In nuptijs solum et alias nunq̄

maria rogauit xp̄m ad miraculū faciendū x.R

Obedienti-

am nobis dn̄s demonſtrauit xxxiij.D
Obprobria multa iudei xp̄o intulerunt xxxvi.L.
Oculos diſcipulorꝝ dn̄s btōs dixit.ſmone.lxvij.R
Odire nō poteſt deus aliq̄d eorū que fecit vj.R.
Opera in caritate facta merentur vitam eternam iiij.U
Opa bona dn̄s docuit nos occultare xi.S.
Opis oſtentatio p̄ter rectā intentionē nō ſufficit ad ſalutē.lix.B.
Opa noſtra nō debem⁹ facere in publico lxvi.N O
Opa noſtra duplici intentōe fiūt in manifeſto lxvi.O
Orare chriſtus voluit imminente paſſione xxxv.E
Oratōe oportet defect⁹ nr̄os ſuppleri xlvij.A.
Oratio vt exaudiat̄ ſit tal'.xlvij.A
Orōis impedim̄ta ne exaudiatur.xlvij.B
Originale peccatū qualiter cōtrahatur vij.S.
Originaliū remiſſio vn⁹ eſt fruct⁹ paſſiōis xp̄i. xxxij.A
Oſtentatōem quō fugere debem⁹ xxxvij.O
Oues ſignificant bonos xp̄ianoſ lxij.Q

Patientie p̄

cepta debent eſſe in p̄paratōe cordis. xxxvi.J.
Patientiā xp̄s nos ſua paſſione docuit.xxxiij.J.xxxv.X.xxxvi.J.
Panis nomine om̄is victus intelligitur lxxi.N
Paradiſus iij.X.xl.X
Parentes ratione cui⁹ honorandi ſunt. lxxvi.L
Paſſionem ſuam dn̄s p̄dixit diſcipulis xvi.Q.
Paſſiōis chriſti incōmoda.iij.Q.
De paſſiōe dn̄i meditāda.xxxij.U
Paſſiōis xp̄i effectus xxxij.A
Paſſiōe ſua q̄libet ſemp̱ aliquid abſtulit aut cōtulit xxxiij.D.
Paſſiones aliter ſunt in chriſto: aliter in nobis xxxv.B
Paſſionis dn̄i debem⁹ recordari int̄ gaudia reſurrectōis.xxxix.P
Paſſio xp̄i duote meditata ſanat om̄e vulnus mentis xxxiij.S
Paſſio chriſti particulatim recenſetur.xxxiij.T
Paſſus eſt chriſtus nobis ad exemplum xxxiij.F.
Pati an xp̄s voluerit volūtarie. xxxv.A
Paup̱es non omnes ſunt boni. lij.S
Pax triplex l.R
Pctōꝝum magnitudo auxit dolorem in chriſto xxxiij.P
Peccati diſplicentia auxit eius triſticiam xxxiij.P.
Pctōꝝum deteſtatio ſignū eſt gr̄e xlix.R
In peccato manere vſqꝫ ad ſeniuꝫ eſt ſignū damnatōis xlix.L.
De peccatis noſcere ꝛ intelligere ē vtile lix.F.
Pctōꝝ ſi ſtatum culpe intelligeret fleret lxiij.F
Peccata in deū et hominē maxime differunt in ḡuitate.lxxvij.N
Pctā dimiſſa quō r̄deāt.lxxvij P
In peccati dimiſſiōe quō debem⁹

nos habere ad fratrē lxxvij.Q
Peccare nō debuit adā iiij.S
Peccatū ade ſequunť oēs defect⁹
in hūana natura iiij.T
Pena duplex ꝓ peccatis nr̄is de/
bita remittiť ꝑ paſſionez chriſti.
xxxij.B
Ad plenā peccatoꝝ dimiſſionem
tria requirunť lvi.L
Penitentia quō in ea ſit ꝑmanē/
dum xl.S
Perfidie iudeoꝝ cauſe ſūt ſex. ſer
mone.iij.N
Perſeuerantiā chriſt⁹ docuit noſ
ſua paſſione xxxiij.I
Petrū q̄re ꝑmiſit eū dn̄s cadere.
xxxvi.H
Piſcatores magis dn̄s elegit q̄z
alios artifices lvij.V
Precepta dei ꝓhibent etiā volun
tatem lix.H.
Predicatori neceſſaria ſūt .lvij.T
Predicatores plˀimuz peccant in
ambone xviij.L
Predicator nō debet indocibilib⁹
p̄dicare xv.P
Predicatores debent ſ̄m qualita
tem auditorū ſ̄monē moderare
xj.Q
Prelatis negligenter agentib⁹ di/
abolus ſeminat zizaniā xiij.E.
Proceſſio dn̄icis diebus extra ec
cleſiam deſignať xlviij.G
Prophetie oīēs implete ſunt in
natiuitate dn̄i viij.E.
Proſperitas tꝑalis in omnib⁹ ē
ſignū damnatiōis xlix.B.
Proximi ſubuētōem docuit xp̄s.
xxxv.V
Prouidentie modus traditur in
villico lxiij.D
Prudentia nō ſemꝑ accipiť ꝓ vir
tute.lxiij.D
Punitio iniuſta etiā diciť iudiciū
ſermone.lvj.Q
Pugna fit intus in hoīe in penā
peccatorum xliij.R.

Ratio ē me/

lior corꝑe et ſenſu.li.N
Rebus oībus poſſum⁹ vti licite
cū moderatione lv.I.
Reciduatio freq̄ns in idē peccatū
eſt ſignū damnatōis xlix.L
Recōciliatio cū fratre fit dupliciť.
Recōciliatōz qn̄ a frē deb e (lx.R
mus petere lx.M
Recōciliatōis nr̄e ad deū cauſa ē
paſſio chriſti xxxij.B.
Redimere noſ xp̄s voluit ſua paſ
Regnū dei prio (ſione.xxxiij.F
q̄s querit lxix.H
Regnū celoꝝ diciť p̄ſens eccleſia.
Regnū celoꝝ multis (lxxv.L.
modis accipitur xiij.L.
Religionē poteſt intrare alter cō/
iugum ante copulā carnalē.x.H
Reſpect⁹ dn̄i ad petrū fuit ſpūal
Reſurrectōis dn̄i or (xxxvi.G.
do narratur xxxix.O
Reſurrectio duplex xl.R
Reſurgere xp̄m fuit neceſſarium.
xlij.D
Reſurgent boni et mali differenť
ſermone.xlij.E
Reſurrectōnem futurā nemo cre/
dat impoſſibilē xlij.G
Reſurgemus omnes taliter .ſer/
mone.xlij.H
Reſurrectōem ſuam chriſtus pro
bauit xlviij.E
Reſurrectōis fidem domin⁹ pau/
latim induxit lxx.R

Reuelatio diuinaꝝ veritatū est ſignum gratie xlix.T
Rigor diuine iuſticie in peccati punitione iiij.T

Acramen

ſtorum efficaciā meruit paſſio chriſti xxxij.D
Sacre ſcripture nō credētes quō puniantur lij.X
Salomon habuit ſcientiā infuſā de naturis omniū vj.N
Salus homīs duplex xxxviij.A
Samaritani vnd' venerit.xxix.D
Satiſfecit xp̄s ſufficiēter pro toto genere hūano. xxxij.Y.
Seculares ſunt aſtutiores in factis ſuis q̄ȝ ſpirituales lxiij.E.
Sedere ad dextrā prīs .xlviij. M
Senſus p omnes chriſtꝰ patiebaꝛ xxxiiij.N
Sepulchrū chriſti quō fuit diſpoſitum xxxix.D
Sequi ſe xp̄s pmiſit cecū et non demoniacū xvj.S
Serpens euā decipiēs vtrū fuerit verꝰ ſerpēs an diabolꝰ.ij.D.
Sermones dn̄i ſeruanꝛ tripliciꝛ. ſermone.l.F
Seruire dicīꝛ duobꝰ modiſ.lxix.Y
Sibille de xp̄o pphetātes.iij.M
Sollicitudo importat ſtudiū q̄ddam.lxix.B
Sollicitudo qualis phibeatur a domino. lxix.B
Sollicitudo fit illicita mł'tis modis.lxix.C
Spes maxime in nobis erigiꝛ p incarnatōem chriſti v.C.
Sperandi in aliū occaſio nobis p incarnatōem auferꝛ v.E
Spine ſunt diuitie et ſollicitudines.xv.D
Spm̄ ſanctū mittere vtrū chriſtꝰ potuerit h̄ ī terra poſitꝰ.xlv. S.
Spū̄ſſctūs quō veniat in mentes hominū xlix.P.
Spiritusſanctꝰ viſibili ſigno fuit miſſus ſup apl'os l.I.
Spūſſanctus q̄d opabaꝛ in diſcipulis in miſſione l.I.
Spōſe tradebanꝛ ſponſis pꝰ diē deſponſatōis cuſtodiēde.vij. R.
Supbia homīs rep̄mi deberet p incarnatōem chriſti v.E
Supbie q̄ttuor ſpēs.liij.C.lxv.I
Supbia peccatū mortale.liij.C.
Supiores docenꝛ cōdeſcēdere inferioribus v.F.
Supior excedēs an debeat a ſubdito veniam petere. lx.N
Suſpitōis iudiciū phibeꝛ lvi.P

Auri et al

tilia q̄d ſig̃ficēt.lxxv.E.
Templū edificatū ſub Eſdra fuit maiꝰ q̄ȝ ſalomōis.j.E
Tpalia petere debemꝰ ſub conditione.xi.R
Temptari ſimpliciter nō eſt appetendum xvij.A.
Ad tēptationē nemo debȝ ſe ingerere.xvij.A
Tēptatōibꝰ mēs ſu (rere.xvij.A
pata cōpaꝛ ſemini ī petra.xv.N
Temptatōes nō ſunt ſimpliciter neceſſarie ad ſalutē xvij.A
Tēptari chriſtus voluit xvij.X
Contra temptatōes debemꝰ nos defendere cum ſacra ſcriptura.ſmone.xvij.E
Temptare deū eſt xvij.E.
Tēptare cōtingit dupl'r xvij.F.
Temptare deū quō ſancti dicunꝛ. xvij.F.
Temptatio chriſti nobis pponiꝛ in exemplum xviij.D.

Tẽptatio chriſti a diabolo an cor
poraliter vel ſpũaliter fuerit fã
cta. xviij. L
Temptationũ quattuor ſunt ge/
nera xix. D
Tenebre exteriores ꝛ interiores ſit
in damnatis lxxx. E
Terra bona eſt cor in bono ꝓpo/
ſito exiſtens. xv. P
Teſtamentũ quale chriſtus fecit
in morte xxxiiij. M
Teſtes falſi qui dicant xxxvi. R
Timere ſolum deũ eſt ſignũ ꝑfe/
ete charitatis xlix. V
Timor mali an ſit peccatũ. lvi. P
Timor pene etne ẽ duplex. lxxx. F
Timore moleſtiaꝝ diabolus pri
mo temptat penitentẽ xix. D
Torpori qualit̃ reſiſtere debeam⁹
xlvj. X
Traducere mariã ioſeph noluit.
vij. X
Trinitatẽ pſonaꝝ iudei docti ſci/
uerunt ſed tñ obſcure xlix. P
Trinitas quõ quotidie veniat in
mentem xlix. P
Trinitas deus dimittit pctã pro/
pter filium iiij. T
Trinitas pſõarũ quõ poſſit noſci
De trinitate loq̃ ẽ piculoſũ. li. M
Triſticia eſt duplex xl. T.
Triſticia xpi fuit maxia. xxxiiij. P
Triſticiã voluit chriſt⁹ aſſumere.
xxxv. B
Triſticia de ſpirituali bono eſt ſi/
gnum charitatis xlix. T.
Triſticia de aliẽis bonis cõtingit
quadrupliciter lxvj. O
Tullius extulit ſeniũ propter vici
nitatem mortis lxxix. Y.

Erbum dĩ
audire nõ ſufficit ſꝫ o/
portet implere lix. F
Verbi dei vtilis auditio ſignũ eſt
gratie xlix. R
Verba dei audiũt multi diuerſi/
mode xxix. N. xxx. P.
Veritas quõ nos defendit ꝯtra
diaboli temptamẽta xix. P
Vermes etiã materiales dicũt do/
ctores eſſe in inferno lxxx. E
Veſtis nuptialis dicitur caritas.
lxxv. B
Veſtiũ ꝑcioſitas vtrũ ſit peccatũ
liij. R
Veſtigia chriſti vbi aſcendit nun/
q̃ʒ potuerũt deleri xlviij. N
Via ſalutis querat̃ ab ambulan
tibus cum ieſu xvj. R
Viam ꝑ quam chriſtũ debemus
ſeq̃ oſtendit xvj. T
Ville tres ſunt homini cõmiſſe.
lxiij. E
Villic⁹ ꝛ yconom⁹ differt lxiij. A
Villico homini deus dicet tria v̾
ba horribilia lxiij. B
Vilipendi ꝓ chriſto nemo egrefe
rat exemplo chriſti xxxvj. D
Vltimi primo remunerant̃ ꝛ citi⁹
q̃ʒ primo vocati xiiij. R
Virginẽ mariã fuit poſſibile con
cipe parere et itactã manere. vi. L
Virginitas marie ꝑ multa decla
ratur. vj. M
Virt⁹ ꝓpria et aliena lxxvj. L.
De virtutibus et actibus interio/
ribus debʒ eẽ maior cura lv. R
Vita eterna erit omnib⁹ equalis
obiectiue xiiij. R
Vite corꝑalis amiſſio in xpo au/
xit eius dolorem xxxiiij. P.
Vita hoĩs eſt breuis in mundo.
quare xliiij. O
Vita hominis eſt plena defectib⁹
xliiij. R

Vitam cõmunẽ chriſt⁹ duxit nõ
autem iohãnes lv.I
Vita p̃ſens eſt tpus eſtatis ꝛ me
rendi.et econtra alia vita.lxiij.B
Vite prolõgatõem vtrũ liceat ap
petere lxxx.I
Vocatio duplex interior ꝛ exteri/
or.xiiij.I
Voluntas duplex in xp̃o.xxxv.A
Volũtas ſola ẽ peccatũ. lviij.B.
Volũtatẽ noſtrã oportet coopa/
ri ad ſalutem noſtrã l.B

X p̃us ꝑm naturã hũanaȝ nõ
deſcendit de celis ij.R.
Xp̃s ꝑm diuinaȝ naturam
quõ deſcẽdit de celis ij.R
Xp̃um meſſiam temporaliter re/
gnaturũ credunt iudei iij.P
Xp̃s in p̃mo ſuo aduẽtu debuit cõ
temni et pati iij.Q
Xp̃s ſatiſfecit ꝓ pctĩs nr̃is iiij.T.
Xp̃s oĩa que in terris cõuerſando
geſſit ordinauit totũ ad noſtram
ſalutem ſicut propter nos incar
natus eſt v.A
Xp̃s nihil a caſu vel neceſſitate fe/
cit ſed oĩa ex p̃ordinatõe diuia
geſſit ꝓ vtilitate nr̃a v.A.viij.D
Xp̃s incarnandus an potuerit ſi
bi creare humanitatẽ aut de qua
cunqȝ materia voluiſſȝ formare
et ſibi vnire vj.D
Xp̃m natũ ex maria virgine dmõ
ſtratur exemplis vj.M.
Xp̃s tenuit viam aquile colubri et
nauis vj.N
In chriſto ſunt tria viij.B.
Xp̃s ꝑm diuinã naturã nõ recog/
uit mariã matrem x.M
Xp̃s ſua miracula ñ fecit arte ma/
gica aut diaboli poteſtate ſed di/
uina virtute.ꝓbatur ſer.xxvj.F
Xp̃s ꝑm omnes vires interiores
clare cognouit et apphendit oẽs
paſſiones ſuas xxxiiij.R
Xp̃s qualiter fuerit dreli ctus i cru
ce.ſermone.xxxviij.S
Xp̃i corpalis p̃ſentia impediebat
miſſionem ſp̃ũſancti apoſtolis.
xlv.S

Zelus quidam eſt bonus quidaȝ
malus lxvj.Q

Finit tabula

Sermões reſo
lutiſſimi doctoris Nicolai dynck
elſpuel de tpeꝑ circulū anni felici
ter incipiunt.

¶ Dominica prima aduentus
Sermo primus

Benedictus qui venit in noīe domini Math. xxj. Euāgeliuꝫ qđ hodie legitur ſm breuiariuꝫ patauienſem. habet etiā ī dñica palmarū. ⁊ ibi vſqꝫ ad idē tpus reſeruabo. Dicemus iā ſolū de illo verbo thematis qđ in fine ei⁹ ponit. ſcꝫ Benedictus q̄ venit in noīe dñi. A

Ubi notādū ꝙ omni anno ſemel nō ſine magna cauſa aduētus domini cū ſolēni mēoria ab vniuerſa eccleſia celebrat. qđ tā deuote ⁊ ſolēniter nō fieret niſi ī eo lateret magnū aliquod ſacramētū. Bern. in ſermone de hoc tpe aduentus. Laudabile ſine dubio et multū ſalubre eſt circa hoc ſedula conſideratōne verſari. et diligent pēſare aduentus dñici ratōem. Circa euꝫ nimiꝝ q̄rēdo quis ſit ille bñdict⁹ qui venit in noīe dñi. i. q̄ vt dominus venit p carnis aſſumptiōem. Querēdo etiā vnde venit ad q̄s venit. propter quā cauſam venit. Hec eteni et ſilia ⁊ alia multa circa hūc aduētū dñi mirāda ſt. ⁊ ſtupēda ac ineffabilib⁹ myſterijs plena. Propter qđ de eis loq̄ns idē Bern. in quodā ſmone dicit. Si pſonā venietis intueor nō capio excellentiā maieſtatis. Venit q̄ vniuerſitatis actor ⁊ dei fili⁹ natural. Si attēdo ad q̄s venit. qꝛ ad nos homies: dignatōis magnitudinē expaueſco. ſtupent eni angeli ꝙ nouo videntes infra ſe in hūana natura quē ſupra ſe honorāt in diuina. Si cōſidero propter q̄d venerit qꝛ propter noſtrā ſalutē amplector ineſtimabilē latitudinē charitatis. Si modū ꝑpendo agnoſco mirabilē exaltatiōem conditōnis hūane. ¶ Et quia cogitaui aliq̄ in hoc ſacro tpe corā veſtris charitatibus loq̄ ꝺ aduētu chriſti ſiue ei⁹ incarnatōe Ideo conſiliū iſti⁹ ſancti vt dicēda fiāt ītelligibiliora diſtinguā ea in aliq̄t q̄ſtiones predicti ſancti q̄ſtionib⁹ proportionabiles. que erūt de fide et morib⁹ ꝑmixte. Et pro eaꝝ floribus et declaratōib⁹ adducā cōcordantias put dñs dederit. et teſtimonia ſcripturaꝝ. Quod vt ita fiat ꝙ oipotēti ſit acceptū et nobis ſalutare rogem⁹ mariā virginē vt gratiā impetret nobis ad hoc coopantē. ⁊ pro illo ſalutem⁹ eā angelica ſalutatione Aue maria ⁊c. B

Tēpus quod ſancta mater ecclia hodie incipit cū diuinis officijs. ⁊ durat vſqꝫ ad diē natiuitatis dicit aduent⁹ dñi. Eſt autē q̄druplex chriſti aduentus. ¶ Primus fuit in carneꝫ ad nr̄am redemptōem. Et ille aduent⁹ fact⁹ ē ⁊ ei⁹ tpus ꝑterijt ante mille q̄dringentos et. xlix. ānos ¶ Secūdus in mentē ad noſtraꝫ ſanctificatōnem. ⁊ ille fit q̄tidie ad deuotas aīas p illapſum ſanctificatiuū. ¶ Tercius erit ad particulare iudiciū in vniuſcuiuſqꝫ morte ad meritoꝝ diſcuſſionē. ¶ Quart⁹ erit ad generale iudiciū in fine mū

di ad vltimatã omniũ retributõꝫ Circa hos q̃druplices dñi aduen/ tus dicit Ambro. ſup Lucã. ꝙ ſan cti patres illud tp̃us aduẽtus cele brare ceperũt vt vnuſqſqꝫ fidelis ſe illo tẽpe p̃paret vt in die natiui/ tatis dei ſui p̃mũ eius aduentũ et ipſius natiuitatẽ ex virginis vtero digne valeat celebrare. qꝛ p̃ h̃ diſ/ ponet̃ ad pfectius in ſe ſuſcipiẽdũ chriſtũ ad ſe venientẽ ad iudicium ſiue ꝑticulare in hoĩs morte. ſiue ad vniuerſale in toti⁹ mũdi conſũ matõe. Debet autem iſta p̃patio eſſe nõ in cultu veſtiũ. nõ in ſupflu is ciboꝝ delicijs ſicut ſeclares ali q̃ conſueuerũt facere. De q̃bꝫ dicit Bernͣ. in primo ſmone de aduen tu. Videm⁹ nõnullos tãta ſollici tudĩe diebꝫ illis veſtiũ gl'iam et ci/ boꝝ delicias p̃pare ac ſi hec ꝛ ſimi lia in ſua natiuitate q̃rat chriſtus. atqꝫ ſuſcipiat̃ digni⁹ vbi hec accu/ ratius adhibent̃. Subdit Sꝫ ip̃ꝫ audi dicentẽ. Supꝑbo oculo ꝛ inſa tiabili corde cũ h̃ nõ edebã. Quid tãta ambitõe veſtes p̃paras in na tale meũ. deteſtor ego illud. ſupbi am ñ amplector. q̃d tãta ſollicitu/ dine ciboꝝ copias reponis ĩ tp̃us illud. dãno ego carnis delicias. e/ go nõ accepto. celebrãs g̃ aduẽtuꝫ meũ labijſ me honorãs. ſꝫ cor tuũ longe eſt a me. nõ me colis ſꝫ deuſ tu⁹ venter eſt. Tales vt timeo mlͭ ti inueniũt̃ in ſeculo q̃ ſolliciti ſũt quõ p̃ futuro chriſti feſto ſibi p̃pa rẽt ea q̃ corpus reſpiciũt. et modi/ cũ vel nihil curãt de his q̃ ſaluteꝫ ſuaꝝ reſpiciũt animaꝝ. in q̃bꝫ tũc inuenient̃ delicie ſupflue et cultus veſtiũ nimius. ꝛ nihil vel modicũ curãt de virtutibꝫ. qꝛ quoꝝ cogita tõẽs ꝛ deſideria vanitati ſecli ꝛ vo luptati corpis defuiunt illi ñ pñt etiã guſtare q̃ꝫ ſuauis eſt dñs. Sꝫ vt dicit Bernͣ. Vos frẽs nolite e/ mulari in malignãtibꝫ neqꝫ celaue ritis facĩetes iniq̃tatẽ. ꝛ intelligite magis nouiſſima eoꝝ. ꝛ cõpatia/ mini eis ex aĩo. ꝛ orate p̃ eis vt ſal ui fiãt q̃ p̃occupati ſunt in delicto. q̃m hec p̃patio eoꝝ nõ eſt ita bõa. de q̃ Iſa. dicit. Prepate viã dñõ. Sup q̃ btũs Greg. in ome. dicit. Via dñi p̃parat̃ q̃n ad p̃ceptũ vi/ ta parat̃. Unde ſcriptũ eſt. Si q̃s diligit me ſmonẽ meũ ſuabit. et pater me⁹ diliget eũ. ꝛ ad eũ venie mus et manſionẽ apud eũ facie/ mus. ¶ Debet ergo nr̃a p̃/ paratio eſſe nõ ꝑ ſupfluũ cultũ ve ſtiũ ꝛ ceteroꝝ ſimiliũ. nõ eñ dñs hec in nobis approbat. nec p̃ h̃ po terimus eius future feſtiuitati in/ gnius ĩtereſſe. vt ab ip̃omet diſce/ re poſſumus q̃ mox natus nõ ad/ hibuit ſibi p̃cioſa ꝛ delicata. Sꝫ vt ait ſcriptura cũ naſceret̃ nõ erat ei locuſ in diuerſorio. neqꝫ etiã erant ei cunabula q̃ tenera ei⁹ membra recipent. ſed in vili ꝛ duro p̃ſepio ſordent̃ ſtabuli reclinatus ẽ. ꝛ pã/ nis vilibꝫ inuolut⁹. Propter q̃d dicit Anſ. Conſolamĩ cõſolamĩ q̃ in ſordibꝫ pauptat̃ nutrimĩ quia vobiſcũ de⁹ in pauptate eſt. nõ cu bat ĩ delicijs ſplẽdidi cubiculi. nec eñ inuenit̃ in terra ſuauit̃ viuentiũ. Quid igit̃ gl'iaris diues lutea res in voluptatibꝫ lecti picti ꝛ de/ licati cũ rex regũ ſuo decubitu ſtra ta pauptatis honeſtare voluit. cũ tamen ille infantulus in cui⁹ ma nu ſunt oĩa tuis ſeric̃ ꝛ tuis plu/ mis p̃elegerit duras ſtipulas. iu/

mento ⁊c̄. Sed debet ꝑparatio noſtra eſſe ꝑ emūdatōem pctōꝝ. ꝑ obſuantiā mandatoꝝ. per victoriam impugnationū. per mundiciā cordiū. ꝑ ꝑꝑatione animarum. ꝑ caſtitatem corꝑis. ꝑ ſufferentiā aduerſitatū. ꝑ largitionem elemoſynaꝝ. ꝑ dilectōem dei ⁊ ꝓximoꝝ. Unde btūs Aug⁹ in q̄dam ſermone de aduētu dic̄ Preparemus nos dilectiſſimi in oīm caſtitate. in oīm pietate in admirādam dn̄i noſtri ieſu chriſti natiuitatē. qui totū mūdū ineffabili aduentus ſui luce ꝑfudit. ⁊ gaudeamus. qꝛ vt pateret nobis aſcēſus in celū deſcendit ad nos in terraꝫ ille de quo in themate dixi. Benedictus q̄ vēit in nomīe dn̄i Et qꝛ deus ꝑ prophetas ſuos ꝓmiſit ſe miſſurū meſſiā ad ſalutē mundi. ⁊ iudei adhuc expectāt eū futurum Ideo circa materiā p̄ſentem queritur primo

Q Ueſtio prima. ſ. an ille bn̄dictus de quo nūc ſermo venerit. et an ex ſcripturis hoc ꝓbari poſſit. ſ. ꝙ tp̄us ſui p̄mi aduentus nunc tranſierit. R̄ndet̄ ꝙ ſic. Hoc enim clare oſtenditur non ſolū ex ſcripturis noui teſtamenti in quibus hoc luce clari⁹ cōtinetur et que ſunt maioris autoritatis q̄ꝫ quecunqꝫ alie ſcripture. ſꝫ etiam oſtendit̄ ex ſcripturis veterꝭ teſtamenti et prophetaꝝ que illō tēpus longe ante predixerūt. Unde Geneſis. xxiiij. Dū Jacob pr̄iarcha moriturus eſſet et benediceret filijs ſuis inter cetera dixit iude. Nō auferet̄ ſceptrū de iuda nec dux de femore eius donec veniat qui mittend⁹ eſt. Ubi Hiero. tranſtulit donec veniat qui mittendus eſt: chaldaica tranſlatio habet expreſſe. donec veniat meſſias. Fuit autē ablatū regnum et dominatio a iudeis tēpore Herodis. quia ille fuit alienigena in iudea. Pater enim eius fuit ydumeus. et ipſe herodes fretus auxilio romanorum debellauit antigonum regem iudeorum: qui deſcenderat a machabeis. et omnem prolem regiam occidit. Et ita ab illo tempore vſqꝫ nunc rege caruerūt. et ſunt adhuc magꝭ longinq̄ a ſceptro q̄ꝫ a p̄ncipio. Cū ergo ablatio regni fuerit eis ſignū predictū de aduentu chriſti patet ꝙ illud tempore herodis impletū eſt. ſub quo etiam chriſtus domin⁹ naſcebat̄. vt patet ex hyſtoria euangelica. Secundo archangel⁹ Gabriel inſtruxit Danielē de tempore aduentus chriſti dicens Daniel. ix. ca. Septuaginta hebdomade abbreuiate ſunt ſuper populū. ⁊ ſuper vrbem tuam ſanctā. vt conſumet̄ et fineꝫ accipiat peccatum. et deleatur iniquitas. et adducatur iuſticia ſempiterna. et impleatur viſio et prophetia. et vngatur ſanctuſſanctorum. Quod dictum nō poteſt intelligi de hebdomadibus dierum quia ſeptuaginta hebdomade dierum faciunt nō complete annum cum dimidio. ſed oportet intelligi de hebdomadis annoꝝ. vt ſcilicꝫ ſeptem anni faciūt hebdomadam vnam. quemadmodū ſcriptura accepit Leuitici. xxv. cap̄. vbi dicitur. Numerabis hebdomadas ſepteꝫ annorum. ideſt. quadringētos nonaginta ānos. vt clare patet multiplicando ſeptuaginta per ſepteꝫ.

Et incipiũt dicti anni a.ij.anno re/
gis arthaxerſis q̇ dedit licentiã ne
emie reedificãdi ciuitatẽ hieruſalẽ.
⁊ terminãt q̃rto anno poſt chriſti
paſſionẽ.Et ſic eſt ſenſus ẜm Nico
laum de lyra [Septuaginta heb/
domade] q̄ ſũt.cccc.xc.[abbreuiate
ſũt].i.regiſtrate in diuia prouidẽ/
tia [ſuꝑ populũ tuũ] .ſ.iudaicũ.[⁊
ſuꝑ vrbẽ tuã] .ſ.hieruſalẽ[vt cõſu
met̃] id ẽ terminet̃ ꝑuaricatio[et
finẽ accipiat pctm̃]. ſ.ꝑ chriſti paſ
ſionẽ[et adducat̃ iuſticia ſempiter
na]ꝑ eius ꝑdicatõẓ[et impleatur
viſio et ꝓphetia] ꝺ ipo ꝑdicta.[⁊
vngat̃ ſctũſſctõꝝ].ſ.chriſt⁹ dñs q̇
ẜm hũanitatẽ vnctus eſt oleo grẽ
ſcẓ ſeptẽ donis ſpũſſancti ſuꝑ oẽẓ
creaturã. Qꝺ bene innuit Pſ̃. di
cens.[De⁹ de⁹ tuus vnxit te]non
oleo materiali ſed oleo letiae.ſ.do
nis ſpũſſãcti[ꝑ cõſortibꝫ tuis.]id
eſt ſuꝑ ceteras creaturas. Et Iſa.
xi. dicit propheta. Egrediet̃ virga
de radice yeſſe. Yeſſe fuit pr̃ dauid
et dicit̃ alio noĩe yſai. De hoc loq̃
bat̃ propheta cũ dixit. [Egrediet̃
virga]id ẽ virgo maria.q̇ dicit̃ vir
ga gracilis pauꝑtate et hũilitate.⁊
flexibilis pietate[de radice yeſſe]ꝺ
ſtipite dauid.cui⁹ radix ⁊ pater fu/
it yeſſe[et flos de radice ei⁹ aſcen
det].ſ.chriſtus dñs q̇ eſt flos puri
tatis.q⁊ nullũ peccatũ actuale vl̃
originale habuit in eo locũ .⁊ etiã
quia ꝓtulit fructũ[et requieſcet ſuꝑ
eum ſpũs dñi]q⁊ in baptiſmo ei⁹
apparuit ſpũſſctũs in ſpecie colũ/
be ſuꝑ eum ad deſignãdũ plenitu
dinẽ om̃is gratie in eo. Et cõſeq̃n/
ter enumerat propheta dona ſpi/
ritusſcti q̄ ſue ſanctiſſime hũanita
ti ſunt collata excellẽtiſſime et ſuꝑ
omnẽ aliã creaturã. Cõſeq̃nter ex/
ponit propheta viſionẽ vel angel⁹
ipi prophete.et qualit̃ hebdoma
de ſunt intelligende. et exꝑmit de
occiſione xp̄i in vltima hebdoma
da.⁊ cõſeq̃nter de deſtructõne ciui
tatis hieruſalẽ ꝑ populũ romanũ
⁊ ducem eoꝝ.ſ.tytũ.et de duratõe
deſolatõis ciuitatis vſq⁊ in fineẓ
mũdi.vt patet in textu vſq⁊ ĩ finẽ
capituli quẽ legere poteſt q̇ vult.

E Itẽ Aggei.ij.dicit̃. Adhuc
vnũ modicũ ⁊ ego mouebo celum
⁊ terrã mare ⁊ aridam. ⁊ mouebo
om̃es gentes et veniet deſiderat⁹
cunctis gentibꝫ. Et ſeq̃tur. Mag̃
erit gloria dom⁹ iſtius nouiſſime
magis q̃ꝫ prime dicit dñs exerci/
tuũ. Ex q̄ auctoritate ptꝫ ꝙ xp̄i ad
uentus eſt ꝑteritus. Primo ꝑ h̃
quod ꝺꝛ. Adhuc modicũ et veni/
et deſiderat⁹ cũctis gentib⁹. Pro
pheta aũt dixit hoc ſcꝺo anno da
rij regis pſaꝝ: et ab eodẽ anno vſ/
q⁊ nũc fluxerũt duo milia ⁊.x. ãni:
⁊ plus. Tantũ aũt tẽpus nõ dicit̃
in ſcripturis modicũ.et ergo cũ di
cat propheta reſtare modicũ tꝑs
vſq⁊ ad aduentũ deſiderati cũctis
gentibꝫ patꝫ ꝙ tẽpus ſui aduent⁹
diu eſt ante ꝑteritũ. Quod patꝫ ex
hoc qꝺ ſeq̃tur ex auctoritate. Ma
gna erit glia dom⁹ nouiſſime ma
gis q̃ꝫ prime. Et propheta loq̇t̃ de
templo ſeu de domo dñi edifica/
ta poſt reditũ populi de captiuita
te babylonica. Ad cui⁹ edificatõeẓ
inducebat populũ et predixit glo
riã eius maiorem futurã q̃ꝫ fuerit
gloria dom⁹ prime ꝑ ſalomoneẓ
edificate.quod oĩno nõ poteſt in/
telligi propt̃ maiores diuitias.ho
nores.cultũ edificia aut populuẓ.
cũ in oĩbus iſtis fuerit ſcꝺa dom⁹.
q̃ſi nulli⁹ momẽti reſpectu prim e

vt p3 Eſdꝛe v. cap. Etiam in ꝑmo
tēplo fuit archa teſtamēti de quā
ſūme gl'iabant̄ ꝛ nō legitur fuiſſe
in ſecundo. Propter qđ opoꝛtet
tertū intelligi de maioꝛi gl'ia quā
habuit ſecundū tēplū ex aduentu
deſiderati cunctis gentibꝰ. q̄ eā ex
cellentiſſime gl'ificauit ſua pñtia.
qn̄ in ea ꝑdicauit ꝛ miracula fecit
cecos claudos ſurdos ſanando.
et ſic đ aliȷ̄s miraculis Et etiā qn̄
a matre virgine fuit ī eodē tēplo
oblatꝰ. De q̄ oblatiōe aliꝰ ꝓpħa
loquit̄ malacħ. iiȷ̄. di. Ecce ego mit
to angelū meū ꝛ pꝛeparabit viā
añ faciē meā ꝛ ſtatī vēiet ad tēplū
ſuū dñatoꝛ quē vos q̄ritis ꝛ ange
lꝰ teſti quē vos vultis. Ex q̄ ḡ xp̄s
ſua pñtia ſcđm tēplū honoꝛauit
ꝛ gl'ificauit magis q̄3 ꝑmum tem
plū fuerit gl'ificatū. ꝛ illđ ſcđm tē
plū dudū. q2 fere ante. Mcccc. an
nos fuerat deſtructū ꝯſtat ꝙ xp̄s
ante. Mcccc. ānos venerat ī mū
dum. Itē ante chriſti aduentum
qn̄ deus iraſcebat̄ ppl'o iudaico.
ꝓpt̄ pctā eoꝝ. tūc ſolū3 puniuit
eos in tꝑalibꝰ. vt ꝑ famē. ꝑ lites
ꝑ captiuitatē. ſ3 nō deſeruit eos ī
ſpūalibꝰ vt p3 ī deſerto vbi ex me
rito pctōꝝ ſuoꝝ vagabant̄. xl. an-
nis. ꝛ adhuc habuerūt ſecū moy-
ſen et aaron. ꝛ viderūt miracula
multa ꝛ habuerunt tabernaculū
dñi ꝛ archam teſtamenti ꝛ ſacer
dotes ꝛc̄. Sic in captiuitate ba-
bylonica habuerunt Hieremiā:
ezechielem danielem. ꝛ poſt redi
tū de babylone habuerūt ꝓpħas
ꝛ alios magnos viros. vt zacha
riā: Aggeū, malachiā. Eſdrā Nee
miā ꝛc̄. Et habuerūt tēplū ꝛ ciui
tate3 hierl'm ꝛ ꝑncipes ꝛ ſacerdo
tes ꝛ ſacrificia ꝛc̄. Ex q̄ pat3 ꝙ añ

aduentū ieſu nazareni fuerit plꝰ
ppl'us dei electus ex q̄ deꝰ illū po
pulum tūc in ſpūalibꝰ non dereli
quit. A tempꝛe vero ieſu nazareni
deꝰ ppl'm iudaicum puniuit non
ſolū in tꝑalibꝰ diſꝑgendo eū non
tm̄ ad vnā terrā ſ3ꝑ vniuerſū mū
dū. ſ3 qđ maximū eſt eum total'r
deſeruit in ſpūalibꝰ q2 interi3 nō
habuerūt ꝓpħas: nō miracula. n̄
vnctionē regū aut ſacerdotū. nō
terrā ꝓmiſſionis. nō ciuitatē hie
ruſalem nō tēplū. nō ſacerdotes.
nō ſacrificia ꝛ hoſtias. ꝛ durauit
nūc vſq3 ad q̄rtumdecimū cētena
riū. qđ aꝑtū ſignū eſt ꝙ ab eodē
tꝑe nō fuerint ampliꝰ electus po
pulus dei. ſed ab eo repꝛobatus.
eo ꝙ nō cognouerūt tꝑus viſita
tiōis ſue per meſſiā ipſis paten-
ter in ſcripturis ꝓmiſſū ꝛ tande3
eiſdem ſcripturis tam ꝯfoꝛmiter
miſſum. Itē q2 ꝓpħe principa-
liter ꝓphetabāt de meſſia et eius
aduētu ꝛ ante chriſti aduentum
ppl's iudaicus multos habuit ꝓ
phetas qui freq̄nter et pꝛincipali
ter de meſſia pꝛophetauerūt. S3
poſt chriſti aduentū iā ꝑ mille et
q̄dringentos annos nullū habu
erūt pꝛophetā. quod aꝑte ſiḡt xp̄3
veniſſe đ q̄ pꝛophete locuti ſunt.
al's vtiq3 in tāto tꝑe aliq̄s fuiſſet
a deo miſſus q̄ de eo ꝛ eius aduē
tu nūciaſſet. Propter hoc ḡ nūc
nō ſunt in eccleſia quia chriſtꝰ ve-
nit de cuiꝰ aduentu oēs pꝛophete
principalit̄ ſūt locuti ¶ Item qn̄
iudei fuerūt dño tunc ſemꝑ fue-
runt in ꝓſpero ſtatu. vt patet ex
decurſu libroꝝ veteris teſtamēti.
ꝛ ſi aliqn̄ fuerūt afflicti hoc fuit ꝓ
pter eoꝝ peccata. Et quia ante ca
ptiuitatē babylonicā fuerūt ydo

tre peſſimi ꝛ occiſores ꝓphetarū eos a peccatis reuocātiū. ita ꝙ vnus regū ciuitatē hieruſalē impleuit ſanguīe prophetaꝝ vſqꝫ ad ſ vt de manaſſes legit. iiij. Regum xxi. et mlta alia mala fecert ꝓpt que peccata oēs captiui ducti ſt in babylonē. et ibi ſoluꝫ p. lxx. annos fuerūt captiuati. Et cum captiuitas in q̄ modo ſunt ſit maioꝛ quia ſunt nō per totū mundum diſperſi ꝛ durauit fere p. Mcccc. annos et pl⁹. ꝛ nulla apparet adhuc liberatio optet eos concedere ꝙ peccatuꝫ ꝓ q̄ nūc tam diu et tā g̃uiter captiuati ꝑmanēt fuerit maius q̄ꝫ oia peccata p̄cedētia captiuitatē babylonicā. cū pena peccato debeat coꝛrñdere. et nō pōt aſſignari aliud peccatū niſi illō g̃uiſſimū ꝙ chriſtū eis in lege et in prophetis ꝓmiſſum negauerunt ꝛ crudelit occiderūt. Non em̄ legitur ꝙ p⁹ captiuitatē babylonicaꝫ ydolatraſſent vel occidiſſent prophetas ſicut añ fecerūt. Item ſacra ſcriptura determīat tps aduentus meſſie. ꝛ locū natiuitatis eius et modū viuendi et moꝛiēdi Et hec oia ſicut a ſcriptura ſūt determinata ita dudū ſūt in ieſu nazareno impleta. Igit cōſtat ipm eſſe meſſiam. Aſſumptū vide deductū circa dñicam ſcdam. Hec ꝛ multa alia inuenies ꝑticularit et dearticulate poſita ꝛ ꝓbata p magiſtꝝ Nico. de lyra in q̄dam q̄ſtione in poſtill ſuis ſup ꝓphetas cū obiectōibus articuloꝝ. ꝛ cū floribus earūdem obiectionū.

De eadē dñica Sermo .ij.

Ecūda q̄ſtio. qs ſit ille benedictus qui ſic venit in noīe dñi. Rñdet ꝙ eſt dei filius et deus verus deo patri ſanctoqꝫ et coeterno ſpūi coequalis et cōſubſtātial. creatoꝛ celi et terre. Ille inquā eſt qui venit in nomine dñi. id eſt in noīe prīs a quo miſſus eſt. Parū em̄ videbat diuine bonitati ad cōſūmationē noſtre redēptionis mittere cherubin et ſeraphin aut vnū ex angelis. ſed ipemet dei fili⁹ venire dignatus eſt vt idem eſſꝫ reparatoꝛ noſter qui et creatoꝛ. ꝛ vt idē frat noſter ſimilis nobis in natura q̄ ꝛ dñs noſter eſt et pater. Q aūtē ille bñdictus q̄ venit in noīe domini ſit deus verus ꝛ dei natural filius claret ex innumeris vtriuſqꝫ teſtamēti ſcripturis. quaꝝ paucas adducam. Et ad meli⁹ intelligendū ea que de ꝑſona mediatoris dei et hominū chriſti ieſu veri meſſie dicenda ſunt ꝛ exponēda eſt notandū ꝙ in xp̄o dño ſt due nature. Una diuia que ipe eſt ꝛ ab eterno fuit ꝛ in eternū manebit inuariabilit ꝛ neceſſario. Alia eſt humana quā in tpe aſſumpſit ꝛ ſibi quodā ſpeciali mō vniuit. nō ſic ꝙ diuinitas ſit facta humanitas. ſꝫ ipa ꝑſona diuīa filij dei ſic aſſumpſit et ſic ſibi vniuit hūanitatē ꝙ ipa ꝑſona diuina ratiōe iſtius vniōis concretiue dicit homo aliquo mō ſimili ſicut res habens albedinē ſibi vnitā dicit ab ea concretiue alba. et habens caliditatem dicit ab ea calida ꝛc̄. Nā res talis informata albedine aut caliditate nō dicit nec eſt albedo aut caloꝛ abſtractiue ſed concretiue dicit alba aut calida. Et induēs veſtem nō eſt nec dicit illa veſtis. vt videlicꝫ tunica aut palliū ſed a tali veſte indutus dicit veſtit⁹ aut

palliatᵘ tunicatᵘ ꝛc. H Quibus sic pmiſſis eſt p ſimilia oſtendendū ad noſtꝝ ppoſitū Primo ꝙ poſſibile fuit deū predicto mō ſibi vnire humanā naturā. Nam teſte ſcriptura ſerpens peccare fecit primos homies. quod intelligi nō poteſt de ſerpente q̄ eſt aīal irrationale. oportet ꝯcedi ꝙ diabolus in aſſumpta quōcunqꝫ natura ſerpentis iſta fecerat. Similiter angeli qui etiā ſunt ſpūs indiuiſibiles de ſui natura ſepe ī aſſumptis hūanis corpibus leguntur ſanctis patribꝫ apparuiſſe et cū eis vt homines comediſſe. locuti fuiſſe aut alia feciſſe hominibus ſolita. Cum ergo malignus ſpūs potuit ſe vnire corpi ſerpentino. et in eo moueri loqui ꝛc. et cum boni angeli potuerūt ſibi aſſumere hūana corpa ꝛ in iſtꝭ hoībus apparere ſenſibiliter et cum eis loqui comedere ꝛc. Sicut legitur factū abrahā loth thobie ꝛc. Et cum aīa humana que eſt indiuiſibilis ſpūs portet groſſum corpus ꝛ terreſtre ſibi vnitū quō nō poſſet dn̄s deus q̄ eſt infinite potentior hūanitati dicto mō ſe vnire. aut quō auderet homo hoc de deī potentia negare. cū nullā omnino in deo negat mutabilitatē. nec aliquā includit contradictōēꝫ nec etiā aliud aliqḋ indecens aut incōueniens ſequi poſſit. ſed ſic p omnia decentiſſimū ꝛ ordinatiſſimū et diuine bonitatis pietatis dilectōis et miſicordie clariſſime oſtenſiuū vt poſteriᵘ clariᵘ apparebit. J. Hoc ḡ iā ſcitū et cōſeq̄nter oſtendendū ꝙ deus non ſolū potuit ſe pdicto mō humanitati vnire. ſed ꝙ etiā ſm̄ ſcptu-ras ita ſe vniuit. ꝛ vltra oſtendendū eſt principaliter ꝙ meſſias ex ſcripturis ſacris debuit eſſe ꝛ eſt verᵘ deus et verus hō. Hoc patꝫ primo Hiere. xxiij. Ecce dies veniēt ꝛ ſuſcitabo dauid germen iuſtū. Per quod apparet xpi hūanitas ſm̄ qḋ eſt de ſtirpe dauid. ꝛ in eadē autoritate de eadē pſona ſequit̄. et hoc eſt nomen eiᵘ quod vocabūt eum dn̄s iuſtᵘ nr̄. Per quod apparet eiᵘ diuitas. Nam vbi nos habemᵘ dn̄s in hebreo ponit̄ nomen dn̄i tetagramaton quod eſt ꝓpꝛiiſſimū dei. ꝛ nulli poteſt cōpetere niſi deo ſoli. Et ſicut habemᵘ in trāſlatōe noſtra eodem modo habet̄ in tranſlatōne ſeptuaginta interptū. ꝛ hoc eſt nomen quod vocabūt eū iuſtᵘ nr̄. ꝛ ibi ponit̄ nomē dn̄i tetragramaton vbi nos ponimᵘ dn̄ſ. Ecce clariſſimū teſtimoniū illiᵘ prophete de vtraqꝫ natura xpi. ſ. diuina et humana. nec captiᵘ poterit haberi Itē Yſa. ix. dr̄ d̄ xp̄o. Paruulᵘ eī natᵘ ē nobis ꝛ filiᵘ datᵘ ē nobis. p qḋ oñdit̄ ṽa hūanitaſ xp̄i. ꝛ ſubdit̄. Et vocabit̄ nomē eiᵘ admirabilis. cōſiliariᵘ. deᵘ. fortis. pr̄ futuri ſeculi. pnceps pacis. Per q̄ noīa oīa oñdit̄ eiᵘ vera diuitas. Ipē eī ſm̄ diuitatē ſuā ē admirabilꝭ. i. miracl'a faciēs. qḋ ſoli deo cōuenit. ipē ē ꝯſiliariᵘ. i. ꝯſilia euāgelica pceptꝭ ſupaddēs. ꝛ oē bonum ꝯſiliū īmo oēꝫ bonū cogitatū cordibꝫ hoīm īmittēs. ipē ē deᵘ. ipē ē fortꝭ īfernū ſpoliās īmo ſolᵘ opē Ipē ē pr̄ futuri ſecl'i. qꝛ electoſ ad vitā eťnā admittēs. ꝛ ē pnceps pacis inťne q̄ꝫtū ad grām. et pacꝭ ſupne q̄ꝫtū ad celeſtē glīaꝫ. Et ꝙ terrᵘ debeat hr̄e vocabit̄ ſicut iudei

corrūpentes tertiū dicunt ꝙ non: patet clare ꝑ trāſlationē ſeptuaginta. et ſilr ꝑ trāſlationē chaldaicam que ambe habēt. et vocabit

Item Iſa. xxxv. dicit. Deus ipſe veniet et ſaluabit nos. ꝑ qđ oñditur incarnatio ꝑſone diuine. et ſubdit. Et tunc aperient oculi cecoꝝ et aures ſurdoꝝ patebūt. tūc ſaliet ſicut ceruus claudus. ⁊ apte erūt lingue mutorum. Per qđ oſtendunt miracula que chriſtus in ſuo aduētu operaturus erat. et per que cognoſci habuit ab hominibus ꝙ ipſe eſſet ille qui ꝓmiſſus erat in lege et prophetis. Illa eñ miracula fuerūt facta corꝑalit ꝑ chriſtū. ⁊ poſtea ꝑ aplos ⁊ alios credentes in noīe chriſti. vt patz ī euāgelijs ⁊ in actibus aploꝝ. Fuerunt etiam facta ſpūaliter in illuminatōe infideliū fidē recipiētiū ⁊ aures eoꝝ fuerūt apte mandatis chriſti obediēdo. ⁊ claudi ſanati ꝑ viā morū incedendo. et muti ſoluti fidem libere confitendo.

Item Michee. v. dicit. Et tu bethleem eufrata puulus es in milibus iuda. ex te ei egredietur dux q̄ ſit dominator in iſrl. i. meſſias ſm trāſlatōem chaldaicā q̄ ſm carnē eſt natus de ſtirpe dauid. Et ꝯſeqnter ſubdit. Et egreſſus eius ab initio a diebus eternitatis. ꝑ qđ exprimit xpi diuinitas. Eſt eñ ſenſus. [Egreſſus] i. emanatio eius. ſ. ꝑſone filij [eſt ab initio] id ē a patre q̄ eſt principiū [a diebus eternitatis] q2 hec emanatio eſt eterna. ſp eñ naſcit filius a patre et ſemꝑ natus eſt. Et Baruch. iij. Hic eſt deus noſter et nō eſtimabit alius aduerſus eum. ipſe adiuenit oēm viā ſciētie ⁊ dedit eā iacob puero ſuo ⁊ iſrael dilecto ſuo. Poſt hec in terris viſus eſt et cū hoībus conuerſatus eſt. Et yſaie. vij. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊ pariet filiū: et vocabit nomē eius emanuel qđ interptat nobiſcū deus. Et ad Phil. ij. Cū in forma dei eſſet nō rapinā arbitratus eſt eſſe ſe eq̄lem deo. ſed ſemetipſꝫ exinaniuit formā ſerui accipiens. Et ad Gal. iiij. Cum venit plenitudo tēꝑis miſit deus filiū ſuū. Et Ioh. i. In ꝑncipio erat verbū et verbū erat apud deū. ⁊ Iohā. iij. Sic dilexit deus mūdū vt filiūꝫ ſuū vnigenitū daret. Et Leo papa. Salua ꝓprietate vtriuſqꝫ ſubſtantie in vnitatē ꝑſone ſuſtinuit a maieſtate hūilitas: a ꝟtute īfirmitas. et ab eternitate mortalitas. Et Bern. ſermone. xvi. ſup cātica Non modicū fiducie robur preſtat mihi ꝙ magnus vir ille ꝓpheta potēs in oꝑe ⁊ ſmone de monte celoꝝ deſcēdens viſitare dignatus eſt me cū ſim puluis ⁊ cinis. ſuauiter rumino h̄: et replent viſcera mea. ⁊ interiora mea saginātur. et oīa oſſa germināt laudem. Ineſtimabil enim dignatio fuit ⁊ penitus inexcogitabil ꝙ in carceris huius. ſ. mūdi horrorē fetorē qꝫ deſcēdere dignata eſt tāta maieſtas et tā incōprehenſibil celſitudo. Sic hec ꝑdicta de tēpore aduentus veri meſſie chriſti dñi: ⁊ maxime đ duabus naturis ī xpo ⁊ de mō vnionis diuine ꝑſone ad humanā naturā aliq̄ ⁊ potiſſime hoīes nūc ꝑmo ex iudaiſmo conuerſi ad fidē. propt quoꝝ īformationē ꝑdicta principalit locutus ſnm. vel etiā ſi aliqua alia chriſtiane religionis myſteria. vt de trinitate. de ſacramēto eucharistie. et

ſic de aliis humanã ratõem tran ſcendentib⁹ nõ intelligerẽt. nõ de bent ex hoc moueri: aut oĩno tur bari. tñ firmiter ⁊ fortiter ea cre dant ⁊ ipa ſucceſſiue quantũ eis ad ſalutẽ ſufficit ⁊ ſtatui eorũ com petit intelligent. Attendãt tales ꝙ ordo addiſcẽdi in humanis et ad intelligentiã ꝑueniẽdi hoc exi git vt diſcipuli a ꝑncipio magiſtri ſuis credant. et tũc poterint poſt ea ad creditorũ attingere intelli gentiã et ratõem. vt dicit Ariſto. ꝑmo priorũ. Et ex quo res ſic ſe h3 i humanis. quãto magis diſcipu los a mgr̃o deo de ſuꝑnaturali bus et cõmunem ratõem excedẽ tib⁹ erudiẽdos oportet a principio ſimpliciter ex ipius dei auctorita te credere. ⁊ cõſeq̃nter ad credito rum ratõem et intelligentiã ꝑue nire. Quod etiã Yſaias intẽdebat cũ dixit. Niſi credideritis nõ intel ligetis. Concludendo ergo di cimus ꝙ ieſus chriſt⁹ ille benedi ctus q̃ venit in noĩe dñi eſt verus deus et naturalis dei fili⁹. vt eſt i priori queſtione dictũ. quomodo ergo cõueniebat ſibi deſcẽdere de celis et venire in hũc mundũ. ſm ꝙ dicit Joh. iii. Nemo aſcẽdit in celũ niſi q̃ deſcendit de celo filius hoĩs qui eſt in celo. Et ad Ephes. iiii. Qui deſcẽdit ipe eſt q̃ et aſcen dit. Cum tñ deus ſit immutabil'. ⁊ omnib⁹ rebus ſit ſp ꝑſens. ipſo teſtãte ⁊ dicẽte ꝑ prophetã Hie remiã. xxiii. Ego celũ ⁊ terrã im pleo. Et in pſal. Si deſcẽdero ad infernũ ades. ⁊ Yſaie vlti. Celum mihi ſedes eſt ⁊ terra ſcabellũ pe dũ meorũ. Eſt rememorãdum ex dictis ꝙ duplex eſt natura in xp̃o ſcʒ diuĩa ⁊ hũana. Queſtio tcia. q

Venit ergo ex q̃ chri ſtus eſt deus quõ igit immutabil' deus et oĩb⁹ ſem ꝑ ꝑſẽs potuit deſcẽdere et ſic mu tari aut ad locũ venire in q̃ prius nõ fuit. Rñdet ſm intentõeʒ ma giſtri in tercio di. i. Et ſm ſanctuʒ Thomã i tcia ꝑte ſumme. q. lvii. Et dicit primo mõ ꝙ xp̃s in pri mo ſuo aduẽtu. i. in ſua incarnatõ ne nõ deſcẽdit de celo ſm ſuã na turã humanã. q2 alś habuiſſʒ na turã ſuã hũanã i celo ⁊ adduxiſſʒ eam ſecũ in terrã. qđ nõ eſt veruʒ. q2 ipe de nouo formauit eã in vte ro marie ſemꝑ virginis. et eaʒ ſi bi vniuit ac ypoſtatice copulauit. Scđo dicit ꝙ ipe deſcẽdit đ ce lo ſm ſuã naturã diuinã nõ ſic in telligendo ꝙ prius ſolũ ſm diui nitatẽ fuerit in celo. ⁊ ꝙ tũc in ſuo aduẽtu deſeruerit celuʒ et incepit eſſe inferius ſolũ in terra. hoc enĩ eſt abſurdũ cũ imutabil' ſit ⁊ rati one ſue imenſitatis neceſſario ſp exiſtat in omi re. Sed ſic ẽ intelli gendũ ipm ſm ſuã diuinitatẽ de ſcẽdiſſe. q2 ipe dei fili⁹ q̃ eſt infini te ꝑfectus. ⁊ optimũ ac ſuꝑmũ in entib⁹ ſe hũiliauit ⁊ q̃ſi inclinauit ⁊ inferiorauit cum pro nr̃a ſalute aſſumpſit naturã hũanam q̃ ſua creatura eſt. et q̃ſi cinis ac puluis in compatõe diuine maieſtatis ve raciter reputãda. Nõ eſt ille deſcẽ ſus fact⁹ ſm locũ aut ꝑ loci mu tatõem ſed ſm exinanitõnem. q2 cũ in forma dei eſſet formã ſui ac cepit ſm modum loq̃ndi apl'i ad Phil'. ii. Sic ergo dicit exinanit⁹ nõ ꝙ ſuã plenitudinẽ amitteret. ſed ex hoc ꝙ nr̃am paruitatẽ ſuſce pit. ita dicit deſcẽdiſſe de celo: nõ ꝙ celũ deſeruerit. ſed q2 ſua altitu R

do noſtrā naturā inferiorē ac terrenā aſſumpſit in vnitate pſōe ipſam in ſeipo exaltādo et dignificādo. Et eſt aliq̄ mō ſil'e ſic ſi pnceps potens in legitimā vxorē duceret filiā alicuius paupis ⁊ ignobilis ruſtici diceremꝰ eū deſcendiſſe et ſe quodāmodo inferiorasſe. cum tamē ante ⁊ poſt idē ſit et eque in ſe nobilis atq̄ potēs. Ita ergo intelligēdū ē dei filiū in hūc mūdū deſcēdiſſe. ¶ Q̄ āt dicitur miſſus eſſe in hūc mūdū hoc ſic intelligendū eſt q̄ dei filius q̄ prius cū ſolū fuit in natura diuina fuit ſemp īuiſibil' nobis ⁊ oculis noſtris corpeis eſt factus viſibilis ſenſibiliter pſens. et hoc per aſſūptionē hūane nature in qua cū hoībus corpaliter cōuerſatꝰ eſt in terris. propter qd dicit Aug. li. pmo de doctrina xpiana. Non p locoꝝ ſpacia veniēdo ſed in corpe mortali mortalibꝰ apparēdo venisſe ad nos dicit dñs. Et btūſ Ber querit dicēs. Quō veniſſe dicitur q̄ ſm diuinitatē ſemp vbiq̄ fuit. Rñdet dicens. Erat q̄dem i mūdo et mundꝰ p ipm factuſ ē ⁊ mūdus eū nō cognouit. Non itaq̄ venit in mundū q̄ abierat. ſed apparuit qd latebat. Unde ⁊ humanā in qua cognoſceret induit formā. q2 nimirū in diuīa natura inhabitat lucē inacceſſibilē. nec ſane inglorīu erat maieſtati apparere in ſilitudine ſua quā fecerat ab initio. Nec indignū fuit aliq̄bus in ſubſtātia ſua agnoſci. ñ potuit cognoſci in imagine apparere vt q̄ fecerat hominē ad imaginē et ſili tudinē ſuā ipe innoteſceret hominibus factus hō. Et mgr dicit in tercio di. j. Miſſio filij dei intelligenda eſt ipius incarnatio. eo em̄ miſſuſ eſt q̄ humanitatē aſſūpſit in qua mūdo viſibil'r apparuit. Sic ergo patet q̄ de celo deſcendit dei filiꝰ et venit in hūc mūdū non quidē p loci mutationē: ſ3 p ſue altitudinis inclinatōem in aſſumptōe noſtre puitatis. ⁊ p exhibitionē ſue pſentie viſibiliter i aſſumpta natura. Ut ergo tāti bñficij grati ſimus ſtudeamus freq̄nter et maxime in hoc ſacro tēpore circa hunc tāti regis aduentum aīo occupari. crebro nr̄a meditatio verſet circa aduentū tante maieſtatis ad nr̄am humilitatē. ⁊ circa tantā noſtre puitatꝭ p hūc chriſti aduentū exaltationē et dignificatōz. et hoꝝ meditatio nos excitet ad amorē tanti benefactoris. et ad reddendā ſibi grāꝝ poſſibilē actōnē. vt p hoc mereamur conſequi finalē fructū huiꝰ aduētus. ſ. vitaȝ eternā. Quā nobis cōcedere digneꝫ ideȝ dñs ⁊ ſaluator noſter ieſus chriſtus. q̄ cū pr̄e et ſpūſancto viuit et regnat vnꝰ deꝰ in ſecula benedictus Amen.

Dñica ſecunda aduentus Sermo tercius.

Benedictuſ qui venit in noīe domini. Matth. xxi. Querit q̄ q̄rto. Que ſit cauſa pfidie iudaice cū tamen ſcripture veteris teſtamenti q̄s ipi eciā recipiunt tā clare veritatibus catholicis teſtificent. et maxime de chriſto ieſu quo ad aduentū et pſonam. Cuiꝰ

etiā modū naſcendi: conuerſandi moriēdi: reſurgendi: ad celos aſcē dendi et legem ſuā publicādi cla riſſime atteſtant omnes ſcripture legis et prophetarū que ꝺ meſſia p̄dicte fuerūt. et omnes figure le gales et hyſtoriales. quas om̄es adducere eſſet nimis longū. ⁊ inſup tanta eſt cōſonantia ſcripturarū veteris teſtamenti ieſu chriſti et geſtoꝝ eius et ſuoꝝ. et tā pūctualis ꝙ vix poteſt maior conſonātia cogitari. Nec ſolū ſcripture ſacre his atteſtant ſed et gentilium propbetiſſe. quaꝝ vna famoſiſſima ad phos et poetas ī libro ſuo expoſitorio cuiuſdam viſiōis ſeu ſomnij. quod plures ex ſenatu romanoꝝ viderunt ſinguli vna nocte expreſſe dicit. In diebus illis exurget virgo de genere hebreorū noīe maria. ⁊ ꝑcreabit ex ea ſine cōmixtiōe viri fili⁹ dei nomine ieſus. Et conſeq̄nter totum ꝓceſſum chriſti tangit et totā prophetiā ponit autor de cauſa dei. libro primo. caplo. xxij. Adducit etiam ibidem quandam aliā ſybillam que fuit circa aduentum chriſti. Recitat quoqꝫ idem de quodā alienigena olim mortuo. cuius ſepulchrū fuit in conſtantinopoli caſu effoſſum. qui ꝑ ſcp̄turam in lamina aurea iuxta ſe poſitam ſic ait. Chriſtus naſcet ꝺ virgine maria et credo in eū. Multa alia gentiliū teſtimonia adduxit p̄dictus auctor que trāſeo cauſa breuitatis. De hac igit queſtione cogitaui ꝓnūc loq̄ Rogem⁹ ⁊c̄

N Ex iudei in ſua pertinacia ſtant auerſi a fide et catholica veritate. Cui⁹ Nicola⁹ de lyra in fine queſtionis ſolēnis quam fecit de probabilitate veritatum catholicarū ex ſcripturis veteris teſtamēti tres ponit cauſas quib⁹ addende ſunt adhuc alie tres.

¶ Prima etenim cauſa propter quam ſm eum multi iudeorum auertuntur a fide eſt timor penurie temporalis. Sunt enim ⁊ fuerunt ſemper valde cupidi. et ī lege eorum frequenter promittit abundantia temporaliū. quod ipſi ſolum litteraliter intelligunt. ⁊ ideo ſupra modū abhorrent huius contrariū. ſcilicet temporaliū penuriam. ¶ Secunda cauſa eſt quia a cunabulis nutriunt in odio chriſti et legis chriſtiane. Et vt dicit ipi omni die chriſticolis maledicunt in ſynagogis ſuis. illa autem ad que homines ſūt aſſueti a puericia illa ſunt eis quaſi in naturam conuerſa. et per conſequens fortiter auertūt intellectum a ſibi contraria veritate.

¶ Tercia cauſa difficultas et altitudo eorum que in fide catholica credenda proponunt. ſicut trinitas perſonarū in natura diuina ī vna chriſti perſona. ⁊ ſacramētuꝫ euchariſtie. que eorum carnales intellectus nullo modo poſſunt capere. et ideo reputant nos tres deos adorare. credere et colere. et in ip̄a eccleſia ſacramentū euchariſtie. Iſti deliri putant nos panem adorare. et ſic peſſime ydolatrare. ſicut per experientiā cognouerunt. qui cum eis de talibus contulerunt. Pro talibus igitur a fide catholica peruertuntur. et plures iā baptizati ad vomitum reuertuntur.

Pro declarãda q̄rta cauſa ſue ꝑfidie eſt notandum ꝙ licʒ vt p̄/dixi q̄druplex ſit xp̄i aduēt⁹. duo tamen illoꝝ ſunt principales. de quibus etiā ſcripture freq̄nter loquunť. Primus eſt in hunc mūdū. cū ſcʒ humanā naturā aſſumpſit. ꝛ in ea inter hoīes viſibiliter cōuerſatus ē. de q̄ p̄dixi in p̄cedē/ti ſermōe. ꝛ ille eſſe debuit in pauꝑtate hūilitate et paſſione. vt po/ſterius declarabo. Secūd⁹ erit ad iudiciū finale. de quo loquitur euāgeliū hui⁹ dn̄ice ſecunde. ꝛ ille aduentus erit in ptāte magna et virtute. De hoc aduentu loquiť Dan̄. vij. ca. dicēs. Ecce cū nubib⁹ celi quaſi filius hoīs veniet ꝛc̄. Et dicit notanter [cū nubibus celi] Sicut em̄ chriſt⁹ aſcēdit in celuʒ ſm humanitatē obſeq̄o nubium ita etiā veniet ad iudiciū. vt habetur Actuū. i. vbi dicit. Hic ieſus q̄ aſſūpt⁹ ē a vobis i celū ſic vēiet ꝛc̄. Dicit propheta notāter [quaſi filius hoīs] quia chriſt⁹ nō ſolū ē filius hoīs ſed plus eſt etiā filiuſ dei. Et ideo ſubdiť. [ꝛ vſq; ad an/tiquū dieꝝ ꝑuenit] id ē ad equa/litatem dei patris ſm naturā di/uinā [et dedit ei poteſtatē] q2 tūc omnia erāt plene ſubiecta chriſto vt habeť ad Hebre. ij. Sequiť [ꝛ honorē et regnū. et omnes populi tribus et lingue ipi ſeruiēt. ꝛ poteſtas eius poteſtas eterna q̄ nō auferet. et regnū ei⁹ quod nō corrūpeť] quia regni ei⁹ nō erit finis vt habeť Luce. i. De h̄ ſc̄do aduē/tu loquiť etiā Iſa. xxx. c. dicēs. Et erit lux lune ſicut lux ſolis. ꝛ lux ſolis erit ſeptēpliciter ſicut lux ſeptē dieꝝ in die in qua alligauerit dn̄s vulnus populi ſui. et ꝑcuſſurā plage eius ſanauerit. Tunc in finali iudicio mūdus renouabiť et meliorabiť ad augmentū glo/rie beatoꝝ. qui in elementis ꝛ corporibus celeſtib⁹ melioratis videbunt clarā relucentiā diuine ꝟtutis et bonitatis. ſm illud Sapīe xiij. A magnitudine ſpeciei ꝛ creature cognoſcibiliter poterit eoruʒ creator videri. Decor autē corpo/rū celeſtiū maxime cōſiſtit in luce ꝛ ideo tūc augebiť. ꝛ hoc eſt qđ dicit ꝓpheta. Et erit lux lune in die qua alligauerit dn̄s vulnus po/puli ſui. q2 ſancti tūc reſurgent in corꝑibus glorioſis ab omī corruptiōe et penalitate liberi. Iſte xp̄i aduentus erit in vltimo die ſecl'i qui in ſcripturis vocať dies mag̃ ꝛ terribilis. Unde Malachie vltimo. Ego mittā vobis helyā anteq̄ȝ veniet dies dn̄i magn⁹ ꝛ ter/ribilis. Helyas eniʒ et enoch ad hoc reſeruanť in vita vt p̄dicent contra ꝑfidiā antixp̄i ante diē iu/dicij Et Iohelis. iij. dicit. Sol cōuertetur in tenebras. ꝛ luna ꝟteť in ſanguinē anteq̄ȝ vēiat dies domini magnus et terribilis. Et q̄a iudei nō ſciūt diſtinguere illū du/plicem chriſti aduentū propť qđ multipliciter circa hoc errāt. ſcri/pturas enī p̄dictas et alias ſimiles ꝑtinentes ad ſecundū chriſti aduentū. ſcʒ ad finale iudicium. i/telligunt de primo eius aduentu ſcʒ in carnem. Et propter hoc cuʒ ea que hmōi ſcripture promittūt ventura in aduētu ad iudiciū vident nōdum impleta credūt chriſtū nō veniſſe in carne. Si autem duplicem chriſti aduentū diſtin/guerēt. et cuilibet aduentuū ſcp̄turas que đ eo loquūť approbarēt

clare viderent chriſtū dudū veniſſe in carne. et nobiſcū expectarent ei⁹ aduentū ad iudiciū finale. Hec eſt ğ q̄rta cā pfidie iudaice. et p̄ncipaliter eſt vnū quod facit ipſos iudeos circa chriſti aduētū grauiť errare. ¶ Quintū p̄ncipale quod iudeoſ errare facit circa meſſiā et aduentū ei⁹ ac ſtatū eſt ꝙ credunt venturū eū i mūdū regē potētiſſimū et tpaliter regnaturū qui eis reſtituet regnū iſrael. et obtinebit monarchatū mūdi oībꝫ populꝰ ſue ditioni ſubiectis. ⁊ qꝛ vident ꝙ hoc nō ē in chriſto impletū. iō dicunt ip̄m nō eſſe meſſiā. Sed h̄ ipſorū dictū eſt manifeſte error ⁊ clare ꝯtra ſtatuta ſcripture veterꝫ inuentionū. qꝛ licꝫ aduētus ſecūdus vēturus ſit in magna ptāte vt fuit iam clarificatū p ſcripturaſ predictas aduentus p̄mus veri meſſie ſm ſcripturas prophetarū eſſe debuit ⁊ nūc fuit nō in ptāte ⁊ dominio tpali ſed in hūilitate paupꝑtate ⁊ paſſiōibꝫ contēptibꝫ ⁊ morte. ¶ Quod em̄ i paupꝑtate eſſe debuit ⁊ modo fuit chriſti p̄mus aduētus ptꝫ Zacharie. ix. Exulta ſatis filia ſyon. iubila filia hieruſalē. Hoc impletuꝫ eſt in xp̄o quādo veniēs hierl'm ꝓpe paſſionē fuit receptus ad ciuitatem ⁊ templū cū gaudio ⁊ exultatiōe populi. Subdit ꝓpheta. Ecce rex tuus veniet tibi iuſtus et ſaluatoꝛ. ſaluaturus em̄ erit nos ⁊ nūc ſaluauit p viā iuſticie ſeip̄m morti offerēdo. Et ip̄e paup. Chriſtus ei dn̄s a p̄ncipio natiuitatꝫ ſue vſqꝫ ad mortē paupꝑrimā duxit vitam. vt ptꝫ ex decurſu euāgelioꝝ. Uoluit enī ſuo exēplo nos docere cōtemptū mundanoꝝ ⁊ amorē celeſtiū. propť hoc ip̄e pauper fuit i tēporalibus ſed ditiſſim⁹ in ſp̄ualibus. qꝛ datus eſt ei ſp̄ūſ nō ad menſurā. Johā. iij. Et ſeqtur. Sedens ſup aſinā. Et illud impletū ē i die palmarū vt patꝫ Mat. xxi. ¶ Quod autē chriſt⁹ in p̄mo ſuo aduentu. ſ. in illū mundū debuit nō dn̄ari tpaliter ſed pati: cōtemni et mori ꝓ peccatꝫ nr̄is ptꝫ clariſſime Iſa. liij. vbi ꝓpheta loq̄ns de chriſto et ei⁹ paſſiōe dicit. [Quis credidit auditui noſtro et brachiū domini cui reuelatū eſt.] Et poſt pauca exp̄mit ignominiā chriſto illatā cū dicit. [Nō eſt ſpecies ei neqꝫ decoꝛ.] q̄uis ei ſm ꝺitatē xp̄s ſm hūanā naturā fuerit ſpecioſus forma p̄ filijs hoīm. pſal. xliiij. tamē illa ſpecioſitas fuit in paſſiōe eius deturpata alapis in facie ei⁹ inflaturā ⁊ liuorē cauſantib⁹. et ſputis eā defedantibꝫ. Poſtea exp̄mit ꝓpheta ei⁹ contēptū et abiectōnem cū dicit [Nos] .ſ. iudei. et cō ūerat ſe propheta iudeis eo ꝙ eſſet d̄ populo eodē [reputauim⁹ eū quaſi leproſum] .ſ. vilē et abomiabileꝫ ad modū leproſi. [et reputauim⁹ eū pcuſſuꝫ a deo et hūiliatū] .ſ. propť peccata ſua propria. imputauerūt enī ſibi iudei ꝙ haberet demoniū ⁊ pūerteret populū ⁊ cetera multa vt patꝫ in euāgelijs. Tercio exprimit paſſionē eius et cām paſſiōis. ⁊ fructū cū dicit [Ip̄e aūt vulnerat⁹ eſt propter iniq̄tates noſtras] Quaſi di. Nō ſicut iudei putabāt paſſus eſt ꝓ ſuis proprijs peccatꝫ qꝛ vt poſteri⁹ dic ꝓpheta. Ip̄e peccatū nō fecit nec inuent⁹ eſt dolus in oꝛe ei⁹. ſed ꝓ nr̄is expiādis vulneratus eſt. ⁊ ſequiť. [Om̄es quaſi oues errauimus. et dn̄s i eo poſuit iniq̄tates omniū noſtrꝝ] .i. pe

nam pro iniquitatib9 omniū noſtrū expiandis .ſequit̄. [Et oblat9 eſt] ſcꝫ ad paſſionē et ad mortem. [quia ipē voluit] .ſ. obedientiā patris ⁊ ꝓ liberatōe generis hūani. et cetera multa ponunt̄ ibidē exprimentia meſſie contemptū ſpretū paſſionē et mortē. Item de chriſti paſſione et morte ponit̄ etiam Daniel. ix. vbi dicit̄. ꝙ poſt hebdomadas ſeptē et hebdomades ſexagintaduas. ſ. in medio .lxx. hebdomadaꝝ occidet̄ chriſtus. ⁊ nō erit popul9 qui eū negatur9 eſt. Ex quibus clare patet ꝙ meſſias ſ̄m ſcripturas nō erat regnatur9 temporaliter in p̄mo ſuo aduentu vt iudei male expectāt. ſꝫ ventur9 erat et ita venit in pauptate . hūilitate paſſiōe et morte vt ſic ſaluū faceret populū ſuū a peccatis eorum.

¶ Sextū qđ eos errare facit circa meſſiam et circa eius aduentuꝫ et ſtatū eſt ꝙ omnia q̄ ſcriptura vet9 ꝑ meſſiam fiēda predixit illi carnales hoīes credūt vltimate carnaliter ⁊ corꝑaliter adimplēda in bonis hui9 tp̄is exteriorib9. ſ. diuitijs honoribus delicijs ⁊ dominijs. ⁊ cū talia nōduꝫ videāt ſic corꝑaliter impleta ꝑ chriſtū dn̄m dicūt ipſuꝫ nō fuiſſe verū meſſiam . Et ī hoc ſe valde excecant a vero ſcripturarū intellectu. quē ſi cape vellent clare noſcerent ī primo chriſti aduentu oīa impleta eſſe que de eodē primo eius aduētu in lege et prophetis fuerūt pronūciata. et crederēt nobiſcū oīa alia in ſcđo aduentu. ſ. in finali iudicio adiplēda. Ubi em̄ ſcriptura ꝓphetica loquit̄ đ meſſia ⁊ liberatōe populi ſui ipi intelligūt de eoꝝ liberatōe de captiuitate romana in qua nūc ſunt et fuerūt fere ꝑ .j500. annos: et qua diſꝑſi tenent̄ ꝑ totum mūdū. Cum tn̄ ſcriptura intendat liberatōem hūani generis a peccatis q̄bus homies a diabolo captiui tenebant̄. ⁊ a damnatione eterna cui9 ꝑ peccato erāt debitores: a q̄b9 liberari debuerīt ꝑ meſſie paſſionē et mortē. vt patꝫ Iſa. liij. Et ſtatim ante declaratuꝫ eſt. Et vbi ſcriptura mentiōeꝫ facit de reedificatōe hieruſalē et de templo materiali: que vt dicūt reedificabunt̄ in aduentu meſſie ⁊ illic cōgregabunt̄ oēs iudei quocūqꝫ fuerint diſꝑſi. Sed ſi aduerterent bene ⁊ intelligere vellēt clare inuenirent ꝙ ſcripture ibi loquunt̄ nō de materiali ciuitate hieruſalē aut de templo materiali. ſed de ſpūali. ſcꝫ de eccl̄ia fideliū que edificat̄ a chriſto ex viuis lapidibus. ſ. ex fidelib9 q̄ in p̄ſenti cōpaginant̄ ꝑ gratiā et in futuro ꝑ gloriā. Ex autē huiuſmodi ſcripture veteris teſtamenti loq̄ntes de reedificatōne hieruſalē ⁊ templi in Iſa. lx. ca. ſui libri. poſtq̄ꝫ em̄ multa dixit de reedificatiōe hieruſalē quaſi ponēs ꝓpe finē capituli alloquens hieruſalē de q̄ ſibi ſermo ē. Quod vtiqꝫ nō poteſt intelligi de ciuitate terrena ⁊ materiali. quia oīs talis ſꝑ ſubiecta ē curſibus ſolis et lune ac ſiderum. Sed erit tibi dn̄s in lucē ſempiternam. Non occidet vltra ſol tuus. et luna tua nō minuet̄. q2 dn̄s erit tibi in lucē ſempiternā. Per quod innuit̄ ꝙ dn̄s qui erit lux illius ciuitatis videbit̄ ibi in ſempiternū. qđ nō poteſt eſſe in terris ⁊ in hac vita cū ſcriptū ſit. Nō videbit me hō ſ̄m diuinitatē et viuet. Oportꝫ igit̄ ꝙ illa intelligant̄ de hieruſalē ſpūali ꝑ illā materialē deſignata.

ſcꝫ de eccleſia catholica ſcḋm ſtatum quem habet ⁊ habebit in celo. De qua dicitur Apoca.xxi. Ciuitas illa n̄ eget ſole neqꝫ luna vt luceāt in ea. ſed claritas dei illuminabit eam. Itē in eodem ca. dicit. Non audietur vltra iniqtas in terra tua. vaſtitas ⁊ cōtritio in finis tuis. qḋ iterum eſt propriū vite eterne in qua ſola nullū eſt peccatū. nec eſſe poteſt aliqḋ malū cū nullus illuc hoſtis poſſit accedere. Et prope finē capituli dicitur. Popul⁹ autē tuus oēs iuſti in ꝑpetuū terrā inhabitabūt. qḋ nō poteſt cōpetere ciuitati terreſtri. qꝛ in nulla ciuitate fuerūt aut vnquā erūt iuſti omes. ſed ſolū in patria celeſti poteſt hoc inueniri. in q̄ poſt finale iudiciū erūt omnes iuſti qui fuerūt a principio mōdi vſqꝫ ad finē eius. et illi erūt popul⁹ dei q̄ in ꝑpetuū hereditabūt celeſte regnum quod proprie dicitur terra viuentiū. qꝛ ibi eſt vita ſine morte. et omne bonū ſine omni malo. Similiter Ezech.xl. propheta deſcribit edificatōnem ciuitatis hieruſalē ⁊ templi mirabilē. q̄ nō pōt intelligi ad lr̄am de ciuitate materiali aut tēplo. ſed oportet intelligi ſub metaphora de domo et ciuitate celeſti. Quod patꝫ. qꝛ dicitur in fine Ezechiel. Et nomē ciuitatis ex illa die dn̄s ibidem amen. quod proprie cōuenit ciuitati celeſti. in q̄ dn̄s dicitur ſingulariter eſſe propter effectū excellentiſſimū. ſ. eternā beatitudinē quā ipſe cauſat in mentibꝰ oīm beatorum. Item hic introducitur ſpūalis intellectus ſcripture poſite Iſaie.xi. vbi dicitur. ꝙ in diebꝰ meſſie habitabit lup⁹ cū agno. Hoc eni͂ impletū eſt in xp̄i p̄mo aduētu ⁊ in eccl'ia primitiua. vbi lup⁹. i. q̄ pri⁹ fuerat rapax et ſeuer⁹ iā ꝯuerſus habitat cū agno. i. cū innocēte et māſueto. q̄n tūc cūqꝫ ei hoīes fuerūt pri⁹ diſcordes in actibꝰ moribꝰ et fide et mō viuēdi recepta fide ⁊ gr̄a ſpūſſancti fiebāt cōcordes in actibꝰ moribus et fide et mō viuēdi. Et ſic itelligitur de aliis hmōi ſcripturis q̄ recte intellecte clare inueniuntur in oībus cōſonare dn̄o ⁊ ſaluatori nr̄o ieſu chriſto q̄ cū p̄re ⁊ ſpūſcō viuit ⁊ regnat Amen

Dominica tercia aduentus.
Sermo quartus

Benedictus qui venit ⁊c. Quinta queſtio eſt q̄re bn̄dictus ille ſic venerit in mundū. id ē q̄re ſit incarnat⁹ ſiue q̄ ſit illi⁹ cauſa R Pro illo notandū ꝙ deus a principio p̄mos pentes fecit rectos innocētes et ꝑfectos ſine defectibꝰ corꝑis et aīe. et dedit eis cognitionē ſufficiētē bōi et mali. agēdorum et imitandorum. et ſufficiētē virtutem ad ſtandū ⁊ i innocentia ꝑſeuerādū Scḋo notādū ꝙ deus dedit etiā tūc hoī libtatē arbitrii. ⁊ adiecit ei p̄ceptū obediētie. ſ. ne comederet de fructu ſcie boni ⁊ mali. nō qꝛ ſic de⁹ dilexerit illū fructū. ſꝫ vt hō ſe exerceret i obediētia dei ⁊ obſuātia mādatorum ei⁹. ⁊ ꝑ talē obediētiā p̄dicta bōa ſibi p̄ncipaliter data n̄ ꝑderet. atqꝫ vt ꝑ meritū obtiēret bōa futura ſibi ꝓmiſſa. ſ. bona patrie celeſtis ad quā cū dn̄o placuiſſꝫ fuiſſꝫ ſine morte trāſlat⁹ ipſe ⁊ oīs poſteritas ſua vt ibi celeſti ⁊ eternō bono ſibi in celis p̄pato ꝑpetue fruerentur. vt dicit magiſter i ſecūdo. di. xxi. Per tranſgreſſionē vero p̄cepti dī ſpoliarentur plimis bōis

ſibi a deo collatis ꝛ cū tota poſte/
ritate ſua icurreret mortē. ꝛ mľtoſ
alios defectꝰ corpis et aie. et pri/
uaret btitudine. et miſeriā incurre
ret ſempitnā. niſi ipe aut aliqs fili
orū ꝑ illa inobediētia ꝛ pctō com
plete ſatiſfaceret deo. ¶ Tercio no
tandū ꝙ diabolꝰ fuit ante hoīem
creatus. qꝛ prima die q̄ fuit domi/
nica creauit deus celū et terrā ꝛ an
gelos vt fuit ſuperiꝰ dictū i die ſā
cti michaelis. Et eodē die aliq an/
geli corruerūt et facti ſunt diabo/
li. Sexto vero die creatꝰ eſt hō. et
qn̄ diabolꝰ vidit ꝙ hō potuit per
hūilitatē obediētie aſcēdere in celū
vn̄ ipe diabolus ꝑ ſupbiam cor/
ruerat. ꝛ ſic potuit mereri btitudi
nem quā ipe diabolus amiſerat.
tūc ei inuidebat. ꝓpter quod venit
mox in ꝑadiſū ꝛ in ſpecie ſerpentꝭ
eū ibi de triplici pctō temptauit. ſ.
de gula. ſupbia ꝛ auaricia. Et vt di
cit mgr̄ in. xxj. di. ſecūdi. Prio tem
ptauit mulierē tanq̄ꝫ inferiorē ꝑtē
hūane nature. et in q̄ minus q̄ꝫ in
viro nouit rōem vigere. et mulie/
re victa ꝑ ipam tēptauit et virum
ꝛ eā i adiutoriū aſſūpſit. et ſic vtrū
qꝫ parentē in peccati cōſenſum at/
traxit. Pro q̄ pctō et i penā mox
ſpoliati ſunt originali iuſticia ꝛ mľ
tis bonis q̄ pro ſe et ꝑ tota eorum
poſteritate receperūt. ꝛ cū omi hu
mano genere puniti ſunt multis
defectibus q̄s experimur in corpo/
re et aīa. quoꝝ nullꝰ fuiſſꝫ i nobis
ſi ꝑentes nō peccaſſent ſed ſꝑ i in/
nocentia ꝑſtitiſſent. et inſuꝑ toti
hūano generi clauſa ē ianua regni
celorū. qꝛ deus decreuit nullū ho
minē intromittere ad regnū celo/
rū niſi ſibi plene ſatiſfieret de pctō
illo ꝛ de pctīs totius generis hūa
ni in ſui initio. et eius lapſū grauiſ
ſimum in prothoplaſtꝭ. S
Quarto dico ꝙ vt dic̄ Anſ. primo
Cur deus hō. c. xxi. Ideo ꝑ tota cre
atura poſſibili ſeruāda nō debuit
mādata dei trāſgreſſus fuiſſe nec
peccaſſe: ꝛ ideo nō pōt aliqs ſatiſ/
facere de peccato plene niſi plꝰ red
dat deo q̄ꝫ ſit tota creatura poſſi/
bilis vel omne id ꝑ q̄ peccare n̄ de/
bebat. ꝛ conſtat ꝙ hoc nihil eſt niſi
deus. Oportuit ergo hoīeꝫ diuinā
naturā vel ꝑſonā dare deo ad ſatiſ
faciendū ꝛ ad debitū ꝑſoluenduꝫ.
Et quia illā diuinā ꝑſonā ex ſe ha/
bere nō potuit. ideo filiꝰ dei incar/
natus ad h̄ eſt ſibi datꝰ. Et iteruꝫ
Anſ. ibid. Satiſfacere ꝑ humano
genere purꝰ deus nō debuit ꝛ pu/
rus hō nō potuit. nec alia q̄cunqꝫ
creatura ſuffecit. Ne ergo hūanuꝫ
genꝰ ad btitudinē creatū totū peri
ret et ſuo fine tota ſpecieſ hūana ꝓ
uaret factus eſt deꝰ hō. et pro no/
bis cōpletiſſime ſatiſfecit cū ſe ob/
tulit deo patri ꝑ ſalute mūdi. ꝛ ip
ſe meliorē omi poſſibili creatura.
¶ Quādo ergo q̄rit quare ille bn̄
dictus venit in mūdū. i. q̄re incar/
natus eſt. ꝛ que ſit huiꝰ cauſa. Rn̄
det ꝙ ideo vt pro oim hoim pec/
catis ſatiſfaceret ſua paſſiōe ꝛ mor
te. ꝛ ſic a nobis mala culpe ꝛ dāna
tōis ꝑpetue remoueret. ꝛ nobiſ vi
tā eternā mereret. Et ſic ſolū pro/
pter nos et propter nr̄am ſaluteꝫ
deſcēdit de celo. Propter qđ dic̄
Lu. xix. Venit filius hoīs querere
ꝛ ſaluū facere qđ ꝑierat. ꝛ ad Gal.
iiij. Miſit deus filiū ſuū natū ex
mľiere factū ſub lege vt eos q̄ ſub
lege erāt redimeret vt adoptōeꝫ fi
lioꝝ dei reciꝑemus. Et Augꝰ. ſuꝑ
Job. dicit. Nulla cā veniēdi erat. n

chriſto dn̄o niſi peccatores ſaluoſ
facere. tolle morbos: tolle vulne/
ra. ⁊ nulla eſt cauſa medicine. Ue
nit ergo de celo magnꝰ medicus. qꝛ
ꝑ totū mūdū iacebat egrotꝰ. Ge/
nuſ em̄ humanū totū perierat ex
quo peccauit vnus homo in quo to
tū erat. Uenit igit̄ vnus ſine pec/
cato qui ſaluos faceret omēs a pec
cato nō enī de celo adduxerūt meri
ta noſtra. ſ; peccata. Hec ille. ¶
Ex dictis habemꝰ primo ꝙ pecca
tū primorū parentū fuit cā deme/
ritoria omniu; illorū defectuum
quos patimur in corꝑe ⁊ aīa. quo
rum nullus fuiſſ; in toto genere
humano ſi nullꝰ homo peccaſſet
¶ Scd̄o habemus ꝙ ꝑ inobediē
tiā ade ⁊ eue om̄is eoꝝ poſteritas
facta eſt obnoxia. qꝛ om̄es naſci/
mur filij ire. vt dic̄ apl's ad eph. ij.
Om̄s ei ꝯcipimur ⁊ parimur ī pec
cato originali. qd̄ nos ſeꝑat a reg̃
celoꝝ niſi chriſti gr̄a nobis ſub/
ueniat. et ꝓpter fomite; peccati et
multiplicē corruptōe; ex origie cō
tractā ſic inclinamur ad mala et
ſumus tardi ad bona: ꝙ ꝑ vitam
noſtram multa adijcimus ꝓpria
peccata ꝑ que meremur penā dāna/
tionis eterne. ¶ Tercio habemus
ꝙ deus ꝓpter peccatū primoꝝ pa
rentum ꝑcluſit omni homini qui
ab adā deſcenderat ꝑ viam ꝓpa/
gationis aditū regni celeſtis. qꝛ n̄
voluit aliquē admittere ad gau/
dia celi niſi ſibi plene ſatiſfieret ꝓ
peccatis. qd̄ tamē nullꝰ purꝰ hō
facere potuit nec aliq̄ creatura. ſ;
ſolū ille qui eſſet deus et hō. In quo
conſiderare debemꝰ rigorem ⁊ ſe
ueritatē diuine iuſticie cui ita diſ/
plicēt peccata ꝙ ꝓ eis tātā exiget
ſatiſfactionē q̄ntā nō potuit exhi
bere pura creatura. ſ; tm̄ dei filiꝰ
deus et hō. ꝑ quā ſeueritatē diuīe
iuſticie et p̄cioſitatem precij ꝓ pec
catis noſtris ſoluti merito indicat̄
nobis maior neceſſitas immunē
ſe tenendi a peccatis ſc̄m illud p̄/
me ad Chorin. vi. Empti eſtis pre
cio magno. glorificate et portate
deū in corpore veſtro. ¶ Quarto
habemus ꝙ cū hō nō habuit vn
de ſatiſfaceret ꝓ peccatis ⁊ ſe redi
meret a malis deus dedit ſibi ſa
tiſfactorē. ſc; ieſum chriſtum filiū
incarnatum. qui in hūana natura
ſua paſſione ⁊ morte pro noſtris
peccatis ſatiſfecit ⁊ nos liberauit.
qꝛ nobis ꝑ illa meruit ꝙ baptiſ/
mus tollit a nobis pctm̄ origina
le quod excludebat a regno dei. et
meruit ꝙ contritio delet actualia
pctā que ex ꝓpria volūtate ꝯmiſi
mus. Ex em̄ nūc ꝑ contritōem di
mittunt̄ nobis peccata actualia:
illd̄ nō eſt ī virtute et bonitate ip
ſius ꝯtritionis in ſe. ſed ē ex meri
tis chriſti. Ille em̄ nobis meruit
ꝙ cū in fide ſua deteſtamur pctā.
ꝓpter hoc qꝛ ſūt cōtra deū ⁊ volu
mus poſteriꝰ cauere de peccatis.
ne ꝑ ea deū offendamus tūc deꝰ
trinitas nobis dimittit propter
filiū dei qui nobis illud meruit ꝑ hoc
ꝙ ſeipm̄ in mortē obtulit ꝓ pec/
catis illis. ſic et pro peccatis toti/
us mundi. ¶ Similiter ꝙ
oꝑa noſtra bona ex charitate fa/
cta ſunt apud deū meritoria vite
eterne illud nō eſt ex bōitate ope
rū noſtroꝝ in ſe. cū vita eterna ī
compabiliter melior ſit q̄; opera
noſtra. ⁊ eſt eterna. nr̄a vero ope
ra q̄ſi momentanea. ſed eſt ex xp̄i
meritis. Ille enim nobis meruit
ꝙ cum in fide et dilectione eius

facimus aliqđ bonuꝫ opus. tūc deꝰ trinitas vult dare nobis ꝓpter merita christi eternū pmiū in celo: incōpabiliter melius q̄ꝫ ſit opuſ nr̄m Jn q̄ cōſiderare debemꝰ maximā dei largitatē ꝛ miſericordiā qꝛ cū nō hēremus vn̄ ſatiſfacere/ muſ ꝛ nos libaremꝰ: ipe miſicors deꝰ ſuū filiū natalē ꝛ ſibi ꝑ oīa coequalē nobis dedit et ſic dei filiꝰ ſeipſū nobis dedit in ſatiſſactorē Propter h̄ venit in mūdū. i. ꝓpter h̄ humanā naturā aſſūpſit. quod marie largitatꝭ ꝛ miſericordie fuit Vn̄ Anſ. vbi ſup̄ Quid gtiꝰ aut miſericordiꝰ eē aut intelligi valꝫ q̄ꝫ vt pctōri eterne pene debitori. ꝛ vn̄ ſe redimat non hn̄ti dicat deus pr̄. Ecce filiū meū. accipe eū et da ꝓ te. ꝛ filiꝰ dicat. tolle me ꝛ redime te. Et Bern̄. ſer. j. de aduētu dicit Quis dubitet magnū aliq̄d in cauſa fuiſſe. vt maieſtas tanta de tā lōginq̄ in locū tā idignū deſcēdere dignaret̄. plane magnum aliqđ qꝛ ex pte ſua fuit mīa mag̃ qꝛ miſatō ml̄ta. qꝛ caritas copioſa. Et pōt addi q̄ ex ꝑte nr̄i fuit neceſſitas mag̃. idigētia ml̄ta. ꝛ mīa nimia ¶ Hūc aduētū filij dei ī carnē ſcī pr̄es vet̄is teſti pūiderūt. ꝛ ipꝫ toto corde deſiderabāt. ꝓpter qđ bn̄dicto dei filio cuꝫ mag̃ deſiderio dicebāt illđ ps. Dn̄e inclina celos t. ꝛ deſ. Et illđ. Dn̄de nob dn̄e faciē t. ꝛ ſal. e. Et illđ Yſaie. lxiiij. Vtinā diſrūperes celos ꝛ deſcēderes. Et illud etiā Yſaie. xlv. Rorate celi deſup ꝛ nubes pluāt iuſtū apiat̄ terra ꝛ germiet ſaluatorē. Et ml̄ta ſil'ia quibꝫ libri eoꝝ pleni ſūt. Et Auguſ. in. j. ſer. de puriſi. Jntelligite fr̄es q̄le deſiderium babuerūt ſcī videre chriſtuꝫ ſciebāt em̄ illū eſſe vētuꝝ Et omeſ q̄ pie viuebāt dicebāt. O ſi me inueīat illa natiuitas. O ſi qđ credo videā ocl'is meis. Et qđ de ſene ſymeone dicat. Ex ſuſpirādo q̄tidie dicebat in orōnibꝫ ſuis. Qn̄ veniet. qn̄ naſcet̄. qn̄ videbo. Putaſne me h̄ inueīet Putas durabo Putas iſti ocl'i videbūt eū ꝑ quē cordis ocl'i reuelabūt̄. Et pmiti fideles noui teſtamēti q̄ hunc aduentū de ꝓpinq̄ ſecuti ſunt. in q̄bꝫ adhuc vigebat caritas ex vicinitate aduētꝰ ꝛ paſſiōis xp̄i ex iugi meditatōne iſtiꝰ excellentiſſimi bn̄ficij magnū cōceperūt feruorē ꝛ deuotōis affectū ꝛ nimia paſcebāt̄ ſpiritali dulcedīe. ꝛ ideo ſpretꝭ ꝓpter xp̄m oībꝫ q̄ in mūdo ſūt ſola celeſtia appetebāt. vn̄ vnꝰ ex eis. ſ. beatꝰ Aug. de ſeipo dicit. ix. ꝯfeſ. Nō ſatiabor ill' diebꝫ dulcedine mūdiali mirabili cōſiderata altitudīe diuini cōſilij ſup ſalutem generis hūani. Et h̄ tpe nōnulli religioſi hn̄t de cōſuetudīe q̄ cuꝫ legit̄ vel canit̄ in ſimbolo. Et hō factꝰ eſt: tūc ſe totos ꝓſternūt in terraꝫ et aliq̄ flectūt genua. imo in plibus regionibꝫ nō ſolū ſacerdos. ſed et cōis ꝑpl'us ad pdicta verba flectit genua ad agēdū deo gr̄as. de iſto imēſo dono ꝛ ineffabili bn̄ficio. ſ. q̄ illa infinita maieſtas dignata ē ſeita inclinare q̄ ꝓpter nos ꝛ ꝓpter nr̄aꝫ ſalutē ſuā creaturā ſibi vniuit tā intime. q̄ illa pſona eſt deꝰ ꝛ hō. ꝛ q̄ ille q̄ deꝰ eſt et ab eterno fuit ac erit in eternū ille rōne iſtiꝰ intime et ſingulariſſime vnionis factus ē hō de nouo: ꝛ cōſors nature nr̄e imo frater nr̄. Non eni cōfundit̄ dei filiꝰ nos vocare fratres ſic̄ deducat apl's ad Heb. ij.

Ab iſtis ſctis patrib' ⁊ deuot; ho minib' debem' diſcere ⁊ exẽplum accipe vt ⁊ nos ſic gr̃ti ſimus de il lo immẽſo dono ⁊ dei bñficio: ꝙ illud ſp ⁊ pcipue p illo ſacro tpe aduẽtus cogiſcam' ⁊ deuote me/ ditemur ⁊ ipi largitori gr̃as refe/ ramus atq; ei' largitatẽ ⁊ imẽſã bonitatẽ laudem'. ⁊ iugi mẽoria pdicemus. ⁊ nos i h ſacro tpe ad uẽtus ſic pdiſponam' ad inſtãtẽ feſtiuitatẽ. vt tũc cõgruis honori bus ⁊ deo acceptabilr pagamus xpi aduẽtũ i carne ⁊ ex vgie nati/ uitatẽ. vt p h mereamur ꝙ ipe di gnet viſitare nos ſpiritali aduẽtu ſuo ⁊ ſp in nob pmanere. ⁊ i nob ac nobiſcũ talia operari opa q̃ ſi bi accepta ſint ⁊ per q̃ mereamur vitã eternã. Qð ipemet nobis cõ cedat ieſus chriſt' dñs nr̃ q̃ cũ pa tre et ſpũ ſctõ viuit ⁊ regnat vnus de' i ſecula bñdictus Amen.

Dñica quarta aduentus. Sermo quintus

Benedictus q̃ venit ⁊c. vt. s. In ſupioribꝰ dictũ fuit ꝙ dei fili' in hũc mũdũ venit ſiue i carnat' ẽ ac inter hoĩes ſenſibilr cõuerſat' propter nos dũtaxat ⁊ propter nr̃aʒ ſalutẽ. ſ. vt nos ſal/ uos faceret ⁊ btõs. Qrit circa h nũc q̃ſtio an potuerit nos ſaluoſ facere alio mõ ſiue aliter q̃ʒ in p/ ſona ſua ppa incarnata. De h eo/ gitaui nũc breuiter loq. Rogẽ' ⁊c.

Certo q̃rit vtrũ de/ us potuerit hũanũ genuſ alio mõ aut p aliũ ſaluare ſine ſue pſone incarnatõe. Rñdet ſm Aug. in. xiij. de trini. ⁊ ſm ſan ctũ Tho. i tercia pte ſũme. q. j. ar. ij. Q deꝰ d abſoluta ſua potẽtia mlt; alijs modis potuit nos rdi mere aut ſaluos facere. Potuit ei gr̃tis dimittere pctã. Potuit etiaʒ ſatiſfactõeʒ alicui' hoĩs aut ãgeli puri aut alteri' creature acceptare tãq; ſufficiẽtẽ q̃uis nõ dignam.

Scðo dicũt ꝙ int oẽs poſſibi/ les redimẽdi modos ille fuit ↄuẽi entiſſim' ad ſanãdũ nr̃aʒ miſeriã ⁊ optim' ad pcurãdũ nr̃aʒ ſalutẽ. Ubi ẽ cõſiderãdũ ⁊ mẽte iugit re uoluendũ ꝙ ſic dñs ſolũ propter nos ⁊ propt nr̃aʒ ſalutẽ hõ fact' ẽ. ſic oĩa q̃ i terr; viſibilr cõuerſãdo i hũana natura geſſit totũ ad no ſtrã ſalutẽ ordiauit. Nihil eñi per xp̃m dñʒ dictũ factũ aut circa ip ſũ geſtũ ẽ fruſtra. aut a caſu vl' ex necitate p ip̃m factũ. aut circa ipʒ geſtũ. ſʒ totũ ẽ ex diuĩa pordĩatõe ad alicui' ſingularis pſone vl' ad alicui' cõitat; vl' ad toti' mltitu/ dis fideliũ vtilitatẽ iſtructõeʒ aut ſalutẽ dictũ factũ aut geſtũ Jõ di cit Aug. Xp̃s nob nat' ẽ. nob iacu it i pſepio. nobis vagiebat i cunis. nob arridebat i ſtella. totũq; nob pficiebat q̃cq̃d ſaluator agebat i hoĩe Etb. Ber. i ſer. d aſcẽſiõe dñi dic. In nr̃a ſiq̃dẽ vita mlta fiunt caſu vl' necitate. ſʒ xp̃s dei vtus ⁊ ſapiã neutri hoꝝ potuit ſubiacere q̃ ei necitas vtutẽ cogeret. aut q̃d ſapiã ageret caſui ſubdit. Oĩa eñi q̃cũq; locut' ẽ. q̃cũq; opat' ẽ. q̃cũ q; paſſus ẽ ne dubites eẽ volũta ria. plena ſacramentoꝝ. plena vir tute. Iteꝝ ſubdit. ſicut ille q̃ ſcri/ bit certis rõibus ordinat colloq̃ vniuerſa. ita que a deo ſunt (vt di cit ad Roma. xiij.) ordiata ſũt. i. rõnabilr diſpoſita, ⁊ ex oportũis

cauſis facta.maxime q̄ p̄ſens int̄
nos opata ē incarnata maieſtas
oīa que ſunt in nr̄am ſalutē rectiſ
ſime ordiata .nec ſatis viſū ē diui
ne bonitati q̄cūq3 mō ſaluare nos
ſed in ſuo et̄no diſpoſuit nos redi
mere mō nobis optimo ac cōue
niētiſſimo ad ſalutē ſm Augu.vt
ſupius allegaui.et ita vaciť opere
adipleuit ꝺ mōſtrās nobis ī h̄ ſuā
eximiā ad nos charitatē B
Quis enim circa hoc conſiderās
z aduertēs diligent̄ nō noſceret q̄3
multa bona et occaſiōes vtutum
ac opeꝝ bonoꝝ ſine q̄b⁹ ſaluari n̄
poſſum⁹ affert nobis ille modus
repatōis.q̄.ſ.dei fili⁹ dignat⁹ eſt
hō fieri.et q̄ nō p angelū aliquē.
aut aliā creaturā nos redemit ſed
p ſeip̄m venit q̄rere et ſaluū face
re q̄ꝺ pierat xp̄s dn̄s.licz nos ſuf
ficiēter imo ſufficiētiſſime r̄deme
rit et ſaluos fecerit.tn̄ vt etiā effi/
ciēter ſaluemur. i.vt efficaciter cō
ſeq̄mur fructū et p̄ncipalē effectū
illius redemptōis.ſ.eternā ſalutē
opꝫt z nr̄az volūtatē accedere et
coopari.Oportz ei credere. optz
ſpare.optz amare.p̄cepta ſeruare
pctā cauere.cōmiſſa deplāgere. et
ſe virtutibꝫ et bonis opibꝫ exerce
re.Qm̄ vt dicit Aug. Qui te crea
uit ſine te nō iuſtificabit te ſine te
z ita nec btificabit te ſaltē adultū
ſine adulto.i.ſine proprio merito
tuo.Hoꝝ aūt oīm et hꝫ ſiliū
ſine q̄bꝫ nō meremur vitā maiorē
occaſionē dat nobis et ad ea iplē/
da pl⁹ aniat corda nr̄a .erigit ani
mos noſtros. p̄mouet z inducit
ille mod⁹ redemptōnis nr̄e p filiū
dei p̄p̄am pſonā q̄3 q̄cūq3 ali⁹ poſ
ſibilis modus. C Nam pri
mo fides nr̄a ſine q̄ īpoſſibile eſt
placere deo p hūc modū pl⁹ reſe
rat̄ in nobis q̄3 p aliū q̄cūq3. eo
q̄ ſic ip̄i nob in p̄pria pſōa loq̄nti
z nos fidē docēnti credimus ſine
heſitatōe. Si aūt p aliū de fide i
formati fuiſſemus anim⁹ homīs
aliq̄n heſitare cogeret̄ cū hi oīs
fuerint creature potētes fallere et
falli. Nūc aūt fide nr̄a innitimur
infallibili vitati. qꝛ credim⁹ p dei
filiū incarnatū z int̄ hoīes cōuer
ſatū q̄ ſuo veraciſſimo ore certiſſi
me edocuit hūanas mētes credē/
da.ſperāda.amāda z timenda .q̄
re de oībꝫ illis nullus relinq̄t̄ no
bis locus dubitatōis. Nā cū ſit ve
ritas et ſapiā p̄ris certi ſum⁹ q̄
nec fallere pōt nec falli.Et hoc vo
luit btūs Aug.xi.ꝺ ciui.dei vbi dic
Ut hō fidenti⁹ ad veritatē ambu
laret ipa vitas dei filius aſſūpta
hūanitate nobis fidē conſtituit et
fundauit. Scd̄o p illū modum
repationis hūane pl⁹ q̄3 p aliquē
aliū modū erigit̄ in mētibꝫ nr̄is
ſpes de dimittenda culpa. ꝺ obti
nēda gr̄a et habenda vita eterna.
Nā ſm mgr̄m i tercio ſniaꝝ. Ue
ra et p fecta chriſtiana ſpes ē certa
expectatō future btitudinis q̄ cer
titudo expectatōis ex gr̄a et meri/
tꝭ p̄ueīt.Cōſideret igit̄ vnuſq̄ſq3 ſi
poſſꝫ i cordibꝫ hūanis ex aliq̄ alio
generari maior certitudo de h̄ q̄
de⁹ velit nos h̄re pticipes gl'e ſue
q̄3 ex illo q̄ ip̄e p nobis z nr̄a ſa/
lute factus ē hō pticeps defectuū
nr̄oꝝ ſm naturā aſſumptam. et
cōſors penalis miſerie nr̄e Sed
z q̄d adeo potuit ſpez venie erige
re.q̄d tā de miſericordia fiduciā3
firmare.aut etiā q̄ ſigno vel argu
mēto certi⁹ pbari potuit hūano
cordi deū velle hoībꝫ ad ſe redeū/

tibꝫ ⁊ vitā emēdare volētibꝫ miſereri ⁊ ꝑcere. q̄ꝛ ex h̄ ꝙ pr̄ miſcđia/rū vt eis ꝑceret ꝓprio filio ſuo nō pepꝑcit. et ipē fili⁹ vt nos imunes abire poſſem⁹ ⁊ illeſi: ipē latrociniorū nr̄oꝝ dignat⁹ eſt ꝑferre ſuſpēdiū. Jō Auguſ. xiij. de triniť. dič. Quid mētes nr̄as tāte erigit ⁊ ab imortalitatꝭ deſꝑatōe liberat: q̄ꝛ ꝙ tāti fecit nos de⁹ vt dei fili⁹ immutabiliť bon⁹ in ſe manens qđ erat ⁊ a nobiſ accipiēs qđ nō erat dignat⁹ eſt nr̄m inire cōſortiū verā carnē aſſumēdo. Tertō ꝑ illū modū incarnatōnis dei ⁊ ꝑ hūa/ne reꝑatōnis taliť facte attētā cō/ſideratōnē merito valde inflāmatur cor igne diuini amoris ⁊ dile/ctiōis dei in q̄ cōſiſtit ꝑfectō chriſtiane vite ⁊ meritū ſalutꝭ eterne. Per h̄ em̄ bn̄ficium oſ̄dit nobis dn̄s quāte nos diligeret: et nihil tā debitū eſt vel tā rōnabile ſicut rediligere eū. qꝛ prior dilexit nos ⁊ qui tāta nobis contulit bn̄ficia. Vn̄ Auguſ. in de cathezizādis rudibꝫ. Que maior cauſa eſt aduēt⁹ dn̄i: niſi vt de⁹ accēderet dilectiōꝫ ſuā in nobis. ſi ḡ amare pigebit ſaltē nō pigeat reamare eum qui prior dilexit nos. imo vt dicit auctor de fide ⁊ legibꝫ. Hoc bn̄ficiuꝫ redemptōnis nr̄e ⁊ ſm̄ illū modū diſtincte meditatū pl⁹ deberet ac/cendere corꝑa nr̄a ſi tot⁹ arderet ⁊ tāto plus q̄to dei filius nobis ⁊ pro nobis dat⁹ melior eſt toto mūdo. nihil etem̄ natū eſt tātū excitare in nobis dei dilectōnē. ſicut cū gratuita ei⁹ bn̄ficia grataťad memoriā reuocam⁹. qꝛ illa propter h̄ nobis data ſunt. vt de eis ḡti exiſtentes ipa cognoſcerem⁹ atqꝫ ſꝑ i memoria haberem⁹ nec vnq̄ꝫ a datoris amore anim⁹ ide tepeſceret ꝑ taliū obliuionē. Inť hec aūt dei bn̄ficia maximū ē op⁹ reꝑatōis nr̄e ꝑ xp̄m. pro q̄ etiam ſolo eſſet a nobis laudādus ⁊ to/tis viribꝫ diligēdus. Cuius etiaꝫ diuini bn̄ficij excellentiā declarat Bern̄. in ſmone. xi. ſuꝑ Cantica. vbi iter cetera dič. Vide o homo q̄d deus maieſtatꝭ de ſe fecerat ꝓ pꝛte. de dn̄o ſeru⁹. de diuite pauꝑ. caro de verbo. et de dei filio hominis fili⁹ fieri nō deſpexit. Memento hō ꝙ licꝫ de nihilo ſis fa/ctus. nō tn̄ de nihilo es redēpt⁹. Sex diebꝫ cōdidit oīa ⁊ te inť oīa Atuero ꝑ trigītatres annos opatus ē ſalutē tuā i medio terre. O quātū laborauit ſuſtinēs ꝓ te carnis neceſſitates. iſātiles iniurias. hoſtꝭ tēptatōnes: paſſiones: dolores: crucꝭ ignominia: mortꝭ horrorē. Quarto valde cōueniebat ſaluti hoīm ⁊ inſtructōni nr̄e ꝙ dei fili⁹ hūanat⁹ ⁊ inť hoīes ſenſibiliť cōuerſat⁹ ſe eis p̄buit doctorē veritatꝭ in exēplū oīs iuſticie ac vir/tutꝭ. Vn̄ Auguſ. in q̄dā ſer. de natiuitate dn̄i. Homo q̄ videri poterat ſeq̄nd⁹ nō erat. de⁹ aūt ſeq̄n/dus erat q̄ videri nō poterat. vt ḡ exhiberet hoi q̄ ab hoīe videretur ⁊ quē hō ſecure ſeq̄reť de⁹ fact⁹ ē hō. Et Anſel. in li. Cur de⁹ homo Quis explicare ſufficeret q̄ꝫ neceſſarie: q̄ꝫqꝫ ſapienť factū eſt ꝙ ille q̄ hoīes erat redemptur⁹ et de via mortꝭ ⁊ ꝑditōnis ad viā vite ⁊ beatitudinis eterne reducturuſ eſſet de⁹ ⁊ hō. ⁊ ꝙ cū hoībꝫ ſenſibiliť cōuerſareť. ⁊ in ipa ſua cōuerſatione ipos doceret v̄bo qūo viuere de/berēt ⁊ ſe eis p̄beret bone ⁊ v̄tuoſe vite rectiſſimum exemplum. ad

cuius exemplar instar omnes fide
les mores ſuos ⁊ vitã ordinare de
bẽt. ſm ꝙ dicit Joh. ĩ pria cano.
ij. Qui dicit ſe in xp̄m credere de/
bꝫ ſicut xp̄s ambulauit ⁊ ipe am/
bulare. Xp̄s aũt in hodierno ſuo
introitu in mũdũ. cepit noſ doce
re nõ ῤbo ſed ope. ⁊ mox ſe nobiſ
ꝑpoſuit in exẽplũ. licet eñ volun
tarie ⁊ ꝓpt nos fact⁹ fuerit infans
ſm rõnẽ tñ fuit pfect⁹ vir. ſm di/
uinã pſonã ſp fuit. eſt. ⁊ in eternuꝫ
neceſſario erit dei filius ῤbus ⁊ ſa
pientia pris. ꝓpter qđ nihil eũ late
re potuit nec vnqꝫ poterit in aliq
decipi atqꝫ falli. Et cũ naſci voluit
ad h ſibi elegit tps ãni moleſtius
q2 hyemis aſperitatẽ. Et licet ipi⁹
ſit terra ⁊ plenitudo eius. tamen
voluit ſpõte ⁊ elegit naſci ĩ via in
aliena domo. in paupere tugurio
pãnis vilib⁹ inuolui. et infantilia
ſua atqꝫ tenerrima mẽbra in arto
ac duro ꝑſepio reclinari. Et cuꝫ vt
pdixi omnia q egit ĩ hũana natura
aſſũpta nulluꝫ a caſu aut fruſtra
egerit. ſed totũ ex rõnabiliſſimis
cauſis ⁊ ordinatiſſime ad nr̃aꝫ in
ſtructiõꝫ ⁊ ad nr̃m multiplicẽ pfe
ctũ. certũ eſſe debet ꝙ h etiã non
fecit a caſu nec ocioſe. ſed ad nr̃aꝫ
vtilitatẽ atqꝫ nobis veracit in ex/
emplũ. Ad vtilitatẽ qdẽ nr̃a: vt
cũ innocens dñs talia pro nobis
ſpõte ⁊ innocenter ſufferret: p h
omnes illos defect⁹ a nobis tolle
ret. meruit eñ nobis btĩtudinem
in q nullus boꝝ aut qrũcunqꝫ de
fectuũ remanebit In exẽplũ vero
q2 p h nobis demõſtrauit fugien
dã eſſe gliam mũdi. vanitatẽ ſecu
li. ⁊ oĩno corpis voluptatẽ. ample
ctendã vero eſſe pauptatẽ: hũilita
tẽ. ⁊ auſteritatẽ: tãqꝫ viam ſecuriſſi
mã ad gliam ꝓmerẽdaꝫ In q via
ipe puulus nos hodie voluit an/
teire. Hoc eñ vt ait ſctũs Bern.
nobis ſtabulũ pdicat. h pſepe cla
mat. h illa infantilia membra lo/
quũtur. h euãgelizant nobis pue
ri illius lacrime ⁊ vagit⁹. ſꝫ ⁊ tota
vita ei⁹ inſinuat: cui qꝫto plus cõ/
formamur tãto efficimur melio/
res E Quãto p xp̄i incarnatõ
neꝫ ſup omnia exaltata eſt huma/
na natura aſſũpta ⁊ cõſequẽter to
tũ genus humanũ valde dignifi
catũ vt patet in exẽplo Si pnceps
aliquis ꝑpotens duceret in vxo/
rem legitimã paupis ruſtici pau/
perculã filiã. eo ipo ea ῤgo exalta
ta eſſet ſup omnes mulieres pris
illius ⁊ effecta oĩm dña ⁊ cõſeqnt
tota ei⁹ genealogia eẽt p h digni
ficata. Sic in ꝓpoſito Illa hũana
natura quã fili⁹ dei aſſumpſit in
vnitatẽ pſone eſt p h exaltata ſup
omnes angelos ⁊ ſup omneꝫ aliam
creaturã ⁊ cõſeqnt totũ humanuꝫ
genus eſt p hoc dignificatũ. Vñ
in veteri teſtamento angeli patie
bant ſe ab hoĩb⁹ adorare. Nã Ge
neſis. xviij. legit ꝙ abrahe appa/
ruerũt tres angeli ⁊ adorauit. ⁊c.
Sꝫ in nouo teſtamẽto poſtqꝫ do
min⁹ humanã in ſe exaltauit ⁊ di/
gnificauit naturã. tũc angeli non
plus ab hominib⁹ voluerũt ado/
rari etiã adoratõne dulie. Nõ eñ
ſancti angeli patiũtur illã naturã
ſibi ſubijci quã ĩ autore ſuo vidẽt
ſup ſe exaltari. ꝓpter qđ dicit apo
calipſ xix. ⁊ xxij Cũ iohes videns an
gelũ cecidit añ pedes eius volẽs
adorare eũ. ꝓhibuit ⁊ dixit. Vide
ne feceris q2 cõſeru⁹ tuus ſũ et fra
trũ tuoꝝ. Et ꝓpter hãc hũane na
ture exaltatõneꝫ in xp̄o ⁊ cõſeqn/
ter toti⁹ generis humani dignifi
catõnem merito valde cauemus

ipam naturā noſtrā inhonorare aut deturpare maculis peccatorum quā ſic dignatus eſt ipe dn̄s honorare. Un̄ Leo papa de ſer. natiui. dn̄i. Agnoſce o xpiane dignitatē tuā ⁊ diuine ꝯſors factus nature noli in veterē vilitatē degeneri cōuerſatōe redire. Sexto ſuperbia nr̄a q̄ maximū impedimentū eſt ne deo inhereatur redargui pōt. ⁊ merito deberꝫ in nobis ſanari ꝑ tantā humilitatē filij dei q̄ ꝓ nobis factus eſt hō et in hūanitate deo pr̄i obediuit vſqꝫ ad mortē: mortē aūt crucis. Ideo dicit Gregorius in regiſtro Ad hō vnigenitus dei filius formaꝫ hūanitatꝭ accepit et nō ſolū viſibilis. ſed ⁊ deſpicabilis apparuit. Ad h̄ cōtumeliarum ludibria: illuſionū opprobria. paſſionū tormenta tolerauit. vt hominē debere nō eſſe ſupbū doceret humil' deus Et ſup illud phil'. ij. Humiliauit ſemetipm̄ factus obediēs vſqꝫ ad mortē. ⁊c̄. Dicit Auguſ. Quāta humilitate humiliauit ſe xp̄s vſqꝫ ad incarnatōnē. vſqꝫ ad mortalitatꝭ humane ꝑticipatōnē. vſqꝫ ad diaboli tentatōēs vſqꝫ ad ppl'i irriſionē. vſqꝫ ad ſputa. ad vīcl'a. ad alapas ad flagella ad mortē. ⁊ nō q̄ꝫlibet. ſed q̄ ignominioſior fuit. ſ. vſqꝫ ad mortem crucꝭ Ecce hēmus i xp̄o dn̄o hūilitatis exēplum. ſupbie medicamētū Quid ĝ tumeſcis o hō pelliſ morticina. q̄d tēderꝭ ſanies fetida. q̄d īflaris. ꝑnceps tuus hūil'e ē ⁊ tu ſupbus. caput hūile ē ⁊ mēbꝝ ſupbū

Septio q xp̄s ē hō fact' ⁊ ſic hūanū genus. ꝑ eūdē ē redēptū ꝑ quē creatū ⁊ nō ꝑ aliū. ꝑ h̄ auferꝭ nob occaſio ſpandi i aliū q̄ꝫ i deū Cū ei nob ē ꝑ deū ſolū ſal⁹. ⁊ ipe nob ꝯplete ⁊ oīmode ē mediū ꝑueniēdi ad vitā i ipo ſolo ſpamus ⁊ eū totali⁹ amam⁹ Octauo q ipemet dn̄s nos libauit docemur ſupiores debere iferioribꝫ hūilit ꝯdeſcēdere ac ꝓ eorꝝ ſalute pſonaliter q̄ſcunqꝫ ſubire labores. Nec ſolū ſupiores ſꝫ ⁊ ſingulos fideleſ dn̄s ꝑ h̄ docuit portare onera ꝓriorꝝ. ita vt ſm̄ doctrinā apoſtoli ad phil'. ij. nō ſolū q̄ ſua ſūt ſinguli ꝯſiderēt ſꝫ etiā ea q̄ maioris ſint ſic et xp̄s dn̄s fec̄ q̄ tāta. tā mag̃ ⁊ tā indigna ꝓ alijs ꝑtulit. Et vt dicit glo. ſup ꝑdicto textu. Nulla res p̄t ſic facere vt illō officioſiſſimū obſequiū ꝓris libēter īpēdamus. ſic̄ cū cogitam⁹ q̄ꝫta ⁊ q̄lia ꝓ nob ꝑtulit xp̄s. Et iō apl's hortāſ nos ad hoc xp̄m dn̄m nob ꝑpōit ī exēplū dicēs vbi ꝑus. Hoc ei ſē tite ī vob q̄d ⁊ ī xp̄o ih̄u. vt. ſ. ſicut xp̄ſ ih̄s ī eo q carnē aſſūpſit n̄ attēdit q̄ ſūt ſua ſꝫ q̄ ſūt nr̄a. ⁊ cū eſſet ſine pctō ſuſcepit nr̄a pctā. id ē penas pctōꝝ nr̄orꝝ q̄s ipe ſuſtinuit. ita ⁊ nos ſuo exēplo dēm⁹ aliorꝝ onera portare. ⁊ ꝓrios ī oībꝫ vt poſſum⁹ ſupportare. Nono q xp̄s hūanat⁹ ē ⁊ q nos ſic redemit. ſ. q hoīeꝫ quē cōmiſſio pctōrū ſubdidit diabolo non ꝑtāte ſola ſed mediante iuſticia. ⁊ ꝑ plēiſſimā ſatiſfactōē a diaboli ꝑtāte eruit. Per hec docuit nos inimicos nō ꝑcipiti violētia ſꝫ prudēti iuſticia vincēdos eē. vt docꝫ mgr̄ ī tercio di. xx. Decio q dei filius īcarnat⁹ ē. ⁊ gen⁹ hūanū ꝑ ſeipꝫ liberauit. In hoc nobis oſtēſa ē mira ⁊ iexcogitabilis diuīe miſicordie magtudo q̄d ei miſicordi⁹ eē aut cogitari potuit q̄ꝫ cū hūanū gen⁹ nō hr̄et vn̄ ſe a mal' eterne mortis

emeret. de⁹ pater ſibi dedit in re/
demptõez naturalē ſuū filiū quez
ad hoc cõſtituit incarnari. Quod
bñ notauit Zacharias cū Lu.i. di
xit. Per viſcera miſericordie d̄i no
ſtri in q̄b⁹ viſitauit nos oēs oriēs
ex alto. Prope et ꝟe dicit ꝑ viſce/
ra. q2 vtiq3 ꝑ viſceralē ītimā ⁊ ſin
gulariſſimā oīpotētis dei miſeri/
cordiā factū ē vt illa ſingularis ma
ieſtas ꝑ nobis carnē ſumeret. ⁊ in
ea etiā mori vellet. vt nos viuere
mus. ſeruire vt nos regnarem⁹.
exulare vt nos repatriarem⁹. ad
ſeruiliſſima opa īclinari vt nos cō
ſtitueret ſup oīa bona ſua. ¶
Preter hec ſunt mlta alia et pe/
ne inumerabilia q̄ diligent̄ cōſide
rata mirabilē oſtendūt pulchritu
dinē et vtilitatē nr̄e redēptōis ⁊ ī
enarrabilē cōueniētiā modi illius
ꝑ quo ipa ē a filio dei tā vtilit̄ no
bis tamq3 ſalubris ꝑcreata. Sed
fratres nos ſum⁹ ingti de tantiſ
bñficijs diuīs. q2 q̄to bñficia ſūt
maiora tāto grauius ⁊ deteri⁹ ē pec
catū ingratitudīs. et q̄to maior
eſt erga nos dei miſericors digna/
tio tāto eā negligētes digne ma/
ior ſeqtur dānatio. Nō ſim⁹ ſiles
multis q̄ heu ſic ingti ſūt de his
⁊ alijs diuīs bñficijs q ꝓpter eo
rū torporē ⁊ deſideria vl' propter
ſupfluas ſecli curas. propt̄ corpa/
les delicias. propter amorē pñtiū
⁊ terrenoꝝ ⁊ propter ſilia q̄b⁹ ma
le dediti ſūt nō conant̄ ſaltē cog/
ſcere ⁊ mīme ſtudēt meditari diui
na bñficia nobis tā grauite exhibi
ta. Et pter alia eoꝝ dāna tales eti
am illud malū in pſenti icidūt q
eoꝝ corda q̄ ex cognitōe et diligē/
ti meditatōe bñficioꝝ diuioꝝ ig/
niri poterāt ⁊ debuerāt ab igne di
ni amoris manēt frigida et tota
vacua dilectōis dei ⁊ ſine grā de/
uotōis ac ſine grā ſpūali. De hoc
etiā btūs Ber. loqns ſup Cañ. ſer/
mone. ij. dic. Ardorē deſiderij pa
trū ſuſpirātiū chriſti ī carne pſen/
tiā freqntiſſime cogitās cōpūgor
⁊ cōfundor ī memetipō. ⁊ nūc vix
cōtineo lachrymas. ita pudet tor
poris miſerabiliū tēpoꝝ hoꝝ. cui
nāq3 noſtꝝ tantū igerit gaudiū
grē hui⁹ exhibitio q̄ntū veteribuſ
ſanctis accēderat deſideriū ꝑmiſ/
ſio. Hoc eteni ingēs deſideriū pa
trū xp̄i aduētū ſuſpirātiū oñdūt
ꝟba que filio dei dicebāt. vt illud
Dñe inclina celos tuos ⁊ deſcēde
Inde etiā vt ait Bern. vbi ſupra:
fuerūt ille q̄rule et plene murmu
re voces. māda remāda. expecta
reexpecta modicū ibi modicū ibi
Iſa. xxviij. Inde anxie ille ⁊ plene
pietatis pces. Da mercedē dñe ſu
ſtinentib⁹ te vt ꝓphe tui fideles ī
ueniant̄. Eccli. xxxvi. et ibidē. Su
ſcita pcatōes q̄s locuti ſūt ī noīe
tuo ꝓphe priores. Inde blāde il/
le plene ꝯſideratōe ꝑmiſſiōes. Ec
ce apparebit dñs et nō mentiet̄. ſi
morā fecerit expecta eū. q2 veniet
⁊ nō tardabit. Abacuc. ij. Itē ꝓpe
eſt vt veniat tps ei⁹ et dies ei⁹ nō
elōgabunt̄. Iſa. xiiij. Et vt ꝯcludā
ſmonē alloq2 vos ꝟbis bti ber.
in q̄dā ſmōe dicētis. Sic obſecro
vos dilectiſſimi cōſiderate diligē/
ter q̄ntū fecit de⁹ ꝑ nr̄a exhorta/
tōe ⁊ ꝑ nr̄a ſalute ne infructuoſus
inueniat̄ ſmo viuus ⁊ efficax imo
fidel' et omi acceptōe dignus ſer
mo nō tā oris q̄ opis. Subdit.
Putatis frēs paꝝ mihi moleſtū
ſi hoc ipz ꝟbū qd̄ nūc loq̄r ad voſ
vacuū et ſine aliq̄ recōpenſatōe de

perire in cordib⁹ vr̃is noſcat. ⁊ qs ſū ego aut qs ē ſermo me⁹. Si ḡ tantillū voc labor inutile eē do leret hō puſill⁹ et nihili q̄z iuſtiuſ indignabit dn̄s maieſtatis ſi tāta eius op̱a. tātā eius dignatōem p̱ n̄ram duriciā ac negligentiā ↄti gat in nobis euacuari. Auertat h̄ a ſeruis ſuis q̄ p̱ eo ſalute dign⁹ eſt formā ſerui accip̱e et ab ītacta virgine cōcipi et naſci vnigenitus dei fili⁹ ieſus chriſtus dn̄s noſter q̄ eſt in ſecula bn̄dict⁹. Amen

In die natiuitatis dn̄i
Sermo ſextus

Benedictus

qui venit ⁊c̃. vt ſupra.

H Septima q̄ſtio Exquo dn̄s deus voluit p̱ nobis hō fieri illo mō. ſ. q̄ conciperet ex femina. an tn̄ potuerit ſibi hūanitatē creare ſicut creauit adā aut d̄ q̄cunqȝ materia voluiſſȝ formare ⁊ ſibi vnire. et h̄ videret decenti⁹ fuiſſe q̄z ſic de femina naſci. Rn̄det ſm ſctm̄ Tho. in tercia p̱te ſūme. q. xxxi. q̄ licȝ dei fili⁹ potuerit hu manā carnē aſſumere de q̄cunqȝ materia voluiſſȝ. tn̄ vt dictū ē prius ip̄e om̄ia q̄ p̱ ip̄m fiēda erāt ī hūana natura facere voluit modo nobis cōuenietiſſimo q̄ tn̄ euȝ decuit et nr̄e ſaluti maxime congrueret. Cōuenietiſſimū aūt fuit vt de femīa carnē aſſumeret ex p̄libus cauſ. Primo q̄ p̱ hoc tota hūana natura in vtroqȝ ſexu nobilitata ē. Vn̄ Aug. in li. lxxxiij. q̄ſtionū. Hois liberatio in vtroqȝ ſexu debuit app̱ere. ḡ q̄ op̱tebat virū ſuſcip̱e q̄ ſexus honorabilior eſt. cōueniēs fuit vt nobilitatio feminei ſexus hinc appareret q̄ ille vir d̄ femīa nat⁹ eſt. Scd̄o vt illa mlier cōpenſaret debita mlier cū ſicut mors ītrauit p̱ feminā. ſ. euā. ſic vita rediret p̱ feminā. ſ. virginē mariā. Vn̄ Bed. Aptū pro fecto hūane reſtauratōis p̄ncipiūm vt angelus a deo mitteret ad virginē partui cōſecrādā diuio q̄ prima p̱ditōis hūane fuit cā cum ſerpēs a diabolo mittebat ad mulierē ſpū ſup̱bie d̄cipiēdā. imo ip̄e in ſpente diabol⁹ veniebat q̄ genus hūanū decept p̱entib⁹ p̄miſ īmortalitatis glīa nudaret. q̄ ergo mors intrauit p̱ feīaȝ apte redijt ⁊ vita p̱ feminā. Jlla a diabolo ſeducta viro guſtū nec obtulit hec edocta p̱ angelū mūdo autorē ſalutis edidit. Tercio q̄ p̱ illū modū cōceptōis ⁊ natiuitatis xp̄i ex femīa aſtruit veritas incarnatōis. Vn̄ Amb. in li. de incarnatōe. Multa ſm naturā inuenies ⁊ mlta ſup̄ naturā. ſm em̄ ↄditionē nature ī vtero feminei fuit corp̱is. ſȝ ſup̄ ↄditionē nature virgo cōcepit. virgo pep̱it vt crederemus q̄ de⁹ erat q̄ innouabat naturā. ⁊ hō erat qui ſm naturā naſcebat ex hoīe. Et Aug. ad voluſianū. Si omp̄s deus hoīeȝ vbicunqȝ formatū nō ex materno vtero formaret ſȝ rep̄ēte offerret aſpecti b⁹ hoīm. nōne opinionē ↄfirmaret erroris. nec hoīeȝ ve aſſumpſiſſe vllo mō crederet. ⁊ dū mira biliter faceret auferret qd̄ miſericorditer fecit. Nūc v̄o ita int̄ deuȝ et hoīeȝ mediator apparuit vt ī humanitate nature copulās vtrāqȝ naturā ⁊ ſolita ſublimaret īſolitis. ⁊ inſolita ſolitis tp̱aret. Quarto q̄ p̱ hūc modū cōplet oīs diuer/

ſitas generatõnis hũane nature. Nã p̄rim⁹ p̄duct⁹ eſt ex viro ſine feĩa. ceti v̇o hoĩes p̄ducũt ex viro ⁊ feĩa. Hoc q̄rtũ q̄ſi xp̄o propriũ relinq̄bat vt p̄duceret ex feĩa ſine viro. ¶ Eſt h̄ notãduz q̄ ex xp̄i humanatõe ⁊ ex ei⁹ p̄dicto mõ ex feĩa natiuitate ⁊ cõceptõne ſumũt ſibi iudei p̄p̄a malignitate ſcãdalũ nõ modicũ. Dicũt em̄ indecẽs eẽ ⁊ diuio honori derogare q̄ de⁹ ĩ viſceribꝫ mľierꝫ ꝯcipiat. ⁊ poſtea ex ea nat⁹ ei⁹ fili⁹ efficiat. Hãc eoꝝ obiectõez ſepe audiui in collatõe cũ eis habita de fide. Solebãt nãqꝫ dicere q̄ nihil ſit fedi⁹ q̄ꝫ feĩe viſcera. ⁊ q̄ p̄pt hec blaſphemia videat ⁊ horror dicere aut credere deũ ſe ill' iclusiſſe. Sꝫ ſi ĩtelligerẽt ⁊ cõſiderarẽt debite q̄ ſupi⁹ i p̄ma dñica aduẽt⁹ ℟ dicta ſunt de duplici natura ĩ xp̄o diuĩa. ſ. et hũana. ⁊ ſi vtriuſqꝫ nature ꝯditionẽ ꝯgſcerẽt facil'r hui⁹ ſue obiectionis ſolutõꝫ ĩuenirẽt. ⁊ ĩſup in ſe ipis cõfunderẽt p̄p̄a ſua ruditate ⁊ ĩgrãtia deph̄ẽderẽt q̄ſtiõez p̄p̄aꝫ q̄ arguere p̄ſumũt ⁊ calũniari tã altũ myſteriũ qδ penit⁹ ĩgrãt: et ſua rudi obiectõe oñdũt ſe penit⁹ ignorare. Una ei natura ĩ xp̄o ẽ hũana natura. cũ ãt illa ſit euſdẽ ſpẽi ⁊ nature cũ hũanitate cuiuſcũqꝫ alt'i⁹ hoĩs puri. q̄d miꝝ aut q̄ rõe ẽ ꝯ rei ꝯditõꝫ ſi illa hũanitaſ xp̄i ſic ⁊ q̄libꝫ alia hũanitas fuit ĩ vtero feĩe nõ cuiuſcũqꝫ ſꝫ mũdiſſime virgĩs ac aĩa ⁊ corp̄e ſcĩſſime. ĩ quã totã caſtificatã ⁊ ab oĩ labe purgatã ſp̄ũſſctũs ſ̄m v̇bũ ãgeli ſupueĩt cũ maiori mũere gr̄aꝝ eãqꝫ obũbrauit v̇t⁹ altiſſimi ei⁹ ferẽs potẽtiã nouo more generãdi. vt. ſ. ſine virili ꝯtactu ⁊ ſine libidinem ei⁹ ſctĩſſimo v̇to toti mũdo velut ſacratũ dei viui templũ celebraret dei ⁊ hoĩs ꝯcept⁹ Ergo ſtulte ⁊ rudis iudee vñ ſordes ĩ v̇gĩe quã ſctĩſp̄ũs opatio ab oĩ labe purgatã totã ſcĩficauit corp̄e ⁊ ſpĩritu. vñ ſordes ĩ v̇gine q̄ ſic ſingulari gr̄a p̄uẽta ẽ atꝫ repleta. vt ip̄ꝫ h̄ret vẽtrꝫ ſui fructũ quẽ ex ĩitiobꝫ vniuerſitatꝫ dñꝫ. Et d. Au. ĩ libello ꝯ. v. gñã heret. Uñ ſordes ĩ v̇gĩe m̄re vbi nõ ẽ ꝯcubit⁹ cũ hoĩe p̄ie vñ ſordes ĩ ea q̄ nec ꝯcipiẽdo libidinẽ. nec pariẽdo paſſa ẽ dolorez. vñ ſordes ĩ domo ad quã nulluſ habitator acceſſit ſꝫ ſol⁹ ad eã fabricator ⁊ dñs veĩt. veſtẽ. i. hũanã naturã quã ñ h̄ebat ĩduit. p̄ceſſit ad eã quã ſic inuenit eã clauſã reliq̄t. Ip̄a igit' ẽ vnica m̄r vnici ⁊ naturalis filij dei digna digni: ĩmacl'ata ĩmaculati. Cũ em̄ de⁹ hõ ſieri voluit tal' eũ part⁹ decuit vt de imaculata p̄diret ĩmaculat⁹ oĩm maculas purgatur⁹. ℟ Sc̄da natura ĩ xp̄o ẽ diuĩa cui⁹ ꝯditõꝫ ſi noſcerẽt ⁊ ꝯſiderarẽt clare aḡſcerẽt q̄ eius dignitati nihil derogat q̄ ſic in viſceribꝫ latet feĩe. ſic ei⁹ dignitati ñ derogat q̄ ẽ ĩ oĩbꝫ rebꝫ. ſic ſupius p̄baui p̄ ſcripturas. ⁊ p̄bat mgr̄ ĩ p̄mo di. xxxvij. p̄ ml'taſ auc̃tes. Si ḡ de⁹ ẽ p̄ñs p̄ cẽtiaꝫ ⁊ intim⁹ oĩ creature nobili ⁊ ignobili mũde ⁊ ĩmũde. ſic añq̄ꝫ ſieret hõ ĩ viſceribꝫ marie ſp̄ v̇gĩs. illis eiſdẽ tã intrĩſecus real'r q̄ꝫ poſtea q̄ñ hõ ibidẽ fiebat ⁊ ſic ẽ hodie h̄ diuĩa natura p̄ eẽntiã p̄ñs oĩbus viſceribꝫ q̄rũcũqꝫ ml'ieꝝ aut q̄rũcũqꝫ hoĩm ⁊ h̄ nõ derogat in aliq̄ ſue dignitati. imo cõuenit ſibi rõe ĩmẽſitatꝫ ſue p̄fectiõis vt impoſſibile ſit aliδ eẽ ⁊ deũ eidẽ ñ intime

põtẽ.hmõi rudes ⁊ indocti hoĩeſ taꝗꝫ deꝰ horreat res fetidas ⁊ im mundas qs corpalibꝫ ſenſibꝫ hõ horrere ſolet.eo ꝙ ſũt diſſone na turali hoĩs cõpoſitõe. Sꝫ ille eſt nimis groſſus cogitatꝰ ꝓueniens ex ĩgrãtia ↄditõis ⁊ habitudĩs dei ad eas. Deꝰ eñ nihil odit eoꝝ q̃ fec.oẽꝫ aũt creaturã deus fecit.et nihil in oĩbꝫ creaturꝭ odit neqꝫ horret niſi pctã q̃ in rõnali creatu ra odit.q̃ꝛ illa cũ ſint q̃dã ꝑuatio/nes ipe nõ fecit nec ſũt ab eo effe/cte ſꝫ a nr̃a volũtate deficiẽte. Cũ g̃ deus nullã corpalẽ indiſpoſitõꝫ aut poſitiuã entitatẽ horreat aut odiat.eo ꝙ ſũt ſui effectꝰ ↄſtat ꝙ nõ horret feĩe vteꝝ.nec ẽ ↄ eiꝰ di gnitatẽ vtibi ſit aut in q̃cũqꝫ alia creatura. Tales inſuo videñ nimiſ pueril̃r credere ꝙ deꝰ q̃ ẽ inuiſibil̃ ⁊ ſimpliciſſimꝰ cõtamineñ ſordibꝫ nr̃is q̃bꝫ eẽntial̃r ineſt.qð ẽ nimis fatuũ ⁊ ruſticanũ. Qð exẽplis de clarat mgr̃ vbi.ſ. Primũ ẽ ꝙ ſpi ritꝰ hũanꝰ nõ cõtamiañ ſordibus corpis q̃ntũcũqꝫ polluti. Aĩa eñ leproſi tã mũda ẽ ſicũ aĩa cuiuſcũqꝫ pulchri. imo mũdior ⁊ dõ placa bilior ſi ẽ a pctĩs purior.⁊ h̃ de pri mo. Scðm exẽplũ ẽ.q̃ꝛ ſol ra dios ſuos ſine pollutõe ipoꝝ ef/fũdit ſup loca ⁊ corpa ñ ſolũ mũ da ſꝫ etiã immũda ⁊ ſordibꝫ fetẽ/tia.q̃ꝫ ↄtactu hoĩes ⁊ q̃dã alie reſ inficiũñ.ſol̃ vo radij ĩpolluti ⁊ in cõtaminati ea ↄtingẽtes exiſtũt.q̃ cũ ita ſe habeãt certũ eẽ dꝫ vnicui qꝫ ꝙ diuĩa eẽntia oĩno ſimplex ⁊ incõmutabil̃ oĩa replet loca ⁊ oĩ bus creaturis eẽntialiť ineſt. ⁊ tñ nulliꝰ rei ſordibꝫ ↄtamiañ aut cõ tingiñ. Et iõ dic̃ Aug. Si ſol̃ radiꝰ cloacaꝝ ſordes ſiccare nouit eiſqꝫ inq̃nari ñ nouit q̃nto maior ſplẽ dor lucꝭ eťne in q̃ nihil inq̃namẽ/ti occurrit q̃cunqꝫ radiauerit mũ dare põt.ipe vo pollui nõ poteſt

Octaua q̃ſtio. vtrũ o hmõi feĩa ex q̃ xp̃s naſci voluit ⁊ ↄcipi vgo fuerit ⁊ vgo ꝑmãſit in ↄceptu ⁊ ptu. Rñ/deo ad q̃ſtionẽ oñdẽdã Primo ꝙ fuit poſſibile vginẽ ↄcipe ⁊ parere ⁊ itactã ꝑmanere. Hoc oñdã exẽ plis ſcripťe. Primũ nã ſic deꝰ a ꝑncipio formauit adã ð limo ťre ſine viro ⁊ mlr̃ẽ ð viro ſolo nihil coopante q̃cũqꝫ mlr̃e. Sic po/tuit formare ð vgine hũanitateꝫ ſine cuiuſcũqꝫ viri coopatõe. Ul̃ deťrõ q̃re vnũ cadat ſub dei oĩ/potẽtia ⁊ nõ alið.⁊ nl̃la poterit in ueniri.ſic deꝰ (teſte ſcptura) ſũpſit coſtã de latere ade et edificauit eã in mlr̃ẽ nulla coopante mlr̃e. Sic ĩtra vt ⁊ vginis ſua opatiõe ⁊ vtute ex caſtiſſimis ⁊ puriſſimiſ eiꝰ vgĩalibꝫ ſãguibꝫ formauit cor pus hũanũ ⁊ aĩauit illð aĩa rõna li nullo ad h̃ coopante viro. ſicut tradit mgr̃ ĩ tercio di.iij.⁊ docto/res ibidẽ. Et Jo.hes damaſcenuſ in ſuo tercio Scðm exẽplũ etiã ſũptũ a ſcrip tã:ſ. Nũeri.xvij.põit Aug.in q̃dã ſer.ð aduẽtu dñi di. Dñs moyſi ꝑcepit ð ſingul̃ tribu bus vgas afferri.allate ſũ.xij.vge inť q̃s etiã erat vga q̃ aarõ fuerat ſacerdotꝭ.poſite ſũ a ſcõ moyſe in tabnãcl'o teſtioñij.vga ãt aarõ pꝰ alteꝝ diẽ inuenitñ ſubito ꝓduxiſſe flores ⁊ frõdes ⁊ pepiſſe nuces.v ga hec ꝓtulit qð añ ñ habuit.ñ ra dicata plãtatõe.ñ ð foſſa ſarcl'o.ñ aĩata ſuco nec fecũdata ſeiario.et cũ illic ð eſſẽt vniũſa ꝓtulit ne vga qð nec ſugere potuit nec radicẽ.ſi g̃ vga ſiccata ãnis plr̃imis potuit ↄ naturã ſine aq̃ reuiuiſcere ⁊ clau

ſa ſub tecto nuces ꝓducere Qua
re nõ potuit virgo ſine ſemĩe viri
dei iure generare. Immo miracu
lũ de ꝟginis ꝑtu. Virgo enĩ ha/
buit tp̄a pariẽdi.qꝛ decurſ nouez
menſibꝰ generauit. Virga aũt nõ
habuit cõſueta tp̄a germinãdi.eo
ꝙ mox altero die qd̾ natura non
habuit germĩauit. Terciũ exẽ/
plũ ponit Aug.in eodẽ ſermone.
Solis radiꝰ vitri ſoliditatẽ ſic pe
netrat ꝙ talis videt̾ interiꝰ ſic ex
teriꝰ.et tñ cum ingredit̾ vitrũ nõ
violat.nec cũ egredit̾ diſſipat.Cũ
ꝫ hoc poſſit naturalˀ ſubtilitas ra
dij ꝙ in eiꝰ ingreſſu ſpeculũ inte/
grũ ꝑſeuerat.q̄nto magꝭ põt om
nipotẽtia dei vt ꝟgo dei filiũ con
cipiat ꝛ pariat.ꝛ ꝑpetua ꝟgo ma
neat. De cõceptõe claꝝ eſt ex pre/
dictis. M Sed et de ꝑtu
nulli fideliũ dubiũ manet q̄n po
tuerit hoc deꝰ facere ꝑ penetrati
onẽ corpoꝝ aut per aliũ modum
honeſtiſſimũ q̄ ſue placuit volun
tati. Ad idẽ dat Origenes alia ex
empla ſuper Mat.dicẽs. Sic ru
bus quondã cõburi videbat̾ ꝛ ig/
nis eũ nõ tãgebat Exod.iij. Et ſic
tres pueri ĩ camino incluſi habe/
bant̾ et tñ eos nõ ledebat incẽdiũ
nec odor fumi erat in eis. Dan.iij
Et queadmodũ daniele intra la/
cũ leonũ incluſo clauſtrꝭ nõ aper
tis allatũ eſt prandiũ abacuc Da
nielˀ.vi.ita ꝛ ſctã virgo genuit do/
minũ et intacta permãſit.mr̃ effe
cta eſt ſed virgĩtatẽ nõ perdidit. ĩ
fantẽ genuit ꝛ caſtitatis ſigillũ nõ
amiſit. Verꝰ enim deꝰ ꝛ hõ ſcḋm
ſcripturas ſic cõcipi voluit ꝛ naſci
ꝛ nũc cõceptus ẽ ꝛ natus ex inta/
cta ꝟgine. Qd̾ et ptꝫ clare ex euã/
gelijs Mat.et Luc. ꝛ ex fide vni
uerſalis eccl'ie.imo eſt articulus fi
dei dicẽs. Natꝰ ex maria virgine.
Patet etiã ex ſcriptura ꝓphetica
Iſa.vij.vbi propheta volẽſ nõ ſo
lũ achas regi iuda ſedꝫ toti domi
nio ꝛ genealogie dauid dare ma/
gnũ ſignũ dixit. Ecce virgo cõcipi
et.ſ.btã maria cõcipiet ꝛ pariet fi
liũ.ita nũc dudũ cõcepit et pepe/
rit manẽs perpetua ꝟgo. Et ſeq̄t̾
Et vocabit̾ nomẽ eiꝰ emanuel.qꝛ
filius ille vocatꝰ ẽ xp̄s qd̾ ẽ nomẽ
ſignãs duplicẽ naturã ĩ vno ſup
poſito.ſ.diuinã vngentẽ ꝛ huma/
nã vnctã.ꝛ idẽ ſignificat emanuel
qd̾ interp̄tat̾ nobiſcũ deꝰ. Et no/
ta ꝙ vbi nos Iſaie.vij. habemus
Ecce ꝟgo:ĩ hebreo habet̾ Ecce al/
ma. Et dicit Nyco.d̾ lyra ꝙ alma
in hebreo ſignificat abſcõſionẽ.et
inde dꝛ alma.i. abſcõdita.qꝛ ſigni
ficat iuuẽculã aſpectibꝰ hoĩm ab
ſcõditã q̄ d̾ de eiꝰ pudicicia ꝛ inte/
gritate nõ dubitat̾.maxime q̄ñ p̄
ponit̾ lr̃a he.et tũc ſonat haalma.
Nec ĩueniũt̾ in tota ſcripẗa ſacra
aliq̄ ſic ſcripte niſi tm̄ tres.ſ. Re/
becca Geñ.xxiiij.vbi dꝛ de ea. Pu
ella dcora nimis.q̄ ꝟgo pulcher
rima ꝛ ĩcognita viro. Et ſeq̄t̾ ibidẽ
Puella q̄ egrediet̾ ad hauriẽdum
aquã. Loco eiꝰ ĩ hebreo habet̾ al/
ma q̄ egrediet̾. Et maria ſoror mo
yſi Exo.ij.vbi dꝛ de ea. Et iuit pu/
ella ꝛ vocauit mr̃ez pueri.ĩ hebreo
hꝫ Iuit haalma. Et illa q̄ ſcribit̾ ĩ
h̾ c.vij. Iſa. Et id̾ cũ due p̄ me fue
rũt virgĩes puriſſime q̄ñ ſic noĩa
te fuerũt idẽ claꝝ erit d̾ illa h̾ noĩa
ta N De hac etiã virgĩe ĩtel
ligit̾ illud prouer.penulti. Viã vi
ri ꝑfecti in adoleſcẽtula. Hec ẽ ve
ra lr̃a quia ſic habetur in hebreo.
Nã ſalomõ ſub metaphora loq̄t̾

ibidē de myſterio incarnatōis xp̄i dicēs Tria ſunt difficilia ⁊ q̄rtuꝫ penitus ignoro. ⁊ q̄ ſint illa ſubdit. Uiā aq̄le in celo. Hāc viā tenuit xp̄s in ſua aſcēſione in q̄ ſc̄m humanitatē ſuā aſcēdit ſup omnē aliam creaturam. Uiam colubri ſup̄ petrā. hanc tenuit xp̄s in ſua reſurrectōe. xp̄s eñ paſſus p ſerpētē colubrū deſignat̄. ſc̄m q̄ dr̄ Joh. iij. Sicut exaltauit moyſes ſerpētem in deſ̄to ita oportet exaltari filium hominis. Chriſtus autem paſſus ſepultus eſt in ſepulchro lapideo et inde mirabilit̄ exiuit ī ſua reſurrectiōe clauſo ſepulchro. ⁊ ſic tenuit viā colubri ſup lapidē. Sequit̄ Uiā nauis in medio mari. Hanc tenuit xp̄s in ſua cōuerſatione. q̄ in h̄ mūdo tanq̄ ī mari p̄celloſo expoſitus fuit p̄ſſuris ⁊ tribulatōibꝫ. Sequit̄. Et viā viri p̄fecti in adoleſcētula. Adoleſcētula eſt btā virgo maria que ī iuuentute cōcepit chriſtum ſpūſſācti virtute. quod fuit valde mirabile. Propter qd̄ dixit Hieremias. xxxi. Nouū creauit dn̄s ſup t̄ram. mulier circūdabit virū. quia chriſtus in vtero ſp̄ v̄gīs fuit vir p̄fectus ſciētijs et v̄tutibꝫ ab inſtanti ɔceptōis. ⁊ in natiuitate exiuit clauſo vtero v̄ginis. Et iō de hac via viri in adoleſcētula dic̄ ſalomon h̄ eſſe quartū qd̄ penitus ignorat. Unde Hiero. dicit d̄ aſſumptōe virginis marie. Qd̄ natura nō habuit. vſus neſciuit. ignorauit rō. mēs nō capit hūana. pauet celuꝫ. ſtupet terra. creatura etiā oīs celeſtis mirat̄. hoc totū ē quod p gabrielē marie p̄mittit̄. ⁊ p ſpm̄ſanctū adimplet̄. De nulla aūt alia via viri in adoleſcētula pt̄ rōnabiliter dici q̄ fuerit ſalomoni totaliter ignota. cuꝫ habuerat ſcientiā infuſam de naturis omnium anīaliuꝫ ⁊ plantaꝝ vſq̄ ad minima. vt habet̄. iij. Regū. iiij. Hanc etiā matris dei p̄petuam virginitatē clare docet et ſiḡt Ezechiel propheta p portā in domo dn̄i clauſam. p quā ſol⁹ dn̄s ingreſſus eſt. Dic eñ cap̄. xliiij. Conuerti me ad viā porte ſanctuarij exterioris q̄ reſpiciebat ad orientē et erat clauſa Et dixit domin⁹ ad me. Porta hec clauſa erit ⁊ n̄ apiet̄ et vir nō trāſibit p eam erit q̄ clauſa principi. Ubi propheta euident̄ nobis oſtendit q̄ mr̄ dn̄i ſemp virgo fuerit ⁊ v̄go p̄manſit ſp̄ clauſa q̄ virgo ante partū ⁊ v̄go in p̄tu. et virgo poſt partum. Cōcipit ⁊ virgo eſt. parit ⁊ v̄go ē. lactat ⁊ virgo ē. Sed ⁊ decuit atq̄ valde fuit cōueniēs vt xp̄s naſceret̄ d̄ femīa v̄gīe ſc̄m Dam. Qm̄ ſi virgo erat que fuit cā totius mali hūano generi. mlt̄o magis decet vt virgo ſit q̄ fuit cā totius boni humano generi. Cum ḡ eua q̄ fuit mūdo cā toti⁹ mali fuit virgo. multo magis fuit virgo mater xp̄i q̄ cauſa ē fructifera totius boni et toti⁹ ſalutis humano generi. Sed quoniā femīa facta de viro ſine muliere fuit facta de viro virgine. ſicut eua de adā. cōuenienti⁹ eſt q̄ vir q̄ fit de muliere ſine viro fiat de muliere virgine. Et ſc̄m Bern̄. decuit vt de immaculata p̄diret immaculat⁹ dominus: omniū noſtrum maculas purgaturus

In die natiuitatis dn̄i
Sermo ſeptimus

Cum esset desp̄osata mater ie/su maria Joseph ꝛc̄. Math. j. ca. Q Maria fuit desp̄osata ioseph nõ ꝑ sola ꝟba de futuro vt eſſꝫ ibi ſo lũ pollicitatio de m̄rimonio ꝯhẽ do. ſed fuit ſibi deſp̄oſata ꝑ ꝟba ḋ p̄ſenti. vt eẽt ibi tal' pactio q̄ eos nõ ſolũ ſpõſũ ꝛ ſponſã ſꝫ ꝛ coniu ges efficeret. Verũ etem̄ int̄ eos fuit m̄rimoniũ ꝛ ꝑfectũ i ſctitate Perfectũ etiã fuit ſ̄m triplex do nũ cõiugij. fidẽ. ſ. plẽ et ſacramẽtũ vt ptꝫ ꝑ Aug. ꝛ allegat mgr̄ i. iiij. di. xxx. Dicit em̄ Aug. ꝑfectũ fuit int̄ eos cõiugiũ. ꝑfectũ q̇ dẽ nõ in ſ̄mõe ſed in ſctitate. ſtiora ei ſũt cõiugia pari voto cõtinentiũ. Et iteꝝ ait Aug. Oẽ nuptiaꝝ bonũ i pletũ eſt in iſtis chriſti ꝑentibus. fides ꝓles ꝛ ſacramẽtũ. Prolem cognoſcam⁹ ip̄m dñm. fidẽ quia nullũ adulterinũ. ſacramentũ qꝛ nullũ diuortiũ. Sol⁹ ibi nuptial' cõcubitus nõ fuit. qꝛ i carne pec/cati fieri nõ potuit ſine pudẽda cõ cupiſcẽtia carnis; q̇ accidit ex pec cato ſine q̄ cõcipi voluit q̇ ſine pec cato futur⁹ erat. Circa hoc du/bitat̄. Quare dñs mag' voluit cõ cipi et naſci de virgine deſponſata viro q̄ʒ totaliter libera. Dicit̄ eni in p̄nti euãgelio. Cũ eſſꝫ deſpõſa ta mat̄ ieſu maria. Et Lu. ij. Miſ ſus eſt angel⁹ gabriel ad ꝟginem deſpõſatã viro cui nomẽ ioſeph. Cũ itaqꝫ hec virgo a deo electa eſ ſet ꝟgo cõceptura et virgo paritu ra cur igit̄ deſpõſata fuerit nunq̄ʒ nuptura. R Sctũs Tho. i tercia ꝑte ſũme. q. xxix. ex ſcꝑtu/ris ſctis ſctõꝝ patꝝ multas colle gerat cauſas ꝓp̄ q̄s cõgruit xp̄ꝫ ex ḋſpõſata ꝟgine naſci ꝛ valde cõ ueniẽſ tã ꝓpt̄ chriſtũ quã ꝓpter virginẽ matrẽ q̄ʒ ꝓpt̄ nos. Pro pter chriſtũ q̇ dẽ fuit h̄ cõueniens Primo ne xp̄s ieſus tãq̄ʒ illegiti me nat⁹ repudiaret̄ a iudeis ꝛ nõ acciꝑet̄ ab eis tãq̄ʒ meſſias ꝓpt̄ inhoneſtatẽ natiuitat' ſue. vel ſal tem ne illõ ꝑtẽdere poſſent. Vñ Ambro. ſuꝑ Lu. Quid iudeis. q̇d herodi põt aſcribi ſi natũ videret̄ ex adulterio ꝑſeq̄. Scdo vt puer ieſus a ioſeph nutriret̄. Vñ ꝛ pa/ter ei⁹ dict⁹ ẽ q̄ſi nutriti⁹ ſiue nu/triẽs. Tercio ad tutelã pueri na ti ne diabol⁹ ꝯ eũ vehementi⁹ no cumẽta ꝓcuraſſet. Vñ ꝛ btũs ig nacius ideo dicit eã deſponſataꝫ vt part⁹ ei⁹ diabolo celaret̄. Naꝫ ex oraculis ꝓphetaꝝ ſciuit diabo lus chriſtũ naſcituꝝ ex virgine. et ideo obſeruabat an aliq̄ ꝟgo con ciꝑet. Cũ aũt deſpõſata ꝯcepit ta lẽ cõceptũ nõ obſeruabat. ꝛ ita de ciꝑebat̄ nõ putãs mariã ꝑgnãtẽ ꝛ viro deſponſatã eſſe virginẽ. et ꝑ cõſeq̄ns nec pueꝝ eſſe deũ. Sꝫ diceres. Que corꝑal' ſiũt diabo lus ꝑſpicacitate ſui ſenſuſ optime noſcit. ergo videre potuit ꝟgitatẽ marie ꝛ integritatẽ ei⁹ carnis. Rñ det ſctũs Tho. vbi ſuꝑ. ꝙ diabo lus multa põt ꝟtute ſue nature a q̇bꝫ tñ ꝓhibet̄ ꝟtute diuia. vt dic̄ Aug. iij. de trinitate. Sic ḡ diabo lus potuit virtute ſue nature noſ ſe m̄rem dñi eẽ virginẽ. ꝓhibebat̄ tñ a dño ne cognoſceret modum partus diuini. nec multũ curauit talia ſcrutari circa matrẽ dñi cum vidit eam deſponſatã viro. Fu it etiam cõueniẽs ex ꝑte virginis. Primo ne damnaret̄ a iudeis tã

q̄ fornicaria. Unde virgo btā fu
it etiā de genere ſacerdotali ex p/
te matris ex q̄ fuit cognata eliza/
beth. Sed ſi filia ſacerdot; depre
hendebat̄ i ſtupro illa flāma exu/
renda fuit Leui. xxi. Fuit ḡ deſpō
ſata viro ne velut ſtupri rea dam
naret̄ ſi virū nō habēs filiū pcre/
aret. Scđo vt p h̄ ab infamia
liberaret̄. Uñ Amb. ſup Lucam.
Maluit dñs aliq̄s d̄ ortu ſuo q̄
de matris pudore dubitare. Sci
ebat em̄ tenerā eſſe vginis vecun
diā z lubricā famā pudoꝛ;. nec pu
tauit ortus ſui fidē m̄ris iniuriis
aſtruēdā. Tercio vt vgini p io/
ſeph miniſteriū exhiberet̄. Puer
em̄ ieſus propter pſecutōez hero
dis fuit deportādus i egyptū et
inde reportād⁹. q̄re expediebat vt
virgo eūdo z redeūdo cuſtodem
haberet z miſtrū ñ ſuſpectū Fu
it etiā cōueniēſ ex pte noſtra. qr te
ſtimonio ioſeph cōprobatū ē chri
ſtū ex virgine natū. Uñ Amb. ſu
per Luc. Locupletior teſtis pudo
ris maritus adhibet̄ q̄ poſſ; dele
re iniuriā et vindicare opprobriū
ſi nō agnoſceret ſacramentū. Et
btūs Bern. dicit. Thomas dubi
tādo et palpādo ꝯſtātiſſim⁹ eſt fa
ctus dñice cōfeſſor reſurrectiōis.
z ioſeph mariā ſibi deſpōſando z
eius cōuerſatōez ſtudioſi⁹ cōpro/
bādo fact⁹ ē eius pudicicie fideliſ
ſimus teſtis. Q Et ꝯſeq̄n
ter notādū q̄ cū virgo maria fuit
ipi ioſeph deſponſata ipe adhuc
verus virgo extitit corpore z mā
ſit virgo in eternum. Q em̄ tunc
fuerit vere virgo eliciunt docto/
res ex hoc q̄ chriſtus in paſſione
ſua nulli virginem cuſtodiendā
tradidit niſi virgini puro. videli/
cet beato iohāni quādo tūc ipa v
go ſenuit. ideo non eſt probabile
q̄ ante conceptū chriſti cū adhuc
erat iuuencula traderet̄ alicui niſi
virgini cuſtodiēda. Sic ergo tūc
ioſeph virgo fuit et etiā in euum
permāſit. ſicut docet btūs Hiero
nymus de ppetua virginitate ma
rie Et Hugo de ſctō victore in li/
bro de cōiugio marie et ioſeph. et
mgr̄ in q̄rto. di. iiij. dicit. Sane cre
dendū eſt non ſolū mariā ſed z io
ſeph apud ſe diſpoſuiſſe virgita/
tem ſeruare niſi aliter iuberet de⁹
eoſq; ſic conſenſiſſe in coniugalē;
ſocietatē vt vterq; de altero reue
lante ſpū intelligeret q̄ virginita
tem vellet niſi deus aliter inſpira
ret. ſed illā voluntatē nondū vbo
exp̄ſſerant. poſtea vero exp̄ſſerūt
et in virginitate permanſerunt.

Pro illo vlterius eſt notan/
dum: q̄ licet virgo maria artare/
tur ad matrimoniū ſm modum
illius temporis in quo ſterilitas
opprobrio habebatur: et licet ad
huc iuuēcula foret ante chriſti cō
ceptōnem. ſemp tamen habuit in
deſiderio virginitatē tanquam ſi
bi acceptiſſimam. quam licet nō
nouerit: tamē corde firmiter pro/
poſuit ſe eam conſeruaturā in p/
petuum. niſi aliud ei deus preci/
peret. Dicit enī Auguſtin⁹ in de
nuptiis et de ꝯcubi. et allegat̄ ma
giſter vbi ſup. Beata maria pro/
poſuit ſe ſeruaturā virginitatem
niſi deus ei aliter reuelaret. Ita er
go habuit in deſiderio et propo/
ſito virginitatem. Deus etiā vo
luit vt ipſa quam in matrem ele/
git virgo permaneret. vt ſic im/
maculatus qui venerat omnium
maculas purgaturus generaret̄

de immaculata. Voluit inſuꝑ do
minus vt ipa virgo mr̄imoniali
federe iungeret. Voluit em̄ de v
gine deſponſata naſci propt rati
onabiles ſupi⁹ cauſas expſſas Et
qz maria virgo propter deſideriū
ꝛ firmū ꝓpoſitū qd habuit de vir
ginitate ſeruāda. nō ꝯſenſit vnqz in
matrimoniū timens petitiōez de
biti cōiugal. Unde dicit mgr vbi
prius. Virgo maria niſi dei habu
iſſet familiare cōſiliuz nō cō ſenſiſ
ſet in ſocietatē maritalē. virginita
tem eni ſeruare volebat. ꝛ ideo n̄
aliter in maritalē ſocietatē conſen
ſit niſi de h familiare dei cōſilium
habuiſſet. Ideo adueniente tpe q̄
deſpōſanda fuit apparuit ei ange
lus ad eā ob h a deo miſſus q̄ eā
edocuit ꝙ dei volūtas eſſet vt de
ſpōſaret viro. et eā certificauit ꝙ ī
nullo p̄iudicaret ꝓpoſito ſuo d cō
ſeruāda caſtitate qm̄ ioſeph nun
qz ab ea petiturus eſſz debitū con
iugale. Ex q̄ em̄ vt habet ī textu p̄
ſent euāgelij. Angel⁹ inſtruxit io
ſeph dicens ei. Noli timere accipe
mariā coniugē tuā. A fortiori em̄
indubitanter concludit ꝙ ipa vir
go a deo mediante angelo āqz
deſpōſaret ioſeph fuit certitudīa
liter edocta. Noli timere accipe io
ſeph virū tuū in coniugē. Ecce em̄
ſpūſſctūs dabit tibi in teſtē et cu
ſtodem virginitatis tue. q̄ aſtrict⁹
pari voto cōtineat. et in multis ti
bi ad vginitatis cuſtodiā cōgruē
tibus obſequet. Quicqd em̄ circa
ioſeph factū eſt ꝑ viſionē angelicā
totū rōe marie factū eſt. q̄ fuit im
mediata in illa mirabili ꝛ īeffabi
li conceptōe filij dei. Cū ergo pro
pter vginē mariā āgel⁹ ipi ioſeph
apparuit dicēs ei. Ne timeas ꝛc.

A fortiori marie apparuit ꝛ eā ꝑ
dicto modo edocuit. Poſtq̄ vir
go ab angelo fuit edocta de dei
volūtate et certificata fuit d ſuā/
da caſtitate tūc primo cōſenſit in
mr̄imoniū cū ioſeph. Erat aūt
vt dicit Ber. ſup miſſus eſt mos
iudeoꝝ vt a die deſponſatōis vſ/
qz ad diē nuptiaꝝ ſponſis ſponſe
traderentur cuſtodiēde quatinus
eaꝝ ipi ſibi pudiciciā ſuarent cu/
rioſi⁹ quo ſibiipis fideliores exi/
ſterēt. Quare ioſeph duxit eam ſe
cū in domū ſuā in nazareth vt di
cit Chriſ. Et nō acceſſit ad eā car/
naliter cōtingendo. qm̄ ꝓpoſituz
habuit ꝑpetue cū maria vgine cō
tinēdi. Vel etiā ideo qz mos erat
iuſtoꝝ nō conſūmare mr̄imoniū
carnali copula niſi pri⁹ vacarent
orōi ꝑ aliqd tps implorādo diui/
nū auxiliū et miſericordiā dei. vt
patet Thobie. viij. Et in illo tēpo
re reuelatū fuit ioſeph ꝓpoſitum
vgis ꝛ h ꝑ illā met virginē. aut ꝑ
reuelationē diuinā et ꝑceptum ꝙ
ipam nō deberet cōtingere. ꝛ tūc
ambo ſil' virginitatē deo vouert.
ꝛ vterqz votū etiā verbis expreſſe
rūt. atqz ī euū ambo virgines ꝑ/
māſerunt. vt dicit Aug. et allegat
mgr vbi ſup. Et ideo in annūcia
tōe cū angelus dixit ad mariā Cō
cipies ꝛ paries filiū. ipa āmirādo
interrogat. q̄modo fiet iſtud qm̄ vi
rū nō cognoſco. Nō ſolū ꝙ nō co
gnouiſſz. ſed etiā qz iam vouit ſe
nūqz cogniturā. Et ideo angelus
ei rn̄dens expoſuit ſibi moduz di
cens. Spūſſctūs ſupueniet in te.

De his duob⁹ coniugib⁹ ꝛ eoꝝ
mutua cōuerſatōe caſtiſſima ꝛ ſā/
ctiſſimo cōuictu et hōeſtiſſima co
habitatōe eſt notādū ꝙ qz maria

cõceptura fuit ⁊ paritura dei filiũ decebat filij dignitatẽ vt ipa mater ei⁹ maria tanta puritate niteret q̃ sub deo neq̃t maior intelligi. vt dicit Anſ. in de cõceptu ꝟginali Propter qđ maiorẽ ⁊ p̃clariorem laudẽ dei dare nõ poſſum⁹ q̃ꝫ ꝙ fatemur eã eſſe matrẽ dei. p hoc etem̃ cõfitemur deũ ei ꝯtuliſſe om̃ia q̃ decent ſtatũ illius m̃rnitat̃. ⁊ que ad h̃ req̃runt̃ vt ſit digna mater dei. hoc eſt ꝙ ei cõtulit excellentiſſimã ſctitatẽ: ſupabundantiã charitat̃ ⁊ donoꝝ ſp̃ũſcti ſic ꝙ ioſeph fuit ſponſus marie ⁊ vir legitimus ⁊ caput eius. q꜄ caput mulieris eſt vir. ẜm Apl'm. Decuit aũt dignitatẽ m̃ris: ꝙ vir ille tantã haberet abũdantiã virtutũ gr̃arum ⁊ donorum ꝙ eſſet ſimilitudo ⁊ conueniẽtia ſpõſi ad tãtã ⁊ talẽ ſuã ſponſam. ſ. dei matreꝫ cũ q̃ ſemp̱ conuerſari debuit. familiariter cohabitare. ei obſeq̃ ⁊ ipſam in om̃ibus cuſtodire. Sicut ẽ͛ mariaꝫ eo ꝙ cõceptura fuit chriſtuꝫ decuit vt ſũma puritate niteret. ſic decuit vt haberet ſuo modo parẽ ſponſũ puriſſimũ et caſtiſſimũ qui cũ p̱petua virginẽ prius ac poſterius permaneret. ⁊ ꝙ vterq꜄ regali reniterꝫ progenie et eſſet plenus gratia et virtutib꜄ Sed ⁊ decuit ſaluatoris dignitatẽ cuius ioſeph pueri putatiuus ⁊ nutricius eſſe debuit ⁊ ei tã familiariter iungi et obſequi: vt eũ mereret̃ portare: ãplecti: deoſculari: nutrire: cuſtodire: deducere in egiptũ ⁊ reducere in terrã iſrael et i nazareth ciuitatẽ ❧ Secũdo notãduꝫ ꝙ cũ anima infunditur carni cõcupiſcentialiter ex cõcubitu viri ⁊ mulieris conceptus tũc in illa infuſione contrahit maculam ex cõiunctõne ab huiuſmodi infecta carne. Et illa macula ẜm magiſtrũ in. ij. diſ. xxix. vocat̃ peccatũ originale. Vocat̃ etiã cõmuniter fomes peccati. eo ꝙ inclinat homineꝫ ad peccata ⁊ difficultat ad bona ⁊ generaliter om̃es inclinat ad viciũ luxurie. Ab illo itaq꜄ fomite fuit maria ſp̱ virgo totaliter preſeruata. vel ſi vt aliqui dicunt eã cõtraxit p̱ excellentẽ gratiam ſibi collatã ⁊ p̱ virtutes eius p̱fectiſſimas fuit ille fomes ſic ſopitus ⁊ ligatus vt eã penitus ad vllũ malũ inclinaret aut difficultaret ad bonũ. ⁊ ita pie credũt aliqui ꝙ ip̃e ſanctus ioſeph ſpõſus cuſtos aut continu⁹ cohabitator chriſti et marie virgis idẽ recepit in munere a deo. et marie temp̱e deſponſatõnis vt. ſ. fomes in eo vel extictus eſſet. aut ſic ſopitus ꝙ eum non inclinaret ad mala et minime ad viciũ carnis. et propt̃ caſtiſſimũ ⁊ pudiciſſimũ cõuictuꝫ ſemper cũ maria virgine habendum. Ita decebat fieri etiam ne ſpecioſitas marie et familiaritas ſibi cederet in tẽptatõnẽ ſcandalũ ⁊ ruinã ❧ Tercio notãdũ. vt docꝫ Alexander de halis in ſuo. iij. Et dñs Bonauentura in. iij. Nulluſ vir vnq̃ꝫ ex aſpectu glorioſe virginis q̃uis eſſet pulcra nimis vrebatur aut inflãmabat̃ ad carnis concupiſcentiã. ſed potius huiuſmodi cõcupiſcẽtiam extinguebat ille virginalis aſpectus tãq꜄ frigidus quidam ꝟginalis ros p̱ oculos eius ſpiraret aut affluerer a mente eius caſtiſſima ⁊ cõcupiſcẽtiã huiuſmodi extingueret in cordibus alienis. ſicut ex aduerſo de

Muliere peccatrice ꝛ petulāte ꝯſurgit faſtinnatio q̄daȝ illecebroſa in aſpiciētib⁹. ſicͭ de tlib⁹ notauit. b. petr⁹ in. ij. ep̄la ca. ij. dicēs Oculoſ h̄ntes plenos adulterij ꝛ inſaciabilis delicti. Ex dictis ſuis p꞉ꝫ ꝙ licet ſctūs Joſeph diu ꝛ familiarit̄ ꝯuixerat ꝛ cohabitauerit marie virgini in mēſa. in via: in domo. nūꝙ̄ tn̄ ex h̄ ad libidinē mot⁹ fuit. ſꝫ ad caſtitatē magis. ꝛ hoc ꝑpter repꝛſſionē fomitis in ſeip̄o. et ꝑpter excellētiſſimā virginis ſctitatē. et ꝑpter integerrimā ei⁹ virginis caſtitatē. ꝑpter ip̄ius virgis meritū ꝛ virtutē. ꝛ ꝑpter humillimū ac diſciplinatiſſimū cōuerſatōnis modū quē virgo mater ſp̄ habuit et cōſeruauit ¶ Scd̄o ex his et ſuperi⁹ dict꞉ cōcluditur ꝙ Joſeph cū deſpōſatus fuit marie nō fuit vir vetul⁹: ſenio fractus et debilitat⁹ ac frigidus. Patet h̄ ex cā et fine deſpōſatōnis marie cum Joſeph. vna em̄ fuit cā ſm̄ p̄dcā. miſteriū ꝛ obſequiū p̄ſtandū ip̄i marie ꝛ puero ieſu eūtibus in egiptū illic manentib⁹ ꝛ inde remeantibus. ꝛ cōſequenter vſq꞉ ad ꝑfectaꝫ pueri etatē. Cōſtat aūt ꝙ ad tlia n̄ fuiſſet idone⁹ ſenio cōfract⁹ et impotēs virib⁹: q̄lis eget ampli⁹ vt ei miniſtret q̄ꝫ vt miniſtret. q̄lis etiā onoroſior fuiſſet marie q̄ꝫ obſequētior extitiſſet. Alia rō deſpōſatiōis fuit ad cōſeruandaꝫ marie famā apud ꝑfidos iudeos. et ad incarnatōnis myſteriū celādū demonib⁹. q̄ rō ceſſaſſet proꝛſ⁹ ſi Joſeph ſenex frigid⁹ ꝛ q̄ſi maleficiatus palā apparuiſſet. Talis em̄ q̄ pacto credi potuiſſet alicui⁹ infātis pater. Credit̄ ḡ ꝙ tūc non fuit vetulus ſenio cōfect⁹, ꝛc. ſed infra .l. ānū. ꝛ fuit adhuc iuuenis. ſm̄ Yſidoꝛuꝫ. qui ponit terminos iuuentutis. l. annū ꝛ. xxviij. ꝛ h̄ cōſonat dicto ꝑphete Yſa. lxij. Letabit̄ ſpōſus ſup̄ ſponſa. ꝛ habitabit iuuenis cū virgīe. Ubi glo. interli. ioſeph cū maria꞉. Nec ad ſaluādū pudiciſſimū ꝛ caſtiſſimū cōuictū eoꝝ: optet credere ꝙ Joſeph fuit vetul⁹. ſed hoc ꝑ repꝛſſionē fomit꞉ ꝛ ꝑ excellentē vtriuſq꞉ ſctitatē ſcͥm eſt in virtute ſp̄ūſctī q̄ poteſt pluſ opari in cōſeruādo caſtitatē q̄ꝫ ſenectus aut ſeniū opet̄. Diceret aliq̄s Si fuerit in etate vt p̄dictū eſt q̄re ergo ſenex depingit̄. Rn̄detur ꝙ ꝑpter mentis ꝛ caſtitat꞉ virtutē. ſicut dicit Sapiēs ſapie. iiij. Et etas ſenectutis eſt vita imaculata. Sed ecōtrario dicit ꝑphetic⁹ ſermo. Yſa. lxv. Maledict⁹ puer centū ānoꝝ. Uel ideo depīgebat̄ ab initio naſcētis fidei ꝛ eccl'ie dn̄ marie ꝑpetua virginitas nōdū vt modo radices fixerat in coꝛdib⁹ fideliū ne ſuſpicarent̄ carnale aliq̄d de Joſeph ꝛ maria. ¶ Sequit̄ in lra꞉ Añq̄ꝫ cōuenirēt inuenta eſt in vtero h̄ns ꝛ Añq̄ꝫ cōuenirent in carnali copula. Dicit glo. Nō ꝙ poſtea cōuenerunt. ſed ſm̄ gloſam eſt dictū ac ſi diceret̄. Jſte anteq̄ꝫ peniteret moꝛte p̄uentus eſt. igit̄ p̄ēituit poſt moꝛtē. Jta nō ſequit̄ Anteq̄ꝫ maria ꝛ ioſeph conuenerūt inuenta eſt. ꝛc. Jgit̄ poſtq̄ꝫ cōuenerūt inuenta eſt in vtero habēs. Jnuenta q̄dē eſt ſm̄ Oꝛige. Pꝛio ab angel' cuſtodiētib⁹ eā ꝑtegentibus eam: conſeruantib⁹ eaꝫ ꝛ ei⁹ btiſſimā animā ad honorem illius qui ab ip̄a generand⁹ erat. Sꝫ etiā a ioſeph qui curā virginis habuit inuēta eſt in vtero

habẽs .⁊ hoc ex tumore ventris.in uenta eſt habẽs in vtero de ſpũ ſctõ. et hoc de ſpũſctõ non refert ad ly inuenta.q2 latuit Joſeph ꝙ de ſpũſctõ eſſet impregnata. ſed refert ad ly hñs in vtero Vñ glo. dicit Inuenit eã Joſeph in vtero habere. ſed nõ de ſpũſãcto ſciebat eſſe.cũ poſtea vt dubius delibera ret dimttere eã .Math. hoc ad didit ne interĩ ſuſpitio ſubreperet lectori Diceret aliq̃s. Qñ inuẽ ta ẽ habere in vtero. Rñdz Chriſ. Q2 nõ eſt cõueniens putare pñte Joſeph angelũ ipm introijſſe ad mariã.ſed eo abſente ⁊ ipſa ſtatĩ poſt angeli diſceſſũ de licẽtia Jo ſeph abijt ĩ mõtana ad elizabeth vbi fuit trib9 menſibus donec eli zabeth pepit ꝑcurſorẽ dñi. vt ptz Luc.j.⁊ poſt eius reuerſionẽ inue nit ioſeph eã mãifeſte grauidã X Sz circa h ꝙ dicit eã grauidã d ſpũ ſancto eſt notãdũ.ꝙ vt vult Da maſ.in ſuo.iij.⁊ allegat mgr in. iij diſ.iij. In illo momẽto q̃ bñdicta virgo cõſenſit verbis ⁊ dixit Ecce ancilla dñi in eodẽ ſpũſſctũs gut tulas puriſſimi et caſtiſſimi ſãgui nis virginis collegit ⁊ mox ex eiſ corpuſculũ formauit ⁊ animã rõ nabilẽ de nihilo creatã: ⁊ mox ſa pientia ⁊ virtutib9 ⁊ oĩb9 doniſ ſanctiſpirit9 repletã iſti corpi in fudit. ⁊ ĩ eodẽ inſtãti filius dei illã hũanitatẽ ſue pſone ſic vniuit. vt rõne illius vnionis eſſet ver9 de9 ⁊ hõ. ⁊ hoc totũ celebratum eſt in ſacratiſſimo vtero virginis et ſub eius caſto pectore .et ſic in eodem inſtãti quo virgo conſenſit ipa de ſpũſctõ concepit dei filium veruz deũ ⁊ hoiem Ex quo habet ꝙ cuz dicit in textu inuenta eſt in vtero hñs de ſpũſctõ. ly de non dicit cir cũſtãtiã cauſe materialis.q2 nihil de ſubſtãtia increata ſpũſſcti fuit ſumptũ tãq̃ʒ materia corpis xpi. ſed dicit circũſtantiã cauſe efficien tis ipius ſpirituſſcti.cuius imme diata opa oĩa ſũt pfecta in hac xpi incarnatõne ⁊ virginis impre gnatõne .ſua infinita virtute ſup plente vices pĩcipij actiui ĩmedi ate effigiendo corp9 xpi de carne virginis formauit.Et virt9 altiſſi mi obumbrauit eidem virgini: ne ſubſtãtiam carnis miniſtrãs car nali concupiſcentia vreret.vt dic hugo de ſancto victo . Sequit in textu[Joſeph aũt vir ei9 cũ eſſet iuſtus] Hic ponit ioſeph digna dubitatio. qm vt dictũ eſt prius emiſſo voto virginitatis venit an gelus ad mariã ignorãte ioſeph ⁊ impgnata eſt de ſpũſctõ. ſtatiq̃ʒ de licẽtia ioſeph et volũtate abijt ad cognatã ſuã elizabeth ad mõ tana .⁊ poſt tres menſes reuerte bat cũ pacta fuerat natiuitas pre curſoris .Et tũc vidit Joſeph ma nifeſte vterũ virginis grauidum. ex quo incurrit vehementẽ ſuſpi tionẽ propter marie longã abſen tiam.Et ex alia parte tenebat de maria tantã ſanctitatẽ ꝙ ſibi vi debatur impoſſibile eam cecidiſ ſe. Vnde ſm Chriſo. Joſeph cũ eſſet iuſtus forſitan apud ſe ait. Comeſatrix nõ eſt. cantatrix nun q̃ʒ aut turpiũ verborum amatrix ſed oĩa laudabilia in ea inuẽit. ⁊ nihil in ea inuenire potuit ex q̃ fornicatio mulieris poſſet argui. igitur cogitauit ꝙ forte de ſpiritu ſancto haberet in vtero .⁊ ꝙ poſ ſibilius eſſet mulierem ſine viro concipere q̃ʒ mariam peccare. Et

ſimplicter cogitauit ꝙ ↄceptõ mu lieris plus ptinet ad deũ ꝗ ad vi rũ cũ nõ ſit in ptãte viri ſed dei. ⁊ q̃uo ſara pri⁹ ſterilis ⁊iã nonagi ta ãnoꝝ cõcepit ⁊ pepit. Geñ. xxj. Et qđ ſcriptũ eſt yſa. vij. Ecce vir/ go ↄcipiet ⁊ pariet filiũ. Ex iſtis g̃ oĩbus nõ habuit pfectã eſtima tionẽ crimĩs neqꝫ etiã certã ↄgniti onẽ innocẽtie. ſꝫ fluctubat mens ad vtrãqꝫ ptẽ. cõſideratio eñ pu/ dicicie ſueipm de ea malũ pfecre ſuſpicare nõ ſinebat. ↄſideratio ve ro impregnatõnis plenã eſtima/ tõꝫ innocẽtie de ea nõ pmittebat Cũ g̃ eſſet iuſtus ⁊ noluit eaꝫ tra/ ducere. i. ſm vnã expoſitõnẽ nollꝫ eã infamare. Dicit eñ Auguſtin⁹ in de verbis dñi. Si ſolus noſti et qꝛ aliqs peccauerit in te et vis eũ mox corã oĩbꝫ arguere non correctoꝛ ſed pditoꝛ es. vñ iuſtus vir Joſeph tãto flagicio qđ de vx ore ſua ſuſpicatus erat magna be nignitate pepcit. reſtabat vtiqꝫ di cta adulterij ſuſpitõ. et tñ qꝛ ipſe ſolus ſciebat eã noluit diffamare ſꝫ occulte dimittere eã volẽs pde ſ ſe peccãti nõ punire peccãtẽ. Uel ſm aliã expoſitõneꝫ noluit eã tra ducere. i. ad penã diuulgare factũ ppalando. Dicit eñ Leuitici. xxj. Uir ſiue mlr in quibꝫ phitonicuſ ſiue diuinatõnis fuerit ſpũs mor te moriatur. Et poſtea dicit ibideꝫ ꝙ ſacerdotis filia dephenſa in ſtu pro debebat flãmis exuri. Uirgo aũt maria ex pte matris fuit de genere ſacerdotali ſicut et Elyſa/ beth ei⁹ cognata. Jtẽ Deut. xxij. dꝛ Si duxerit vir vxoreꝫ et nõ ſit in puella inuenta virginitas. eijci ent eã extra fines domus patris ⁊ lapidibꝫ obruent eã viri ciuitatꝭ illiũs. Uel ſm terciam expoſitio nem. noluit eã traducere. i. in ſuũ conſortiũ familiare cũ ſolẽnitate nuptiali accipe. ne malo ⁊ crimi/ ni ↄſentire videret. De iſtis mo/ dis dicit Aug. in ſer. de natiuitate Joſeph intelligẽs marie vteꝝ gra uidari turbat. eã quã de tẽplo acce perat ⁊ nõ dũ cognouerat q̃uidaꝫ ſentiebat. ſecũqꝫ eſtimabat diſpu tans dicẽs. Quid faciã an pdo an taceo. ſi pdidero crudelitatẽ icur/ ro. ſi tacuero malo ↄſẽtio ⁊ cũ adl'teris portõeꝫ meã pono. Oñ er/ go malũ ẽ tacere. adulteriũ pde/ re pei⁹ eſt. dimittã eã a ↄiugio. Et ideo ſub dit [Uolebat eã occulte dimittere] ne ſi palã eã dimitteꝫ neſciret rñdere deꝛminate cauſaꝫ dimittẽdi q̃rentibꝫ cũ q̃libꝫ ptiuꝫ eſſet ſibi dubiã vt viſũ ẽ. ¶ Aliꝛ di cit Orige. ſ. ꝙ ioſeph ſine heſitatõ ne ſciuit eã impgnatã a ſpũſctõ. ⁊ ideo dimtttere eã voluit nõ ex ſu/ ſpitõe ſed ex hũilitate. Sicẽt pe/ trus dixit Luce. ij. Exi a me qꝛ hõ pctõꝛ ſuꝫ dñe. Et ſic exponit. [no luit eam traduceee] i. cõiugẽ duce re ex hũilitate pꝑter myſteriũ qđ ei apparuit i ea. Prioꝛ tñ expoſi/ tio pl⁹ placꝫ. q̃re eñ voluiſſꝫ occl'te dimittere cũ etiã ãgel⁹ apparẽs ſibi ipm de h̃ edocuit ꝙ de ſpũſã cto ↄcepit. quõ g̃ prius hoc ſciuit. y Sed q̃rit. cũ maria vidit eũ anxiũ ⁊ipa potuit intelligere ꝙ ppꝛ eã fuit. q̃re nõ dixit ſibi di/ uinũ ſecretũ. Rñdet ſm Nico. de lyra ꝙ talia diuina myſteria non ſunt reuelãda niſi q̃tũ ſcit de hoc diuina volũtas. Prudens igit ✠ go tacuit tenẽs firmiter ꝙ ſic illđ ſecretũ fuit reuelatũ elizabeth io hãnis matri. vt hꝛ Lu. ij. ſic reue/

lareť cōpetenti tp̄e ipi ioſeph ⁊ a/
lijs ᵱm bn̄placitū volūtatis diui
ne. Sȝ q̄re ioſeph nō q̄ſiuit ab ea
dicit̄ ꝙ ꝑ nihilo q̄ſiiſſet. qꝛ virgini
ꝑ ſe dicēti nō crediſiſſet. ⁊ etiaȝ a
diuina diſpoſitōne factuȝ eſt vt ꝑ
reuelatōȝ angeli ipi ioſeph mani/
feſtareť vt d certo nll'o mō dubita
ret ⁊ in illis ꝑ hoc fides affirma/
reť. ¶ Seq̄tur [Hoc aūt eo cogi/
tāte] Hic poniť certificatō ioſeph
diu eñ intra ſe diſputauit qd eſſȝ
facturus et nō cito dimiſit v̄ginē
qꝛ magnū malū fuiſſet ſi ad mo/
dicā horā ipaȝ q̄ de ſpū̄ſcto̅ conce
pit dimiſiſſet. Jdeo anim⁹ ſapien
tis ei fuit qui nihil vult temere fa
cere. ſȝ diligēť ꝑcogitare qd om̄ibꝫ
penſat͂ magis deceat et expediat
Nota etiā ᵱm Criſ. Magna fuit
ioſeph māſuetudo. qꝛ nulli narra
uit ſuſpitōȝ quā habuit de vxore.
imo nec ip̄emet vxori. ſȝ in ſe ſolli
cit⁹ cogitabat ꝙ ſi negociū ꝑpala/
ret. pauci eſſent qui nō eaȝ magis
fornicariā dicerēt: ꝙ̄ virginē cōce/
piſſe. Et qꝛ non p̄cipitauit ſe ſicut
mlti. ſed mature ⁊ prudēter pēſa
uit oīa in re dubia Stati dn̄s ſpe
ciali modo imo ꝑ angelū ip̄m di
rexit. ⁊ ḡ diciť in lrā [Hoc aūt ea
cogitāte āgelus apparuit in ſom/
nis ioſeph]. Aīa eñ clauſ ſenſibꝫ
ad recipiendū reuelatōnes mag͂
eſt apta. qꝛ tūc nō eſt ꝑ receptōnē
ſenſibiliū exteriorū īpedita Z
Et notādū ꝙ angelus certificauit
ioſeph ꝑpter tres cauſas. Prima
ne iuſtus ignorāter faceret rē iiu
ſtā iuſto ꝑpoſito. Scd̄o ꝑpter ho/
norē matr͂ ne dimiſſa notaretur
a vicinis ⁊ alijs turpi ſuſpitione.
Tertio vt ioſeph intelligēs cām
cōceptōnis reuerenti⁹ ie haberet
ad v̄ginē et ſe ab ea diligētius cu/
ſtodiret Et addiť q̄rta cauſa ne vl
terius premeret dubietas quē cō
mendabat eq̄tas. d. [Joſeph] fili
dauid [noli timere accipe mariaȝ
cōiugē tuā] Sȝ vt dicit Origenes
Secur⁹ ⁊ intrepid⁹ accipe eā ᵱm
legis p̄ceptū vxorē tibi noīatā: et
ᵱm nuptiaꝝ cōiūctionēȝ a te lōge
alienā. Accipe ḡ eā ſic cōmendatū
celeſteȝ theſauꝝ. vt deitatis diuiti
as ſicut pleniſſimā ſcitate: ſicut ꝑ
fectā iuſticia. Accipe eā ſicut vnige
niti māſionē. ſicut honorabile di/
uinū tēplū. ſicut domuȝ dei. ſicut
creatoris oīm ꝑpriā. ſicut regis au
lā: ſicut ſponſā celeſtē imaculataȝ
Jta ḡ ioſeph fili dauid ne time/
as accipe eā tibi cōmēdatā. tue re
ligioſitati creditā ᵱua futurā intē
dere fugiēs ab herode. Duc i egi/
ptū ⁊ iterū remeās poſt herodis
mortē reduc i ťrā iſrl'. ¶ Diceres
Quō recipe eaȝ debuit cū p̄us ac
ceptā nūquā dimiſit. Rn̄deť ᵱm
Criſ. Non i domū eā accipe de
buit vbi prius eā habuit. ſȝ i aīm
de q̄ eā depoſuit ex quo voluit oc
culte dimittere vt dictū eſt [Qd
eñ i ea natū ē] .i. ꝯceptū. ꝯceptio
eñ ē natiuitas i vtero [de ſpū ſcō
eſt] vt ſup̄ ē expoſitū .glo. Aliud
ē naſci i ea. ⁊ aliud naſci ab ea. Na
ſci ab ea ē ꝑdire i lucē. naſci in ea ē
ꝯcipi vel ᵱm p̄ſciam āgeli quā hꝫ
ex deo cui futurū q̄ſi p̄teritū ē na
tū dꝛ [Pariet aūt filiū] glo. ne vi
dereť ioſeph ampli⁹ ꝯiugi nō eſſe
necari⁹ cuȝ cōceptō eſſȝ facta ſine
ei⁹ auxilio ⁊ cōſilio. oñdit ꝙ q̄uis
nō ſit neceſſari⁹ cōceptui. tn̄ vtil' ē
ꝑcuratōni qꝛ ipa piet filiū. Et tūc
matri ⁊ filio erit neceſſarius. ma
tri vt eā ab infamia defenderet.

z filio vt eũ nutriret. z circũcidat q̄ circũcisio notat̄ cũ dr [Et vocab nomē eius iesus] In circũcisione em̄ solz nomē imponi. Nõ aũt dixit. piet tibi filiũ sicut ad zachariā Ecce elizabeth vxor tua piet tibi filiũ.qr mlier q̄ ex viro cõcepit marito suo filiũ parit.mag em̄ ex ipo est q̄z ex illa Hec aũt q̄ nõ de viro cõcepat.nõ viro filiũ pepit.sz sibi tm̄mõ. Ul' idet'miate h̄ ponit.vt oñdat q̄ eũ peperit orbi terrarum vniuerso.piet aũt filiũ z vocabis nomen ei⁹ iesum.i.saluatorē. Ipe em̄ saluũ faciet pplm suũ a pctis eor. Ubi āgelus inuit vtrāqz naturā in xpo.s.hũanā p partũ virgis.z diuiaz in saluando pplm a peccatis.qd solus deus facere hz Remigius. Hic āgelus oñdit eũ dē esse toti⁹ mũdi saluatorē.z nr̄e salutis auctorē.saluat q̄dem non incredulos sed populũ suũ h̄ est i se credētes saluat nõ tā a visibilibus hostib⁹ q̄z poti⁹ iuisibilibus. h̄ ē a pctis. saluat nõ armis pugnādo sz pctā relaxādo. Hoc aũt totũ factũ ē vt adimpleret̄ illud qd dictũ est a dño p prophetā dicētē. Ecce ṽgo i vtero habebit.vbi ly vt nõ ponit̄ causalit̄. Nõ em̄ iõ impletũ ē qr p̄dictũ fuit.sz qr iplēdũ erat.sz q̄ ṽgo ab angelo visitaret̄.q̄ casta et ppetua ṽgo fuaret̄. q̄ de spũsctõ gũida inueniret̄. q̄ de⁹ ab ea cõcipet̄.et q̄ puero hoc nomē iesus imponeret̄.vt iudei ex h̄ noscerēt ea esse impleta i gratia euāgelij q̄ p̄dicta erāt in testamēto veteri. Cõcordia eni sctõr circa iesum christũ ab initio sue icarnatõis vsqz ad finē cõuersatõnis sue sup terrā cũ scripturis legis et pphetarũ ē maximũ testimonium z irrefragabile q̄ ipe fuit z ē messias ver⁹ i lege z pphetis pmissus Et vocabunt nomē ei⁹ emanuel. Uocabũt nomē eius. s.p̄mo scti angeli psallentes. Scdo apli p̄dicātes. Tercio oēs fideles in ipm credentes. Uocabũt q̄dē nomen eius emanuel qd iterp̄tat̄ nobiscũ deus. Licz em̄ pri⁹ nobiscũ fuerit deus imo in oib⁹ creaturis. z cũz sctis specialr p grām .tñ in sua incarnatõe factus est nobiscũ specialiori q̄dam mõ.s.p hũane nature assumptõem. z p sensibilē int' nos cõuersatiõem. Jõ dr Baruch.iij. Post hec in terris visus ē z cũ hominib⁹ ꝯuersatus ē. Ex q̄ mag nosci t̄ bonitas dei z grā dignatiõis erga nos. s. q̄ ille q̄ añ oia secula ineffabiliter est a deo pr̄e genitus idē ipe in fine tēpor assũpta hũana carne ex ṽgine fact⁹ ē p nobis emanuel.i.nobiscũ de⁹ iesus xp̄s dñs nr̄ q̄ cũ pr̄e et spũsctõ viuit z regnat deus in scl'a bñdict⁹ amē.

Dñica infra octauas natiui. Sermo octauus

Benedictus q venit zc̄.vt supra.

Nona q̄stio. Ex q̄ deus potuit sibi creare hũanitatē pfectā.vtpote in statu virili.z illā imediate assumere.q̄re voluit nasci puus puer z sustinere incõmoda pueril' etatis.cũ aliud videret̄ decēs et honorificũ A Notādũ q̄ vt dicit mgr̄ dis.iij.tercij. et doctores ibidē. Et sctũs Tho.in tercia pte sũme. q.xiiij. Dei filius assumpsit hũanā naturā nostram cũ illis defectib⁹ z ifirmitatibus q̄s ip̄m assumere decebat z nr̄e sa

luti cõgruebat. Aſſumpſit aũt defectus q̃ in oĩbꝫ hoĩbꝫ inueniunť. nõ tñ oẽs. qꝛ nõ illos q̃ tm̃ repugnãt ſcie ꝛ gr̃e. vt ſunt pctm̃ ꝛ ignorantia. ꝓnitas ad malũ ꝛ tarditas ad bonũ. Tales em̃ defectuſ nõ decuiſſent ſuã dignitatẽ. ꝛ non ꝓfuiſſent nr̃e ſaluti. Paruitas ãt mẽbroꝝ. imbecillitaſ corpis et alia q̃ in corꝑe ſequunť puericiam ſunt defectus ꝯueniẽtes oĩbꝫ hoĩbus cũ naſcũť. Et ideo dñs puericiã cũ talibꝫ aſſumpſit Primo ꝓpter fidẽ incarnatõis aſtruẽdam. Principaliť em̃ noſcim⁹ veram hũanã naturã ex defectibꝫ cõibus q̃bus ſubiacet totũ hũanũ gen⁹. Si ergo dei filius aſſũpſiſſ; hũanã naturã ſine talibꝫ defectibꝫ etiam pueril' etatis. putaſſent multi ip̃m nõ fuiſſe veꝝ hoĩem ſed euz carnẽ fantaſticã aſſũpſiſſe Paris em̃ ꝑiculi eſt ſi erreť circa hũanitatem xp̄i ſicut errare circa diuitatẽ Propter qđ dñs volẽs ſuis fidelibꝫ in oĩbꝫ q̃ ſaluti ſunt integre ꝓuidere. ſciẽs futuros aliq̃s hereticos q̃ dicerẽt ip̃m nõ verã humanã carnẽ nr̃e ſil'em aſſumpſiſſe. vt illoꝝ error ꝑ fideles depꝛhendereť ꝛ refutareť. atq; ita ỽitas fidei de vtraq; xp̄i natura ꝛ đ vera filij đi incarnatõe ꝛ hũanatõe pura apđ ip̃os fideles maneret integra ꝛ ĩcõcuſſa. ip̃e aſſumpſit iniurias infantiles et defectus pueril' etatis.

Scđo dñs ꝑuulus puer natus ẽ fragil' mẽbris ꝛ corꝑe: ĩpotẽs fandi ꝛ indigẽs alteri⁹ ope iđ vt illos et omẽs defectus ĩ nob deſtrueret. ꝛ eos oẽs a nob auferri mereret Vñ Amb. ſuꝑ Lu. Ille. ſ. xp̄s dñs ꝑuulus ꝛ infantul⁹ fuit vt tu vir poſſes eſſe ꝑfectus. Ille ĩuolut⁹ vt tu eẽ poſſes mortis laqueiſ abſolutus. ille in p̄ſepibꝫ vt tu in altaribꝫ. ille in terris vt tu ĩ celis. B Eſt tñ diligẽť circa h̄ notãdũ ꝙ in xp̄o ſũt tria. Primũ eſt diuitas. ꝛ neq̃q; putãdũ ẽ ꝙ ſ̃m illã pueril' fuerit et ĩdigens materno lacte ꝛ alijs hmõi. ſ; ſ̃m illã eſt coeq̃lis p̄ri et ſctõ ſp̃ui. ſic ab eterno fuit quẽ nihil latere p̄t ſicut nec potuit ab eterno. Cũ ergo audit ꝙ chriſt⁹ factus ẽ puer. ꝙ ſuxit vbera nõ diuitati attribuatis ſed corꝑi ip̃ius. vt doc; btũs Ambro. ſuꝑ Lu. Scđm in xp̄o eſt aĩa hũana. nec putãdũ ẽ ꝙ ſ̃m illã in ſua natiuitate aut maťno vẽo pueril' fuerit ꝛ ignarus vt de nob cõtingit ſ; in inſtãti ꝯceptõiſ ſue fuit ſ̃m illã aniam ꝑfect⁹ vir Qđ etiã dicit ꝓpħa Hierem̃. xij Nouũ faciet dñs ſuꝑ terrã mulier circũdabit virũ. loq̃ť de ỽgĩe benedicta q̃ vẽo ſuo circũdedit xp̄m nouem mẽſibꝫ. q̃ etiã fuit tũc ꝑfectus vir nõ ſ̃m corpus ſed ſ̃m rõnẽ ſ̃m quã habuit ſemꝑ in inſtãti cõceptõis plenũ vſũ liberi arbitrij et gr̃am et ſapientiã in tanta plenitudine. vt in his nec ꝓficere potuit. vt docet mgr̃ et doctores ĩ tercio di. xviij. imo et tũc ſ̃m animã ꝑfectus cõpꝛehẽſor fuit. vt iteꝝ docet mgr̃ di. xiij. tercij. ꝛ doctores ibidẽ Terciũ in xp̄o ẽ corpus humanũ. ꝛ ſ̃m illud fuit puer. qꝛ paruus mollis et fragil' in mẽbris. indigens cibo lacte balneis et alijs maternis reſpectibꝫ: ſicut ceťi ꝑuuli. et ſ̃m illud corp⁹ creuit ꝛ augmẽtabať vſq; ad ꝑfectõez corꝑis viril'. C Etiã dñs altiſſimã pauꝑtatẽ aſſũpſit. nat⁹ ei ẽ ditiſſim⁹ ĩ ỽtutibꝫ ꝛ ſp̃ualibuſ

bonis.ſꝫ ĩ tꝑalibꝫ bõis pauꝑrimꝰ
In via eñ et in aliena domo na/
tus eſt ⁊ nõ habuit pãnos niſi vi/
les qbus inuolueret. Et eſt in ar/
to ac duro ꝑ̃ſepio recliat ꝙ ⁊ ipa
mr̃ eiꝰ a brutis aĩalibꝫ mutuo re/
cepit calorẽ. Hoc ãt ñ factũ a caſu
ſꝫ ex diuiña ordinatõne ⁊ ꝓuidẽtia
Et iõ primo. vt ꝑ h̃ dñs nos ſuo
exemplo doceret cõtẽnere terrena
⁊ amare celeſtia. Scdo ꝓpter hõc
vt ſua pauꝑtate ſpõte ⁊ ĩnocenter
propter nos aſſũpta nobis mere
ret celeſtes diuitias Vñ Ambro.
Chriſtꝰ dñs aliũ locũ in diuerſo/
rio nõ habuit. vt plꝰes haberes in
celeſtibꝫ mãſiones. Cũ eñ (vt ait
Aplꝰus) diues eſſet factꝰ eſt pauꝑ
ꝓpter nos vt ipius inopia ditare/
mur. Et in ſer. inſtãtꝭ feſtiuitatis
iterꝫ dicit Ambro. Vñ xp̃s in via
naſcit. qꝛ viã nobis oñdere vene/
rat. Voluit in anguſto ꝑ̃ſepio re
clinari. qꝛ venerat nobis regni ce
leſtis latitudinẽ ꝑparare. nõ in ſe
ricis aut auratis pãnis: ſꝫ in vili/
bus inuolui voluit. q nob ĩmor/
talitatis ſtolã reddere venerat. cu
nis ſe aſtringi ꝑmiſit q nr̃os pe/
des ⁊ manus ad bona agẽda pa/
uerat ſoluere. Subdit. Quid ad
h̃ dicẽdũ fr̃es: exclamãdũ ẽ cũ ꝑ̃ſ.
Quid retribuã dño ꝓ omĩbꝫ q re
tribuit mihi. Ille qdẽ inuenit ca/
licẽ quẽ retribuit nos aũt redda/
mus qd poſſumꝰ. i. elemoſinas:
vigilias: lachrimas: pctã dimitta
mus in nos peccãtibꝫ. vt nr̃a no
bis a deo dimittant pctã. hec Am
bro. Et ſilr̃ dicit Beda ſuꝑ lu. dic̃
eñ Qui maior eſt oĩni laude par
uulꝰ natus eſt nobis. vt viri poſſi
mus eſſe ꝑfecti. q totũ mũduꝫ va
rio veſtit ornatu. pãnis vilibꝫ in/
uoluit. vt nos ſtolã ꝑmã recipere
valeamꝰ. Per quẽ oĩa facta ſũt
pedes: manuſqꝫ cunis aſtrigunt.
vt nr̃e manꝰ ad opus bonũ exten
te. nr̃iqꝫ pedes ad viã pacis ſint di
recti. cui celũ ſedes eſt, duri ꝑ̃ſepij
ãguſtia cõtinet. vt nos ꝑ regni ce/
leſtis gaudia dilatet. q panis eſt
ãgeloꝝ in ꝑ̃ſepio reclinat. vt nos
q̃ſi ſãcta aĩalia carnis ſue frumẽto
reficiat. q ad dextrã dei pr̃is ſedꝫ
⁊ in diuerſorio loco eget. vt nobiſ
in domo pr̃is ſui mltas prepararet
mãſiones D Itẽ xp̃s eſt deꝰ
oĩm ⁊ dñs oĩm ⁊ q̃cũqꝫ facta ſũt
circa ipm nõ ſũt a caſu fcã. ſꝫ ipiꝰ
ordinatõe ⁊ volũtate. Oĩa aũt q̃
a deo ĩmediate ſũt. ordinatiſſima
ſũt ⁊ cõuenient diſpoſita. Et qꝛ ſi
cut deꝰ elegit ſibi mariã ex q naſce
ret. ⁊ locũ in q. Ita etiã elegit ſibi
tp̃s ex q ab ipomet fuerat electuꝫ
Natꝰ eſt aũt in tꝑe deſcriptionis
orbis. Et h̃ cõueniẽt ideo qꝛ nos
ꝑ pctã fueramꝰ in captiuitate dia
boli. et xp̃s venit vt nos de ſtatu
illo redimeret. vt dic̃ Beda. Illo
tꝑe dignatuſ eſt incarnari: q mox
natꝰ cẽſus ceſarꝭ aſcriberet. atqꝫ
ad nr̃i liberatõꝫ ipe ſuitio ſubde/
ret. Etiã illo tꝑe natꝰ eſt q totꝰ mũ
dus ſub vno ꝑ̃ncipe viuebat ⁊ ma
xia pax fuit in mũdo. Et decebat
vt xp̃s illo tꝑe naſceret. q eſt pax
nr̃a faciens vtraqꝫ vnuꝫ vt dr ad
Eph. ij. vñ Hiero. ſuꝑ yſa. Vere ſi
reuoluiamꝰ hiſtorias et inuenies
vſqꝫ ad. xxviij. ãnũ ceſarꝭ Auguſti
ĩ toto orbe fraꝝ fuiſſe diſcordiã or
tã. orto aũt dño oĩa bella ceſſaue
rũt. Iuxta illud yſa. ij. Nõ leua/
bit gẽs cõtra gentẽ gladiũ Cõgru
ebat ãt vt illo tꝑe q vnꝰ princeps
dñabat in mũdo xp̃s naſceretur.

qui venit ſuos cōgregare in vnū
vt eſſʒ vnū ouile ꝛ vn⁹ paſtoꝛ. vt
dꝛ Joh.x. Tercio dñs naſcebatur
tpe reg alienigene vt impleretur
ꝓphetia iacob Gen̄.penul.dicētis
Nō auferet ſceptrum de iuda: et
dux de femoꝛe eius donec veniat
q mittēdus eſt. Et vt ait Chryſ.ſu
per math. Quādiu iudaica gens
ſub iudaic regul' q̄uiſ pctōꝛib te
nebat ꝓphete mittebant ad reme
diū ei⁹. nūc aūt qn̄ lex dei ſub po
teſtate reg iniq tenebat. naſceba
tur xp̄s. qꝛ illa magna ꝛ deſꝑabil'
infirmitas medicū artificioſioꝛe
reqrebat Quarto xp̄s naſci volu
it qn̄ dieſ ꝓlōgari incepit. ꝛ h ideo
vt dꝛ in li. vete. ꝛ noui teſta. vt oñ
deret ꝙ ipe venerat vt hoīes cre
ſcerēt in lucē diuinā. ſcḿ illō Lu.
.j. Illuminare his q in tenebr et
in vmbꝛa mortis ſedēt. Quinto
aſꝑitatē hiemis elegit ad natiui
tatē. vt tūc carnis afflictōnē pate
ret ꝓ nob E Et nota ꝙ ī xp̄o do
ſūt implete oēs ꝓphetie de ei⁹
natiuitate p̄dicte. Nat⁹ em̄ eſt ex
virgīe. ꝑ qd̄ impletū eſt illud yſa.
vij. Ecce vgo cōcipiet ꝛ piet filiū
ꝛ vocabit nomē ei⁹ emanuel. Na
t⁹ eſt in bethleē. ꝑ qd̄ impletū eſt
illud Michee. v. Et tu bethleē ſra
iuda neqq̄ es minia in p̄ncipib
iuda. ex te em̄ exiet dux q regat po
pulū meū iſrl'. ꝛ egreſſus eius ab
initio a dieb eternitat. Et vbi nos
habem⁹ exiet dux chaldaica trāſ
latio hʒ. exiet mihi meſſias. ꝛ per
iſta vba īnuit ꝓpheta duplicē na
turā in xp̄o vt alibi expōit. Nat⁹
eſt in tpe regis alienigene. ſ. hero
dis. per qd̄ impleta eſt ꝓphetia
iacob Gen̄. xlix. Nō auferetur ſce
ptrū, ꝛc. Nat⁹ eſt paup. qꝛ in via
in aliena domo. Inuolut⁹ eſt vili
bus pānis. Et reclinat⁹ eſt in p̄ſe
pio. ꝛ fuit volūtarie paup ꝑ totā
moꝛā ſuā in terra. ꝑ qd̄ impletū
eſt illud Zacharie. ix. Ecce rex tu⁹
venit tibi iuſtus ꝛ ſaluatoꝛ et ipſe
paup. Natus eſt tpe marie pacis
ꝑ qd̄ impletū eſt illud yſa. ij. Et cō
flabūt gladios ſuoſ in falces et lā
ceas ſuas in vomeres. tpe em̄ na
tiuitatis xp̄i in om̄ib regniſ hūa
no īꝑio ſubiect fuit pax general'
in terris adeo ꝙ tot⁹ oꝛbis tūc nu
merat⁹ eſt. vt pʒ luce. ij. Durauit
āt iſta pax in iudea de q ſra ꝓpha
p̄ncipaliter locut⁹ ē a ſcd̄o anno
ante xp̄i natiuitatē vſqʒ ad moꝛtē
ei⁹. ꝛ poſt ꝑ. xl. ānos vl' circiter. vt
pōt colligi ex dictis ioſephi et ali
oꝛū hyſtoꝛiogphoꝛū. Sed iudei
finalit rebellātib romanis dſtru
cti ſunt ꝛ captiuati ꝑ titū. xlij. āno
poſt aſcēſionē xp̄i. Veriſile aūt eſt
ꝙ in pace tā lōga ceſſantib bellis
multa arma ꝛ inſtrumēta bellica
fuerūt cōuerſa ī inſtrumēta agri
culture apta. ſic ſenſibilit videtur
in terr vbi poſt bella ſeqt pax di
uturna. Seqt ibidē. Nō leuabit
gens ꝯ gentē gladiū. ꝛ nō exerce
būt vltra ad pliū. Illō n̄ ipoꝛtat
pac eternitatē ſʒ tm̄ diuturnitatē vt
pʒ ex alia ſcriptura. Nā. iiij. Reg.
vi. dꝛ. Et non ve. vltra la. ſi. in ter.
iſrl'. et illud nō ipoꝛtat eternitatē.
qꝛ freqnter legunt ſyri poſtea in
uaſiſſe et ſpoliaſſe terrā iſrl'. ſʒ im
poꝛtat diuturnitatē tpis. vt ſit ſē
ſus. vſqʒ ad longū tpus nō vene
runt. nec eis acciderat ſic prioꝛib
accidit. qs ī ſamariā duxit heliſe⁹
vt dicit ibidē. Et ita intelligat ī ꝓ
poſito de textu yſaie.

In die circūciſionis dñi

Sermo nonus

Poſtq̄ con
ſummati ſūt dies octo
vt circūcideret̄ puer.
Lu.ij. In h⁹ euāgelij expōe
de duob⁹ eſſet dicēdū.ſ.de circūci
ſione ⁊ de noīs īpoſitōe. Sed q̄r
de p̄mo.ſ.d circūciſiōe: cui p̄cepta
fuerit. q̄s fuerit eius effectus. ⁊ q̄
re dn̄s voluerit circūcidi. ⁊ pl'a au
diſtis in priorib⁹ q̄ nō op₃ itera
re. Sed de ſcdo.ſ.d noīe ieſu ⁊ ei⁹
impoſitōne aliq̄ dicere cogitaui.
Det nobis de⁹ iſta ſic loq̄ ⁊ audi
re ⁊c. Appropinq̄nte t̄pe virgi
nei ꝑtus diuīa ꝓuidentia factū ē
vt ioſeph aſcēderet a galilea in iu
deā a ciuitate nazareth in bethleē
ciuitatē inde cā ꝓfeſſiōis faciēde.
⁊ duceret ſecū p̄gnantē ꝟginē ma
riā de regali ꝓſapia ortā. q̄ cū ꝑue
niſſet impleti ſunt dies ei⁹ vt pa
reret. Trāſacti nāq₃ ſūt nouē mē
ſes a t̄pe diuini ꝯceptus. ⁊ pepit
filiū ſuū vnigenitū. quē ſicut con
cepit ſine omi libidine ſic peperit
eū ſine oī dolore. īmo cū magno
gaudio ⁊ longe an̄ p̄ſenſit ⁊ p̄dixit
diuin⁹ ille ꝓpheta yſa.xxxv.cum
dixit. Germinās germiabit ſic̄ li
liū et exultabit letabūda ⁊ laudāſ
Poſtq̄ aūt (vt ait euāgeliū) ꝯſū
mati ſunt dies octo.i.cū iā p⁹ di
ctū diē natiuitatis aduenīſſ₃ octa
uus dies puer circūcidit̄.ſm q̄ p̄
ceptū fuerat in lege veti cui ſe ſub
didit q̄uis nō teneret̄. Sed vt in
ter ceteras cauſas vnā referā ido
circūcidi voluit vt ꝑ hoc daret no
bis exemplū libēter ſubeūdi peni
tentie labores. ex q̄ nāq₃ innocenſ
⁊ imaculat⁹ dn̄s nr̄ q̄ peccatū nō
fecit nec inuent⁹ ē dol⁹ in ore eiuſ
Et q̄ peccata hoīm tollere vēit nō
horruit tanq̄ peccator ſubire ī te
nerrima ſua carne circumciſionis
cauteriū. ꝑ qd in alijs tūc aufere
bat̄ originale peccatū q̄ dignum
eſt ⁊ q̄ debitū vt nos q̄ pleni pec
catis ſumus libenter et volūtarie
nos ſubdam⁹ penitētie ⁊ ſatiſfa
ctioni in dimiſſionē criminū ī ſa
lutē et remediū animaꝝ. Circum
ciſus eſt ḡ puer. Et vt ſequit̄ ī euā
gelio. Vocatū eſt nomē ei⁹ ieſus.
Et hoc valde prop̄e factū
eſt. Noīa eni cum prop̄e imponū
tur impoīn debēt ab aliq̄ prop̄e
tate aut cōditione illi⁹ cui impo
nunt̄. Chriſto aūt hoī. datū eſt il
lud gr̄e munus vt ꝑ ip̄m ſaluarēt̄
oēs. Et ideo cōuenient̄ vocatū eſt
nomē eius ieſus.i.ſaluator vl' ſal⁹
Et iſtā rōem aſſignauit angel⁹ io
ſeph Math.j. dicens ei. Et vocab
nomē eius ieſū. ip̄e em̄ ſaluū faci
et populū ſuū.ſ.in ſe credentē ſal
uū faciet nō tā ab viſibilib⁹ inimi
cis q̄ potius ab inuiſibilib⁹.h eſt
a pctīs ſaluat. nō armis pugnan
do ſ₃ pctā relaxādo. vt dic̄ Remi
gius. Et q̄uis in ſcp̄tura ⁊ ſingu
lariter in yſaia chriſtus dn̄s mul
ta habeat noīa. vt emanuel. conſi
liarius. de⁹ fortis. p̄nceps pacis.
oriens ⁊c. Oīa tn̄ iſta idē impor
tāt cū noīe ieſus quo ad ſigtū ſalu
tis. Et ideo ſunt q̄ſi ꝓ eodē reputā
da ⁊ nō ſine myſterio. tūc.ſ.in cir
cūciſione pueri cū p̄mo fudit p̄cio
ſum ſanguinē ſuū Vocatū eſt no
men ei⁹ ieſus: qd interp̄tat̄ (vt di
xi) ſaluator. Per hoc em̄ mox oñ
debat̄ ip̄m eſſe ſaluatorē illu₃ mū
do in ſcripturis ⁊ ꝓphetis ꝓmiſ
ſum. q̄ paſſiōe ſua ⁊ morte et pre
cio ſanguīs ſui ſaluaturus eēt po

pulũ ſuum a peccatis eoꝝ. Seq̃tur. [Quod vocatũ eſt ab angelo priuſq̃ȝ in vtero cõciperet.] tunc em̃ vocatũ ab angelo dicẽte virgini. Concipies ꝛ paries filiũ et vocabis nomẽ eius ieſũ. Et dic̃ Origenes. Nomen ieſus glorioſum. omniq̃ȝ cultu digniſſimũ. nomen qđ eſt ſuꝑ omne nomẽ nõ decuit ab hoĩbus appellari nec ab eis afferri in mũdũ. propter qđ ſignãter dicit euãgeliſta. Quod vocatũ eſt ab angelo priuſq̃ȝ in vtero conciperet.

Dñica prima poſt epiphaniã Sermo decimus.

Nuptie facte ſunt in chana galilee. ꝛ erat mater ieſu ibi. Joh. ij.

Dñs noſter in pncipio nuptias iſtituit ſciẽs aliq̃s futuros hereticos q̇ nuptias ꝛ matrimoniũ dãnarẽt ipas nuptias tanq̃ȝ licitas approbauit cũ eaſ corporali pſentia honorauit ꝛ initio ſignorũ ſuoꝝ conſecrauit. Et de h̃ loq̃tur pſens euãgeliũ dicens a pncipio. [Nuptie facte ſunt in chana galilee] Que chana eſt villa q̃daȝ ſita in galilea. Querit̃ quãdo ille nuptie facte ſunt. Et rñdet̃ ſm mgr̃m in hyſtorijs ꝙ eodẽ die q̃ dñs baptizatus ẽ reuoluto anno fuerũt iſte nuptie. Et h̃ etiã approbat eccl'ia ꝙ eadẽ die reuolutis annis facta ſint tria. ſ. chriſti adoratio ꝑ magos. baptizatio xp̄i ꝑ iohannẽ. et conuerſio aq̃ in vinum. Et ẽ notandũ ꝙ cõmuniter dicit̃ ꝙ in iſtis nuptijs ſpõſus fuit iohãnes euãgeliſta. et ꝙ dñs vocauerit eũ ad apoſtolatũ de nuptijs an̄ cõſũmatõem eaꝝ ꝑ copulam carnalẽ. Et ex h̃ ĩ eccl'ia obſ̃uatur ꝙ ante copulã carnalẽ pt̄ vtq̃ȝ cõiugũ etiã alio inuito intrare religionẽ. Vñ neuter cõiugũ tenet̃ ante carnalẽ copulã reddere debitũ ſtatim poſt mr̃imoniũ ꝯtractũ ꝑ ꝟba de pſenti. Sed dat̃ ei tp̄s duoꝝ mẽſiũ propter tria. Primo vt poſſit deliberare de trãſeundo ad religionẽ. Scđo vt ꝑparent̃ q̃ ſunt neceſſaria ad ſolẽnitatẽ nuptiaꝝ. Tercio ne vilẽ habeat maritus datã quã nõ ſuſpirauit dilatã. Jta dicit ſctũs Tho. in. iiij. di. xxvij. Jdẽ vult Hoſt. niſi ꝙ dicit ꝙ magis putet debere ſtatui tp̄s arbitrio iudicis infra qđ tranſeat ad religionẽ vel adhereat cõiugi. Jdẽ dicit Ber. Qꝫ aũt ſpõſus fuit iohãnes euãgeliſta pꝫ ꝑ Hiero. in ꝓlogo ſuo ſuꝑ iohem. vbi dicit Chriſtus eũ vocat de nuptijs nubere volẽtẽ. Ex q̃ vtiq̃ȝ videt̃ ꝙ fuerũt nuptie iohis. q2 nõ legit̃ xp̄s in alijs nuptijs fuiſſe. Hoc etiaȝ videt̃ vt dicit Nico. de lyra ex h̃ ꝙ mr̃ ihu fuerat ibi tãq̃ȝ ĩ nuptijs nepotis ſui. Nõ em̃ veriſil'e eſt ꝙ ipa veniſſꝫ niſi mľtũ ei attinuiſſꝫ. ſicut iuit ad elizabeth cognatã ſuã feſtinãter. vt hr̃ Lu. ij. Quia ſm ꝙ dicit Amb. Nõ libẽter ſtabat ĩ publico ſꝫ magis in orõis ſecreto Ex dictis g̃ pꝫ ꝙ ſpõſus in iſtis nuptijs fuit iohes. Que autẽ fuerit ſpõſa neſcit̃. Aliq̃ tñ dixerũt ꝙ fuit maria magdalena que indignata de ablatõe ſpõſi impudicicie ſe dedit. Sed illud nullã habet veriſil'itudinẽ. q2 ipa multũ fuit nobilis diues et potens. et talis nequaq̃ȝ nupſit pauꝑi piſcatori ꝛ homini plebeio. q̃lis fuit iohannes.

Sequit. [Et erat mater ieſu ibi
. Vocat⁹ aũt ieſus et diſcipuli ei⁹
ad nuptias] Chriſo. Vocat autẽ
ad nuptias dñm nõ tanq̃ magni
ficũ ſed ſimpl'r tanq̃ notũ ⁊ vnũ
notoꝝ. Vñ euãgeliſta h̃ declarãs
dicit. [Et erat mr̃ ieſu ibi] ſic enĩ
matrẽ vocauit ita ⁊ filiũ. Propť
qđ ſeqr̃. [Vocat⁹ ẽ ⁊ ieſus et diſci
puli ei⁹ ad nuptias. Chryſ. Et ac
cedit neq̃ eñ ad dignitatẽ reſpici
ebat ſuã ſ; ad bñficiũ noſtꝝ. Qui
eñ nõ dedignat⁹ formã ſui acci/
pere neq̃ dedignat⁹ ẽ ad nuptiaſ
venire ſeruoꝝ. Et dicit Aug. de v
biſ dñi. Erubeſcat ĝ hõ ſup b; qm̃
fact⁹ eſt hũil' d e⁹. Ecce inť cetera
filius vginis venit ad nuptiaſ. qꝛ
cũ apud prẽm eſſet inſtituit nupti
as. J Et dicit hic Beda. Qꝫ
etiã venire ad nuptias dignat⁹ do
min⁹ ⁊ iuxta lecturã fidẽ recte cre
dentiũ cõfirmat. porro thaciani ⁊
marcionis ceteroꝛũq̃ q̃ nuptiijs
detrahũt pfidia q̃ſ ſit dãnabil' in
ſinuat. ſi eñ thoro immaculato
et nuptijs debita caſtitate celebra
tis culpa ieſſet neq̃q̃ dñs ad haſ
venire voluiſſet. nũc aũt qꝛ bona
eſt caſtitas ꝯiugal'. melior cõtinẽ
tia vidual' ad pbandũ oĩm electõ
nẽ gduũ diſcernẽdo tñ meritũ ſin
guloꝛũ ex intemerato marie vgis
vtero naſci dignat⁹ ẽ. a pphetico
anne vidue ore mox nat⁹ bñdicit
a nuptiaꝝ celebratoꝛib; iã iuuẽis
inuitatus has pñentia ſue vtutis
honorat. Jtẽ ꝙ nuptie ſint licite
⁊ mrĩmoniũ ⁊ ꝙ actus mrĩmoni
alis poſſit fieri ſine pctõ p; ex ſcri
ptura. qꝛ .i. Choꝝ. vij. dꝛ. Virgo ñ
peccat ſi nubat. Et p me ad Thi.
iiij. Volo iuuẽculas nubere. fili/
os pcreare, ſed pcreatio filioꝝ nõ
põt fieri ſine carnali coniũctione.
imo act⁹ mrĩmonial' põt eſſe me
ritoꝛius vt alibi dicet. Seqr̃ [Et
deficiẽte vino] forte pp̃ paupta/
tẽ ſpõſi aut aliq̃ alia cã. ſic aliqñ in
curia miſtroꝝ. aut propť inopina
tũ ſupaduẽtũ aliq̃ꝝ vltra nũeꝝ p
ſtitutũ. [Dicit mr̃ ieſu ad eũ. Vi
nũ nõ habent] ad ſufficientiã. Ex
corde eñ pijſſimo voluit pueire
totalẽ dfectũ ne appareret ꝯfuſio
⁊ ideo ad faciẽdũ vinũ incitauit fi
liũ quẽ ſciebat ad hoc potentẽ. Et
cũ dixit. Vinũ nõ habẽt. nõ h̃ di
xit tanq̃ ſibi manifeſtãdo cũ oĩa
ipe noſcat ſ; inťpellãdo h̃ dixit ac
ſi ad eã cura oĩm ptineret. tãta tũc
fuit pietas cordis ei⁹ ⁊ mĩſicoꝛ/
dia ꝙ cũ videret iopiã voluit pue
nire totalẽ vini defectũ ⁊ ꝯfuſiõẽ;
hoſpitis. Ad miſericordiã eĩ ptinꝫ
alioꝝ defectib; cõpati. ⁊ eos qua/
ſi ſuos reputare. ac eiſ p poſſe ſub
uẽire. Et illi vgo maria plena mi
ſericordia vidẽs alioꝝ defectũ q̃ſi
ſuũ r̃putauit. volẽs ſuccurrere di
cebat filio. vinũ ñ habẽt. ⁊ ſic etiã
nõ rogata officiũ aduocatõnis ⁊
pie auxiliatricis aſſumpſit. Et ſi ñ
rogata hec fecit q̃d rogata faciet.
⁊ ſi tũc mater tã pia fuit et cõpa/
tiens quãto magiſ mõ cũ regnat
in patria. quia eius gloria nõ mi
nuit eius virtutes ſed poti⁹ auxit.
⁊ ſi tã ſollicita fuit vt hoĩes illos
pſeruaret a paruo malo cuiuſdã
tẽpoꝛalis vecũdie. q̃ ſollicita cre
denda eſt in celis vt fideles pſer/
uet a malo eterne confuſionis et
damnatõis R Sed queri
tur. Unde ipa ſciuerit filiũ talia
poſſe: cum ante nullũ ab eo mi
raculum viderit. vt dicetur in fine
euangelij. Reſpondetur ꝙ ipa de

hoc edocta fuit a ꝑncipio ꝑ ange/
lū ⁊ ſpm̄ſctm̄ .et nouit etiā ex his
q̄ facta fuerūt ī eiꝰ natiuitate ⁊ ex
ſcꝓturis q̄ de eo erāt. ⁊ etiā ex his
q̄ ip̄a in ſe expta fuit. Sed qua/
re tūc pꝛimo et nunq̄ꝫ priꝰ incita
uit eū ad miraculū faciēdū cū ſa/
uit eū talia poſſe. Rñdeť ꝙ nō de
cebat eū ante miracl'a facere ſꝫ tūc
pꝛimo qñ ꝑ alios cepit manifeſta
ri.ſ.iohannē.et diſcipulos habuit
q̄ ꝑ miracl'a cōfirmādi erāt. De h̄
diceť poſteriꝰ plus. iſta duo hic ſi
mul cōplectēs Chriſ. dic̄. Dignū
eſt q̄rere vñ venit mr̄i in mentem
magnū q̄d imaginari de filio.ne
q̄ꝫ em̄ añ miraculū fecerat. ſꝫ hoc
erat initiū ſignoꝝ eiꝰ. Rñdꝫ chry
ſo. Sed reuelari incipiebat ⁊ a io
hāne ⁊ ab aliīs q̄ ad diſcipulos di
xerat.ſed añ hec oīa ip̄a cōceptio
⁊ ea q̄ poſt natiuitatē ſunt maxi/
mā ei de puero eſtimatōeꝫ impo/
ſuerūt. Vñ Lu. dicit. Maria aūt
conſuabat v̄ba hec in coꝛde ſuo.
Cuiꝰ igiť gr̄a nō ante ad miracu/
lū eū incitauit. nā antea vt vnus
multoꝝ ita cōuerſabať. Vñ nō p̄
ſumebat mater ei tale q̄d dicere.
q꞉ v̄o audiuit ꝙ iohēs ei teſtifica/
tus eſt ⁊ ꝙ diſcipulos iā haberet.
de reliq̄ iā ꝯfidenter rogat. M
Seq̄ť [Dicit ei ieſus: Quid mi
hi ⁊ tibi eſt mulier] Aug. Quidaꝫ
derogātes euāgelio ⁊ dicētes ꝙ ie
ſus nō ſit natꝰ de maria. hūc arti
culū conāť ſumere erroꝝ ſui vt di
cant. Quō erat mr̄ eiꝰ cū dixit. q̄d
mihi et tibi ml'r. Et rñdens eis di
cit. Videamꝰ q̄s errauit ⁊ creda/
mus ꝙ hoc dñs dixit. Nēpe Jo/
hānes euāgeliſta at ip̄e dicit. Et
erat mr̄ ibi .et q̄re hoc niſi vtrūq̄ꝫ
veꝝ eſt. Sꝫ cū dñs maximā reue

rentiā detulerit mr̄i ſue. ita vt eti
am Luca atteſtāte ſubditꝰ erat pa
rētibꝫ ſuis. q̄d ē eſt q̄d dic̄. Quid
mihi et tibi ml'ier. videť em̄ extra
nee ⁊ dure matri rñdere. Due ſūt
ꝑticl'e huiꝰ expoſitōis. Pꝛia ſtat
in h̄ ꝙ due ſunt nature in xp̄o .ſ.
diuīa et hūana. et ſolū ſcḋm diuinā
cōpetebat ſibi miracl'a facere. Et
hūana quā habuit a mr̄e. ⁊ q꞉ vir
go quaſi materna auctoꝛitate exi
gebat miraculū ab eo ip̄e volebat
oñdere ꝙ nō tenebať ei in h̄ obe/
dire. q꞉ in natura diuīa ſcḋm quaꝫ
potuit facere miracula nihil ha/
buit ab ea: et ꝑ cōſeq̄ns in eadem
nihil habuit cū ea cōe. ideo dixit:
Quid mihi ⁊ tibi mulier. q.d. In
virtute faciēdi miracl'a nihil ha/
bemus cōe tu et ego. nō em̄ illam
a te habeo. carnē v̄o hūanā ī qua
paſſus traxit a matre. ideo addi/
dit. [Nondū venit hoꝛa mea] id
eſt nōdū venit tp̄s patiēdi in na/
tura quā habeo a te. ſed cū illa ve
nerit tūc te recogn̄ſcā et tibi conde/
ſcēdam. Vñ ⁊ tūc recōmēdauit eā
iohi vt hꝫ Joh. xix. Hec ē ſententia
Aug. Dicit em̄ ſic. Dñs nr̄ ſcḋm ꝙ
deus erat matrē nō habebat. ſcḋm
ꝙ hō erat matrē habebat. miracu
lū aūt q̄d facturꝰ erat ſcḋm diuinita
tē facturꝰ erat ⁊ nō ſcḋm infirmita
tē hūanā. Miraculū tñ exigebať
⁊ ille tāq̄ꝫ nō agnoſcēs viſcera hu
mana opatꝰ facta diuīa dixit. q̄d
mihi ⁊ tibi ē ml'ier q̄d ī me fac̄ mi
raculū. Non tu genuiſti deitatē.ſ.
meā. Dicit aūt ml'ier femineū ſe/
xum nō ſcḋm coꝛruptōem integri/
tatis ſignās. ſꝫ q꞉ genuiſti īfirmi/
tatē meā tūc te cognoſcā cū ip̄a ī/
firmitas pēdebit ī cruce. Alia ex/
poſitio eſt illiꝰ ꝑticule. Btā virgo

ex pietate mota voluit ꝑoccupare tps debitũ faciẽdi miraculũ. illud eñ miraculũ erat ꝑmũ iter miracula ei⁹. et ad cõfirmatõz diſcipuloꝝ factũ. ⁊ ideo debuit eẽ notuz exiſtentib) ⁊ ꝗtũ ipiſ cõuiuantib⁹ Hoc aũt mag᷑ erat poſt vini totalẽ defectũ. Et iõ dixit illi dominꝰ. Quid mihi ⁊ tibi mlĩer. q. d. Scire tps aptũ ad faciẽdũ miraculũ ñ ẽ m̃ ⁊ tibi cõe. ſ; mihi ſoli ꝯuẽit. ꝓꝑ qđ ſubdit[Nondũ vẽit hora mea]id ẽ tps cõueniẽs ad faciendũ miraculũ mihi ſoli notũ. Hec eſt ſnĩa Chriſ. dicit enim. Voluit oñdere qm̃ oĩa ꝺcẽti tempe operatur nõ ſimul oĩa faciẽs. q2 confuſio q̃dã eſſet. iõ ſubdit. [nõdũ venit hora mea]id ẽ nõ ſũ cognitus his q̃ aſſunt. ſed neq3 ſciũt ꝙ deficit vinũ. ſine eos ꝑmu3 ꝺ ſentire. q̃ neceſſitatẽ nõ ꝑſentit neq3 bñficij ꝗndẽ ſuſcipit ſenſũ. ¶ Et notandũ ꝙ dñs vocat matrẽ mlĩerẽ nõ a corruptõe ſ; a natura ⁊ ſexu. vl' mlĩer a pietate q̃ cito cõpaſſa ẽ defectui vini. Fuerũt tñ q̃dã heretici q̃ auſi blaſphẽare matrẽ dñi dixerũt eã nõ eẽ virginem eo ꝙ dicta ẽ hic mlĩer. Sed facile illud reprobat᷑. cõſtat eñ ꝙ eua adhuc ꝟgo erat qñ adã de pctõ eam accuſans dic̃. ml'er quã dediſti mihi ſociã. Gẽñ. iij. Etiã eua ipa i ſua formatõe añq3 adã eã vidiſſ3 dicta eſt mlĩer. tulit inq3 vnã de coſtis ei⁹. Gẽñ. ij. Mlĩer ḡ in ſcꝑtura vt dicit Orige. nõ ẽ nomen corruptele ſed etatis. vt q̃lib3 poſſet dici mlĩer q̃ h3 annos pubtat᷑. vt ſc3 ſit habil' viro. Seq᷑. [Dic̃ mr̃ eius miſtris] Virgo mr̃ cõfidẽs petitõe3 ſuã nõ pati repulſa3. ſed mag᷑ ex xpi rñſiõe intelligẽs ipa3 ad ꝯueniẽs tps dilatã. vt p3 ex ꝟ ori ſnĩa Chryſ. expectabat ipletionẽ eius petitõis hora ꝯueniẽti a ſuo filio cognita. ⁊ iõ dixit miſtris q̃ ſuiebãt i nuptijs illis[Qđcunq3 dixerit vobis facite.] tanq3 diceret Jꝑe diſponet aliqđ vobiſcũ oportũo tpe qđ ipe noſcit. ⁊ qđcunq3 dixerit vobis facite. Et ẽ eſt notandũ ꝙ ꝟgo mr̃ i oĩb) iſt᷑ tã pauca ꝟba loq̄bat᷑ ⁊ ſolũ neceſſaria ad ꝓpoſitũ. Nam a ꝑncipio cũ a filio petiuit magnã rẽ q2 miraculũ. qđ tñ añ ꝺ nũq3 fecit tũc dixit ſolũ. vinũ nõ habẽt. ⁊ cũ intellexerit ſe a filio exauditã. tũc dixit miſtris. Qđcũq3 dix. vob f. Ecce quõ nõ potuiſſ3 ſuũ intentũ paucioꝛib) verbis exꝑſſiſſe. et illđ vẽit de maxima ei⁹ hũilitate. Quia dicit ſctũs Bñdict⁹ i regula ꝙ vn⁹ ꝗdus hũilitat᷑ ẽ pauca verba loq̄. et raro. et ſolũ vtilia et neceſſaria ad ꝓpoſitũ. Jta etiã facerem⁹ ſi eẽm⁹ hũiles. et adhuc ml'tũ iuuaret ſi hõ nõ loq̄ret᷑ niſi ꝑus itelligeret et ꝑdeliberaſſ3 dicẽda. q2 tũc poſſet paucis verbis ⁊ intelligibilit' hoĩb) exꝑmere mẽtis cõceptũ. al's errat in ꝓꝑo ſmõe. et eũ audientib) difficilẽ aut non intelligibilẽ facit. ſcriptũ ẽ eñ. ſermo ſapiẽt᷑ facilis. Erãt aũt ibi lapidee hydrie ſex poſite ad purificatõe3 iudeoꝝ. Ex traditõe iudeoꝝ ſenioꝝ iudei vaſa freq̄nter lauabãt ⁊ purificabãt. ſm qđ dic̃ Mar. vij. Et iõ ad hoc faciẽdũ erãt ibi ille hydrie q̃ erãt vaſa ad reponẽdum aquã ꝓ hmõi purificatõe. et ex hoc miraculũ fuit euidẽt⁹. q2 ſi aqua fuiſſet ꝯuerſa in vinũ in vaſis vinarijs poſſet credi ꝙ vinũ ꝑextitiſſet ibidẽ capiẽtes metretas binas

vel ternas.Metreta mēſura q̄dā
eſt ꝯtinēs decē ſextarios ſm Iſi/
doꝝ.xvi.ethimol'.Cui⁹ aūt q̄ꝫtita
tis fuerit ſextari⁹ nō eſt certū.q2 n̄
eſt eiuſdē q̄ntitatis ī diuerſis loc
[Dicit eis ieſus].ſ.miſtris.[Im/
plete hydrias aq̄] q2 aūt de aq̄ ꝑ
us ibi poſita hauſerāt ad purifica
tionē.ideo iuſſit ieſus īpleri qḋ fu
erat amotū. Vn̄ ſubdit [Et īple
uerūt eas vſq3 ad ſūmū . Per h̄
em̄ miraculū fuit euidenti⁹ ꝙ aq̄
fuit apposita de nouo .⁊ ꝑ mini/
ſtros q̇ ſciebāt totalē defectū vi/
ni.Que cū implete eſſent aq̄ cō/
uerſa eſt in vinū v̄tute diuia:dicit
Chriſ .Non aūt ip̄e dn̄s aquam
hauſit.et tūc vinū oſtendit ſ3 hoc
iubet miſtris vt eos teſtes habe/
ret ei⁹ qḋ fiebat.vn̄ ſeq̄t .[Dic̄ eis
ieſus.haurite nūc ⁊ ferte architri
clino] Voluit em̄ dn̄s ꝙ ille qui
erat ꝓncipalior inter conuiuas ꝑ
mo de vino illo guſtaret .⁊ ex cō/
mendatōe illi⁹ miraculū noti⁹ fi
eret.ꝓpt̄ qḋ dixit.ferte architricli
no.Scōm Alchuinū .Tricliniū
eſt ordo triplex lectoꝝ. ⁊ architri
clin⁹ eſt ꝓnceps tricliniȷ̄.i.prim⁹ i
ter cōuiuas .q2 antiq̄ comedebāt
in ꝯuiuȷ̄s ſedētes in lect. propt̄
qḋ in ſcriptur dicūt hoīes come
dentes accūbere vl' diſcūbere .Et
ē ꝓbabile ꝙ fuerit aliq̇s ſacerdos
illi⁹ tꝑis q̇ ſtabat ad bn̄dicēdū in
nuptȷ̄s.ad oñdendū q̄liter debe
at ꝓcedere ſm legē et ſtatuta ſeni
orū.[Vt aūt guſtauit architricli
nus aquā vinū factā]. i. mutata3
in vinū[et nō ſciebat vnde eſſet]
ſc3 ꝙ eēt ꝑ virtutē xp̄i miſtri autē
ſciebāt q̇ hauſerāt aquā ad ſupplē
dū vini defectū ex ꝓcepto xp̄i vo/
cat ſpōſū architriclin⁹ q̄ſi ad argu
endū eū. Vn̄ ſubdit.[Et dixit ei.
Oīs hō] prudēter agēs[ꝓmo].i.
in ꝓncipio [ponit bonū vinū].i.
apponit cōuiuātib9 bonū vinū.q2
tūc ſēſ⁹ ē viuax ⁊ ꝑt diſcernere bōi
tatē vini.nō ſic aūt p⁹ ebetatē.vn̄ ħ
ſubdit.[Et cū inebriati fuerint tūc
illud qḋ deteri⁹ ē]appōit ip̄is cō
uiuantib9.q2 tūc neſciūt diſcerne
re int̄ bonū ⁊ malū[Tu aūt ſua/
ſti bonū vinum vſq3 adhuc] q.d.
Imprudent̄ feciſti ꝯriū.iſte tn̄ lo
q̄bat̄ igrāter. dic̄ Chryſo. Nō ſim
pliciter aūt xp̄s vinū ſ3 vinū op/
timū fecit. talia em̄ ſunt xp̄i mi/
racula vt ml'to his q̄ ꝑ naturā fi
unt ſpecioſiora ⁊ vtiliora fiāt.Aq̄
igit̄ vinū facta miſtros teſteſ ha/
buit.boni v̄o vini architriclinū et
ſpōſū aliq̇d oñdiſſe.ſ3 euāgeliſta
h̄ ꝑt̄mittit tāgēs ſolū illḋ qḋ ne/
ceſſariū ē ſcire.ſ.quō vinū ex aq̄ fe
cit.vn̄ ſtati ſubdit.[Hoc initiū ſi
gnoꝝ fec̄ ieſus ī chana galilee]h̄
em̄ erat ꝓmū miraculū a xp̄o fa
ctū vt dicet̄.[et manifeſtauit glo
riā ſuā].i.diuitat potētiā.[Et cre
diderūt in eū diſcipuli ei⁹] Quia
aliq̇ de nouo crediderūt ī eū .⁊ illi
q̇ ꝑus crediderūt.vt andreas na
thanael ⁊ ceti de q̇b9 d2 Joh.i. in
fide fuerūt ſolidati.Et dic̄ Aug⁹.
Hoc āt miraculū dn̄i ꝙ de aq̄ fe
cit vinū nō ē mirꝫ eis q2 nouerūt
ꝙ de⁹ fecit.ille eni fecit illo die in
hydrȷ̄s q̇ oī anno h̄ facit ī vitib9
S3 h̄ aſſiduitate amiſit āmiratio
nē.itaq3 ſuauit ſibi de⁹ iuſitate q̄
dā q̄ faceret vt tāq3 dormiētes ad
ſe colēdū mirabilit̄ excitaret Q
Querit̄ h̄ an ꝯuerſio aq̄ ī vinū de
q̄ dcm̄ ē ī euāġ .fuerit ꝓmū mira
culū xp̄i qḋ fec̄ ī hūana nāra aſſū
pta q̇ fuit iſtr̄3 diuitat ⁊ ī miracul̄

faciēdis.vñ ⁊ ad raptum manus
eius mūdabāt lepꝛoſi. illūīabāt
ceci ⁊ ad volūtatē eiꝰ ſuſcitabant
moꝛtui. Rñdet ꝑm intētiōꝫ Crīſ.
et Nyco.de ly.ſup finē illiꝰ euāge/
lij. Et ꝑm.ſ.Thomā in.iij.pte ſū/
me.q.xliij. Q dñs añ illud mira
culū cōuerſionis aq̄ in vinū nul/
lū aliud fecit in natura humana.
Sed ꝙ illud fuerit ꝑmū . patet.
Nā ñ fecit miracula ī infātia ſua
qꝛ illa fuiſſent vana ⁊ inutilia , qꝛ
nō fuiſſent ad manifeſtatōnē do
ctrīe ſue. nec recto oꝛdine fuiſſent
manifeſtatia diuinitat̄ eo ꝙ fuiſ
ſent ipeditiua recte cognitiōis de
eiꝰ hūanitate ⁊ incarnatōne vt di
cetur. Et ideo libellus de infantia
ſaluatoꝛ̄ ꝯtrariū huiꝰ dicēs ipꝛo
batꝰ eſt tāq̄ ab heretic̄ cōfectꝰ. vt
ptꝫ in decreto Gelaſi pape Q eñ
dñs in puericia ſua nō fecerit tl'ia
ſigna q̄ in dicto libello ſūt poſita
patet.qꝛ ꝯſiderādo totā ſeriē oīm
euāgelioꝝ nō inuenit feciſſe mi/
racula niſi vtilia ⁊ homībꝫ ſaluta
ria. vt infirmos curare. cecos illu
minare. opa eī fructu pietat̄ ⁊ ſa
lutis plena decuerūt xp̄m q̄ ple/
nus pietate. Jlla miracula in di/
cto libello ſibi aſſcp̄ta nec fuerūt
vtilia nec ſalutaria ſaltē mlta eoꝝ
ſed vana ⁊ vacua ſolū q̄ndā āmi/
ratōnē vidētibꝫ inducētia. Jtē nō
legit dñm vnq̄ riſiſſe igit a foꝛti/
oꝛi nō fecit tl'ia vana ⁊ fatua q̄ ibi
ponūtur. Licꝫ eñ fuerit puer coꝛ/
poꝛe: fuit tñ ꝑfectꝰ vir mēte ab in
ſtāti cōceptōnis ſue ꝯgnoſcēs oīa
q̄ cognouit. poſtea effectus vir nec
fecit poſtea ſigna añ ſuum baptiſ
mū. vt patet Joh.j. Xp̄s tpe bap
tiſmi adhuc erat incognitꝰ etiā ipi
pcurſoꝛi ſuo. Vñ Joh. baptiſ . lo
quēs de xp̄o ait. Et ego eū neſcie/
bā.ſ.añ baptiſmū. Silr loq̄ns iu
deis dixit. medius aūt vr̄m ſtetit
quē vos neſcit̄. Si aūt aliud mi
raculū feciſſet nō fuiſſet ſic inco/
gnitꝰ ⁊ maxie ſuo pcurſoꝛi qui ad
ipm māifeſtādū natꝰ erat. vt ptꝫ
Luc.j. imo nec pcurſoꝛe idiguiſſꝫ
qꝛ eiꝰ miracula ſufficiēter māife/
ſtaſſent eum. Et iō dicere ꝙ fecerit
miracula añ eiꝰ baptiſmū eſt ma
nifeſte cōtra euāgeliū. Poſt bap
tiſmū vero pdictū fuit ꝑmū.ſ.cō
uerſio aque in vinū. ⁊ ꝑ cōſequēs
fuit eiꝰ miraculū ſimplicit ꝑmuꝫ

P Et ꝙ fuerit cōueniēs xp̄ꝫ
nō facere miracula añ illō tps pa
tet. qꝛ miracula xp̄i ad duo oꝛdīa
bant.ſ. ad manifeſtatōeꝫ ſue diui
nitat̄. ⁊ ad cōfirmatōꝫ ſue doctri
ne ꝑ quā hoīes ad fidē adducebā
tur. ⁊ quantū ad vtraq̄ fuit cōue/
niēs differre opatiōnē miraculoꝝ
vſq̄ poſt baptiſmū. H ꝑmo decla
rat inq̄tū miracula erāt doctrine
ſue cōfirmatiua. qꝛ cōfirmatio do
ctrīe nō pcedit actū docēdi. ſꝫ ma/
gis ſeq̄tur. Ad pdicatōꝫ aūt ⁊ do/
ctrinā requirit etas ꝑfecta ſaltem
de cōgruitate de q̄ nūc agit. Per/
fectio etat̄ eſt.xxx.ānoꝝ. ꝓpter qꝺ
Joſeph recepit regnū egipti in tl'i
etate. Geñ.xlj. Silr dauid incepit
eſſe.xxx.ānoꝝ cū regnare cepit. vt
habet.ij. Reg.v. Et Ezechiel ince/
pit in.xxx.āno ꝓphetare. vt habet
Ezech.j. Et iō cōſeq̄ns fuit vt añ
triceſimū ānū nō doceret ⁊ ꝑ cōſe
quens nec miracula facerꝫ ſue do
ctrine affirmatia. Scđo idē oñ
dit inq̄tū miracula erāt ſue diui
tat̄ manifeſtatia. paris eī eſt pi/
culi (dicit Nico. de lyꝛa) ſi negetꝰ ī
in xp̄o vera hūanitas ſicē ſi neget

in eo vera diuinitas. ꝛ ꝗ ſic debuit diuinitas mãifeſtari. vt vere hũanitatꝭ cognitio nõ ĩpediret. ꝛ iõ nõ fuit ꝯueniẽs añ etatẽ ꝑfectã miracula facere: ne ei⁹ incarnatõ fantaſtica putaret. Cõgruũ ꝗ fuit ꝙ domin⁹ a natiuitate vſqꝫ ad illud tẽpus illius miraculi et poſt baptiſmũ cõuerſaret in oĩbꝫ ſicut hõ ꝛ vn⁹ ex alijs. vt ex h̄ mãifeſtaret ṽitas hũane nature ſue. ꝛ ꝙ p⁹ illud tps cũ iã ad ꝑfectã etatẽ vẽirꝫ inciperet ſil' ꝛ diuinitatẽ ſuã ꝑ mirabilia manifeſtare ꝛ probare veritatẽ ſue doctrine. Dicit Chryſ. h̄ Si ſꝫ ꝑmã etatẽ miracl'a feciſſet ĩdiguiſſet iſrl'ite alio mãifeſtãte eũ· ꝗ eñ in breui tpe ita ꝑ miraculorum ml'titudinẽ claruit vt nomẽ ei⁹ mãifeſtũ fierꝫ oĩbꝫ ml'to magis ſi puer exiſtẽs in prima etate miracula feciſſet. nã ꝛ ea ꝗ fierent inopiabiliora exiſtiarent ab infãte fctã. decent autẽ nõ cepit ſigna facere ex pria etate exiſtimaſſent eñ fantaſiã eſſe incarnatõnẽ ꝛ añ oportunũ tpus eũ cruci tradidiſſent liuore liq̄facti

Dñica ſecũda poſt octa. Epbie
Sermo vndecimus

Cũ deſcendiſſet ieſus de mõte ſecute ſũt eũ turbe ml'te. Mathei. viij. Q Poſtqꝫ dñs conſũmauit ĩ mõte ſmonẽ ſuũ oĩbꝫ ꝑceptis qbus xpiana vita formatur ꝑfecte. vt dicit Aug. mox deſcẽdit ad opatiõem miraculoꝝ vt ꝑ virtutem ſignoꝝ ſermo firmaret apud audiẽtes. Dicit eñ h̄ [Cum deſcẽdiſſet ieſus de monte in quo cũ eo erãt diſcipuli qbꝫ erat datũ noſſe celeſtis doctrine ſecreta [ſecute ſunt eũ turbe multe] que. ſ. ĩ montẽ aſcẽdere nõ poterãt. vt dicit origenes. Quos delictoꝝ ſarcina deprimit ad ſublimia myſteriorũ ſcãdere nõ valẽt. Seqbãtur aũt dñꝫ aliq (dicit Orige.) propt charitatẽ. pleriqꝫ propter doctnã nõnulli propter curatõẽs. Per h̄ etiã ꝙ dño in monte docẽte diſcipuli erãt cũ eo turba inferi⁹ expectãte demonſtrat ſm Haymonẽ doctoribꝫ vt in ꝑdicatẽe ſua ſmonem habeãt moderatũ. vt ſicut viderit vnũquẽqꝫ cape poſſe ita verbũ dei annũciẽt. Aſcendũt eñ ĩ montẽ doctores cũ ꝑfectioribus excellẽtiora ꝑcepta oſtẽdũt. deſcẽdunt ṽo cum ĩferioribꝫ leuiora dẽmonſtrãt. Et dicit Chryſ. ꝙ inter ceteros q̄ montẽ nõ aſcẽderãt etiã leproſus fuit q̄ aſcẽdere nõ valebat q̄ſi peccatoꝝ baiulãs põdus. Lepra eñ eſt peccatũ animaꝝ noſtraꝝ. ideo ergo dñs de altitudĩe celi q̄ſi de excelſo mõte deſcendit vt leprã peccatoꝝ noſtroꝝ mũdaret. et q̄ſi iam paratus deſcendenti occurrit. Propter qd dicit [Et ecce leproſus veniẽs ꝛc.] Origenes In monte dñs docuit. aĩas curauit. corda ſanauit. qbus cõpletis ſicut de celeſtibꝫ montibꝫ ad ſaluãdos deſcẽdit [ꝛ vẽit ad eũ lepſus et adorauit eũ]. añqꝫ peteret adorare cepit cultũ diuinitatꝭ oñdens. Chryſo. Non autẽ illũ petebat q̄ſi hominẽ artificẽ ſed adorabat quaſi deũ dicens. [Dñe ſi vis potes me mũdare] q. d. ſm Origenẽ. Voluntas tua opus ẽ. ꝛ opera tue volũtati obediũt. tu prius naaman ſyrũ ꝑ helyſeũ a lep̄ mũdaſti. iiij. Regũ. v. ꝛ mõ ſi vis

potes me mūdare Chryſ.i ome.
Nō dixit ſi rogauerꝭ deū vl'ſi ora
uerꝭ ſꝫ ſi voluerꝭ potes me mūdare.
Nec dixit Dñe mūda nos. ſꝫ ei to
tū cōcedit ⁊ dñm fecit ⁊ ptātē vni
uerſoꝝ ei tribuit In h aūt ꝙ dicit
ſi vis. nō dubitauit xpi volūtatē
ad oīe opꝰ bonū patā. ſꝫ qꝛ non
oībꝰ expedit corpal' integritas
neſciebat vtꝝ ei expediret orō illa
Dic ḡl[ſi vis]q̄ſi dicat. credo ꝙ bo
nū eſt. ſi vis ignoro aūt ſi eſt mi
hi qđ deſidero bonū R. Hic ē
cōſiderādū q̄ꝫ ſapient' habuit ille
lepſus tūc fidē pmo ad fidē con
uerſus. nō eñi deſiderauit ſanita/
tē corpis niſi inq̄ꝫtū illa eſſꝫ aīe ſa
lutaris. ⁊ iō nō orauit vt dñs eū
ſanarꝫ. ſꝫ illiꝰ volūtati cōmiſit an
eū ſanare vellꝫ: q ſolꝰ nouit quod
ſue cōgrueret ſaluti. A q lepſo ad
huc ī fide nephito nos a puericia
in xpi fide enutriti exēpluꝫ recipe
debemꝰ. vt bona fortūe. bona na
ture. ⁊ q̄cūqꝫ terrena qbꝰ cōtingit
bñ ⁊ male vti nō peteremꝰ a deo
nec ea q̄reremꝰ niſi inq̄ꝫtū ſūt ne/
ceſſaria ſuſtētatōi nr̄e ⁊ expediētia
nr̄e eterne ſaluti. Nihil eñi bonū
eſt niſi nr̄a felicitas eterna ⁊ q̄ no
bis ad illā ꝯſeq̄ndā pficiunt ſiue
ſint pſpera ſiue aduerſa. ⁊ q̄cunqꝫ
nos a cōſecutōe et̄ne felicitatꝭ īpe
diūt aut retardant illa nob mala
ſunt ⁊ nociua. ſiue ſint diuitie: ſiue
ſanitas: ſiue honores. ſiue liberi.
aut aliꝗ amati ⁊ q̄cunqꝫ alia q̄ ſm
mūdū reputant'. ⁊ a mūdanis ap
petūt'. Cū āt dñs volūtate ⁊ v̄bo
ſanare pōt manus appoſuit. Vñ
ſequit'[Et extendēs ihs manū te
tigit eū]Hūanitas eñi xpi (vt di
cit damaſce.) erat organū ⁊ iſtru/
mentū diūitatis Et ſic artifex me
diāte inſtrumēto opat'. ſic v̄tus di
uīa in xpo p applicatōꝫ hūanitatꝭ
aliq̄ faciebat vt eā cōiūctū inſtru
mētū diuitati declararꝫ. ¶ Sꝫ q̄ri
tur q̄re dñs tetigit lepſū cū h p/
hibitū fuit in lege. Rñdet' ꝙ non
fuit phibitū in lege lepſū tangere
ei qui ex tactu ſuo poterat curare.
Sic helias ⁊ heliſeus nō fecerunt
cōtra legē tāgendo mortuū ad re
ſuſcitāduꝫ. vt habet'. iiꝗ. Reg. xvꝗ
et. iiiꝗ. Regum. iiiꝗ. Et Chryſoſto.
dic. Dñſ oñdit ꝙ nō ſubiacet legi
⁊ qm mūdis iā nihil eſt īmūdum
Nō eñi manꝰ eius a lepra facta ē
īmūda. ſed corpꝰ lepꝛoſū a manu
ſācta cōſtitutū eſt mūdū. nō ei ſo
la corpa creaturꝰ venit ſꝫ ⁊ aīaꝫ ſin
verā ſapiētiā docturꝰ. Sicut igit'
manibꝰ nō lotꝭ māducare nō phi
bebat. ita ⁊ h erudit qm optet aīe
leprā formidare ſolā qđ eſt pctm.
Leprā aūt corpis nullū eſſe īpedi
mentū ad virtutē. Et ſubdit chry
ſoſt. Si eū tacite curaſſet qs ſare
poterat cuiꝰ virtute ſanatꝰ eēt. er/
go volūtas mūdādi facta ē pro/
pter lepꝛoſū. verbū autē propter
ſpectātes. iō dixit[volo: mūdare]
vt dicit Hiero. Nō aūt vt pleriqꝫ
latinoꝝ putāt cōiūctim legenduꝫ
eſt ſed ſepatim. vt primo dicat' vo
lo. deinde īperās dicat: mūdare.
Ille eñi dixerat. Si vis. Dñs rñ/
dit. volo. Ille pmiſerat. potes me
mūdare. Dñs dicit. mūdare. [Et
cōfeſtim mundata eſt lepra eius
Quia vt dicit Orige. Iſte nō di/
ſtulit. nō ei tardauit credere. ideo
dñs nō tardauit mūdationem.
S Et ait illi ieſus. Triplex mā
datū ei imponit. Primū vt occl'/
taret miraculū. Vñ ait[Vide ne
mini dixeris] Et hoc ideo primo

ſm Chriſo.et Amb .vt nob daret exemplū vt de nr̄is opib9 oſtentationē nō q̄ramus ꝛ gl'iam. Ubi notādū eſt ꝙ eſt vnū viciū cōe apud hoīes et ad qđ multū inclinati ſum9.et eſt illud ꝙ alioꝝ dicta et facta etiaꝫ ſi ſint bona raro reputam9 ;ſed ſum9 ꝓniſſimi ad rephendendū ea .q̄ cū nō ſūt facta ſm nr̄m affectū ꝛ ea q̄ facim9 dicim9 et ſum9 nos aut ſentim9 placēt nob.'et ꝑferim9ea his que alioꝝ ſunt cōmendādo ip̄a apud alios etiā laudādo.vel apud nos occulte iudicādo.ꝛ ſepi9 dedignat᷑ alijs ſi nō imitant᷑ nr̄a tanq̄ꝫ magna q̄ſi ip̄i nō habeāt in reb9 iudiciū. Jtē tanti delectamur ī humana laude ꝙ etiā ſimplicib9 ꝛ ſtult᷒ hoībus ſepe de laude nr̄a credimus q̄ h9 in null' alijs reb9 crederemus.et q̄ neſciūt pēſare merita ꝛ dignitates opeꝝ et ꝑſonaꝝ aut etiā q̄d laudādū ſit aut vitupandū ſicut nec cecus diſcernere valꝫ inter colores. Jtē ſi aliq̄n accuſamus nos aut nr̄a hoc nō ſp ex humilitate facim9 ſed ꝑ h̄ aſtute volumus alios ad nr̄am laudē ꝓuocare q̄ſi nō debeāt pati ꝙ vitupe remus qđ in nobis laudādū ſciunt aut credūt. Aut iō facim9 vt ab eis reputemur vt ſaltē ſic placeamus ſi aliud nō habem9 vnđ placere poſſim9.et hec oīa ſūt rephēſibilia ꝛ oriū᷑ ex ſupbia cōiter ex aſpectu hūane laudis et inanis gl'ie et vane oſ̄tatōis. q̄ oīa dominus cauere docuit ſuo exēplo cuꝫ ſanationē leproſi occultari p̄cepit Ut ergo homo illa mala caueat ꝛ quietioꝛ in anima exiſtat, a pugna multarum cogitationum et affectionum eſt documentum vtile vt homo non ſolum complaceat ſibi in dictis ꝛ factis p̄oprijs ꝙ ea ſemper preferat alioꝛuꝫ opibus et verbis.ſed etiā ne ſibi in eiſ cōfidat ꝙ ꝓ certo teneat ea eē bona et bene facta. quēadmodū fecit ſupbus phariſe9 q̄ ſe iactabat q̄ modo bis ieiunaret in ſabbato. tanq̄ꝫ certū eſſꝫ ſibi ꝙ opa ſua eſſent placabiliter facta.imo caueat ne forte in ip̄o aut in ope ſuo ſit aliq̄d latens qđ alijs aut diuie ſapientie diſpliceat. ſicut fecit Job q̄ dicebat. Uerebar oīa opa mea. Et cum hominē contingit coꝛam hominib9 aliquod opus bonū et notabile aliq̄d facere. vt exempli gratia p̄dicare vel aliqđ ſile tunc nō anxiet᷑ quō ſic faciat ꝙ ip̄e per hoc placeat hominib9 ſed conari magis debꝫ ꝙ faciet q̄ꝫto melius ꝛ magis expedire pōt ſm deū et ꝑfectū ꝓximoꝛū.et ſi bene ſucceſſerit deo gratias agat q̄ dedit forte magis merito alioꝛū q̄ꝫ merito ꝓprio .et ſi alij laudant non extollatur ex hoc ſed cogitet.ex eoꝝ beniuolentia ſic loquuntur. ſi male ſucceſſerit ſibi ſua culpa. Ut' ſi alij vituperent factū nō ex hoc turbetur. ſed cogitet. ego feci quod potui.imo gratias agat et ſperet ꝙ dominus hoc ad bonum ſuum ꝑmiſerat .et eum ſic ab elatiōe preſeruauerit.et qualitercunq̄ꝫ ſucceſſiſſet ſiue bene ſiue male dicendo fecit ſuam diligentiā tūc nō multum circa hoc animo occupet᷑ an placeat aut diſpliceat .et an alij laudent vel deſpiciant.ſed ſtatim ſic ſe habeat interius coꝛde ꝛ exterius in exhibitione ac ſi non feceꝛit et multo p̄onioꝛ erit animus

ſuus et qetus. Scdo ideo qꝛ vt dicit Chryſo. Nondū erat tps xpi opa pdicare qđ cōmittendū erat aplis. Tercio ſm Ambro. qꝛ meliores ſūt q̄ fide ſpōtanea credūt qꝫ ſpatis bñficijs. Quarto ſm Hiero. qꝛ nō opꝰ eſt pdicare qđ euidētia opis demōſtrabit. Quīto qꝛ prius fuit expectandū iudiciū ſacerdotū ad quos ſm legem ptinebat iudicare de lepra. Ad q̊s eū dñs remiſit dicēs. [Uade oſtē de te ſacerdoti] T. Et h̄ fuit ſcdꝫ pceptū ſibi datū. Miſit eū aūt dñs ad ſacerdotes propꝛ plures cauſas. Primo ſm Hiero. ꝑpter hūilitatē vt ſacerdotibꝫ dferre videreꝛ. Scdo ſm eū vt ſacerdotes videntes leprosū ſanatum crederēt ſaluatori ꝛ ſaluarentur. Tercio ſm eundē et Chryſo. ne legem infrīgere videreꝛ de q̄ eū ſepiſſime criminabāꝛ. Quarto ſm Chryſo. vel Orige. vt ꝯgnoſcerēt ꝙ nō ſm legis conſuetudinē ſꝫ ꝑ gr̄e opatōem ſanatꝰ ē. Quīto qꝛ licꝫ eſſet mūdatus nō tñ reputabaꝛ mūdus nec ꝑmittebaꝛ ad cohabitatōem eoꝝ vel alioꝝ niſi ſacerdotū iudicio. Per hoc etiā ſignificabaꝛ ꝙ pctōr q̄ ꝑ leproſū figuraꝛ licet ſit mundatus a lepra peccati ꝑ contritōem tñ adhuc teneꝛ ſe oñdere ſacerdoti ꝑ confeſſionē. Terciū mādatū fuit. [Et offer munꝰ t.] qđ pcepit moyſes ī teſtimoniū illis. ſicut d hoc ſcptū eſt Leui. x. Et Chryſo. ī ome. Preuidens eñ xps eos ex hoc nihil profuturos nō dixit in emendationē eoꝝ ſed in teſtimoniū. i. in accuſatōem ꝛ atteſtatōꝫ. qm̄ q̄ a me erāt fienda oīa facta ſunt. ꝛ licet eos puiderim nō emēdari non tñ obmiſi q̄ fieri oportebat. illi autē in ꝑpria māſerūt malicia. Remigius. Moraliter autē ꝑ leproſuꝫ intelligiꝛ pctōr. Naꝫ pctm̄ immūdam et variā facit aiam. qui ante chriſtū ꝑcedit qñ de pſtinis peccatis cōfundiꝛ. et tñ debꝫ penitere ꝛ remediū penitētie poſtulare. Nā leproſus vulnꝰ oñdit ꝛ remediū poſtulauit. Extendit aūt dominꝰ manū qñ auxiliū diuīe miſeratōis impendit: et ſtatim cōſeqtur abſolutōeꝫ peccatoꝝ. nec dꝫ eccleſie recōciliari niſi iudicō ſacerdotis. T. Cū autē introijſſꝫ capharnaū. Notandū ſm Nicolaum de lyra ꝙ ille centurio cuiꝰ ſeruus hic curatus legiꝛ nō erat iudeꝰ ſꝫ gentilꝛ. ille poſitus fuit a romanis ad cuſtodiā pncipalꝛ ciuitatis capharnaum. Et ideo qꝛ ieſus erat iudeꝰ ipē nō venit ad eū in ꝑpria pſona reputās ſe indignum ad īpetrādū hoc. ſed miſit ad ieſum pncipes ſacerdotū iudeoꝛuꝫ. vt dicit Luce. vij. vt ꝑ eos curationem ſui ſerui faciliꝰ impetraret. Et qꝛ qđ ꝑ alios facimus qđam modo ꝑ noſipos facimus. vt dicit Augu. in de ꝯcordia euāge. Et ita Math. dicit eū vēiſſe ad ihm nō qꝛ in ꝑpria pſona venit ſed ꝑ intermedias pſonas. Et ſic intelligendū eſt qđ dicit h̄ [Acceſſit ad eū centurio] ſ. ꝑ amicos. Dicitur aūt cēturio qꝛ habebat centū homines ī armis ſub ſe ad cuſtodiā ipius galylee. Ideō aūt cēturio auditis xpi miraculꝛ firmiꝛ credidit ꝙ poſſet ſanare ſeruū eiꝰ q̄ erat ei valde charꝰ. vt dꝛ Lu. vij. Et iō de eiꝰ ſanatōne fuit valde ſollicitus. [Acceſſit g̊ ad eū rogās et dicens. Dñe puer meus iacet ī domo pa

litici⁹ .z male torq̃tur]Chryſo.
Fidē aūt cēturiōis vide q₂ non di
xit.veni ſalua.ſciens q₂ illic cōſti
tutus in omni loco erat pn̄s.Sa
pientiā aūt q₂ nō dixit hic conſti/
tutus ſana eū.ſciebat em̄ ꝙ potēſ
eſt ad faciēdū.ſapiēs ad intelligē
dū.miſericors ad exaudiēdū. ido
infirmitatē tm̄ exponit .remediū
aūt ſanitatis in ptāte miſicordie
ſue dimiſit. Jeſus aūt ſciēs fidez
z deuotōem ei⁹ rn̄dit ei ꝑ infnū/
ciū dicens.[Ego veniā et curabo
eū]Chryſo.ſup Mat.Quoniam
centurio ꝓ ſeruo petebat iō ire ꝓ/
miſit vt nos doceat nō colere ma
gnos et cōtemnere modicos. ſed
paupes et diuites ſil'honorare.
Cū aūt eſſet in via miſit centurio
nūcios obuiā ei vt ſibi dicerz.Do
mine nō ſum dignus zc.Erat em̄
hō gentil'et abominabile erat iu/
deis comedere aut bibere cū gen
tilibus aut domoſ eoꝝ ītrare Et
forte ille gentil' idola habebat in
domo et ido ex hūilitate xp̄m ab
ingreſſu domus ſue repellebat. z
ex altera ꝑte firmiť credebat ꝙ ab
ſēs ſolo v̄bo ſeruū ſuū curare poſ
ſet .propter qd̄ dixit .[ſed tm̄ dic
verbo zc.]Et ꝓbat illud ꝑ hoc qd̄
ſubdiť.[Nam et ego hō ſum ſub
ꝑtāte cōſtitut⁹ habēs ſub me mi
lites] .i.licz ego habeā aliq̃s ſub
me q̃ debeāt mihi obedire tn̄ ſuz
ſubditus maiori videlicz p̄ſidi et
impatori et ſubditi obediūt mihi.
quia dico huic vade et vadit.Ex h̄
intelligiť ſeq̄ns cōcluſio.ſ.hec .er/
go tu q̃ nō es ſubiect⁹ alicui ptāti
potes p̄cipe infirmitati z eā eij̄ce
re.et ſic ſolo verbo curare ſuū me
um. x Aug⁹ de verbis dn̄i.
Dicendo aūt ſe indignū p̄ſtitit di
gnū nō i cui⁹ pietes ſz ī cuius cor
xp̄s ītraret. nec ei h̄ diceret cū tan
ta fide et hūilitate niſi illū quē ti/
mebat ītrare domū ſuā corde ge/
ſtaret Nā nō erat mag felicitas ſi
ieſus ītraret ī pietes ei⁹ z nō eſſet
ī pectore ei⁹.Orige.Qn̄ ſcti z deo
acceptabiles antiſtites ſub tectuz
tuū īgrediūť tūc ibidē ꝑ eos dn̄s
īgrediť.z tu ſic eſtimes tāq̃ dn̄m
ſuſcipes.et qn̄ corp⁹ z ſanguinem
dn̄i māducaſ z bibis tūc dn̄s ſub
tectū tuū ingrediť.Tūc hūilians
teip̄m dicas .Dn̄e nō ſū dign⁹ zc
Ubi ei indigne ingrediť ibi ad iu
diciū accipiet̄ ī grediť: [Audiens
aūt ieſus mirat⁹ ē.Ex p̄dict̄ ifert
q̄dā ꝯcluſio.ꝙ ex fide hui⁹ gētiliſ
z īfidelitate iudeoꝝ ꝯcludit ſalua
tor vocatōez gētiū et reprobatiōz
iudeoꝝ Et h̄ ē qd̄ dr̄ [Audiēs aūt
ieſus v̄ba cēturiōis exp̄ſſiua tāte
fidei mirat⁹ ē] Sed quō ī xp̄o fu
it ammiratio. vide Nico.de lyra.
[Et ſeq̄ntib⁹ ſe] ſcz ſuis diſ.[dixit
Non inueni tātā fidē ī iſrl'] id ē.in
populo iudaico.qd̄ intelligēdū ē
q̄tū ad originē fidei. q₂ alij pluri
bus ſignis viſis crediderunt.ille
v̄o nullo miraculo viſo ſed ſoluz
audito credidit.imo p̄ncipaleſ po
puli iudaici nō crediderť. z multi
tudinē a fide auerterūt. z ideo cō
cludit ſaluator [Amē] id ē fideli
ter[dico vob̄ ꝙ multi ab oriente
z occidēte veniēt z recūbēt cū abra
am yſaac et Jacob] q₂ mlťitudo
gentiū de diuerſ ꝑtib⁹ orbis exi/
ſtētiū ꝑ p̄dicatōez apl'oꝝ ꝯuerſa ē
ad fidē.et ſic ꝑceperūt grāz z glo/
riā. [Filij aūt regni] .i.iudei ex q̃/
bus erat xp̄s natus et quib⁹ erat
p̄ncipal'r miſſus ad p̄dicandū eis
eij̄ciēť ī tenebras exteriores] q₂ re

pulerũt fidẽ xp̄i. et ſic remanẽt in pctis ſuis obſtinati: et ſic eijcient ad penas inferni q̄ dicunt exteriores tenebre. Quia tenebre interiores ſũt ignorãtia cecitatꝭ ĩtellect⁹ ſed exteriores ſunt gehenne. [Ibi em̄ erit fletus ⁊ ſtridor dentiuꝫ.] Haymo Per methaphorã enim mẽbroꝝ penas deſcribit tormentoꝝ. Solent em̄ oculi fumo tacti lachrymas ꝓducere. dentes vero a nimio frigore ſtridere. Oſtẽdit ḡ ꝙ reprobi ĩ inferno frig⁹ ⁊ calorem intolerabilẽ ſuſtinebũt. ſm illud Job Tranſibũt de aquis niuiũ ad calorẽ nimiũ. [Et dixit ihs centurioni. Uade ⁊ ſicut credidiſti] ſupple ꝑ fidẽ [fiat tibi] in ſanatõe ſerui tui [Et ſanatus eſt puer in illa hora]

Dñica tercia poſt octa. Ephie. Sermo xij.

Aſcendẽte

iesu in nauiculã ſecuti ſunt eũ diſcipuli eius. Math. viij. A Cũ dñs poſt ſermonẽ in mõte factũ mltos infirmos curaſſet. ⁊ mlta mirabilia feciſſet (vt refert Math.) Uidens circa eũ mltas turbas aſcendit in nauiculã vt tranſfretaret in regionẽ genezareth. Et h̄ fecit ſm Remigiũ. vt q̄ſi hõ turbaꝝ importunitatẽ declinaret. Erãt em̄ ibi affixi ãmirantes et videre ip̄m volentes Quis em̄ diſcederet a tlia miracula opante. Quis em̄ facieꝫ ei⁹ nõ vellet videre et os tlia loquẽs Si em̄ moyſes glorificatã faciem habebat et ſtephan⁹ ſicut angeli. intellige comunẽ dñatorẽ qualeꝫ decẽs ẽ tũc apparuiſſe. vñ ꝓpheta Specioſ⁹ forma p̄ filijs hoĩm Et vt ſm Chryſ. per h̄ nos doceret oſtentatõnẽ fugere: ⁊ nihil ꝓpt hoĩm laudẽ facere. Et vt dic̄ Origenes. Cũ multa et mirãda dñs oñdiſſet in terra trãſijt ad mare: vt ibi excellẽtia opa demõſtraret. q̄tenus terre mariſq; dñm ſe oñderet. [Et ſecuti ſunt eũ diſcipuli eius] nõ tm̄ greſſũ ei⁹ ſeq̄ntes. vt dicit Orige. ſed magꝭ ſctitatẽ comitãtes Et ſm Chriſ. Dñs iuſſit vt ſeq̄rent eũ tranſ fretũ. quaten⁹ in ſeip̄is experirent ꝟtutẽ miraculoꝝ q̄ in alijs videbãt fieri. [Et ecce mot⁹ magnus fact⁹ eſt in mari ita vt nauicula opiret fluctib;.] Iſte mot⁹ nõ eſt factus naturalit ſed imperio xp̄i. ſicut ſcribit. Qui cõturbas ꝓfundũ maris. Et ſm Orige. Chriſt⁹ hoc fecit vt diſcipulos mitteret in timorẽ vt ſuuꝫ auxiliũ implorarẽt. ſuãq; potentiam poſtulãtib; manifeſtarꝫ [Ipe vero dormiebat] corpe q̄dẽ. ſ; nõ diuinitate. demonſtrãs ꝙ verum hominẽ aſſũpſit corpuſq; corruptibile induerat. Ubi notandũ ꝙ dñs nr̄ freq̄nter ſua opa tꝑauit. ꝙ ĩ vno eodẽq; miraculo mõſtraret ſe eſſe deũ ⁊ hominẽ. Sic em̄ in ꝓpoſito vnũ fecit. nã dormiuit vt ſe homĩeꝫ eſſe mõſtraret. ⁊ poſtea ſuo impio mare ſedauit in q̄ ſe deũ eſſe oñdit. cui venti ⁊ mare obediũt. [Et acceſſerũt ad eũ ⁊ ſuſcitauerũt eũ. Et dic̄ Cyrillus. Diſcipuli nõ ſtatim ſuſcitauerũt xp̄ꝫ cũ cepit tempeſtas oriri. ſperãtes alio mõ poſſe euadere periculum ſed qñ nauigãdo pīculũ eis tãtuꝫ timorẽ incuſſit vt nulla eſſꝫ alia ſpes ſalutꝭ tũc excitauerũt. Et ſic dic̄ Origeñ. Tãto metu diſcipuli

erāt ꝯterriti ⁊ pene aīo alienati vt in eū irruerēt et nō modeſte ac le/uiter ſuggererēt. ſʒ turbulēter ſu/ſcitauerūt. Orige. O diſcipuli ſal uatorē vobiſcū habetis ⁊ ꝑiculuʒ timetiſ. vita vobiſcū ē ⁊ d̄ morte ſol liciti eſtis. Sʒ rn̄deāt. ꝑuuli ſumꝰ ⁊ adhuc infirmi iō timemꝰ. Unđ ſeqꝛ. [Et dic̄ eis ieſus. Quid timi di eſtiſ modice fidei.] q. d. ſi ꝑtātē meā vidiſtiſ ſuꝑ terrā q̄re nō credi tis ꝙ ī mari ſū potēs. ⁊ ſi mors ir rueret nōne debuiſtiſ ꝯſtantiſſime ſuſtinere. Et ſcḋm Chryſoſ. Propt̄ h̄ vocat eos modice fidei qꝛ lʒ cre derēt xp̄m poſſe eos libare a ꝑicu lo cū eēt excitatꝰ. nō tn̄ credebāt ꝙ hoc poſſʒ dormiēs facere. ⁊ iō de h̄ īcrepanꝛ. B Ubi notādū ꝙ ex v̄bo ſaluatoris ī correctōne alioꝝ ꝑpantia ⁊ māſuetudo adhi bēda ē. Sic eñ dn̄s cū diſcipuloſ īcreparet māſuetudīe vſus ē non īfidelitatis ſʒ ꝑue fidelitatiſ eoſ ac cuſans. correctio eñ dura freq̄nꝛ facit ꝙ correctꝰ a corripiēte reſili/at. cuiꝰ ꝯtrariū facit correctō mol lis niſi ſit hō ꝓteruꝰ ⁊ ī malo ob ſtinatꝰ. tūc aliq̄n expedit correctō nis aſꝑitas [Tūc ſurgēs imꝑauit vētis. ⁊ facta ē trāq̄llitas in mari magna] Chryſ. In hoc eiꝰ ꝑtās oñdiꝛ ꝙ oīs tēpeſtas cōfeſtim ſo luta ē. ⁊ nihil turbatiōis remāſit. cū v̄o naturalr̄ fit tēpeſtas tūc vſ qʒ ad multū tꝑis aq̄ ꝯcutiuntur. [Porro hoīes mirati ſꝛ dicētes] Qualꝭ ē h̄. qꝛ vēti ⁊ mare obediūt ei] Orig. Nō īterrogatiue dicūt ſʒ aſſertiue. ſ. ille talꝭ ē ꝙ vēti ⁊ mare obediēt ei. Qualꝭ ḡ ē ille. i. q̄ꝫtꝰ. q̄ꝫ fortis. q̄ꝫ magnꝰ. iubet ei creatu/re ⁊ nō ſuꝑgrediꝛ iuſſionē eiꝰ. ſoli hoīes reſiſtūt q̄bꝫ dat viā ⁊ ꝓru/dentiā. et iō ī iudicio dānabūꝛ

Multis aliȷ̄s modis exponiꝛ ꝑt Uno mō tropologice ſiue mo raliter ſcḋm Aug. ſuꝑ Job. vt ꝑ na uiculā ītelligaꝛ q̄libʒ fidelis anīa. Hec nauicl̄a mari exponiꝛ qꝛ cor pi ſociaꝛ et toti mūdo exponitur. In hāc nauiculā xp̄s aſcēdit cum ꝑ grām ⁊ vniōnē ſctificatiuā ipaꝫ īhabitat. Sequūꝛ aūt diſcipuli. i. v̄tutes theologice ⁊ alie. Sʒ nec pōt hec nauis ſine fluctuatōe trā ſire. Flāt eñ ꝯtra eā vēti tēptati/onū diabolicaꝝ ab extrīſeco veni entiū et ſurgūt ab intrīſeco vnde paſſionū ire voluptates ⁊c̄. Et nō nunq̄ꝫ eſt tantꝰ tēptationū īpetꝰ ab extrīſeco ⁊ ab intrīſeco ꝙ qua ſi aīa oꝑiꝛ fluctibꝫ vt ſit ī ꝑicl̄o cō ſentiēdi. et ſic peccādi ḡuiꝛ. Mag̃ etē eñ vnda eſt carnalꝭ ꝯcupīa. ma gna vnda tꝑaliū īdigētia. magna vnda tribulatio: ꝑſecutio. ex q̄bꝰ timēdū ē aīaꝫ ⁊ v̄tutes ꝑiclitari. Sed xp̄s aliq̄n in nobis dormit eo ꝙ ipē ſcḋm Hilariū ſōno nr̄o cō ſopiꝛ ī nobis. ſepe eñ fit ꝙ hō ha/bēs grāꝫ ⁊ etiā xp̄m eū inhabitan tē fit ad tꝑs deſes ⁊ tardꝰ ad oꝑa bona ex aliq̄ pigricia ⁊ accidia aut propter occupatōꝫ lōgā ī tꝑalibꝫ ⁊ ſeclaribꝰ negocȷ̄s. ⁊ tūc xp̄s q̄ſi ſopitꝰ nr̄a accidia ita vt nō oꝑeꝛ ī nob oꝑa bona aut magna. Uel xp̄s dormit cū talꝭ aīa nō exercʒ vi res ſuas ī reſiſtēdo ꝓ poſſe hmōi tēptatōibꝫ. propter qđ xp̄s nō iu/uat eam qꝛ ipa negligit facere qđ poſſet. et ſic diſcipuli in ꝑiculo cor porali timore mortis in chriſtuʒ cōfugierunt pro adiutorio. ſic de/bet anima in tali temptatione et periculo ſpirituali cogitare mor/tem propriā. dānatōem eternā et

hmõi que ei incutiūt timorē ꝙ in citata faciat qꝺ p̄t reſiſtēdo tēpta tõibus ⁊ ꝑ reſiduo ↄcurrat ad au xiliū. ⁊ dñs faciet ſibi trāquillita/tē pb̄edo adiutoriū ꝑ augmentū ꝟtutis vt poſſit reſiſtere. et remittēdo impetū tēptatõis. qm̄ vt dic̄ apl's. i. ad Cho. x. Fidel' de᷒ qui nõ ꝑmittit vos tēptari vltra ꝙ̄ poteſtis ⁊c̄.

Dñica q̄rta poſt octa. epiphanie
Sermo tredecimus

Exiit ieſus d diſcipul' ſuis ꝑabolam hanc. Sil'e eſt factum regnū celoꝝ hoi qui ſemiauit bonū ſemē in agꝝ ſuū. Math. xiij.

C Nota regnū celoꝝ multis modis accipit̄ i ſacra ſcp̄tura. Et ad ꝑpoſitū aliq̄n accipit̄ ꝑ filio di ſm Remigiū. Et ſic regnū celoꝝ id ē fili᷒ dei eſt ſil'is hoi ꝗ ſeminauit bonū ſemen i agro ſuo. Uel pōt accipi ꝑ eccl'ia hic militante. Uolens em̄ dñs declarare qual' ſit ſtatus p̄ſentis eccl'ie dic̄. [Sil'e eſt regnū celoꝝ] .i. ſil'e eſt de ſtatu p̄ſentis eccl'ie ſicut de hoie ſeminā te bonū ⁊c̄. ſ. ita vt ſit ſil'itudo rei facte ad ſtatū eccl'ie. Et nota ꝙ xp̄s habuit triplicem agꝝ in quo ſemiauit triplex ſemē bonū. Primus ager ē mūdus. ſicut ip̄emet dñs expõit ĩfra di. Qui ſemiauit bonū ſemen ē fili᷒ hoĩs. Ager eſt mūdus. Jn h̄ agro xp̄s ſemiauit ſemen ꝟbi dei ſiue doctrinā ꝟitatꝭ Scd̄s ager ē eccl'ia catholica in ꝗ xp̄s ſemiauit fideles hoies ꝗ ſūt filij regni. i. ſcti ⁊ electi filij ꝗ inter filios regni cõputāt̄ vt dic̄ Remigius. De q̄bꝫ dr̄ Yſaie. xxvi. Electi mei ſemen bn̄dictõis ſūt. Seminant̄ aūt tales a dño in agro eccl'ie vt fructificēt exēplo et doctrīa filios ſp̄uales generādo. Terciuſ ager eſt aĩa in ꝗ xp̄s ſeiauit ſemen ꝟtutū. Deinde tangit mali ſeminis ſupſeminatiõeꝫ. Cui᷒ ſūt due cauſe. Una hoīm negligētia. alia ſeueri demõis malicia. Primum tāgit cū dicit. [Cū aūt dormirent hoies] id ē ſm Aug. cū negligēti᷒ agerēt p̄poſiti eccl'ie: nõ attēdētes nec vigilātes ſup gregē ſuuꝫ. Uel etiā q̄libet hō nõ cuſtodiēs ſenſuſ ſuos. [tūc venit inimic᷒ hō] .i. diabolus clam ⁊ ſpargit ſupſemīa ↄtraria. Et nota cū hoies dormiunt nõ ĩtēdēdo vigilāter ſacre ſcripture ⁊ doctrine ꝟitatis tū c diabolus iacit in agro mūdi ſemina erroris et infidelitatꝭ. Jtē dum p̄lati eccl'ie dormiūt. i. curam negligūt ſubditoꝝ diabol᷒ ſupſemiat malos xp̄ianos in agro eccl'ie ꝗ ſūt ſcandalū ⁊ ſciſma ⁊ ꝑſecutō eccleſie. Jtē dū aĩa ocioſa vacat q̄ſi dormiēs ⁊ nõ exercēs ꝟtutū opa tūc diabol᷒ iacit in agro aĩe ſemina vicioꝝ. Multa em̄ mala docuit ocioſitas. Propter qꝺ dic̄ Hiero. Sp aliq̄d opis facito vt te diabolus occupatū inueniat. Hec aūt oĩa zizania ſūt q2 immūda et infecūda. Oĩa em̄ immūda in ſemine zizania dicūt̄ ſm Aug. Seminauit aūt i medio tritici. q2 inter doctrinā ꝟitatis cõmiſcuit fallaciā erroris. int̄ fideles ⁊ electos cõmiſcuit prauos hoies. int̄ ꝟtutes cõmiſcuit vicia. [Cū aūt creuiſſet herba ⁊ fructū feciſſꝫ tūc apparuit zizania.] Creſcit herba ſemis xp̄i irrigatõe et pluuia. ſ. dū fit ꝑfectus intelligētia ſacre ſcripture. dū fit multiplicatio ſp̄ualiū, viro

rū.dūi ꝓficit aīa de ꝟtute ī ꝟtutē.
Fructificat aūt hoc totū ſemē dūi
nob eterne vite ꝑmiū ꝑpař. No
ta ꝙ nō eſt differētia zizanie ⁊ tri/
tici in herba ſicꝫ dicit Chryſ. quia
q̄ſi ſilr̄ herbā habēt. ita q̄ſi ad ex
teriorē apparētiā freq̄nter nō eſt
differētia inter ſemē xp̄i et ſemen
diaboli. ſꝫ in fructu dep̄hendiť di
uerſitas. Vn̄ Mat. vij. A fructi/
bus eoꝝ cognſcetis eos. D
[Accedētes aūt ſerui p̄riſfamiliaſ
dixerūt ei. Dn̄e nōne bonū ſemē
ſemiaſti ī agro tuo] Iſti ſunt fide
les dn̄i ſui et ſolliciti circa res eius
Et ſign̄t p̄latos ad regimē ſubdi/
toꝝ q̄ hoc nō dicūt iterrogādo ꝑ
modū dubitatōis. Nō em̄ dubi/
tabāt qm̄ bonū ſemen ſemiauerit
ip̄e ſed q̄rūt ꝑ modū āmiratōnis
⁊ doloris. vn̄ ſubdiť [Vn̄ ḡ] .i. q̄
auctore ip̄e [ager habꝫ zizaniam.
Et ait illis. inimic⁹ hō hoc fecit] .i.
diabolus q̄ eſt inimic⁹ ſeminātis
⁊ ſemīs. Iſte inimic⁹. ſ. diabolus
ſuggerit falſitatē ꝯ ſemē recte do
ctrine. Itē ſemīa ꝑuerſoꝝ hoīm
ip̄e ſpgit ī eccl'aꝫ q̄b⁹ dixit ſaluator
Iohā. viij. Vos ex p̄re diabolo
eſtis. oīa opa p̄ris veſtri facitis.
nō q̄dem creādo hoīes malos ſꝫ
eis vicia ⁊ errores ſuggerendo. et
ſic ꝙ hoīes in eccl'ia mali ſunt h̄ ē
a diabolo ſuggerēte ⁊ ab hoīs vo
lūtate cōſentiēte. qđ innuit dn̄ſ cū
dixit. hoc fecit inimic⁹. i. diabol⁹ ⁊
hō q̄ malicia ab vtroqꝫ ē ſm̄ mo
dū p̄dictū. Itē ip̄e ſemiat ī aīa vi
cia ꝯria ꝟtutib⁹ [Serui aūt dixe
rūt. Vis imus ⁊ colligim⁹ ea] . i.
ſi vis excōmūicabimus eos ⁊ ſe/
parabimus eos a communiōe fi
deliū. Tali zelo petr⁹ amputauit
auriculā ſeruo. Tali zelo dixerunt
diſcipuli Lu. vi. Si vis dicem⁹ vt
ignis deſcēdat de celo. [Et ait. nō
ne forte colligētes zizaniā eradice
tis ſil' et triticū cū eis] Ecce q̄ntum
paterfamilias amat. q̄ permiſit
malū ſemen inimici ī agro ſuo ne
eradicareť triticū [Sinite vtraqꝫ
creſcere] bonos ⁊ malos ꝑmitti/
te ꝑmixtos in eccl'ia [vſqꝫ ad meſ
ſem] . i. vſqꝫ ad diē iudicij. [Et ī tē
pore meſſis dicā meſſorib⁹. Colli/
gite ꝑmū zizania. ⁊ alligate ea ī fa
ſciculos ad cōburēdū] in quo īnu
itur pena maloꝝ. Et ſubdiť ꝑmiū
bonoꝝ. [Triticū aūt cōgregate ī
horreū meū] Tēpus meſſis eſt fi
nale iudiciū. meſſores aūt ſunt an
geli. zizania ſunt mali q̄ ꝑmo col/
ligenťa ꝯſortio btōꝝ ꝑpetuo con
cludendi q̄ ad penā dāni. et alliga
bunť ꝑpetue q̄ ad penā ſenſus. ⁊
punienť diverſ generib⁹ penarū.
q̄ dr̄ ī faſciculos. n̄ ī vno faſce ſm̄
glo. Pro mō em̄ ꝑuerſitatis ſue
vnuſqſqꝫ puniet. Horreū aūt eſt
celū empyreū. Et triticū ē iuſti et
electi. q̄ ad modū tritici ſunt inte
rius cādidi ꝑ mūdiciā. exteri⁹ rubi
cūdi ꝑ patiētiā in tribulatōib⁹ ſe/
culi ſ̄ues morib⁹ ⁊ vtiles ſmōib⁹
Illi illuc ducenť paleis. i. pctōrib⁹
traditis ad ꝯburēdū igni inextin/
guibili. Attēde h̄ p̄riſfamiliaſ pru
dentiā ī bonis ſemīb⁹ cōſeruādis
attēde eiuſ patiētiā ī mal' ſemībus
tolerādis. Attēde ei⁹ iuſticiā ī pu
niēdo mala ⁊ ei⁹ miſericordiā in p̄
miādo bona. E Et nota ꝙ
dn̄s hec nō ſimplr̄ mādauit vt ab
ſtineať ab eradicatōe zizanioꝝ. id ē
maloꝝ etiā alijs nociuoꝝ. ſꝫ hoc
mādauit ideo vt tritico parcereť.
id ē bonis. Et ſic faciēdū ē cū non
p̄nt occidi mali quin occidanť ſil'

⁊ boni. vt q2 latent inť bonos. vl' q2 habent mľtos ſeq̄ces. ita ꝙ ſi/ ne ꝑiculo bonoꝝ occidi vel ab ali is ſeꝑari nō pn̄t. vt Aug. dicit cō tra ꝑmenianū. Unde dn̄s docet magis eſſe ſinendū malos viuere ⁊ vltionē ſeruandā vſq3 ad extre/ mū iudiciū. q̄3 ꝙ boni ſimul occi/ danť. Qn̄ vero ex occiſiōe n̄ imi/ net ꝑiculū bonis ſed magis tute/ la ⁊ salꝰ tūc licite poſſunt mali oc cidi. propter qđ ſcribiť Exo. xxij. Maleficos nō ſine viuere. Et in ps. Jn matutino interficiebā oēſ pctōres terre. Queriť q̄re dn̄s in eccľia ſua ꝑmiſit ꝑmiſceri bo/ nos et malos. nōne meliꝰ fuiſſet in ea ſolū fuiſſe bonos ⁊ nullos malos. Rn̄deť ꝙ melior eſt ꝑmi xtio bonoꝝ et maloꝝ q̄3 ſeq̄ſtra/ tio eoꝝ. Prīo ex h̄ q2 de iſtꝭ iniq̄s naſcūť ſepiꝰ iuſti ⁊ optimi fideleſ qđ non eſſet niſi eſſent ſiľ ꝑmixti Secūdo q2 freq̄nter in maľ ſunt dona grē gratis date. ſicut fuit de propheta balaam ⁊ de ſapīa ſalo monis. ⁊ ita de alijs donis. q̄ lic3 nō ſint ad ꝓfectū vite eťne illis q̄ illa habēt. tn̄ ſunt ad bonū eccľie ⁊ electoꝝ. Oīa eni ꝓut electis ex/ pediūt ſic fiūt. ij. Thimo. ij. Tercō in multis neceſſitatibꝫ huiꝰ vite mali bonis miſtrāt: q̄ꝛuis inuite ſubfuiūt vt liberiꝰ et pleniꝰ a mľ tis neceſſitatibꝫ deoccupati dō va cent. Un̄ et apľs ꝓ regibꝫ infideli bus p̄cepit orare. ꝑme ad Thim. ij. q2 ſub eoꝝ ꝓtectōne lic3 tyrāni ca ⁊ iniq̄ freq̄nť viuiť. Et Baruch j. p̄cipiebať captiuis vt ꝓ nabuch odonoſor rege ⁊ balthaſar filio eꝰ orarent vt lōgo tp̄e viuerēt. Ma nifeſtū etiā eſt ꝙ infideles pľimū laborādo inſudauerūt vt ſcias di

uerſas et artes mechanicas inue nirēt in quoꝝ labores chriſtiāi ſi ne vexatōe intrauerūt ex h̄ vlteri us celeſtibꝫ vacātes. Quarto ad hoc valet cōmixtio illa vt boni ꝑ ſecutōne maloꝝ eluceſcāt exerceā tur et ꝓbenť. ⁊ in virtute ꝑficianť. niſi em̄ fuiſſent ꝑſecutores glori/ oſos martyres nō habuiſſ3 eccle ſia. Dicit Aug. Oīs malus aut iō viuit vt corrigať aut ꝑ eū bonꝰ ex erceať. et niſi fuiſſent heretici non ſic plene ⁊ diligēter ſacre ſcripture expoſite fuiſſent. ſicut dicit Aug. ī de vera religiōe. Cū em̄ heretici ꝑ ſcripturā diuinā fidem eccľie cona ti ſunt expugnare mgr̄i ⁊ rectoreſ eccľiaꝝ neceſſitati fuerūt ſcriptu/ ras diuias diligentiꝰ videre. copi oſiꝰ exponere. et mľta q̄ in eis la/ tebant apire. et plura ſcripturarū teſtimonia p̄ manibꝫ hr̄e ad obui andū aduerſarijs v̄itatis. ⁊ ad ſol uere ꝯtrarietates q̄ videnť ī ſcp̄tu ris eſſe. q̄ oīa facta nō fuiſſent ni/ ſi ꝑ hereticos coartati fuiſſent. ſic etiā dicit ſctūs Hilariꝰ. ij. đ trini tate. c. j. Quinto taľ ꝑmixtio pľi bus maľ occaſio cōuerſiōis ⁊ emē datōis fuit. iuxta illud Cū ſancto ſctūs eris. Ex hoc etiā diuia miſi cordia plurimū extolliť et mani/ feſtať ex quo ipos pctōres q̄ dig/ ni ſunt eterna morte ſuſtinet ī ec cleſia ſua vt maiorē occaſionē ha beāt penitēdi. Nō vult eni domi/ nus mortē pctōris. Jta ꝑ ptꝫ quō ex multis cauſis n̄ expedit vt ho/ mines mali tollerentur ⁊ eradica renť ab eccľia oēs tēptatiōes dia/ bolice. eradicareť eni multe ſimul virtutes. Nam virtꝰ in infirmita te ꝑficiť. Unde ſtimulꝰ carnis n̄ fuit ablatus apľo ad cuſtodiā hu

militat᷒ ⁊ ꝯſeq̄nter aliaꝝ virtutū̄

Dn̄ica ſeptuageſime Ser.xiiij

Simile ē̄ regnū̄ celoꝝ homini pr̄i familias q̄ exijt ꝑmo māe ꝯducere oparios ī vineā̄ ſuā̄ Mat.xx. F Nota ꝙ h̄ regnū̄ celoꝝ intelligit̄ p̄ſens eccl̄ia. p̱ pr̄em famılias intelligit̄ de⁹ pr̄ q̄ ita gubernat mū̄dū̄ ſic̄ pr̄ familias domū̄. ⁊ ſic [ſil̄e eſt regnū̄ celorū̄].i.ſtatus eccl̄ie militātis ſil̄is ē̄ ei negocio qd̄ pr̄ familias aliq̄s fecit ad lr̄am aut facere potuit. qꝛ ſicut aliq̄s pr̄familias diſtīctis horis diei cō̄duxit aut ꝯducere potuit oparios in vineā̄ ſuā̄. ſic de⁹ fecit in vniuerſali eccl̄ia ī diſtīct᷒ ptibꝫ totius tp̄is qd̄ fuit ab initio mū̄di vſq̄ʒ ad ei⁹ cō̄ſū̄matōeʒ. Nā̄ deus [exijt] nō̄ p̱ loci mutatōeʒ ſʒ p̱ ſui bonitatis ad extra diffuſionē̄. ſcʒ in creaturā̄ ſibi ſubiectā̄ [ꝑmo mane] id ē̄ ī ꝑncipio mū̄di [ꝯducit oparios ī vineā̄ ſuā̄] Vinea d̄i eſt vniuerſal̄ eccl̄ia. q̄ a primo iuſto colligit̄ vſq̄ʒ ad vltimū̄ in fine mundi naſcituꝝ. vt dicit Gre. Hi oparij ſunt doctores ⁊ p̄lati a d̄o miſſi ad culturā̄ hui⁹ vinee p̱ p̄dicatōem ⁊ doctrinā̄. Primo ḡ mane de⁹ pater cō̄duxit oparios q̄ a ꝑncipio mū̄di vicʒ ab adā̄ vſq̄ʒ ad noe q̄ erat ꝑma etas mū̄di aliq̄s ſctōs pr̄es mū̄di ad eruditōeʒ hominuʒ elegit. videlicʒ Adā̄ Seth Enoch et aliq̄s iuſtos. [et cō̄uētōne facta ex denario diurno] p̱ denariū̄ diurnū̄ intelligit̄ eterna vita que oībꝫ eq̄lis eſt quantū̄ ē̄ ex p̱te finis.ſ.b̄titudinis obiectalis. Sic ergo ꝯuētōe facta p̱ denario diurno.i.p̱miſſa eis p̱ mercede vite eterne [miſit eos in vineā̄ ſuā̄

Et egreſſus hora tercia] Per horā̄ terciā̄ intelligit̄ tp̄us qd̄ fuit a noe vſq̄ʒ ad abraā̄.in q̄ deus iteꝝ miſit aliq̄s ſctōs ad erudiēdū̄ populū̄.ſ. Noe Sem Thare ⁊ conſimiles. Seq̄t̄. [Iteꝝ aū̄t exijt circa horā̄ ſextā̄ ⁊ nonā̄ horā̄] Sexta fuit ab abrahā̄ vſq̄ʒ ad moyſen. ī q̄ miſſi ſū̄t abraā̄ yſaac ⁊ Jacob ⁊.xij.p̄triarche. Hora nona fuit a moyſe vſq̄ʒ ad xp̄m.ſ.tp̄e legis.in q̄ ad erudiēdū̄ populuʒ dei miſſi ſunt moyſes ⁊ aaron iudices ⁊ reges ꝓphete ⁊ ſacerdotes. [Circa vndecimā̄ exijt] Undecima hora intelligit̄ a tp̄e xp̄i vſq̄ʒ ad finem mū̄di.in q̄ gē̄tiles vocati ſū̄t p̱ p̄dicatōeʒ ap̄loꝝ ⁊ alioꝝ doctoꝝ eccleſie. ⁊ iō̄ ſeq̄t̄ [q̄d ſtat᷒ h̄ tota die ocioſi] qꝛ eni a ꝑncipio mō̄i vſq̄ʒ tū̄c ī bō̄is moribꝫ laborare neglexerū̄t q̄ſi tota die ocioſi ſteterunt. [Dicū̄t ei.nē̄o nos ꝯduxit].i.null⁹ ꝓph̄a.null⁹ doctor ad īſtruēdū̄ nos vē̄it.qꝛ lex ⁊ ꝓph̄e filijs iſrl̄ date fuerū̄t.vt illi in ſp̄ali ſc̄itate fulgerē̄t ex q̄bꝫ ſm̄ carnē̄ xp̄s erat naſcitur⁹ [Ite ⁊ vos ī vineā̄ meā̄] ⁊ interponit̄ ꝯiū̄ctio.qꝛ gē̄tiles iudeiſ ꝯiū̄cti ſī̄t vt vna eccl̄ia ex oībꝫ fieret Sic ḡ ait Gre.ī ome. Ad erudiendā̄ plebē̄ ſuā̄ null̄o tp̄e deſtitit oparios ſuos mittere.qꝛ vt pri⁹ p̱ patres. ⁊ poſtmodū̄ p̱ leg᷒ doctoreſ. deīde p̱ ꝓph̄as.poſtremū̄ ꝓ͛o per ap̄los dū̄ pleb̄ ſue moreſ excoluit q̄ſi p̱ oparios ī vinee ſue cultura laborauit. Quis ī q̄l̄ibʒ modulo vl̄ q̄ſq̄s cū̄ fide recta bō̄e actōīſ excedit hui⁹ vinee opari⁹ fuit. Proſecutōʒ hui⁹ expoſitōis vide ī Nico. de ly. vſq̄ʒ ad finē̄. G Alio mō̄ exponit̄ p̱abola ō̄ ſingularibꝫ hoībꝫ ad gr̄aʒ ſiue ad bonā̄ vitā̄ ſʒ diuerſas ſuaſ etates vocat᷒. Et ita

ꝑ regnū celoꝝ intelligit᷑ pñs eccle
ſia vt ſup̄ dictū ē. et ſm Chriſoſt.
Paterfamilias eſt xp̄s cui celi ⁊
terra q̄ſi vna ē dom⁹ familia aut
celeſtiū terreſtriū ⁊ infernoꝝ cre/
atura. Per vineā vero ei⁹ intelli/
git᷑ iuſticia large capiēdo nomē iu
ſticie.ſ.p omī virtute. Et ita ſicut
in vinea ſūt diuerſe vites.ita in iu
ſticia ſūt diuerſe ſpēs iuſticiarū .ſ.
ꝟtutes vt tꝑantia māſuetudo ca/
ſtitas.patiētia. ceteꝗ ꝟtutes que
omēs generalit᷑ iuſticie vocantur.
Operarij vero q̄s mittit ad vineā
ſūt hoīes q̄s dñs cōuertit de pec
catꝫ ad bonā vitā. ⁊ ad hoc vt ſibi
ꝓpter ip̄m operent᷑ opa iuſticie ⁊ ſin
gulas ꝟtutes. Cōductō aūt p de/
nario diurno ſignificat ꝓmiſſiōꝫ
vite eterne omīb⁹ dandā qui ipſi
dño .i. ſibi ad laudē opat᷑ bona et
oīa opa iuſticie. Ad hāc vineā co/
lendam mittit pr̄familias xp̄s q̄
tidie operarios ſuos diſtinctꝫ horiſ
qñ.ſ. hoīes diuerſis etatib⁹ vocat
ad grām ⁊ bonā vitā ⁊ ad ꝟtutes
ac omēs iuſticie ſpēs ſectādas. qd̄
īnuit text⁹ cū dic̄ [Qui exijt p̄mo
mane cōducere ⁊c̄] Ubi notādū
ſm Chryſ. Q omēs mercēnarij
ſum⁹. q2 vt pꝫ ex textu. Omēs a
xp̄o p̄mio vite eterne cōducti ſu/
m⁹ ad laborādū ſibi in vinea ſua
.i. ad laudē ⁊ glīaꝫ ſuā operando vir
tutes ⁊ opa iuſticie. Sic ḡ nemo
vt dic̄ Chryſ. iō cōducit mercēna
riū vt h̄ ſolū faciat vt manducet
aut vt ſolū ſibi ipi pficiat aut la/
boret. ſꝫ vt dñi ſui vtilitatē faciat.
ſic ⁊ nos nō ideo ſumus vocati a
xp̄o. vt h̄ ſolū operemur que ad
nr̄m ꝑtinēt vſū. ſꝫ q̄ ad glīaꝫ dei.
⁊ ſic mercēnari⁹ p̄us aſpicit opus
deinde q̄tidianū cibū. Sic ⁊ nos
debem⁹ aſpicere q̄ ad glīaꝫ dei ꝑti
nent. deinde q̄ ad nr̄aꝫ vtilitatē. et
ſic mercēnari⁹ totā dieꝫ circa op⁹
dñi impēdit. vnā aūt horā circa ci
bū ſuū. ſic ⁊ nos omē op⁹ vite nr̄e
debem⁹ impendere circa glīaꝫ dei
modicā aūt ꝑteꝫ circa vſus nr̄os
terrenos. Et ſicut mercēnari⁹ qua
die op⁹ nō fecerit erubeſcit īntrare
domū ⁊ petere panē. qñō tu non
cōfunderis ecclīaꝫ intrare. ⁊ ſtare
añ cōſpectū dei. q2 nihil boni ante
cōſpectū dei geſſiſti Sic ḡ ſumatꝫ
exemplū a vr̄is cōductꝫ operarijs
ꝓpria mercede. ⁊ ex h̄ diſcatꝫ intel/
ligere ad quāta vos obligamini
dño deo a q̄ habetis corp⁹ ⁊ aīaꝫ
⁊ omīa q̄ poſſidetis. ⁊ q̄ vltra hoc
vult vob̄ dare mercedē vite eter/
ne ℣ Scd̄o notādū ꝙ dies
ille ī cuius diuerſis horis paterfa
milias exijt ꝯducere operarios ītel
ligit᷑ totū tp̄s vite homīs in quo
mereri licet ⁊ amplius. iuxta illd̄
p̄s. Exibit hō ad opus ſuū vſq3 ad
veſperā. Et Job. xij. Oportet operari
dum dies eſt. Ueniet enī nox. ſcꝫ
mortis in q̄ nemo p̄t operari. Et ꝑ
quiq3 horas diei quibus exijt pa/
terfamilias intelligunt᷑ quiq3 eta
tes homīs. Nā p̄ma hora in qua
ſol oritur ⁊ nondū oſtēdit caloreꝫ
ſignificat pueriam. Tercia hora
ſignificat iuuētutē ſiue adoleſcēti/
am. q2 ſicut ſol incipit tūc aſcēde/
re ⁊ calorē oſtendere ſic tunc calor
naturalis. Hora ſexta etatē viri/
lem. q2 tūc hō ēſt in ſtatu ꝑfecto.
ſicut ſol in medio celi. Nona in
qua ſol īcipit ab alto deſcendere
ſignificat ſenectuteꝫ in q̄ hō inci/
pit declinare ⁊ calor naturalis fri
geſcere. Undecima hora in q̄ ſol
eſt ꝓpinqu⁹ ad occaſum ſignificat

ſeniū ſeu decrepitā etatē. qꝛ tūc hō eſt ꝓpe mortꝭ articulū. Qualibꝫ ġ illaꝝ horaꝝ mittunť aliq̄ opariȷ̄ ad vineā. qꝛ in aliq̄ etate aliq̄ con uertūť ad bonā vitā ad iuſticiā ſe ctādā ꝛ virtutes. Aliq̄ eīm conuer tūtur ad dn̄m in puericia de q̄bꝫ intelligiť cū dꝛ ⌊ Exiȷ̄t pmo mane cōducere oparios in vineā ſuā. et cōuētione facta cū eis ex denario diurno ⌋ i. ꝓmiſſa eiſ ꝓ mercede vi ta eterna. ⌊ miſit eos ī vineā ſuā ⌋ Aliȷ̄ vero cōuertunť in adoleſcen tia. Et de iſtꝭ intelligitur cū dꝛ ⌊ Et egreſſus circa horā terciā vidit ali os ſtātes in foro ocioſos ⌋ Greg. Qui ſibi viuit et q̄ voluptatibus carnis paſciť recte ocioſꝰ redargu itur qꝛ fructū diuini operis nō ſe ctať. Et Chryſ. ſup mat. d. Ocioſi peccatores illi eīm mortui dicunť Ocioſus aūt eſt q̄ opus dei non opať. Uis ergo ocioſꝰ nō eſſe nō tollas aliena. ꝛ de tuis des. ꝛ opa tus es in vinea dn̄i miſicordie vi tē. Et nota ꝙ nō fecit pactū ꝓ cer to precio niſi cū pmis. ꝛ om̄es ali os ſub īcerto pacto ꝯduxit dicēs. ⌊ Ite ꝛ voſ ī vineā meā. ꝛ qđ iuſtū fuerit dabo vobis ⌋ Et h̄ ideo facit ſm Chryſo. Quia tātū eſt patus reddere quantum mercēnariȷ̄ nō ſperabāt accipe. Un̄ ſm Orige nē. Opariȷ̄ tercie hore nō inuita uit ad totū opꝰ q̄cquid aūt potu erunt opari ſuo iudicio reſeruat. Poterāt āt eq̄le opꝰ facere eis q̄ mane ſūt vocati. ſi volebāt opan tē virtutē extendere ad opꝰ. Aliȷ̄ vero cōuertunť in virili etate Aliȷ̄ in ſenectute. Et h̄ inuiť cū dꝛ in te xtu. ⌊ Iteꝝ āt exiȷ̄t circa ſextā ꝛ no nā horā ꝛ fecit ſilr ⌋ Aliȷ̄ cōuertūť ad deū ī decrepita etate ꝓpe extre mū vite. ꝛ d iſtꝭ dꝛ ⌊ Circa. xȷ̄. exiȷ̄t ꝛ inuenit alios ſtantes. ꝛ dicit eis. Quid h̄ ſtatꝭ tota die ocioſi ⌋ Ubi rep̄hendūtur illi q̄ in tota ſua vi ta neglexerūt opari bonū vſq ad ſenectutē aut decrepitā etatē. et ſi tūc bn̄ opari incipiūt: mercedem ſuā habebūt. q̄ꝫius mlťa neglexe rint q̄ mereri potuerūt Et h̄ inuit hic Greg. d. Qui vſq ad etatē vlti mā bn̄ viuere neglexit. vſq ad. xȷ̄. ocioſus ſtat. vn̄ recte vſq ad. xȷ̄. torpētibꝫ dꝛ. Quid hic ſtatis tota die ocioſi. ac ſi aperte dicatur. ꝛ ſi deo in puericia ꝛ ī iuuētute ſeruire noluiſtis ſaltē ad vltimā etatē re ſpicite ad vite vias. cū iā nō eſtis mlťū laboraturi. vel ſero venite. Sequiť. ⌊ Dicūt ei. Nemo nos cō duxit ⌋ Nullꝰ eoꝝ q̄ vſq ad ſene ctutē bn̄ viuere neglexit ita ſe excu ſare poterit. Nō enī poterit vera citer dicere. Nemo me cōduxit. qꝛ pr familias xp̄s q̄ꝫtū ad ſe ꝑtinet oēs a primeua etate vocat. vt dič Chryſ. ſed nō oēs ſequūť vocāteꝫ I Ubi notādū ꝙ ſm ſanctuꝫ Tho. in. iiȷ̄. di. xvȷ̄. duplex eſt vo catio. Una ē interior. ꝛ eſt q̄dā in ſtinctus aut motꝰ ad bonū a deo miſſus. ꝛ ita dn̄s oēs vocat. oībꝫ eīm dedit rōeꝫ naturalē q̄ hꝫ quen dā naturalē inſtictū ꝛ inclinatōeꝫ ad bonū. ꝛ vltra h̄ ſepe īmittit ho minibꝫ aliq̄s motꝰ boni. Et pōt ī telligi illud p̄s. Multi dicūt quiſ oſ̄dit nobis bona. Quibꝰ rn̄dꝫ ꝓ pheta dicēs. Signātū ē ſup nos lu men vultus tui dn̄e. Un̄ ſm glo. Uultus dei rō nr̄a eſt. ſicut ei vul tus cōformitate aliꝰ aliȷ̄ ſimilať. ita ꝑ rōem nos deo ſilēs ſumus. ſm illud. Fecit deꝰ hoīeꝫ ad ima ginē et ſilitudinē ſuā. Uult ġ dice

re. O dñe lumen naturał rõis ſiğ tum eſt ſup nos. i. nobis a te da/ tũ ⁊ impſſuʒ q̃ coğſcere poſſum⁹ agẽda a nõ agẽdis. Alia ẽ vocatõ exterioꝛ q̃ fit p p̃dicatoꝛẽ. ⁊ ſi q̃ ad illã aliq̃ ſe excuſare vellẽt nos tñ minime excuſare poſſum⁹ vt di/ camus. Nemo nos ad laboꝛẽ cõ duxit. i. veritatꝭ viã nemo nobis p̃ dicauit. Quia dicit Greg. Quid nos a bono ope toꝛpẽtes excuſa/ tõem nr̃am dicturi ſum⁹. q̃ pene a matris vtero ad fidẽ venim⁹. q̃ ꝟba ab ip̃is cunabulꝭ audiuimus. q̃ ab vberibꝫ ſancte eccł'ie potũ p̃ dicatõis ſupne ſumpſim⁹ cum la/ cte carnis. Ex dictis ğ ptꝫ ꝙ omneſ vocati ſum⁹ ad operandũ in vinea dñi. h̃ eſt in ꝟtutibꝫ. ſʒ nõ oẽs vo cantẽ audim⁹. qꝛ nõ oẽs ſeq̃ndo verba p̃dicatõis exťioꝛis aut inſti ctũ aut ãmonitõem interioꝛẽ cõ/ uertimur ad deũ p bonã vitã p in ſtinctũ diuine iuſticie et p opa bo na in quibus ſolũ dei ğram⁹ glo riã. Unde Gre. in omę. Frẽs mi noꝛes vos aſpicite. et ſi iã dei ope rarij eſtis videte. penſet vnuſq̃ſqꝫ q̃d agat et cõſideret ſi in via dñi la boꝛet. Qui enĩ in hac vita q̃ ſua ſť q̃rit adhuc ad dñi vineã nõ vẽit. Ille nãqꝫ dño laboꝛat q̃ non ſua ſed lucra dñi cogitat. q̃ ʒelo chari tatis. ſtudio pietatꝭ inſuiũt. q̃ aĩa bus lucrãdis inuigilãt. q̃ ⁊ alios ſecũ ad vitã pducere feſtinãt. Ita ergo conemur eẽ dei operarij. qꝛ ſolũ illi q̃ ĩ vinea dei dño laboꝛãt recipiẽt p p̃mio mercedẽ vite etẽr ne. De q̃ cõſeq̃nter agiť cũ dicitur [Cũ ſero factũ eſſet.] Ubi p ſero ẜm Rabanũ intelligiť cõſũmatõ totius mũdi. in quo vnuſq̃ſqꝫ reci piet mercedẽ ẜm ſuũ laboꝛẽ.

R Tũc deus pater dixit chri/ ſto dño cui iudiciariã ptãteʒ cõmi ſit [Uoca operarios] Nam ad iuſ ſum filij dei oẽs moꝛtui reſurgẽt ad iudiciuʒ vt q̃libet accipiat ẜm opa ſua [Redde illis mercedẽ in cipiens a nouiſſimis vſqꝫ ad pri/ mos] Dicit Chriſo. Quia ſp libẽ tius damus illis q̃bus gratis da mus qꝛ illis ſoluʒ p honoꝛe nr̃o damus. mõ licꝫ deus ex liberali/ tate ſua ⁊ miſericoꝛdia ſua dat vitã eternã oĩbꝫ q̃b⁹ eã dat. tñ illa ſua libalitas et miſericoꝛdia pl⁹ relu/ cet in hoc ꝙ eã dat illiſ q̃ ĩ ſenectu te incipiũt bñ opari q̃ꝫ q̃ in iuuẽtu te. Et h̃ voluit dñs ĩnuere cũ dic̃ a nouiſſimo ĩcipiẽdũ eẽ. Uel p ſe ro p̃t intelligi vniuſcuiuſqꝫ hoĩs finis poſtq̃ꝫ nõ ẽ ampli⁹ operandũ ſed tñ eſt tp̃s recipiẽdi mercedẽ. Et vocatio operarioꝝ ẽ eoꝝ exit⁹ d̃ hac vita. ⁊ puentio ad iudiciũ pti culare. vbi nouiſſimi. i. q̃ tarde ⁊ ĩ ſenectute prio cõuerſi ſũt ad do/ minũ p̄us remunerãť. plerũqꝫ qꝛ prius ad regnuʒ de coꝛpe exeunt q̃ꝫ hi q̃ in puericia vocati videbãť vt dicit Gre. Uel in ſenectute con uerſi pri⁹ remunerãť. i. citi⁹ a con uerſione cõputãdo. qꝛ poſt labo/ res breuioꝛeſ vt poſt laboꝛes vni us anni vel paucoꝝ dieꝝ vł vni⁹ hoꝛe ſicut latro. cõuerſi ꝟo in iu/ uentute plerũqꝫ tardi⁹. hoc ẽ poſt laboꝛes plixioꝛes vt. l. vel. lx. an/ noꝝ. ſeq̃ť. [Cũ ergo veniſſent qui circa. xi. hoꝛã venerãt acceperť ſin gulos denarios.] p qd̃ ſignifica tur ꝙ ſinguli electi accipient bea/ titudinẽ eandẽ eternã obiectalem p p̃mio. ſ. diuinã eẽntiã q̃ ſe oĩbꝫ dabit ad videndũ et amãdũ. ſʒ ñ accipiẽt eandẽ aut eq̃lẽ btĩtudinẽ

formalē. ſed vn⁹ clari⁹ videbit de
um ꝛ pfecti⁹ eo fruet. ꝛ ſic etiā pl⁹
in eo gaudebit ꝙ̄ alius. Nam ſm
diuerſitatē meritoꝝ hui⁹ erit ibi
diuerſitas pmioꝝ. Vñ Job. xiiij
Jn domo pr̄is mei māſiōes mul
te ſunt. Et ꝑ me ad Cho. xv. Stel
la differt a ſtella in claritate. Jteꝫ
denari⁹ ille. i. btitudo pōt dici ea
dem ꝗ ad duratōem. qꝛ oīs aīa p
petue a pte poſt durat. iuxta illud
Sap. v. Juſti aūt im ppetuuꝫ vi
uent. Unde Aug. in de ꝟginitate
Quia ipa vita eterna pariter erit
oībus ſanctis eq̄lis denari⁹ ē oi/
bus attribut⁹. qꝛ eſt oīm merces.
qꝛ ꝟo in ipa vita diſtincte fulge/
būt lumina meritoꝝ multe ſunt
māſiones apud pr̄em. ac in dena
rio ꝗdē nō impar viuet ali⁹ alio p
lixius. in multis aūt māſiōibus
honorat ali⁹ alio clarius. ſeq̄tur.
[Et accipientes murmurabāt.]
Querit. quō murmurabūt cū di
cat Greg. ꝙ nullus ꝗ murmurat
regnū celoꝝ accipit. et null⁹ ꝗ acci
pit murmurat. Rn̄det Chriſo. ꝙ
nō optet ea ꝗ in pabolis dicunt
ſm totum qꝺ dicit inueſtigare. ſꝫ
intentōem propter quā poſita eſt
intelligere. Jntētio aūt ē eos tan
to potiri honore ꝙ poſſet hūano
mō inuidiā i alijs nō btis genera
re. Vel dꝛ ꝙ duplex ē murmura/
tio. ꝗdā q̄ſtionis alia āmiratōis.
Jlli ergo ꝗ i iuuētute cōuerſi ſunt
vident q̄ſi āmirari cū vidēt h̄ ali
q̄s tarde cōuerſos ſibi pferri i be
atitudine vel eq̄ri. eo ꝙ iſti tarde
cōuerſi in breui tpe tā feruide do
fuierūt ꝙ etiā alijs eq̄ri aut p̄ fer
ri meruerunt. Seq̄ntia in opari
pn̄t faciliter aptari ad pmā expo
ſitōeꝫ propter quā pabola pncipa
liter poſita ē. Seq̄t in fine. [Sic
erūt nouiſſimi pmi et primi no/
uiſſimi] Hic ponit duplex ſnīa ꝗ
trahit ex pabola. Prima ē ꝙ ple
rūqꝫ illi ꝗ a iuuētute in iuſticia ſte
terūt. eo ꝙ nō ſáūt ſe grauiora pec
cata cōmiſiſſe ſtāt ꝗdē i iuſticia ſꝫ
ſt tardi ad exercēdū magna opa
bona. Ecōuerſo ſepe ꝗ tarde inci/
piūt cū cōſiderāt ſe a deo tādiu er
raſſe et tps ſuū tā inutilit cōſum
pſiſſe dāna illa recōpēſare volētes
valde inardeſcūt ad multa bona
opa. qꝛ oīa p deo derelinquūt. cō
tumelijs gaudēt. honores fugiūt
ꝛ ſic in breui tpe pl⁹ merent ꝙ̄ te/
pidi ꝗ diu in iſta vita vixerunt.
Sūt etiā nōnulli ꝗ p⁹ ſtudia bo/
noꝝ opeꝝ a bonis deficiunt. ꝛ ſic
cū fuerint pmi fiunt nouiſſimi
Jtē dicit Chriſo. ꝙ illa pabola ſit
cōpoſita vt illos auidiores facerꝫ
ꝗ i vltima ſenectute cōuertūt ad
dn̄m ne eſtimarēt ſe min⁹ habitu
ros. imo vt dictū ē pn̄t ſic feruere
i charitate ꝙ eq̄bunt alijs aut ex
cedent eos. Vñ Gre. in omē Ple
rūqꝫ ꝗ poſt venire decreuerit p a/
gilitatē boni opis añcedit nos. ꝛ
vix eū cras ſeq̄mur quē hodie p̄/
ire videbamur. Ultimū qꝺ ſcri
bit ē valde terribile. ſ. [Multi āt
ſūt vocati pauci ꝟo electi] Qꝛ vt
dicit Gre. Ad fidē pl̄es veniēt. ad
celeſte gaudiū pauci pducūt. Ecce
vox oīm fideliū xp̄m clamat. ſed
nō oīm vita clamat. pleriqꝫ deū
vocib⁹ ſeq̄ntur moribus fugiēt.
Hinc ad Titū paul⁹ dicit. Qui
ꝯfitēt ſe noſſe deū fact aūt negāt
Et Jacobus ait. Fides ſine opibꝫ
mortua ē. Et dn̄s Mat. vij. Nō
omnis ꝗ dicit mihi dn̄e dn̄e in/
trabit in regnū celoꝝ ꝛc̄.

Dominica ſexageſime
Sermo xv.

Cum turba

multa cõueniret ⁊ de ciuitatibus pperarẽt Luce.viij. Per ſeminatorẽ illũ debemus intelligere dei filiũ ieſum chriſtũ q exijt nõ localiter. vbiqꝫ eñ eſt. ſed p amictũ ⁊ ſuſceptõem carnis venit ad nos vt dič Chryſ. Hic ſemiator poſtqꝫ pabolã pſẽtis euãgelij ꝓpoſuit dixit. Qui habet aures audiẽdi audiat. Ubicũqꝫ in ſcripturis hoc vbũ ponit̃ excitatio eſt mentꝫ ad intelligẽduꝫ myſteriũ. et tũc tradit̃ doctria ſub myſtica forma. Greg. Oẽs q illic aderãt aures corpis habebãt. ſed cũctis aures habẽtibus ſi qs aures hẽat dič aures ꝓculdubio cordis q̃rebat. Et ſic ẽ ſenſus. [Qui habet aures ad audiẽdũ]. i. aĩe potẽtias ad intelligẽdũ aptas audiat. carnalit̃ eas apponat. vt qđ myſtice et pabolice ꝓfert̃ intelligat. ⁊ intellecta obediẽter cõpleat Poſt hoc interrogat⁹ a diſcipuliſ expoſuit eiſ pabolã dicẽs [Semẽ eſt verbũ dei] ipa. ſ. veritas euãgelica ⁊ tota ſacra ſcriptura quã dei filius p ſe ⁊ ſuos apl'os ſemĩauit in eccl'ia. ⁊ quotidie p doctores et p̄dicatores ſemĩare nõ ceſſat.

Sunt autẽ auditores vbi dei et q ſuſcipiũt ſemẽ illud in q̃druplici differẽtia. Primi ſunt ad modũ vie. ⁊ ſunt homĩeſ q habent carnales mẽtes. ⁊ q̃ꝝ corda ſunt totaliter data mũdo ⁊ mundanis reb⁹. et ſicut via cõmũis ẽ ⁊ patet oĩbus trãſeũtib⁹. ſic corda taliũ cõia ſt̃. et patẽt oĩb⁹ vaniſ ſutilib⁹ carnalib⁹ ⁊ mũdanis cogitatõib⁹ ⁊ affectõib⁹ qb⁹ q̃tidie terit̃ ⁊ calcat̃ ⁊ fit durũ ad omne bonũ. Et ideo ſic̃ ſemen male cadẽs ſup viã tritã nõ pfundat̃ in ea. ſic tl'es cũ verbũ dei audiũt nõ pfundãt̃. nec radicat̃ in eoꝝ corde. q꞉ propter eoꝝ carnalitatẽ ⁊ imundiciã cogitationũ ⁊ maliciã affectionũ anim⁹ eoꝝ nihil ad dei verbũ afficit̃. nec aliquã in eo delectatõꝫ habent. ⁊ iõ nõ conãt̃ illud intelligere. nec memorãt̃ illđ retinere. nec p illud mouent̃ ad cõpunctõꝫ cordis ad alios tẽptanduꝫ de ſalute ſua. Uñ dič Beda. Sũt qdẽ qui verbũ dei qđ audiũt nulla fide. nullo intellectu. nulla ſaltẽ tẽptã de vtilitatis occaſiõe pcipiũt. De qbuſ dicit [Qui circa viã] Semẽ etiã verbi dei qđ in taliũ cordib⁹ ſemĩatũ ẽ demões q̃ſi ſemẽ vie trite ſubito auferũt a memoria ipſorũ. ⁊ p imiſſiones malaꝝ cogitationũ et immũdaꝝ affectionum. Unde Gre. xix. mora. Mali ſpiritus humanas mẽtes obſidẽtes dũ ipis cogitatões noxias ĩgerũt verbuꝫ vite a memoria euellunt. Et h̄ voluit dñs cũ exponẽdo pabolã dixit. [Qui aũt ſecus viã hi ſunt q audiũt. deinde venit diabolus ⁊ tollit verbũ de cordibus eoꝝ ne ſalui fiãt] Etiã ſicut propter hoc q꞉ via oĩbus patꝫ trãſeũtibus ideo ſemẽ cõculcat̃ ⁊ nõ fructificat. ſic propter h̄ q꞉ corda taliũ patẽt oĩb⁹ vanis cogitatiõib⁹ ⁊ affectõib⁹ p eos verbũ dei ꝯculcat̃ et delet̃ de corde ⁊ nõ fructificat. Uel etiã ſicut ſemẽ cadens ſup viã cõculcat̃ pedib⁹ trãſeuntiuꝫ. ſic (ſm Euſebiũ) aliq cũ audiunt verbũ dei pmittunt põſtea in eis ſuſceptũ ſemẽ cõculcari p fallaceſ.

ſeductores q̄ eis dicūt. Quis omnia illa pōt ſuare. Nō eſt res tam dure intelligēda. nō ſunt mādata dei tā ſtricta. de⁹ ē miſicors. ¶ Alij habēt ſe ꝑ modū petre. ſicē em̄ ſemen ꝓiectū ſupra petrā aut ſup murū ātiquū figit q̄dē breues radices et creſcit aliq̄ntulū ſed ꝓpter tenuitatē calami et defectuꝫ humoris ſupueniēte calore ſol'citò areſcit et nō ꝑuenit ad fructuꝫ. ſic aliq̄ verbū dei cū deſiderio audiūt et cognoſcūt ipi⁹ vtilitatem ꝛ in eo delectanꝑ intātū ꝙ etiā ex ipius auditōe corde cōpūgunꝑ ꝓ pctis ſuis ꝛ ꝯcipiūt multiplex ꝓpoſitū bonū. imo aliq̄n ex cōmonitōe dei ꝟbi incipiūt oꝑari bōa. cū aūt venerit eſtus tēptatōis tūc q2 nō habuerūt firmā voluntatē ſed leuē. nec habēt humorē deuotōis ꝛ gratie ideo nō eſt i eis radicatū et bn̄ firmatū illud ꝓpoſitū. q̄re tēptatōe fatigati a bono propoſito recedūt. ꝛ bn̄ inchoata derelinquūt. nec ad fructū ꝑſeuerantie ꝑducūt. Hoc voluit dn̄s cum dixit [Nam qd̄ ſupra petrā hi ſūt q̄ cū audierint cū gaudio verbuꝫ ſuſcipiūt et hi radices nō habent. q2 ad tpus credūt et in tpe tēptatōis recedūt] De illis ponit exēplum btūs Gre. in omē. hodierna dicens. Multi nāq3 cū ꝟbū ꝯ auariciā audiūt eandē auariciam deteſtanꝑ. rerꝫ omniū contēptum laudāt. ſed mox vt viderit anim⁹ qd̄ cōcupiſcit obliuiſciꝑ qd̄ laudabat. Multi cū verbū contra luxuriā audiūt pollutōem carnis non ſolū ꝑpetrare nō appetūt. ſed etiam ꝑpetratas erubeſcūt. ſed mox vt carnis ſpecies eorꝫ ocul' apparet ſic mens ad deſideriū rapiꝑ ac ſi adhuc nihil ſit ab ea contra hec eadē deſideria dliberatū. Itē gloſa dicit. Multi audiētes diſputatōem contra auariciā et luxuriaꝫ dicūt cōtemptores ſeculi vel etiā caſtos hoies cēhtōs. ſed vbi ſpēs ꝯtēptibiles eorꝫ obtutib⁹ p̄ſentātur mox ab eis recedit q̄cq̄d boni cōceperunt. et ideo hoc q2 radices nō habēt. Temptatōe em̄ probaꝑ an verbū dei radices fixerit. ſicut i petu ventorū apparet ſi arbor ſit bene radicata. ¶ Tercij habent ſe ꝑ modū ſpineti. Sic ergo ſemen ꝓiectū in dēſum ſpinetum figit quidē radicē et germīat herbam. et creſcit aliq̄n in calamū ſꝫ ex denſitate ſpinarꝫ deprimitur et ſuffocaꝑ et nō fructificat aut modicū. ſic aliqui verbū dei audiunt cum deſiderio et in eo delectanꝑ. vt in priori mēbro. ſed diuitie et amor earꝫ et ſollicitudines ſeu cure q̄s diuitie et amor earꝫ cauſāt ꝛ voluptates q̄ ex diuitijs frequenter ſequunꝑ ſemen ꝟbi dei deprimūt et ſuffocant in cordib⁹ eorꝫ vt no fructificet. ſ. bonas cogitatōes bona deſideria ꝛ oꝑa ſpūalia aut parꝫ. Suffocāt quidē ſ̄m Grego. q2 importunis ſuis cogitatōibus guttur mētis ſtrangulant. et duꝫ bonū deſideriū intrare ad cor nō ſinunt quaſi aditū flatus vitalis vetant. Et dixi notāter vel parū. quia ſicut ſemen inter ſpinas aliquādo fructificat aliqua grāna ſed parua et pauca. ſic ſi diues aliq̄s fructificat in bonis oꝑib⁹. iſta tamen ꝓpter ſollicitudies et delicias parua ſunt et pauca ac imꝑfecta. Propter hoc Aug⁹ diuitias comparat fiſco. vt dixi in materia de auaricia. Hoc voluit dn̄s cuꝫ di

rit. [Quod aūt in ſpinis cecidit hi ſunt q̄ cū audierint euntes] .ſ. aliquo mō p̄dicatōis [et a ſollicitudinib⁊ et diuitijs et voluptatibuſ ſuffocant̄ et nō referūt fructum] De iſtis ambob⁊ mēbris ſil' dicit Beda. Sūt q̄ auditi verbi ꝛ vtilitatē ꝓbant et deſideriū guſtāt. ſ; ne ad h̄ quod ꝓbant ꝑueniāt. alios hui⁹ vite aduerſa terrēdo. alios ꝓſꝑa blādiēdo retardāt. De p̄mis dicit̄. Qui ſupra petroſa. De ſecundis. Qui in ſpinis. De his tribus dicit Chriſ. Ut in breuib⁊ plura cōp̄hendā. hi q̄dam ſunt tanq̄ȝ negligentes audire. hi tanq̄ȝ delicati et debiles. hi ṽo tanq̄ȝ ſerui facti voluptatis et nō mūdi a bono deſiſtūt. Bon⁹ etiā ordo vie petre et ſpinaꝝ. opus enim eſt primo memorie ꝛ cautele. deīde fortitudinis. cōſeq̄nter cōtēpt⁹ p̄ſentiū. ¶ Dicit aliq̄s. Quiſ fatuus agricola ꝓijceret ſemen in viā vel ſupra petrā. vel int̄ ſpinas ſic p̄dicator inſipiēter facere videt̄ ſi p̄dicaret indocibilib⁊ et indiſpoſitis ſicut hic ſignant̄. Non enim ſunt margarite ꝓijciende an̄ porcos. Ad hoc rn̄det̄ dupliciť. Prīo ꝙ hic nō dicit̄ ꝙ ſeminans ꝓiecit aliud ſecus viā. ſed dicit̄ ꝙ ſemen cecidit aliud ſecus viā. ſic p̄dicator intēdit p̄dicare nō ineptis. ſ; ipſe facit qđ in ſe eſt p̄dicādo. ſed ſi ṽbum recipit̄ ſic vel ſic eſt ex ꝑte auditoris. Alio mō dicit Chryſo. ꝙ increpādus eſſ; agricola q̄ ſup̱ ſēſibiles ſpinas petrā aut viā ſeminaret. Nō em̄ eſt poſſibile petrā terram fieri. nec viam nō eſſe viā. aut ſpinas nō eſſe ſpinas. in rationabilibus ṽo ſecus ē. poſſibile ei eſt petrā conuerti in terrā piguē. et viā nō conculcari. ꝛ ſpinas diſſipari. Ideo nō eſt vanū ꝛ inutile p̄dicare etiā malis. Quarti habent ſe ꝑ modū terre bone bene culte ꝛ mundate a ſpiniſ tribulis aut alijs nociuis. eo ꝙ corda talium ſunt culta exercicijs virtuoꝝ. ꝛ mūdata a ꝑturbatiōib⁊ ſollicitudinū et īmūdaꝝ cogitationum ac malaꝝ affectionū. et ab amore p̄ſentiū et mundi. Sicut ergo ſemē ꝓiectū in talē terrā bonā figit radices. germiat herbā. creſcit ꝛ fructificat ī abūdantia. Sic ſemē ṽbi dei in tale cor cū gaudio et delectatōe ſuſceptū figit̄ in eodē. mēoriter retinet̄. et germinat bona deſideria et ꝓpoſitū firmū qđ in ꝓſꝑis ꝛ aduerſ̄ retiet ꝛ vſq; ad fructū ꝓducit bonaꝝ op̱ationū et retributōis eterne. ¶ Et nota ꝙ illos q̄ ſunt ſignati ꝑ terrā bonam ꝛ in q̄bus verbi ſemen abūdāter fructificat oportet habere cōditōnes oppoſitas p̄dictis q̄ ſignt̄ ꝑ viā. petrā et ſpinas. optet ei illos primo memoriter retinere ṽbu; ſuſceptū et caute cuſtodire ne demones ꝑ malas īmiſſiones illđ tollāt de cordib⁊ eoꝝ. aliter enim nō ꝓdeſſet ſicut nec cibus reiectuſ Unde Gre. ī ome. hodierna. Verba dei que aure ꝑcipitis mēte retinete. eſt em̄ ſermo dei cib⁊. ſic̄ igit̄ cibus ſtomacho lāguente reijcit̄. ſic q̄n ſermo audit⁹ in ventre memorie nō retinet̄. ſed q̄ſq̄s alimenta nō tenet ꝑfecto de ei⁹ vita deſperatur. Eterne ergo mortꝭ periculū formidate ſi cibū ſancte exhortationis accipitis. ſi ṽba vite ꝛ alimenta iuſticie ī memoria nō tenetis. Oportet igit̄ memorit̄ retinere verbū dei. et hoc eſt contra

riū illis qui ſecus viā vbi vēit dia bolus et tollit verbū. Secūdo optet illos eſſe firmatos in patiētia. vt. ſ. letanter aduerſa ſuſtineāt aut cū tā moderata triſticia vt propterea nec mala faciāt nec a bono cui ꝓpoſitū a vbo dei conceperīt deſiſtant. ꝛ hoc eſt contrariū ad illos qui ſupra petrā. q̄ ad tp̄s credunt et in tp̄e temptatōnis recedūt. Sic em̄ calam⁹ q̄ exurgit de ſemine ſupra petrā tenuis ꝛ ībecillis eſt. et male radicat⁹. et iō ab eſtu ſolis cito exurit. et areſcit. ſic ꝓpoſitū bonū qđ ex verbo dei cōcipit in corde nō diſpoſito ꝑ patientiā debile eſt ꝛ infirmū. Et iō ſuꝑueniente aliq̄ temptatōe aut aduerſitate cito euaneſcit. Tercō optet eos habere cōtemptū p̄ſentiū. ꝛ hoc eſt ꝯtra illos q̄ in ſpiniſ in q̄bus amor p̄ſentiū ꝛ ſollicitudines ſuffocant vbū dei. De illis igitꝛ intellexit dn̄ſ cū dixit. [Qđ āt in terrā bonam hi ſunt q̄ in corde bono ꝛ optimo audiētes vbū dei retinēt in memoria. et fructū afferūt in patiētia]

Dominica quinquageſime Sermo xvi.

Aſſumpſit ieſus duodecim diſcipulos ꝛ ait ill' Ecce aſcēdimus hierl'imā ꝛ cōſūmabuntur oīa Mat. xx. De paſſione dn̄i de qua in euāgelio fit mētio hodie nō eſt dicendū. ſed reſuandū eſt ad ſuū tp̄s. ſ. ad vltimā hebdomadā q̄ddrageſime Nō tn̄ q̄rendū ē cur dn̄s an̄ tp̄s paſſiōis ſue diſcipul' ignominia et ſil' glīaꝫ reſurrectōis p̄dixerit. Pro q̄ notandū q dn̄s ſepe p̄dixit diſcipul' ſuis paſſionē ſuā et mortē. vt patet Mat. xvi. poſtq̄ꝫ petr⁹ confeſſus eſt eū eſſe filiū dei. Secundo Mat. xvij. poſtq̄ꝫ trāſfigurat⁹ eſt ante eos in monte. Tercio ibideꝫ poſtq̄ꝫ curauit lunaticū. Quarto in euāgelio p̄ſenti Lu. xviij. Mathei. xx. ꝛ Mar. x. vbi dicit. Scitꝭ qꝛ poſt biduū paſca fiet ꝛ fili⁹ hominis tradetꝛ vt crucifigatꝛ. Predixit autē dn̄s diſcipulis ſuis tā crebro paſſionē ſuā ꝛ reſurrectōnem propter multas cauſas. Prima vt in ſua paſſiōe min⁹ dubitarent in eius diuinitate ꝛ de ei⁹ reſurrectione. Unde Grc. Preuidēs ſaluator ex paſſione ſua diſcipuloꝝ animos ꝑturbādos eis longe an̄ paſſionis ſue penā et reſurrectōis gloriam p̄dixit. vt cū cum morientem vt p̄dictū erat cernerēt etiam reſurrecturuꝫ mīme dubitarent. Secūdo ſcꝫm Cyrillū vt ipi ſcirēt q dn̄s paſſionē ſuā p̄nouit. et ex hoc cognoſcerēt q ſpontane⁹ ad eam acceſſit. ne poſtea dicerent q̄liter ille in manus hoſtiū incidit. qui noſ promittebat ſaluare. Tercio ſcꝫm Theofilū Ut eſſent teſteſ q voluntarie et ſciēter paſſus ſit quod p̄cognouerit mortē ꝛ potuiſſet fugiſſe ſi voluiſſet. Sequitur [Et ipi nihil horum ītellexerūt.] Circa hoc queritur quare diſcipuli verba illa chriſti nō intellexerūt cū tn̄ plana fuerūt. Reſpōdetur q hui⁹ triplex eſt cā. ſcilicet q apoſtoli hec verba chriſti non intellexerunt. Prima fuit magnus amor quem ad ipſum et ad eius vitam habuerūt ꝛ ad corpalē ei⁹ p̄ſentiā. ꝓpter qđ eius mortem cogitare non potuerunt.

Scōa quia ver deum ⁊ hominē innocentē eſſe ſciuerūt. ⁊ ideo neq̄quaq̄ ipm̄ moriturum putabāt. Tercia q2 ipſis in pabola loq̄ conſueuerat. cogitabāt forte etiā illa ad q̄dā alia referenda. et pabolice dicta. Has tres cauſas ponit Beda dicēs. Quia em̄ diſcipuli ei⁹ vitam maxime deſiderabāt ei⁹ mortem audire nō poterāt. et quoniā quē nō ſolū hominē innocentē ſʒ etiā deū verū ſciebant hūc nullatenus mori putabāt. et q2 pabolas ante ſepe loquentē audire cōſueuerāt q̄tiens de paſſiōe ſua dicebat ad aliud allegorice referendum eſſe crediderunt. Et ſm glo. Judei q̄ ei⁹ mortē ſperabant q̄cquid de ſua morte loquebat̄ intelligebant. Hoc em̄ loquebat̄ qd̄ ipſi facere optabāt. Sequit̄ [Factū eſt aūt cū appropinquaret hierico cecus q̄dā ſedebat ſecus viā mendicās. et cū audiret turbā p̄tereuntē interrogabat q̄d h̄ eſſet. Dixerūt aūt ꝙ ieſus nazaran⁹ trāſiret. et clamauit dicēs Jeſu fili dauid miſerere mei.] R Ex ille cecus turbā p̄tereuntē audiuit. et ipam videre nō poterat et a trāſeuntib9 interrogauit q̄d h̄ eēt. i. q̄s eſſet principalis in illa turba. Per h̄ ſignificat̄ ꝙ ſimpliciores diligēter q̄rere debent a ſcientiorib9 ea q̄ ad ſalutē ptinent. et potiſſime debent hm̄ōi q̄rere ab his q̄ ambulant cū ieſu. i. q̄ ſunt vite euāgelice ſectatores. et quāto ſciūt hominem meliorē ⁊ ſcientiorē. tanto eis ſecuri⁹ eſt vt ab eo q̄rant viā veritatis. Et in hoc ꝙ hic cec⁹ clamauit [Jeſu fili dauid miſerere mei] confitet̄ vtraq3 naturā in xp̄o. ſcʒ humanā in hoc ꝙ dicit eū eſſe natum ex progenie dauid. et diuinā in hoc qd̄ dicit [miſerere mei.] Dei enim eſt propriū miſereri et efficaciter releuare miſeriā ſue creat̄e quā condidit. Et ſi q̄rit̄. vnde hic cec⁹ illa ſcire potuit cū lumine p̄uat⁹ libros legere nō potuit. Rn̄dʒ Cirillus dicēs. In iudaiſmo nutrit⁹ nō ignorauit ꝙ de p̄genie dauid deus ſm carnē naſceret̄. et ideo ei vt dō loquit̄ d. Jh̄u fili dauid miſerere mei. Seq̄tur. [Et q̄ p̄ibāt increpabant eū vt taceret.] q2 vt dicit Nico. de lyra. Per clamorē ſuū impediebat̄ turba ab audiendo chriſti doctrinā [Ip̄e v̄o multo magis clamauit] Sup qd̄ dicit Cirillus. Miremur inſtātiam ꝯfeſſiōis ei⁹. Nā p phibentes nō impediebat̄ ei⁹ audacia. Nouit ei fides oībus repugnare ⁊ in oībus triūphare. vtile enim eſt pro cultu diuīo pudorē deponere. nā ſi cā pecunie ſunt impudētes nōnulli p ſalute aīe nō decet totaleʒ deponere impudentiā. q̄ſi diceret imo oīno decet. Chryſ. Talis ē natura fidei vt q̄nto magis vetat̄ eo magis accendit̄. ꝓpter qd̄ ſerui dei in pſecutōibus nō vincunt̄. Virtus ei fidei in piculis eſt ſecura et in ſecuritate piclitat̄. ſicut dauid ī pſecutōe ſanctus fuit. in ſecuritate autē ⁊ ocio adulter fact⁹ ē. [Stāſ autē ieſus iuſſit euʒ adduci ad ſe] In q̄ apparet clementia xp̄i. quia nō dedignatus eſt ſtare ⁊ alloqui viles pſonas et paupes. [Et cum appropinq̄ſſet interrogauit eū dicēs [Quid tibi viſ faciā] Nō interrogauit dn̄s q̄ſi ignorans q2 nr̄e orōes etiā ſolis deſiderijs inoteſcūt apud deuʒ. Sʒ interrogauit ſm Hilariū vt ſciret aſtātes ꝙ nō

petebat cec⁹ ſibi pecuniā dari. ſed diuine efficacie op⁹. petebat ei ab eo tāq̄ʒ a deo illuminatōnē ocu/ loꝝ ſuorum S [At ille dixit Dñe vt videā]Sup q̄ Gregori⁹. Imitemur fr̄es chariſſimi hunc cecū. ꝛ nō falſas ſciētias. diuitias nō terrena dona nō fugitiuoſ ho nores a domino. ſed lucem peta/ mus. nec luceʒ q̄ loco claudit̄. aut tpe finit̄. aut q̄ noctiū corruptōne variat̄: que a nobis comunit̄ cuʒ peccatoribꝫ cernit̄. ſed lucē quera/ mus quā cū ſolis angelis videre poſſimus. quā nec initiū inchoat nec finis anguſtat. ad quā ꝑfecto lucē via fides eſt. ꝓpter qđ ſubdit̄ in euāgelio [Et dixit illi ieſus Re ſpice fides tua te ſaluū fecit. ꝛ con feſtim vidit]Breue verbū reſpi/ ce. ſed efficaciſſime opans. q꞉ con feſtim vidit. ꝛ h̄ redūdabat in cri men pfidie iudeoꝝ q̄ xp̄o credere noluerūt. cū ſciuerūt nullū ꝓphe/ taꝝ vnq̄ʒ talia operatū fuiſſe. aut ſic ſolo verbo curaſſe pfectè. Ex h̄ etiā ꝙ confeſtim. i. ſubito vidit ap paret ꝙ illa illuminatō fuit mira culoſa nō naturalis. Naturaliter eni̅ nemo opatur in inſtanti. [Et ſequebat̄ illū]fide ꝛ moribus. q꞉ qui a xp̄o illuminati ſunt corpali ter. etiā ab illo illuminati ſūt mē taliter. quia totum hominem ſi/ mul ſaluum fecit in ſabbato. [Et ſequebat̄ illū magnificans deuʒ] Et ſic duplicē viſum recepit. ſcilicʒ corporalem et intellectualem. vt iam certitudinaliter cognoſceret ipſum fore deū. al's eni̅ eum non glorificaſſet vt deum. [Et omnis plebs vt vidit dedit laudeʒ deo.] tota eni̅ plebs viſo miraculo: ali quāte illuminata fuit ſpirituali/ ter. vt iam aliquid diuinū in chri/ ſto cognoſceret. Querit Chryſ. Cur dn̄s demoniacū curatum ſe/ qui volentem prohibet. Luc. viij. et tamen hūc cecum illuminatuʒ ſequi permittit. Reſpōdet quia il lum mittit preconem vt ex ſua cō ſiſtentia benefactorem p̄dicet. Ce/ cum vero ſequi permittit hieroſo limam ad paſſionem profectur⁹ vt recentē habentes miraculi mē tionem. nō exiſtimarēt eum infir/ mitate potius q̄ʒ miſericordia pa ti. ¶ Nota ꝙ cecus ille a dn̄o illuminatus ſecutus eſt deū cor/ poraliter ꝛ ſpiritualit̄. Et q꞉ nos ſumus a deo ſpūaliter per veraʒ fidem Ideo cū eum corpaliter ſe qui nō poſſum⁹ ſaltem eū ſpiritu aliter ſequi debemus. Ad qđ faci endū neceſſariū eſt nobis cogno/ ſcere viaʒ p quā ipſe dn̄s inceſſit Et illā nobis beat⁹ Gregorius in omelia. aperte deſcribit dicens. Cū ipē dn̄s ſit ꝛcreator āgeloꝝ ſu ſceptur⁹ noſtrā naturā quā cōdi/ dit in vteꝝ virgīs venit. naſci in h̄ mūdo p diuites noluit. ſed pau/ peres elegit. vñ ꝛ agnus q̄ pro il/ lo offerret̄ defuit. colūbarum pul los aut par turturū ad ſacrificiū mr̄ inuenit. ꝓſperari in h̄ mundo noluit. ꝛ inſup nullas delectatio nes ꝛ gaudia in h̄ q̄ſiuit. ſʒ etiam aduerſa mlt̄a ꝑtulit vt opprobria irriſiōes: ſputa: flagella: alapaſ: ſpi neā coronā: ꝛ mortē. ſic ꝛ pn̄s euā geliū loquit̄. Illa eſt via quā inceſ ſit. ꝛ quā nob̄ p̄mōſtrauit. p quaʒ ſi eū ſequi volumus vt debemus opʒ vt nō ſim⁹ auari. aut ſupbi. nec appetam⁹ ꝓſpari ī rebꝫ hui⁹ mūdi. ſ. vt ñ appetam⁹ altoſ ſtat⁹ mag̃s honores. mlt̄as diuitias.

z ſi affluūt nō apponam⁹ coꝛ. nō diligam⁹ eas. ſimus de eis largi ad paupes. z plus gaudeam⁹ de bono ope z de adiutoꝛio qđ faci/ mus paupib⁹ de diuitiꝭs q̄ȝ gau/ deam⁹ de bona poſſeſſione. pati/ enter ſuſtineam⁹ aduerſa. ſic dñs nobis hui⁹ exemplū oñdit in ſua ſctiſſima paſſione. z vt nō q̄ram⁹ gaudia z delectatōes mundi ſicut dñs nō q̄ſiuit. z potiſſime hodie z illo ſacro tpe đ q̄ etiā nos āmo/ net eccl'ia cū in hodierno euāgelio nobis chriſti paſſioneȝ p̄ponit et ſignāter cauere debemuſ nobis a vanitatib⁹ malis z nociuis gau/ diꝭs q̄ hoc tpe q̄runt ſecl'ares ho mies i ſupfluis cibiſ z potib⁹ noci ue aīe coꝛpi z reb⁹. z a ſtultis illis z illicitꝭ reb⁹ z iocis q̄ nūc exercēt cū laruis z mutatōe veſtiū ita vt viri vtanť veſtib⁹ mulierū z econ uerſo qđ de ſe eſt vicioſuȝ. Dicit. ſ. Tho. ꝭ. ꝭ. q. clxix. Et eſt etiā ſpecia liter ꝓhibitū Deute. xx. Quia gen tiles taliť vtebanť ꝓpter ydolatri am Et talia nō ſolū cauere debe/ mus in nobis. ſȝ etiā in filiꝭs z fi liab⁹ noſtr̄ꝭ et in tota familia nr̄a et oībus nobis ſubiectis. qꝛ pꝛo illis ratōem reddituri ſum⁹. Vñ Aug. in q̄dam epl'a ad quendā co mitem dicit. Queſo mi frater q̄ſo oībus tibi ſubiectis z bone volū tatis in domo tua a maioꝛe vſqȝ ad minoꝛē amoꝛē et dulcedinē re gni celeſtis. amaritudinē et timo rē gehēne annūcies. et de eoꝝ ſa/ lute ſollicitus ac vigil exiſtaſ. qꝛ ꝓ oīb⁹ tibi ſubiectis q̄ in domo tua ſunt rōem dño reddes. Annūcia p̄cipe. impa. ſuade eis vt caueant ſibi a ſupbia. a detractōe. ab ebri etate. a foꝛnicatōne. a luxuria. ab ira. a piurio. a cupiditate que ē ra dix omniū maloꝝ

Dñica prima quadrageſime. Sermo xvꝭ.

Ductus ē ieſus in deſertū a ſpū vt temptaretur a diabolo Math. iiꝭ. ¶ [Ductus eſt ieſus i deſertū] tūc. ſ. imediate p⁹ baptiſmuȝ [ductus eſt a ſpū] ſcȝ ſancto. qꝛ hūanitas xp̄i fuit oꝛga nū diuinitatis. et ideo ad oīa agē da mouebať inſtinctu ſpūſancti. [in deſertū] vt ſcȝ in loco deſerto oꝛōi apto ſuū ſpiritū ꝓ nobis of/ ferret deo patri. et vt tēptat⁹ a di abolo in gula auaricia et ſupbia ſicut ꝓthoplaſti diabolū vinceret ſicut ꝓthoplaſti fuerāt victi. pꝛo/ pter quod ſeq̄tur [vt tēptaretur a diabolo] Notandū ꝙ chriſt⁹ ſta tim p⁹ ſūptōneȝ ſacri innouatio/ nis qđ eſt baptiſmus tēptari vo luit ad infoꝛmādū nouiter bapti ȝatos adultos. aut aliq̄s nouiter ad xp̄m cōuerſos p penitētiā. vel p introitū religiōis vel aliquē ali um ſtatū in q̄ deſeriť mūdus z cō cupiſcētia ei⁹. vt magis vigilēt cō tra inuiſibilē hoſtē. qꝛ ipis p̄dicto mō nouiter cōuerſis diabol⁹ ſta/ tim maioꝛes tēptatōnes mouere ſolet. Ambro. ſup Lu. Diabolus ſp inuidet ad melioꝛa tendentib⁹ Vñ dicit Hilari⁹ ſup math. In ſctificatis diaboli tēptamēta gſ/ ſantur. Et Eccl. ꝭ. Fili accedēs ad ſeruitutē dei ſta in iuſticia z timo re z p̄para animā tuā ad tempta tionē. Et hoc facit pꝛimo ꝓpter b quia indignatuſ eſt ꝙ receſſerunt

ab eo Scdo torqꝫ inuidia timēs ne
illic aſcēdāt vñ cecidit ipe. Tercio
qꝛ ꝯfidit ꝙ ipos a pncipio facili/
ter vincere poſſit nōdū firmatos
ꝛ habituatos ī bono. Scdo no
tādū ꝙ xps nō ſeipm īgeſſit ad tē
ptatōnem ſed ab alio. ſ. a ſpūſctō
duct⁹ ē in deſtū vt tēptaret a dia
bolo vt hic ſcribit. ꝑ qd ipe nobis
īſinuauit ꝙ nosipos ī tēptatōes ī
pellere nō optet nec dēm⁹. qliter
tn̄ aliq faciūt q ſe pctō ꝓpinqs fa
ciūt. occaſiōes pctōꝝ nō vitantes.
Sꝫ ꝙ aliūde attracti viriliṫ ſtare
debem⁹ Vñ dicit hic Chryſo. Qꝛ
hō erat xps ſic voluit hō duci ad
pugnā et nō ſe ingerere ad pugnā
dū ꝑ h doces ꝙ null⁹ dꝫ ꝯfidere ī
viribꝫ ſuis vt ſe dlectatōibꝫ carniſ
ꝛ mōi igerat vt hmōi ſupet. et ꝑ h
ꝑfecti⁹ ſe in ꝟtutibꝫ exerceat. Nā
illa ē fatuitas ꝛ ſtulticia ꝛ ꝓpe fra
gilitatꝭ nimia igrātia q nedū cō/
munes ſe decipiūt ſꝫ etiam apls
petr⁹ decept⁹ fuit affirmās ſe au
dacter cū xpo ī morte ire. q ſtatim
ad vocē ācille abnegauit dñz ſuū.
Et dicit ſctūs Tho. i. ij. di. xxi. ꝙ
tēptari ſimplr acceptū nō ē appe
tendū. ſꝫ tēptare ꝛ vīcere ſil acce/
ptū eſt appetēdū. Sꝫ qꝛ ꝑ noſtrā
fragilitatē victoria nimis dubia
eſt. iō ſecuri⁹ fugiṫ ꝙ qrat. Et qñ
audis btm̄ Jacobū di. Oē gaudi
um exiſtiate fres cū ī varias tem
ptatōes īciderit .dic ꝙ loquiṫ de
tēptatōe tribulationū. ad qꝝ pa/
tiētiā hortaṫ vt inṫ eas eqlitas et
gaudiū mētꝭ fueṫ. Nō ei aliṫ eas
vīcere pñt niſi ꝑ patiētiā. Vñ ipꝫ
gaudiū victoria qdā ē. qd qdē nō
eſt d tēptatōibꝫ ſm ſe ſꝫ de patien
tia q tēptatōꝫ vicat. Itē dicit ꝙ tē
ptatōes nō ſūt neceſſarie ad ſalu
tē niſi neceſſitate ꝯditiōata. vt ſcꝫ
ſi aduenīat nō veniṫ ad regnū ni
ſi vincanṫ. et neceſſe ē vt veniat ſꝫ
ſtatū pñtꝭ corruptiōis ex q corru
ptōe ſeqṫ pug carniſ aduerſ⁹ ſpm̄
qſ tēptatio dr. X Tercio notā
dū ꝙ ſꝫ doctores xps tēptari vo
luit Primo ne diabol⁹ ſe iactarꝫ
ꝙ xpm iō nō vicit qꝛ cū eo pugre
ꝑmiſſus nō fuit. ſi ei ſupbꝫ aliquē
nō ſupat ſꝑ cauſaṫ qꝛ cū eo pugre
ꝑmiſſus nō fuit. qꝛ ꝯditio ſupbo
rū eſt ꝙ nō pñt cogſcere ſuū pro/
priū defectū. Scdo qꝛ cū certa
mie glioſioꝛ ē. et virtus magꝭ ma
nifeſtaṫ qꝫ ſine certamie. Tercio
ſm Hilariū ſuꝑ mat. voluit xps
ſctūſſctōꝝ tēptari ꝓpṫ cautelā no
ſtrā vt oñdat ꝙ nullus tā ſctūs
eſt ī hac vita quē diabol⁹ ñ aude/
at tēptare. ꝛ ꝑ h oīs hō ſit ſꝑ in ti
more ñ cadēdi a iuſticia. Vñ q ſe
exiſtimat ſtare videat ne cadat dic
apls. i. Cho. x. Quarto vt diabo
l⁹ iuocatōe xpi a nob ī nrīs tēpta
tōibꝫ forti⁹ ṫreaṫ audiēs nomē ei⁹
q plene d ſeipo triūphauit Quī
to vt nob ꝯ tēptatōes auxiliū fer
ret. vñ Gre. dic ī ome. Nō erat in
dignū redēptori ꝙ tēptari voluit
qui venerat et occidi. vt ſic tēpta/
tiones noſtras temptatōibus ſu
is vinceret. ſicut mortē noſtrā ſua
morte ſuperauit. Sexto propter
exemplū vt nos inſtrueret quali
ter diaboli tēptatōes vincamus.
Vñ Aug. dicit. iij. de trini. ꝙ chri
ſtus diabolo ſe tēptādo pbuit vt
ad ſibi habēdas tēptatōes ei⁹ me
diator eſſet non ſolum per adiu/
toria. verum etiam per exemplū.
Septimo vt nemo turbeṫ de
tēptationibꝫ pter ſpem irruētibꝫ
dum etiā chriſtū videt temptari.

vt Chriſo. dicit. Sequit in littera [Et cũ ieiunaſſet. xl. diebus. et xl. noctibus poſtea eſuriit.] y Nota ꝙ ieiuniũ in nobis ad h̄ ordinatũ eſt vt laſciuia corporis reprimatur. ⁊ tota ſenſualitas rõni pfectius ſubijciat. In xp̄o autem nulla fuit rebellio aut inobedientia carnis ſeu ſenſualitatis ad ſpiritũ. et ideo ip̄e ieiunio nõ indiguit. Voluit tñ ieiunare vt ſuã innocentẽ carnẽ pro nobis maceraret. ⁊ vt nos exemplo ſuo ieiunarem⁹ ad humiliandũ carnem noſtrã et pſcindendũ occaſiones pctõrum. Unde Chryſo. Jeiunauit xp̄s vt tu diſcas q̃ magnũ bonũ ieiuniũ ⁊ qualiter magnũ ſcutũ eſt nobis aduerſus diabolos. qꝛ nec diabolus nec mundus poſſunt efficacius inclinare ratõem et appetitu3 q̃ mediãte effrenitate et laſciuia ſenſualitatis. ideo hac ſenſualitate domita et frenata p ieiunium maximus ſtimulus diaboli puniendi nos ablatus ẽ. Secũdo notandũ ꝙ ſtati3 poſt baptiſmũ q̇ in nobis ſanatiu⁹ eſt morbi originalis chriſt⁹ ieiunauit. docẽs p hoc ꝙ ſpũaliter mũdati a peccatꝭ ſiue p baptiſmũ quo ad adultos ſiue p penitentiã ſiue p introitum religionis nõ debent vacare ocio nec molliter viuere. ſed ieiunare d berẽt ad reprimẽdũ brutaleſ motus ſenſualitatis q̇ maxime ĩpellunt homine3 ad peccata. Et in h̄ ſm Chryſoſ. fecit more medici. q̇ cũ aliquẽ egrotantẽ ſanũ fecit iubet nõ facere illa ex quibus egritudo facta eſt. Egritudo aũt hũani generis primo facta eſt p incõtinentiã ventris ſiue per gulam. Ip̄a enĩ adã de paradiſo expulit. ip̄a etiã poſtea noe diluuium fec. ſodomoꝝ fulmina ip̄a deduxit. Multa etiã mala ſemp hominibus opata eſt et continue opatur Nã filie ſue quas generat ſunt luxuria. ebrietas. diſcordie. cecitas ĩtellectus ex qua oritur ſupbia. ignorãs propriã cõditionẽ. ſil'r auaricia qꝛ diuitie a carnalibꝫ appetũtur propter delicias ſenſuales.

Q etiã chriſtus ante temptationem ieiunauit hoc fecit in exẽplũ. quia cũ oĩbus immineat contra tẽptatões ſe tueri per hoc ꝙ ip ſe ante tẽptationẽ ieiunauit docuit ꝙ p ieiuniũ oportet nos armari cõtra tẽptatões. Unde inter arma iuſticie apl's enũerat ieiuniũ. ij. ad Choꝛ. vi. Z Tercio notandũ ꝙ ſm doctores dñs voluit pẽiſe quadragita dies ieiunare propter h̄ vt in hoc equaret duobus patribꝫ q̇ maximi in veteri lege habebant. videlic3 moyſi et helye. quoꝝ vnus erat legiſlator ⁊ alter pcipuus prophetaꝝ ⁊ legis 3elator. illoꝝ em̃ q̇libet. xl. noctibuſ et. xl. diebus ieiunauit. vt pat3 de helya. iij. Regũ. xix. Et de moyſe Deutero. ix. quõ duabꝫ vicibꝫ ieiunauit. Et vt dicit Chryſo. Nõ vltra q̃dragiinta dies et noctes dñſ pcedere voluit. ne incredibilis videret carnis aſſumptio. Aliter tñ ieiunauit chriſt⁹ et aliter moyſes ⁊ helyas. Quia ſm Glo. moyſes et helyas nõ ieiunauerũt virtute propa ſicut chriſt⁹. ſed moyſes ſuſtẽtatus colloq̇o dei vt habet Exodi. xx. Et ab Aug. xij. ſup Geñ. ad lrãm. Helyas vero ieiunauit ĩ fortitudine cibi ſemel ſũpti cuiuſda3 panis ſubcinericij. Et fuit poſſibile ꝙ propter vehemẽtẽ cõtẽpla-

tionē in moyſe et helya aīa tātū abſtracta fuerit ab opibus vege/tatōis ꝙ ſic modica fiebat deper/ditio et deꝑditi reſtauratio ꝙ v/nus cibus ſumpt⁹ ante ſufficeret nature eoꝝ ꝑ tātū tps Mlt᷒ etiā alijs modis potuit diuia ꝟtute ꝛ nō naturalr̄ ſic ieiunare .xl. dieb⁹ ꝛ .xl. noctibus. ꝛ vt dicit ꝯſeqnter textus [poſtea eſurijt] Et vt dicit Hilarius ſuꝑ Math. ꝙ dñs eſurijt nō fuit ex ſurreptōe inedie ſed nature ſue hominē dereliqt. Non enim erat diabolus a deo ſ; a carne vincēdus. Et nota ꝙ ꝑfidus quidā iudeus arguit cōtra hūc textū dicēs Chriſtiani dicūt ieſū eſſe deum. ſed deo nō cōpetit comedere nec ieiunare. igit̄ ē deriſibile dicere deū eſurire. Cū moyſes q̄ fuit ſolū homo nō eſurijt poſt ieiuniū .xl. dieꝝ et .xl. noctiū. Reſpondet Nico. de lyra. ꝙ chriſt⁹ eſt ꝛ erat verus deus et hō. et ꝑ paſſionē ſuā voluit redimere gen⁹ hūanū. propter quod ante reſurrectōnē ſuā habuit corpus paſſibile et mortale. Jeiunauit ergo ꝛ eſurijt et afflictōes īmo mortē ꝓ nobis ſuſtinuit. nō in deitate qꝛ hoc eſt īpoſſibile ſed ī hūanitate. et ſic nobis meruit gratiā et gl'iam. Und̄ ſuꝑ illud Geneſ. xxiiij. Et introduxit eaꝫ yſaac. Dicit ra. mgr̄ badaraſſen ħ eſt rex meſſias quē elegit deus ſanctus et benedictus vt coleret eū toto corde. daretq; cor ſuum ad petendū miſias ꝓ iſrael ꝛ ad ieiunandū et humiliandū ſe ꝓ eis. ſicut ſcriptū eſt Yſa. liij. Jpſe vulneratus eſt propter iniqtates noſtras attrit⁹ eſt propter ſcelera noſtra. diſciplina pacis nr̄e ſuper eū. et liuore eius ſanati ſum⁹. Q autē dicit p̄dictus iudeus ꝙ moyſes p⁹ ſuū ieiuniū nō eſurijt falſū eſt. qꝛ poſtea nō comediſſet. Nec eſt ſimile de vtroq; . nā manichei ꝛ ceteri heretici dicturi erāt ꝙ xp̄s nō habuit carnē ex elementis cōpoſitam ſed celeſtē et fantaſticaꝫ. Ad quoꝝ errores repellēdos oꝑtuit exprimere eſuriē chriſti. Judei vero hoc nō erant dicturi de moyſe. et ideo nō oportuit vt ſcriptura mentionē faceret de eſurie moyſi ſicut euangeliū fecit de eſurie chriſti q̄ ꝑ hanc eſuriēm ſe nō ſolum humanā infirmitatē ꝛ veram humanā naturā oſtendit ſ; et occaſionē temptatori ſuo dedit Propt̄ qđ ſequit̄. A [Et accedens temptator] Ubi notādū ſm̄ Nico. de lyra. ꝙ diabol⁹ ſciebat ꝑ prophetas ꝙ ventur⁹ erat ī mundū verus deus et verus hō. vt habet̄ expſſe Yſa. ix. Paruul⁹ natus eſt nobis et filius dat⁹ eſt nobis. Ecce vera hūanitas. Et vocabit̄ nomen eius admirabil'. conſiliarius. deus fortis. pater futuri ſeculi. p̄nceps pacis. Ecce manifeſta ei⁹ diuiītas. Pluribꝫ etiā alijs locis exprimit̄ hoc ſed trāſeo cauſa breuitat᷒. Similiter ſciebat diabolus tēpus natiuitatis xp̄i cōpletū . tum propter hebdomadaſ daniel' in q̄bus erat determiāte p̄fixus termin⁹ ſui aduētus. tū propter trāſlationē regni iudeorū ad herodē alienigenā ꝓut fuerat predictū ꝑ iacob patriarchā Geñ. xlix Sed neſciebat certitudinaliter ꝙ ieſus nazarenus eſſet ip̄e chriſt⁹ d̄ quo talia fuerūt dicta. eo ꝙ myſterium incarnatōis fuit ſeptē ſigillis clauſuꝫ ne pateret diabolo vt dixi ſupra ī die circūciſiōis. Uerū

tamē propter eminentiā ſanctita/
tis ieſu et propter cōpletōem tem
poris reſpectu aduētus chriſti. et
propter ſigna facta in chriſti nati
uitate ꝛ in ei⁹ baptizatiōe. et pro/
pter teſtimoniū āgeloꝝ ad paſto
res. propꝰ ſtellā que apparuit ma
gis. propter teſtimoniū ſymeōis
ꝛ anne. et propter teſtimoniuꝫ io/
hānis et alia talia habuit diabol⁹
fortem cōiecturā ꝙ ipē eſſet ver⁹
deus et meſſias ꝓmiſſus in lege
ꝛ ꝓphetis. Et ideo voluit de hoc
experientiā accipe et certitudinem
ꝑ temptatōem. et vltra hoc inten
debat eū ꝑ hanc temptatōem in/
ducere ad peccatū ſi inueniret pu
rus homo. Sed diabolus nullū
illorū obtinuit vt patebit. B
Diceres. ex quo diabolus ꝓncipa
liter intēdebat expiri ſi ieſus eſſet
meſſias et verus de⁹ et hō. quare
noluit ſibi chriſt⁹ hoc patefacere.
Hoc ſoluit glo. ſuꝑ illō. j. Cho. ij
Dei ſapientiā in myſterio que ab
ſcondita eſt nemo principuꝫ hui⁹
ſeculi cognouit. ſi em̄ cognouiſſēt
nunꝙ regeꝫ glorie crucifixiſſent.
Suꝑ quo dicit glo. ꝙ demōes ſa
pientiā dei de modo redemptōis
generꝭ hūani ꝑ ieſu nazareni mor
tem implēde ſi cognouiſſent non
ſuggeſſiſſent ipm crucifigi. q2 nō
ſuggereret illū diabolus crucifigi
ꝑ quem ſe ius ſuū ſciret ꝑdere ſu
per humanū genus. Illa ergo ſꝫ
doctores eſt cauſa ꝙ chriſtus na
zarenus noluit diabolo patefieri
clare ꝙ ipē eſſet meſſias deus et
homo. et ꝙ tali ꝓceſſu ꝛ mō volu
it redimere ꝛ eripe humanū gen⁹
ō poteſtate ſua. Etiā diabol⁹ non
ꝑ ſe mutauit lapides i delicatiſſi
mos cibos dicēdo ſe a deo miſſuꝫ
ad reficiendū eum in deſerto. Il
la em̄ fuiſſet maior et fortior tem
ptatio. ſed ideo nō fecit. quia ſolū
voluit ſcire ſi eſſet meſſias quem
ſciuit velle liberare genus huma
nū ꝑ ipius mortē et paſſionē. vt
inuento ꝙ eſſet meſſias diſſuade
ret om̄ibus ne interficerēt eum.
Vñ Leo papa in ſermōe de qua
drageſima dicit ꝙ nō ideo indu/
xit eum pricipaliter diabol⁹ ad fa
ciendū de lapidibus panē vt ioi/
dinate comederet ſed vt eius diui
nitatē cognoſceret. et ſi eſſet meſſi
as precipue. [Accedens igiꝰ tem/
ptator dixit ei. Si filius dei es] .ſ.
naturalꝰ et ꝑ conſeq̄ns ei equalꝰ in
poteſtate. tūc vt appareas fili⁹ dī
ꝛ eſuries repellas [dic vt lapides
iſti panes fiāt] Chryſo. Cogitauit
diabolus apud ſe ſi poterit de la/
pidibus facere panes vere filius
dei eſt. ſi autē nō poterit homo ē.
[Qui rñdens] caute ꝙ nec diuinita
tem eius poterat ꝑpendere nec ip
ſum ad gulā inducere [dixit. Scri
ptū eſt] ſcꝫ Deute. viij. [Non in
ſolo pane] ſcꝫ naturali [viuit hō.
ſed in omni verbo quod ꝓcedit ō
ore dei] .i. de ſacra ſcriptura que ē
tanꝙ os dei. eo ꝙ ꝑ eaꝫ loquitur
omne qō vult ab homīe fieri. vt
dicit Greg. xvij. moralꝰ. Verbū er
go quod ꝓcedit de ore dei eſt oīs
inſtructio et oīs cōſolatio que ꝓ/
uenit ex meditatōe. auditōe. lectō
ne diuinoꝝ eloquiorū in quibꝫ in
ueniunꝰ verba medicinalia cōtra
omnē vexatōem ſpūalē ꝛ etiā exē
pla de his q̄ talia paſſi ſunt ꝛ ad/
iuti. ꝛ ſignꝰ ibi inueniunꝰ ꝓmiſſio
nes eterne btitudinis q̄bus aīa
contra duricies laboꝝ reficiꝰ.
C Nota ꝙ dñs in qualibꝫ illa

rū temptationū clipeo ſcripturarū ſe defendit. qꝛ in qualibet dicit. ſcriptū eſt. in quo nos docuit ꝙ ꝑ ſcripturā ſacrā poſſum⁹ et debe/mus nos defēdere cōtra oīa temptamenta. Quod etiā pulcre ꝺ ducit Greg. ſuꝑ Ezech. ꝑte. ij. om e. iij dicens. Uniuerſa munitio in ſacro eloquio cōtinet̄. ibi q̄ppe ſunt ꝑcepta dei et exempla iuſtoꝝ. ſi ei torpet anim⁹ a deſiderio conditoris ſui audiat q̄d dicitur. Diliges dn̄m deū ꝛc. Si q̄s in odiū forſitan labit̄ ꝓximi audiat q̄d dicit̄. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſum Si res aliēa cōcupiſcit̄ audiat q̄d dicit̄. Non cōcupiſces rē ꝓximi tui Si de iniuria que a ꝓximo ore vl̄ facto facta eſt ad irā mens incenditur audiat q̄d dicit̄. Non q̄ras vltionē nec memor eris iniurie ciuiū tuorū. Si in carnis cōcupiſcētia in mulierē ſauciata mens accēdit̄. ne ocul⁹ mentē inficiat audiat quid ibi dicit̄. Qui viderit mulierē ad concupiſcēdū eam iā mechatus eſt eam in corde ſuo. Contra inimicū forſitā quiſq̄ꝫ animū ſuū relaxare diſponat in odiū audiat q̄d illic ſcriptū eſt. Diligite inimicos veſtros bn̄facite his q̄ ꝛc. Si is q̄ aliena iā nō rapit adhuc forſitan ſua inordinate retinet audiat q̄d illic dicit̄. Uendite q̄ poſſidetis et date elemoſynā. Infirmantis anim⁹ ꝑfrui deſiderat ꝺo ſimul et ſeculo. audiat q̄d ibi ſcriptum eſt. Qui nō renūciauerit oībus que poſſidet nō poteſt meus eſſe diſcipulus. Corporē q̄s appetit. labores ꝓ dn̄o ſubire etiā ꝑuale ꝛ refugit audiat q̄d ibi ſcriptū eſt. Qui nō colligit mecū diſpgit. Quot ergo ibi ꝑcepta ſūt tot noſtri pectoris munimina. Illa ergo arma ſumam⁹ ad depellēdū inuiſibilē hoſtem. Qꝺ verificat̄ nō ſolū de vita ſpūali ſed etiā corꝑali. ſicut patet de moyſe qui ieiunauit q̄draginta dieb⁹ et q̄draginta noctibus verbo dei corꝑaliter et ſpūaliter ſuſtentatus. vt dictū eſt prius. Dicit Rabanus ꝛ Grego. ꝙ auctoritate ſcripture vtit̄ xp̄s: qꝛ vult vincere hūilitate nō poteſtate. dans nobis exemplū vt q̄tiens a prauis hoībus aliq̄ patimur ad doctrinā ante animemur q̄ꝫ ad vindictā. Diceret aliquis Cum ieſus fuerit deus q̄re rn̄dēdo diabolo dixit. Non in ſolo pane viuit hō ꝛc. Nōne meli⁹ et magis merito dixiſſet. ſed in omni verbo quod ꝓcedit de ore meo. Sꝫ debuit allegare ſcripturā ſic̄ ſtat Deutero. viij. Et etiā qꝛ dn̄s voluit diabolo celare ſuā deitatem quā ip̄e diabol⁹ querebat expiri ꝑ tēptatōeꝫ. ꝛ iō nō debuit dicere. ꝺ ore meo. qꝛ loq̄bat̄ vt hō celās diuinitatē. Dn̄s etiā voluit ꝑ ſcripturā excludere tēptatōem diaboli ꝛ ideo debuit ip̄aꝫ ſacrā ſcripturā allegare ꝓut iacet in textu in quo ponit̄ de ore dei. Et ꝓpter eandeꝫ rōem nō debuit dicere. i oī re q̄ ꝓcedit ꝛc. qꝛ nō ſic in textu ē ſꝫ ſtat in oī verbo qꝺ ꝓcedit de ore dei. ſeq̄t̄. [Tūc aſſūpſit eū h̄ diabol⁹] D Scꝺo tēptauit eū diabol⁹ de ſuꝑbia et ad eūdē finē ad queꝫ ꝑus. Dicit̄ ergo. [Tūc aſſūpſit eū diabol⁹ in ſctāꝫ ciuitatē] .i. i hieruſalē q̄ dicebat̄ ſctā. qꝛ i diuio cultu ꝺputata Tēplū ei erat ibi nec erat tūc licitū alibi ſacrificare ꝺo. [Et ſtatuit eū ſuꝑ pīnaculū tēpli] .i. faſtigiū ſiue ſūmitatē tēpli. Et dicit Nicolaus ꝺ lyra. ꝙ pinnaculum erat tectū tēpli quod erat deſuꝑ

planũ ſicut fiebãt tũc dom⁹ pale ſtinoꝝ. Erat em̃ vt dicit Chryſoſ. intentio demonis eũ illuc portã tis. vt a populo ciuitatis ip̃e ih̃s quaſi volare videret. et ſicin vanã gl'iam ferret. Sed diuina ṽtute fecit ꝙ neſciente demone null⁹ eũ vidit. [Et dixit ei Si fili⁹ dei es] Hiero. In omnib⁹ his temptati onibus diabolus hoc agit vt in/ telligat ſi filius dei ſit. Sed xp̃us ſemꝑ ſic reſponſuꝫ tẽperat vt am biguũ relinquat. cogitabat diabo lus ſi deſcẽderet per aera volãdo ſine leſione ſui filius dei eſſet Ṽñ dicit [Mitte te deorſũ] Chryſo. Non impellebat eũ nec tetigit ſꝫ ſolum ei ꝑſuaſit vt ſic ſe p̄ꝑcipitarꝫ deorſum. Et ſciamus. Om̃is qui obedit diabolo ip̃e ſe ꝑ̃ꝓ̃icit deor ſum. nõ diabolus. Poteſt enim ad malũ hortare. artare autẽ ſiue cogere nõ põt. Unde Bern̄. i ſer. de illa dñica. Nobis inquit eſt ſi vinci volum⁹. nemo noſtꝝ ĩ hoc certamine deijcit̃ inuitus. põt iui tus ſuſtinere tẽptatõis motũ ſed in te eſt ſi volueris dare vel nega re cõſenſum. in tua facultate eſt ſi volueris inimicũ tuũ facere fuuꝫ tuũ vt tota eius machinatio coo peret̃ in bonũ. Et q2 chriſt⁹ prius vſus eſt autoritate ſcripture. ⁊ iõ etiã diabolus volẽs ſe oſtendere ſapientẽ etiã aſſumpſit autorita/ tem ſcripture. q. d. Si es dei fili⁹ tũc potes deſcẽdere propria virtu te et miniſterio angeloꝝ [ſcriptũ eſt eni de te. Quoniã angel' ſuis de⁹ mãdauit de te] ⁊c̃. Hierony. Male interp̃tat̃ diabolus ſcrip/ turas. q2 hec prophetia nõ eſt de chriſto ad l'ram ſed de quolibꝫ vi ro ſancto ſignant̃ cõfidente ĩ deũ

Alia vide in lectura. ſequit̃. [Ait il li ieſus] Chryſo. Nihil motus ni hil indignatus ſed cũ multa mo/ deſtia cũ ſcripturaꝝ voce eı rñdit dicens. [Scriptũ eſt] Deute. vi. [Non teptabis dñm deum tuũ] E Temptare em̃ deũ eſt que/ rere experimẽtũ ꝺ dei virtute abſ qꝫ ineuitabili neceſſitate. ⁊ hoc pec catũ eſt. q2 quãdocũqꝫ homo ha bet aliquid qꝺ põt facere ſ̃m viaꝫ humanam ad euadendũ ꝑiculũ: nõ debet illud obmittere, queren do diuinũ experimentũ Per hoc ergo rñdit dñs diabolo tẽptanti eum. q2 cũ poſſet de pinnaculo tẽ/ pli deſcendere ꝑ viam hũanaꝫ ꝑ gradus factos ad hoc in tẽplo nõ debebat ꝑ aliã viã deſcẽdere. Ubi ergo ex humana rõne et conſilio poteſt hõ habere qꝺ faciat nõ de bet deũ temptare. ſed vbi deficit humana ratio cõmendet ſe deo ñ temptãdo ſed deuote cõfidendo. vt vult glo. hic. Contra hanc chri ſti rñſioneꝫ arguit ꝑfidus iudeus dicens. Si fuit deus vt dicũt xp̃i ani tunc in eo fuit poteſtas faciẽ di miracula. et ideo ſi miſiſſet ſe ꝺ orſum ſine leſione nõ fuiſſet aliꝗ̃ temptatio diuina: nec peccatum. Item viri ſancti legunt̃ deũ tem ptaſſe nec ex hoc reprobant̃ ĩ ſcri ptura. ſed magis cõmendant̃. vt helyas. iij. Reguꝫ. xviij. vbi dixit deo. qui exauditus erit ꝑ ignẽ ipſe ſit deus. Et Helizeus. iiij. Reg. v. dixit ad regem iſrael de Naaman Ueniat ad me et ſciat prophetaꝫ eſſe in iſrael. Similiter Gedeon Judicum. vi. temptauit deum ꝗ̃/ rens ſignum in vellere. Item de us non inducit homines ad ma/ lum inducit autẽ ad ſui tẽptatõeꝫ

Malach.iij.dicēs. Inferte om̄ez decimā. ⁊ ſit cib⁹ in domo mea et ꝓbate me. Sup̱ h̄ rn̄deť q̄ dn̄s voluit textū moyſi allegare dia/ bolo ſic̄ ſtat. Et cū iude⁹ vult argu ere q̄ tēptatio nō ſit pctm̄ māife/ ſte dic̄ ꝯ dn̄z q̄ arguit maliciā po puli Nūeri.xiiij. Tēptauerūt me iā p̱ decēvicel Itē ps.xciiij. Nolite obdurare corda vr̄a ſic̄ in exacer/ batōe ſ̄m diē tēpta.i deſer. vbi tē pta.me p.vr̄i. ¶ Sed q̄d dicit de viris ſctis. Pro illo eſt notan dū q̄ tēptare eſt experimētum de aliq̄ accip̱e Null⁹ aūt q̄rit experi/ ri de illo de q̄ eſt cert⁹. ſʒ de illo d̄ q̄ ē dubi⁹. Pōt āt q̄s experire de aliq̄ dupliciť.ſ.facto aut v̄bo. ver bo q̄dē cuʒ q̄s q̄rit aliq̄d a vicino ſuo vt expiatur an iuuaret euʒ in neceſſitate ſua Facto cū fac̄ aliq̄d q̄d nō videť ordiabile ad aliq̄d ni ſi ad tl̄em expientiā. Et tl̄is res d̄r tēptatō vt cū q̄s fac̄ currere equū ſine neceſſitate aliq̄ ſiue vtilitate d̄r tentatio equi. q̄r tl̄is curſus equi nō videť ad aliud ordiabilis. niſi ad accipiēdū experimētū de equi velocitate. ſi aūt faciat eū currere ꝓpter neceſſitatē aliquaʒ. vt ꝓpter fugā hoſtiū aut ad capiēdū ceruū nō eſt tēptatō equi. dubitare autē de his q̄ p̱tinēt ad p̱fectōnē diui/ nā. vt eſt dei potētia aut bonitas ⁊c̄. ſemp̱ eſt malū. ⁊ iō q̄ facit aut dicit aut ſine neceſſitate ⁊ vtilitate ad expiēdā diuinā potētiā aut di uinā volūtatē tēptat deū et pec/ cat. Et ideo exponēs ſe ſine neceſſi tate ⁊ vtilitate periculo vite expe/ ctās ſuari a deo tētat deū cū poſ/ ſit ſuari alio mō. tl̄e eſt q̄d ſugge rebat diabol⁹ xp̄o dn̄o dicēſ Mit te te deorſū. ⁊ licʒ dn̄s p̱ v̄tutē po tuiſſet h̄ facere ſine p̱iculo tn̄ hoc nō fecit. q̄r voluit diabolo celare deitatē vt dctm̄ eſt p̄us. et voluit excludere tentatōʒ demonis p̱ ſa crā ſcripturā. ⁊ ideo bn̄ rn̄dit p̱ il/ lud q̄d hoīb⁹ ꝓhibeť. potuit enim p̱ gͣdus deſcēdere de pinaculo ſic̄ hō. Q̄ꝫ igiť aduerſarius arguit de helia nō valet nō em̄ peciit ſignuʒ p̱ ignē deſcēdentē ſine vtilitate. ſʒ ad h̄ vt pp̱l'us iſrl' a cultura baal recederet ⁊ coleret deū verū. Iteʒ hoc fecit de p̄cepto dn̄i dicēt̄ ſibi Vade ōn̄de te achas. Vn̄ tūc re/ uelat⁹ erat ſibi mod⁹ p̱cedēdi cō/ tra ꝓphetas baal. licet h̄ totaliť n̄ ſit exp̄ſſum. q̄r nō oīa ſcribuntur. Eodē mō dicēduʒ eſt de helyzeo. Curauit em̄ naamā ex diuia reue latōne ⁊ diuia v̄tute. ⁊ ꝓpter nota bilē cauſā ⁊ vtilitatē. Ipe em̄ naa mā relicto ex h̄ ydolatria cōuerſ⁹ fuit ad colendū vnū verū deum. Vn̄ vt habeť.iiij. Regū.v. Ipſe dixit nō faciat ſu⁹ tuus vltra ho locauſtū aut victiaʒ dijſ alienis ni ſi dn̄o ſoli. De Gedeon v̄o d̄r vno mō q̄ h̄ fecit ex iſtictu diuīo. et ſic nō peccauit. Inſtinct⁹ em̄ diuin⁹ nō ipellit ad malū. Alio mō d̄r q̄ Gedeō nō dubitauit de potentia q̄n p̱ ipaʒ poſſʒ ſaluare pplʒ nec d̄ v̄bo dn̄i dicēt̄ ſibi. Vade i hac fortitudīe mea liberab iſrahel q̄n̄ eſſet v̄bū. ſʒ ig̃rauit an ꝓmiſſio eſ ſet abſoluta q̄ ſp̱ ipleť. an ꝯditio nal'.ſ. niſi Gedeon ⁊ ſocij ei⁹ pone rēt ipedimtū p̱ aliq̄d pctm̄ freq̄nť em̄ in ſacra ſcriptura ꝓmiſſiones diuīe intelligunť facte ſub tl̄i con ditōe q̄uis nō exp̄mať Vn̄ Iere. xviij. Subito loq̄r de gente et de regno vt edificē ⁊ plātē. Idē. Si fecerit malū i oc̄lis meis ⁊ n̄ audi

ar voce meã penitẽtiã agã ſup bo nũ qđ locut⁹ ſũ vt facerẽ. Timuit igit̃ Gedeõ ne p fragilitatẽ ſuã ꝛ ſo cioꝝ eius puenirẽt malũ ꝛ ſic ipe/ dimẽtũ dicte pmiſſiõis. Petijt ḡ hũilit̃ a deo doceri p ſignũ ꝙ nõ pueiret t'le impedimẽtũ. vt cõſtã/ tius ꝛ expeditius iret ad pliũ. pt̃ qđ petijt duplex ſignũ. vnũ p ſe ꝛ vnũ p ſocijs ſuis. Ad auctoritatẽ Malach. dicẽdũ. ꝙ iudei tenebãt̃ ſoluere decimas ex pcepto dei. et p cõſequens h̃ erat neceſſe ex pte ſoluentiũ ꝛ vtile ex pte recipienti/ um. Erat em̃ ad ſuſtẽtationeꝫ mi/ niſtroꝝ dei. Ad hoc em̃ inducebat dñs ppl'm p pphetã dicentẽ. In/ ferte om̃eꝫ decimã ꝙ aũt ſubdit̃. Probate me ſup h̃. ꝛc̃. ly pbate nõ tenet̃ hic cauſalit̃ ſic intelligen do ꝙ ſoluerẽt decimas ad pban/ dũ ſeu tentandũ ſi p hoc de⁹ api/ ret eis cathara ctas celi. ꝛ eſt ſenſ⁹ Si impleueritis pceptũ de deci/ mis ſicut tenemini. ꝛ ego cõſequẽ ter m'tiplicabo bona vr̃a. ſicut di cit̃ Yſa. j. Si volueritꝭ ꝛ audieritꝭ me bona terre comedetis. Hec ex dictis Nico. de ly. in rñſionibꝫ ad argumẽta cuiuſdã pfidi ꝛ temera rij iudei. ¶ Seq̃t̃. [Tũc iteꝝ aſſumpſit eũ diabol⁹ in mõtẽ ex celſũ valde] Tercio tentauit eum de cõcupiſcẽtia oculoꝝ ſeu de aua ritia. Quia vt ſeq̃tur in l'ra [Oſtẽ dit ei om̃ia regna mũdi] Nõ ſic ꝙ de illo loco poſſet videre om̃ia re gna ꝛ omnes ciuitates determi/ nate. Sed vt vult Chryſ. oſten/ dendo ei diuerſas mundi partes dixit ei tale regnũ eſt in tali ſitu. et tale in tali enarrãdo in breuibus magnitudinẽ et gloriam illorum regnorum. Et dicit Ni. de lyra. ꝙ omnis illa oſtenſio fuit magꝭ ad auditũ ꝙ̃ ad viſũ Quo facto di/ xit ei. [Hec oĩa dabo tibi. ſi proci dens adoraueris me.] q̃ſi diceret In illis faciã regem te. Et hoc di/ abolus arrogãter loquebat̃. Nõ em̃ potuit facere. ſed mentiebat̃ qm̃ mendax eſt ꝛ pater eius. ſ. mẽ dacij. Joh. viij. Creature em̃ cor/ porales nõ ſũt in poteſtate eius. niſi inq̃tũ ſibi a dño deo pmitti tur. [Tũc dixit ei ieſus. Uade ſa/ thanas] i. recede a me. q꞉ aduer/ ſarius es veritatis. Hoc aũt chri ſtus quaſi cũ ĩdignatõe dixit qđ nõ fecit in pcedẽtibus tẽptatõibꝫ. vt diſcam⁹ illi⁹ exẽplo iĩurias no ſtras eq̃nimiter ſuſtinere. dei aũt iniurias nec vſq꞉ ad auditũ ſuffer re vt vult Chryſ. Maria autem deo fit iniuria cũ cult⁹ ſibi ſoli de bitus ĩpendit̃ diabolo. qđ diabo/ lus hic facere ſuggerebat. [Scri/ ptũ eſt em̃] Deut̃. vi. [Dñm deũ tuũ adorabis ꝛ illi ſoli ſeruies] ſꝫ cultũ latrie. Eſt em̃ latria ſeruituſ ſoli deo debita p ſe. hoĩes aũt ve/ nerari pñt dulia. ¶ Ubi notãdũ ꝙ adoratio put eſt actus latrie ẽ cõfeſſio corde ore et ope. q̃ q̃s cõ/ fitet̃ aliquẽ pcipuũ ſuũ in entibus cũ excluſiõe maioꝝ dñoꝝ reſpe/ ctu ſerui. Et talẽ cõfeſſionẽ in ſinu at exhibitio reuerẽtie q̃ fit cũ tota li pſtratiõe hoĩs in terra. p h̃ eniꝫ hõ deſignat ꝙ nihil penit⁹ virtu/ tis habꝫ ſine illo. ꝛ ꝙ ille oĩmodã ptãtẽ habꝫ ſup illũ. Et potiſſimuſ ḡdus ydolatrie cũ h̃ fit creature. queadmodũ hic diabolus experi uit a xp̃o cũ dixit. ſi procidens ꝛc̃. Alio modo cõmittit̃ idolatria in om̃i caſu. in quo dũ hõ humana via nõ poteſt ſe iuuare recurrit ad

aliud q̃ ad deũ. videlicʒ ad aſtra. ad incãtatrices et alias ſuꝑſtitiones. Et ſm hoc ſurgũt innumerabiles modi idolatrie de quibꝫ eſſet longũ enarrare. [Tunc reliqt eũ diabolus. Chryſo. Angeli ꝑcipienti dño receſſerũt adeo vt locus diabolo aduerſus chriſtũ dareť. ne forte videns angelos circa eum nõ appropinquaret ad eum. Receſſerũt ab eo ergo ãgeli vt cõuenienti⁹ locuʒ tẽptandi haberet diabolus. Et etiã vt victoria chriſti excellẽtior appareret. Dicit enĩ gloſa. ꝙ angeli ſancti agoneʒ dñi ꝓcul aſpiciebãt ne videreť eorum ſubſidio diabolũ viciſſe. Jp̃o igiť tẽptatore victo et ꝑ confuſiõe recedente [acceſſerũt angeli ꞇ miniſtrabãt ei]ſicut vero dño ꝓꝓꝛij ſerui. Chryſ. Qꝫ angeli miſtrabant chriſto ſcim⁹. ſed in qbus miniſtrabant neſcimus

De eadem dñica Ser. xviij

Ductus ẽ ie

ſus in deſertũ a ſpũ ꞇc. Mat. iiij D Solẽt pugnaturis famoſoꝝ exẽpla preponi victoꝝ vt ex hoc forti⁹ ad pugnam animeť. Et qꝛ nũc ꝑncipiũ qdrageſime q̃ eſt tps pnie ꝑ quã pniãm cõflictũ cũ diabolo iim⁹. idcirco p̃ſens euãgeliũ hodie legitur in q̃ maxime victoria dñi nr̃i ieſu xp̃i exemplũ ꝓponiť q̃liť ipe cũ hoſte viriliter dimicauit ꞇ glorioſe triũphauit vt ꝑ hoc ꞇ nos animemur ꞇ ad dimicãduʒ contra noſtꝝ aduerſariũ inſtruamur. xp̃i eñ victoria nob eſt ĩ adiutoriũ et exẽplũ. Vñ Aug. in. iiij. li. ð trini. Chriſt⁹ diabolo tẽptãdũ ſe ꝑbuit vt ad ſuꝑandas ei⁹ tẽptatões mediator nõ ſolũ ꝑ adiutoriũ ſʒ etiã ꝑ exemplũ. Et qꝛ diabol⁹ ad temptãdũ chriſtũ occaſionẽ ſũpſit ex tribꝫ. ſ. ex tpe. ex loco. ex ieiunio. idõ euãgeliſta iſta tria cõmemorat a ꝑncipio euãgelij. Et ꝑmo innuit ð tpe ex quo occaſionẽ recepit. cũ tunc. ſ. ſtatim poſt baptiſmũ ductus eſt a ſpũ. ſ. ſctõ. i. ꝑ inſtinctuʒ ſpũſſcti. hũanitas eñ xp̃i fuit organũ diuinitatis. ꞇ idõ ad oĩa mouebať inſtictu ſpũſſcti. Vñ Gre. in ome. Vere et abſqꝫ q̃ſtiõe acciṕiť vt a ſpũſctõ in deſ̃tuʒ ductus credať. vt eũ illuc ſpũs ſuus duceret vbi hũc ad temptandũ ſpirit⁹ malignus inueniret. Scdo addit de loco tẽptatõis ex quo occaſiõeʒ recepit in deſertũ. vt. ſ. in loco deſerto orõi apto ſuũ ſpm̃ ꝓ nobis offerret deo patri. vt tẽptaretur a diabolo. Deſert⁹ eñ loc⁹ maxie eſt aptus tẽptatõi. Vñ Chryſoſ. Tũc enim maxime inſtat diabolus cũ viderit ſolitarios exeũtes ꞇ attẽtos ſibi Sic ꞇ mlierẽ tẽptauit ſine viro eã inueniẽs. q̃cũqꝫ cogitatio talibꝫ inciderit diu pſeuerat ĩ eis. ¶ Notãdũ circa dicta ꝙ dominꝰ nõ ſeip̃m ingeſſit ĩ tẽptatõꝫ Vide in alio ſmõe. xvij. V. Sed eſt dubiũ ꝑmũ quare xp̃s ſtatim poſt ſacramentũ ĩnouatõis qð ẽ baptiſmus tẽptari voluit. Vide vbi ſupra. Secundũ dubiũ quare tẽptari voluit. vide ibidẽ. Seqtur. [Et cũ ieiunaſſet. xl. diebus et xl. noctibꝫ poſtea eſurijt.] Vbi euãgeliſta ponit terciã cãm tẽptationis. ſ. ieiunij. J Sʒ q̃riť ꝑmo quare chriſtus ieiunauit cum ieiunio non indiguit. Vide vbi ſupra. Secundo queritur quare

tanto tpe.ſ.xl.diebꝰ.et.xl.noctibꝰ
ieiunauit. Illius aſſignant̃ multe
cauſe. Prima cã vt myſteriũ q̃/
dragenarij numeri inſinuaret q̇
eſt numerus remiſſiõis .vt ptꝫ ex
ſuis ꝑtibꝰ aliquotis ſimul ſũptis
redit numerꝰ qnquagenariꝰ q̇ eſt
annus iubileꝰ Et hãc rõneꝫ aſſigñt
btũs Aug. in li.lxxxiij.queſtionũ.
Itẽ qꝛ dñs tot ãnos duxit filios
iſrael ꝑ deſertũ ad terrã ꝓmiſſio/
nis. Itẽ tot menſibꝰ chriſtꝰ mũ/
do publice p̃dicauit. Itẽ tot ſepti
manis chriſtꝰ in virginis vtͦ mã
ſit. Itẽ tot diebꝰ moyſes ⁊ helyas
ieiunauerũt. Itẽ tot horis iacuit
dñs in ſepulchro .licet Augꝰ .iiij
de trini. tm̃ cõputet.xxxvi. horas
ſed ipſe incipit cõputare ab hora
ſepulture.nos aũt ab hora mortꝭ
Scd̃a rõ vt intelligamꝰ legẽ et
prophetas nõ diſcrepare ab euã/
gelio. Nam in lege ⁊ ꝓphetis con
ſecratũ fuit tãtoꝝ dieꝝ ieiunium
ideo dignũ fuit vt cõſecraret̃ ab
euãgelio. In moyſe lex.in helya ꝓ
phetie. et in xp̃o euangeliũ intelli
gunt̃. Hanc rõem dat Leo papa.
Tercia rõ ſm Gre. eſt quia p̃ce
pta decalogi in q̃ttuor euãgelijs
continent̃. Vñ nos delinq̃ntes cõ
tra p̃cepta euãgelica q̃tuordecies
h̓ eſt.xl. dies culpas q̇ cõtra legẽ
⁊ euangeliũ cõmiſimꝰ ieiunando
punire debemꝰ. Quarta ratõ
ſm eundem eſt qꝛ in hoc mortali
corpe ex q̃ttuor elementis ſubſiſti
mus ex quoꝝ vno quoqꝫ cõtra de
cẽ p̃cepta delinq̇mus .iõ rõnabili
ter ipm corpꝰ noſtꝝ q̃tuordecies
affligimus. Quĩta rõ ſm eũ/
dẽ eſt.qꝛ ſicut ex lege inuenit̃ of/
ferre decimas aliaꝝ reꝝ. ita offer
re debemꝰ decimas totius anni.
vide eum. Sexta rõ ſm Amb.
quia.xl.diebus aque diluuij inun
dauerũt ꝑ quas pctõres extermi
nati fuerũt.et exinde illuxit celi ſe
renitas .Sic ſacro illo tpe ieiunij
peccata abolent̃ et refulget diuĩa
clementia. Et nota ꝙ ſm Greg.
licꝫ toto tpe nec de die nec ĩ nocte
comederit.nos tñ fragiles ipm in
hoc imitari nõ poſſumꝰ. et iõ ſin
gulis diebꝰ ſumẽdo cibũ ſemel ie
iunamus. Iſte vͦ defectus ꝙ con
tinuatis diebꝰ et noctibꝰ continu
ando ipm imitari nõ poſſumus.
ſupplet̃ ꝑ hoc ꝙ nos ſingulꝭ ãnis
illud tps ieiunij obſeruamꝰ.cum
tñ chriſtus vna tm̃ vice illud ſer/
uauerit. Itẽ ſm Aug. in ſermone
de q̃dragesima. Licet xp̃s ſtati pꝰ
acceptũ baptiſma icepit h̓ ieiuniũ
nõ tñ credendũ eſt eũ nobis ꝑ h̓
regulã obſeruatõis dediſſe vt nos
ſtatim poſt epiphaniã q̃drageſi/
mã incipiamus .ſed appropinq̃n
te tpe paſcali qñ maiori luctami
ne cũ temptatore cõfligimur tũc
eſt ieiunandũ vt corpus impleat
de caſtigatõe militiã.et animꝰ im
petret de hũiliatõe victoriam.
¶ Itẽ triplex eſt ieiuniũ. Primũ
meroris et penitẽtie. vt niniuitaꝝ
Aliud ſobrietatis et abſtinentie.
vt Daniel et ſocioꝝ eius. Terciũ
eſt gaudij et exultatõis dũ moti/
bus carnalibꝰ ſedatis ex nimia cõ
tẽplatõne et deſiderio eterne vite
comedere obliuiſcimur. Seq̃t̃ i
euãgelio. [Et accedens tẽptator]
Diabolus em̃ vt audiuit in bap/
tiſmo xp̃i vocẽ patris. Hic eſt fili
us meus dilectus.ſecutꝰ eſt xp̃m
in deſertũ et obſeruauit q̇d agerꝫ
Et videns eũ poſt.xl. dieꝝ ieiuniũ
eſurire acceſſit vt tẽptaret volẽs

experiri an eſſet deus. Nã ſm̃ Ni
colaũ de ly. vt ſup̃ [Accedẽs ergo
ait temptator. Si fili⁹ dei es dic
vt lapides iſti panes fiant] Scie
bat ſcriptũ eſſe. Ipe dixit et facta
ſũt. Jõ blãdiť ei dicẽs Dic ſolum
modo fiet. ꝛ ſic apparebit ꝙ filiuſ
dei ſis R Et nota ꝙ xp̃s ad/
huc nullũ miraculũ fecit. Nã ini/
tiũ ſignoꝝ ſuorum fuit cõuerſio
aque in vinum in nuptijs vt vult
Chryſ. Et diabolus p̃m⁹ fuit qui
h̃ expetiuit ab eo Sꝫ illud ad ſug
geſtionẽ ſuã fieri ñ debuit. Prio
qꝛ ſi h̃ ad ſuaꝫ ſuggeſtionẽ feciſſet:
ipe ſibi innotuiſſet. ꝛ ſic myſteriuꝫ
paſſionis impediuiſſꝫ. qꝛ ſi cogno
uiſſet dñm glie non crucifixiſſent
j. Corin. ij. Scd̃o vt doceret nos
fugere oſtentatõnẽ. Tercio vt do
ceret nihil eſſe faciendũ ad diabo
li ſuggeſtionẽ. etiã ſi bonũ ſit qđ
ſuggeriť. ipſe em̃ ſp ad malũ ordi
nat vt acrius fallat. Quarto non
fuit neceſſariũ dñm miraculũ fa/
cere ꝑ ſuſtentatõe ſua. potuit em̃
recurſũ habere ad humana ſubſi/
dia ꝛ ſibi de cibo ꝓuidere. ſicut Jo
hãnes baptiſta fecit cuꝫ morabať
in deſerto vt legiť in euange. Vel
etiã poterat ad loca ꝓxima prope
rare. ꝛ ita diabolus reputabat ꝙ
ſi xp̃s eſſet purus hõ ꝙ tũc pecca/
ret ſi ad ſubueniẽdũ fami ſine ra/
tionabili cauſa miracula facere at
temptaret. ꝛ tñ hic intẽdebat euꝫ
ꝑ panẽ pñtem ꝛ viſum allicere ad
inordinate ip̃m ſumendũ. ꝛ in eo
poſt eſuriem nimiũ delectanduꝫ
Et diciť eũ tẽptare de gula. [Qui
reſpondẽs dixit Scriptũ eſt. Nõ
in ſolo pane viuit hõ. ſed in omi
verbo qđ procedit de ore dei.] Cõ
ſtat em̃ hõ ex gemina ſubſtãtia. ſ.
aĩa ꝛ corpe. Et corpus p̃ncipaliter
ſuſtentať pane materiali. ꝛ aĩa pa
ne ſpũali qđ eſt ṽbũ dei ¶ Sꝫ di.
quõ eſt illa reſpõſio chriſti ad ꝓpo
ſitũ temptatoris Rñdeť ſm glo.
ꝙ eſt ſenſus. q̃ſi diceret. patꝫ ꝙ ꝑ/
ſuaſio tua eſt tẽptãtis. de cibo em̃
corpis ſolũ agis qui nobis ẽ cõis
cũ peccatoribꝫ. ꝛ nõ agis de cibo
mẽtis q̃ nobis cõmunis eſt cũ an
gelis. ſi em̃ fideliť ageres pluſ me
de meliore cibo ãmoneres. ſine q̃
nemo viuere poteſt. ꝛ q̃ ſuſtentať
hõ nõ ſolũ vita ſpũali. ſed ꝛ corpa
li ſicut de moyſe q̃ ieiunauit. xl. di
eb⁹ ſuſtẽtat⁹ ṽbo dei corpaliter ꝛ
ſpũaliter. Et ſm Rabanũ verbuꝫ
diciť procedere de ore dei cũ volũ
tatẽ ſuã ꝑ ſcripturarũ teſtimonia
reuelauit. Poſtq̃ꝫ aũt diabolus
in p̃ma tẽptatõne nõ ꝓfecerat vt
dic Chryſoſ. cogitauit intra ſe. iſte
qui fame nõ vinciť. etſi nõ eſt de⁹:
eſt ſanctus tñ. Poſſũt aũt ſcti fa
me nõ vinci. ſꝫ poſtq̃ꝫ omeꝫ neceſſi
tatẽ carnis vicerũt. ꝑ vanã gl'iam
cadere poſſũt. ꝛ ideo ſequiť in euã
gelio. [Tũc aſſũpſit eũ diabolus
in ſanctã ciuitatẽ] .i. hieruſalẽ que
diuino cultui deputata fuit [ꝛ ſta
tuit eũ ſup pĩnaculũ tẽpli] .i. ſup
ſũmitateꝫ tẽpli in illa ꝑte vbi ſa/
cerdotes ſolẽt alloqui ppl'ꝫ expo/
nentes eis legẽ vt ibi chriſt⁹ tem/
ptareť ꝑ vanã gl'iam. vbi ip̃e di/
abolus ml'tos tẽptauit ꝛ decepit
ꝑ vanã gl'iam vt in cathedra do/
ctoꝝ L Sepe em̃ doctores
mgr̃i ꝛ p̃dicatores peccãt ꝑ vanã
gl'iam in cathedra ꝛ in ambone.
iõ p̃mo. qꝛ vident ſe ibi exaltatos
ſup alios ſm ꝑfectõꝫ ſcientie ꝛ in
telligentie. ſcd̃o vidẽt ꝙ laus ꝛ fa
ma eoꝝ a tãta ml'titudine ſtatĩ di

uulgat̄ ad mltos. ¶ Nota ꝙ aliq̄ dixerunt oĩes illas tẽptationes eſſe factas a demone nõ viſibilit̄ ſed inuiſibiliter ſuggerente. ſtupẽdũ eſſe videt̄ ſic dicentibꝫ. ꝙ deus ⁊ hõ ꝑmittat̄ a demone circũduci Alij aũt dicũt ꝙ demõ viſibiliter apparuit xp̄o in ſpecie humana et locut⁹ fuit cũ eo ⁊ ſuaſit ſibi. ⁊c. et hoc tenet glo. dicẽs oĩa corporeis ſenſibꝫ eſſe ↄpleta. ⁊ hoc videt̄ veri⁹. Et iterũ dicũt aliq̄ ꝙ diabol⁹ duxit dñm ꝑ aera. ita ꝙ xp̄us corporali imagine diaboli innix⁹ fuerit ſicut vnus innitit̄ dorſo alterius. Nec eſt h̄ mirũ. q2 dic̄ Grego. Dñs ꝑmiſit ſe a diaboli mẽbris crucifigi. q̄d ergo mirũ ſi ꝑmiſit ſe a demone duci mõ predicto ſuper pinnaculũ templi ⁊ ſuꝑ montem excelſũ. Alij dicũt ꝙ duxit eũ ꝑ viã eundo ſecũ ⁊ a dext̄o in hierusalẽ. ⁊ ibi aſcẽderũt ſuꝑ pinnaculũ ꝑ cõe3 aſcenſũ ſicut ceteri homines. ſequit̄ [Et dixit ei Si filius dei es mitte te deorſũ] Hiero. In oĩbꝫ iſtis tẽptatõnibus hoc agit diabolus vt intelligat ſi fili⁹ dei ſit. ſed xp̄s ſic reſpõſũ tẽperat. vt ambiguũ relinquat. et q2 xp̄us vſus fuit ſcriptura in ꝑore reſpõſione ſua. idõ diabolus volens ſe etiã ſapientẽ oñdere ſimiliter allegauit ſcripturã dicens [Scriptũ eſt eñ. angelis ſuis mandauit de te]. q. d. Nõ oꝑtet te timere ꝙ offendar̃ q2 angeli ſuſtẽtãt te M Et nota ꝙ diabol⁹ male adduxit ſcripturã. Prĩo trũcando eã. Tacuit eñ q̄ꝺ ſequit̄ ⁊ q̄ꝺ de eo dictũ fuit. Suꝑ aſpidẽ ⁊ baſiliſcũ ãbulabis. vñ Chryſo. O diabole qũo filius dei portat̄ angelorũ manib⁹: legiſti. ſ3 ſuꝑ aſpidẽ ⁊ baſiliſcu3 calcat nõ legiſti. ſed illud ꝓtulit vt ſuperbꝫ. h̄ aũt tacuit vt aſtut⁹ Secũdo male allegauit. q2 nõ ad debitũ intellectũ. nõ eñ intelligitur de xp̄i capite. vñ Chryſ. Uere filius dei nõ portat̄ angelorũ manibus. ſ3 ip̄e magis angelos portat Et ſi portat̄ manibꝫ angelorũ. vt nõ offendat ad lapidẽ pedem ſuum. nõ quaſi infirmus. ſed ꝓpter honorẽ q̄ſi dñs. ſ3 intelligitur de mẽbris xp̄i de viro iuſto vt ſit ſenſus. de te iuſto viro mãdauit deus angel̄ ſuis vt cuſtodiãt te manibꝫ ſuis. i. ſuis auxilijs non offendas pedẽ tuũ. i. mentẽ tuã ſeu affectu3 tuũ ad lapidẽ. i. ad aliq̄ꝺ offendiculũ peccati. ſequit̄ [Ait aũt illi ieſus Rurſus ſcriptũ eſt]. ſ. Deute. vj. [Nõ tẽptabis dñm deũ tuũ] Glo. Nemo debet tẽptare deu3. qñ habet ex humana rõne q̄ꝺ faciet. chriſt⁹ ãt poťat alit̄ deſcẽdere de templo q̄3 ꝑcipitãdo ſe. qñ aũt deficit hũana ratio ⁊ auxiliu3 cõmendet ſe hõ deo nõ temptando ſed deuote cõfidẽdo. Tercio temptauit deũ de auaricia. vñ ſequit̄ [Iterũ aſſumpſit eu3 diabol⁹ in mõtem excelſu3 valde et oſtendit ei omnia regna mũdi.] Dicit glo. Nõ ꝙ ampliauerit viſũ eius qui omnia videt. ſed vanitatẽ humane pompe quã amabat. quaſi ſpecioſam oſtendens facere volebat amari. Et ſm Chriſoſt. nõ ſibi ſic oſtenderat vt ip̄a regna vel ciuitates et populos aurũ et argentũ viderit oculis ſ3 ꝑtes ⁊ plagas terre quibꝫ regna et ciuitates poſita fuerãt. vt puta ſi aſcẽderes ſuꝑ excelſum locũ digito extẽdẽdo dicatur tibi. Ibi eſt roma. ibi grecia ⁊ ſic de alijs. non tibi ſic oſtẽdẽdo

vt ipas videas ciuitates ſed ptes
terre in qbus poſite ſunt. Sic et
diabol⁹ poterat xpo ſingula loca
digito mõſtrare. ꝛ vniuſcuiuſqꝫ re
gni honoꝛẽ ſtatũ gľiam ꝛ diuitias
ꝛc. ſcꝫ quõ in tali regno eſt abun/
dantia auri. in illo argenti. [Et di
cit illi [Hec omnia dabo tibi ſi ca
dẽs adoꝛaueris me.] Falſa fuit il
la tẽptatio. qꝛ nõ potuit dare illa
nec habet poteſtatẽ ſup coꝛpalia
niſi inquantũ dñs pmiſerit. Im
qua etiã fuit qꝛ voluit ſibi exhibe
ri honoꝛẽ deo debitũ. Unde glo.
Ecce ãtiqua diaboli ſupbia. ſicut
eñi in pꝛicipio voluit ſe deo ſilẽꝫ
facere ita ꝛ nũc voluit ſibi diuinũ
cultũ vſurpare. [Tũc dixit ei. va
de ſathanas] et recede a me quia
aduerſari⁹ es veritatis. et h dñs
cum q̃dã indignatõe dixit. Et hoc
ſm Chryſo. vt exemplũ habere/
mus q ꝓpꝛias iniurias eq̃nimi
ter ſufferre debem⁹. dei aũt iniu/
rias et cõtũelias neqꝫ vſqꝫ ad au/
ditũ ſufferre. Chriſtus eñi tẽptati
ones que erãt i iniuriã hoĩs patiẽ
ter ſuſtulit. illã vero q̃ erat in dei
iniuriã tolerare nõ potuit. [Scri
ptũ eſt eñi. Dñm deũ tuũ adoꝛa/
bis et illi ſoli ſeruies] adoꝛatõne
et ſeruitute latrie que ſoli deo de
beť. aliis aũt ſanctis et creaturis
ſeruitus dulie. Et eſt diligenter
cõſiderãdũ q dñs in omnib⁹ iſtis
tẽptatiõibus vſus eſt auctoꝛitate
ſcripture ad nos infoꝛmãdũ ſm
Grego. et Rabanũ vt q̃tiẽs a pꝛa
uis hoĩbus aliqd patimur magis
ad doctrinã q̃ȝ ad vindictã excite
mur. In hoc etiã nos docuit q p
ſacrã ſcripturã poſſum⁹ et debe/
mus nos defendere cõtra omnẽ
tẽptatõeꝫ. Unde Aug. ſup cano/
nicã Joh. ome. ij. Temptat⁹ ẽ dõ
minus a diabolo. et quõ ipe repu
lit tẽptatoꝛẽ docuit pugnare mili
tem. Et Grego. ſup Ezech. Uni/
uerſa nr̃a munitio in ſacro eloqo
cõtineť. Uide in alio ſmõe i hac
dñica. xvij. C. [Tũc reliqt eũ dia
bolus] ſm Chriſo. Non reliquit
eũ dñs quaſi obediẽs pcepto dei
qꝛ dixerat ei. Uade. ſed diuitas
xpi tantũ excuſſerat diabolũ. et h
vt idẽ dicit ad nr̃am pficit cõſola
tionẽ. qꝛ diabol⁹ nõ tãdiu tẽptat
hoĩes q̃ȝdiu vult ſed q̃ȝdiu xps p
mittit. qꝛ licꝫ pmittit eũ tẽptare
nos. tñ repellit eũ ꝓpter ĩfirmã
naturã. iuxta illď apľi. Qui nõ p
mittet vos tẽptari vltra id qď po
teſtis. Et dicit Aug. ſup ps. Si tã
tũ poſſꝫ nocere diabol⁹ q̃ȝtũ vult
aliqs iuſtoꝝ nõ remaneret Seqť
[Et acceſſerũt angeli ꝛ miſtrabãt
ei] Dicit Chryſ. Ex angeli miſtra
bãt ſcim⁹ ſꝫ in qb⁹ miſtrabãt ne/
ſcim⁹. Certũ tñ eſt q nõ neceſſita
te ipotẽtie miſtrabãt ſed pꝛopter
honoꝛẽ eius

De eadem dñica

Sermo xix

In perpoſito euãge. agiť d
duobus. ſ. de tẽptatõe do
mini et de ieiunio. et ideo
de vtroqꝫ illoꝝ ẽ aliqd ꝯſeqnť di
cendũ. Et pꝛimo de temptatõe.
N Pro quo notãdũ q dñs et
ſaluatoꝛ noſter poſtq̃ȝ fuerat a io
hanne baptizatus in ioꝛdane tũc
ductus eſt in deſertũ a ſpũſctõ vt
temptareť a diabolo vt audiſtis i
euãgelio quod legiť Math. iiij.
Uoluit eñi mox poſt baptiſmuꝫ
temptari ad incitanduꝫ adultos
nouiter baptizatos: aut q̃ſcunqꝫ
ad xpm̃ nouiť ꝯuerſos p pniam

aut ꝑ religioſis ingreſſuꝫ aut per quecūqꝫ aliū modū q̄ deſerit mū dus et concupiā ei⁹ vt magis vigi lēt cōtra inuiſibibilē eoꝝ hoſteꝫ qꝛ ipos tunc graui⁹ tēptare ſolet ꝙ pri⁹. Nam Eccl'i.ij.dꝛ. Fili acce dens ad ſuitutē dei ſta i iuſticia ꝛ timoꝛe et ꝑpara aiam tuā ad tem ptatōꝫ. Sūt aūt q̄tuoꝛ tēptati ones ꝑncipales et q̄ſi ꝑncipes ali arū tēptationū q̄ ſm btm̄ Bern̄. ſer.lx.ſuꝑ pſal. Qui habitat. ꝛ ſer mone.xxxiij.ſuꝑ can̄. tangunt in illo textu eiuſdē pſal. Non timeb a timoꝛe nocturno. A ſagitta vo lāte in die a negocio ꝑambulāte i tenebris. ab incurſu et demonio meridiano. Quib⁹ q̄tuoꝛ tēptatō nib⁹ ſolꝫ eo oꝛdie quo i nūero nu merant inuadere ꝛ tēptare eos q̄ ad deū cōuertūt et vellent vitam ſuā i meli⁹ emēdare. Cōtra q̄s tēp tatōeſ vitaſ hoīeꝫ quē q̄ſi ſcuto cir cūdat defendit ne ipis vincat. ꝑ ut innuit pſal. dicēs. Scuto circū dabit te veritas ei⁹. Et tūc ſubdit. Nō timebis a timoꝛe nocturno. De his q̄tuoꝛ tēptatōib⁹ ꝛ d̄ mo dis q̄b⁹ vitas defendit hoīeꝫ ꝯ eaſ dicendū eſt in ꝑncipio hui⁹ q̄dra geſime vt penitentes q̄ nūc ꝯuer ti volūt ad dn̄m cautioꝛes fiant ſe cuſtodiēdo et foꝛtioꝛes eiſdem tēptatōib⁹ reſiſtēdo. ꝓpter h̄ eniꝫ euāgeliū hui⁹ pꝛime dn̄ice illi⁹ q̄ dragesimalis tpis qd̄ eſt tps pe nitētie ꝓponit nobis agonē chri ſti quō foꝛtiſſime fuit tēptat⁹ a de mone. ꝛ quō eū glorioſiſſime vic. vt ꝛ nunc et ſꝑ pati ſimus ſtare ꝯ hoſtis tēptatōes. et eis xp̄i exem plo viriliter reſiſtere. Et qꝛ eū qui vere vult cōuerti ad deū opꝫ pꝛi mo aſſumere vitam penitētie ad

quā nō ſufficit vt hō nunc confite atur ſolū ad ſatiſfaciendū tꝑi aut ex cōſuetudine aut propter aliq̄s hoīes. ſed oꝑtet vere deteſtari ꝑo ra peccata et habere firmū ꝓpoſi tū cauēdi ſibi de futuris pctis. qd̄ vt hō efficaciter faciat et ſic i bona vita pſeueret eſt ſibi vtile imo ne ceſſariū ſibi cauere illa in q̄b⁹ pri⁹ peccādo male delectat⁹ eſt. et fu gere ea q̄ ſibi ꝑus cā fuerūt ꝛ occa ſio peccatoꝝ. et oꝑtet eū coꝛꝑi ſuo adhibere aliquā afflictōem labo ris aut diſciplinatōnis. vt vigilie ieiunij. alicij ad ſatiſfaciēdū d̄ pec catis ꝑteritis. et ad facili⁹ cauen dū de futuris. et ad reꝑmendū la ſciuias brutalitatis et ad redigen dū aīale ad obedientiā ſp̄us Hec autē valde aduerſa ſunt carni ad huc indomite et male aſſuete. q̄re in eiſdē cōuertēdū ad deū. O Prima tēptatio eſt timoꝛ de mo leſtijs afflictōib⁹ et aduerſitatib⁹ coꝛꝑis. Et illa tēptatio ſurgit i te xtu ſuꝑdicto ꝑ hoc qd̄ dꝛ a timo re nocturno i. a timoꝛe aduerſita tū coꝛꝑis. et hoc iō qꝛ in ſcꝑturis ꝑ nocteꝫ ſolēt aduerſitates ſigri. Vel ideo ſm Bern̄. vbi ſuꝑ. qm̄ ꝓpter qd̄ aggredimur aduerſa to lerare illud nōdū reuelatū ē. Si em̄ dies illa luceret in cui⁹ lumie pit et laboꝛes et p̄mia viderem⁹. timoꝛ oīno q̄ꝛūuis laboꝝ nulluſ eſſet ꝑ deſiderio p̄mioꝝ dū clara luce appareret qm̄ nō ſūt cōdigne paſſiōes hui⁹ tpis ad futurā glo riā q̄ reuelabit in nobis. Nūc vo qm̄ abſcōdita ſunt ab ocul' nr̄is. ꝛ nox eſt iteꝝ in hac ꝑte tēptamur nimiū a timoꝛe nocturno. et pꝛo bonis q̄ nō videmus foꝛmidam⁹ q̄ in pſenti valle ſūt aduerſa tole

fare. Cū ꝙ hō cōuerti vult ad de
um. tūc vt dixi pͥma eius tēptatio
⁊ pͥmū certamē eſt ꝑ timoreꝫ mo
leſtiaꝝ corporis. vt. ſ. abſtineat a
delectatōnibꝰ ⁊ ſubeat triſtabilia
qꝛ caro adhuc indomita exiſtens
ex ſua priori mala cōſuetudine et
ex inſtigatōe demonis acriter cō
cupiſcit aduerſus ſpiritū ⁊ fortiſ
ſime timet ea derelinq̄re in qui/
bus ꝓus male delectata eſt ⁊ ſub
ire abſtinētiā: vigilias veſtes aſpe
ras. ⁊ ceťa carnis afflictiua. Con
tra hāc tēptatōeꝫ ⁊ ꝯtra hūc timo
rem moleſtiarū corꝑis circundat
homieꝫ veritas ⁊ defendit vt non
poſſit ei dn̄ari. eū vicere. aut ei no
cere. Ipa eīn ingerit interioribus
oculis hoīs ⁊ eum cogitare facit
plura. ꝑ que diligenť cogitata fa/
cit eū nō timere. neqꝫ fugere tales
moleſtias corꝑis. ſed eas libere
ſubire cū diſcretione ⁊ ꝓut ſibi cō
gruūt ſue cōplexioni: ſue etati. ſue
cōſuetudini vt rōnabile ſit eiꝰ ob/
ſequiū. Primo etenī veritas inge
rit oculis cordis ⁊ meditatōni ho
minis pctā que fecit cōtra diuinā
maieſtatē. ⁊ ſi tenet veritatē tunc
cognoſcit ꝙꝫ multa ſunt ⁊ ꝙꝫ mag̃
⁊ indigne ꝑ ea cōtempſit creatorē
ſuū: redēptorē ſuū: ⁊ ex h̃ fatebiť
et cognoſcat ꝙꝫ ſctiſſimū eſt vt ab
iſtꝭ abſtineat in quibꝰ prius male
delectādo hmōi peccata ꝯtra deū
fecit. ⁊ vt corpus ſuū ꝑ vigilias. ꝑ
ieiunia. ⁊ ꝑ alia hmōi affligat ī pe
nitentia: ad ſatiſfaciendū ꝓ pctīs
cōmiſſis. ⁊ ad cauendū de futuriſ
Vt ſic ꝓpheta de ſe ait in pſ. ita ⁊
hmōi hō parꝰ ſit pati flagella an
nūciās ī cōfeſſiōe iniq̄tates ſuas
ꝓteritas ⁊ cogitās ꝓ peccato ſuo
emendando. ⁊ ꝓ futuro cauendo

Scdo veritas ingerit cordi hoīs
ꝑ meditatōnē eternoꝝ ſuppliciū
que per ſua pctā meruit. ⁊ ſi tenet
veritatē ipe ex h̃ cognoſcit ⁊ fateť
ꝙ oīa q̄ hic patiť penitendo de
pctīs ſunt q̄ſi delicie reputāda in
cōparatōne eoꝝ eternoꝝ malorū
q̄ per pctā meruit ⁊ que oīa eua
dit ꝑ ea que hic patiť penitēdo de
pctīs. Tercio ingerit memoriam
eternoꝝ premioꝝ ad q̄ tendimus
quibꝰ hō peccādo meruit ꝓuari. ⁊
ꝓuabiť eis eternaliť. niſi peniteat
de eis. Et ſi tenet veritatem fate/
biť ꝙꝫ dignū ſit ⁊ ſibi expediēs vt
nō fugiat q̄ corpi dura videnť in
penitentia. ſed ea ſubeat vt penitē
do de pctīs ⁊ tolerādo hmōi ad/
uerſa corꝑis mereať recipi in dei
amiciciā ⁊ efficiať dignus vita eter
na. Facit quoqꝫ circa hoc cogitare
ꝙ vt ait Apl's ad Rom̄. viij. Nō
ſunt condigne paſſiones huius tē
pis. ⁊c̄. Quarto ingerit meditatō
nē eorū q̄ dn̄s noſter ieſus ꝓ nob
ꝑtulit. ⁊ ſi hō crebro cōſideraret q̄n
ta illa maieſtas ſuſtinuit ꝓ nobis
et ꝓ nr̄a ſalute. ⁊ ſi veritateꝫ tenet
fatebiť ꝙꝫ dignū ⁊ ipe ꝓ ſe ⁊ ꝓpria
ſalute ſuſtineat illa pua q̄ ad peni
tentiā ꝑtinēt. ⁊ q̄ꝝ debitor eſt ꝓpť
ꝓterita ſua pctā. Quinto ingerit
meditatōeꝫ mortis ꝓpť qūo iſta
certiſſima eſt. ⁊ īcerta ē hora mor
tis. qꝛ neſcit hō an hac die: ⁊ forte
hac hora repetēdꝰ ſit ab eo ſpūs ⁊
mox rapiendꝰ ad ꝯſpectū diſtricti
iudicis recepturꝰ ibi penā ꝯdignā
ꝓ ꝯmiſſis. ⁊ ſi hō illō meditareť ⁊
veritatē teneret ipe ſine dubio fa
tereť ꝙꝫ dignū eē vt ſtatim penite
ret. ⁊ aſſumeret durā vitā penitē/
tialeꝫ nec a momento differret.
ne forte eū hora mortis indiſpo/

ſitū inueniret. ſignanter qꝫtuꝫ hec meditatio incutere deberꝫ merito horrorē iſtis hoībus q ſe culpabiles ſciūt. eo ꝙ diu inordinate vixerūt. nullo q̄ſi reſpectu habito ad deū ꝛ ad ꝓꝛiā ſalutē. qꝫtū iſtꝭ merito incuteret horrorē cū talia cogitarent ſi ſaltē vere fideles ſunt ꝛ credunt aliq̄d de futuris. Sed vereor multis q penas illas citius experientꝰ qꝫ credūt eas. Sexto ingerit meditationē fragilitatꝭ ꝛ vilitatꝭ humani corporis. qꝛ ſicut flos agri hodie floret: et cras in clibanum mittetꝰ qui pedibꝫ conculcabitꝰ. ſic humani corporꝭ cōpoſitio. cuius ſanitati: cuiuſ cōmoditati: cuiꝰ voluptati fere nunc omnis cura inuigilat. ſtatim vertetꝰ in putredinē ꝛ vermē. ac poſtremo ī abiectiſſimū puluerē diſſoluetꝰ Ubi tūc ſupbia vbi ceruix erecta. vbi iactātia verboꝝ. vbi ornatꝰ veſtiū. et varietas deliciaꝝ. velut ſōniū euanuerūt oīa ꝛ ſuū amatorē miſerrimū dereliquerūt. nec ſequentꝰ eum niſi opa ſua ꝛ merces ſcḋm eorū qualitateꝫ. Hec et alia his ſimilia q̄ veritas homini offert diligentꝰ ꝛ frequēter meditata repellūt aut totaliter expellūt hūc malū timorē moleſtiarum carnis. ꝛ faciūt eas amplius nō timere ꝛ hominē nō ſeparari ab hmōi timore. ſed volūtarie et libenter eas ſubire. ꝛ in eis viriliter pſiſtere. ꝛ vſqꝫ in finē perſeuerare. Cū autē homo adiutꝰ conſideratōnibꝫ p̄dictis a veritate ſibi oblatis ſic ſe aſſuefecit ad abſtinēdum ab illicitis delectatōnibus ꝛ ab occaſionibus peccatoꝝ. et pferēda ea que ſunt corpori moleſta: ꝙ p̄dictū eorū timorē a ſe repellit aut ipſū reprimit. ꝛ ſic ei reſiſtit ꝙ ipſe dn̄ari nō poteſt. nec ei nocere. neca p̄dictis reſiſtere. Tūc demō cōuertit ſe ad tpandū tēptatōneꝫ

¶ Scḋa temptatō eſt. ſ. a ſagitta volāte in die. Ubi p ſagittā intelligitꝰ appetitus inanis gl'ie ꝛ vane laudis: ꝛ ſui exaltatio. ſicut em̄ ſagitta volat. ſic ꝛ fama volare dicitur. ꝛ in die. quia ex opibus bonis oritꝰ q̄ dies ꝛ lux in ſcriptura nūcupantꝰ. Demō ḡ hoīeꝫ quē videt pſeuerare in vita bona ꝛ penitētōnali illa ſcḋa tēptatōe. ſ. ſupbie ꝛ īanis gl'ie vt eū p h̄ peccare faciat et opa ſua bona ſibi faciat infructuoſa. Quia dicit Auguſti. in de natura ꝛ ḡ. Inanis gl'ia in ſeipā peccatū eſt Et inſup inſidiatꝰ bonis opibus ꝛ ſe eis citiſſime immiſcet ꝛ ea indigna facit remuneratōe in cōſpectu dei. ꝓter quod Math. v. dicit dn̄s. Attendite ne iuſticiā veſtrā corā hoībus faciatꝭ vt videamini ab eis gl'iam. ſ. inanem p talibus q̄rendo. alioquin mercedē nō habebitis apud prēꝫ veſtrū qui in celis eſt. Et eſt notādū ꝙ om̄e bonū hominis veruꝫ aut eſtimatū pōt ſibi eſſe occaſio et materia exaltatōis ſui ꝛ appetitionis p eo inanis gl'ie. ſicut ſcientia eſt quoddā magnū ꝛ de illa dicit Apoſtolus ꝙ inflat vbi eſt. ſ. ſine charitate. ſed cū charitate edificat. Sicut ꝛ Augu. dicit. Uirgines ſe ſuperbire de integritate carnis ꝛ extolli. ſupple quia ſciunt ſe illā habere. Et glo. ſ. ad Thimo. vltimo. dicit Ꝙ proprius vermiſ diuitū eſt ſupbia. qꝛ ꝓpter diuitiaſ ſe ſup alios eleuant. Et ita cuꝫ hō pcipit ſe omnino abſtinere a dele

ctatōnibus carnis ⁊ mūdi ⁊ ꝓpter deū volūtarie ſuſtinere que retrahūt a delectatōibꝫ carniſ. et q̄ moleſtia ſūt corpi vt ieiunia vigilias ⁊ cetera hmōi. tūc demōe inſtigāte faciliter niſi caut⁹ fuerit vulneratur q̄ui vulnere a ſagitta volāte ī die. i. ab appetitu inanis glorie et vane laudis ⁊ incidit in quādā excellentiā ſui ⁊ ſupbiā q̄ ſe aliis q̄s talia nō videt facere reputet meliorē. ⁊ cū hoc vult ab hoibꝫ vt melior putari et laudari. Cōtra hāc tēptatōeꝫ defendit veritas hoieꝫ quē q̄ſi ſcuto circundat ꝙ ipe non blādit̄ falſis adulatōibus credendo de ſe multa bona q̄ nō inſunt. ſed ſeipm̄ veraciter noſcit. et de ſeipſo tenet in oibus veritatē. ac ſeipꝫ interi⁹ ſollicitat cōſideratōe diſcutit ⁊ veraciter agnoſcit ꝓpaꝫ corruptōeꝫ. ꝓpam impfectōeꝫ. ꝓpa mala aie et corpis ⁊ innumerabilia picula in q̄bꝫ ſine intermiſſiōe verſat̄ Jſta eni veritas et vera eſtimatō de ſe haud dubiū hūiliabit hoieꝫ ⁊ cordialiter fateri faciet qd̄ in ſe nō eſt bonū de q̄ ipe extolli debeat merito aut gl'iari. Jtē ſi in tali ſuꝑ̄pius cōſideratōe iueniat in ſe aliq̄ bona tūc ſi veritas eū circundat defendit vt coḡſcat ꝙ ea a d̄o ſolo teneat. fatebit̄ vtiqꝫ ꝙ nō habeat hoc a ſe ſed ex liberali dei dono. cui etiā de h̄ habebit reddere rōem et fatebit̄ ꝙ ꝓ illo bono ñ ipe ſed deus laudādus ē. iuxta illud apl'i. Quid habes qd̄ nō accepiſti. ꝙ ſi accepiſti cur gl'iar̄ q̄ſi ñ nō acceperis. fatebit̄ etiā ꝙ nō eſt ſecur⁹ de iſti⁹ boni conſeruatōe. imo ꝙ nec illud bonū teneri poterit ꝓpria virtute cū tā caduca ⁊ labilia ſunt bona hui⁹ mūdi. Si náqꝫ hō hodie habꝫ bone nature vt pulchritudinē. ſanitatē robur ⁊c. poteſt ſibi cras auferre infirmitas vel mors. Si habet bōa fortune poteſt ſibi auferre violentia potentū aut ignis aut alia aduerſa niſi deus cōſeruet eam. Niſi eī dn̄s cuſtodierit ciuitatē fruſtra vigilat qui cuſtodit eaꝫ. Bona etiā nature et fortune ſepiſſime ſunt magis nociua homiī cā vicioꝝ q̄ꝫ ſint ſibi bōa et ſalutaria. Quid ergo de his gloriari poteſt homo. Similiter bōa anime que hodie habet ea gratis cras amittere poteſt. Juxta illud prime ad Chorꝫ. x. Qui ſtat videat ne cadat. Que etiā dubia ſunt et incerta ita ꝙ ſepe vicium eſt in veritate qd̄ hō reputat veritatē. Propter qd̄ Job enumeratis multis et magnis operib⁹ ſuis ſubdit. Verebar oīa opera mea ſciens ꝙ nō parceres delinquēti. Si em̄ opus extrinſecū ſit de genere bonū ratōne materie ſup quā cadit neſcit tamē homo an in ipſo operante vel in opere ſit aliquid ꝙ opus ipſuꝫ diſpliceat diuine maieſtati. Tercio ſi homo veraciter cōſiderat bona aliorum certitudinaliter inueniet q̄ꝫ imperfectus ipſe adhuc eſt et quod plus ſibi erubeſcendū eſt q̄ꝫ gloriandum. Et ſi homo predictis conſideratōibus quas ſibi veritas obtulit. ⁊ illi temptatōni aliquo modo reſiſtit: nō propter hoc ceſſat antiqu⁹ hoſtis. ſed ad callidiora ſe conuertit argumenta. Temptat enim ipſe tercio per ambitionem et cupiditatem que ſ̄m apoſtolū p̄me Thi. vlti.

radix omniũ alioꝝ maloꝝ dicit. vt ſi hō nō curat laudes curet tñ ꝛ appetat dignitates. qñ eteni hō conſiderat gliam vanã inanẽ eſſe et ideo cõtemnit eã aliqñ ꝯuertit ſe ad aliud ſolidius vt. ſ. appetat altos ſtatus. magna officia. multas diuitias ꝛc̃. Hec temptatõ ſignat̃ ꝑ negociũ ambulãs in tenebris. et hoc ꝓpter hypocriſiꝫ q̃ ex ambitõe freq̃nter deſcendit et in tenebr ambulat. qꝛ abſcõdit qđ eſt. ꝛ illud qđ nõ eſt mentit̃ oſtẽdens in ſe formã pietatis et ſimulãs habere virtutes q̃s nõ habet. ꝛ hoc ideo vt hoꝝ intuitu poſſit ad magnos honores ꝑueĩre. Ab hac peſte defendit veritas dicens illud Mat. xix. Diues difficile intrabit regnũ celoꝝ. Et illđ. Quid ꝓdeſt homini ſi vniuerſũ mundũ lucret̃ anime aũt ſue patiat̃ detrimentũ. Quartã temptatõem q̃ras apud Bern. locis ſuꝑ allegatis.

De eadem dominica
Sermo. xx. De ieiunio

Ecũdo in euãgelio ꝑmiſſo agit̃ de ieiunio de q̃ nũc dicendũ eſt. Circa illđ ꝑmo querit̃ ad q̃d et q̃re ſit ab eccleſia inſtitutũ. Pro q̃ notanduꝫ ꝙ in quolibꝫ noſtrꝝ ſunt duo. ſcꝫ ſpũs ſeu rõ ẜm quã ſil̃es ſumus angelis. et ꝑ quã cognoſcere poſſumus et debem⁹ q̃d bonũ quid malũ. ꝑceptũ aut ꝓhibitũ ꝛ facere bona et fugere mala. et poſſumus cog̃ſcere deũ. oꝑa ei⁹. et bñficia ip̄ius. et ſibi de illis regratiari. et eũ diligere ſuꝑ oĩa ꝛ diligenter ſeruire. Aliud in nobis ẽ corpus et ſenſualitas tota. et ẜm illã ſumus ſil̃es beſtijs. et corpus et ſenſualitas ad hoc nobis donata ſunt vt ſubſint ſpũi. et illi ſeruiant tanq̃ꝫ inſtrumenta ſua ad oĩa bona oꝑa. Nã in hac vita ſpũs nihil põt niſi mediãte miſterio corꝑis. Debem⁹ ergo ad hoc conari vt corpus noſtrꝝ ſic ſit diſpoſitũ q̃liter optime ſeruit ſpũi ad oꝑa bona et ei ſubeſt. et ꝙ tñ poſſit homo exercere oꝑa ſibi ẜm ſtatũ ſuũ

Scđo notandũ ꝙ ieiuniũ rationabiliter ſeruatũ ad m̃lta ſpũalia valet homĩ. et ꝓpter eadẽ etiã inſtitutũ eſt ab eccl̃ia. ſicut de h̃ ꝑncipaliter loquũt̃ doctores in. iiij. di. xv. Et ſctũs Tho. ij. ij. q. cxlvij. Primo eñ valet ad domãdũ carnẽ et ad ſubijciendũ eam ſpũi. q̃nto eñ caro fortior eſt et pingui⁹ paſta tanto laſciuiorẽ et pl⁹ rebellans rõi atq̃ꝫ plures mot⁹ inordinatos excitat cõtrarios rõi. ſꝫ ieiunio cõpetẽt̃ lacerata hũilior fit ꝛ facilius flectit̃ ad regulam rõis. Scđo valet ad vitãdũ futura peccata tã interi⁹ ĩ aĩo q̃ꝫ exterius in oꝑe. qꝛ hũiliata carne ꝛ inordinatis cõcupiſcẽtijs et brutalibus motibꝫ repſſis ꝑ diſcretũ ieiuniũ nõ erit tã fortis tẽptatio homĩs necincl̃iatio ad pctã et maxĩe carnis. Verũtamẽ nõ oꝑtꝫ ꝙ hõ ad hoc tẽdat vt ſic carnẽ mortificet ꝙ nũq̃ꝫ ſentiat aliquẽ inordinatum ſenſualitatis motuꝫ. h̃ eñ nõ eſt poſſibile nobis hic de lege cõmũi imo q̃ ad hoc tẽderet ſenſus ð̃ſtrueret et totã naturã forte corrũperet ſed ſufficit ſic macerare corp⁹ vt rarius in eo exurgãt hmõi mot⁹. ꝛ cũ hoc remiſſiores mot⁹ quos rõ poſſit cito reꝑmere ꝛ ſibi ſubijcere aut totalit̃ excludere. De his duobꝫ loquit̃ Chryſo. ſuꝑ Mat.

dicens. Nec diabol⁹ nec mūdus pñt efficaci⁹ inclinare rōnabilem appetitū q̄ȝ mediāte effrenitate ꝛ laſciuia ſenſualitatis .ꝛ iō hac ſenſualitate domita ꝑ diſcretū ieiunium ꝛ frenata . maxim⁹ ſtimul⁹ et gladi⁹ diaboli puniēdi nos ē ablatus. Tercio valet ad delēdū pctā ꝓterita et ad ſatiſfaciēduȝ ꝓ eis. Vñ Johel.ij. Conuertimi ad me in toto corde vr̄o .in ieiunio ꝛ planctu et fletu ⁊c. Et vna pars penitētie et ſatiſfactōis eſt ꝑ ieiuniū. Quarto valet ad diſponēdū animū hoīs ad virtutē. Et iō Aug. dicit in quodā ſmone d̄ oratōe et ieiunio. Jeiuniū purgat mētem .ſubleuat ſenſū. carnē ſpiritui ſubijcit. cor facit contritū et hūiliatū. libidinū ardores extiguit. caſtitatis vero lumē accēdit. Et iteꝝ in eodē ſermōe dicit. Jeiuniū verboſitatē nō amat . diuitiaꝝ ſuperfluitatē iudicat. ſupbiā ſpnit. hūilitatem cōmendat. pſtat hoī ſeipſum intelligere qd̄ eſt infirmū et fragile. Et etiā canim⁹ in hymno. ꝙ ieiuniū fecit iohannē baptiſtaȝ intimū amicū xp̄i ꝛ moyſen charū deo. et legiſlatorē. et helyam leuat curru igneo Quinto valȝ ad eleuandū mentē in deū et ad liberi⁹ ſublimia contēplādū. Vñ d̄r Dañ.x. ꝙ poſt ieiuniū triū hebdomadaꝝ reuelationē accepit a d̄o. Sicut em̄ maxime obruit aīaȝ et obtundit ſenſus hoīs plen⁹ venter ꝛ crapula. vt vult btūs Hieronym⁹ in tercia rñſiōe ꝯ Jouinianū. ita nihil tam ſubtiliat ingeniū ⁊ etiā ſenſū clarificat ſicut ieiuniū rite ſeruatū. qerato eni aīo a paſſiōibus ꝛ inordiatis motibꝫ pōt rō ſe eleuare ad ſpūalia ꝛ ſupna. Sexto valet ad merēdum vitā eternā. meret̄ em̄ hō ſeruādo p̄ceptuȝ eccl'ie aut ſupioꝝ . meret̄ etiā ſibi ꝓpter deū amputādo potū aut alia delectabilia carnis. h̄ totū innuit Gre. in pfatōne. Qui corꝑali ieiunio ⁊c. Sic igit̄ ſm p̄dicta ieiuniū rite et rōnabiliter ſeruatū eſt remediuȝ ad pctā futura cauendū. et ad p̄terita delēdū .ad reprimendū cōcupiſcētias inordinatas .ad ſubijciendū carnē ſpūi. ꝛ ad tenendū eā ſibi ſubiectā. ꝛ valet ad eleuatōem ad ſpūalia ꝛ ad meritū vite eterne. Et hoc ptȝ p̄mo ꝙ ſicut recta rō iudicat ꝙ ꝓpter aliquā ſpēalē cauſā aliqs hō minus ſumat de cibo q̄ȝ ſibi competeret ſm cōmunē modū vt ꝓpter infirmitatē cauēdā. aut aliq̄ oꝑa corꝑalia expediti⁹ agēda. ſic multo magis ſm rectā rōem eſt ieiunādū et minus de cibo ſumēdū ꝓpter ſpūalia mala vitāda et ſpūalia bona ꝓſeqnda. diſcrete tn̄ ꝛ rōnabiliter vt natura nō corrūpat̄. Quia vt Hiero. dicit. Nō differt vtrum magno vel ꝑuo tp̄e te interimas. ꝛ ꝙ d̄ rapina holocauſtū offert q̄ nihil ciboꝝ nimia egeſtate vel mādu cādi aut ſomni penuria imoderate corpus affligit. Sil'r rō recta non tm̄ de cibo ſubtrahit vt hō reddat̄ impotens ad debita oꝑa ꝑagenda. Vñ dicit Hiero. ꝙ rōnal' hoīs dignitatem amittit q̄ ieiuniū charitati vl' vigilias ſenſus integritati prefert ꝑtȝ ſc̄do ꝙ vnuſqſqȝ ex naturali rōe et de lege nature tātū vti debȝ ieiunio ꝛ tā moderate vti cibis et potibꝫ q̄ȝtū ſibi neceſſariū ꝯuenit ad p̄dicta ſpūalia mala vitāda et bona ꝯſeqnda. Sȝ qꝛ paua h̄ nō

ſcerēt. qꝛ circa hoc nõ ꝯſiderarent
aut ſi noſcerēt tñ qꝛ carnales ſunt
illõ nõ implerēt quare ꝑlatos ec
cleſiaſticos ad q̃s ꝑtinet ſtatutis
incipe ea q̃ ꝑtinent ad fideliũ cõ/
munem vtilitatē in tēꝑalibus re
bus oportuit aliqua ieiunia ſta/
tuere cõiter ab omnibꝫ ſeruanda
determinãdo tꝑs et modũ ieiunã
di et ſᷣm cõueniētiã et vtilitatem
populi xp̃iani ad cohibendũ ⁊ de
lendũ peccata et ad eleuandũ mē
tem ad ſpũalia et ad aſſueſaciēdũ
hoīes vt cũ nõ ligant̃ ſtatuto ec/
cleſie ieiunent. dicente eis hoc re/
cta ratione ad p̄dictos fines con
ſequendos.

De eadem dñica
Sermo xxi.

Dicto modo qua R
re ieiuniũ ſit inſtitutũ q̃ri
tur cõſeq̃nter quõ ſit iſti/
tutũ et quõ a nobis ſeruãdũ. Re
ſpondēt doctores et dicũt. Prio
ꝙ vt p̄dictũ eſt ieiuniũ ab eccleſia
inſtitutũ eſt ad cõcupiſcentiã re/
frenandã. ita tamē ꝙ natura ſal
uet̃. Ad hoc ãt ſufficit vnica come
ſtio ꝑ quã hõ poteſt nature ſatiſ/
facere. et tñ cõcupiſcētie aliq̃d de/
trahit diminuēdo vices comeſtio
nũ. Et ideo eccleſie moderatione
ſtatutũ eſt vt a ieiunãte nõ ampli
us q̄ȝ ſemel in die naturali come
dat̃ ſaltē de his q̃ cõi modo ordi/
nant̃ ad eſum et ad nutritõeȝ ho/
minũ. ⁊ ideo ſi aliquoꝝ ſũptio ſᷣȝ
que cõmuni modo mãducatio ſo
let fieri et que cõmuni mõ tm̃ ad
manducationē et nutritõem ordi
nata ſunt iteret̃ ieiuniũ eccl'ie ſol/
uitur. Et dicũt aliq̃ ꝙ quotiēs hõ
comedit vltra ſemel totiēs ſoluit
ieiuniũ et vēit ꝯtra eccl'ie ſtatutũ
qd eſt negatiuũ: et ĝ obligat ſem
ꝑ et ꝓ ſemꝑ. Durãdus ṽo ſuꝑ. iiij
ſententiaꝝ ṽtit hoc in dubiũ. dicit
tñ pri⁹. ego ñ puto ꝙ ſit alicui ſua
dēdũ poſtq̄ȝ vna vice comedit
frãgens ieiuniũ ꝙ comedat tercia
aut q̃rta vice Tũ ꝓpter dubiũ qd
ꝑ eccl'iam nõdũ eſt determinatũ
tũ etiã quia tales comeſtiões re/
gulariter ſũt illicite ⁊ ꝯtra bonoſ
mores nõ ĩ caſu et cauſa. Dixi ãt
notanter q̃ cõi modo ſumũt̃ per
modũ cibi vt ad nutritõem ꝑnci/
paliter ordinata ſunt. De aliijſ ve
ro que manducãt̃ ſecus eſt. Vnd
ſunt q̃druplicia que ſumũt̃ ꝑ mo
dum mãducatõis. Prima ſũt
que ſumunt̃ ꝑ modũ cibi et ꝑnci
paliter ordinata ſunt ad nutrien
dũ corpus et nutriũt etiã illõ. vt
ſunt panis piſcis pulmētaria fi/
cus vue paſte amigdala pira po/
ma nuces ⁊ oĩa ſilia. Et de iſtis ñ
licet manducare extra horaȝ vni/
ce comeſtionis. ⁊ qui ſecus facit a/
git cõtra ſtatutuȝ eccl'ie et frangit
ieiuniũ. Alia ſunt q̃ nõ ſumunt̃
ꝑ modũ nutrimenti nec nutriũt
corpus et ſolũ ſunt medicine ex/
pellētes ſupflua ⁊c̃. vt ſunt pillu/
le et ſilia. et qui talia ꝓ neceſſitate
ſua ſumeret extra horã vnice co/
meſtionis nõ frãgeret ieiunium
Tercia ſunt q̃ nõ nutriũt de ſe
ſed ſoluȝ vt medicinalia ſumunt̃
ad alterãdũ cibos ſũptos vt me/
lius digerant̃ vt cinciber muſcatũ
⁊c̃. Et q̃ de illis ſumeret ex tali ca
ſu nõ veniret ꝯtra ſtatutũ eccl'ie.
Quarta ſunt electuaria ⁊ confe
ctões delicate. Et de illis dicit ſã/
ctus Tho. ij. ij. ⁊. iiij. ſniaꝝ. ꝙ ſi a/
liq̃ mõ nutriãt: nõ tñ principalit̃
aſſumunt̃ ad nutrimētũ ſȝ ad di/

geſtionē ciboꝝ. ⁊ iō ſi aliq̇s talia
etiā ad delectatiōeꝫ ſumeret ñ ſol
ueret ꝑ h̄ eccl'ie ieiuniū. q̄ꝛuis poſ
ſet hō ex hoc totaliter vl' ī ꝑte me
ritū ꝑdere ieiunij. vl' etiā mortal'r
peccare ſi ſit īmoderata libido. nō
tn̄ eſt trāſgreſſor p̄cepti eccl'ie niſi
in fraudē ſtatuti ſumeret vt ſi eiſ ī
magna q̄ntitate vteretur q̄ſi alijſ
cibis ad famē extinguēdā. De po
tu vero dr. ꝙ eccl'ia ī cōſtituēdo ie
iuniū nō intēdit īterdicere niſi bi
nam manducationē. ſꝫ ſūptio po
tus ñ eſt mādücatio. ⁊ iō q̇ potat
extra horā vnice comeſtiōis non
dicit̄ bis māducare. et iō nec ſtatu
tū eccl'ie frāgit niſi ī fraudē legis
illud faciat. Licet ḡ ieiunātib⁹ plu
ries bibere. Si aūt q̇s īmodera/
te potu vtat̄ pōt peccare ⁊ meritū
ieiunij ꝑdere ſic etiā ſi īmoderate
cibū ī vna comeſtiōe ſumat. in h̄
eni venit ꝯtra intētōeꝫ ſtatuētꝭ q̄ꝛ
īpedit finē ieiunij quē ītēdebat le
giſlator. ſ. repꝛ̄ſſionē ꝯcupiſcētiaꝝ
⁊ eleuatōeꝫ mētis ī deū ⁊ ad ſpūa
lia. Sic dic̄ ſctūs Tho. vbi. ſ̄. Et
addit Petr⁹ de palude ſuꝑ. iiij. ſē
tētiaꝝ ꝙ iſti q̇ legūt ī refectorijs
vl' ſuiūt q̄ꝛ hora d̄bita comedere
nō pn̄t ꝓpt̄ miſteriū ⁊ ñ tenēt̄ vl/
tra ieiunare merēt̄ ſecū diſpēſari
vt anticipēt comeſtiōꝫ plenā vt fa
ciāt p̄libatōnem vt poſtea come
dāt nec ex h̄ trāſgreſſores ſūt ſta/
tuti ex q̇ rōnabil' ē cā. Et h̄ puto ve
rū de mōaſterijs in q̇b⁹ viuit̄ re/
gularit̄ ⁊ expectat̄ cū comeſtione
admin⁹ p⁹ meridiē ſm̄ morē p̄ſti
noꝝ patꝝ. Idē ītelligit de ſuito/
rib⁹ nobiliū eiſdē debita hora co/
meſtiōis ſuiētiū q̇ mittūt̄ ad por
tādū enxeniū vel aliq̇d hmōi.

De eadē dn̄ica Ser. xxiij

Jcto mō q̄re ieiu S
niū inſtitutū ⁊ q̄lit̄ a nob
ſeruādū ē Querit̄ tercio q̇
obligent̄ ad ieiuniū talit̄ obſuan
dū. Rn̄det ſm̄ ſā. Tho. ij. ij. q. cxl
vij. ar. iiij. ꝙ oēs xp̄iani hoīes ob
ligant̄ ad ea niſi ī ipis ſit aliquod
ſpēale ⁊ legitimū īpedimētū ⁊ rō
nabil' cā. Et qn̄ tal' cā ē notoria et
ꝑ ſe euidēs tūc pōt talē obſuātiā
ieiunij p̄terire ex ſe p̄ſerti cōſuetu
dine inſueniēte. vl' ſi nō poſſit de
facili haberi recurſus ad ſuꝑiores
dꝫ recurrere ad eū q̇ habꝫ ptātem
in talib⁹ diſpēſādi vl' ad ſuū ſacer
dotē. et puto ꝙ etiā expediret hr̄e
recurſū aliq̄n ad rōnabilē medicū
vl' aliū diſcretū viꝝ q̇ ſciret d̄ ſuf
ficiētia cauſe infr̄dū meli⁹ iudicare
Dicūt ḡ ꝯn̄ter ſā. Tho. Durād⁹.
Petr⁹ de palude ⁊ alij ꝙ pueri ⁊
iuuenes ñ tenēt̄ q̄ꝛ hn̄t iuſtā cāꝫ et
euidētē. eo ꝙ ī ipis exigit̄ cib⁹ ad
nutritōeꝫ ⁊ augmētatōꝫ ⁊ vt⁹ na
ture nō tātū ī eis ꝯualuit ꝙ poſ/
ſint ſel' de cibo ſumere ꝙ ſufficiat
eis ꝑ diē. et iō indigēt freq̄nti ci/
bo. al's natura lederet̄ notabiliter
q̄ꝛdiu ḡ ſūt ī ſtatu augmēti qđ eſt
vt ī plib⁹ vſq̄ ad finē tercij ſeptē
nij nō tenēt̄ ad eccl'iaſtica ieiunia
ſeruāda. Cōueniēs tn̄ ē vt etiā in
h̄ tꝑe ad ieiunia ſe exerceāt pl⁹ vl'
minus ſm̄ modū ſue etatꝭ ⁊ ro/
bur corꝑis. q̄ꝛ res natural' ⁊ vireſ
nature nō ſunt in oīb⁹ eq̄les ⁊ de
bēt ꝑntes liberos ſuos et dn̄i ſub
ditos ſuos īducere ad talia. q̄ꝛ eiſ
ad bonū regimē obligant̄ nō tm̄
q̇ ad corpus ⁊ tꝑalia ſꝫ magꝭ quo
ad ſpūalia. Infirmi ei nō tenēt̄ ie
iunare ꝓpt̄ debilitatē v̄tutꝭ natu/
ral' q̄ īfirmitate p̄mit̄ ⁊ nimis ḡ/
uaret̄ ſi deberet vna vice ſumere

q̃ p diem ſufficeret et etiã propt cibaria ieiunãtiũ q̃ cõiter piculoſa ſunt infirmitati. et etiam propter horã comeſtionis tpe ieiunij que nõ põt ſeruari ab infirmis cũ oportcat aliqñ mane aliqñ tardius comedere ppter peraxiſmũ vl' al's put cõgruit releuatõi infirmitatꝫ. Pro q̃nta ãt infirmitate ieiuniũ ſoluendũ ſit dicũt zvilh. q̃ ſup hoc ſtandũ eſt iudicio boni viri. Et videt innuere ſctũs Tho. in põribꝫ ṽbis q̃ qñ infirmitas ẽ tal' z tanta q̃ euidens ẽ q̃ nõ patit ieiunium vel q̃ ieiuniũ eſſet in augmentũ infirmitatꝫ z in piculũ corporꝫ tũc põt hõ ſoluere ieiuniũ. Si autem hoc ſit dubiũ tũc ſtandũ eſt ſup hoc iudicio boni viri. et maxime piti medici et diſcreti ſciẽtꝫ noſcere cãſ morbi z gnamia aut picula que ex ieiunio aut ab poſſent vi ſimiliter euenire. nõ eñ ſp nocꝫ ieiuniũ ĩfirmis. ſed ſepe pdeſt et ſanat. vt patet in q̃dã collecta de ieiunio. De paupibꝫ dicũt q̃ paupes q̃ poſſũt ſemel hr̃e qd eis ſufficiat ad vnã comeſtionem nõ excuſantur ppter paupertatem a ieiunijs eccleſie. Sꝫ ſi paup nõ poſſet ſimul hr̃e hora comeſtiõis qd ſufficeret ad victũ vniꝰ diei ſic aliqñ cõtingit egenis q̃ fruſtatim et oſtiatim eleoſynas q̃rũt. vel etiaꝫ qñqꝫ ex p̃cedenti inedia d̃bilitatꝰ eſſet talis paup. ita q̃ ieiuniũ ſine notabili incõmodo ferre nõ poſſet tũc excuſat. De laboratoribus dicũt q̃ ſi ſerui et ruſtici cogã tur a dñis ſuis ad talẽ z tantũ laborẽ cũ quo nõ poſſunt ieiunare: tũc excuſant. Si aũt volũtarie laborãt diſtinguendũ ẽ. qꝫ ſi ſine labore al's ſibi ſufficere põteſt z ſuis q̃ ad neceſſaria vite tenent ieiunare. Si autẽ nõ pñt niſi laborent: ſed tm̃ cũ minori labore. vt forte cum labore medie diei. vel cũ alio leuiori labore pñt accipe vt habeant ptũc pſonas et neceſſariũ victũ p pſonis ſuis et familia cuiꝰ curã gerũt adhuc tenent ad ieiuniũ. Ita addit Petrus de palude. Si autẽ ñ pñt laborare q̃ fructũ ſufficientẽ acq̃rerent niſi frãgẽdo ieiuniũ tũc poſſunt ſm diſpenſationẽ ſui ſacerdotis ieiuniũ ſoluere et laborare q̃ intentio maioris lucri nõ neceſſarij ñ excuſat hoĩes a peccato ſi ieiuniũ ſoluũt. Qui ãt ĩ cõducẽdo opariõs pactũ ponũt vt ieiuniũ frãgant peccãt niſi feſtinãtia opis neceſſarij hoc requirat vt ppter hoſtes vl' ppter diluuiũ vel aliquã hmõi cauſam p quam res deſtruerent. Hoc attẽdãt diuites et ocioſi aut etiã remiſſos labores habẽtes. ex q̃ eñ paupes z etiã laborantes qui p duros labores corpora ſua macerant tã ſtricte obligant ad ieiunia eccleſie vt dictum eſt. quanto magis ipi qui ocioſi ſunt et mollibus ſtratis ac veſtibus vtuntur: et mellea ac delicata comedunt et bibunt ſtricte obſeruare illa ieiunia debent. Et etiam debent ſepe ieiunare cum p̃cepto eccleſie nõ ſtringunt. z hoc propter predicta ſpiritualia mala fugienda: et bona proſequenda. Et quia viatio p terras int' labores computatur. et ideo d̃ hoc intelligendum eſt ſicut de labore. Si enim immineat neceſſitas ſtatim itinerandi et magnas dietas faciendi. et hoc propter conſeruatõnẽ vite corporal'. aut propt aliõ neceſſariũ ad vitã ſpũalẽ

⁊ ſimul cū hoc nō pñt eccl'ie ieiu/ nia ꝓuare ñ obligaꝫ hō ad ieiuniū. Quia dicit ſctūs Tho. Non videtur eſſe vel fuiſſe intentiōez eccl'ie ſtatuētis ieiunia vt ꝑ hoc īpediret alias pias et magis neceſſarias cauſas. Videꝫ tñ dici de talibꝫ recurrēdū ad diſpenſatōez ſupiorꝭ niſi vbi ita eſt ꝯſuetū qꝛ ex hoc ipſo ꝙ plati diſſimulāt videnꝫ ānuere. Si aūt tal' itineratio differri pōt aut diminui ꝯuenienter tunc nō ſunt propter hoc dimittēda ieiunia eccl'ie recte ſicut iā diceꝫ ꝺ peregrinatiōe volūtaria. Vñ ꝑpꝫ peregrinatiōem volūtarie aſſumptaꝫ nullo mō frangēdū eſt ieiunium. Qñ aūt imponiꝫ a ꝯfeſſoꝛe captādū eſt tps vt abſqꝫ fractōe ieiunij cōpleaꝫ. Et ſi ieiuniū infra tps peregrinatōis occurrat tꝑandus ē labor vie vt ieiuniū ſil' obſuari poſſit. qꝛ nō videꝫ ſufficiēs cauſa trāſgrediēdi generale p̄ceptū eccl'ie ꝑpter illud qꝺ volūtarie ſumiꝫ vel qꝺ a ſimplici ſacerdote imponiꝫ.

Et nota ꝙ ē de intētōe ſcti thome vbi ſupra ꝙ q̄ ſcit p̄ceptum eccleſie de ieiunādo et trāſgrediēdo cōtēnit auctoꝛitatē eccl'ie p̄cipientis. aut q̄ ſuat ſed taliter ꝙ impediꝫ finis intent⁹ a legiſlatoꝛe. ⁊ ꝑpter quē inſtitutū ē ieiuniū vt dictū fuit ille moꝛtaliter peccat. Si aūt q̄s ſcire vellet et nō pōt. aut ſi ex aliq̄ leui negligētia ignoꝛat vel ex aliq̄ rōnabili cā ſtatutū nō ſeruat p̄cipue in caſu in q̄ etiā ſi legiſlatoꝛ adeſſet nō determiaret eſſe ſeruādū. talis trāſgreſſio nō cōſtituit peccatū moꝛtale. Pñt em̄ eē impedimēta propter q̄ aliq̄ ad obſeruādū hmōi ieiunia nō tenenꝫ. Hoc tñ qꝺ dictū ē ꝑ ſanctū tho. vt p̄miſi. ſ. ꝙ peccat moꝛtaliter q̄ ſeruat ieiuniū ſed taliter ꝙ īpediꝫ finis propter quē inſtitutū ē ſic intelligendū ē. ꝙ q̄ ieiunat ſolū ſm verba p̄cepti. ſ. qꝛ nō pl⁹ q̄ꝫ ſel' mā ducat ī die naturali ⁊ debita hoꝛa ⁊ de q̄drageſimalibꝫ. ſꝫ ſic laute viuit ꝙ per hoc impedit finem ieiunij intentū a legiſlatoꝛe. ſ. rep̄ſſionē viciōꝝ ⁊ aptitudinē ad ſp̄ualia vt p̄miſi a p̄ncipio. qꝛ in illa vna manducatōe crebro tā multū comedit et manducatōez tādiu continuat. et tā ꝺlicatos cibos ſumit. vt ſalmōes lāp̄das ⁊ alios magnos piſces q̄s ita ꝑꝑat et cōdit varijs ſalſamētis ⁊ diuerſis ſpeciebꝫ aromatibꝫ. vel etiā q̄ de natura ſūt tal' ſpēi ꝙ ex eoꝝ nutrimēto magis titillareꝫ caro q̄ꝫ ſi ex aliq̄bus carnibꝫ tantū comederet aut magis. et ſunt lōge laſciuioꝛis ſapoꝛis ⁊ luxurioſioꝛis nutrimenti q̄ꝫ carnes bouine vl' mutonis vel vituli. Et q̄ bibūt ml'tū ⁊ forte vinū et p̄cioſis electuarijs et alijſ talibꝫ. Iſti ſunt de q̄bꝫ dicit ſanctuſ Tho. ꝙ peccēt moꝛtal'r. qꝛ licꝫ ſeruāt mādata dei tñ nō ſeruāt intētionē mādātis. īmo impediūt eā ꝑ ſuā crapulā. q̄ tñ intētio ē potioꝛ ⁊ plus attēdenda q̄ꝫ ꝟba. ſic finis potioꝛ eſt oꝛdinatis in finem. Et pōt declarari exēplo. Si princeps hodie mādaret ꝙ oēs de tali artificio ꝺberēt craſ ire ad foſſatū ⁊ oēs ſcirēt īētōꝫ p̄ncipis. ſ. vbi foderēt tota die ꝑpter inſtantē guerrā. et aduenietē craſtino oēs intrarēt foſſatū. ⁊ ſtatim poſt hoc irent aut ſi ibi manerēt ꝑ diē tñ ñ laborarēt ſed luderēt ſolū tūc nō ſatiſfeciſſent principi. qꝛ licꝫ implerēt ꝟba mādati qꝛ oēs intrarēt foſſa

tum nõ tñ impleuerũt intẽtõnez principis q̃ magis reſpiciẽda eſt. Silr ſi ꝑcipet princeps ꝙ ſub pena.x.librarꝫ nullus iret ad murũ aut ſuꝑ ambitũ muri ciuitatis.et vnus illuc ecitaret aut illic ſe leuaret aut portare ꝑmitteret. ille nõ faceret cõtra verba mãdati ſꝫ cõtra intentionẽ et incideret penaꝫ. Sic in ꝓpoſito ſtat ꝙ q̃s nõ ſeruat mandatũ q̃ ad verba ⁊ ſeruet quo ad intentõem. ⁊ ſatiſfaciat oĩmode:vt ſi q̃s ex infirmitate aut ꝓpter graue et neceſſariũ laborez aut propter aliqđ tale nõ põt ieiunare ſed comedit bis vel ter in die.tñ ſic tꝑate ꝙ ꝑ hoc ꝑueñit ad finẽ ieiunij.ſ.ad repſſionẽ vicioꝝ. ⁊ ad cetera ſpũalia bona q̃ ꝑſcripta ſunt ille ſatiſfecit ſimpliciter. Ex q̃bus ptꝫ ꝙ ſi ille q̃ ſeruat verba mandati ſolũ et nõ q̃ ad intentionẽ mãdantis peccat ex h̃ mortalit᷑.multo magis ſic peccat mortaliter q̃ nõ ſuat vba mãdati nec ſm intentiõem mãdantis .q2 nõ ieiunãdo impedit finẽ quẽ intendit eccl'ia iſtituẽdo ieiuniũ Ex oĩbus de ieiunio p̃dictis pñt multa colligi q̃re hõ dꝫ diligenter ieiunare. Primũ ẽ magna ipi⁹ vtilitas q2 corpus ſpũi ſubijcit. libidinũ ardores extinguit. carnẽ domat. originem vicioꝝ necat. intellectũ clarificat. hominẽ virtutibꝫ aptat pctã purgat.corpus a morbis p̃ſeruat.morbos ꝯtractos ſanat.ſẽſus clarificat. et totũ corpus agilitat. Jtẽ ad ieiunandũ mouere debet ꝙ ipm obſeruãdũ eſſe ratõ naturalis dictat et auctãs patrũ ad hoc obligat tanq̃ neceſſariũ ad recte et religioſe viuendum et ad penitẽtiã de peccatis agendã. Jtem ꝙ hoc ieiuniũ nobis eſt a xp̃o ſuo exemplo cõmendatũ. vt patuit ꝑ Chryſo .ſupius ĩ expoſitõe euãgelij. Jtẽ ipe nos ſuo exẽlo ieiunare docuit q̃ ieiunare nõ indiguit nõ vt carnẽ ſpũi ſubiugaret.q2 nulla in eo rebellio fuit. ſꝫ hoc fecit vt eius oꝑatio eſſet nr̃a inſtructio. Jtem philoſophi qui modicũ ſciuerũt đ ꝑpetuitate aĩe ⁊ nihil de vera futura btĩtudine. docuerũt corꝑales voluptates attenuãdas eſſe et caſtigãdas vt intellectus illuſtret᷑ ſciẽtijs .et affectus ꝑficiat virtutibꝫ.vt ptꝫ ꝑ ariſtotelẽ in ethicis. Et ꝑ Tulliũ in de ſenectute. Quãto mag̃ fidelibus q̃bus cõſtat aĩe ꝑpetuitas et virtutũ eterna p̃miatio et vicioꝝ eterna punitio ſunt voluptates minuẽde et oĩa amplexanda que aĩam deo gratã reddũt que a vicijs retrahũt. que ad veras ṽtutes diſponũt. quoꝝ vnũ p̃cipuuz eſt ieiuniũ rite ſuatũ. et generalit᷑ oĩs tꝑantia in cibis ⁊ potibus vt ptꝫ ex dictis. Sed inueniũt᷑ aliqui pingues ⁊ robuſti aut diuites ſed delicati.et etiã aliq̃ ocioſi q̃ dicũt ſe velle ieiunare ſed ꝙ nõ poſſint ex infirmitate vel aliq̃ alio defectu videãt tales ⁊ intelligãt ⁊ diligenter cõſiderẽt ne forte ĩ eis impotẽtia ſit nõ ex defectu corporis aut neceſſarioꝝ. ſed mag̃ ex defectu charitatis.ſi eñ amorẽ haberẽt ad deũ ⁊ ad ſpũalia bona qđ iã eis apparet difficile fieret facile intuitu amatoris.amãti eñ nihil eſt difficile. Et dicit Euſebi⁹ ſcđo libro eccl'iaſtice hiſtorie. Charitas ea que fragilia ſunt ꝑ naturã per

gratiā facit eē firmiſſima. Et qñ impotētia quā ꝑtendūt nō ſp ſit ex defectu viriū ſed charitatis: ſi/gnū eſt ꝙ ſi alicui taliū daret̄ q̄ti die ꝑ q̄dragesimā tantū de flore/nis aut etiā de obolis quantū q̄ti die numerare poſſet ieiunus. pu/to ꝙ plures inuenirent̄ q̄ mō nō ieiunāt et dicūt ſe nō poſſe qui tñ intuitu lucri tē̄palis illius q̄tidie ieiunarēt vſqꝫ ad noctē. vel nihil formidantes de ꝑiculo vite aut corꝑis defectu et tūc primo cōmē derēt. ⁊ ſic ieiunare q̄tidie poſſēt ꝑpter lucrū tp̄ale. et nūc falſe cō fingūt ſe nō poſſe ieiunare intui/tu vite eterne. et tā multiplicium ſpūaliū bonorū ⁊ effectuū ieiunij vt p̄ſcripti ſunt. Et q̄d aliud d̄ ta libus erit in finali iudicio: niſi ꝙ eis in eoꝝ cōfuſionē ⁊ cōdemna/tionē dicet̄. Uidete debiles illos q̄ ſine ꝑiculo corꝑis ieiunare po/tuerūt. et quō non potuiſtis vos fortes et robuſti. Uidete paupe res hos etiā penuriā ī neceſſarijs paſſos. q̄ potuerūt. ⁊ quō vos di uites cū lautiſſimis ꝓcuratōibus ⁊ omī abūdantia non potuiſtis. Uidete hos laboratores fortibꝰ laboribꝫ fatigatos. q̄ tñ potuerūt et quō vos non poteratis ocioſi. Uidete illos vr̄os ſubditos ſer/uos et ancillas q̄ potuerūt. ⁊ quō nō poteratis ipoꝝ dn̄i et rectores Quid ergo tūc r̄ndere poterūt ali ud niſi ſe cōdemnatōe dignos. eo ꝙ ſic dediti gule nō ieiunauerūt. nō ideo qꝛ nō potuerūt. ſed qꝛ nō voluerūt. ꝙ eis nō poſſe non fu/it in cauſa ſed nolle fuit in culpa. His attentis dilectiſſimi nō ſimꝰ ſolliciti ſolū de cōmodo corꝑis ſed magis de animaꝝ profectibꝫ cogitātes ꝙ aīa eſt ꝑfecta. et cum eo eternaliter victura. ſed de cor/pore cogitemus q̄ꝫ ex vili mate/ria formatū eſt. q̄ꝫ in abiectū pul uerem et cinerē reſoluendū eſt. q̄ꝫ ab immūdis vermibꝫ pingue de/uorandū eſt. Et inſuꝑ cogitemꝰ infernū in quo inobediens eter/naliter cruciādus eſt. Nam ſi hec et his ſimilia ſedule p̄ oculis ha/beremus ī eternū nō peccaremꝰ. Iſta enim ſunt de quibus dictuꝫ eſt Eccl'iaſtici. vij. In omnibꝫ ope ribus tuis memorate nouiſſima et in eternū nō peccabis. Secū do dicunt ꝙ inter ieiunia ieiuniū quadrageſime eſt ſolēnius. tum quia obſeruatur ad imitatōnem chriſti. tum etiā per ip̄m diſponi mur ad redemptōnis noſtre my/ſteria deuote celebranda. ⁊ iō cuꝫ in omni ieiunio oportet abſtine re a carnibꝫ. in illo quadrageſima li vltra hoc ꝓhibent̄ oua et lacti/cinia. circa quorū abſtinentiam in alijs ieiunijs diuerſe conſuetudi/nes exiſtunt apud diuerſos quaſ quiſqꝫ obſeruare debet ſm̄ morē eorum inter quos conuerſat̄. Tercio dicūt ꝙ hō tenet̄ ſic obſer uare ieiuniū vt nō anticipet ſcien ter et notabiliter debitā horā co/meſtionis. Nam ſm̄ ſanctū tho. in ſcripto et in ſūma vt etiā ſupꝰ dictum fuit. Jeiunium eccleſie de bet eſſe penale. quia ſatiſfactoriū. ordinatum eſt enim ad cohibiti/onem peccatorū futurorū. ad de/letōem p̄teritorū. ⁊ ad ſatiſfactōꝫ ꝓ eis. et iō vt eſſet penale ⁊ magis ſatiſfactoriū oportuit ꝙ ſuꝑ cō/munē horā q̄ alijs diebꝫ comedit̄

addet̃ his dieb; ieiunij aliq̃ntum tp̃s q̃ expectaret̃ cũ cibo ad maiorẽ afflictõem corp̃is in ſatiſfactõz p̃ p̃ctis. Modo alijs dieb; diſcreti hoĩes comedũt circa decimam qñ ſol nõ multũ aſcẽdit ⁊ ip̃i ceperũt eſurire. et bñ digeſſerũt cibuz p̃us ſumptũ. ſic etiã manẽt ſani ⁊ bñ diſpoſiti et apti ad bona. ⁊ iõ dieb; q̃dragesimali b; d; notabil̃r expectari vltra illud tp̃s. q: p⁹ illud tpus cũ hõ incipit eſurire vna hora plus affligit eũ q̃z p̃cedẽtes tres vel q̃ttuor dies. q̃nto pl⁹ tenet̃ hõ expectare iã q̃z alijs dieb⁹. ſcʒ q̃bus comedit̃. Qua autez hora q̃s deb; comedere Rñdent iterũ doctores et dicũt q᷑ in p̃mitiua eccl̃ia qñ hoĩes fuerũt fortiores corpe tũc in eis feruebat deuotio ⁊ fides. tũc fideles expectabãt in dieb; q̃dragesimalib; vſq; ad horã nonã diei. q̃ eſt tercia p⁹ meridiẽ. Et illa fuit cõueniẽs hora. p̃ hoc enĩ merebat̃. et ml̃tũ ſatiſfaciebãt p̃ peccat̃. et cõueniebat etiaz myſterio paſſiõis xp̃i q̃ paſſio fuit completa hora nona qñ chriſt⁹ ĩclinato capite tradidit ſpm̃. Jeiunãtes g̃ vſq; ad illud tp̃s p̃ afflictõem carnis cõformabãt ſe paſſioni xp̃i q̃ durauit ad illud tpus. ĩmo videt̃ ſ᷑m tho. q᷑ illa hora comedẽdi. ſ. nona fuerit p̃cepta per ſtatutũ eccl̃ie qd̃ habet̃ in gabilonẽſi concilio de conſe. di. i. Et religioſi antiq̃tus ĩ oĩb; ſuis ieiunijs extra q̃dragesimã expectabãt vſq; ad horã nonã. et ĩ q̃dragesima vſq; ad veſp̃am. vt patʒ p̃ beatũ bñdictũ in regula ca. xli. Et p̃ Berñ. in ſermõe de p̃ma dñica q̃dragesime. Succeſſiuo vero tp̃e qñ facti ſunt hoĩes fragiles et refrigu it charitas ⁊ tepuit fides ⁊ deuotio multorũ. obtinuit general̃ cõſuetudo toti⁹ eccl̃ie q᷑ mõ nõ expectat̃ vſq; ad horã nonã diei. nec forte nũc poſſent ſuſtinere. ⁊ etiaz mõ nõ obligant̃ hoĩes tãdiu expectare propter generalẽ cõſuetudinẽ toti⁹ eccl̃ie q̃ excuſat. Jn pleriſq; tñ locis hoĩes cõſueuerũt expectare vſq; ad plenũ meridiẽ. ſ. ad duodecimã horã. ⁊ illd̃ ẽ bonũ ⁊ laudabile ⁊ magis ſatiſfactoriũ ⁊ meritoriũ propter maiorẽ corp̃is afflictiõem. ⁊ eſt tñ tolerabile cõiter oĩbus vſq; ad illud tp̃s ſine corp̃is multo detrimẽto. Jn hac vero ciuitate ⁊ vienẽſi cõſuetudo eſt comedere hora vndecima. Et ideo q̃ hic nõ vult expectare vſq; ad duodecimã ille tñ nõ debet comedere ante vndecimã. Quia dicit ſctũs Tho. q᷑ q̃ notabil̃r et ſcienter anticipat horã comeſtiõĩs debitam ⁊ facit hoc iõ vt min⁹ caſtiget̃ ⁊ puniat̃ ieiunio aut fame ꝯ̃ intentõem ſtatuti ille venit cõtra ſtatutũ de ieiunio vel ad min⁹ cõtra intentõez ſtatuti. ⁊ ſi c violat ieiuniũ et peccat. Subdit tñ q᷑ ſi alicui tã lõga expectatio cũ cibo cederet in magnũ g̃uamen forte propter ĩfirmitatẽ: aut etatẽ aut naturalẽ conditõez corp̃is ſui cũ illo poſſit diſpẽſari ne ieiuniũ totalit̃ ſolueret. Et deb; demũ ordinare vt familia comedat d̃bito tp̃e qñ fieri p̃õt vt ſeruẽt ordinationẽ eccleſie. ⁊ ne propter nimiã expectatõem nimis g̃uent̃ aut totalit̃ dimittãt ieiuniũ. Ecce hoc eſt ieiunium nobis p̃ceptũ. ⁊ ſic a nob ſeruãdũ ex debito obediẽtie. et q̃ ſic ſeruat ſatiſfacit mãdato eccleſie. Sed vt dicit btũs Gre. in omel.

Sermo XXII

Nemo credat ſolū illā abſtinentiam ſibi ſufficere. ſȝ ſi volum⁹ illō nr̄m ieiuniū multū placere deo ⁊ eſſe nobis valde meritoriū optet nos ſm dictū ꝓphete Johel. ij. ſāctificare ieiuniū nr̄m ¶ Ad ſāctificādū auteȝ ieiuniū requirit̄ ꝙ hō ꝑmo nō ſolū abſtineat ab eſcꝭ carnalibus. ſed ⁊ a pctīs. vñ Gre. in paſtorali ⁊ in omel. Incaſſum corpus ꝑ abſtinentiā atterit̄ ſi inordinatꝭ motibꝫ mens dimiſſa vicijs diſſipet̄. Ieiuniuȝ em̄ a pctīs eſt finis ieiunij corporalis. ⁊ ad h̄ ordinatū. ⁊ ergo a cibis abſtinere ⁊ peccatꝭ repleri eſt q̄ſi ridiculoſum q̄ddā. Et ad cauendū modo peccata oportet diligentius cauere occaſiones peccatorū. ꝓpter qđ canim⁹ in hymno Utamur ergo parcius verbis cibis ⁊ potibꝫ. Et beat⁹ Berñ. in q̄dā ſer. de ieiunio Si forte ceteris diebꝫ ſtatuta nr̄a aliq̄tenus intepuerāt dignum eſt vt nūc in feruore ſpiritus recaleſcant. ꝙ ſi gula ſola peccauit. ſola quoqȝ ieiunet. vt ibidē. Scđo req̄rit̄ vt hō peniteat de pctīs p̄teritꝭ al's nec ieiuniū: nec cetera eius bona opa ſunt deo placita. Tercō vt ipi ieiunio addat alia opa bona ꝑ que fiat acceptius deo. vt orōneȝ deuotā. elemoſinā. ⁊ cet'a t'lia. Nā deuota oratio ieiuniuȝ ſanctificat ⁊ deo accepti⁹ facit. ⁊ ieiuniū orationē facit exaudibilioreȝ. vt vult Chryſ. ſup Math. vi. Cū ieiunatis. ⁊c. ⁊ iō ſancti qñ ꝑ aliq̄ neceſſitat efficacit' voluerūt orare. ieiunium cū orōne inſtituerūt. Etiā elemoſina ⁊ omē opus miſcđie ſanctificat ieiunium. Quia Yſa. lviij. dicit dñs ꝑ ꝓphetaȝ. Hoc eſt ieiunium quod elegi. Frange eſurienti panē tuū ⁊ egenos vagoſqȝ induc in domū tuā. Si videris nudū operi eū. et carnē tuā ne deſpexeris. Sup q̄ dicit Grego. in ome. Illud ieiuniū deus approbat qđ ei⁹ oculos ad ꝯpaſſionē. et man⁹ ad elemoſinā leuat. qđ tūc ex ꝓximi dilectōne agit̄ cū ex pietate cōditur. Hoc ergo qđ tibi ſubtrahis alteri largire. ⁊ vñ caro tua affligitur. inde egentis caro ꝓximi reparet̄. Ita ergo opa miſericordie faciūt ieiuniū deo acceptius. et vltra hoc liberāt hoīem a peccatis. Vñ Lu. xi. Date elemoſinā ⁊ oīa mūda ſūt vobis. Et Thobie. iiij. Elemoſina ab omī pctō libat. nō ꝙ immediate ⁊ ſine cōtritōne liberet. ſed ſic ꝙ ſi hō eſt in pctō mortali et eſt frequēs in omībus operibus miſcđie tūc liberat a p̄terita culpa ſic ꝙ ꝑ ea diſponit ſe ad gratiā recuperādā ⁊ nō de facili ꝑmittat̄ ire in ꝑditionē. Deus nāqȝ ꝓpter talia opa pietatꝭ citi⁹ dat ſibi cognitionē peccatoꝝ ⁊ deteſtationem eorum. ⁊ veram contritionē ꝑ quā infundit̄ gratia ⁊ expellitur culpa. ¶ Diceret aliquis Dñs in die epiphanie baptiȝatus eſt ⁊ ſtatim poſt baptiſmū iuit in deſertū ⁊ ibi ieiunauit q̄draginta diebꝫ ⁊. xl. noctibꝫ. Cū autē omīs xp̄i actio ſit nr̄a inſtructō Quare ergo nos incipimus ieiuniū noſtrū non ſtatim poſt diē Epiphie. Rñdet. ſ. Tho. vbi ſup. Qꝛ ieiunium vt p̄dixi iſtitutū eſt ad rep̄mēdū brutales mot⁹ carnis et ideo expediebat vt illo tp̄e indiceretur hoc q̄drageſimale ieiuniū q̄ fortiores ſunt in corpore hmōi mot⁹ et hoc eſt illud tp̄s veris quod eſt magis cōcupiſcentie aptū. Unde

Aug. in ſer. de q̄drageſima. Licet xp̄s ſtati poſt acceptū baptiſma acceperit h̄ ieiuniū. nō tamē credē dū eſt eū nob̄ p̄ hoc regulā obſer uatōnis dediſſe. vt nos ſtati poſt epiphaniā q̄drageſimā īcipiam⁹ ſed approp̄inq̄nte tp̄e paſcali. q̄n acriori certamine cū hoſte confli gitur eſt ieiunandū. vt corp⁹ de ca ſtigatōe impleat militiā. et anim⁹ impetret de humilitate victoriā. Scd̄o īſtitutū eſt ieiuniū ad de lendū peccata. et ideo tūc principa liter ſeruari debet cū oportet ho/ mines maxime a peccatis purga re ſe Hoc aūt eſt ante tp̄s paſcale circa quod paſſio dn̄i deuote cele branda eſt. et circa qd̄ nobis p̄po nit̄ ſacramētū euchariſtie ſumen/ dū. ad qd̄ digne ſumendū p̄cipue nos diſponere debem⁹ p̄ ieiuniū et penitentie lamēta. Tertio ieiu niū ordinatū eſt ad eleuatōez mē tiū p̄ deuotōē ad deū et ad celeſtia et ideo cōgrue q̄drageſimale ieiu/ niū agim⁹ an̄ feſtū paſche in quo op̄tet maxime mētes hoīm p̄ de/ uotōnē eleuare ad eternitat̄ gl'iā quā xp̄s tūc reſurgēdo inchoauit et nobis ī ſe mōſtrauit. et nobis ī fine tp̄m in generali oīm reſurre ctione p̄ premio repromiſit. Et in ſuper p̄ h̄ q̄ an̄ gaudiū paſchale agimus tp̄s ieiunij et afflictōis ſi/ gnificat̄ nobis q̄ ad gl'iā reſurre ctōnis p̄uenit̄ p̄ tribulatōes ſicut xp̄s p̄ paſſionē. Ex ſilibus cauſis in vigilijs p̄cipuarū feſtiuitatū in ſtituta ſunt ieiunia. vt per ea p̄pa remur ad feſta tp̄alia et demōſtre tur ſubſeq̄ ad tribulationes p̄n̄t vite q̄s ſancti hic patienter p̄ dn̄o paſſi ſūt Etiā eſt cōſuetudo eccl'ia/ ſtica vt in ſingulis q̄rtis anni ſa/ cri ordines cōferūtur. ad q̄r̄ ſuſce ptōnē op̄tet p̄ ieiuniū p̄parari. p̄t eos q̄ ordinant̄. et etiā totū pp'l'm p̄ cuius vtilitate ordinātur. Vn̄ Luce. vi. legit̄ Q dn̄s an̄ diſciplo/ rum electōē exiuit in montē orare Qd̄ exponēs. b. Amb. dic̄ Quid te facere cōuenit cū vis aliq̄d officiū pietat̄ incipere. q̄n xp̄s miſſurus ap'l'os prius orauit. p̄pter h̄ igitur eccl'ia in eiſdē q̄tuor tp̄ib̄ ordina uit ieiuniū triū dier̄.

Dn̄ica ſecūda q̄drageſime
Sermo. xxiij.

e Greſſus ieſus ſeceſſit ī p̄tes tyri et ſydonis. et ecce mulier etc. Mathei. xv. X Poſtq̄ dn̄s et ſaluator nr̄ reprobauit errorē phariſeor̄ dicētiū Nō lot̄ mani/ bus mādúcare eſſe grande pctm̄. relict̄ iudeis tranſiuit ad gentes p̄pter qd̄ dr̄ in hodierno euāgelio [Egreſſus ieſ⁹ ſeceſſit ī p̄tes tyri et ſy.] Sydō et tyr⁹ ſūt ciuitates gē tiliū ſite in terra p̄miſſionis p̄pe mōtem lybani. q̄r filij iſrael non potuerūt totalit̄ expellere gentes de terra ſua [Et ecce mulier chana nea] Nā chananei habitant in ter ra p̄miſſionis an̄ filios iſrael nec potuerūt p̄ eos totaliter extirpari Vn̄ illa ml'r ab his q̄ remāſerunt deſcēderat. Illa aūt audiuit mira cula et famā ieſu xp̄i. et ideo firmi ter credebat q̄ filiā ſuam ſanare poſſet. [Hec ergo ml'ier a finib⁹ illiſ egreſſa] ſeq̄bat̄ xp̄m in via ad impetrādū ſue filie ſanatōem. et [clamauit. Miſerere mei fili da/ uid. filia mea male a demonio ve xatur.] Et vocat dn̄m filiū dauid

q₂ audiuit xp̄m iudeis ꝓmiſſū deſcenſurū eſſe a dauid. [Qui non reſpondit ei verbū] Nō ꝓpt̄ indignatōem ſed vt ex ꝑſeuerātia ipi⁹ in p̄ce firmitas fidei eius ꝛ deuotio oñderet̄ diſcipulis. Propter h̄ etiā vt dicit glo. diſcipuli orabant ꝓ ea vt ſic oñderet nos ſctōꝝ p̄cibus indigere. Vnde ſeq̄t̄. [Et acceſſerūt diſcipuli ei⁹ et rogabant eū di. Dimitte illā q₂ clamat poſt nos] ſm̄ Nico. de lyra. Diſcipuli ad rogandū ꝓ ea fuerūt moti ex hoc ꝙ viderūt ei⁹ fidem ꝛ deuotionē. [Ipe aūt rñdit eis. Nō ſū miſſus niſi ad oues q̄ ꝑierūt domus iſrl'] Nico. de lyra. Chriſt⁹ p̄mo et p̄ncipaliter miſſus erat iudeis tanq̄ apl's eoꝝ. Et iō in ꝓpria ꝑſona nō p̄dicauit niſi iudeis principaliter. nec fecit miracl'a niſi in caſu ex aliqua ſpeciali cā. ſcꝫ vt oſtenderet̄ eccl'iā in fide gētiū eſſe fundandā. Et hoc eſt qđ dicit apl's ad Ro. xv. Dico aūt xp̄m ieſum miniſtꝝ fuiſſe circūciſionis. i. apl'm iudeoꝝ ꝓpter ꝟitatē dei ad cōfirmandas ꝓmiſſiōes patꝝ. q₂ antiq̄tus patrib₉ iudeoꝝ fuit facta ꝓmiſſio de xp̄o ſicut abrahe ꝛ dauid. q₂ tñ iudei pro maiori parte fidem xp̄i repulerūt ꝛ gentiles eā ſuſceperūt. Et ideo apl's vbi ſ. vt dicit Hiero. nō dic̄ hic q̄n xp̄s etiā ad gentes miſſus ſit. ſꝫ q₂ primū ad iſrl' miſſus eſt vt illis non recipientib₉ iuſta fieret ad gentes trāſmigratio. Chryſ. Cū hec mulier vidit nihil poſſe aplos inuerecūda effecta eſt. q₂ q̄ ante aſpectū dñi nō audebat ſed clamabat poſt eū illa iā ꝓpius venit. Vñ ſequit̄ [At illa vēit et adorauit eū] adoratōe latrie tanq̄ deū omniū dicēs [Dñe adiuua me]. Chryſoſ. Nō dicit deꝑcare deū ꝓ me. ſꝫ dic̄ Dñe adiuua me. Et q₂ infirmitatē filie ſue eſtimabat ſuā. et ꝑ ꝯñs ſanatōem. ideo dixit. adiuua me. [Qui rñdens ait. Nō eſt bonum ſumere panē filioꝝ ꝛ mittere canib₉ ad manducādū.] Glo. dicit. Filij ſunt iudei generati ꝛ nutriti ſub cultu vni⁹ dei ꝑ legem. pāis eſt euangeliū et miracula q̄ ad ſalutē nr̄am ꝑtinēt. Eſt ḡ ſenſ⁹. Nō eſt bonū doctrinā ꝛ miracula promiſſa iudeis tanq̄ ſpiritalib₉ filijs ſumere et mittere canib₉ ad manducādū. i. dare gētib₉ q̄ erāt dediti cultib₉ idoloꝝ ſicut canes circa cadauera aīaliū mortuoꝝ. [At illa. etiā dñe] imo bonū in aliq̄ caſu. [Nā et catelli edūt de micis q̄ cadūt de mēſa dñoꝝ ſuoꝝ] q. d. Ꝙ ſicut catuli aliq̄ modica vt puto micas cadētes đ cibo ꝯceſſo filijs ꝑcipiūt. ita etiā gētiles debebāt aliq̄d ſaltē modicū ꝑcipe de bñficijs xp̄i. Ex q̄ patꝫ ꝙ nō eſt cōtrarietas ī ꝟbo xp̄i cū dicit. Non eſt bonū ꝛc̄. ꝛ in ꝟbo hui⁹ mlier̄ dicētis. Etiā dñe. i. imo bonuꝫ. q₂ ꝟbū xp̄i intelligendū eſt ꝙ ñ erat regulariter et vniuerſalit̄ bonuꝫ. cū xp̄s eſſet apl's iudeoꝝ vt dictū eſt. Verbū aūt h⁹ mlier̄ intelligēdū eſt in caſu. ſ. ꝓpt̄ petētis deuotionē et fidem. et vt oñderet eccleſie gentiū futurā fundatōeꝫ. Chryſo. Vide hui⁹ mulieris prudētiā. q̄liter neq₃ cōtradixit. neq₃ contriſtata eſt in laudib₉ alioꝝ. neq₃ moleſtata eſt ī ꝓprio cōuicio. Hiero. Mira hui⁹ mlieris fides patientia ꝛ humilitas. Fides qua credidit ſanare poſſe filiam ſuam abſentem. Patientia qua totiens

repulſā in p̄cib⁹ pſeuerat. Humilitas qua ſe nō canibus ſed catulis compat. Chryſo. Propter hoc aūt xp̄s tardabat. p̄ſciebat eā eñ h̄ dicturā. nec occl'tari volebat tātam mulieris virtutē. Et h̄ digne nobis eſt in exēplo ꝛ correctōe. qꝛ xp̄iani antiq̄ ſum⁹ et hm̄ōi virtutes mīme habem⁹. [Tūc rn̄dens ieſus ait illi. O mulier magna eſt fides tua] q.d. ſm Chryſ. O mulier ꝓphetas nō audiſti. nec legē meditata es. inſup deſpecta ꝛ contēpta. et nō receſſiſti ſed pſeueraſti ī petēdo. Et ideo [fiat tibi ſic̄ vis. Fides eñ tua te ſaluā fecit] Hec xp̄i vox ſil'iſ illi voci qua dixit. fiat firmamentū et factū ē. Vn̄ ſeq̄t. [Et ſanata eſt filia ei⁹ ex illa hora] Ex p̄dictis ptꝫ ꝙ tarditas xp̄i ad exaudiendū nō fuit ex ei⁹ ĭgrātia vel volūtate. ſed vt ex pſeuerātia mulieris oſtenderet̄ fides ꝛ deuotio dignior exauditōe. ¶ Notandū ꝙ mulier illa cui⁹ filia vexabat̄ a demōe ꝓ q̄ liberāda rogauit dn̄m ſigt̄ ſm Rabanū quemlibet fidelē q̄ habet cōſcientiā alicui⁹ vicij ſorde pollutā. aut q̄ bona q̄ geſſit peccatoꝝ peſte fedauit. Et ſicut illa ml'ier dn̄m ꝓ ſue filie liberatōe inſtāter rogauit p ſe ꝛ p apl'os. ita neceſſe eſt vt talis vitiorū ſorde pollutus ad p̄ces et lachrymas cōfugiat q̄b⁹ dn̄m ꝓ venia dep̄cet̄ ſctōꝝq̄ꝫ interceſſiōeſ ꝛ p̄ces querat. ꝛ q̄uis bonū ſit aliorū p̄cib⁹ ſe cōmendare vt deū ꝓ ſe orent. nō tn̄ debet hō in iſtis ſoliſ cōtentari. ſed diligenter ꝓ ſe et ſuorū peccatoꝝ dimiſſiōe orare ꝛ ſuam orōem iuuare bonis opibus tūc impetrabūt a dn̄o citi⁹ quod petūt. q̄m ſcriptū eſt. Volūtatē timentiū ſe faciet et dep̄catōeꝫ eorū exaudiet et ſaluos faciet eos. ꝛ ſepe impetrat hō p ſe et ꝓpas p̄ces qd̄ p alios impetrare non p̄t. Propter qd̄ dicit Chryſo. Hic intende q̄liter apl'is nō impetrātib⁹ impetrat ip̄a tā magnū q̄d inſtātia orōis. ꝛ inde ꝓ noſtris noxijs a nobis vult magis rogari q̄ꝫ ab alijs ꝓ nobis.

De eadem dominica.

Sermo xxiij.

Greſſus ieſus d̄ terra genezareth relictiſ calūniatoribus iudeis ſeceſſit in ptes tyri et ſydonis que erāt ciuitates gentilium. [Et ecce ml'ier chananea] genere: Nam chananei olim iudeā inhabitabāt ſꝫ poſtea diſpſi ſunt. Hec mulier erat a finib⁹ illis. et ſeq̄batur xp̄ꝫ ad impetrādū ſalutē filie ſue. clamauit Miſerere mei ꝛc.

A Sꝫ q̄re dn̄s diſtulit rn̄dere ml'ieri tā hūilit̄ et fidel'r dep̄canti Rn̄dꝫ Beda reddendo triplicem cauſam dicēſ. Ideo diſtulit ſuā reſponſionē. non qꝛ miſericors de⁹ miſeroꝝ p̄ces deſpiciat ſed vt pſeuerantiā ml'ieris nobis ſp imitabilē demōſtraret. que quāto mag̃ contēpta videbat̄ a dn̄o eo ardenti⁹ ceptis inſiſtebat p̄cib⁹ vt diſcipuloꝝ ſuoꝝ aīos ad interceſſiōis miſicordiā cū clamāte muliere ſimul prouocaret. Rn̄dere diſtulit ne daret̄ occaſio iudeis xp̄m calūniandi ꝙ gentiles eis in docendo vel ſanādo p̄tuliſſet. et ideo fideꝫ eius iuſte recuſarēt. Propter qd̄ ſequit̄ ī euāgelio. [Et accedētes diſcipuli rogauer̄t] ꝛc. Sed ip̄e rn̄dit. [Non ſū miſſus] ꝛc. glo. cor/

palit̃ z pñſentialit̃. Corpalit̃ qꝛ ex eis natus eſt. z pñſentialiter, qꝛ eorum apoſtolus erat. vt dicit aplꝰs ad Rhom̃. xv. de h̃ vide in Nico. de ly. Et dicit Beda Ipe dñs p ſe ſolꝰ docebat z ſanabat iudeos ad q̃s miſſꝰ erat. ſ; p diſciplos ſuos etiã gẽtiles ad fidei gr̃am vocabat Hinc eſt ergo ꝙ xp̃s vnaz p ſe in corpe gentilẽ ſanaturꝰ puellaz nõ vocanteq; pbata oĩbus incorporalis lucis fide perfecit. Et ꝯm Chryſ. Cũ hec mulier vidit etiam apl'os nihil poſſe. iuerecũda facta eſt. qꝛ que an̄ conſpectũ dñi venire nõ audebat. ſ; clamabat poſt euz. illa tũc pꝛius venit. ppter qd̃ ſequitur [At illa venit z adorauit eum dicẽs Dñe adiuua me] Ex hoc et pdictis pat; fides recta iſtiꝰ mlieris. qꝛ xp̃m verũ deũ z hoĩez credidit z eandẽ fidem verbis expꝛeſſit Cũ em̃ dixit Miſerere mei fili dauid. ꝯfeſſa eſt xp̃m eſſe verũ hoĩez natũ ꝯm carnẽ de pgenie dauid. Et p hoc ꝙ nõ dixit depcare deuz p me. ſed pſtrata in terram dixit. [Dñe adiuua me]. quaſi diceret. Tu ſolꝰ potes ꝟbo omnẽ lãguorem ſanare z nullus alius pter te confeſſa eſt ip̃m eſſe verũ deũ quẽ et credidit vbiq; pñtem ꝯm diuinitatẽ. et ideo filiã eiꝰ nõ adduxit nec rogauit vt ad eã veniret. Vñ Beda in omel̃. dicit. Cõſtat aptiſſime ꝙ eũ ꝟbo ſalutez poſſe dare ꝯfidit. cuiꝰ pñtiaz corpis nullibi reqrit. ſicut etiã centurio q̃ dixit. Dñe nõ ſu; dignus vt intres ſub tectũ meũ. ſed tm̃ zc. Seqꝛ [Qui reſpõdens ait. Nõ eſt bonũ ſumere panẽ filioꝝ. z mittere canib; ad mãducandu;. Glo. dicit filij ſunt iudei ſub cultu vnius dei nutriti z geniti. Panis eſt euãgeliũ z miracula aliqua q̃ ad ſalutẽ nr̃am ptinent. [At illa dixit Etiã dñe]. i. veraciter ita eſt vt dicis. ſcil; ꝙ non eſt bonũ ſumere ſalutẽ plebi iſrael celitus deſtinatã eam ab ipſis totalit̃ auferẽdo. z dare gentibus aut regularit̃ aut vniuerſalit̃ doctrinã euãgelicã z miracula pmiſſa ſpũalibꝰ filijs ſumere. z ea dare canib;. i. gentilib;. Xp̃s em̃ erat apl'us iudeoꝝ. q̃ tũc fuerũt ſpũales filij. qꝛ fideles. Sed nũc ſunt canes effecti Iuxta illud Circũdederũt me canes multi. Lic; aũt nũc nõ ſit bonũ vniuerſaliter z regulariter. tñ bonũ eſt aliqñ in aliq̃ caſu [Nã z catelli edũt de micis q̃ cadunt de mẽſa dñoꝝ ſuoꝝ] q. d. Nõ mereor panem. nec ſedere ad mẽſam. cũ nõ filia ſim ſ; caniſ. nõ tñ om̃ino ſum repellenda. ſed peto vt colligã micas. i. tantillã conſequar gr̃am vt ſanes filiã meã. h̃ em̃ reſpectu miraculoꝝ et alioꝛu; bñficioꝝ q̃ facit iudeis q̃ſi mica ẽ Ex iſt̃ p; mira huiꝰ mulieris pꝛudentia. patientia. z humilitas De patiẽtia dicit Beda in omel̃. Hec mulier patientie virtutem habuit nõ exiguã: que dño ad primã petitionẽ eius nõ reſpondente verbũ nequaq; a pcibus ceſſauit. ſed amplioꝛi inſtantia auxiliũ pietat̃ eiꝰ qd̃ ceperat imploꝛauit. dans nobis exemplũ vt in cõuitijs z iniurijs nõ ſtatim exacerbemꝰ nec a p̃cibus et oꝛationib; ceſſemꝰ. ſi qd̃ volumus et petimus nobis non ſtati; a dño preſtat̃. ſed ſine intermiſſione oꝛemus. qꝛ multũ val; oꝛatio iuſti aſſidua. De eadẽ patientia z hũilitate dicit Beda Hec mulier canibus cõpata a dño nõ

ſic quidē ab inſtātia ꝑcationis de ſiſtit nec a ſpnēdo pietatis mune re mētē reuocauit. ſʒ ſuſceptā libē ter amplexata ē cōtumeliā. nō ſe ſolū canibus ſimilē ſē negauit. ſʒ et catellis ſe equiperauit. Et Hieronim⁹ dicit. Hec mira huiꝰ mu lieris fides. patientia ⁊ humilitaſ Fides q̄ credidit ſanare poſſe filiā ſuā abſentē. Patiētia qua totiēs repulſa in ꝟbus perſeuerat. Hu militas qua ſe nō canib9 ſed catel lis cōparat. [Tūc reſpōdēs ieſus ait illi O mulier magna eſt fideſ tua] in tm̄ ꝙ mereris accipere qđ petis. [Fiat tibi ſicut vis et ſana/ ta eſt filia eius ex illa hora]

Dñica tercia quadrageſime
Sermo. xxv.

Erat ieſus

eijciens demonium ⁊ illđ erat mutū. i. hoīeʒ quē obſedit mutū fecit. Luc. xi. B Ubi nota ꝙ đmōiacꝰ erat mutꝰ vt h đr. Et erat cecꝰ vt dicit Mat. xij. [Et cū eieciſſʒ demoniū locutus eſt mutus. Et vt dicunt Chryſ. ⁊ Theophilꝰ erat etiā ſur dus Et iſta q̄tuor miracula ſimul facta ſunt. Primū qꝛ eiectū erat ab eo demoniū. Scđm illumina tus fuit a cecitate. Tercio qꝛ rece/ pit auditū. Et q̄rto recepit facul/ tateʒ loquendi. Ex iſtis miraculis āmirate ſunt turbe. ſcilicʒ cū vide rūt rem tā inſolitā Sequit̄ [Qui dam aūt ex eis]. ſcʒ ſcribe ⁊ phari ſei ꝫm Matheū [dixerūt. Jn be/ elzebub principe demonioꝝ eijcit demonia] Miraculum illud erat publicū et ideo negare non pote/ rant ſed ꝑuertere conabant̄ dicen tes ꝙ virtute demonis factū eſſʒ Odiū em̄ ⁊ inuidia ꝑuertūt iudi/ cia. ⁊ facta interꝑtant̄ in ꝑtē deterio rem Scribe aūt et phariſei valde oderūt chriſtum. qꝛ acriter argue bat eoꝝ vicia. et miracula diuina ꝟtute facta dixerūt fieri arte ma/ gica. ⁊ dixerūt eū demonia eijcere in virtute cuiuſdam demonis cui in hoc īferiores obediebāt quē de monē꜀ipi vocabāt beelzebub Ubi notandū ꝙ ꝫm gloſam. et mgr̄m in hyſtorijs ⁊ Yſido. viij. ethimo. Ninus cōditor vl̄ reparator ciuita tis niniue patri ſuo poſt mortem ſtatuā cōſecrauit ad quā cōfugien tes qui forefecerant veniā mere/ bant̄. ꝓpter qđ ſtatuā inceperunt venerari. ⁊ ſuccedente tp̄e tandem diuini honores ſunt ipi ſtatue ex/ hibiti. et ita incipiebat cultus ydo latrie. ⁊ iudei ꝓp̄ gentiliū irriſionē vocabant hoc idolū beelzebub. i. deū muſcarū. ꝓpter multitudineʒ muſcarū que erāt in templo eius ꝓpter fordes cruoris imolati. Jn hoc ſimulacro dicebant iudei ꝑn cipē demonioꝝ habitare. qꝛ in eo fuit idolatrie principium. et quia nullū idolū inueniebat̄ efficacius illo. ⁊ quia cultus eius erat gene ralis apud oēs gētes Licet em̄ quelibet natio haberet aliq̄s ſpe/ ciales deos hunc tm̄ tanq̄ʒ genera lem deū oēs venerabant̄. et ita in virtute principis demonioruʒ q̄ in hoc idolo habitabat dicebāt phariſei dn̄ʒ facere miracula. nul lam illiꝰ habētes cauſam aut rati onē. ſed ſolū ſtimulis inuidie mo ti ita dicebāt ad calumniādū opa chriſti. Uñ Remigꝰ Solo odio et inuidia moti nihil ſordidius in uenientes qđ obijcerent dño dice

bant ꝙ in beelzebub eijceret de/ monia [Alij temptātes ſignū de celo petiebāt ab eo] Iſti miracu/ la chriſti parua reputabant. qꝛ cō muniter erāt circa illa inferiora. ſcꝫ ſanitates corpoꝝ ꝛc. Et ideo q̄ rebant ab eo ſignū fieri circa cor/ pora celeſtia ſicut tp̄e Ioſue. eiuſ/ dem. x. et tp̄e ezechie ſol retroceſſit decem gradibus. vt habet̄ Yſaie xxxviij. Tale autē aliq̄d petebāt ab eo fieri tanq̄ꝫ dicerent. Si hu/ iuſmodi feceris tūc credemus ꝙ diuina virtute miracula opereris Chryſoſt. Quoniā phariſeoꝝ ſu ſpitio irratōnabil' eſſet metu mul titudinis nō eū audebant diuul/ gare ſed in animo ſuo eam verte bant. Et ideo ſubdit̄. [Ipſe autē vt vidit] Beda Non ad dicta ſed ad cogitata dn̄s rn̄dit. vt vl' ſic cō pellerent̄ credere potentie eius q̄ cordis occulta videbat. hoc eñ nō poteſt demon nec aliqua creatu/ ra ſed ſolus deus. vt et ipſi in ſua ſcriptura habebāt. Vn̄. iij. Reg. vj. dicit̄. Tu ſolus noſti corda fili orum hominū. Et. j. Regum. xvi Homo videt ea que parēt deus autem intuet̄ cor. [Dixit Omne regnū in ſe diuiſum deſo labitur. et domus ſupra domuꝫ cadet. Si autē ſathanas in ſe di uiſus eſt quomodo ſtabit regnuꝫ eius. quia dicitis ī beelzebub me eijcere demonia.] Cōfutat aduer ſarios oſtendēs diabolū nihil ſi/ bi coopari in demonū eiectione. Et hoc probat quattuor ratōibuſ quaꝝ prima eſt. Omne regnū in ſe diuiſuꝫ deſolabit̄. id eſt peribit ꝛ deſtruet̄. Concordia nāq̄ꝫ parue res creſcunt: et diſcordia maxime res dilabunt̄. Sꝫ regnū ſathane in ſe diuiſum eſt ſm vos. qꝛ dici/ tis ꝙ vnus aliū eijcit. igit̄ regnū ſathane ſtare nō poterit quod eſt notorie falſuꝫ. Etiā patet falſitas dicti eorū ex h̄ ꝙ demōes ad nos decipiendū nō ſunt diuiſi ſed ꝯcor des. qꝛ al's nō poſſent tantū no/ cere. et h̄ ſignificauit Iob. xli. Cor pus illius cōpactū ſquamis ſeſe ꝓmentib' vna vni cōiungit̄ ꝛ vna alteri adherebit. Deinde ibi [Si autem ego in beelzebub eijcio de monia filij veſtri in quo eijciunt] Ponit ſcd̄am ratiōnē ad idē dicē tis. Si ego in beelzebub demōia eijcio vt vos dicitis ſeq̄t̄ ꝙ ꝛ filij veſtri ſil'r in beelzebub eijciāt de/ monia. ſed h̄ vos reputatis falſū igit̄ nec dicere debetꝭ ꝙ ego in be elzebub eijciā. Sꝫ q̄s dn̄s appel/ lat filios iudeoꝝ ſūt due expoſiti ones. Vna ſm Hiero. Cyrillum Bedā et Chryſ. ꝙ filij eoꝝ vocē tur diſcipuli xp̄i q̄ a iudeiſ ſm car nē exorti fuerūt. q̄ freq̄nter demo nes eiecerāt nec tn̄ iudei opus ipo rū calūniabant̄. Dedit eñ xp̄s eis poteſtatē ſup demonia vt eijcerēt ea. Et tūc erit argumētū tale. Voſ creditis ꝙ ap̄li mei ex veſtra ꝓge/ nie geniti diuina virtute eijciant nunq̄ꝫ eñi eis impoſuiſtis ꝙ h̄ in beelzebub facerēt. ſed ipi h̄nt hāc ꝑtātem a me q̄ nō ſum minoris v̄ tutis q̄ꝫ ipi ex quo illā ꝑtātem eiſ dedi. igit̄ multo minus debetis mihi imponere ꝙ virtute beelze/ bub eijciam demones. Subdit. [Ideo ipſi iudices veſtri erunt.] quia apoſtoli erūt aſſeſſores chri ſti in finali iudicio. Alio mō ſm ſanctū Hieronymum et Bedā Filij iudeorum hic dicunt̄ exorci/ ciſte. qui quibuſdam exorciſmis

expellebant demonia. et iſtis nõ imponebãt iudei ꝙ hoc facerent ĩ beelzebub. ſed ꝙ fieret in ꝟtute diuina ad inuocatõem diuĩ nomĩs. igiẛ nec debebant xp̃o h̃ imponere. et ita exorciſte iudices eoꝝ erũt inquantũ ex ipĩs exorciſtis ſumiẛ cauſa quare iudicãdi et cõdemnãdi ſunt iudei. [Porro ſi in digito dei eĳcio demonia] .i. in ꝟtute ſpiritusſancti [profecto ꝑuenit ĩ vos regnũ dei] .i. chriſtus. ꝑ quẽ apieẛ vobis adit⁹ ad regnũ celeſte. [Cũ fortis armat⁹ cuſtodit atriũ ſuũ in pace ſunt oĩa que poſſidet. ſi autẽ fortior il lo ſuꝑuenerit ꝛ vicerit eum vniuerſa arma ei⁹ auferꝫ in q̃bus cõfidebat. et ſpolia ei⁹ diſtribuet] Poniẛ tercia cã D

Pro quo notãdũ ꝙ fortis hic vocaẛ diabolus. cuius arma ẜm Bedã ſunt aſtutie diaboli et neq̃cie. Atriũ eius ẜm Bedã fuit hic mũdus in maligno poſitus in q̃ vſqꝫ ad ſaluatoris aduentũ potiebaẛ ĩperio. qꝛ in cordibꝫ infideliũ ſine vl la ꝯtradictõne requieſcebat. Per fortiorẽ aũt ĩtelligiẛ chriſtus. ſpolia diaboli ſunt ipi hoĩes decepti que chriſt⁹ diciẛ diſtribuere quando hoĩes pctõres vocauit ad fidẽ ꝑ grãm eos in diuerſ ğdibus ordinãdo. Et ſic poſſꝫ formari ratõ Nemo p̃t eripe hoĩes de ptãte diaboli niſi ſit fortior diabolo. Cũ ergo hoc faciã ſequiẛ ꝙ ſim fortior eo. et ita non ĩ ſua ptãte ſꝫ ĩ diuina virtute eĳcio demonia. Vl' ſic. Omnis q̃ eripit hoĩes de ptãte diaboli eſt fortior eo. ſed ego eripio eos ꝑ hoc ꝙ expello dmones de obſeſſis. et reuoco eos ab idolatria et aliĳs pctĩs ad cognitionẽ vni⁹ dei et ad iuſtã vitã igiẛ ſum fortior eo. [Qui nõ ẽ mecũ aduerſum me eſt. et q̃ nõ colligit mecũ diſꝑgit] Oſtendit quõ diabolus contrariaẛ ſibi. ſ. xp̃o volũtate et actu. Et quantũ ad volũtatem dicit [Qui nõ eſt mecũ] id ẽ q̃ nõ habet vnam intentõem mecũ vt q̃d ego volo ipe velit [cõtra me eſt] Quantũ ad ſecundum. ſ. ad actũ ſubdit. [et q̃ ñ colligit mecum diſꝑgit] chriſtus em̃ vẽit diſꝑſa colligere Joh. xi. Jeſus mortu⁹ erat vt filios q̃ diſꝑſi erãt congregaret in vnũ. ſed diabol⁹ etiã collecta diſꝑgit. Joh. x. Lup⁹ rapit et diſꝑgit oueſ. Hiero. Diabolus cupit aĩas hominũ tenere captiuas. dñs liberare. ille p̃dicauit idola ille vni⁹ dei noticiã. ille trahit ad vicia. hic reuocat ad virtutes. ille incitauit ad diſcordiaꝫ. h̃ ad dilectõem. Ex quo põt formari q̃rta rõ. Qui inter ſe ſunt plene diſcordes intentõe et actu nõ cooꝑantur ſibi mutuo. ſed ego ꝛ diabolus totalr̃ diſcordamus. vt patet ex p̃dictis. [Cũ immũd⁹ ſpũs exierit ab homine ambulat ꝑ loca inaq̃ſa q̃rens requiem et nõ inueniẽs dicit. reuertar in domũ meã vnde exiui. et cũ venerit inueñt eã ſcopis mũdatã et ornatã. Et tunc vadit et aſſumit ſeptẽ alios ſpũs neq̃ores ſe. Et ingreſſi habitãt ibi ꝛ erũt nouiſſima hoĩs illius peiora prioribus.] Expoſitõem vide ĩ alio ſermone de p̃nti dñica. Seq̃tur. Factũ eſt autẽ cũ hec diceret Extollens vocẽ quedam mulier de turba dixit illi. Beatus venter qui te portauit et vbera que ſuxiſti. At ille dixit. Quinimo. beati q̃ audiũt verbũ dei ꝛ cuſtodiũt illõ Vide ĩ alio ſermõe de p̃nti dñica

De eadem dominica Sermo xxvi.

Erat ieſus eijciēs demoniū ⁊ illō erat mutū ñꝙ tſ'ia ſint in demone formaliter ſed ab effectu. quia hominē quē obſedit mutū fecit. Natura eñ corpalis obedit ſpūali quo ad motū localē vt tradunt doctores circa ſecūdū ſententiaꝝ. Et quia vox p motū lingue et alioꝝ inſtrumentoꝝ cauſatur que inſtrumenta pōt demon ex dei pmiſſione ligare ⁊ a motu impedire et ſic hoiem mutū facere. Et dicit Beda ꝙ Math. narrat ipm fuiſſe et cecū. et ſic tria ſigna in illo vno hoie ſimul a dño ppetrata ſunt. qꝛ cecus videt. mutus loquit᷑ et obſeſſus a demone liberat᷑. Seqtur. [Et cū eiecīſſ; demonē locutus eſt ⁊c̄. et mirate ſt ⁊c̄.] ex viſu rei īſolite [Quidā aūt ex eis] ſcz phariſei [dixerūt. In beelzebub ⁊c̄.] Odiū et inuidia faciunt interptari facta in deteriorē ptem et puerti iudicia. Phariſei āt odiebāt chriſtū qꝛ acriter arguebat eoꝝ vicia vt patz p decurſuz euāgelij. Et ideo miraculis factis ab eo ōtrahebāt dicētes ea fieri arte magica. et ita etiā hic eiectionez demonis dicebāt fieri virtute cuiuſdā ſupioris demōis cui inferiores obediebāt ad nutū de corpib̄ꝫ exeūdo Dicebāt nāqz iudei ꝙ xp̄s habebat aliquē demonē ſupiorez quem vocabāt beelzebub ſibi familiarē. et ꝙ ſic demones inferiores de corpibus obſeſſis eijciebat illo mediante. [Et alij tēptantes ſigna ⁊c̄.] Iſti miracl'a chriſti parua reputabāt. eo ꝙ vt ꝯmūit᷑ erāt circa illa inferiora. vt circa ſanitates corpis et hmōi. Et ideo querebāt ab eo ſigna fieri circa corpora celeſtia. ſicut tpe Joſue. eiuſdē x. et tpe Ezechie ſol retroceſſit decem gradib̄ꝫ. vt habet᷑ Yſa. xxxviij. [Ipſe aūt vt vidit cogitatōnes.] Hic notandū ꝙ ſicut iudei tpe chriſti vt preſens declarat euangeliū ſic et hodie eoꝝ filij imitatores peſſimoꝝ patrū ſuoꝝ friuole et ſine ratōe ꝯfingunt dominū et ſaluatorē fuiſſe magū ⁊ ſua opera feciſſe arte magica et diaboli poteſtate. et hoc ſic temerarie cōfingunt vt eū ⁊ fidē chriſtianā odibiles faciūt ſimplicib̄ꝫ iudeis ⁊ eos teneant in ſua pfidia. Et qūuis om̄i fideli cōſtat hoc falſuz et friuolū figmentū. tamē ꝑpter nouiter conuerſos vt illa nō teneant ſi ea forte in priori eoꝝ ſtatu crediderūt pōt ꝯtra illā fictōem argui Et ꝑmo ex verbis et ꝑbatōib̄ꝫ domini in euangelio pſenti. Et ꝑma rō ſumit᷑ ex hoc qđ dicit᷑ [Ipe autē vt vidit cogitatōes eoꝝ] poteſt eñ ſic formari argumētū qſi dñs diceret. Ex opibus nō vultis cognoſcere diuinitatē meā ſed ea attribuitis arti magice et demonū virtuti. cognoſcite tñ veritatē diuinitatis mee ex h̄ ꝙ video et vobis dico cogitatōnes veſtras et ſecreta cordiū veſtroꝝ. quod nō poteſt facere demon nec homo. nec aliqua creatura. hoc eñ manifeſtū ſignum diuinitatis eſt. quia hoc deus ſibi ſoli reſuauit vt videat cogitatiōes cordis. Sicut et ipſi in veſtris ſcripturis habetis. Unde dicit᷑. iij. Regū. vi. Tu ſolꝰ noſti corda filiorū hominū. Et. j. Regū. xvj. Homo videt ea q̄ pa

rent deus autē intuet cor. [Dixit eis. Omne regnū in ſe diuiſum deſolabitur. et domus ſupra domū cadet. Si autem ſathanas ī ſe diuiſus eſt quō ſtabit regnū ei⁹ q2 dicitis in beelzebub me eijcere demonia.] Secunda ratio contra dictā friuolā confictōnē ē talis. Si ego p demonē aliquem eijcerē aliquos tūc diuiſio eſſet inter eos et diſſenſio. et ſic nō poſſz ſtare ptās diaboli et piret virt⁹ eorū ſicut in omnibus reb9 cōtra ſe diuiſis fieri videm⁹. Non ergo ſathanas ſibijpi repugnat nec ſuis ſatellitibus nocet. ſed poti⁹ ſtabit regnū ei⁹. ppt̄ qđ nō virtute dmonis ſed diuina virtute demoniuz eſt eiectū. Cōſequenter ponit terciā rationem dicens. [Si autem ego in beelzebub eijcio demonia filij veſtri in quo eijciunt.] Non ſolū chriſtus ſed etiā diſcipuli ei⁹ in noīe chriſti eijciebāt demonia. ꝛ non ſoluz diſcipuli ſed aliq̄ alij iudei qui nō erant xp̄i diſcipuli. q2 dicit̄ Math. ix. Vidim⁹ quendā in noīe tuo eijcientē demonia q̄ non ſequit̄ nos. Non poterāt autē iudei dicere ꝙ apl'i facerent mirabilia virtute magica. quia erāt ſimplices ꝛ illitterati. Et ſi dicerēt đ apl'is ꝙ chriſtus docuit eos artē magicā. tamē nō poterat h̄ dici de illis q̄ nō erant ei⁹ diſcipuli. ergo cū eijcerēt demones in noīe chriſti nec poterat h̄ attribui ſpiritui maligno. Ex dictis ſequit̄ ꝙ nec eiectio demonū facta p xp̄m in cuius virtute alij eiecerūt et in eius noīe. Eſt ergo ratio tal'. Ex filij veſtri .ſ. apl'i. qui erant de ſemine iudeorū. vel alij iudei qui me non ſequunt̄ eijciūt demonia h̄ n̄ poteſtis attribuere niſi ꝟtuti diuine. ideo ip̄i iudices veſtri erunt De apl'is hoc eſt manifeſtū. quia ip̄i erunt aſſeſſores chriſti in vniuerſali iudicio. Sed alij q̄ non ſequebant̄ chriſtū et tamē eiecerūt demonia iſti nō credētiū iudices erūt per cōparatōem. quia ex ip̄orū facto alij oſtendent̄ cō demnabiles. quia nō crediderūt in chriſtum. cuius deitas declarata fuit p miracula in virtute et in nomine eius p non credētes facta [Si autem in digito dei] id eſt in virtute ſpūſſancti [eijcio demonia] ſicut oſtenſū eſt modo [pfecto veniet in vos regnū dei.] quia per chriſtū aperiet̄ vobis regnū celeſte. [Cū fortis armatus cuſtodit atriū ſuū ꝛc.] Hic tangit q̄rtā rationē quam vide in alio ſermone de hac dñica. [Qui nō eſt mecū contra me eſt. ꝛ q̄ non colligit mecum diſpgit] Quinta ratio eſt talis. Volūtas eius qui alicui obedit eſt cōformis voluntati illius cui obedit. Si ergo chriſt⁹ in virtute demonis faceret miracula ſequeret̄ ꝙ chriſt⁹ et demon eſſent concordes. Hoc aūt eſt falſū. q2 oīno difformes et cōtrarij. Chriſtus eſt hūilis. benignus ꝛc. diabolus p oppoſitū inuidus ſupb9 maliuolus. Itē facta et doctrina chriſti ad hoc ſemp tendūt vt retrahant hoīes a peccatis et vt ſaluent̄. Facta demōis ſūt ad diſtrahendū homines p peccata. Ex q̄ patet ꝙ chriſt⁹ nihil opat̄ de virtute demonis. Et hoc eſt quod dicit [Qui nō eſt mecū] per concordiā et voluntatē [cōtra me eſt] et h̄ mōi eſt diabolus. vt patz ex dictis. [Et qui nō cōgregat mecū]

reducendo hoīes ad vnitatē fidei [diſpgit] et talis eſt diabolꝰ qui diuerſas ſectas hereſes et ſciſma ta quantū poteſt introducit. Ad illa ſaluatoris argumēta poſſunt nunc addi aliqua ↄtra pſentes iudeos vt ſextū ſit. Si nunc ex friuola hmōi iudeorū confictōe aliquis fideliū credere vellet ꝙ chriſtus dominꝰ fuiſſet magus ⁊ opera ſua feciſſet cū demonū adiutorio. talis multū a fortiori credere poſſet ꝙ moyſes fuiſſet magus ⁊ ꝙ fuerit alijs magis pharaonis doctior cum fecerit que alij magi facere nō potuerūt. Patet illud qꝛ chriſtus ieſus a puericia ſua vſqꝫ ad tpus operatōis miraculoꝝ pſtetit in domo parentū paupeꝝ ſine eruditione litterarū. et ī ſimplicitate laicali. Propter qd̄ cū iudei vidiſſent eū legere in libris prophetaꝝ dicebāt. Quō ille filiꝰ fabri ſcit līas cū nō didicerit. De hoc habetꝰ Luce.iiij. et Johā .vij. Moyſes vero a puericia nutritꝰ eſt in domo pharaōis q̄ plena erat magis. hoc autē dicere eſt infirmare auctoritatē veteris teſtamenti tanq̄ȝ nō a deo ſed a mago data eſt. quod cū ſit incōueniens iudeorū friuola eſt cōfictio. Septima rō. Nunq̄ȝ auditū eſt ꝙ q̄ſq̄ȝ virtute artis magice talia operatus fuiſſꝫ qualia chriſtꝰ dn̄s ⁊ diſcipuli eius. vtputa ꝙ mortuoſ vere reſuſcitaſſet. cecos natos illuminaſſet. aquā in vinū mutaſſet. ⁊ alia innumerabilia q̄ ſup natura͂m ſunt et mō naturā tranſcendūt. Et iō friuole et ſine oīm rati one tūc dixerūt et hodie dicunt in continuatōe pfidie ſue chriſtū do minū virtute magica aut demonis opatione talia feciſſe. Octaua ratio. Si fuiſſet dn̄s ieſus magus et magiſter artis magice alij magi nō fuiſſent ſibi et diſcipulis ſuis infeſti et contrarij qualitꝰ tn̄ fecerūt. put docent ſanctoꝝ legende. ſed ipi magis habuiſſent eos ī honore et ipis aſtitiſſent et pmouiſſent vbiqꝫ eoꝝ dicta et facta atqꝫ intentōem. eo ꝙ hoc fuiſſet ad maiorē gloriam. et fuiſſent ad pbationē artis eorū. imo indubie magi chriſtuꝫ et diſcipulos ſuos honoraſſent tanq̄ȝ exptos et magiſtros in illa eoꝝ arte et ſe eis familiares feciſſent. Nona ratō. Oēs regiones quas inhabitāt chriſtiani quondā ignorabāt deū verū et adorabāt idola et demonia in ydolꝰ etiā cultu latrie. et per doctrinā chriſti ac diſcipuloꝝ eiꝰ factū eſt ꝙ nunc eedem regioneſ confitentꝰ et cognoſcūt vnū verū deum celi et terre creatorē. ⁊ eidē exhibent ſolennē latrie cultum. Si ergo chriſtus et diſcipuli eius fuerunt magi et talia fecerūt operatione demonū: vt ipſi peruerſi iudei auſi fuerunt dicere domino et nunc ſuis ſimplicibꝫ dicunt tūc demones volūtarie auxiſſent diuinū cultū. et honore diuino qui eis prius exhibebatꝰ et quem ſumme diligebant et hodie propꝰ eorum ſuperbiā ſūme appetunt ſe priuaſſent. et illum in deū omnipotentē quem ſūme odiūt tranſtuliſſent. quod omni ratōnali homini conſtat eſſe fatuū et delyrū et per conſequens fictio iudeorū ē fatua et delira. et ex fomite odij ⁊ rācoris plene et oīmode pcedēſ

Talia argumenta ſunt quaſi vulgaria ꝯtra vulgares et ignaros iudeos nec opꝰ eſt eis vti ꝑ fideliuꝫ confirmatõe ſed ꝑ iudeoꝝ groſſorũ confutatõe. ⁊ forte ꝑ nouitẽ cõuerſoꝝ aliq̃li informatõe vt pleniꝰ reſipiſcãt a fatuitatibꝫ quibꝫ imerſi erãt et imbuti ante eoꝝ cõuerſionem in tanta multitudine quãta nouiter cõuerſi ſunt in hac ciuitate ⁊ vieñẽſi dño opante. M cccc.xx. Decima rõ ſumiẽ ex h̃ ꝙ Joſephꝰ qui apud eos maximuſ hyſtoriographꝰ et apud eos ẽ autẽticus q̃ dñm nõ dicit fuiſſe magum aut opa ſua feciſſe arte magica. et tñ fateẽ eũ multa miracl'a feciſſe que etiã ꝓphete de ipſo ꝑdixerũt. Nam in lib. xx. antiq̃tatũ deſcribẽs tpa tyberij ceſaris ſub quo dñs paſſus eſt dicit. Fuit in eiſdẽ tpibꝰ Jeſus ſapiẽs vir ſi tñ eum virũ nomĩare pbas eſt. Erat eñ mirabiliũ opeꝝ effector et doctor q2 libenter ea q̃ dei ſunt audiuit ⁊ m̃ltos etiã ex gentibꝫ ſibi adiunxit. chriſtꝰ hic erat. hũc accuſatõe prauoꝝ gentis [illegible] cũ pilatuſ in cruce moritur decreuiſſet non deſeruerũt hi qui eũ ab initio dilexerant apparuit eñ eis iteꝝ viuꝰ ſm ꝙ diuinitꝰ inſpirati ꝓphe vel hõ vel alia de eo innũerabilia miracula futura ꝑdixerũt. [Cũ aũt immũdus ſpũs exierit ab homine ambulat ⁊c.] ℌ Hic ſm Hiero. et Nico. de ly. ponit̃ excecatio iudeoꝝ et poſſeſſio a diabolo. Pro quo notandũ ſm eoſdẽ ꝙ ptãs diaboli fuit quodãmõ eiecta a iudeis ꝑ legis datõem q̃ excludebat cultũ demonũ ⁊ inducebat colendũ deũ veꝝ. et ſic eiectuſ trãſiuit ad poſſidendũ pleniꝰ gẽtiles ſine lege et ꝓphetaꝝ oraculis viuẽtes. et ideo eos tenebat idolatrie ſubiectos. ſed aduenientẽ chriſti ꝑdicatõe et apl'oꝝ iudei ꝑ maiori pte fuerũt increduli. gentiles aũt deuote fidem ad ꝑdicatõneꝫ chriſti et apl'oꝝ receperũt. et ſic diabolus ab eis fuit eiectus ꝑ fideꝫ chriſti. Et ideo reuerſus ad populũ iudaicũ poſſidendũ errore excecatũ. et ſic facta ſũt nouiſſima huius populi peiora prioribꝫ. q2 ſtatus iudaici populi peior ẽ modo q̃ fuit a ꝑncipio ante legẽ datam. Hoc eſt ergo qđ dicit. [Cũ imundus ſpũs exierit ab homine] .i. a populo iudaico ſub lege nature. q2 eiectus eſt ĩ ſuſceptõe leg̃ moyſe [ambulat ꝑ loca arida] id ẽ corda gentiliũ fide vacua [q̃rens requiem] .i. ꝑpetuã manſionẽ ĩ ipſis [et nõ inue.] q2 ꝑdicãtibꝫ apoſtolis inde eiectꝰ fuit. [Tũc dixit reuertar in domũ meã vnde exiui] .i. iudaicũ populũ [et cũ vẽit ĩuenit ſcobis mundatã.] q2 iudei habebãt ſupficialẽ et exterioreꝫ mundiciã. ſicut ſcoba tollit tñ ſuperiores et ſuperficiales ſordes. [Tunc vadit et aſſumit ſeptẽ ſpiritus nequiores ſe] id ẽ vniuerſalitatẽ peccatoꝝ. [et ingreſſi habitant ibi. Et erunt nouiſſima hominis illius peiora prioribꝫ.] q2 ante legẽ datã fuerãt peccatis irretiti et a diabolo poſſeſſi. ſed poſt aduentũ chriſti ĩ peccatis ſunt obſtinati facti. quia ex ingratitudine peccata eoruꝫ quaſi duplicata ſunt. Et ſm Chryſoſtomũ. Judei tunc ſuperſtites fuerunt peiores prioribus. quia alij in prophetas ſeuiebant. ipſi autem in dominum prophetarum. Et ideo a tyto et

veſpaſiano peiora paſſi ſunt his
q̄ patiebant̄ i egypto et babylone
¶ Myſtice etiā exponit̄ hec ꝑs ꝺ
quolibꝫ peccatore a q̄ receſſit dya
bolus ꝑ baptiſmū vel penitentiā
⁊ ad quē iteꝝ redit ꝑ peccatū. qꝛ cū
illū vincit ingredit̄ cū ſeptē neq̄o
ribus ſe. i. cū vniuerſitate viciorū
Quia dicit Gre. In ſeptenario v/
niuerſitas deſignat̄. Uel cū ſeptē
mortalibuſ peccatis q̄ homini pe
iora ſunt q̄ꝫ diabol⁹. eo ꝙ quodli
bet peccatū mortale dānat. qꝺ di
abolus facere nō pōt ſi ei reſiſtat̄.
Et erūt nouiſſima hoīs illi⁹ peio/
ra prioribꝫ. qꝛ ſicut recidiuatio in
corꝑali egritudine peior eſt q̄ꝫ pn
cipalis egritudo. ita in ſpūali in
firmitate. qꝛ ꝑ recidiuā i pctīn fit
hō ꝓnior ad peccandū. ⁊ q̄ſi ex cō
ſuetudie aliquādo incipit peccare
qꝺ valde pei⁹ eſt q̄ꝫ peccare ex īfir
mitate ⁊ īpotētia ⁊c. Etiā qꝺlibet
peccatū in recidiuante peius eſt q̄ꝫ
ante recidiuā ꝓpter ingratitudinē
Sequit̄ [Extollens vocē ⁊c. btūſ
venter ⁊c. et vbera que ſuxiſti] et
ſic matrē dn̄i ex filio laudat qꝛ ab
ip̄o ei vēit gr̄a et gl̄ia. [At ille di/
xit] cōmendādo fidem et ꝯſtātiā
mulieris et alioꝝ. [Quinimo bti
q̄ au. ⁊c.] q. d. Uere btā eſt ſed nō
ſolū illa ſed etiā omnes ſunt bti
q̄ audiunt v̄bū ꝺi corde credētes:
⁊ oꝑe implētes. Un̄ Aug. in lib.
de virginitate dicit. ꝙ btā maria
felicius cōcepit deū mente ꝑ fidē
q̄ꝫ corꝑe per carnis aſſumptōꝫ. Et
Beda i omel. Dei genitrix maria
beata q̄dē. qꝛ verbi incarnati mi/
niſtra facta eſt tꝑalis. ſed beatior
inde qꝛ eiuſdē verbi ſꝑ cuſtos ma
nebat interna.

Dn̄ica quarta quadrageſime

Sermo xxvij.

Abijt ieſus

a trāſ mare galylee qꝺ ē
tyberiadis. et ſeq̄bat̄ eū
multitudo maxima qꝛ videbāt ſi
gna q̄ faciebat ſuꝑ his q̄ infirma
bant̄ Joh. vi. H Judei q̄dā
vice q̄rebant dn̄ꝫ interficere. ⁊ qꝛ
nōdū erat hora ⁊ tꝑs ſue paſſiōiſ
ideo receſſit inde. Per hoc dāſ no
bis exemplū cedendi ad tꝑs ma/
licie hūane. Ubi dicit Chryſ. Si
cut iacula cū in durū inciderint cū
multo impetu iaciūt̄. cū aūt non
habuerit aliud obuiāſ diſſoluitur
cito imiſſio ⁊ q̄ſcit. ita ſi cū auda
cibus hoīb⁹ īpetuoſe īceſſerim⁹
ſeuiūt magis. ſi aūt ceſſerim⁹ ꝺ fa
cili demollim⁹ eoꝝ inſaniā. Ceſſit
igit̄ dn̄s furori iudeorūꝫ [Et abijt
trāſ mare galylee qꝺ eſt tyberia/
dis] Illud mare dic̄ Nico. de ly/
ra eſt q̄dā lacus magnus ꝑ quem
trāſit iordaniſ fluui⁹. et vocat̄ ma
re ſm modū loquēdi iudeoꝝ qui
omnē magnā cōgregatōeꝫ aqua/
rū vocāt mare. ſm illud Gene. j.
Congregatiōeſq̄ꝫ aquaꝝ vocauit
maria. Et vocat̄ mare galylee a ꝓ
uincia iuxta quā trāſit. et mare ty/
beriadis ex noīe ciuitatis edifica/
te in littore. [Et ſeq̄bat̄ eū multi/
tudo magna] Quidā ſm Hiero.
malicioſe volētes eū caꝑe in ſmo
ne vt phariſei. Quidā ex ꝺſiderio
addiſcēdi. Quidā vt ſanitatē reci
ꝑent. Quidā aūt ex curioſitate vo
lentes miracula q̄ faciebat videre
Jdeo ſubdit̄ [Quia videbant ſig̃
que faciebat ſuꝑ his q̄ infirmabā
tur. Subijt ergo in montē ieſus
et ſedebat ibi cū diſcipul' ſuis] Et
ſic patet loc⁹ in quo factū eſt mi/

raculũ. Conſeq̃nter etiã deſcribit̃ tp̃us in q̃ factũ eſt cũ ſubditur. [Erat autẽ proximũ paſca dies feſtus iudeorũ] Illud fuit ſcd̃m paſcale feſtũ d̃ quo h̃ euãgeliſta mẽtionẽ facit. et in illo feſto paſcali nõ fuit ieſus in hieruſalẽ. q̃uis ei legem ſeruauerit nõ tñ in hac ſolẽnitate. q: illi q̃ habebãt inimicicias capitales erãt excuſati a p̃cepto quo p̃cipiebat̃ omnẽ maſculũ apparere corã dño in ſolẽnitate paſcali. qualiter fuit de chriſto quē iudei querebãt interficere. Sic̃ dicit Nico. de lyra. Et ſubdit. Preterea xp̃s ſic ſeruãdo legem oſtendebat ſe eſſe verum hominẽ de filijs iſrael ſ̃m carnẽ. ſic aliq̃n p̃ter mittẽdo obſ̃uantiã eius oſtendebat ſe eſſe ſupra legem. [Cũ ſubleuaſſet ergo oculos ieſus. et vidiſſet q: multitudo maxima vẽit ad eum dicit ad philippũ. Vñ ememus panes vt manducẽt hi] Nõ querit tanq̃ ignorãs q̃ deficeret eis p̃ciũ. ſed vt ex r̃nſione philippi certius fieret miraculũ. Et Chryſo. reddit rationẽ q̃re magis philippũ interrogauit dicẽs. vt eum erudiret. Nam ſi ſimpliciť factũ fuiſſet miraculũ nõ tantũ appareret. Nũc aũt cogit eũ confiteri. vt certius diſcat miraculi magnitudinem. Vñ ſubdit̃ [Hoc aũt dixit temptãs eũ] Non q: ignorauit cor eius ſed vt ſibi ip̃i oñderet p̃priã tarditatẽ quã ip̃e diſcipul⁹ in ſe p̃cipe nõ valebat. et vt eũ etiam alijs oñderet qualẽ adhuc fidem haberet. ſicut etiã Geñ. xxij. Tẽptauit dñs abrahã vt ei⁹ obediẽtiã alijs mõſtraret. p̃pter q̃d ſequit̃. [Ip̃e eñi ſciebat q̃d eẽt facturus.] quia inq̃ſtũ deus oĩa nouit ab eterno. et inquantũ hõ habuit plenitudinẽ ſcientie ab inſtãti conceptõis ſue. [Rñdit ei philippus. Ducentorũ denariorũ panes nõ ſufficiunt eis vt vnuſq̃ſq̃ modicũ q̃d accipiat] q. d. Pauperes ſumus tantã pecuniã habere nõ poſſum⁹. et ſi haberem⁹ ñ ſufficerẽt ad eorũ refectõem. Philippus adhuc rudis erat ⁊ tard⁹ in fide. nõ aſpiciẽs ad xp̃i virtutem qua de aqua vinũ fecit et ad alia eius miracula. Si eñi cogitaſſet quõ ex aqua vinũ fecit faciliť itelleriſſet q̃ etiã ex lapidibus potuiſſet fecaſſe panes ſufficiẽtes illis. ⁊ ſi crediſſet q̃ dñs xp̃s fuiſſ; verus deus. ſciuiſſet q̃ ip̃e ex nihilo creaſſet oĩa. et crediſſet q̃ potuiſſet etiã creare comeſtibilia p̃ ill'. ⁊ ſicut quotidie augmentat g̃nũ p̃iectũ in terrã q̃ inde creſcit calamus ⁊ ſpica et aliq̃n centũ grana. Ita debuiſſet intelleriſſe q̃ pães ſic poſſet multiplicare. Seq̃t̃ [Dicit ei vnus ex diſcipul' ei⁹ andreaſ frater ſymonis petri.] Hic videť melius diſpoſit⁹ fuiſſe. q: in rñſione ſua videť habere reſpectũ ad multiplicationẽ panũ eo modo q̃ factũ eſt p̃ helyſeũ. iiij. Reg. iiij. Vnde Chryſ. Eſtimo q̃dem non ſine cauſa illud ad eum dicere. ſ; q: audierat ſignũ q̃d helyſeus de panib⁹ ordeaceis fecerat. pauit ei de. xx. panib⁹ centũ hoĩes. Aſcendit igit̃ in excelſũ ſed ad ſũmũ venire nõ poterat [Eſt hic puer vn⁹ qui habet q̃nq; panes ordeaceoſ et duos piſces ſed hec q̃d ſunt inter tantos] q. d. Si etiã multiplicarent̃ ſicut helyſe⁹ fecit adhuc eſſet valde modicum in tanta multitudine. eſtimabat eñi q̃ de plu

ribus plura et de paucioribꝫ pau
ciora facturus eſſet ꝙ miracula fa
ciebat. qḋ nō eſt verꝫ. Andreas fu
it meliꝰ diſpoſitus. qꝛ credidit ſi
cut helyſeus potuit multiplicare
panes vt de. xx. abaret centū viroſ
ꝙ ſic chriſtꝰ poſſet etiā multiplica
re. non tñ adhuc fuit ꝑfectus in fi
de. qꝛ cū cogitauit ꝙ de. xx. pani
bus ſolū centū pauit. nō intellexit
ꝙ dñs poſſet de q̄nqꝫ tot milia
paſcere. Et ideo ſubiūxit. Quid āt
h inter tantos. Dixit ergo ieſus.
Facite hoīes diſcūbere] .i. facite
eos ordinate ſedere ad comeden
dū [Erat autē fenū multū in lo
co] quod addit ad oſtendēdū ꝙ lo
cus erat aptꝰ ad ſedendū [Diſcu
buerūt ergo viri numero q̄ſi q̄n
qꝫ milia] ſ̄m modū hebraicū ſo
li viri hic nominant̄ a. xx. annis ⁊
ſupra. vt habet̄ Numeri. j. Mulie
res autē et puuli tacent̄. Dicit Ni
colaꝰ de lyra ⁊ Theophilꝰ. Illis
aūt ſic ad iuſſū apl'oꝝ diſcūbenti
bus [accepit ieſus panes ⁊ cū gr̄ti
as egiſſet diſtribuit] .i. ꝑ diſcipu
los diſtribui iuſſit diſcūbentibus
[Similit̄ et ex piſcibꝫ quantū vo
lebant.] Nota Nico. ḋ ly
ra dicit ꝙ xp̄s aliquādo facit mi
racula īparando vt oſtenderet ſe il
la facere ꝓpria virtute. Aliquā
do aūt orando vt hic cū dicit̄. Et
cum gr̄as egiſſet vt oñderet ꝙ ta
lia nō fiebant ꝑ demones magi
ca arte vt phariſei dicebant. [Ut
autē impleti ſunt dixit ieſus diſci
pulis ſuis. Colligite que ſupaue
runt fragmēta ne ꝑeant. College
runt ergo ⁊ impleuerūt duodecīꝫ
cophinos fragmentoꝝ.] nō caſu
ſed ex diuīa diſpenſatōne impleti
ſunt cophini ſ̄m numerū duode

cim apoſtoloꝝ. vt ꝑ hoc deſigna
ret̄ ꝙ fragmenta verborū chriſti
ꝑ apoſtolos ꝑ mundū portaren
tur. [Illi ergo homines cū vidiſ
ſent quod fecerat ſignū dicebant
Quia hic eſt vere ꝓpheta ꝗ ventu
rus eſt in mundū] Chriſtus pro
miſſus fuit in lege tanq̄ꝫ ꝓpheta
alijs excellentior. vt habet̄ Deut̄.
xviij. Prophetā ſuſcitabit vobis
deus ⁊c̄. Uiſo ergo miraculo p̄di
cto populꝰ cōfeſſus eſt ip̄m eſſe il
lum ꝓphetā de quo ſcriptura p̄
dicta loquit̄. et ita confitebat̄ eſſe
verū chriſtū. Et hoc eſt quod dici
tur. [Illi ergo cū hoc vidiſſēt qḋ
fecit ſignū] 'al's nō auditū. qꝛ mł'
tiplicatio panū facta ꝑ helyſeum
fuit multū deficiēs ab illa. vt pa
tet ꝑ p̄dicta [dixerūt. Hic eſt vere
ꝓpheta ꝗ venturꝰ eſt in mundū]
ad ſaluandū. Alij eni ꝓphete ſolū
venerūt ad denunciandū iſtiꝰ ad
uentū.

De eadem dominica
Sermo xxviij

Abijt ieſus

a traſ̄ mare galylee qḋ ē
tyberiadis ⁊c̄. R

Dominus audita morte ioban
nis: et ꝙ herodes volebat eū vi
dere. an forte ipſe eſſet quem oc
cidit. putabat̄ enim a quibuſdam
Johannē ſurrexiſſe qui virtutes
operaret̄. Iō receſſit et abijt trās
mare galylee nō timore mortis:
ſed parcens inimicis ne homici
diū homicidio iungeret̄. vt dicit
gloſa. Et quia reuerſi ſunt apoſto
li quos miſerat p̄dicare et curare
infirmitates vbiqꝫ et renūciauer̄t
omnia que egerant. Et quia tan
tus fuit cōcurſus ad xp̄m ꝙ nec

ſpaciũ habebãt ad mãducanduꝫ. Vñ vt dicit Mar. vi. Ait illꝭ. Venite in deſertũ de ſeorſũ et requieſcite puſillũ. et ex hac cã trãſfretauit mare [et ſequebat eũ multitudo magna] Et cauſam q̃re ſeq̃bat eũ ſubiũgit euãgeliſta dicẽs. [Qꝛ videbãt ſigna q̃ faciebat. Subijt ḡ in montẽ ieſus: ⁊ ſedebat ibi cũ diſcipulꝭ ſuis] Et ſm Chryſo. Nõ ſedebat ocioſus ſed loq̃ns aliq̃d eis eos ad ſe ꝯuertebat. Reliquit aũt turbas in valle et cũ paucꝭ familiaribus ſibi diſcipulꝭ aſcẽdit in montẽ. Nam ſm Chryſ. Ad vacandũ cõtẽplatõi fugiẽda eſt multitudo et ſolitari⁹ loc⁹ eſt eligẽd⁹ Et ſubiũgit tps in q̃ illud miraculũ factũ fuit cũ ſubdit [Erat autẽ ꝓximũ paſca. Cũ ſubleuaſſꝫ ḡ oculos ieſus et vi. ⁊c. dixit ad philippũ] ⁊c. Q ſubleuaſſe oculos xp̃s ieſus ⁊ venientẽ ad ſe multitudinẽ vidiſſe ꝓhibet diuine pietatꝭ indiciũ eſt. qꝛ cũctis ad ſe venire deſiderãtibꝫ grẽ celeſtis munere occurrere cõſueuit. et ne q̃rendo errare poſſint luceꝫ ſui pplis apire dignat⁹ eſt. Et idem. ꝑ hoc ꝙ dñs dicit oculos ſubleuaſſe dat intelligi ꝙ oclos nõ erigebat hucatq̧ illuc ſed pudice ſedebat attẽt⁹ cuꝫ diſcipulis ſuis. nec ocioſe ſed ſm Chryſo. diligent loq̃ns eis aliq̃d. ⁊ eos ad ſeipm̃ conuertẽs. demuꝫ reſpiciẽs vidit turbã ad ſe veniẽtẽ ꝑpter qd̓ dicit in euãgelio. [Et cũ vidiſſet qꝛ multitudo ⁊c.] Multitudo fuit magna ⁊ diu afflicta labore itineris. ⁊ diſcipuli nõ habebant vnde miſtrarẽt eis neceſſaria. Loc⁹ etiã erat deſertus carenſ panibꝫ. ⁊ hora erat tarda. vt habetur Mat. xiiij. Igit ex omni ꝑte erat oportunitas faciẽdi miraculũ. Volẽs aũt dñs miraculũ facere ꝓmo q̃ſiuit a philippo dicens. [Vñ emem⁹ panes vt mãducẽt hi. h aũt dixit temptãs eũ] nõ tẽptauit tanq̃ ignorãs ſed queadmodũ mgr temptat diſcipulum quẽ ſcit ignorãteꝫ vt ipſimet diſcipulo ſua manifeſtet ignorãtia. et ex hoc habeat occaſionẽ q̃rẽdi doctrinã. Unde Beda. Tẽptauit vt philipp⁹ tarditatẽ ſue fidei quaꝫ mgro ſciẽte ipe neſciebat tẽptat⁹ cognoſcat et miraculo facto caſtiget. Et dicit Chryſ. Si ſimplicit factũ eſſet miraculũ nõ tm̃ appareret. nũc autẽ ꝑus cogit eũ confiteri inopiã vt certi⁹ diſcat miraculi magnitudinẽ. [Ipe eñ ſciebat q̃d eſſet factur⁹] Quia inq̃ꝫtũ de⁹ oĩa nouit. ⁊ inq̃ꝫtũ hõ habuit plenitudinẽ ſciẽtie ab inſtanti ꝯceptionis [Rñdit philippus. Ducẽtoꝝ denarioꝝ] ⁊c. q. d. Paupes ſumus tantã pecuniã hr̃e nõ poſſum⁹. et ſi haberem⁹ nõ ſufficeret ad illoꝝ ſuſtentatõem. [Dicit ei vn⁹ ex diſcipulꝭ eius andreas ⁊c. Eſt puer vn⁹ hic ⁊c. vſq̧ inter tãtos.] vide in alio ſmõe. Et ſm Chryſo. Cõſiderãda eſt hec ꝑſimonia diſcipuloꝝ chriſti in duobꝫ. Primo in q̃litate. qꝛ ſic mirabiles viri ⁊ magni pane ordeaceo vtebant q̃ ẽ cibus iumentoꝝ. Scd̓o ĩ q̃ntitate Quia. xij. viri ⁊ xp̃s terciuſdecim⁹ ⁊ forte de alijs diſcipulis nõnulli q̃ comitabãt eos nõ niſi q̃nq̧ panes habebãt. In q̃ apparet q̃ntũ eſcam carnalẽ cõtẽpſerũt ſolꝭ ſpũalibus intẽdentes. [Dic ḡ eis ieſus Facite hoĩes diſcũbere] .i. ordiate ſedere ad comedenduꝫ. Et apl̃i obediẽtes ꝟbo chriſti ita fecerunt

nō interrogantes quid deberent homīes comedere. ſed cogitātes qui parauerat olim menſaꝫ in deſerto. poſſet etiā in hoc deſerto turbas reficere. [Erat aūt fenū multum in loco] .i. virēs herba et gramen. Erat eñ circa paſca cuꝫ terra germinat ⁊ arbores florent. vt dicit Theophil⁹. Sup hoc ergo feno .i. graminibꝫ virentibus delectabiliter diſcubuerūt. [Diſcubuerūt ergo viri numero q̄ſi quinqꝫ milia] excepti mulieribꝫ et puul' q̄ nō numerantꝰ ſm legalē conſuetudinē. vt dicit Theophi. Et attēde ſm Hiero. ꝙ cuilibet millenario correſpōdebat vn⁹ panis [Accepit ergo ieſus panes] illos qui q̄ꝫ qui ibi erāt [Et cū grās egiſſet]

¶ In hac gratiaꝝ actōe xp̄s pmo ſuā humanitatē et patris reuerētiā innuit. Sic dicebat Joh. viij. Ego gloriā meaꝫ nō quero. ſꝫ honorifico patreꝫ. Scd̄o vt dicit Beda. vt nos d̄ pceptꝭ muneribꝫ ſemp grās agere doceret. ⁊ ipē q̄ꝫtū de noſtris pfectibus gratuletꝰ intimaret. Tercio ſm Chryſo. vt nos erudiret nō pmo tangere mēſam donec grās egerimus ei qui dat nobis eſcaꝫ in tpe oportuno Et dicit Chryſ. ꝙ dn̄s in minoribus reſpicit in celū. in maioribus aūt cū poteſtate omnia facit. Qn̄ eñ pctā dimiſit. mortuos ſuſcitauit. mare refrenabat. occulta cordiū redarguit. oculos cōdidit cecinati. que ſolius dei ſunt. nequaq̄ꝫ videtꝰ orās. qn̄ autē panes multiplicare fecit qd̄ omībus min⁹ eſt tūc reſpexit i celū. vt diſcam⁹ q̄m in minoribus nō aliunde virtutē habet niſi a patre. ſimul aūt erudit nos nō prius tangere menſaꝫ donec grās egerim⁹ ei q̄ abū dat nobis. [Diſcūbere] nō immediate p ſe. ſed p diſcipulos. vt patꝫ in luca [Et piſcibus q̄ꝫtū volebat.] Jn quo attenditꝰ abūdantia diuini beneficij. Et nota ꝙ frangente dn̄o panes mltiplicantꝰ in manibus ſuis. Et ſm Chryſ. multiplicabātꝰ in manibꝫ diſcipuloꝝ miniſtrantiū Et ſm hilariū etiā in manibus comedentiū Et in mēſa creſcebat ſubſtātia panis. et dicit Auguſtinus Qꝛ illi quīqꝫ panes fuerūt quaſi ſemina. Vñ ſicut pauca grana ſeminata multiplicantꝰ per naturalē cōuerſionē humoris terreſtris in naturā ſeminis. Jta illi quinqꝫ panes fuerūt multiplicati per cōuerſionē miraculoſaꝫ in panes nō ſeminatos ſed a dn̄o benedictos. Dicit eñ Auguſti. ſic Vñ eñ multiplicat de paucis granis ſegetes. inde in manibꝫ multiplicauit quinqꝫ panes. poteſtas erat in manibus xp̄i. Panes autē illi q̄nqꝫ q̄ſi ſemina erāt. nō q̄dē terre mādata ſꝫ ab eo q̄ terrā fecit multiplicata. [Vt aūt īpleti ſūt dixit diſcipulis ſuis [Colligite. ⁊c] Nō quidē hec oſtentatio fuit ſupflua vt dicit Chryſ. Sꝫ ne fantaſma eſtimarent qd̄ factū eſt. ꝓpter qd̄ nō creauit. ſꝫ ex ſubiecta materia miraculū fecit M Sꝫ q̄ritꝰ q̄re nō turbe dedit fragmēta ad portandū ſꝫ diſcipul'. Rn̄det Chryſ. Qm̄ hos maxie erudire voluit q̄ orbis terrarū debebāt eſſe mgr̄i. Ego aūt nō ſolū miror multitudinē panū. ſed ⁊ certitudineꝫ ſupfluorum qꝛ nec plus nec minus fecit ſuperfluū eſſe. ſꝫ tm̄ q̄ꝫtū volebat ſcꝫ. xij. cophinos ſm nūerū Hec Chryſ. Et Auguſtinus dicit Que

ſūt fragmēta niſi q̄ ppl'ſ nō pote/
rat mādūcare. Quid ğ reſtat niſi
vt ſecretiora intelligētie q̄ nō po
teſt cape multitudo ill' credat qui
idonei ſūt alios docere ſicut erāt
apl'i. Unō ꝛ duodecim cophini re
pleti ſunt [Illi ğ hoīes cū vidiſſēt
qđ fecerat ſignū dixerūt. Quia h
eſt vere ꝓpheta q̄ venturus eſt in
mūdū]. q. d. Hic eſt ille magnus
ꝓpheta promiſſus nobis a moyſe
Deutero. xviij. Prophetā de gen
te tua ꝛ de frib9 tuis ſicut me ſu/
ſcitabit dn̄s deus tuus. h eſt ip le
tū in ip̄o dn̄o nr̄o ieſu xp̄o. ¶ No
ta p fragmēta poſſumus intelli/
gere dei p̄cepta Et ſicut de9 p̄cepit
colligere fragmenta ne perirēt. ita
de9 pcepit p̄cepta ſua ſervari ita
vt nec cōtra vnū veniat Sūt aūt
q̄dā. ꝛc. vide poſteri9 de materia
auaricie quō q̄dā putāt non oīa
p̄cepta oportere ſeruare. q̄dā non
reſtricte ſuāda eſſe ꝛ ex puis cauſ
volūt cauſari Et vide ibi exempla
tria ex ſcriptura de trāſgreſſoribꝫ
p̄ceptoꝝ dei ex magnis cauſis q̄
tn̄ non tranſierūt impuniti; Illis
nūc addo φ in mādatis dei ince/
dēdū eſt via regia ꝛ ſecura ꝛ nō ſſ
q̄rēde due gloſe aut extorte māda
toꝝ nec ſeq̄nde affectōe vtil' cōmo
di aut delectabil'. tl'es em̄ piculoſe
ſūt ꝛ inſecure ꝛ ml'tos decipiūt et
deceperūt Sic ei hmōi dei p̄cepti
falſa ꝛ friuola expoſitō aut dubia
īterp̄tatō totū mūdū poſuit ad il
lū ſtatū piculoſū in q̄ oēs ſumus
cū ſerpēs callid9 pⁱe ml'ieri ſuaſit
p̄ceptū dei de ligno vetito nō eſſe
tā ſtricte ſeruādū aut ſimpl'r intel
ligēdū. ꝛ ei falſe expoſuit tāq̄ʒ etiā
nociua eſſʒ ei9 obſeruatō ne fierēt
ſicut dij ſciētes bonū ꝛ malū ꝛ φ
eius trāſgreſſio non mereretur mor
tē ꝛ corpis ꝛ aīe ſic tn̄ de9 ipis mi
nat9 fuerat. Itē acceptare ꝛ ſequi
hmōi expoſitōes dubias ꝛ inſecu
ras piculoſū eſt ꝛ ml'tos dānauit
Si em̄ falſe ſt tūc hō ſeq̄ndo eas
peccat ꝯ p̄ceptū dei. ſic de eua cōti
git ꝛ ſepe piculoſi9 eſt ſic peccare. ſ.
ſeq̄ndo expoſitōes dubias q̄ʒ ſciē
ter trāſgredi p̄cepta dei. qꝛ vbi ſcit
ſe delinquere ibi facilius corrigit ꝛ
penitet de pctō; Ubi aūt neſcit ſe
peccare immo credit ſibi licere ibi
pctm̄ ꝯtinuat nec de ipſo penitet
etiā in morte

Dn̄ica de paſſione
Sermo. xxix.

Quis ex vo
bis arguet me de pctō
Iohis. viij. Dn̄s ꝛ ſal/
uator nr̄ ſepe arguit iudeos ſup
h φ ſibi nō crediderūt. ꝛ φ ex v̄bis
ꝛ factis ei9 nō cog̃uerūt eſſe xp̄m
a deo ꝓmiſſū ꝛ nūc miſſū. ꝛ qꝛ po
tuiſſent apud ſe cogitaſſe vl' etiā di
xiſſe. φ nō credim9 tibi h nō eſt ꝓp
ter odiū veritatꝭ ſʒ eſt ꝓp̄ malā vi
tā tuā. Hoc xp̄s excludit ꝛ remo
uet cum a principio euāgelij dicit
[Quis ex vob arguet me de pec/
cato]. q. d. Si aliqđ pctm̄ de me
ſcitꝭ qđ ſup me poſſitꝭ oñdere pa
tus ſū audire ꝛ me rōnabiliter ex
purgare. Grego. in omel'. Penſa/
te frēs chariſſimi māſuetudinē di
nō dedignat ex rōne ſe pctōreʒ nō
eſſe q̄ ex v̄tute diuinitatis poterat
pctōrē iuſtificare. Et qꝛ potuiſſent
iteꝝ dixiſſe nō eſt v̄ m iō nō credi/
mus tibi. h etiaʒ excludit cū dicit
[Si v̄itatē dico q̄re nō creditis

mihi]q.d.Si ego nõ dico veritatẽ oñdite ⁊ arguite me de pctõ Sed qꝛ nullus vr̃z põt me accuſare de pctõ.qꝛ nullũ inueniſtis in me in tota vita mea.nec aliq̃s vr̃m põt me accuſare de aliq̃ falſa docrĩna qꝛ nihil falſi inueniſtꝭ in oĩbꝫ vbiſ meis.⁊ iõ ꝙ nõ creditꝭ mihi h̄ eſt qꝛ ſolo odio ꝯtra me mouemini. Mala eñ affectõ ꝑuertit iudiciũ rõnis.⁊ iõ inuidia ⁊ odiũ qđ cõce/ ꝑũt iudei cõtra xp̃m ex h̄ ꝙ argue bat pctã eoꝝ fuit cã excecatõnis ⁊ obſtinatõnis eoꝝ. Cũ ḡ defect⁹ ex ꝑte mei nõ ſit.reſtat ꝙ ĩ vobis ſit defect⁹[Qui eñ ex deo eſt verba dei audit]. Quilibꝫ eñ libent̃ au/ dit doctrinã ad quã eſt affectat⁹ ⁊ libent̃ audit de eo loq̃ quẽ diligit ¶ Notãdũ ꝙ duplicit̃ aliqđ ẽ ex deo. Uno mõ ẜm naturã. ⁊ ſic oĩs creatura eſt ex deo. qꝛ largit⁹ eſt ei eſſe Alio mõ aliq̃ ſpãlit̃ ſunt ex deo ꝑ grãꝫ vt q̃ recte in deũ cre dũt ⁊ mãdata ei⁹ ẜuant.⁊ de illis dñs dicit[Qui ex deo eſt vba dei audit] Nõ ſolum aure corꝑis.ſed magis aure mẽtis conãdo vt itel ligat.⁊ oꝑe ĩpleat.et qꝛ licet iudei fuerũt ex deo ẜm naturã non tñ ẜm grãm.qꝛ mãdata ei⁹ nõ ſerua bãt.iõ de eis dixit dñs [Uos ver ba dei nõ auditis] ſupple vtiliter mõ p̃dicto[quia ex deo nõ eſtis] Subdit̃ eñ in euãgelio.[ꝓpterea nõ auditis].i.nõ recipitis.nec cre ditꝭ nec etiã intelligere curatꝭ ver ba dei de oꝛe meo [qꝛ ex deo non eſtis] ẜm imitatõnẽ.q̃uis ẜm na turã.Grego. Terribile ẽ valde qđ ſubdit̃.[Qui eſt ex dõ vba dei au dit.ꝓpterea vos non auditis qꝛ ex deo nõ eſtis.] Si eñ ip̃e vba dei audit q̃ ex deo eſt, ⁊ audire verba dei nõ p̃t q̃ſqꝫ ex ip̃o nõ eſt.inter/ roget ſe vnuſquiſqꝫ ſi vba dei au re cordis intelligit ⁊ ꝑcipit vñ ſit celeſtẽ patriã vitas deſiderare iu/ bet carnis deſideria cõteri. mũdi gloꝛiã declinare.aliena non appe tere.propria largiri.Pẽſet vnuſ/ quiſqꝫ ſi hec vox ĩ aure cordis ſui iã cõualuit.et qꝛ ex deo ſit ꝯgñcit. Sũt nõnulli q̃ p̃cepta dei nec au re corꝑis ꝑcipe dignãt̃.et ſũt non nulli q̃ hec q̃dẽ corꝑis aure ꝑcipi unt.ſed ĩ nullo ea mẽtꝭ deſiderio cõplectũt̃.Et ſũt nõnulli q̃ libent̃ vba dei ſuſcipiũt .ita vt etiã in fle tibꝫ cõpungãt̃ ſꝫ poſt lachrymarũ tꝑus ad iniq̃tatẽ redeũt.hi profe cto vba dei nõ audiũt q̃ hec exer/ cere in oꝑe contẽnũt.Ex his vbiſ ꝑꝫ ꝙ de intentõe bti Gre.ĩ ome. hodierna ẽ ꝙ diuerſi diuerſimo/ de ſe habent ad auditõeꝫ verbi dĩ Primi ſunt q̃ ip̃m nec aure cor/ ꝑis dignant̃ audire .qꝛ ita ſũt fre nis immerſi et illecti vt nõ valeãt nec audire diuĩa.⁊ tales ex deo nõ ſũt.nec m̃ltũ de eoꝝ ẽ ſalute ſpan dũ.qꝛ ꝑ ſe nõ ſciũt.nec in librꝭ le/ gũt.nec in ſermõibꝫ audire volũt q̃d bonũ.q̃d malũ .⁊ iõ ſibi a pec/ catis cauere nõ p̃nt. Uñ Chryſo. ſuꝑ illud Math.vi. Lucerna cor/ ꝑis tui eſt oculus tuus. nõ ꝑuus eſt ex ip̃o verbi dei auditu ꝓfectus Nam qui audit et ſemetip̃m rep̃ hendit ſepe etiã altius ingemiſcit. et quandoqꝫ ſtudet vt perueniat. vt ſtudeat etiam implere ea que didicit. Qui vero nec quia pecca/ uit agnoſcit: quomodo a peccatiſ recedet.quomodo ſemetip̃m cul/ pabit.quõ emẽdare conabitur. cũ vero ex auditu verbi dei qꝛ pecca uit agnouerit tũc p̃mo corrigere

ſe velle poterit. Et dicit Raban⁹ Si quis non veſcat verbo dei ille nõ viuit. Quia ſicut corpus hũanũ nullomõ viuit ſine terreno cibo ita ꝛ anima viuere nõ põt ſine verbo dei ¶ Scđi ſunt ꝛ ſi audiũt verbũ dei aure corpis. nõ tñ aure cordis qꝛ nõ conant intelligere ꝛ addiſcere q̃ dicunt. Nullã em̃ habẽt delectatõez in eis. nec amorez ad ea. vt ſunt q̃ ſpõte dormiũt in ſermõe. vel ſi vigilãt: tunc ad alia cor habẽt. ꝛ iſti nõ ſunt ex deo. qꝛ nõ audiũt verba dei vtiliter ꝛ attẽte. Verbũ em̃ dei nõ vaga mente ſed recollecta audiẽdũ eſt. ꝛ cũ diligẽtia conãdũ vt itelligat. Qꝛ dicit Aug⁹. in quodã ſermone vt ponit in decretis. j. q. j. Quãta ſollicitudine obſuam⁹ cũ nobis corpus xpi miſtrat ne ipſũ de manibus ad terrã cadat. tãta ſollicitudine obſeruem⁹ ne verbũ dei qđ nobis erogat dũ aliqđ cogitam⁹ aut loqmur de corde puro depeat. qꝛ nõ min⁹ erit re⁹ q̃ verbũ dei negligẽter audierit q̃ ille q̃ corp⁹ xpi ſua negligẽtia i terrã cadere pmiſerit ¶ Ubi notandũ ꝙ verbũ dei attente ꝛ frequẽt auditũ multos ꝛ magnos cauſat in hoĩe effectus bonos. Nã multos conuertit ad fidẽ ſine q̃ nulli eſt ſal⁹. ꝛ fideles docet cognoſcere mala ꝛ cauere ea. ꝛ docz noſcere bona ꝛ animat pficere in eis. ꝛ ſic creſcere in grã ꝛ merito. ꝛ pctõres ãmonet ꝛ cõpungit ad penitẽtiã ꝛ cõuerſionẽ. ꝛ ſic tollit in eis om̃e peccatuz mortale ꝛ veniale Corpuſ vo xpi q̃uis augeat grãz nõ tñ tollit culpã niſi venialẽ ꝛ mortalẽ tũc ſolã oblitã. Audire igit verbũ dei frequẽt ꝛ cũ diligẽtia eſt homini fructuoſius ꝛ mag neceſſariũ ad ſalutẽ ſm p̃dicta. q̃ ſumere corpus dñicũ ꝛ ſemp negligere diligentẽ ꝛ vtilẽ verbi dei auditõnẽ Ex quo patet pma ps auctoritat ꝙ ſicut diligẽt cauem⁹ ne corp⁹ xpi de ore nr̃o cadat ex negligẽtia. ſic freqnt cauere dẽm⁹ ne ex ꝯtinua negligẽtia nihil de dei verbo figat in corde ad meditatõz nr̃az. Et ſi hõ nũq̃ audiret vbũ di. vl ſi aliqñ tñ ſp audiret negligent. tũc ſm p̃dicta negligeret totã ſalutẽ ſuaz. Quia quõ ſciret p̃cepta dei ꝛ multa faciendo neceſſario ꝛ cauẽda. imo videt ſalutẽ ſuã cõtemnere. eo ꝙ cõtemnit neceſſario ad h̃ requiſituz et eſt graue pctm̃. Non autẽ videtur graue peccatũ ſi hõ ñ ex cõtẽptu ſed ex negligẽtia pmitteret cadere corpus dñicũ de ore. Ex q̃ patet ſcđa ps auctoritatis. ¶ Tercij ſunt qui verba dei cũ delectatõne audiũt. ꝛ tñ c intelligũt illud. ꝛ aliqñ p ãmonitionẽ verbi dei mouent ad cõpũctõnẽ vſq ad lachrimas ꝛ cõcipiũt bonũ ppoſitũ. ſed auditũ verbũ ꝛ perceptũ nõ conãtur retinere. ſed ſtatim poſt auditũ verbũ cõuertũt ſe ad fabulas. vel ad ſeclaria facta ad priora peccata ꝛ ſic ſe priuant oĩm illoꝝ que audierãt. ꝛc. Et nec iſti ſũt ex deo Uñ dicit Grego. in omelia de ſeminante. Verba dei q̃ aure pcipitis mẽte retinete. cibus em̃ mẽtiſ eſt verbũ dei. Et q̃ſi acceptus cib⁹ ſtomacho languente reijcitur. qñ auditus ſermo in ventre memorie nõ retinet. ſed quiſq alimẽta non retinet de huius pfecto vita deſpat Eẽne q̃ mort piculũ formidate ſi cibũ quidẽ ſancte exhortationis accipitis ſi verba vite. i. ali/

mēta iuſticie in memoria nō tenetis. Et ad retinēdū auditū verbū valde cōferret vt hoīes nō ſtatim poſt ſermonē ad fabulas ſe cōuerterēt. nec ad alia vana ꝛ ſecularia. ſꝫ potius vt aīalia mūda cibū ſpūalē quē ſuſceperūt ruminarēt ꝑ diligētē rememoratōnē. aut vt duo vel tres vl' plures poſt factū ſermonē cōuenirēt ꝛ q̄libꝫ ſentētias q̄s ip̄e retinuit alteri īſinuarꝫ. ſic em̄ nō ſolū memorari poſſꝫ dictoꝝ. ſꝫ etiā ea meli⁹ intelligere ꝛ tandē xp̄o iuuāte opib⁹ implere. vt docet ceſari⁹ in q̄dā āmonitōe ſua. De h̄ etiā habet̄ ī alio ſermone de eadē dn̄ica. verba xp̄i q̄bus dixit iudeis. vos ex deo non eſtis ꝓbāt ip̄i reprobi et de ſemetipſis opib⁹ oñdūt. Vñ dic̄ Grego. Cū reſpōdēdo dicūt Nōne bn̄ dicim⁹ nos q꞉ ſamaritan⁹ es. ꝛc̄. Hoīm em̄ iniquoꝝ nō ſcientiū rōnabilit̄ reſpōdere mod⁹ ē vt ſe ad cōuicia ꝯuertāt. et ita iudei nō hn̄tes q̄ rōnabiliter xp̄o reſpōderēt ad cōuicia ſe cōuertūt. ꝓpter qd̄ ſubditur [Reſpōderūt ḡ ei iudei et dixerūt Nōne bn̄ dicimuſ nos q꞉ ſamaritanus es tu et demoniū habes.]

O Nota vt dicit Nico. de ly. Jn terra decē tribuū habitabant gētiles q̄ trāſlati fuerūt a rege aſſirioꝝ illuc. captiuatꝭ inde decē tribub⁹. vt habet̄. iiij. Regū. xvij. conueniebāt tn̄ cū iudeis aliq̄liter q꞉ coluerūt dn̄m ꝯꝑuis cū h̄ etiā idola. vt ibidē d꞉. Nec recipiebāt oēs libros veteris teſtamēti. ſꝫ tm̄. v. libros moyſi. Quāuiſ igit̄ dn̄s fuerit genere iude⁹ et nō ſamaritan⁹ tn̄ vocabāt eū ſamaritanū tanq̄ꝫ ritus iudeoꝝ diſſoluentē ꝛ ſabbata queādmodū ſamaritani aliq̄s ſꝫ nō oēs ritus iudeoꝝ ſeruabant Et dicebāt eū demonium habere ꝓpter miracula q̄ faciebat que ip̄i magicis artib⁹ deputabāt. et etiā q꞉ ſepe eis cogitatōnes et ſecreta cordiū ſuoꝝ dixit eis. hoc dicebāt eū a demone habere. Etiā aliqñ alta ꝛ ſublimia loq̄bat̄ q̄ ip̄i non intelligebāt. ip̄m arreptitiū dicebāt ꝛ inſanientē. Accepta aūt tāta cōtumelia adhuc māſuete [Reſpōdit eiſ ieſus ꝛ dixit Ego demoniū nō habeo ſꝫ honorifico patrē] declarando eius virtutē in miracul'. [Et vos inhonoraſtꝭ me] attribuendo demoni qd̄ diuine ꝟtuti attribuēdū eſt [Ego glia ꝫ meā nō q̄ro] .ſ. mūdanā ꝛ iactātiā ſicut vos eſtimatis. vl' [Ego gliam meā nō q̄ro] .i. exaltatōꝫ meā nō q̄ro nūc q꞉ añ paſſionē xp̄s querebat abiectionē [Eſt q̄ q̄rit] .ſ. deus pater q̄ poſt hūiliatiōeꝫ in cruce exaltauit eū ꝛ dedit ei nomē qd̄ eſt ſup omne nomē. Phil'. ij. [Et iudicet] .ſ. de⁹ pr̄ de illis q̄ me inhonorāt .ſ. vindictā faciēdo de ip̄is. qd̄ factū eſt qñ in vindictā mortis xp̄i deſtructa eſt ciuitas hieruſalē et tēplū et populus occiſus eſt ꝑ romanos. Grego. Jn his verbis ſupbia nō ꝯfundit̄. q̄ ſi exagitata leuit̄ fuerit acriores iniurias reddit q̄ꝫ accepit. facit q̄ pōt ꝛ q̄ nō facere pōt minatur. et iniuriā accipiēs dn̄s nō iraſcit̄. nō cōtumelioſa verba reſpondit. q̄ ſi eiſdē illa dicētib⁹ reſpōdere voluiſſet demoniū habetis verū ꝑfecto diceret. q꞉ niſi impleti demonio tā ꝑuerſa de deo loqui nō poſſent. ſꝫ accepta iniuria etiā qd̄ veꝝ erat dicere noluit. ex h̄ docemur vt cū a ꝓxīs ex falſitate cōtumelias acceperim⁹ eoꝝ etiāꝫ ve

ra mala taceamus ne myſteriũ iu
ſte actõnis et correctõis in arma
vertamus furoris. [Amẽ amen]
.i. fideliter [dico vobis. Si qs ſer
monẽ meũ ſuauerit] Chryſ. Nõ
ſolũ p fidẽ. ſ; etiã p purã vitã Nã
fides ſine operibus mortua eſt.
[mortem nõ videbit ineternum]
Jllã. ſ. q̃ eſt eterna dãnatõ. illa eſt
vera morſ. Alia aũt que eſt ſepatõ
aĩe a corpe eſt ſolũ migratio q̃dã
[Dixerũt g̃ iudei Nunc cognoui-
m⁹ qr demoniũ habes.] q. d. pus
opinabamur nũc aũt certi ſum⁹
te habere dmoniũ quia nulla fal
ſitas a deo eſt ſ; a diabolo. verbũ
aũt tuũ eſt aptũ mẽdaciũ. Ad qd
pbandũ inducũt [Abraã mortu⁹
eſt et pphete] qui tñ ſermonez dei
ſeruauerũt qui eſt maioris virtu
tis q̃ ſermo tuus et ideo patet q
falſum eſt qd tu dicis. [Si quis ſ
monẽ meũ ſeruauerit mortez nõ
guſtabit ineternũ.] Ex quo patet
q decipiebãtur in equiuoco. quia
xps dicebat de morte ſpirituali.
ipi aũt intellexerũt de morte tpa
li Et iõ ꝯñter drriſorie querũt duo
Primũ [Nũquid maior es pa-
tre noſtro abraã qui mortu⁹ eſt.]
q. d. nõ. Scdõ [quẽ teipm facis]
quaſi d. manifeſtuz eſt q te iactas
et ad vanã gloriã de te falſa dicis
Et quia in illo ſecũdo imponebãt
xpo quomõ q̃reret vanã gloriam
Et ideo illud pmo excludit dicenſ
[Si ego glorifico meipm] i. ſi q̃
ro gloriã meã illã mũdanã cõtra
regulã veritat̃ diuine vt vos mi-
hi imponitis [gloria mea nihil ẽ]
.i. falſa. ſ; ita nõ eſt. qr gloria mea
eſt a deo patre a quo nihil falſũ ⁊
malũ põt eſſe. ⁊ h̄ eſt qd dic̃. [Eſt
pater meus q̃ glorificat me] ſ. p

miraculoꝝ opatiõz et glorificauit
in baptiſmo et in morte et in tpe
paſſionis cũ vox facta fuit ad euz
et p⁹ paſſionẽ eũ reſuſcitauit ⁊ col
locauit ad dexterã ſuã. [quẽ vos
dicitis qr deus veſter eſt] p operũ
imitationẽ. ſed hoc eſt falſum [qr
nõ cognouiſtis eũ] p fidez forma
tam in qua cõſiſtit dei filiatõ per
adoptionẽ. vt dicit Nicolaus de
lyra. [Ego autez cognoui eũ] ſicut
eius filius naturalis habens ean
dem ſcientiã cuz eo. [Et ſi dixero.
quia nõ ſcio eũ ero ſimilis vobis
mendax] i. ſicut eſtis mẽdaces aſ
ſerendo eũ noſcere cũ tamẽ eũ nõ
cognoſcatis. ita eſſem mendax ſi
aſſererẽ me eũ ignorare cũ inquã
tum deus habeã noticiã eandẽ cũ
eo et inquantũ homo eũ clare vi
deaz [ſed ſcio eũ] ſ. modo pdicto.
[Et ſermonẽ eius ſeruo] p qd do
cet q vera cognitio p opa demõ-
ſtratur. Deinde reſpõdit ad pmũ
queſierãt eñi pmo deriſorie ſi ma
ior eſſ; abraã Reſpõdet q ſic. [qr
abraã pater veſter exultauit vt vi-
deret diẽ meũ]. Quia abraã deſi-
derauit cognoſcere tempus aduẽ
tus xpi qd eſt videre ipm in ſpiri
tu. et ſic pat; q maior eſt eo. pp ter
hoc eñi cognitionẽ hanc deſiderã
bat. quia ab ipo bonũ redemptio
nis expectabat [Vidit et gauiſus
eſt] Quãdo eñi dicebat̃ ei. Jn ſe-
mine tuo benedicent̃ omẽs trib⁹
terre. Gene. xxij. Et in oblatione
Yſaac. Propter qd ille mons di-
ctus eſt dñs videt. vt ibidẽ habe
tur. quia dñs fecit abraam videre
occultũ chriſti myſterium. vt dicit
Nicolaus de lyra. Contra hoc ar
guũt dicẽtes. [Quinquaginta an
nos nondũ habes et abraam vi-

diſti].q.d.hoc eſt impoſſibile. qꝛ
ab abraam morte fluxerunt circi/
ter duo milia annoꝝ vſqꝫ ad illō
tp̄s. Et q̄uis dn̄s nō habuit vl/
tra.xxx.annos tamē ꝓpter labo/
res ꝛ ieiunia et alias fatigias pro
noſtra ſalute habitas apparebat
longe maioris etatis q̄ꝫ eſſet. Et
vt dicit Nicolaus de lyra. Ex mo
do loquēdi eoꝝ apparet falſitas
et calumnia.qꝛ chriſtus nō dixit.
Vidi abraam ſicut ipſi reſumpſe
runt. ſed ecōtrario quia abraam
viderat ip̄m.Et quia obiectio eo/
rum ꝓcedebat ex hoc ꝙ ſoluꝫ na/
turam humanam in ip̄o cōſidera
bant.ꝛ ideo oſtendit ſe habere na
turā diuinam dicens [Amē amen
dico vobis.anteq̄ꝫ abraam fieret
ego ſum] Scd̄m Auguſtinū no/
tanter dicit.[anteq̄ꝫ abraam fie/
ret]ſicut alia creatura que in eſſe
producit̄.Et dicit[ego ſum] non
dicit ego factus ſum. Quia eius
eſſe nō cepit. Nec dicit fui. qꝛ pre/
teritū tempus diuinitas nō ha/
bet.ſed ſemper eſſe. Et quia iudei
verbis chriſti nō poterant contra
dicere ratōnabiliter loq̄ndo ideo
contradixerūt corꝑaliter ꝑſequen
do.Et ideo ſubditur. [Tulerunt
ergo lapides iudei vt iacerent in
eum]tanq̄ꝫ in blaſphemum.[Je
ſus autē abſcōdit ſe.]quia diuini
tatis ꝟtute ſe reddidit eis īuiſibi
lem.[Exiuit de templo]ꝑ mediū
eorum ꝑgens.ſuis tamē diſcipu/
lis manſit viſibilis.quia eū ſecuti
ſunt. Et ſcd̄m Alchuinuꝫ Fugit.qꝛ
nondū venit hora paſſionis eius
Et etiā quia ip̄e non elegerat hoc
genus mortꝭ. Gregorius. Cur ab
ſcondit ſe redemptor noſter. Re/
ſpōdet. quia hoc exemplo nobis
hoc loquit̄.vt etiā cū reſiſtere poſ
ſumus iram ſuperbientiū humili
ter declinemus. Unde ꝑ pauluꝫ
dicit̄ Date locū ire.ad Roma.xij.
Quanta humilitate iraꝫ proximi
ferre debeat ꝑpendat homo .ꝛ fu
rorem iraſcentiū abſcōdentes de/
clinare debemus. Nemo ergo ſe
contra acceptas iniurias erigat.
Nemo cōuicijs cōuicium.reddat
imitatōne dei

De eadē dominica
Sermo xxx

Quis ex vo
bis arguet me de pctō.
Poſt lazari reſuſcitati
onē de qua legit̄ i euāgelio ꝑcedē
tis ferie ſexte iudei ꝯtra xp̄m con
ſpirauerūt vt eū interficerēt. ꝛ il/
la reſuſcitatio videt̄ facta fuiſſe ꝓ
ma luna marcij.et luna.xv.xp̄us
paſſus eſt. Cōueniēter hac dn̄ica ī
cipit̄ officiū paſſiōis ꝓpter illā iu
deoꝝ conſpiratōeꝫ in xp̄i morteꝫ.
Et ꝯueniēter legit̄ hodie pn̄s euā
geliū in q̄ legit̄ dn̄s paſſus fuiſſe
iniurias tam ꝟboꝝ q̄ꝫ factoꝝ .Et
etiā ideo qꝛ innocētes anteq̄ꝫ ſub
eant iudiciū paſſionis ſolēt expe/
tere iudiciū examinatōis. Dn̄s ergo
ſciens modo iudeos in ſuā mor/
tē ꝯſpiraſſe iudiciū examīatōis ex
petijt cū dixit. [Quis ex vob ar/
guet me de peccato]Quāuis eīm
dn̄s pati voluerit ip̄e tū oībꝫ ſuā
innocētiā manifeſtā eſſe voluit. ꝓ
pter qd̄ dixit .[Quis ex vobis ar
guet me de pctō]q.d. Uos vultiſ
me interficere. oñdite peccatū q̄
meruerim mortē.quod ſi nō po/
teſtis erit manifeſtū me innocen
ter moriturū. Et ſm̄ Origenem
Hoc verbum ih̄u chriſti eſt tante

fiducie ꝙ nullus vnq̄ʒ hoīm h̄ di
cere potuit niſi ſolꝰ deus nr̄ q̇ pec
catū nō fecit. [Sed] ꝑ q2 [ſi vita
tem dico vobis q̄re nō creditis mi
hi] q.d. Nō poteſtis arguere pec/
catū in vita mea. nec falſitatē ī do
ctrina. quare ḡ nō creditis mihi.
cū eīn nō ſit impedimētū ex parte
mei opoꝛtet ꝙ ſit ex vicio vr̄o. Et
q2 dn̄s q̄rēdo dixit. q̄re nō credi/
tis mihi. ideo hoc ſoluēdo ſubdit
[Qui ex deo eſt verba dei audit. ꝓ
pterea vos nō auditis q2 ex dō n̄
eſtis] ꝑ imitatōeʒ q̄uis ꝑ naturā
¶ Notandū ſm Gre. ī ome.
ꝙ ad verbū dei diuerſi diuerſimo
de operanť. Quidā enī ſunt q̇ nec
aure coꝛꝑis verba dei dignāť au/
dire ſed magis delectanť in vaniſ
ſermonibꝫ. ij. ad Thimo. iiij. A ve
ritate q̇dem auditū auertēt ad fa
bulas aūt conuertunť. De ſalute
eoꝝ nō eſt multū ſperādū ſicut d̄
infirmis nolentibꝫ medicinā reci
pe. Alij verba dei aure corpoꝛis
audiūt ſed mētis delectatōeʒ non
ſuſcipiūt. q̇ ſunt ſiľes febricitāti/
bus q̇ dulcia māducātes ſapoꝛeʒ
propter infectōem oꝛis nō ꝑcipi/
unt. Primi nec audiūt verba dei
etiā aure coꝛꝑis. vt q̇ diebꝫ feſtiuiſ
q̇ toti occupandi ſunt in ſpūalibꝫ
vadunt ad vanitates ꝛ occupāt ſe
cū tꝑalibus. vt cum ratiocinijs ꝛ
placitis ꝛc. Iſti ex deo nō ſunt nec
eſt de ſalute multū eoꝝ ſpanduʒ.
quia ꝑ ſe nō ſciūt nec in libris le/
gunt. nec in ſermōibus audire vo
lunt. q̇d bonū. q̇d malū. et ideo ſi
bi a peccatis cauere nō poſſunt et
a laqueis hoſtis. Alij verba dei
audiūt ſed nō conanť intelligere
ꝛ addiſcere que dicunť. vt q2 ſpō/
te doꝛmiūt in ſermōe. vel ſi vigi/
lant tū ad alia coꝛ hn̄t. De quibuſ
vide Bern̄. in ſmone de ſeptuage
ſima. Iſti nō ſunt ex deo, q2 v̄ba
dei nō audiūt ſalubriter ꝛ vtiliter
Tercij ſunt q̇ in audiēdo ver/
bum dei ſic delectanť vt ꝛ fletibuſ
compunganť. ſed verba dei non
retinent. et poſt paululū ad pecca
tū vt prius dilabunť. qui ſiľes ſūt
cribro qđ madeſcit in recipiendo
aquā. et tū nō retinet eā. Quar
ti ſunt q̇ delectabiľr audiūt ꝛ me
moriter retinent. ꝛ intelligere co/
nanť nō vt ſm ea opent ſed vt ſci
ant de eis loqui. et in hoc in ſeip̄is
delectanť. et apud alios gl'iantur.
Et iſti ſimiliter nō ſunt ex deo. q2
v̄ba dei nō audiūt vtiliter. imo v̄
bum dei quod in ſe eſt valde ſalu
tare ip̄m ſibi nociuū efficiūt cum
ex eo ſupbiūt in ſeip̄is. et coꝛā ali
is vane gl'ianť. Quinti ſunt q̇ v̄/
ba dei audiūt ꝛ ea tali intentione
ſuſcipiūt vt memoꝛiť retineant et
opeꝛe impleant. Et iſti ſunt ſapiētes
de quibꝫ dicť Math. vij. Omīs
q̇ verba mea audit et ſeruat ea aſ/
ſimilabiť viro ſapiēti q̇ edificauit
domū ſuam ſupra petrā. Qui il/
lo vltimo mō verba dei audit ex
deo eſt. et q̇ ita nō audit ex deo nō
eſt. Propter qđ vt dicit Gre. inť/
roget ſe vnuſquiſq3 ſi v̄ba dei au
re coꝛdis ꝑcipit ꝛ intelliget vn̄ ſit
¶ Sed diceret aliq̇s aut cogitareʒ
apud ſe. Ego ſic audiui. dicit Gre.
Ecce verbū dei docet nos. et iubʒ
celeſtē patriā deſiderare. deſideria
carnis cōtēnere. mūdi gl'iam decli
nare. aliena non appetere. ꝓpa
largiri. et ceteras virtutes iubʒ. et
vicia ꝓhibet. Penſet igiť apud ſe
vnuſquiſq3 veſtꝝ ſi hec vox dei in
aure coꝛdis eius cōualuit. et ꝙ iā

ex do ſit cognoſcit. Si igitur homo ita audiuit verbum dei quod illa ex eo intellexit. et ea opere impleuit. tunc vtiliter verbum dei audit et vere ex deo eſt. et magnum habet ſignum ſue ſalutis. [Responderunt igitur iudei et dixerunt ei Nonne bene dicimus nos quia ſamaritanus es tu et demonium habes] Judei non conſiderantes quid diceret ſed ſolum vt dicerent ſicut homines ira et indignatione repleti in contumelias proruperunt dicentes [Nonne bene di. etc.] Sed quare iudei dominum ſamaritanum dixerunt et demonium habentem. Vide ſupra ſer. xxix. Dominus autem accepta tanta contumelia adhuc manſuete [respondit. et dixit eis. Ego demonium non habeo] Ecce quam modeſte manſuete et ſimplici verbo negauit quod illi obiecerunt. Ubi vide Grego. in ome. Et nota quod etiam ex manſueto modo reſponſionis domini apparet veritas ſue reſponſionis. Non enim eſt demonium habentis in magnis iniurijs ſibi illatis tantam monſtrare manſuetudinem et tam quietum et imperturbatum manere animo et corpore. ¶ Sed queritur cum domino fuerunt duo obiecta quare ſolum ad vnum reſpondit. Reſpondetur quod ex multis cauſis. Primo quia certum erat eum de iudeis natum. ideo non oportuit eum ad hoc reſpondere. eo quod euidenter falſum erat. Secundo quia illud de ſamaritano tangebat ſuum vituperium ſecundum quod homo. ſed de demonio illud tangebat diuinum honorem. propter quod ſubſequenter dixit [Ego glorifico patrem] Docuit ergo nos per hoc quod noſtra improperia debemus patienter ſuſtinere. Tercio ſecundum Gre. vnum negauit et aliud tacendo conceſſit. Samaritanus enim interpretatur cuſtos. et ipſe eſt qui cuſtodit nos. ſine cuius cuſtodia fruſtra vigilant qui cuſtodiunt ciuitatem. vt dicitur in ps. Quarto quia apud deum non eſt diuerſitas nationum. ſed ſolum diſtinguitur varietas meritorum. Non enim eſt diſtinctio greci et iudei. Nam omnium idem dominus. ad Roma. x.

Quinto quia xpiſtus appellauit ſe ſamaritanum in parabola hominis vulnerati et ſpoliati a latronibus. ſuper quo miſertus fuit ſamaritanus et alligauit vulnera eius. ideo dominus non negauit ſe eſſe ſamaritanum ſed tacendo conceſſit. ¶ Deinde dominus quattuor rationes tangit in breuibus verbis quibus probat ſe non habere demonium. Prima eſt quia diabolus non querit dei gloriam et honorem ſed conatur illum auferre. ſed [ego] inquit ieſus [glorifico patrem meum] deum. igitur demonium non habeo. Cuncta enim chriſtus ad honorem patris operabatur. et cuncta in eum retulit. et omnia. ſcilicet potentiam ſapientiam etc. que ipſius ſunt fatebatur ſe habere a patre. Uel ſic. quicunque in hominibus querit honorem dei ille non eſt demoniacus. quia alias demon eum incitaret ad peccatum. et contra gloriam dei ſed ego in omnibus hoc feci. ergo etc. [Uos autem inhonoraſtis me] Multipliciter iudei xpiſtum inhonorauerunt ſecundum diuinitatem attribuendo diabolo opera deitatis vt hic. Et Luce. xi. Et ſecundum humanitatem vt hic dicendo ipſum ſamaritanum. Et Math. xi. Ecce homo vorax. potator vini et amicus publicanorum. Tunc ibi [Ego gloriam meam non quero] Ponit ſecundam rationem dicens. Diabolus in omnibus ſuis operibus querit gloriam propriam. Ego autem non quero gloriam meam in mundo et iactantiam ſicut vos putatis Uel quicunque non querunt gloriam

mundanã et iactantiã et hmõi tẽ poralia nõ eſt demoniacus. quia al's demon eũ ad talia querendo induceret vt facilius deciperet. ſed ego non quero hmõi. Non enim queſiuit in mundo gloriã nec vl/ lã magnificentiã. Venit ẽ vt do ceret omnẽ mundi gloriã contem nendã. vt dicit Grego. Tercia ratio eſt talis. Ille nõ habz dmo nium quem deus glorificauit et glorificabit. ſed de⁹ pater glĩficat ⁊ glĩficauit me. vt in baptiſmo ⁊ in trãſfiguratõe. et glorificabit in reſurrectõe cũ dabit mihi nomen qđ eſt ſup omne nomẽ. Et hãc ra tionẽ tãgit cũ dicit [Eſt] ſcz deus pater [q̃ querit ⁊c.] Quarta rõ ẽ Ille nõ eſt demoniacus cui⁹ iniu rias deus pater iudicabit. et gnĩ puniet vos ſup iniurijs mihi illa tis. Et ita factũ eſt qñ in vindictã iniuriaꝝ chriſto illataꝝ capta eſt ciuitas hieruſalẽ et populus occi ſus a romanis. Et illam rationẽ tangit dñs cũ dicit [Et iudicet.] Sequit̃. [Amen] i. fideliter [di/ co vobiſ. Si quis ſermonẽ meuz ſer.] non ſolũ in memoria retinẽ do ſed etiã in corde meditãdo: et ope implendo [mortẽ nõ videbit in eternũ] ſcz illam que eſt etña dã natio. [Dixerunt igit̃ ei. Nũc co/ gnouimus q2 demoniũ habes.] tanq̃ʒ diceret. Nunquid iã certuz eſt ita eſſe ſicut diximꝰ. ſ. ꝙ demo niũ habeas. Nulla eñ falſitas a deo ſed a diabolo ⁊ tuũ dictũ eſt apte falſum. qđ ꝓbare voluerunt ſic arguendo. Sermo tuus non eſt maioris efficacie q̃ʒ ſermo dei. ſed obſeruatores diuini ſermõis mortui ſunt. quales fuerãt abra/ am et ꝓphete. Igit̃ ſermo tuus a morte non liberat. vt tu dicis. Et hoc ẽ quod dicũt. [Abraam mor tuus eſt] qui ſermonẽ dei in omi/ bus ſeruauit [⁊ prophete mortui ſunt. et tu dicis] q. d. mentiẽdo di cis. [Si quis ſermonẽ meũ ſerua uerit mortẽ non guſtab. i. ieťnũ] Judei intellexerũt de morte cor/ porali. dñs autẽ nõ de corporali quã hoĩes experiunt̃. ſed de mor/ te eterne dãnatõis intellexit quã ſancti nõ patient̃. et hoc carnales iudei nõ intellexerũt. Animal' eñ homo nõ ſapit que dei ſunt. ꝓme ad Chorin. ij. Conſeq̃nter inſultã do ꝓponũt chriſto duas q̃ſtiões. Prima [Nunqd tu maior es pa tre noſtro abraam q̃ mortuus ẽ. et ꝓphete mortui ſunt] Illud nõ eſt veꝝ ꝙ mortui ſunt intelligen do de morte eterna de qua domi nus locutus eſt. Secũda q̃ſtio. [quem teipm facis] Ille ſeipſuz dicit̃ facere qui cũ nihil ſit reputa tione tñ ſui magnus eſt. ⁊ extol/ lit ſe. Quaſi diceret ẽm Theophi lum. Cum tu nihil ſis et abiectus carpẽtarij filius de galylea quare tibi vſurpas gloriã. cuius meriti aut dignitatis vis credi. quid đ te ſentis. aut quẽ te reputas. Et do minus nõ reſpõdit illi ratõi eorũ quo nitebantur probare ꝙ ſermo chriſti nõ liberat a morte. q2 ratõ non erat ad ꝓpoſitũ. eo ꝙ domi/ nus loquebat̃ de morte eterna. ip ſi vero de tẽporali. Sed reſpon/ dit duplici queſtiõi ſibi propoſite Et primo ſecũde dicens. [Si ego glorifico meipſuz glĩa mea nihil eſt] q. d. Queritis a me quez ego memetipm faciã: reſpondeo. Si dixero vobis glĩam meã nõ cre/ ditis mihi. Unde ſi [Ego glĩfico

me] id ē p verba mea glorioſum me fecero [glīa mea nulla eſt]re/ putatione veſtra.[Eſt pater me⁹ qui glorificat me quē vos dicitis quia de⁹ veſter eſt] Pater meus glīficat me.i. glorioſum me oſtē dit.ſcʒ in voce lapſa de celo.in mi raculis.et in virtute ſmonis[Sʒ vos non cognouiſtis eū.ego autē noui eū] et ideo a me deberetꝭ q̄/ rere de eo Nemo em̄ nouit pr̄em niſi filius et cui voluerit fili⁹ reue lare.Math.xj. Et Joh.j.Deum nemo vidit vnq̄ꝫ niſi vnigenit⁹ q̄ eſt in ſinu patris. [Et ſi dixero qꝛ nō noui eum ero ſilis vob men/ dax] Chryſo Sicut vos dicēdo eū ſcire mētimini.ita ego ero men dax dicendo eū neſcire[Et ſermo nē eius ſeruo] id ē ſm Theophi lū mandata ei⁹ opere impleo.De inde ipi driſorie queſiuerūt ab eo an eſſet maior q̄ꝫ abraā. R Et dn̄s reſpondet ꝙ ſic. [Quia abraam pater veſter exultauit .ſ. ſperādo ſm Aug.[vt videret] in/ telligendo [diē meū] deſiderabi/ lem. Et nota ꝙ illa dies pōt in/ telligi de die natiuitatis eterne.d̄ qua in Pſal.Ego hodie genui te. Iſta dies nec habet principiū nec finem.Hunc diē cognouit abra/ am vt dicit Grego.quādo ī figu ra ſūme trinitatis tres angelos hoſpitio recepit. Uel intelligitur dies natiuitatis tp̄alis. quem diē vt dicit Augu. cognouit abraam. quia ſciuit chriſtū ex ſemīe ſuo na ſciturū. Sibi em̄ dictuꝫ fuit. In ſemine tuo benedicenť oēs tri/ bus terre. Uel p diem ſm Chriſ. intelligitur dies paſſionis chriſti quem p̄uidit in īmolatione arie/ tis p filio. Et oēs illos vidit abra am ī figurꝭ et fide.ꝛ ſi n̄ apte ī ſpē [et gauiſus eſt] Aug⁹. Quale fuit gaudiū cordis videntis verbum manēs ſplēdorē pijs mentibꝫ re/ fulgentē apud patrē manētē deū ꝛ aliqn̄ in carnē venturū. ꝛ non d̄ patris gremio receſſurū [Dixerūt ei iudei .Quinq̄ginta annos nō/ dum habes et abrahā vidiſti].q. d.ſm Greg. Multi ſunt anni ꝙ abraam mortuus ē. qꝛ erāt vltra duo milia annoꝝ.quō ḡ tu vidiſti abrahā tūc tp̄is. Iteꝝ male intel ligentibꝫ rn̄dit ieſus. Abraam nū q̄ꝫ vidit chriſtū oculo corpali.ſʒ vi dit eū oculo mentis fide illumia tus. [Dixit eis ieſus [Amē amē dico vobis anteq̄ꝫ abraam fieret ego ſum] Hoc eſt veꝝ ſm deita/ tis ſubſtantiā. qꝛ in p̄ncipio erat verbum. Et ſm Grego .Chriſtus volens diuitatis ſue duratōnem oñdere.non dixit.an̄q̄ꝫ abrahā fi eret ego fui ſed dixit .ego ſum. qꝛ fui ſignificat preteritū. diuitas au tem nō habet p̄teritū necꝫ futurū ſed p̄ſens tm̄. Exod.iij. Ego ſum q̄ ſum.ſoli autē creature compe/ tit fieri. Et ideo d̄ abraham dixit dn̄s.anteq̄ꝫ fieret. Et quia pfidis iudeis defecerūt verba quibꝫ con tradicerent chriſti verbis ideo[tu lerunt lapides iudei vt iacerent in eum. Ieſus autē abſcondit ſe] Au guſtin⁹. Non autē abſcondit ſe in angulo templi quaſi timens.aut in domunculaꝫ fugiens .aut poſt murū vel columnā diuertēs. ſed celica poteſtate ſe inuiſibilē cōſti/ tuēs inſidiantibus per mediū il/ lorum iuit [et exiuit de templo.] Conſideremus (dicit Gregori⁹) ſaluatoris nr̄i manſuetudineꝫ et hūilitatē q̄ potētia diuitatiſ nutu

tacito mẽtis ſuos pſecutores poſ ſet,ſubito in penã mortis ſubrue/ re tanq̃ȝ pauidus, humiliter ſe ab ſcondit. Et hoc ꝓpter tria. Prio ſm alchuinũ q2 nõdũ venerat tẽ pus mortis ſue. Scdo ſm Augu ſti.q2 nõ elegerat tale gen⁹ mortiſ Tercio ſm Auguſti.ꝙ daret no/ bis ĩtelligere ꝙ liceat pſecutores declinare qñ eſt pſecutõ pſonalis Math.x.Si vos pſecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliã Vñ Grego. Quid hoc exẽplo loquit̃ nob.niſi vt etiam cũ r̃ſiſtere poſſu m⁹ irã ſupbiẽtiũ hũilit̃ declinem⁹ Vñ p paulũ dr. Date locũ ire.ad Rom.xij.Quarto ſm eũdẽ Gre/ goriũ ad inſinuandũ ꝙ ei ip̃a ve/ ritas abſcõdit̃ q̃ eius verba ſequi cõtemnit.eã quippe quã nõ inue nit hũilẽ veritas fugit mentẽ

Dñica palmaꝝ
Sermo.xxxj.

Cum appropinquaſſȝ hieroſolimis ꝛ veniſſet betphage. ꝛc̃. Math.xxi.Solẽt reges bellũ in traturi p aĩatõe militũ ſe pus in gloria regia oñtare.Sic ſaluator noſter ad locũ paſſionis vbi bel/ lũ cõtra diabolũ erat ingreſſuruſ honorẽ regalẽ hodie oñtauit ĩ eo ꝙ equitãdo inceſſit q̃ al's pedibuſ ambulare cõſueuit. Et ꝙ turbaꝝ acclamãtiũ p̃conio honorari vo/ luit occurrẽtiũ ſibi cũ floribus et palmis et veſtimẽta ſua in via q̃ incedebat ꝓſternentiũ atq̃ȝ clamã tium. Oſanna filio dauid rex iſra el bñdictus q̃ venit ĩ nomie dñi. qd totũ fieri voluit ad cõfortatio nẽ diſcipuloꝝ et alioꝝ credentiuȝ qui paulo poſt h̃ erãt viſuri ip̃ius ignominiã.ꝛ de hoc eſt pñs euan geliũ. In quo dicit a p̃ncipio Luȝ appropinq̃ſſet ieſus.ꝛc̃. Vbi ſciẽ dũ ꝙ ſicut legit̃ Ioh.xij.Añ ſex di es paſce.i.añ diẽ palmarũ ſabba/ to xp̃s erat bethanie,quod erat ca ſtrũ marie magdalene et marthe diſtãs a hieroſolimis.xv. ſtadijs. vbi fecerũt xp̃o cenam et martha miniſtrabat. lazar⁹ erat vnus ex diſcũbẽtib9. qui(vt ait Auguſtin⁹ in de verbis dñi) cõuiuis interro gãtibus loca penarũ inferni dili/ genti narratiõe indicauit vt in lõ gis tpibus ignorati.ita tãdẽ inue nirẽt ꝓditorẽ lazarũ Maria vero aperuit pixidem de alabaſtro vn/ genti nardipiſtici p̃cioſi ꝛ vnxit ca put ꝛ pedes dñi.Cõuenerunt aũt bethaniã multi nõ tm̃ ꝓpter ieſuȝ ſed vt lazarũ viderent reſuſcitatũ. Sequẽti vero die vt eſt hodie ma ne facto.xp̃s de bethania receſſit vt veniret hieruſalẽ.[Et cũ appro pinquaſſet hieroſolimis ꝛ veniſſȝ betphage]q̃ erat vicus ſacerdotũ diſtãs a bethania fere vno milia ri ad montẽ oliueti in cuiuſ deſcẽ ſu ſita eſt dicta villa.[Tunc miſit duos diſcipulos.]qui fuerũt pe/ trus et philipp⁹.vt dicũt Ambro ſius Hylarius et mgr̃ in hiſtorijſ [Dicit eis.ite in caſtellũ qd cõtra vos eſt].i.ad hieruſalẽ que erat ſi ta ad radices alterius mõtis.ſ. ſy on.[Et ſtatim ĩuenietis aſinam.] Iſta aſina fuit ad portã ciuitatis deputata vſui pauperũ qui ꝓpria iumẽta nõ habebãt. cum aliquis operat⁹ fuiſſȝ cũ ea dabat ei pabu lũ[Et pullũ cũ ea] qui cũ eo nut̃e bat̃ ad ſil'e op⁹[Sup q̃ adhuc ne mo hoĩm ſedit. vt dr Math.xxi.

Soluite et adducite mihi. Et ſi qſ aliqd vobiſ dixerit [phibēs ſolue re aut ingrēs ad qd aut p q̄ [dicite qꝛ dn̄s his opus hꝫ ꝛ cōfeſtim dimittet eos] Dicit Chriſo: ꝙ vt' xpi mouit int' aſine cuſtodes vt mox ad verbū eoꝝ darēt q̄uis eiſ ignotis. [Hoc autē totū factū ē vt adimplerek qd dictū ē p pphaꝫ D. Zacharie .ix. Dicite filie ſyon] ſꝫ glo. Huic facto adhibek teſtimoniū pphetie vt appeat ꝙ oīa ſūt impleta q̄ de xpo erāt ſcpta. Sed ſcribe et phariſei cecati malicia n̄ intellexerūt q̄ legerūt [Dicite filie ſyon] .i. habitatoribꝫ ciuitatis hieruſalē q̄ ſita eſt ſub caſtro montiſ ſyon. In Johe dicik. Noli timere filia ſyon. qd exponik ſm Augu. Noli timere hieruſalē ſed illū agſce q̄ a te laudak. et noli trepidare cū patik. qꝛ ille ſanguis fundik p quē tuum delictuꝫ delek et vita redimik. Scdꝫ Chriſo. cōſueuerūt hoīes timere reges veniētes propter neceſſitates belloꝝ exactōes atqꝫ iniuſta grauamia. ſed noli timere hierl'm. qꝛ ille veniēs nō eſt talis ſed manſuet' et hūil'. nō in ml'titudīe exercit' ingrediēs ꝛ eq̄rū ſed cū hūili turba aſine īſidēs. [Euntes aūt diſcipuli fecerūt ſic̄ pcepit illis ieſus. et adduxerk pullū et aſinā. et impoſuerūt ſup euꝫ veſtimēta ſua. et euꝫ deſup ſedere fecerūt] Hec fuit reuerētia quam diſcipuli xpo exhibuerūt. qꝛ n̄ pmiſerūt eū eq̄tare ſup nudo aſino ſꝫ ei loco ſelle veſtimēta ſua īpoſuerūt. [Plima aūt turba ſtrauerk veſtimēta in via] ſcꝫ ſub pedibuſ aſine ne offenderet ad lapidē. nec calcaret ſpinas aut caderet ī foueam. Vl' poti' hoc totū īportabat reuerentiā chriſto exhibendam. [Alij aūt cedebāt ramos de arboribus et ſternebāt ī via] quod erat alacritatis et gaudij ſignum vt dic̄ Gre. et ſol' Johes exp̄mit ꝙ iſti q̄ p̄cedebāt ei obuiā cedebāt ramos de palmis. Et eſt veriſil'e ꝙ de oī genere arboꝝ pulcraꝝ. et p̄cipue oliuaꝝ ꝛc. Cātat etiā eccleſia d̄ floribꝫ et palmis. Occurrūt turbe cū floribꝫ et palmis ꝛc. In illa em̄ calida regiōe tūc arbores florēt. Idē eſt credibile ꝙ pulchriores frondes cū floribus ſuis cedebāt. vel etiā flores alios de t'ra carpebāt p amenitate ꝛ iocūditate oñdenda. Et in iohe ſcribik ꝙ ei obuiā pceſſerūt cū ramis palmarū. Cū em̄ xp̄us eſſet in deſcenſu mōtis oliueti auditū ē hierl'imiſ de aduētu ei'. Et tūc turba ml'ta q̄ erat ad diē feſtū pceſſit ei obuiā cū floribꝫ et ramis palmaꝝ. quia audierūt miraculū de lazari reſuſcitatōe. Multa aūt turba comitabak eū de bethania veniēdo. et ſic oēs ſil'. ſ. obuiātes et comitātes fecerūt ei reuerentiā. [Turbe aūt q̄ p̄ibāt et q̄ ſeq̄bank eū clamabāt voce magna] et iocūda di. [Oſānna filio dauid] oſanna. i. obſecro ſalua. et poſtea ꝯuertebāt ad xp̄m ſm onē [Bn̄dictus q̄ vēit ī noīe dn̄i] et eſt laus ſumpta ex pſal. c xvij. vbi ſic dicik. O dn̄e ſaluū me fac. Et in hebreo Ana adonay. O dn̄e bn̄ pſpare. Benedict' q̄ vēit in noīe dn̄i. Et eſt ſenſus ſm glo. [Benedictus] .i. glorioſus ſit [q̄ venit] in mundū p carnis aſſumptionem. et hoc [in noīe dn̄i] id ē tanq̄ dn̄s. vel [in nomine domini] id eſt p̄ris eum gl'ificādo. Iteꝫ ſm Marcū turbe adhuc adiun-

xerũt ſcðam laudẽ dicentes. Bñdictũ regnũ p̃ris nr̃i dauid. q. d. Bñdictũ ſit regnũ p̃ri ſ nr̃i dauid quod reſtitutũ eſt in aduẽtu tuo Item ſm Lucã terciã laudẽ addiderũt dicentes. Pax de celis ꝛ glĩa in excelſis. Et iterũ cõuertẽtes verba ad chriſtũ dixerunt. Oſanna in altiſſimis. quia nõ q̃rimus ſalutem terrenã ſed celeſtẽ. Item ſm Joh. addiderũt. Benedictus rex iſrael qui venit in nomĩe dñi ꝛ ſic receperũt eum in regem.

De paſſione domini
Sermo xxxij

Quãuis deuotõis chriſtiane p̃ncipalis cauſa ſit omipotens deus ſm illud Jacobi. j. Omne datũ optimũ et om̃e donum pfectũ deſurſum eſt deſcendens a patre luminũ. oportet tñ ipſius deuotõis ex parte noſtri eẽ etiã aliquã cauſam. ſcꝫ ipſam meditatõnem et contemplationẽ. que (ſm illud pſal. in meditatiõe exardeſcit ignis) excitet in hominis corde ſpũalem ignẽ. i. dilectõnem que eſt a prima cauſa. Licꝫ etiam ſm ſãctũ Tho. ſcða ſcðe. q. lxxxij. meditatio eorum que ſunt diuinitatis ſm ſe maxime excitent dilectionem dei et per conſeq̃ns deuotionẽ tamen quia propter debilitatem mentis humane et propter immerſionẽ eius in corpus corruptibile om̃is cogitatio noſtra incipit a ſenſibus. ideo oportet vt ad cognitõnem diuinorum et cõſequẽter ad eorũ dilectionẽ manuducamur p ſẽſualia nobis nota. vt ſũt opera dei naturalia ꝛ ſupnaturalia et bñficia nobis collata. et maxime ea que ptinẽt ad chriſti humanitatẽ. ſicut in p̃fatione dicitur vt dum viſibiliter deũ cognoſcimus p hunc in inuiſibiliũ amorẽ rapiamur. Opera igitur dei naturalia et ſupnaturalia ꝛ innũera eiuſ beneficia. et p̃cipue que reſpiciunt chriſti humãnitatẽ intellecta ꝛ attente meditata manuducunt hominẽ in dei cognitionẽ. et ſue om̃ipotẽtie. infinite ſapiẽtie. ſue bonitatis. immẽſe miſericordie. largitatis et ceterorum diuinorum. quorum cognitio ꝛ meditatio cauſant ſũmi ꝛ immẽſi boni dilectõem ſup omnia. que cõmuniter in hoĩe excitant deuotionẽ et pmptificant ad omne bonũ. Uerum ſi om̃ia dei opera ꝛ oĩa bñficia que nobis largitus eſt et largiri nõ deſinit miſericors et miſerator dñs. Et ſi inſup om̃ia que chriſtus dñs in terris viſibiliter cõuerſatus propter nos et propter nr̃am ſalutẽ fecit intelligere ꝛ recolere eſt difficile. nec forte om̃i hoĩe poſſibile. dignum tñ ꝛ rõnabile eſt vt ſaltẽ illud inter ea p̃cipuũ ꝛ maximũ. ſ. xp̃i mors ꝛ eius paſſioneſ p quas humanũ genus redemit ꝛ repauit a mẽoria fideliũ nõ recedat. Quia btũs Bern̄. ſup cantica. ſermõe. xliij. cõmendãs cognitõem ꝛ meditatõꝫ mortis xp̃i ꝛ paſſionẽ p q̃s nos redemit ꝛ repauit dicit in eis ſapientiã cõſiſtere ꝛ plenitudinẽ ſcientie pfectõem quoqꝫ iuſticie in his cõſtitui diuitias ſalutis ꝛ copiaſ meritorũ. Et ſubdit. Hec mea interi ſublimior phĩa ſcire xp̃m ꝛ hunc crucifixũ. nõ reqro vbi cubet. vbi paſcat ĩ meridie. i. alta diuinitatiſ ſue maieſtate. ſed eũ intueor ſalua

torem in cruce. Quia licȝ illō ſub limiꝰ.ſ. diuinitatꝭ meditatio. iſtō tñ̄ paſſionis meditatio patiꝰ. qꝛ ſenſui propinquus a q̄ nr̄a incipit cognitio vt ſciamꝰ illiuſ mēorari De his.ſ.xp̄i paſſione ꝛ morte cogitaui aliq̄ dicere ꝑut dn̄s miſtrabit. Jdeo rogemꝰ ꝟginē btām vt nobis ad h̄ grāȝ neceſſariā impetret.et ꝑ illo ſalutemus eā angelica ſalutatōe di. Aue maria ꝛc.

VI ¶ Locuturus igitꝰ de paſſione xp̄i cogitaui d̄ trib⁹ dicere. Primo in generali. deinde de q̄libȝ eorū in ſpēali. Primū eſt magnitudo et acerbitas paſſiōis xp̄i tā q̄ ad triſticiā interiorē q̄ȝ q̄ ad extiorē dolorē quē habuit in corpore. Scōm ē benignitas dei erga noſ q̄ nobis indignis ſȝ valde indigētib⁹ talē ac tātū dedit redēptoreȝ cū tātis effectib⁹ bonis ꝛ fructib⁹ q̄s nobis eiꝰ paſſio attulit ꝛ eius mors. Terciū eſt ꝟtutes q̄s ip̄e dn̄s in ſua paſſiōe multiplr̄. imo copioſiſſime demonſtrauit. Hec tria videntꝰ mihi in hoc ſacro tempore p̄ncipalitꝰ et ꝑ vitā hoīs frequnter a q̄libȝ in xp̄i paſſiōe attendenda et ſollicite meditāda. vt q̄libet dei ſeruus ex p̄mi meditatione attēta ꝛ cognitōe diſticta moueatꝰ ad aliquā cōpaſſionē cū chriſto patiēte habendā interiꝰ q̄ ad affectū aīe. et etiā exteriꝰ q̄ ad corpus paſſionē eiꝰ aliq̄litꝰ ſentiēdo. vt ſic portet xp̄m in corde ꝛ ī corpe. in corde ꝑ cōpaſſionē. ī corpe ꝟo ꝑ ip̄ius corpiſ ꝑꝑtꝰ xp̄m diſcretā caſtigatōeȝ. ꝛ aduerſitatū patiētē toleratōeȝ. Hoc eīn̄ eſt magni meriti et valet ad purgatōeȝ pctōrū. Ex ſcdo ꝟo attente ꝯſiderato ꝛ diſtincte cognito ītelligat di patris dilectionē q̄ nobis dedit talē redemptorē et chriſti dilectōȝ ad nos q̄ talia ꝛ tā indigna pati voluit vt nobis tātos fructus afferret ſua ſctiſſima paſſiōe. vt hoȝ attēta conſideratio inflāmet affectuȝ hoīs ad ſui bn̄factoris dilectōȝ. ꝛ cauſet in eo de tāta dei erga nos benignitate ꝛ de tantis bonis nobis collatis leticiā ꝛ gaudiū ſpiritale. qd̄ gaudiū ſuauē facit p̄dictū dolorē quē cauſat ꝯſideratio paſſioniſ. Nā amaritudīs paſſiōis xp̄i q̄ triſtabilꝰ ē. et benignitatis dei erga nos q̄ delectabilꝰ eſt ꝛ etiā fructuū ex paſſiōe chriſti ꝓuenientiū ꝑmixta conſideratio cauſat in pio corde dulcē merorē. et lachrymas facit dulces q̄ ex fonte huiꝰ meroris fluxerūt et ſuaues. fitq̧ hoī leue q̄cq̄d ꝑ amore talꝰ ſui bn̄factoris laboris īminet aut doloris.

Ex tercio autē aſſumat ſibi exēpla imitatōnis et documenta ſalutaria ad directionē ſui in vita p̄ſenti. Hec tria ꝑcepit ex meditatōne paſſiōis xp̄i btūs Bern̄. vt ip̄e innuit ſer. xliiij. ſup Cañ. vbi dicit. Ex his ſcȝ chriſti paſſionibus predicto modo meditatiſ mihi aliqn̄ ſalutaris potus amaritudīs ſuppleconficitꝰ. Ecce cōpaſſio. Ex his rurſum ſalutaris vnctio conſolationis. Ecce ſpiritualis leticia cōſolans. Hec mihi mundi iudiceȝ non ſolū placabilem: ſed et imitabilem repreſentāt. Ecce ſecura imitatio. Ad primum horum pertinet quod dicit ſpoſa Canticoruȝ j. Faſciculus myrrhe dilectꝰ meus mihi inter vbera mea cōmorabitꝰ. Myrrha etenī eſt herba amara. et ſignificat chriſti paſſionē. et q̄libet myrrhe ramuſculus

aliquā ſinglarē paſſionē ⁊ aliquē ſingularē articulū paſſionis chriſti. Faſciculus aūt ex multis ramuſculis collect⁹ ⁊ colligatus ſignificat aggregatū ex omibus anxietatibus ⁊ amaritudinibꝫ. aduerſitatibus. ⁊ paſſionibꝫ quas dn̄s a pncipio introitus ſui in hūc mundū vſqꝫ in exitū ei⁹ de hoc mūdo paſſus eſt. Sicut ergo ſpōſa hūc faſciculuꝫ mirre ſibi colligauit. et ipm inter vbera ſua cōmorari fecit. i. ipm in corde ſuo portauit retinēs in mēoria ſua ⁊ ſedula meditatōne reuoluens amara omīa que xp̄s dn̄s ꝑ nobis paſſus eſt. Ita dignū eſt ⁊ valde ſalutare vt q̄libꝫ fidelis exemplo ſponſe ſtudeat eundē faſciculū mirre ſibi colligere ⁊ inter vbera ſua collocare .i. ſtudeat intelligere ⁊ memoriter retinere ⁊ ſedule meditari i corde ſuo ōmes labores. āxietates paſſiones xp̄i dn̄i vt ſunt p̄mo ille infantiles neceſſitates ſue. Deinde labores q̄s ꝑtulit in p̄dicando fatigatōnes in diſcurrendo. vigilias in orando. tēptatōes ⁊ ieiunia lachrymas in patiendo. inſidias in colloq̄ndo. ꝑicula in falſis frībus. cōuitia. ſputa. colaphos. ſubſannatōes. exprobratōes. clauos crucē. flagellatōnē. ſanguineū ſudorē hmōi q̄ in euangeliſtis copioſiſſime deſcribūt̄. ⁊ ſūt poſterius latius declarāda. ¶ Ad ſecundū ꝑtinet vt hō gratus exiſtens de dei bn̄ficijs ſtudeat. ⁊ omi diligentia conet̄ vt ipſa cognoſcat ⁊ ꝑut pōt intelligat ipſoꝝ ſedule memoret̄ ⁊ de eis gr̄as agat. ⁊ maxime eſt hoc faciendū de illo excellētiſſimo bn̄ficio redemptoris nr̄i ⁊ de effectibꝫ bonis ac fructibus inde ſecutis. vt ex h̄ hmōi affect⁹ hoīs vt dixi inflāmet̄ ad tantū taleꝫ redemptorē diligēdū q̄ prior dilexit nos ⁊ lauit nos a pctis nr̄is in ſanguine ſuo Apocal. j. Et vt hō effugiat illud peſſimū viciū īgratitudinis quo multi hodie laborāt qui nec curant dei bn̄ficia cognoſcere. nec ea recolere. nec agere gr̄as ipſorū largitori vt bn̄ de eis habeat veritatē illud p̄s. Nō fuerunt memores bn̄ficioꝝ eius ⁊ mirabiliū ei⁹ q̄ oñdit eis ¶ Ad terciū ꝑtinet qđ dicit̄. j. petri. ij. Chriſt⁹ paſſus pro nobis vobis relinq̄ns exemplū vt ſequamini veſtigia eius. Quia dn̄s ſingulariter in ſua paſſione oñdit nobis ꝟtutes mltas vt humilitatē. patientiā. et obedientiaꝫ manſuetudinē. q̄ a nobis diligent̄ ſunt inſpicienda ⁊ fideliter imitāda vt ſibi placeam⁹. ⁊ ſic ꝑticipes efficiamur fructuuꝫ ſue mortis et ſancte paſſionis Hec ſūt ſic in generali dicta de tribꝫ cōſiderandis in dn̄ica paſſione. ❧ Et anteq̄ꝫ deſcendā ad dicendū de q̄libet eorū in ſpeciali p̄mitto aliqua Quorum p̄mū eſt ꝙ due ſūt nature in xp̄o. vna ē diuina qua ip̄e ab eterno fuit. hodie ē. ⁊ ſemꝑ neceſſario erit. ⁊ ſ̄m illā nihil paſſus eſt. nec pati voluit cū ſit inuariabil̄. Alia eſt natura hūana quā in ſe ex tp̄e aſſumpſit ab extrinſeco. ⁊ ſ̄m illā paſſus eſt ⁊ mortuus. Cū ergo auditur. legit̄. vel cogitat̄ ꝙ xp̄s eſt paſſus. nō debꝫ hoc intelligi de diuina natura in chriſto īmediate ſ̄m ſe. ſed debet referri ad humanam naturā que añ ipſius reſurrectionem fuit paſſibilis Paſſus em̄ eſt dei filius omīa que ſcriptura teſtat̄ ſ̄m illđ qđ pati poterat

ſcꝫ ẜm ſubſtātiā aſſūptā. ¶ Scđo
p̄mitto moduꝫ q̄ nos dn̄s rede-
mit. Pro q̄ notādū. ꝙ ſicut colli-
gitur ex dictis doctoꝝ in. iij. ꝛ ſancto
Thoma in. iij. pte ſūme. q. xlviij.
ꝛ. xlix. Humanū genꝰ cōtra deuꝫ
multipliciť peccauit. ꝓpter qđ de
rigore iuſticie obligabať ei ad ſatiſ
factōꝫ ꝓ offenſa ꝛ ad ſuſtinēdā cō-
dignā ꝓ pctis penā. et q̄ ad penaꝫ
obligabať deo, tāq̄ꝫ ſup̄mo iudici.
ſed diabolo obligabať tanq̄ꝫ mi-
niſtro iuſticie. et tanq̄ꝫ tortori. ẜm
illud Mathei. v. Ne forte tradat
te aduerſarius tuus iudici ꝛ iudex
miniſtro. ſ. angelo penaruꝫ crude
li. vt Chryſ. ait. Hō inſup per pctā
ſubdidit ſe diabolo ꝛ eiꝰ ſeruuſ fa
ctus erat. Supauerat eīm diabo-
lus hoīeꝫ inducendo ad pctm̄. Et
ideo hō a diabolo victus. factꝰ eſt
ei ſeruus. ẜm illđ. j. Peť. ij. A quo
q̄s ſupatus eſt huic ꝛ ſeruus addi
ctus eſt. et in penā p̄oris pcti per
miſit deus diabolū nocere hoīb
et ad ſuū cōſenſū tēptādo pduce
re. Sic ḡ hō fuerat dupliciter ſub
ptāte diaboli. Primo q̄ ad pctm̄
q̄ deo pmittēte eū tenuit captiuū
et q̄ ad penā inferni cuiꝰ inflictor
fuit q̄ſi dei miniſter. ¶ Scđo no-
tādū ꝙ ille ꝓprie facit ſatis pro of
fenſa. q̄ exhibet id qđ eque vel ma
gis diligit q̄ꝫ oderit offenſaꝫ. et ſic
nullꝰ purꝰ hō poterat deo ſatiſfa-
cere ꝓ offenſa cū totū hūanuꝫ ge-
nus fuit in offenſa dei ex vna maſ
ſa pditōnis ꝓcedēs ꝛ ꝓpter aliq̄s
cauſas q̄ diceť. Sꝫ ſic xp̄s dn̄s
pleniſſime ſatiſfecit. q2 ex caritate
et obedientia et ad honorē dei pa
tris pro ſalute hominū patiendo
ꝛ moriēdo aliq̄d maius exhibuit
deo q̄ꝫ exigeret recōpenſatō offen

ſe totius generis hūani. ꝛ aliquid
deo acceptius q̄ꝫ ſibi diſplicuerūt
oīm hoīm pctā Et hoc p̄mo ꝓpter
magnitudinē charitatis ex q̄ pati
ebať q̄ hūanitati ſue data fuit nō
ad menſurā. Joh. iij. ¶ Scđo ꝓp
ter dignitatē vite quā p ſatiſfactō
nē faciebat q̄ erat vita dei ꝛ hoīs.
q̄ꝫuis eīm mortuꝰ fuerit ẜm carnē
tn̄ dignitas carnis ibi nō fuit eſti
māda ſolū ẜm naturā corpis. ſed
ẜm pſonā aſſumētē. ſ. in q̄ꝫtū erat
caro deo vnita. ex q̄ hēbat digni-
tatē aliqualiter infinitā. ¶ Tercio
ꝓpter generalitatē paſſionis ꝛ ma
gnitudinē doloris aſſūpti. vt po-
ſterius appebit. Sic ḡ xp̄s p paſ-
ſionē et mortē plene ꝛ abūdanter
ſatiſfecit ꝓ pctis totiꝰ generis hu
mani ꝛ nos redemit vt declarabi
tur inferius Emit nos de poteſta
te diaboli dādo ꝓ nobis p̄ciū nō
quidē pecuniā aut aliq̄d tale. ſꝫ id
qđ eſt maximū. ſ. ſemetip̄m ſuaꝫ
ſanctiſſimā vitā ponendo. et etiā
ſanguinē ſuū fundēdo. Unde ad
Ephe. v. dicit apoſtolꝰ Xp̄s tradi-
dit ſemetip̄m ꝓ nob hoſtiā ꝛ ob-
latōnē deo pr̄i in odorē ſuauitat
Et. j. ad Corinth. vi. Empti eīm eſt
p̄cio magno glorificate ꝛ portate
deū in corpe vr̄o Et. j. petri. j. dicit
Nō corruptibilib auro et argēto
empti eſtis de vana vr̄a cōuerſatō
ne. ꝛc̄. ſed p̄cio ſanguis agni ima-
culati ꝛ incōtaminati ieſu xp̄i His
p̄miſſis dicā cōſeq̄nter de tribus
ſuperius dictis in ſpeciali A
Et nūc dicā de ſcđo qđ erat beni-
gnitas dei erga nos. q̄ nobiſ oīno
indignis talē ac tātū dedit redem
ptorē ꝛ cū tātis fructib ꝛ effectib
q̄s nobis eius paſſio ꝛ mors attu
lit. Quis eīm eſtimare pōt ineſtia

bilē dignitatē tante benignitatis. tante grē. tāte charitatis. q2 vt ſeruū redimeret. nec pater filio. nec filius ipe ſibi pepcit. ꝓpter qđ āmirās đ h. b. Aug. ī li. ſupputatōnū O imēſa pietas. O ieſtiabil' charitas. vt libares ſuū filiū tradidiſti. de⁹ fact⁹ ē hō vt ꝑdit⁹ hō de ptāte demonū emeret. Quā benigniſſim⁹ amator hoīm fili⁹ tu⁹ de⁹ nr̄ cuius pījs viſceribꝫ nō ſatis viſuꝫ eſt vt ſe inclinaret fact⁹ hō de virgine maria. niſi etiā ſubiret crucis patibulū effuſo ſanguīe ꝓpt nos et ꝓpter nr̄am ſalutem venit pius deus ꝑ pietate ⁊ bonitate ſua querere ⁊ ſaluū facere qđ ꝑierat. Queſiuit ouē ꝑditā. q̄ſiuit aūt et in humer͛ ſuis portauit ad caules gregis pius et miſericors paſtor O charitas. O pietas quis vnquaꝫ audiuit talia Quis ſuꝑ tāta miſericordia nō obſtupeſcat. quis nō mireť. q̄s nō colleteť ꝓpter nimiā charitateꝫ q̄ dileriſti nos. miſiſti filiū tuū in ſil'itudinē carnis pcti. vt de pctō damnaret pctm̄. vt noſ efficeremur iuſti in illo: ipe em̄ verus eſt agnus q̄ abſtulit pctā mūdi. Qui mortē nr̄am moriēdo deſtruxit. et multos alios effect⁹ bonos hūano generi attulit ſufficiēter. imo ſufficientiſſime. ⁊ his qui deo adherēt q̄tidie affert efficient passiōe ſua ⁊ morte q̄ꝝ aliq̄s ēnūerare volo ¶ Prim⁹ ē r̄miſſio pctōrū origīaliū ⁊ actualiū. Oēs ei ꝑuuli ꝓpť pctm̄ ꝓmoꝝ ꝑentū cōcipiūť ⁊ naſcūť ī pctō origīali. ⁊ fere oēs adulti ſuꝑaddūt multa alia pctā actualia. ⁊ nēo habuit q̄ ſe redimere poſſet a tāto onere pctōꝝ qm̄ tāte malicie ſunt pctā potiſſime actualia q̄ fiūt cōtra illud infinitū bonū: q̄ q̄cquid hō facit boni ex ꝓprījs viribꝫ eſt oīno inſufficiens ad delendū pctm̄. Et inſuꝑ quicq̄d pōt hō boni iſtius etiā eſt debitor deo ꝑ bn̄ficio creationis ⁊ gubernatōnis. ⁊ ſic nihil habuit quo ſe a pctīs redimeret. ſed oportuiſſet eū ꝑpetue ad ea obligatuꝫ ꝑmāſiſſe. Sed dei filius ꝑ nobis hō factus et q̄ nūq̄ꝫ pctm̄ fecit ſua īnocēti paſſiōe et morte redemit nos ab oībꝫ ſuꝑdict͛ pctīs. q2 meruit nob' q̄ poſſum⁹ mōari ab oībus pctīs. ſi ſaltē vti volum⁹ r̄medījs ad h' legitīe ordīatis. Ab origiali q̄dē illo mō noſ liberauit q̄ ſua paſſiōe meruit baptiſmo illā efficaciā q̄ etiā ꝑuul' rite baptizat͛ dimittiť origīale pctm̄ ⁊ adulti ꝑ baptiſmū mūdanť nō ſolū ab originalibꝫ ſed etiam ab actualibus omnibus quo ad culpā ⁊ quo ad penā. Et vltra h' ab actualib⁹ etiā illo mō noſ libauit. qđ meruit nobis qn̄ ī ſua fide et ꝓpter deū nob' diſplicēt pctā nr̄a vt ſit in cōtritōne. tūc ea nobis dn̄s dimittit. nō ꝓpter valorē cōtritionis nr̄e in ſe q̄ impꝫfecta eſt et breuis ⁊ pctm̄ infinite malū. ſꝫ dimittit ꝓpter xp̄ꝫ dn̄m q̄ ꝓpter pctā illa ⁊ toti⁹ mūdi pctā ex maxima charitate ⁊ obediētia ꝓmptiſſima et ad honoreꝫ dei patris ſe obtulit in paſſionē ⁊ mortē. Hoc voluit. b. Joh. cū in ij. c. j. cano. ſue dixit de xp̄o. Jpe ē ꝓpiciatō ꝑ pctīs nr̄is. nō aūt pro nr̄is tm̄. ſꝫ etiā totius mūdi B Scđs fructus eſt reconciliatō nr̄i ad deū. Juxta illud ad Roma. v. Recōciliati ſumus deo ꝑ morteꝫ filij eius. Eſt aūt paſſio xp̄i cauſa recōciliatōis nr̄e ad deū dupliciť. Prio q2 ꝑm modū ꝓdictū remo

uet pctā nr̄a ꝓpter q̄ cōſtituimur inimici dei. Juxta illud Sapien. xiiij. Simul odio ſūt do impius et eius impietas Et in p̄s. dicitur Odiſti omēs q̄ opant iniquitatez Nā qn̄ hō cōmittit peccatū ſaltez mortale, talis cōſtituit p̄ h̄ inimicus dei, et q̄diu manet in dei inimicicia et extra dei gr̄az. Cū ḡ nullus hō potuerit ſe liberare de peccato. oportuiſſēt omēz hoiem ſemp māſiſſe in dei creatoris ſui ira ⁊ indignatōne. ſz erḡ deus meruit nobis ꝙ ſm̄ predictū modū poſſumus a pctis liberari et mundari. meruit etiaz nobis ꝙ deo poſſumus reconciliari et recōciliamur qn̄ a pctis p baptiſmū aut penitētiam emūdamur. ¶Scd̄o paſſio xp̄i eſt cauſa recōciliatōnis nr̄e qꝛ eſt ſacrificiū do acceptiſſimū ꝓpt qd̄ ſacrificiū in hūana natura inuētū de⁹ ſup oēm offenſaz hūani generꝭ ſic placat⁹ ē. ꝙ cuilibꝫ pat⁹ eſt pctā dimittere ⁊ ſibi recōciliari q̄ xp̄o ꝯiūgit p fidē et dilectōnez maxie habitualē q̄ ē habit⁹ charitatꝭ. ¶Terci⁹ eſt dimiſſio pene ꝓ pctis debite q̄ eſt triplex Prima eſt pena dāni q̄ eſt carētia diuine viſionis et eterne btitudinis Et illa debita fuiſſꝫ omi homi ꝓ pctō originali. p q̄ oportuiſſet eū caruiſſe ꝑpetue eterna btitudine. Scd̄a ē pena ſenſus et̄na q̄ eſt ꝑpetua dānatio i inferno ineſtiabilibꝫ et innūerabilibus penis cruciatibus ⁊ miſerijs. q̄ debita fuit hoi ꝓ pctō mortali. Tercia eſt tpalis. ſ. ſatiſfactoria cui⁹ hō remanet debitor ꝓ peccatis venialib⁹ aut poſt peccata actualia dimiſſa. Et a qualibet illarū penaruꝫ liberamur p meritū paſſionis xp̄i. Naz a prīa liberamur p baptiſmū q̄ in puulo ex ꝟtute paſſionis xp̄i tollit originale vt dixi ⁊ cōſeq̄nt penaz dāni ꝓ eo debitā. in adulto tollit originale ⁊ actualē ⁊ penas ꝓ tl̄ibꝫ debitas. Nā vt dicit. ſ. Tho. in ſcripto. iiij. ſnīaꝝ. Hō p baptiſmum baptizat in morte xp̄i. ⁊ ei cōmoritur et ſepelit. vt dꝛ ad Roma. vj. Jō baptiſmus inq̄tū in ſe ē totā efficaciā paſſionis influit baptizato ⁊ iō abſoluit nō ſolū a culpa ſꝫ etiaz a pena. A ſcd̄a liberamur qn̄ ꝟtute paſſionis xp̄i ſm̄ modū p̄dictū dimittit nobis mortale per cōtritōnē ⁊ p ſacramētū penitētie tūc etiaz abſoluimur eadē virtute ab obligatōne ad penaz eternam. A tercia liberamur p paſſionē xp̄i mlťiplicit̄ Prio p baptiſmū q̄ in adulto tollit vt dixi oēs culpā ⁊ ſil' omēz hui⁹ penā ſatiſfactoriaz Scd̄o p ſacramētū pn̄ie qd̄ ꝟtute paſſōis xp̄i eādē penaz minuit aut totalr̄ tollit ſm̄ exigētiaz ꝯtritōis ⁊ deuotōis. Tercio p indulgētiā q̄ ſūt hui⁹ pene remiſſio factaz p applicatōz meritoꝝ paſſiōiſ xp̄i nō ex efficacia ſacramētoꝝ. ſed ex auctoritate p̄lati cui cōmiſſū ē penā quā xp̄s ſuſtinuit patiēdo applicare fidelibꝫ p modū ſatiſfactōnis ⁊ in ſolutōꝫ penaꝝ q̄s ipi meruerunt. Sic enim innocēs dn̄s ptulit penas quas nos meruim⁹ ⁊ luere deberemus pro peccatꝭ noſtris. Et ideo dicit Yſaie. liij. ꝙ deus poſuit in eo. ſcꝫ in chriſto iniq̄tates omnium noſtruꝫ. Et fit aliquando totalis remiſſio. aliquādo partialis. vt vnius anni aut quadraginta dieruꝫ ſm̄ quod ſonat conceſſio indulgētiaꝝ. Ex autem chriſti paſſione ſimus ſic a

penis hmõi ſeu reatu ꝛ obligatione ad eas liberati ſaltē ſufficiēter. ꝛ liberemur ab eis q̄tidie efficient pat; auctoritate apoſtoli ad Coloſ.ij. vbi dicit Donās nobis debita ꝛ delēs qḋ aduerſū nos erat cyrographuꝫ decreti. Et Auguſti. dic. Fuſo ſanguine culpa oim culparū cyrographa deleta ſunt. In q̄b9 auctoritatib9 ꝑ cyrographuꝫ intelligit reatus vel obligatio ad penā rōne offenſe ꝑpetris. Et ḋr cyrographū decreti. ꝛ cyrographuꝫ pcti. q2 huius reatus vl' obligatō cōſurgit ex nr̄a culpa. tāq̄ȝ ex merito. et ex diuina ſententia tanq̄ȝ ex decreto. ¶ Quartus eſt liberatio a poteſtate diaboli. Nā ꝓpter peccatū diabolus duplicē ptātē; habuit ſuꝑ hoīes Una fuit ptās trahēdi eos ad infernū. etiā q̄ȝtūcūq̄ȝ iuſtos. ꝛ ab illa ptāte diaboli ſumus liberati talit' ꝙ modo nullū iuſtū ꝛ plene purgatū ꝑmittit' trahere ad infernū. Alia ptās diaboli ſuꝑ hoīes fuit ptās p̄cipitandi eos in malū culpe tēptādo eos ꝑ magnā fraudulētiā et deceptionē ꝛ fortiſſimā ad malū impulſionē ita vt pauci ſibi tūc reſiſterēt et cū maxima difficultate Uñ Grego. in octaua paſce A mūdi origine vſq̄ȝ ad redēptoris aduētū vix paucis electis euadentib9 in vētrē ſue malicie diabol9 totū traxit gen9 hūanū. Et licet diaboli ad maluꝫ poteſtas impulſiua nō ſit ꝑ xp̄m totaliter ablata q2 adhuc multos tēptat. eſt tñ̄ multū debilitata eo ꝙ poſt xp̄i mortē nō ꝑmittit' diabolus tāte tēptare q̄ȝte p̄us nec tāte q̄ȝte vellet. Et etiā ꝓpter exhibitā paſſionē dant' nūc tēptatis maiora munimīa ad reſiſtēdū q̄ȝ añ xp̄i aduentū et eius mortē. Unde j. Corin.x. Fidelis deus q̄ nō patit' vos tēptari ſuꝑ id qḋ poteſtis ſ; facit etiā cū tēptatōne ꝓuētū vt poſſitis ſuſtinere. Et cōtra ipſius deceptōnē ꝛ fraudulentiā iā ꝓpalata eſt veritas ꝑ ſacrā ſcripturaꝫ implicite inſtruēte; et ſp̄ūſctī internā inſpiratōe; vt nō poſſit mō ſic decipere ſicut potuit añ xp̄i paſſionē D Quītus eſt aperitio regni celeſtis. Nā ꝓpter pctm̄ primo⁊ parentū clauſit deus ade et toti poſteritati ſue ianuā regni celeſtis. Hoc em̄ decreuit nullū hominē deſcēſurū ab adā ꝑ viā ꝓpagatōis admittere ad vitā eternaꝫ .i. ad clarā eius viſionē ꝛ beatificā fruitōnē et q̄ȝtūcūq̄ȝ iuſtū et ſctm̄ niſi ſibi ſatiſfieret ꝓ oim̄ pctis. Et ꝓpter hoc ſctōs p̄res quib9 dimiſſa erant pctā ſua ex merito future paſſionis xp̄i oꝑtuit clauſos manere a btitudine ac ea carere ac in limbo patrū expectare xp̄i paſſionē. imo q2 nullus hō potuit ſatiſfacere ꝓ ſuo pctō et multominuſ ꝓ peccatis mūdi ſeu hūani gener̄ꝭ oꝑtuiſſet oēs hoīes ꝑpetue excluſos manſiſſe a dei viſione ꝛ et̄na beatitudine. Sed venit chriſt9 verus deus et hō. et ſua paſſione et morte ſatiſfecit plene ꝓ oim̄ peccatis. Obtulit ſeip̄m in ara cruc̄ꝭ. q̄ melior eſt et p̄ri dilectior q̄ȝ oīa mala mūdi ſibi diſpliceāt. Propter qḋ illā oblatōem accepit p̄r tanq̄ȝ ſatiſfactoriā ꝓ oim̄ peccat̄ꝭ. Et ita xp̄s ꝑ ſuā paſſionē ꝛ mortē aperuit nobis ianuā regni celeſt̄ꝭ id ē ꝑ paſſionē et mortē ſatiſfaciēdo pro omniuꝫ peccatis meruit nobis ꝙ q̄libet iuſtus poſt mortē ꝛ qñ eſt ſufficiēter purgatus mox

admittit ad btitudinē eternā3. Et ꝓpter h̄ dn̄s pendēs in cruce dixit latroni Hodie mecū eris in paradiſo .i. habebis mecū eternā btitudinē .ſ. clarā dei viſionē et btificā fruitōnē. qd añ nulli adā3 filio dictū fuerat aut cōceſſū. Statim etiā cū dn̄s expirauit deſcēdit ſ3 aiam ad limbū ꝛ fecit pfecte btōs oēs illos iuſtos q̄ eū ibidē diu d̄ſiderauerāt ꝛ expectabāt ꝓ ſue ꝑſecutōe ſalut. ꝛ ita deus ex ſua paſſione ꝛ morte remouit ianuam paradiſi celeſt ſpūalis .i. tulit cauſa3 carētie btitudinis. ſ3 in die aſcenſionis qñ intrauit celū empyreū tūc remouit clauſionē padiſi celeſtis. quia decretum erat ꝙ anteq̄3 xp̄s triūphator mortis illuc aſcēderet nulla aīa locū illū itraret. ꝓpt̄ qd Michee. vi. d̄r d̄ xp̄o Aſcēdēs pādēs iter añ eos. qd expōit̄ d̄ aſcēſu in padiſū celeſtē .ſ. celū empyreu3 locū oīm btōꝝ ¶ Sext⁹ eſt efficacia ſacramētoꝝ. Nā xp̄s p paſſionē ꝛ mortē ſuā meruit ꝙ ſacra noue legis ratōne opis opati oīe3 illā efficaciā et virtutē haberent .ſ. ꝙ p baptiſmū dimittit̄ pctm̄ nobis et cōfert̄ nobis gr̄a p quā redimur accepti deo. et per qdlibet aliud ſacr̄m rite ꝛ digne ſuſceptu3 auget̄ nobis eadē gr̄a et etiā p qd libȝ opus bonū ex charitate factū In veteri vero lege et añ paſſionē exhibitā fuerūt multa ſacramētalia in onus tradita illi āntiq̄ populo. eo ꝙ nullū eoꝝ cōtulit gr̄a3 rōne opis opati. niſi ſola circūciſio. que tn̄ mltū minorē cōtulit gr̄a3 q̄3 nūc cōferat baptiſmus q̄ ei ſucceſſit tāq̄3 dignius cōmunius ꝛ lōge efficacius ſacr̄m ¶ Septimus quē meruit nobis eſt ꝙ in fine vite noſtre ſi ſaltē in charitate ꝛ ſine aliq̄ mortali iueniemur nō imputabitur nobis ad miſeriam eternā illa imꝑfectio ſiue illa deficientia q̄ quaſi omēs hoīes deficiunt a pfectōne vite et altitudīe iuſtitie ad quā in pūcto mort ꝑuenire potuiſſent et tenerent̄ ¶ Octau⁹ eſt vita eterna. q̄ puul' in ſola gr̄a baptiſmali decedētibus dat̄ ſine meritis ꝓpriis et ſolu3 ex merito paſſionis xp̄i. ſed adultis etiā dat̄ ꝓ meritis ꝓpriis et ſuis opibꝫ bonis. nō ꝙ illa ſint ex ſe et ſuo valore digna vita et̄na. quomō ei breuis volitio bona aut etiā hauſtus aq̄ frigide ꝓ q̄ dn̄s vt ipemet promiſit dare vult vitā eternā eſſet dignus ea cū ipa beatitudo ſit et̄na et volitio quaſi momētanea. ꝛ cū hauſt⁹ aq̄ frigide ſit res puivalor modice? ꝛ vita eterna ineſtiabilis bonitatis Nō ergo opa nr̄a ex ſuo valore merent̄ vitā eternam. Cū etiā ſm apl'm. Nō ſūt cōdigne paſſiones ſic nec actōnes huius tpis ad futurā gl'ia3 q̄ reuelabit̄ in nob. S3 ex merito xp̄i bn̄t vt ea mereant̄. Ipe em̄ ſua morte ꝛ paſſione ſua meruit nobis ꝙ qñ in fide et dilectōe ei⁹ facim⁹ aliqd opus bonū3 tūc deus pr̄ ꝓpter merita filii ſui īfundit nob gr̄a3 q̄ efficimur ſibi accepti. aut mag accepti q̄3 prius et ꝓ ope bono ex charitate elicito vult nobis dare et̄nū p̄miū in celo. De q̄ ſcp̄tū eſt. Yſa. lxiiii. Oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor homīs aſcendit. que p̄parauit diligentibꝫ ſe. ¶ Hi ſunt octo fructus q̄s chriſtus dn̄s ſua morte ꝛ paſſione nobis meruit. et nō illos ſolos ſed alios multos quorum aliqui patebūt ex ſequentibꝫ

Et vniuerſaliter om̄e bonū gratie aut glīe hominibus a deo poſt peccatū ade collatū aut cōferēdū totū cadit ſub chriſti merito. Sancta eñ trinitas decreuit nulli homini viatori cōferri ſalutē eternaȝ aut quodcūq̇ȝ adiutoriuȝ ptinens ad ſalutē. niſi in virtute oblatiōis chriſti in cruce que nūc facta eſt a pſona digniſſima. imo infinite digna. ſcȝ deo et homīe ex prompta obediētia ac feruētiſſima charitate Et ita etiā ſemp et inuiolabiliter obſeruat. quicquid eñ de adiutorijs diſponētib9 ad gratie collationē. ad pcti remiſſionē. ad beatitudīs cōſecutōnē tempe ſuo collatuȝ eſt antiquis iuſtis qui a pncipio mūdi pceſſerant vſq̇ȝ ad xp̄i paſſiōeȝ totū eſt eis collatū in virtute et ex merito paſſionis chriſti ab eiſdē fidelib9 pcredite vt exhibende. ipi eñ vere tūc crediderūt xp̄m venturū paſſurū. 7c̄. quē noſ nūc vere credimus veniſſe paſſuȝ mortuum. Quicq̇d vero de adiutorijs huius diſponētibus et iuuantib9 ad cōſecutōnē eterne beatitudinis nūc cōfertur nobis hoc totuȝ ꝓpter paſſionē nūc exhibitā Ita ergo paſſio xp̄i cauſa eſt meritoria ſaltē nō ſolū pnomīatoruȝ fructuū. ſed et omīs glorie et gratie imo et oīm adiutoriorꝝ ad gloriam 7 gratiā diſponentiū que vnq̄ȝ data ſunt aut in futurū dabuntur homī viatori. Quod etiā deducit̄ ex verbis apoſtoli ad Roma. v. vbi dicit Nō ſicut delictum ita et donū. i. ſ̄m gloſam Non ſic efficax eſt pctm̄ ade ad dānatōnē vt gr̄a xp̄i ad ſaluatōnē. Et ſubdit Si eñ vnius delicto multi mortui ſūt. multomagis grā dei in gratia vnius hoīs ieſu xp̄i in plures abundauit. Ubi dicit gloſa. Maior eſt xp̄i gratia 7 abūdās ex qua omīa bona ſunt homi. ſine q̄ nihil habȝ hō boni. Quia eñi vt dicit apoſtolus ad Romanoſ. Proprio filio ſuo nō pepercit. ſed pro nobis omībus tradidit illū. quō nō etiā cū iſto omīa nobis bona donauit. Minus eñ eſt vt dicit gloſa ibidē nobis omīa donare. q̇ȝ noſtri cauſa illū morti tradere Hos fructus omēs a redemptore noſtro ex ope redemptionis ſuceptos decet nos redemptos cognoſcere et iugiter meditari vt ex ipſorū recordatione inflāmemur ad eius amorē et incitemur ad dignas gratiarū actiōes reddēdas deo et redēptori noſtro ieſu xp̄o qui cū patre et ſpirituſancto viuit et regnat vnus deus in ſecula benedictus amen.

De paſſione chriſti Sermo. xxxiij.

Chriſt9 paſſus eſt pro nobis vobiſ relinquēs exemplū vt ſequamini veſtigia eius. j. Pet. ij. Scōm auguſtinū in de cathe. rudibus. Chriſtus in terris inter homines vt hō ſenſibiliter cōuerſatus omīa terrena bona contēpſit et ea ſuo exemplo nobis cōtemnēda mōſtrauit 7 omīa terrena mala ſuſtinuit q̄ ſuſtinēdo pcipiebat vt nec in alijs quereret̄ felicitas. nec in alijs timeretur aduerſitas. Natus eñ eſt de mr̄e que q̄uis intacta cōcepit ſpq̇ȝ intacta pmanſit. Fabro tñ deſpōſata erat in q̄

omēꝫ carnalē nobilitatis tumorē
extinxit. Natus in ciuitate bethle
em que īter omēs ciuitates iudeē
erat exigua Noluit queq̄ꝫ de terre
ne ciuitatis ſublimitate gloriari.
Pauꝑ etiā factus eſt cuius ſunt
omīa ne de terrenis diuitijs quiſ
q̄ꝫ extolleret. Noluit rex ab homi
bus fieri. qꝛ humilitatis viā oſtē
debat miſerijs. eſuriuit qui omēs
paſcit. Sitiuit qui fons eſt ſitien/
tiū. Fatigatus eſt ex itinere q̄ viaꝫ
nobis fecit in celū. Obmutuit et
obſurduit ꝑ quē mutus locutus
eſt. et ſurdus audiuit Uinctus eſt
qui infirmitatū vincula ſoluit Et
mortuꝰ eſt q̄ mortuos ſuſcitauit.
Hec ꝛ mlťa alia egit ac paſſus eſt
ꝓ nobis vt exemplū nobis relin/
q̄ret vt ſeq̄remur veſtigia eius ꝛ vt
ipiꝰ amore ſilia pateremur Et quā
uis nō ſolū illa. ſꝫ vt ait. b. Augu.
in de vera religione tota xp̄i vi/
ta quā in terris geſſit morū ſit et
fuerit diſciplīa. Singulariť tn̄ in
ſua paſſione bn̄dicta multaſ ꝛ ma
gnas oñdit nobis virtutes q̄s at
tente inſpicere debemus ꝛ inde ex
empla ad imitandū ſumere ad ſe
quendū veſtigia ſaluatoris. Et il/
lud fuit terciū inter ea q̄ ꝓxime di
xi a quolibet xp̄iano in chriſti paſ
ſione freq̄nter cōſiderāda et ſolli
cite meditāda ꝺ quo cogitaui nūc
dicere Rogemus ergo ꝟginē ma
riā pro gratia impetrāda nobis.

F ¶ Queſtio eſt quare xp̄s
voluerit nos illo modo redimere
et ꝓ nobis ſatiſfacere ꝛ ꝑ paſſionē
eius ꝛ mortē Fuit ne q̄s alter mo
dus poſſibilis hoīes redimendi.
Rn̄dēt ſcti ꝛ doctores in. iiij. ſen.
diſ. xx. Et. ſ. Tho. in. iij. pte ſūme.
q. xlvj. Et Auguſ. in. xiij. de trini.
Et in ſentētia dicūt ¶ Prio ꝙ ab
ſolute fuit deo poſſibile homieꝫ
alio modo liberare q̄ꝫ ꝑ xp̄i paſſi
onē vt videlicꝫ ꝑ ſolā volūtatē cō
donādo nobis pctā aut alio mo/
do. Uñ Leo papa in ſermone de
ramiſpalmaꝝ dicit Omipotētia
filij dei q̄ ꝓpter eandē eſſentiā eſt
equalis patri potuiſſꝫ liberare ſo
lo impio volūtatis. Et Auguſ. xiij
de trinitate dicit iſtū modū. ſcꝫ ꝙ
nos ꝑ mediatorē dei et hominū
xp̄m ieſū deus liberare dignatus
eſt aſſerimꝰ bonū et diuine digni
tati cōgruū Uerūetiā oñdamus
aliū poſſibilē deo nō defuiſſe cuiꝰ
poteſtati cūcta ſubiacent equaliť.
¶ Scd̄o dicūt ꝙ chriſtus voluit
nos nō ſolū redimere ſed etiā vo
luit nos redimere tali mō q̄ ma/
xime cōgrueret nr̄e miſerie ſanan
de et noſtre ſaluti ꝓmerēde. Et iō
licet potuerit nos alio modo libe
rare q̄ꝫ ꝑ ſuā mortē. vt ꝑ ſolā volū
tatē vt dixi. aut ꝑ effuſionē vnius
gutte ſanguinis ſui q̄ rōe dignita
tis diuine ꝑſone ſufficiētiſſima fu
iſſet. Iſto tn̄ modo nos redemit
vt copioſa eſſet nr̄a redemptio et
valde conueniēs noſtre ſaluti. Di
cit nanq̄ꝫ btūs Bern̄. in ſermōe
de paſſione. Sufficeret ad redem
ptionē orbis vna p̄cioſiſſima gut
ta ſanguinis xp̄i ſed data ē copia
vt virtus diligentis in bn̄ficij re/
dundatōne clareſcat. Unde ſcri/
ptū eſt. Apd̄ dn̄m miſericordia ꝛ
copioſa apud eū redēptio. Pror
ſus copioſa. quia n̄ ſola gutta ſed
largiter vnda ſanguinis de corpo
re domini ieſu per quinq̄ꝫ partes
emanauit. ¶ Tercio dicunt ꝙ ille
modus liberatōnis hominis per
chriſti mortē et talem actantam

eius paſſionē fuit inter oēs poſſi biles mod⁹ optim⁹ ꝛ cōueniētiſſi mus. vt patet ꝑ ſanctū Aug. xiij. d̄ trinitate di. Sanāde nr̄e miſerie cōueniētioꝛ modus nō fuit q̄ȝ per chriſti paſſionem. Finis eteni nr̄e liberatōis eſt noſtra ſalus eterna quia propter h̄ nos dn̄s redemit vt mereri poſſimus beatitudinē. tanto autē modus cōueniētioꝛ eſt ad conſeq̄ndū finē intentū q̄ȝtuȝ in illo modo pl'a concurrūt ꝓmo uentia ad finē et trahētia ad ſalu tē. Talis aūt eſt ille modus libe/ ratōis quo dn̄s nos liberauit et nullus alter. Qđ declarat̄. qꝛ illiſ ſolū valet paſſio chriſti ad ſalutē qui ex libera volūtate deo adhe/ rent ꝑ amorē et ꝑ caritatē. ſed per nullū aliū modū liberādi potuit homo liberari manēte eius libe/ ro arbitrio ꝛ pl⁹ attrahi ad dei a/ morē q̄ȝ ꝙ eū liberauit ꝑ ei⁹ moꝛ tem et paſſionē. Sic em̄ nob de⁹ oſtendit magnā dilectionē ſuam ad hominē vt ex hoc ꝓuocaret̄ ad diligendū eū. ꝛ ſic merendū felici tatē ſuā. Et cōſequēter in ſua paſ ſione m'to plura q̄ȝ quocūqꜫ alio oñdit homini virtutū exēpla. et ſue ſancte vite veſtigia q̄ neceſſa/ ria ſunt ad ſaluteȝ. que hō amoꝛe ſui redēptoꝛis ſeq̄ndo recta et ſe/ cura via ꝑducit̄ ad ſalutē. que qui dem ſaluſ vt dixi eſt finis ꝛ fruct⁹ noſtre redemptōis p̄cipu⁹ ꝛ ꝑnci palis. ¶ Primo itaqꜫ per h̄ ꝙ chriſtus nos liberauit ſua moꝛ te et tā graui paſſiōe oſtēdit nobiſ deus clare nimiā ſuam dilectōem ad nos. Vn̄ apl's ad Roma. v. di xit. Cōmendat deus ſuā charita/ tē in nobis. qꝛ cū inimici eſſemuſ chriſtus ꝓ nobis moꝛtuus eſt. Et

Hugo de ſctō victoꝛe in de archa noe loq̄ns i ꝑſona chriſti di. Ne/ qꜫ oñderē tibi q̄ȝtū te diligerē ni/ ſi moꝛiēdo te a moꝛte liberarem. vt nō ſolū pietatis bn̄ficiū impē dā ſed etiā charitatis mōſtrē affe ctū. Et Gre. ij. moꝛa. Cū poſſꝫ no bis deus nō moꝛiēdo ſuccurrere voluit hoībus moꝛiēdo ſubuēire qꝛ nos mi⁹ amat. nec vim ſue di/ lectōis nobis oñderet niſi h̄ qđ a nobis tolleret ꝛ ip̄e ſuſtineret ad tp̄us. Et Joh. xv. deus exꝑmens charitatis ꝑfectōem dic̄. Maio/ rē charitatē nemo habꝫ q̄ȝ vt ani mā ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis. Et tua charitas ad nos dn̄e Jeſu maioꝛ fuit. qꝛ nō ꝓ amicis. imo ꝓ inimicis aīam tuā poſuiſti vt tibi eos faceres amicos. Propter qđ dicit apl's ad Ro. v. Cū inimici eſ ſemus recōciliati ſum⁹ dō ꝑ moꝛ tem filij eius. Et ad Ephe. ij. De⁹ aūt q̄ diues eſt in miſicoꝛdia qui ſcꝫ actualia et oꝛiginalia dimittit. Ip̄e inq̄ȝ nō propter meritū no/ ſtrū ſed ꝓpter nimiā charitateȝ q̄ dilexit nos vt cū eſſemus moꝛtui pc̄tis ꝯuiuificauit noſ chriſto Et bn̄ dicit apl's propt̄ nimiā chari/ tatē. excellentiſſima em̄ fuit chari tas q̄ hoc facere ſuffecit. Magnū em̄ eſſꝫ ſi par ꝓ pare. inferioꝛ pro ſupioꝛe talia pateret̄. ſed ineſtima bile eſt ꝛ ſuꝑ oē qđ cogitari pōt vt nō ſeruus ꝓ dn̄o. vt amic⁹ ꝓ ami co. vt filius ꝓ pr̄e. ſꝫ creatoꝛ ꝓ cre atura. rex regū et dn̄s dn̄antiū ꝓ viliſſimo ſuo. ditiſſim⁹ ꝓ paupꝛi mo. amic⁹ ꝓ inimico. ꝛ poſtremo deus ꝛ dn̄s omniū ꝓ miſero ho mie ꝑpt volūtarie viliſſima moꝛ te. Et ideo dicit Bern̄. ſuꝑ cāti. ſer mone. ij. Suꝑ oīa reddit te mihi

amabilē bone ieſu calix quē bibi
ſti nr̄e redemptōis opꝰ. hoc eī oī
no nr̄m amorē vēdicauit ſibi to/
tū. hoc nr̄am deuotōez ⁊ blādius
allicit et iuſtiꝰ exigit et ardentius
ſtringit et vehemētiꝰ afficit. Ita
ergo dn̄s ⁊ ſaluator ꝑ illū modū
redemptōis nobis oñdit nimiaꝫ
ſuā charitatē ad nos. Ac ꝑ hoc de
dit nobis cauſam et incitamē for
tiſſimū ad rediligendū eū. Quid
eñ dignius eſt iuſtius ac natura
lius q̄ꝫ reamare eū q̇ prior ama/
uit nos. et tante ꝙ tā multa et tā
indigna pateret̄ ꝓ nobis. et nullū
inaniter et fruſtra ſed totū ad no
ſtrā ſalutē ꝓpter eū cūcta paſſus
eſt vt ꝑ ſingula eoꝝ aliq̇d nobis
mali auferret et aliq̇d boni cōfer/
ret ¶ Quod diligent̄ attē
dendū eſt. et cordi fortiter infigē/
dū. Nos eñ pctīs nr̄is meruimꝰ
eternā triſticiā quā dn̄s in princi
pio ſue paſſiōis poſt cenā vltimā
volūtarie aſſumpſit triſticiā ma/
gnā vt ip̄emet fatet̄ apl'is dicēs.
Triſtis eſt aīa mea vſq̄ꝫ ad mortē
Et hoc ideo fecit vt illa ſua triſti/
cia quā innocētiſſime patiebat̄ no
bis auferret eternā triſticiā. cuius
ꝓ peccatis fueramꝰ debitores et
nobis mereret̄ leticiā ſempit̄nā.
Nos peccādo demeruimꝰ vt ꝑ/
petue diabolice ptāti maneremꝰ
ſubiecti et mancipati tartari infer
nali et dn̄s ſua paſſiōe ideo paſſꝰ
eſt ſe capi. et cū ip̄e hāc captiuitatē
patiēter ꝓ nob' pateret̄ ꝑ eā nobis
mereret̄ liberatōnē a ptāte diabo
li et ꝓſeruaret nos a teterrio carce
re īfernali. Nos pctīs nr̄is merui
mus vt eēmus ꝑpetue demonuꝫ
ſocij et omniū damnatoꝝ. ip̄e ſu/
ſtinuit vt latronibꝫ aſſociaret̄ ⁊ cū
iniquis deputaret̄ vt nos erueret
a cōſortio damnatoꝝ et a ſocieta
te demonū et faceret dei filios et
ſocios angeloꝝ. Cui oīs gl'a ſeruit
celoꝝ. et q̇ ſolus ē gl'ia ſuſtinet ig̃/
minias et cōfuſiōes ac deriſiones
vt nos a cōfuſiōe ⁊ eterna demo
nū irriſione ac inſultatōe redime
ret et ad priſtinā gl'iam reuocaret
Qui ſolus habet ptātem ſoluēdi
⁊ ligandi ex miſericordia ſua ꝓ no/
bis ligari voluit vt nos a pctīs no
ſtris et ab oībus mal' et miſerijs
quas peccādo incurrimꝰ redderet
abſolutos. Et tādē mortuꝰ vt ſua
morte nr̄am eternā mortē deſtru
eret. et nobis vitā cōferret ſempi
ternā. Et vniuerſalr̄ nihil ī ſua paſ
ſione ocioſū fuit aut inutile. ſꝫ qđ
libet eſt ordinatū ꝯtra aliqđ ꝑpe
tuū malū nobis auferēdū quod
peccādo meruimꝰ. et ad merēdū
aliqđ eternū bonū qđ peccādo ꝑ
didimus. Et de h̄ pulcre loq̇t̄ bea
tus Gre. in. ij. li. paſtoralis. Et am
bro. in. iij. de trini. dicit. ⁊ allegat
mgr̄ in. iij. di. xv. Chriſtꝰ vt hō hu
manā triſticiā quā in eo ſuſcepit
affectu mihi patit̄. mihi triſtꝫ eſt.
mihi dolet. ergo ꝓ me ⁊ in me do
luit q̇ ꝓ ſe nihil habuit qđ doleret
Et ſubdit. Doles igit̄ domīe ieſu
mea vulnera ñ tua. q2 nō ꝓ te ſed
ꝓ me doles. Et btūs Hiero. in q̄
dā ep'la dicit. Chriſtꝰ vt nos exal
taret ſe hūiliauit. et cū immortal'
eſſet mori cōtentꝰ eſt vt nos đ et
no mortis laqueo liberaret. coro
natus eſt ſpinis vt nos q̇ añ era/
mus ſpinei et infructuoſi fructū
bone arboris apportaremꝰ. felle
⁊ aceto potatꝰ eſt vt in nobis iaꝫ
nec fellis amaritudo eēt nec aſpi
tas aceti. Et Aug. dicit. Venit ad

nos celeſtis negociator accipe cõ/tumeliã ꝛ dare vitã. habere igno miniã et dare gloriã. ¶ Scđo do minus in ſua paſſiõe oñdit nob exemplũ obediẽtie. Ipe eñ ex o/bediẽtia mortuuſ eſt ꝛ paſſus ſm illud ad Phil. ij. Chriſtꝰ factꝰ eſt obediens vſq ad mortẽ. Et h cõ ueniebat iuſtificatõi nr̃e. vt ſic per vnius hoĩs inobedientiã pctõres cõſtituti ſũt multi. ita p vniꝰ obe dientiã iuſti cõſtituti multi. Ro. v. Ex quo aũt chriſtꝰ q patri ẽ coe qualis ipi obediuit et nõ ſolũ pa tri ſibi coequali. imo etiã marie ꝛ ioſeph. iuxta illud Luc. ij. Uenit nazareth cũ illis et erat ſubditus illiſ. quãto magis q puluis ſumꝰ ꝛ cinis ſibi obedire debemꝰ ꝛ eiꝰ pceptis. et propter eũ ſupioribuſ noſtris ſaltẽ in his q reſpiciũt ſu/perioritatẽ eorũ. et vtiq dignissi/mum eſſet vt omnes hoĩes ex a/more et promptiſſima voluntate obediẽtes eſſe dño deo p celeſti re gno et acq̃ſitione tantoꝝ bñficio rũ cũ videamus ſeruoſ dñoꝝ ter renoꝝ p icerta et paruiſſima mer cede tã pmptos eſſe ad obedien/dũ dñis ſuis nõ ſolũ in omnibuſ que iubent verbo ſed etiã que ali quo ſigno cognoſcere pñt eſſe de eoꝝ voluntate. etiã ſi ardua ſint et difficilia. ¶ Tercio õdit no bis exemplũ hũilitatis cum exi/naniuit ſemetipm formã ſerui ac cipiens. et cũ imortalꝭ exiſtens p nobis voluit mortalitatis legib ſubiacere cũ ipe qui eſt altiſſimuſ eſt ſic ſponte abiectus vt ſm Yſa. liij. reputaretꝛ omniũ viroꝝ no/uiſſimus. Et cũ ipe q eſt ditiſſimꝰ et ſolus nulliꝰ egens ſic factꝰ eſt paup vt ipo teſtante volucrib et vulpib terre paupior inueniretur Dicit eñ in euãgelio Math. viij. Uulpes foueas habẽt ꝛ volucreſ celi nidos. filius aũt hoĩs nõ ha/bet vbi caput ſuũ reclinet. Et po/tiſſime in cruce paupimꝰ erat v/bi nudꝰ pepẽdit q oĩa veſtit. ꝛ qui oĩa paſcit ſitiebat nõ habens qđ ſiti adhiberet niſi acetũ felle mi/xtũ. Hec cõſiderata diligentꝛ ſana rẽt merito in nobis peſtẽ ſupbie ꝛ inducerẽt ṽtutẽ hũilitatꝭ ¶ Quar to dñs in ſua paſſiõe oñdit nobiſ exemplũ pſeuerãtie. Cũ eñ p pec catis nr̃is patereꝛ nõ deſtitit pro pter acerbitatẽ paſſiõis. ſed vſq ad cõſũmationẽ et pfectionẽ om niũ q de ipo ſcripta erant et dicta patiẽter pſeuerauit. p ter qđ i fi ne dixit. Cõſũmatũ eſt. tãq dice/ret. oĩa in me ſunt ipleta q đ mea paſſiõe p prophas in ſcriptura fu erãt pnunciata Ipe aũt eſt caput noſtꝝ. q̃re ſi huiuſ capitis mẽbra eſſe volumꝰ i oĩb nr̃is bonis opi bus virtutẽ pſeuerãtie ſeruemuſ. vt ad finẽ noſtꝝ ipo ducẽte pue/nientes cũ eo dicere cõfidentꝛ vale amus. ꝯſũmatũ eſt. h ẽ adiutorio tuo nõ mea ṽtute bonũ certamẽ certauiꝰ. curſũ cõſũmaui. fidẽ ſua/ui. redde g qđ legitime certãtib in agone te pmittere repoſitu eſt. ſ. coronã iuſticie quã tu iudex iuſtuſ reddes in illo die eterne glie q nu bilũ nõ hab. reddẽs qđ e illis ſolꝭ q pſeuerauerũt in finẽ. qꝛ virtus boni opis pſeuerãtia eſt ¶ Quin to oñdit nobis virtutẽ patientie. In tota eñ paſſione dñs nec ſi/gnũ alicuiuſ impatiẽtie oñdit nec verbo nec facto. vñ. j. Petri. ij. Cũ malediceretur nõ maledicebat cũ patereꝛ nõ cõminabaꝛ. Cuiꝰ exẽplo

⁊ nos aduerſa oĩa patient̄ ſuffera
mus. diſcam⁹ ab eo eq̄nimit̄ to/
lerare flagella dĩ benigniſſimi pa
tr̄. q2 ipe peſſimoꝝ flagella ꝑ no/
bis ſuſtulit. Nō etem̄ natus ad la
borē in pctĩs nutritus et cõuerſa
tus hereditati tm̄ celeſtis aule de/
putatus q̄ niſi mūdos recipit. ta/
lis inq̈ȝ hō q̄ flagella nō patient̄
ſuſtinet cū videat regē oīm reguȝ
⁊ dn̄m dn̄antiū amātiſſimū ieſū
q̄ pctm̄ nō fecit. nec inuent⁹ ē do/
lus in ore ei⁹ tā multiplicib⁹ ⁊ g̃/
uiſſimiſ paſſiōib⁹ attritū q̄s o hō
ad memoriā reuoca. vt dic̄ Aug⁹.
in de ꝯflictu ꝟtutum et vicioꝝ. Et
Gre. in q̄dā ome. Nil eſt tā durū
qđ nō toleret̄ ſi ad memoriā xp̄i
paſſio reuocet̄. Et Hiero. in q̄daȝ
ep̄la dicit. Nos ſi domeſtici et di
ſcipuli chriſti ſum⁹ dēm⁹ oppro/
bria detractōeſq̈ȝ libent̄ amplecti
⁊ equo aīo om̄ia ea ferre q̄ ꝑ nob
mgr̄ nr̄ et dn̄s ꝑtulit. Qui ꝟo h̄
ſuſtinere nō vult ille nec diſcipulū
ei⁹ ſe oſtendit eē. nec ſ̄uū. nec filiū
nec domeſticū. Jlle em̄ innocens
īmaculatus intact⁹. in q̄ nll'a po/
tuit pcti macula inueniri. De quo
ſcriptū ē. j. Pe. j. et Yſa. liij. Qui
pctm̄ nō fecit nec inuēt⁹ ⁊c. Jlle ꝑ
nob ſacrilegis et pctōrib⁹ et etno
ſupplicio mācipat̄ tāq̈ȝ atrociſſi/
mus reus ab iniq̄s ī iudicio ſiſtit̄
flagellis cedit̄. ſputamīb⁹ irridet̄.
⁊ nos ꝯfūdimur ꝓ ꝑ eū erubeſce/
re q̄ ꝓpter nos tāta eſt ꝑpeſſus il
le enī ꝑ ſalute nr̄a dorſū ꝟberib⁹.
faciē ſpumīb⁹. maxillā palmis n̄
ꝯfundit̄ pare. ⁊ nos ꝑ eo leue etiā
cōfundimur audire ꝯuiciū. Qua
ð re gaudeam⁹ poti⁹ ⁊ letemur ſi
tā ꝑ magnis ei⁹ paſſiōib⁹ ⁊ ꝑ ſalu
te nr̄a vl' ꝑua ſuſtineam⁹. ⁊ Jſiđ.
de ſū. bo. Xp̄s opprobꝛa. irriſiōes ꝯ
tūelias. alapas. ſputa. flagella.
ſpineā coronā crucēq̈ȝ ſuſtinuit. et
nos miſeri ad noſtrā cōfuſionē v/
no ꝟmōe fatigamur vno ꝟbo de
ꝯcimur. Et Auguſt. ſup illo pſal.
vbi dr̄. Viriliť age et cōfortet̄ cor
tuū. et ſuſtine do. ſubdit. Quid eſt
ſuſtine dn̄m. ad tps laborab ⁊ in
eternū nō laborabis. ad modicuȝ
dolebis ſȝ ſine fine gaudeb. Et cō/
ſeq̄t̄ dat notabilē doct̄nā volēti
ī ꝟtute patiētie ꝑficere. dic̄ ei. Si
in moleſtias īcipis labi ꝓmo ꝓpo
nit̄ tibi exēplū paſſiōis xp̄i. Vide
q̄d ꝑ te ꝑtulit xp̄s q̄ q̄liter ꝑferret
in ſe n̄ habebat. q̄ntacūq̈ȝ patiar̄
cogita. Non adhuc ad illas in/
ſultatōes. ad illa flagella. ad illaȝ
ignominioſam veſtē. ad illā ſpine
am coronā. ad illā poſtrēo cruceȝ
ꝑuēiſti. Et ſubdit Auguſt. His q̄
q̈ȝ reb⁹. his ꝟbis. his allocutōib⁹.
h̄ tali exēplo ꝯfirmat iuſtus dn̄s
q̄cquid acciderit iuſto diuīe depu
tat volūtati. Quia quē de⁹ diligit
corrigit. flagellat aūt filiū quem
recipit. ℞ Sexto in ſua paſſi
one oſtendit nobis exēplū miſeri
cordie. Eſt enī miſ̄icordia alteri⁹
defectū aut miſeriā noſcere ⁊ ei cō
pati et ꝑ poſſe ſuccurrere ⁊ defe/
ctū tollere. Et ita fecit dn̄s q̄ pec
cata nr̄a et omnē miſeriā inde ſe/
cutā aut ſecuturā nouit. ⁊ nob cō
patiebat̄ ⁊ ſufficiētiſſime ſubuēit ī
ꝓpa ꝑſona et ſeipm̄ donauit pro
nr̄is miſeriis auferēdis. ꝑ h̄ docet̄
vnūquēq̈ȝ dolere et miſeriis ſui
ꝓxi cōpati ⁊ ꝑ poſſe ſubuēire. qđ
dignū ē. Ex q̄ ei dei fili⁹ īfirme rō
nali creat̄e ſue. ſ. hoī ita cōdeſcēdit
ita q̄ ex miſericordia ſua ꝑ ſeipm̄
eū ð poteſtate diaboli et de omni

miſeria cũ tantis laboribus libe/
rauit. quãto magis dꝫ hõ hoc fa/
cere homĩ ⁊ h̄ exẽplo xp̄i ⁊ ꝓpt̃ fir
mã dilectõꝫ q̄ q̇libꝫ ꝓxiꝫ diligere
deberet ſicut ſeip̄m. Igit̃ ꝓximo ĩ
corꝑali ac etiaꝫ ſp̃uali neceſſitate
cõſtituto ſubueniendũ eſt a nobiſ
ſꝫm poſſibilitatẽ nr̃am. ſic̃ ſcimuſ
⁊ gaudem⁹ nobis a dñ̃o eẽ ſubuẽ
tũ ⁊ adhuc volum⁹ ab eo ĩ om̄ibꝫ
neceſſitatibꝫ ſubueniri. Bt̃i enim
mi̾icordes quoniã mi̾icordiam
cõſeq̄ntur. Per hoc etiã ꝙ ip̄e ſu/
p̄mus dñ̃s ꝓ infima ſua ratõnali
creatura tãtũ laborauit. tãtũ egit
⁊ fecit. docuit et oñ̄dit ꝙ ſuꝑiores
debent ſuis inferioribꝫ cõdeſcẽde
re. ⁊ ꝑſonaliter ꝓ eoꝝ ſalute labo
reſ q̊ſq̄ꝫ ſubire. ¶ Septimo oſten
dit nobis exemplũ equitatis ⁊ iu
ſticie ſeruãde ad alios. vt. ſ. ad ini
micos noſtros ñ violentia ſꝫ ma
gis prudenti iuſticia vincem⁹ ho
minẽ quẽ peccata diabolo ſubdi
der̃t. Potuit chriſt⁹ iuſte ſola vo
luntate a ptãte diaboli eripe ⁊ ſer
uitute. ſed h̄ facere noluit ne hoieſ
ad mala ꝓni ſuo exẽplo hoſtes ſu
os aut alios quoſq̄ꝫ amiſſa iuſti/
cia vi vincere vellẽt aut alia vi te/
nere aut ꝓximo auferre. Sed li/
berauit hoĩem mediãte iuſticia et
ꝑ pleniſſimã ſatiſfactiõeꝫ deo p̄ri
factã in quo merito eũ hõ imitari
debꝫ. vt. ſ. ita ſe habeat ad ꝓximũ
ſuũ ſicut dñ̃s oĩm ſe habuit ad di
abolũ ĩuiſibilẽ hoſtẽ noſtꝝ q̇ tam̄
nullũ ius in hoĩe habuit ſed ſibi
ex dei iuſta ꝑmiſſione iniuſte ĩ eũ
dominiũ vſurparet. Propter qđ
dr̃ in. iij. di. xx. ⁊ ſunt v̾ba Aug. Di
abolus vicio ꝑuerſitatis ſue a ma
tor eſt potentie. et deſ̃tor oppug
natorq̄ꝫ iuſticie in q̄ hoies eũ ma/
gis imitant̃. q̇ etiã neglecta vl̃ etiã
ꝑoſa iuſticia potẽtie mag̃ ſtudent
eiuſq̄ꝫ vel adeptõe letãt̃ vl̃ cupidi
tate inflãmãt̃. Ideoq̄ꝫ placuit đo
vt nõ potẽtia ſꝫ iuſticia eruerꝫ ho
minẽ. in q̊ imitari eũ hõ diſceret.
ſcꝫ vt nũq̄ꝫ vi ſola ſed mag̃ iuſti/
cia ſuos aduerſarios ſuꝑaret. Per
hoc etiã oñ̄dit q̄ntus ſit rigor et
q̄nta ſeueritas diuĩe iuſticie. Naꝫ
iuſticia req̇rit vt ei q̇ iniuſte offẽ/
ſus ẽ aut leſus fuit pc̄tis hominũ
ſatiſfiat. deus aũt iniuſte leſus fu
it pc̄tis hoĩm. q̄r cõtẽptus ẽ et of
fenſus. ⁊ ideo iuſtũ fuit vt ſibi ſa/
tiſfieret. ⁊ illã ſatiſfactõem ſic ſeue
ritas diuĩe iuſticie exigit ꝙ cũ de⁹
homĩ miſereri vellet. et hõ ſatiſfa
ctõem ꝓ peccatis exoluere nõ va
leret anteq̄ꝫ diuĩa iuſticia illã ſatiſ
factõem omitteret et pc̄tã inulta
ſeu impunita dimitteret de⁹ pat̃
ſuo filio ꝓprio nõ peꝑcit ſed ꝓ no
bis oĩbus tradidit illũ in tã igno
minioſam paſſionẽ ⁊ turpiſſimaꝫ
mortẽ qđ valde eſſꝫ nobis ꝑpẽdẽ
dũ et timendũ. et merito magnaꝫ
nobis neceſſitatẽ indiceret a pec/
catis abſtinẽdi ſeu ꝯtinẽdi. Si em̄
rigor diuĩe iuſticie h̄ effecit ꝙ de⁹
pater ſuo filio naturali ſibi ꝑ oĩa
coeq̄li et infinite melior toto mũ
do nõ peꝑcit. nec ip̄m de tãta paſ
ſione ſupportare curauit. ſꝫ tãtaꝫ
ab eo exegit penã ꝓ peccatis alie/
nis. quanto minus parcet miſero
homini de tãtis beneficijs ingra
to: qui peccatis ſuis multipliciter
offendit. et nõ curat eũ placare.
nec etiã ſatiſfacere conat̃ per ſatiſ/
factorias auſteritates. ſed negli/
git illã ineſtimabilẽ mi̾icordiam
hoibꝫ a deo factã. nec recolit nec
ap̄p̄ciat̃ p̄cioſiſſimũ illud preciuꝫ

quo redemptꝰ eſt.ſ.ꝑcioſo ſāguīe agni immaculati ꝛ incōtamiati ie ſu chriſti. ¶Et eſt bñ notandum ꝙ dñs in oꝑe nr̄e redēptiōis oſtē dit nobis vt dixi ambas illas v̾/ tutes.ſ.ſūmā miſ̾icoꝛdiā ꝛ ſil̾ ſtri ctiſſimā iuſticiā. Juſticiā in h̄ ꝙ ꝓ peccatis voluit habere talē ac tan tā ſatiſſactōeꝫ quā nullꝰ hominū ſoluere potuit. Miſericoꝛdiā v̾o in hoc ꝙ cū hō ſatiſſacere nō po/ tuit nec habuit ꝑ qđ ſe liberarꝫ ip ſe dedit ſibi liberatoꝛē ſuū filiū na turalē. Et filius ſeipm̄ nobis de/ dit in liberatoꝛē. Et ille fuit cōue/ nientiſſimꝰ modus vt ſic miſeri/ coꝛdit̾ fieret homī liberatio a dā/ natōe. vt tñ nihil depiret iuſticie. L Octauo oñdit nobis exem plū māſuetudīs et clemētie. vt ip ſius exēplo et ꝓpter eū facilit̾ re/ mittamꝰ illis q̄ cōtra nos aliqd fecerūt. aut nos indebite offēde/ runt. Jp̄e em̄ ī cruce pendēs faci liter remiſit offenſas. vt ptꝫ in la trone. cui tūc dixit. Hodie mecuꝫ eris in ꝑadiſo Vñ Aug. in libello ſuo de btō latrone dic̄. Latro nō indiguit lōgo ſpacio tpis vt ꝑadi ſum accipe mereret̾ ſed tñ ei ſuffe cit quantū expendi potuit. Vñ ꝓ/ ferēdo ſermonē in ꝑadiſū ꝑcede/ re etiā apl'os merebat̾. Etiā in cru ce pendens inimic̾ ſuis. ſ. crucifi/ xoꝛibꝫ actualit̾ grauiſſime iniuriā tibꝫ bñficia et ſigna dilectōnis ex hibuit. qꝛ ꝓ eis prē m oꝛauit dicēs Pr̄ ignoſce illis qꝛ neſciūt q̄d fa/ ciūt. Jn h̄ ſicut bonꝰ doctoꝛ fecit qđ ante vt Mat. v. iuſſit. Oꝛat ei nō ſolū ꝓ inimic̾ ſed etiā ꝓ actua liter ꝑſeq̄ntibꝫ ꝛ calūniātibus ſe. dās nobis exēplū vt ſicut oꝛauit ꝓ occiſoꝛibꝫ ſuis. ſic nos oꝛemus ꝓ detractoꝛibꝫ nr̄is aut alijs iniu riantibꝫ. Cōſiderate ꝛ oꝑe implete māſuetudinē xp̄i. ꝛ eiꝰ benignita/ tem in oībus q̄dē ꝑſſur̾ ſuis. nec ſemel os ſuū aperuit vt aut q̄rele aut excuſatōis aut cōminationis aut maledicti verbū aduerſuſ ma ledictos canes aduerſarios ſuos ꝓferret. ſed in nouiſſimo v̾bū bñ dictōis quale a ſecl'o nō eſt audi/ tū ſuꝑ inimicos ſuos effudit di. Pr̄ ignoſce illis qꝛ neſciūt q̄d fa/ ciūt Nono oñdit nobis exēpluꝫ liberalis donatōis. ꝛ h̄ in ſuꝑpiꝰ largitōe. Nam fons ille pietat̾ et miſ̾icoꝛdie ſeipm̄ nobis ꝛ ꝓ nobiſ dedit. qđ vtiqꝫ fuit excellētiſſime largitatis M Decimo oñ dit nobis exēplū rōnal̾ oꝛdiatōis reꝝ noſtraꝝ in fine rite trāſmigra tōis de h̄ ſecl'o. et in finali ſui teſta mēti diſpoſitiōe. Vñ Amb. in q̄/ dam ſermōe. Auctoꝛ pietat̾ ī cru ce pendens teſtamētū ꝯdidit ſin/ gul̾ pietatis oꝑa diſtribuēs. apl'is ꝑſecutōnem. iudeis coꝛpus. patri ſpm̄. virgini ꝑanymphū. latroni ꝑadiſū. pctōꝛibꝫ infernū. xp̄ianis penitentiā et crucē ſctām reliquit. Et in ome. ſuꝑ ſtabat. Dū moꝛiēs ſaluatoꝛ ſic teſtamētū ſuū diſpo/ ſuit ꝙ ſibi de oībꝫ q̄ habuit nihil retinuit. tꝑalia em̄ q̄ mittebāt̾ tā q̄ꝫ vilioꝛa iam duduꝫ amiſerat in traditoꝛe. coꝛpus ſuū in ſacramē/ to diſcipulis tradidit. diſcipulos ip̄os patri cōmēdauit. veſtes ſuaſ diuiſit militibꝫ. et coꝛpꝰ ſuū moꝛ/ tale crucifixoꝛibꝫ. Adhuc ḡ nō ha/ buit niſi mr̄em et ſpiritū. idcirco vt ſe de oībꝫ ri te expediret matrē virginē virgini amico reliq̄t. ꝛ ſic ſpiritū poſt oīa cōmendauit deo patri. Ecce foꝛma rite trāſmigrā

do de hoc mũdo quã in cruce do minus confirmauit et nobis exẽ plũ reliqt. Ex quo manifeſte patz ꝙ ſi qs i extremis deſiderat ſalu/ briter ſpm̃ ſuũ cõmendare do pa tri prius ſe diligent̃ expedire debz ab omnibꝫ q̃ hic ſibi fuerũt a deo cõmendata vt poſt xp̃m nud⁹ eat ſpoliãs ſeip̃m nõ ſolũ habitꝫ que ſecũ educere nõ poteſt. ſꝫ etiã affe ctu habẽdi. qd̃ maximũ ẽ. vt. ſ. hõ ita ſe ſubdat diuĩe volũtati vt eti am tũc ñ habeat affectũ ad illa p̃ ſentia nec appetitũ ad vlteri⁹ reti nendũ vxores filioſ diuitias. imo et ꝓpriã vitã. qd̃ tñ in multꝫ nõ ẽ. propter qd̃ plimi tã inuiti exeũt de h̃ ſeculo. qꝛ adhuc amãt p̃ſẽtia ꝛ poſſeſſa. et magis affectũ habẽt ad hmõi ampli⁹ retinẽdi. De hoc etiã loquit̃ Bonauẽtura dicens. Quã munific⁹ fact⁹ es in nuptijſ tuis bone ieſu rex et ſponſe. ꝙ̃ lar ge oĩa q̃ habuiſti tradidiſti. ecce ip ſis crucifixoribꝫ orõis affectũ. la/ troni ꝑadiſũ. matri filiũ. filio ma trẽ. mortuis vitã. manibꝫ p̃ris ani mã tuã. toti mũdo ſignũ potẽtie tue obtuliſti ꝓ redimẽdo ẽo. nõ ex ꝑte ſed totũ ſanguinẽ ex multꝫ ꝛ largis foraminibꝫ effudiſti. ꝓdi tori tuo reatus ſui penã. terre cor pus ſed nõ ad corrũpendũ ad tẽ/ pus tradidiſti. Has et his ſile ſ ꝟ tutes quas nobis ſaluator in ſua paſſiõe oñdit digniſſimũ eſt nob cordis ocul' inſpicere ꝛ eas imitã/ do noſtro redẽptori cõformari vt ꝑ eas ſibi placeamus. ꝛ ſic merea mur ꝑticipes fieri omniũ illoꝝ fructuũ q̃s ſua paſſione ꝛ morte nobis meruit ieſus chriſt⁹ domi nus noſter q̃ cũ p̃re et ſp̃uſctõ v/ nus eſt de⁹ in ſecula bñdict⁹ amẽ

In die paraſceues

Sermo xxxiiij

Vos omẽſ q̃ trãſitis ꝑ viã attẽdi/ te et videte ſi eſt dolor ſi milis ſicut dolor meus. Treñ. j. Quia omniũ ſaluberrimũ eſt vi atori ſepe recolere xp̃i paſſionem. Dicit em̃ btũs Berñ. in q̃dã ſer/ mone. Nihil tã efficax ad ꝯſciẽtie curãda vulnera necnõ ad purgan dũ aciẽ mẽtis ꝙ̃ xp̃i vulneꝝ ſedu/ la meditatio. Jdo ſacra ſcriptura freq̃ntius imo diligenti⁹ cõmen dauit xp̃i mortẽ et eius paſſionẽ. ꝛ dũ a ſuis fidelibꝫ ẽm ſenſibilez p̃ſentiã receſſur⁹ ad inuiſibilia pa terne maieſtatis trãſitur⁹ ſub ſpe cie panis et vini ſacramẽtũ ſui ſã/ ctiſſimi corpis ꝛ ſui p̄cioſi ſangui nis inſtituit. et ad ip̃m freq̃ntan dũ in ſue p̃aſſionis et mortꝫ mẽo riam fidelibus ꝯmendauit dicẽs Hoc facite in meã cõmemoratõz Et apl's. j. ad Corinth. xi. Quotieſ cunqꝫ manducabitis panẽ hũc ꝛ calicẽ bibetis mortẽ dñi annũcia/ bitis. Et iteꝝ dñs noſter oẽs ho/ mines viatores alloquit̃ ꝑ verba thematis dicẽs. O vos om̃s qui trãſitis ꝛc̃. Per hoc oẽs hortans ad diligent̃ inſpiciendũ ocul' cor/ dis ꝛ deuote meditandũ magni/ tudinẽ et g̃uitatẽ ſue paſſiõis. taz quo ad triſticiã interiorẽ. ꝙ̃ q̃ ad dolorẽ exteriorẽ et ip̃ius exceſſuz ſuꝑ oẽs hui⁹ t̃pis paſſiões. Et hoc fuit vnũ ex illis tribus de quibus ſupius dixi. et a quolibet chriſtia no ſunt ꝑ vitaz ſuam freq̃nter et maxime in h̃ ſacro t̃pe attẽdẽda ꝛ ſolicite meditãda. De alijs duobꝫ dixi vt audiſtis p̄cedent̃ in duobꝫ

fermonibꝰ de illo. Tercio reſtat
nūc agendū .et ꝑ impetrāda grām
ad hoc nobis neceſſaria recurra/
mus ad matrē miſericordie reducē
tes ei ad memoriā illā venerādā
ſtationē qua vnico filio ſuo corā
ſe pendēte ī cruce hodie aſtitit to/
to materno affectu abſorptā ⁊ in/
eſtimabili dolore confectā cū vi/
dit tā crudeliter cōteri innocētiſſi
mū filiū ſuū ſūme ſibi dilectū di/
uinitus ab ea conceptū miracloſe
genitū.et vere ac firmiter dei filiū
creditū. Et inſup ꝑ ea grā impe/
trāda etiā eam ſalutemꝰ angelica
ſalutatōe dicētes Aue gratia ⁊c.

N Pro huiꝰ mēbri ꝓſecutōe
ſit qſtio hec Utrū paſſio xpi domi
ni fuit acerbiſſima ⁊ maxima īter
omes penas huius vite. Pro q/
ſtione eſt notandū ꝙ ī chriſto pa
tiente fuit verus dolor ſenſibilis
exterior q cauſat ex corꝑali leſiōe
ꝑ aliquod extrinſecū nociuū. Et
in eo fuit triſticia interior q cauſa
tur ex apphenſiōe alicuiꝰ diſcōue
nientis et noliti. vt dicit ſanctus
Tho. in tercia ꝑte ſūme. q. xlvi. et
qlibet illarū paſſionū fuit in chri/
ſto maxima inter oēs paſſiōes hu
ius vite. Et hoc ꝑmo declarat de
dolore ſenſibili exteriori. Nā ꝙ il
le dolor ſenſibil' chriſti fuit maxi/
mus inter omes dolores huiꝰ vi
te patet ex multis cauſis. Primo
propter ꝑceptibilitatē patiētꝭ. qn
to eni cōplexio hoīs eſt nobilior
⁊ purior et ſubtilior tāto delicati
or eſt caro eius et tenerior ⁊ ꝑcep
tiuior. et ſic etiā paruū tormētum
tali corpi illatū magnū in eo cau
ſat dolorē. Fuit autē chriſtꝰ ſuper
oēs mortales excellenter bn̄ com
plexionatus cū corpus eiꝰ fuerit
formatū nō actione nature ſꝫ mi
raculoſe. qr īmediate diuīa vtute
⁊ oꝑatōe ſpūſſcti cuius ꝑfecta ſūt
oꝑa. Deutero. xxxij. et ſp miracu/
loſa facta ꝑfectiora ſūt alijs que
naturaliter fiūt. vt dicit Chriſ. ſu
per Joh. Et fuit etiā corpus xpi ī
virginali vtero nō ex tali materia
ex q cetera hūana corpa formāt.
ſed de puriſſima materia. quia de
puriſſimis īmaculatis et mūdiſſi
mis guttulis ſacrati ſanguīs ma
rie virginis. vt dic̄ Damaſ. in ſuo
tercio. Et ſil'r mgr ſentētiarū in. iij.
di. iij. Et ita propt nobilitatem ⁊
ſubtilitatē cōplexiōis chriſti. pro
pter puritatē ⁊ teneritudinē corꝑiſ
ſui. ꝓpt mūdiciā ⁊ puritatē marie
ex q xpi caro oꝑe ſpūſſcti fuit for
mata erat ipa caro marie ꝑcepti/
bilitatꝭ. ⁊ qdlibꝫ tormētū in illa ꝑ
cioſa carne cauſabat valde mag/
nū dolorē qꝫ ī alio hūano corꝑe
qlicūqꝫ. Cū g tormenta xpo illata
fuerūt nō pauca aut ꝑua. ſꝫ mag
nimis ꝯſtat ꝙ ī eo inteſiſſimū cau
ſabāt cruciatū. Scdo fuit dolor
ſenſibilis paſſiōis xpi maximus
propter generalitatē paſſiōis eiꝰ q
extēdebat ſe nō ſolū ad aliq ſꝫ ad
oīa corpis mēbra ⁊ ad oēs exterio/
res ſenſus. Exqꝫ extenderit ſe ad
oēs ꝑtes corpis ꝑtꝫ. nā paſſus ē ī
capite corōa pūgētiū. ī manibꝫ et
pedibꝫ fixurā clauorū magnorū
valde. qd ſigt ſcptura cū dic Fode
rūt manꝰ meas ⁊ pedes meos. ī
facie alapas ⁊ ſputa ac vellicatōē
genarū. vn̄ ipe dixit ꝑ ꝓphā Yſa.
l. Corpꝰ meū dedi ꝑcutiētibꝫ ⁊ ge
nas meas vellētibꝫ. Qd qdā expo
nūt de laceratōe maxillarū facta vn
guibꝫ impiorū iudeorum. Quidā
vero exponūt de extractōe barbe

chriſti dñi .Et forte vtrũqʒ factuʒ
eſt .Ecce quõ ſacrilege manꝰ ipie
gentis nõ ſaturate colaphis ⁊ cõ/
ſpuitõe deſiderabilꝭ vultꝰ dñi nr̃i.
ſed etiã ad genã ꝑipiꝰ vellicatiõeʒ
exarſerũt. ⁊ inde ſanguinẽ elicuerꝭt
Ubi cõſiderãda ẽ mãſuetudo am
mirabilis agni patiẽtiſſimi ⁊ me
rito imitãda Jpe eñ genas ſuaſ
pudiciſſimaſ iudeoꝝ vnguibꝫ lace
rãdas cũ oĩ mãſuetudĩe pbuit. vt
⁊ nos patiẽter ſufferamꝰ ſi aliqñ
faciẽ nr̃am cõfuſio ꝓpter ipʒ ope
riat .ſuſtinuit et flagella duriſſi/
ma ⁊ grauiſſima i dorſo in lateribꝫ
⁊ in ſacro pectore ſuo. dicẽte Hie
ronymo ſup math .Traditus eſt
ieſus militibꝫ ꝟberãdus. ⁊ illõ ſa/
cratiſſimũ dorſũ pectuſqʒ dei ca/
pax flagella ſumpſerũt .tandeʒ in
toto corpe ſuſtinuit expãſioneʒ et
crudelẽ ipius diſtenſionẽ in cru/
ce. vt oĩa eiꝰ oſſa dinũerari poſſẽt
ſm illud pſal. Dinũerauerũt oĩa
oſſa mea. Paſſus eſt etiã in oĩbꝫ
qnqʒ ſenſibꝫ corpeis .Nã ſꝫ tactũ
paſſus verbera ⁊ vulnera multa
vt in capite ꝑ ſpinas. in manibuſ
⁊ pedibꝫ ꝑ clauoꝝ fixuras. in toto
corpe flagella ⁊ virgas. ſm guſtũ
felle et aceto potatus eſt. ſm olfa
ctũ qꝛ i loco fetido cadaueꝝ mor
tuoꝝ q̃ dr̃ caluarie locus appẽſuſ
eſt patibulo. ſm auditũ laceſſituſ
eſt vocibꝫ inſultãtiũ blaſpheman
tiũ ⁊ irridentiũ iudeoꝝ. ſm viſuʒ
paſſus eſt videns mr̃em et diſci/
pulũ quẽ diligebat flentes. adau
xit eñ vulneꝝ paſſionẽ mr̃na cõ
paſſio quã tam triſtiſſimo corde.
manibꝫ cõploſis. oculꝭ lachryma/
rũ torrente fluentibꝫ voce queru/
la ſibi pendẽte in cruce vidit aſta
rẽ. O Unde in omelꝭ. ſup
ſtabat dr̃. qꝫ nõ modicũ paſſionis
ſuſtinuit dñs ex aſſiſtẽtia dilecte
mr̃is ſue quã deſolatã ⁊ ineffabi
li merore plenã cognouit. qꝛ ex h̄
ꝓbaꝭ qꝫ iã in ꝓximo moriturꝰ a/
maritudine mortis q̃ſi oblitꝰ de
ſolate matri ſic cõpaſſus ẽ vt iam
in vltimo ſpũ cõſtitutus diſpone
ret quõ h̄ manere deberet alr̃i eã
cõmẽdãdo. Et ſubdiꝭ. O dolores
iexplicabiles. o ineffabilẽ recipro
catõem ſancti amoris. filiꝰ patiꝭ
valde. et mater nimis patiebatur
mater eſt cõpaſſa patiẽti vnigeni
to. filiꝰ recõpaſſus eſt patiẽti mr̃i
Tantus eñ fuit ipetꝰ paſſionis
dñi ieſu vt q̃ſi torrẽs xp̃m patien
tẽ impleret dolor et inebriaret. ⁊
eo impleto i mr̃em effl ueret. qua
ſilr̃ impleta in ipm filiũ patiẽteʒ
quodãmõ paſſio redundaret. De
iſta generalitate paſſionis loquiꝭ
Bern̄. in quodã ſmone dicẽs. Ca
put angelicis tremendũ ſpiritibꝫ
denſitate ſpinaꝝ pũgiꝭ. facies pul
cra p̄ filijs hoim ſputis iudeoꝝ
deturpaꝭ. oculi lucidiores ſole ca
ligant in morte. Aures q̃ audiunt
angelicos cantꝰ audiũt peccatoꝝ
inſultꝰ. Os qd̃ docet angelos fel
le ⁊ aceto potaꝭ. Pedeſ qꝝ ſcabel
la adoranꝭ cruci clauo affigũtur.
Manꝰ q̃ formauerũt celos ſunt
extẽſe in cruce: clauis affixe. Cor/
pus verberaꝭ. latus lãcea pforaꝭ.
Et qd plura. nõ remãſit in eo niſi
lingua vt p pctõribꝫ oraret ⁊ ma/
trẽ diſcipulo cõmẽdaret. Et Chry
ſo. ſup Math. Que nobis erit cõ
tumelia poſtq̃ hec xp̃s paſſus ẽ.
nec eni ꝑticula vna ſed totũ corpꝰ
iniurias patiebaꝭ. caput ꝑ coronã
manus ꝑ clauos. os ꝑ acetũ. faci
es cõſpuebaꝭ. gene vellebantur. et

tādē totū corpus in cruce expādit et pforat. ¶ Tercio fuit dolor xpi maximus ꝓpter genus paſſionis et mortis. qꝛ mors cōfixoꝝ in cruce fuit acerbiſſima et hoc ꝙ tales cō figunt in locis neruoſis ꝛ maxime ſenſibilibus .ſ. in manib ꝛ pedibus. ꝛ ex hoc ꝙ ipm corpis pendentis cōtinue auget dolorē. Nō eni habuit ſuſtētatōnē corpus illud magnū et ꝑfectū niſi vulnera quatuor in qbus pēdebat exquo valde diſtendebat et lacerabat. et ex h fuit crucifixo acerbiſſima. qꝛ dolor in iſta paſſione diuturnior eſt. nō eni tales cito moriūtur ſic gladio interempti. imo dñs trib horis pēdebat in cruce i iſto intēſiſſimo dolore. De hoc loquens Auguſti. ſup Johan. d. Jſta morte crucis nihil fuit peius inter oia genera mortiū. et deducit ibidē ꝙ iſta mors erat maior opprobrij maioris ſupplicij. longior exterminij. Subdit ꝙ paſſione et morte crucis nihil erat tūc in carne intolerabili9. ꝛ nihil eſt cruce in frō te glorioſius ¶ Quarto fuit dolor paſſionis chriſti maxim9 propter etatis ſue qualitatē. Mortu9 eni fuit in etate in qua maxime viget hois robur et fortitudo ꝛ oia vitalia tūc ſūt viuaciſſima et ideo maior eſt dolor i tli etate ꝛ mors innaturalior ꝛ cū maiori violētia ꝛ dolore ¶ Quinto fuit rōne finis paſſionis. Fuit eni finis paſſionis liberatio gener hūani a pctō ꝛ ſatiſfactio ꝓ pctis totius mūdi. ꝓpter hoc eni dñs patiebat ꝛ moriebat vt ꝑ hoc genus humanū redimeret ꝛ ꝓ totius mūdi peccatis fatiſfaceret. Et ideo vt vult ſan. Tho. vbi ſupra. Tātū dolorē aſſumpſit dñs voluntarie ꝙ erat ꝓporcionatus magnitudini ſubiecti fructus q inde ſeqbat. Erat ei ſufficiēs ſatiſfactō ꝓ oim pctis. ꝛ licet minim9 dolor xpi ſuffeciſſet ꝓ pctis oim hoim et hoc ꝓpter dignitatē diuie pſone ex q infinitā habuit virtutē. tñ vt dicit .ſ. Tho. Chriſt9 voluit humanū genus liberare a pctis nō ptāte. ſ iuſticia Et ideo nō ſolū attēdit qtā virtutem haberet dolor eius ſed etiam quātus ſufficeret ſm naturā hūanā ad tantā ſatiſfactōē. et videt ſic poſſe intelligi .ſ. ꝙ dñs nō cōtentus fuerit vt pateret ꝓ nobis dolorē quē leſio exterior ſibi poterit inferre. ſed vt eſſet plenior ſatiſfactio ꝓ factis pctis nr̃is auxit dolorē ꝛ ſponte tm̄ aſſumpſit vt eſſ ſufficiens ꝛ plena vel ſufficiens ſatiſfactō ꝓ pctis totius mūdi que ꝓpter imēſam multitudinē ꝛ infinitā magnitudinē pctōꝝ oportuit eſſe intēſiſſimū. Ex iſt ꝛ alijs ſilibus cauſis pt ꝙ ſenſibilis dolor corpis xpi paſſionis fuit maxim9 inter oēs dolores hui9 vite. ¶ Secūdo declarat ꝙ etiā triſticia interior xpi tpe paſſionis ſue fuit maxia int oēs triſticias hui9 vite ꝛ ſimilit ex plibus cauſ. ¶ Pria fuit mltitudo et magnitudo pctōꝝ ꝓ qb triſtat9 eſt. nā ipe triſtabat ꝓ pctis oim hoim pñtiu ptitoꝝ ꝛ futoꝝ. ꝛ iſta triſticia i eo exceſſit lōge ꝛ ineſtiabilit oē triſticiā cuiuſcūq cōtriſtati. ſic pctā toti9 mūdi ꝓ qbus triſtabat inūerabilit plā fuerūt pctis cuiuſcūq cōtriſtati. ¶ Scda cā fuit claritas ꝯgnitōis ſue tāto ei qs plus deteſtat pctm̄ ꝛ tāto ſibi plus diſplicet qto ꝑfecti9 noſcit neqciā ſiue maliciā pcti

⁊ dignitatē dn̄i dei ſūme boni qui eo offendit̄ ⁊ cōtemnit̄. ſ ꝑ̄s dn̄s etiā ſm hūanā naturā rōne ineſtimabilis ſapiētie ſue create diſtinctiſſime nouit infinita pctā mūdi ⁊ infinitā eoꝝ maliciā ⁊ ſpretū ſiue cōtēptū q̄ ꝑ illa fit īmenſo bono dn̄o deo cui tā multiplicit̄ obligamur ꝓpter infinitā ſuā dignitatē ꝓpter inūerabilia bn̄ficia ſuſcepta iō pctā illa ⁊ ipoꝝ multitudo ⁊ magnitudo ⁊ nr̄a deteſtabil' ingratitudo de tantis bonis ⁊ donis cauſabāt in eius hūanitate ineſtiabilē triſticiā diſplicētiā ⁊ deteſtationez eoꝝ. ¶ Tercia cauſa fuit eius maxia charitas ⁊ dei dilectō. q̄to ei dei dilectō maior eſt ī aliq̄ tanto plus diſplicet eidē om̄e aduerſū deo ⁊ eius offenſiuū. ſ ꝑ̄s ſm hūanā naturā habuit improportōnabilit̄ maiorē charitatē q̄ aliq̄ alia creatura vn̄q̄ habuit vel habitura ſit de lege dei ordinata. q: dat⁹ eſt ſibi ſpūs nō ad mēſurā Joh.iij. ⁊ iō ineſtiabiliter diſplicuerūt ſibi pctā hūani generis ⁊ cauſabāt ſibi maxiaz triſticiā eo ꝙ ſūt ⁊ fuerūt offenſa tā grauis dn̄i dei intēſiſſime ſibi dilecti. ¶ Quarta cauſa fuit amiſſio vite corꝑalis q̄ amiſſio eſt naturalit̄ horribil' hūane nature ſibi derelicte ſic dn̄s in hora paſſiōis vires īferiores aīe dereliquit ꝓ pe nature. ⁊ ita corꝑalis ꝑi vita tāte fuit dignitat pci/cipue ꝓpter diuinitatē vnitā ꝙ de eius amiſſione etiā ad vnā horaz eſſet magis dolēdū q̄ de amiſſione vite alteri⁹ hoīs ꝑ tps etiā q̄tūcunq;. Vn̄ Phs.iij.ethi.d. Ex virtuoſ⁹ tāto plus diligit vitā ſuā q̄to ſcit eā meliorē. ⁊ tn̄ eaz exponit ꝓpter bonū virtutis. ⁊ ſic etiaz ꝑ̄s vitā ſuaz digniſſimā ⁊ maxie dilectā expoſuit ꝓpter bonū charitatis. ſm illud Hiere.xij. Dedi dilectā aīam in manus inimicoꝝ

¶ Quīta cauſa fuit caſus et pctm̄ iudeoꝝ in eius morte delinquētiū qui tā ml'tipliciter erāt debitores ſui ob qđ ipis ſingularit̄ tā multa ⁊ magna bn̄ficia exhibuit. De q̄bus omībꝫ tā ingrati erāt vt nō ſolū ea n̄ agſcerēt et cōfiterēt̄. ſ etiā tātū bn̄factorē crudelit̄ occiderēt. ꝓpter qđ de eis dici poterat Retribuebāt mihi mala pro bonis et odiū ꝓ dilectōe mea. Ex aūt multa bona ipis oſ̄derit ptz. q: fuit popul⁹ ſuus p̄ omībꝫ electus quē de ſeruitute egiptiaca liberauit ⁊ a graui onere pharaonis quē in deſerto māna pauit an̄ cuius faciē aquas maris ⁊ iordanis diuiſit ⁊ q̄ſi in vtrez cōgregauit vt eſſent eis q̄ſi ꝓ muro a dextr et a ſiniſtris an̄ cuius faciē gentes fortes ⁊ multas de terra ſua eiecit vt eis daret in poſſeſſionē terrā mel le ⁊ lacte manantē ⁊ alia inūerabilia bōa eis oſ̄dit a p̄ncipio. ⁊ nūc in carne ſpāliter venit ⁊ inter eos ſpāliter cōuerſat⁹ ipſoꝝ infirmos ſanauit. cecos illūiauit. demones effugauit. mortuos ſuſcitauit ⁊ innūerabilia alia miracula opatus ē Peſſimoꝝ ergo iudeoꝝ pctm̄ ⁊ ingratitudo de tāt bn̄ficijs auxit etiā interiorē triſticiā chriſti dn̄i. ⁊ nō ſolū pctm̄ iudeoꝝ tūc exn̄tiuz ⁊ in ꝑi mortē ꝯſentiētiū auxit ei⁹ triſticiā. ſed etiaz iniquitas et magnitudo futuroꝝ hoīm quā vidit ⁊ nouit diſtincte ſicut oīa noſcit Vn̄ Bernardus in quodā ſermone loquēs in ꝑſona chriſti dic̄. O homo vide que ꝑ te patior. nō eſt

dolor ſicut q̄ crucior ad te clamo qui ꝓ te morior. vide penas quibꝫ afficior. vide clauos quibus perfo dior. ⁊ cū ſit dolor tantus exterior interior tñ eſt plāctus grauior cuꝫ te tā ingratū experior. Et iterū ī quo dā ſermone dicit ad peccatores et iterū loquit̄ in ꝑſona xpi. Nō ſa/ tis ꝓpter te vulneratus ſū. nunqd ꝑ mea iniq̄tate afflictus ſū cur ad dis afflictōnē afflicto. magis ag/ grauāt me vulnera tui pctī q̄ꝫ vulne ra corpis mei. Et Raban⁹ dicit Ui debat dn̄s ad augmentū dolorꝭ ſui ſanguinē ſuū tā viliter ⁊ tā inu tiliter effuſū. q2 ſic inuacuū labo/ rauit q2 tūc vix vnū latronē acqui ſiuit. ⁊ vnū apoſtolū ꝑdidit Uide bat in p̄ſentibus et futuris gene/ rale ingratitudinē q̄ etiaꝫ a xpianis tanq̄ꝫ mortuus dādus erat obli/ uioni. ⁊ q̄ pauciſſimi ſūt qui ei de tanto bn̄ficio gratias agāt. Uide bat etiā p̄ſentiū et futurorū peſſi/ mā viciſſitudininē ab his qui ode rūt eū gratis ⁊ retribuūt mala ꝓ bonis. q2 ſi pati poſſꝫ adhuc peio ra a malis xpianis pateret̄ q̄ꝫ tūc a iudeis. Un̄ ſuꝑ dolorē vulnerū ſuorū addentes p̄uaricatōes pla gas eius quotidie et renouāt ⁊ ite rū crucifigūt atq3 oſtentui habent ¶ Sexta cauſa fuit ſpecialit̄ caſ⁹ ſuoꝝ diſcipulorū ⁊ ceteroꝝ amico rū qui eū deſeruerunt. vt ipſe lon ge ante p̄dixit ꝑ ꝓphetā Yſa. lxiij. Torcular calcaui ſol⁹ et nō eſt vir mecū de gentibꝫ. Et in alio ꝓphe/ ta. Opprobriū ſuſtinuit cor meuꝫ expectaui qui ſimul cōtriſtaretur ⁊ nō fuit. queſiui conſolanteꝫ me et nō inueni. Et nō ſolū amici ſui et noti deſeruerūt. ſed ⁊ in eo ſcanda lizati ſūt qui cū eū vt hominem pa ti et mori viderūt. tunc eū ſolū ho minē eſſe crediderūt. vel de eius diuinitate dubitauerūt. R

¶ Septima fuit ꝓpinquitas ſui venditoris. venditus eñ fuit ⁊ tra ditus nō a q̄cunq3 ſꝫ a diſcipulo ⁊ ap̄lo cōmenſali. Qđ cōq̄rit̄ in p̄s. cū dixit. Si inimic⁹ meus maledi xiſſꝫ mihi ſuſtinuiſſē vtiq3. et ſi is qui oderat me ſuꝑ me magna lo/ cutus fuit abſcōdiſſem me forſ. ab eo. Tu vero homo vnanimiſ dux me⁹. ⁊ not⁹ meus Qui ſimul me cū dulces capiebaſ cibos in do. d. an. cū cōſenſu. Qui edebat panes meos. ſcꝫ in ſacra cena. magnifica uit ſuꝑ me ſupplātationē. Ea autē mala que nobis inferunt̄ ab illis q̄ nos diligere deberēt plus cōtri ſtāt q̄ꝫ que ab extraneis fiūt. Un̄ dicit Grego. in ome. xxxv. Mino rē dolorē mala inferunt que ab ex traneis inferūtur. Plus vero in nob tormēta ſeuiunt que ab illis patimur de quoꝝ mentibꝫ p̄ſume bamus quia cū dāno corpis ma/ la nos cruciāt amiſſe charitatis. Subdit Hinc eſt q̄ de iuda pro/ ditore ſuo ꝑ p̄s. dn̄s dicit. Si ini/ micus meus maledixiſſet. ⁊c. vt prius fuit allegatū Et ſubdit Gre gorius. Ac ſi dn̄s apertis vocibuſ de ſuo traditore diceret. tranſgreſ ſionē eius grauius ꝑtuli q̄ꝫto hāc ab eo qui meus eſſe videbatur ſen ſi. ¶ Octaua fuit ꝑceptiuitas ani me chriſti. Nā triſticia cauſatur ex apprehenſione diſcōuenientiū et nolitoꝝ. Quāto quis diſtinctius ꝑcipit illa mala diſcōuenientia et triſticie inductiua tāto maiorem cauſant triſticiam. Sed anima ipſius chriſti ſc̄m omnes vires ſu as interiores apprehendit effica/

ciſſime ⁊ diſtinctiſſime oïa p̄dicta mala ⁊ omẽs circũſtãtias eoꝝ eo ꝙ omia cognoſcit ideo maximaꝫ cauſabãt triſticiã in eo ꝙ clare no ta erant. Ex hiſ igit̃ ⁊ aliĳs ſilibus cauſis fuit triſticia aïe xp̄i maxia inter omnes triſticias huius vite ꝓꝑ illã ergo magnitudinẽ dupli/ cis paſſionis xp̄i. ſ. doloris exterio ris ⁊ triſticie interioris ſup omẽs paſſioẽſ hui⁹ vite dixit ꝓpha Hie re. j. Treno. O vos om̄es q̇ tran ſitis ꝛc. ¶ Per h̄ ãmonens nos ꝙ ſepe debemus oculo inte/ riori ⁊ mẽtali videre actu cognitõ nis et meditatõis. et ex h̄ etiã mo ueri actu deuotõnis ⁊ affectõis ⁊ attẽdere. i. attente cõſiderare mor tẽ ⁊ paſſionem xp̄i ⁊ p̄dictas alias cauſas acerbitatꝫ vſuſqꝫ paſſionis ſue. ſ. ⁊ doloris ſenſibilis exteriorꝫ et etiã triſticie interioris. qꝛ tl'is at tẽta cõſideratõ ⁊ iſpectõ paſſioniſ xp̄i vulneꝝ ⁊ cõtumeliaꝝ eius val de eſt hoïbꝫ ſalutaris. Cui⁹ figura p̄ceſſit Nũeri. xxi. vbi dꝛ Cũ ſer pentes irruerũt in filios iſrael et plagas multas feciſſent in popu lo. Venerũt ad moyſen ⁊ rogaue rũt. d. Ora vt tollat a nobis dñs ſerpẽtes. Orauitqꝫ moyſes ꝓ po pulo ⁊ de mãdato dñi fecit ſerpẽ tẽ eneũ quẽ exaltauit in ligno quẽ pcuſſi a ſerpẽtibꝫ cũ aſpicerẽt ſana bant̃. Qd̄ fuit figura de xp̄o exal tato in cruce. ſicut exp̄ſſe oñdit ip̄e met ſaluator Johan. iĳ. vbi dicit. Sicut moyſes exaltauit ſerpẽteꝫ in deſerto. ita exaltari o;tet filiuꝫ hoïs. vt omis q̇ credit in eũ non pereat ſed habeat vitã eternã. De hoc loquens Auguſti. omelia. vĳ. ſup Johã. d. Hoïes qui morde/ bant̃ a ſerpentibus intuebantur. Subdit qui ſũt ſerpẽtes morden tes pctã de mortalitate carnis ꝓ deũtia. Quis eſt ſerpens exalta t⁹ mors dñi in cruce morſus letaliſ ſerpentũ mors xp̄i vitalis. Reſpi/ citur ḡ ſerpens. ſ. xp̄s vt nihil va/ leat mors. Reſpiciat̃ ſerpens. ſꝫ ſi ne veneno vt reſpiciẽs curet̃ ab oĩ veneno. Et ſubdit. Nos ergo frẽs vt a pctõ ſanemur xp̄m crucifixũ intueamur. quõ em̄ qui intueban tur illũ ſerpentẽ morſibꝫ nõ peri/ bant ſerpentũ. ſic qui intuent̃ fi/ de xp̄i mortẽ ſanant̃ a morſibus peccatoꝝ. ſed illi ſanabãt̃ a morte ad vitã tp̄alẽ. illi aũt vt habeant vitã eternã. Et ſi aſpectus figure olim vt audiſtis tantũ valuit vt eã aſpiciẽtes curaret a ſerpentuꝫ morſibꝫ. quante putatis eſt effica cie intuitus figurati. ſ. xp̄i redem ptoris in erecto ligno ad clauos depẽdentis. Vis ḡ mortẽ eternã euadere r̃ſpice huc ad chriſtũ cru cifixũ. et reſpice nõ ſolũ ocul' cor/ poris ſed m'to magis oculis cor dis. Vis mundũ ſpernere ⁊ car/ nem vincere reſpice huc ⁊ crucifi/ ge carnẽ tuã cũ viciĳs et cõcupiſcẽ/ tĳs. Vis a venenoſis ſerpentum morſibꝫ. i. demonũ ſuaſiõibꝫ ⁊ pec catoꝝ vulneribꝫ ſanari r̃ſpice huc qꝛ vt ſupius allegaui Berñ. dic. Nihil tã efficax mihi ad curãduꝫ ꝯſcie vulnera necnõ ad purgãduꝫ mẽtis aciẽ ꝙ̄ et vulneꝝ chriſti ſe dula et deuota meditatio. Et qꝛ ſaluatoris cognitio eſt meditatio paſſiõis chriſti iõ d̄ ea diligẽt̃ nos ãmonet btũs Aug. in quodã ſer/ mone ad virgines vbi dicit. In/ ſpice vulnera pendentis in cruce. ſanguinem moriẽtis. p̄cium redi mẽtis. cicatrices reſurgẽtꝫ. Caput

habet inclinatū ad oſculādū. cor aptū ad diligendū. brachia exten ſa ad amplexādū. totū corpus ex poſitū ad redimēdū. Sbdit Hec quāte ſint cogitate hoc in ſtatera cordis veſtri appēdite vt totus no bis figatur in corde qui tot⁹ fuit ꝓ nobis fixus in cruce ¶ Vt aūt adhuc clarius cognoſcamus exceſſuꝫ paſſionis chriſti ſup omnes alias paſſiones huius vite. ⁊ vt ſm ꝑdicti. b. Auguſtini cōſiliū chriſtus totalius infigat cordib⁹ noſtris ꝑ cognitōnē. amorē et per cōpaſſionē vt etiā poſſit qlibet ad inſtar ſpōſe ſibi ex eis colligere et colligare faſciculū mirre ⁊ eū col ligatuꝫ inter vbera ſua. i. in corde ꝑ iugē ⁊ viuacē eoꝝ memoriā col locare. ſumeinus breuiter aliquaſ ꝑticulas paſſionū xp̄i ꝑcurrendo aliqualiter ingreſſū eius in mundū. ꝓgreſſū eius in mūdo. et egreſ ſuꝫ ei⁹ de mūdo. In igreſſu etem̄ in mūdū mox vt natus eſt tribula tionē et dolorē inuenit. Naſcitur em̄ in ſtabulo. vilib⁹ pānis inuol uitur. ſup dura iumentoruꝫ pabu la in ꝓſepio collocatur. Et vt no ſtris mederetur doloribus. dolo rem ſubijt circuncisionis. ligatur faſcijs. et iam ſeuit in eū rex iudeo rū. Atqꝫ adhuc pendēs ad vbera matris fugiēs a facie herodis por tatur in egiptū. In ꝓgreſſu vero in hoc mūdo longe exceſſit alios in labore et dolore. qs ergo mor taliuꝫ vnqꝫ fuit tāte paupertatis. tante abſtinentie tam ꝓlixus in vi gilijs. tam freqūēs in orationib⁹ tam cruciatus fame et ſiti quādo in deſerto cū feris manens ſuā in nocentiſſimaꝫ carnē ꝓ nobis ma cerauit ieiunio. xl. dieruꝫ et noctiū

Vbi et illuſoris ſpiritus tempta menta vt nobis noſtra tolerabi lia faceret equanimiter tolerauit. Quis tā cōſtans fuit in labore et ſudore vultus ſui cū circūibat ciui tates et caſtella euāgelizando ver bū dei ſermonēqꝫ confirmādo et virtutē diuinitatis ſue demōſtran do ſequentibus ſignis. Vbi etiaꝫ multas ab impijs iudeis ſuſtinu it contumelias irriſiones: expro brationes. cōtradictōes verboruꝫ ſuorū. et opa diuina q̄ in eis ope rabatur. ⁊ que nemo alius potuit opari blaſphemātes attribuebāt arti magice et beelzebub principi demoniorū. ſepe inſidiabātur vi te ſue intentando ſibi morteꝫ ⁊ eū lapidibus impetendo. In egreſ ſu eius a mundo ſtatim poſt vlti mā cenā appropinquāte hora tra ditionis ſue cepit (referente ſacro euāgelio) tedere ⁊ pauere ac meſt⁹ eē. ita vt ipſemet diceret ſuis diſci pulis ⁊ amicis. Triſt eſt aīa mea vſqꝫ ad mortē. ſanguineus ſudor agonizātis mēbra tam copioſe ꝑ fudit. vt iam nō diſtillarēt. ſꝫ gut tatiꝫ in terrā decurrerēt. quod vti qꝫ certiſſimū fuit indiciū maxime et amariſſime paſſionis que ſibi de propinquo iminebat ⁊ quā di ſtinctiſſime nouit et ineuitabiliter mox voluit ſuſtinere. Nequaqꝫ ei corpus extriſecus tanto taliqꝫ ſu dore deflueret niſi cor intrinſecus ꝓpter ineſtimabile malū de ꝓpin quo imminēs anxiaret. tāti mali naturali horrore et nimio dolore violentia artaretur. volūtarie oc currit ſuis inimicis eū ad morteꝫ querentibus. viri ſanguinū cruen tas man⁹ iniecerūt in eū et agnū mitiſſimū in nullo oblatrantē et

nihil renitentē duris vincul' vincientes tanq̄ latronē trahebant ad domum anne primuȝ. vbi etiam poſt alias iniurias ḡui vbere ī facie a ſuo pōtificis ſuſcepto. Iteꝝ vinct⁹ ducit ad domū cayphe p̄ncipis ſacerdotū. vbi poſt mlta falſa teſtimonia vultū ei⁹ venerabilē in quē deſiderāt angeli ꝓſpicere. qui oēs celos adimplet leticia pollutis ſuis labijs ſputis multipliciter inquinauerūt. ſacrilegis manibus glorioſam faciē cedebant. velo in deriſionē operuerūt. ⁊ dn̄m vniuerſe creature ſicut ſeruū ꝯtēptibilē et deſpectiſſimū colaphizauerūt. Tūc propter hec ⁊ alia incōmoda noctis toti⁹ in eo verificatū eſt quod de eo p̄dixit Yſa. liij. Nō eſt ſpecies ei neq̄ deco. vidimus eū no. vi. ⁊ ſci. infir. et q̄ſi abſconditus vultus ei⁹ ⁊ deſpectus vnde nec reputauim⁹ eū. Uere lāguores nr̄os ipē tulit. ⁊ dolores nr̄os ipē portauit. et nos putauimus eū q̄ſi leproſū et ꝑcuſſum a deo et hūiliatū: Ipē aūt vulneratuſ eſt propter pctā noſtra. attrit⁹ eſt propter ſcelera nr̄a. diſciplina pacis nr̄e ſuꝑ eū et liuore ei⁹ ſanati ſumus. Poſt iſta toti⁹ noctis incōmoda ieſum iteꝝ ligatū duxerūt de domo cayphe in p̄toriū. ⁊ pilato p̄ſidi tradiderūt. q̄ eū miſit herodi vbi poſtq̄ deriſus fuit ī alba veſte velut ſtultuſ remiſſus ē ad pilatū. qui eū app̄hēdit inq̄ ligādo ad ſtatuā. ⁊ ſic ḡuiter flagellari iuſſit aut ꝑmiſit ꝙ ſanguis eiuſ tā copioſe colūnā aſꝑſit ꝙ fertur adhuc rubra illi⁹ ſāguis veſtigia ſeruare. In his oīb⁹ nō ſatiati dominū ieſū deriſorie ac cū nimia pena et confuſiōe velut ad imaginē regis induūt et coaptāt circūdantes ei veſtem coccineam qua antiquit⁹ reges vti ſolebāt. ⁊ plectentes coronā de duris ⁊ acutiſſimis ſpinaꝝ aculeis denſam illā capiti ſuo nō ſolū ad irridendū ſ; ad puniendū īpoſuerūt q̄ ſctiſſimū corpus multipliciter vulnerauit. et guttas ſanguīs vndiq̄ eliciēs vſq̄ ad venerabilē ei⁹ faciē et colluȝ defluere cepit: baculū arūdineuȝ quē ei in deriſionē loco ſceptri regalis dederūt de ipſius manu rapiētes cū eo vulneratū caput dn̄i ꝑcuſſerūt poſitis corā eo in terra genib⁹ adorāt ſubſānādo atq̄ eū regē iudeorū cōclamantes. ⁊ mox ad ꝯſpuēdū amabiles genas ſubſiliūt. maxillas palmis ꝑcutiunt ⁊ ei⁹ venerabile collū colaphiſ dehonorant. Poſt hoc dn̄ſ recepta in ſe ſn̄ia mortis iubet dorſū incuruare ſub cruc; onere. et ſuſpi⁹ portare ignominiā. ſ. crucē tūc valde ignominioſam et ad locū ſupplicij deductus. potat myrrha ⁊ felle. nudat veſtib⁹ vt videat virginea ei⁹ caro tota vulnerata ⁊ verib⁹ vndiq̄ lacerata. affigit cruci ferreis clauis q̄bus eis ſanctis manib⁹ ⁊ pedib⁹ ꝑforat; totū corp⁹ ſic dextrorſū ⁊ ſiniſtrorſū ſurſū ⁊ deorſū diſtendit vt oīa ei⁹ oſſa valeant nūerari. Ita eīn ipē p̄dixit ꝑ ꝓphām. Foderūt man⁹ meas et pedes meos. dinumerauerūt oīa oſſa mea. In cruce leuat ⁊ ſolis q̄tuor manuū et pedū vulneribus ſuſtentatus trib⁹ horis ſic pendebat in cruce nudus in medio duorū latronuȝ. Uino myrrhato ⁊ felle potat. a iudeis irridet ⁊ ſubſannat. ⁊ tanq̄ omnib⁹ conſūmatis inclinato capite tradidit ſpm̄.

De cuius latere adhuc militis lancea aperto manauit ſanguis ⁊ aq̄. Nec dubita p̄cioſi ſanguis copioſos riuos ex q̄nq̨ vulnerib⁹ manuū pedū et lateris effluxiſſe. Hec et alia que chriſtus pro nob paſſus eſt figamus in corde nr̄o. ea ſedule meditemur et compatiamur ſaluatori nr̄o dn̄o patienti. vt mereamur dn̄o eidē cōregnare regnanti. Quia dicit apl's. ij. ad Thimo. ij. Si cōmortui ſum⁹ et cōuiuemus ſuſtinebim⁹ et conregnabim⁹. Exeam⁹ ſm monita eiuſdem apl'i ad Heb. vlti. ad eum extra caſtra. i. extra ꝯcupiſcētias huius ſecl'i īproperiū crucis et vicu loꝝ aſperitatē cum illo portātes. Non em̄ decet membrū eſſe delicatū ſub capite crucifixo. nec ad capitis corpus iudicat̄ ꝑtinere mēbrū quod capiti nō fuerit cōpaſſum. Cōpatiamur itaq̨ dn̄o ſaluatori noſtro. ⁊ iugiter eū corde ⁊ oculis inſpiciam⁹ in om̄i illa hūilitate quā ꝑ nobis ſuſcepit. In oi iſta abiectione quā pro nobis ſuſtinuit. In omni iſta aduerſitate quā ꝑ nobis et pro nr̄a ſalute paſſus eſt. vt eum mereamur videre in infinita gloria ſua qua in celis regnat in eternū cum patre ⁊ ſpū ſancto vn⁹ deus in ſecula benedictus Amen.

De paſſione dn̄i Particula prima Sermo xxxv

N priorib⁹ tribus ſermōibus dixi d̄ tribus q̄ mihi vident̄ a quolibet fideli in chriſti paſſione ꝯſideranda ⁊ ſollicite meditāda. Primo eni enūeraui multiplices fructus q̄s nobis chriſti mors et eius paſſio cōtulerūt. Sc̄do enumeraui charitatē patientiā ⁊ mltas alias virtutes q̄s nobis dominus in ſua paſſiōe oſtēdit ⁊ ad imitandū propoſuit. Tercio enūeraui plures cauſas propter quas vtraq̨ paſſio chriſti. ſcz tā interior triſticia q̄z exterior dolor maior fuit omni alia paſſione huius vite. Cōſeq̄nter ad tunc dicta propono nūc hyſtoriā dn̄ice paſſiōis vt ſaltem iuniores habito aliq̄li ītellectu ꝑticulariter etiā poſſint ip̄as facilit̄ inſpicere oculo ⁊ tenacius memorie cōmendare ac deuotius. et cum maiori affectu ſingulas meditari. atq̨ ita ex omnibus chriſti paſſionib⁹ tanq̄z ex multis myrrhe ramuſculis ſibi cū ſponſa faſciculum myrrhe colligere ⁊ colligare quē ad fouendū deuotionem portent in cordis clara noticia et viuaci memoria. Rogem⁹ igitur mariā virginē matrē miſericordie vt nobis īpetrare dignet̄ gratiaꝫ qua directi et illuſtrati ſic d̄ aliis loquamur. ſic ea audiam⁹ ⁊ taliter corde ꝑcipiamus q̄ ſit deo ad honorem et nobis ad ſaluteꝫ Pro quo eā ſalutem⁹ angelica ſalutatiōe dicentes. Aue maria ⁊c̄.

VI Dominus et ſaluator noſter quod aliis p̄cipere voluit ip̄e pri⁹ in ſe opere oſtendit. ⁊ poſtea alios ad idem faciendū ammonuit. Propter quod dicit̄ Actuū. j. Cepit ieſus facere et docere. imo quia dominus ſolum propt̄ nos homo factus eſt ⁊ defectibus noſtris ſubiectus. ideo q̄diu in hac vita cōuerſatus eſt nihil in hūana natura fruſtra fecit aut patiebat̄.

ſed totū ordinauit ad ſalutē et in
formatōem atq3 exemplū fideliū
ſuoꝝ. propter qđ oīs chriſtianus
deb3 doctrinā vitā et paſſionē xp̄i
p̄ oculis habere ac iugiter intueri
tanq3 exemplar clariſſimū oīs
ſctītatis atq3 illud imitari ſm exi
gentiā ſtatus ſui. ad qđ vtiq3 req
rit aliq̄lis noticia eoꝝ. ꝓ q̄ habē
da p̄ſentē ſermonē incipiam⁹ me
morantes illud qđ dn̄s ante ſue
paſſiōis inchoatiōe3 fecit. De quo
ſcribit egregi⁹ euāgeliſta Johānes
Ex domin⁹ noſter appropiquāte
illa benedicta hora in qua decreue
rat ꝓ ſalute noſtra ſufferre tā triſte
ſuppliciū in ſanctiſſima ſua carne
qua3 de intemerata virgine traxit
antequā corpus ſuū daret diſcipu
lis ac iſtitueret illud ſacratiſſimu3
corporis ꝛ ſanguinis ſui ſacramē
tū. ſurrexit a cena ꝛ depoſitis veſti
mētis ſuis precinxit ſe lintheo. Et
cū ꝓ pꝛijs manib⁹ miſiſſet aquā in
pelui lauit pedes diſcipuloꝝ ſuoꝝ
et exterſit lintheo quo erat p̄cinct⁹
Et quia ſciuit dn̄s ꝙ in moralib⁹
plus mouent exempla q̄3 verba ſo
la: ipſe prius oſtendit in ſe opus
hūilitatis ꝛ poſtea cū reſedit diſci-
pulos ꝛ nos ad eū in hoc imitan-
dū ammonuit dicens. Si ego do
min⁹ ꝛ magiſter veſter laui pedes
veſtros fortius debetis alter alte
rius lauare pedes. Exēplū em̄ de-
di vobis vt quēadmodu3 ego feci
vobis ita ꝛ vos faciat3. ¶ In quo
ſuo op̄e tria nos docuit dominus
ſuo exemplo. Primu3 eſt miſeri-
cordia ꝛ ſubuentio indigētie proxi
moru3 ꝛ opera amicicie ꝛ amoris
fraterni. Lotio eī pedū facta pau
peri indigenti eſt opus miſericor-
die ꝛ facta alteri eſt opus amicicie
ꝛ fraterni amoris. ꝓpt̄ qđ ſm Ni.
de lyra ꝛ ſctm̄ tho. in poſtilla ſup̄
Johannē p̄ lotionē pedū deſignā
tur oīa op̄a miſericordie. ꝛ quod-
libet hūanitatis ꝛ pietatis officiū
ꝓximo impenſū. ꝛ ad talia impen
denda ꝓximo q̄libet tenet̄ ex p̄cep
to in neceſſitatis articulo. ſ3 extra
cauſa3 neceſſitatis tenet̄ homo de
bito ꝯgruitat3 ꝛ honeſtat3 Et ē no
tandū ꝙ ꝯſuetudinē lauādi ꝓxis
pedes ſenſibilit̄ ꝛ ad lr̄a3 q̄ apud
nōnullos obſuat̄ laudat. b. Aug⁹
ſup̄ Johannē dicēs. Eſt apud ple-
roſq3 ꝯſuetudo cū ſe inuicē hoſpi-
tio ſuſcipiūt faciunt ſibi inuicē fra
tres etiā op̄e viſibili. multo aute3
meli⁹ eſt et ſine cōtrouerſia veri⁹
vt etiā manib⁹ fiat. nec dedignet̄
qđ fecit chriſtus facere chriſtian⁹.
Cū em̄ ad pedes fratris inclinat̄
corpus etiā in corde ip̄o vł excitat̄
vel ſi iā erat ꝯfirmat̄ hūilitat3 af
fectus. Subdit Aug. ſed ex cepto
h̄ morali intellectu nūq̄d frat̄ fra
trē poterit a delicti cōtagiōe mū-
dare. Sed cōfiteamur inuicē de-
licta nr̄a ꝛ delicta inuicē donem⁹
ꝛ ꝓ nr̄is delictis inuicē orem⁹. at
q3 ita q̄dāmō īuicē pedes lauem⁹
Per hoc innuit ꝙ hō lauat ſpūa
liter fratri pedes cū q̄ztū in eo eſt
abluit ſibi maculas cordis. qđ fit
tripliciter. Primo remittēdo ei of
fenſā. ſm illud ad Col. iij. Dona-
te inuicē ſicut dn̄s donauit vob.
Scđo orādo ꝓ pctīſ eius. ſm illđ
Jaco. v. Orate ꝓ inuicē vt ſalue-
mini. Tercio ip̄m āmonēdo ꝛ fra
terne corrigēdo. ſm illđ Math.
xviij. Corripe eū int̄ te et ip̄m ſo-
lū. ¶ Scđo in hoc ſuo op̄e
docuit nos dn̄s p̄fectiſſimā hūi-
litatē. Magna etem̄ ꝛ p̄fūda ni-

mis fuit illa hũilitas ꝙ dei filiuſ ſe inclinauit ad terrã. et diſcipulorũ ſuoꝝ ſimpliciũ et ruſticanoꝛũ hoim ſctis ſuis manib⁹ lauit pedes viſibr lutoſos et maculatos qꝛ diſcalciate incedebãt. vt dic̄ Ni co. de ly. Et de hoc loqns Berñ. dicit exclamãdo. O mira pietas. o noua et inaudita hũilitas. xp̄s dei filius veloces pedes ad fundẽdũ ſanguinẽ de pura ꝛ intemerata virgie natus rex regũ ꝛ dominus dñantiũ añ diſcipulos reuerẽda genua flexit hũilis et ꝓclı̄u⁹ pedes eoꝝ lauit. Subdit. Quid tibi videt̄ o hõ qcunqꝫ es quem ira accẽdit. quẽ ſupbia cõſumit. qd tibi videt̄ de creatoꝛe tuo. ecce ꝓnuſ lauit pedes diſcipul' ſuis. ꝛ tu dedignaris recõciliari et hũiliari frib⁹ offenſis. in q̃ ſupbiã diaboli ſeq̄riſ ꝛ chriſti hũilitatẽ imitari ꝯtẽnis. non ppẽdẽs qđ ſcriptũ eſt Jaco. j. Deus ſupbis reſiſtit hũilib⁹ aũt dat grãm. ¶ Tercio oñdit nob' i illo ope excellentiſſimã patiẽtiã ꝛ mãſuetudinẽ cũ ip̄e dñs ieſus vniuerſe creature factoꝛ añ ſceleratiſſimũ ꝓditoꝛẽ ſuũ cui⁹ ip̄m non latebat crudelitas genuflexo ꝓcũbebat et maledictos pedes ſctiſſimis manib⁹ attrectabat lauit ꝛ extersit. Magna iniq̃tas et obſtinatio ꝓditoꝛis illi⁹ q̃ inter tot indicia charitatiſ ꝛ hũilitatis officia tantã iniquitatẽ adhuc cõmittere cogitabat. Et nimiũ admirabilis xp̄i caritas qui licꝫ pfecte noſceret malignitatẽ indurati coꝛdis ſicut certiſſime oĩa ſat. voluit tñ illi ꝓdito exhibere oĩa que mãſuetudinis et benignitatiſ erãt. ꝛ q̃b⁹ duri coꝛdis poſſꝫ ptinacia emolliri. ꝓpter qđ etiã in ip̄a captiuitatis ſue hoꝛa nõ negauit ei oſculũ. ꝛ inſup veteris amicicie ãmonuit euꝫ dicens. Amice ad q̃d veniſti. ſicut etiã horroꝛe imani crimis eũ terrere voluit cũ dixit. Juda oſculo filiũ hoĩs tradis. De hoc loquẽs Anſ. dicit. Hoc hũilitatis ꝛ manſuetudinis ſpeculũ intuere o hõ. ꝛ vide dñm ieſũ in tremendo iudicio viuoꝝ et moꝛtuoꝛũ añ pedes paupculoꝝ diſcipuloꝝ imo et iude neq̃ſſimi ꝓditoꝛis ſui ſe incuruantẽ. et diſce ex h̄ qꝛ mitis ẽ ꝛ humilis coꝛde et cõfundere in ſuperbia tua. erubeſce impatiẽtiã tuam memento ꝙ cinis es et puluis. et noli ſupbe eleuari ſup te nec ipatienter exagitari ꝯtra ꝓximũ tuũ ¶ Sed di. aliq̄s cũ dñs ſciuerit ꝙ talia fruſtra ſibi. ſ. iude exhiberent̄. qꝛ ſciuit ꝙ a pctõ p hec nõ retraheret̄ nec deſiſteret a concepta malicia niſi eã ope adimpleret. q̃re ergo illi indigno talia g̃tis voluit exhibere. Rñdet̄ ꝙ nihil per xp̄m dictũ aut factũ aut circa ip̄ꝫ geſtuꝫ eſt fruſtra. et ideo q̃ oĩa ad vtilitatẽ fecit noſ p hoc docere voluit patientiã etiã ad inimicos ſeruandã eſſe et eis dilectõnis ſigna foꝛe atqꝫ bñficia exhibẽda. vt p h̄ eoꝝ irã frangam⁹ et maliciã eoꝝ noſtris beneficijs vincam⁹. Docuit etiã nos p h̄ quõ ꝯtra fratrẽ peccantẽ nõ deberem⁹ cito turbari et tumultuari. ſed deberem⁹ ad eũ nos beniuole et mãſuete habere ſicut dñs ſe habuit ad ꝓditoꝛẽ ſuũ. ſic em̄ citius audiret coꝛrectõnem noſtrã et ſeq̄ret̄ eam libẽtius q̃ꝫ durã et auſterã. Anim⁹ em̄ hominis vt dicit Sene. generoſius eſt pl⁹ vult duci q̃ꝫ trahi Inſuper p multiplicẽ ãmonitionẽ iude v

bis ⁊ bn̄ficijs vt p̄dixi docuit nos dn̄s ꝙ cū frēz delinquentē ſecreto corripimus ſi nō ſtatiz a ꝓpoſito deſiſtit nō debem⁹ mox a diſcreta ām̄onitōe deſiſtere. ſed in corrigendo pſeuerare q̄zdiu nobis ſpes eſt de ipius emēdatōe p̄ noſtrā correctionē et ſecretā ām̄onitōz nō vno tm̄ mō aggrediēdus eſt. ſed multimodi ſūt apud ipz ⁊ varij attemptādi. Hoc eīz totū dn̄s circa proditorē ſuū fecit vt patet ex dictis. Cuius tn̄ obſtinatōnē ſciuit. igitur a fortiori nos h̄ circa primos facere deberem⁹ exemplo chriſti qz ipoꝝ obſtinatōnē neſcim⁹. ſz emēdatōnē ſperam⁹. ¶ Dato p̄dicto exemplo eximie humilitatis ⁊ patiētie et īminente iā paſſionis tp̄e in quo et dn̄s corpalē ſuā p̄ſentiā ſubtrahere voluit fidelibus. ita vt amplius nō cōuerſaret̄ cū eis cōtinue ſenſibiliter in ꝓpria forma. mox idē dn̄s nr̄ acceſſit ad aliud op⁹ ſalutꝫ nr̄e pficiēduz inter oīa memorabilia charitatiue dulcedinis ſue ad nos p̄cipuū et digniſſimū. Nā cū reſumptis veſtimētis ſuis reſediſſet ad mēſam inſtituit ſacramentū altaris in q̄ mira munificentia ⁊ largitas ſua appuit ꝙ ipis p̄mitiuis ſacerdotib⁹ ſanctis apparuit. ſ. apoſtolis ⁊ cōſequēter toti eccleſie ⁊ orbi terrarū ſub ſpeciebus panis ⁊ vini dedit corpus ſuū ⁊ ſanguinē ſuū in potū. vt qd in ꝓrio erat futurū ſacrificiū deo placens. ⁊ redemptōnis nr̄e inappreciabile p̄ciū. etiā nobis de cetero eſſet. imo et toti eccleſie vſqz in finē ſeculi viaticū et ſuſtentamētū animarū. Peracta cena cōſūmataqz lotione pedū ⁊ inſtituto p̄cioſiſſimo ſacramēto corpis ⁊ ſanguinis dn̄i. atqz terminato p̄claro ſermone quē ipe dn̄s poſt cenā corā ſuis diſcipulis fecit q̄ ponit̄ in euāgelio iohānis in quinqz capitulis Tunc vt narrat euāgelica hiſtoria [Egreſſus eſt ieſus trās torrentez cedron in ortū.] vbi ſm̄ Auguſti. multociens ꝯuenire ſolebat cū diſcipul' ſuis et loqui de his que nō erat phas alios audire. ⁊ ibi ex imminenti paſſione cepit pauere ⁊ tedere et meſtus eſſe. ꝓpter qd dixit diſcipulis ſuis. Triſtis eſt anima mea vſqz ad mortē Ubi ſm̄ Nicolaū de ly. ly vſqz pōt capi inteſiue qz tantū intenſa fuit triſticia q̄ztū poterat eſſe in hoīe viuo Alio modo pōt capi extenſiue. qz durauit vſqz ad horā mortis. Et auulſus paululū a diſcipulis ſuis. et poſitis genibus procidit in faciez ſuāz orans. et di. Pater mi ſi poſſibile eſt tranſeat a me calix iſte ne bibam illū. ⁊ factus eſt ſudor eius ſicut gutte ſāg. decurrētꝫ ī terrā A

Circa iſta q̄ritur p̄mo. Utrū dn̄s pati voluerit et ſe volūtariū ſacrificiū deo patri pro nobis obtulerit. Et vnde ſibi venit tā vehemēs triſticia ⁊ cordis ſui anguſtia ⁊ ſudorꝫ anxietas que in illa hora mēbra ſua tā copioſe pfudit vt iaz nō diſtillaret ſed guttatī decurrerꝫ in terrā Pro iſta queſtione eſt dicendū ꝙ ſicut in xp̄o eſt duplex natura. ſcꝫ diuina ⁊ humana. ſic in eo eſt duplex volūtas. ſcꝫ diuīa ⁊ humana. Et in humanitate vltra volūtatē creataz ē etiā ſenſualitas et corp⁹. ¶ Scd̄o notādū ꝙ ſicut in nobis ſic ⁊ in xp̄o eſt ſm̄ humanā naturā duplex appetitus Prim⁹ eſt ſenſitiuus. qui eſt ſolus reſpectu ſenſibiliū delectantiū ⁊ contri

ſtantiũ. Alius eſt appetitus ratio nalis qui dicitur voluntas. Et ad huc dupliciter conſideratur. Uno modo vt natura. ſcȝ inquãtũ ſim pliciter ꝛ abſolute in aliqͩ fertur tanq̃ȝ in ꝑm ſe malũ. ꝛ ſic vocatur volũtas vt natura. Alio modo cõ ſideratꝛ vt arbitraria. ſ. inquantũ ĩ aliqͩ ferꝛ volitiue et nolitiue cũ quadã comꝑatione ꝑm ꝙ res illa habet bonitatẽ vel maliciã ex or dine ad aliqͩ. et ſic vocatꝛ volũtaſ vt arbitraria ſeu volũtas vt ratõ ¶ Ad queſtionẽ ergo propoſitaȝ dicitꝛ primo ꝙ chriſtus dñs diuia volũtate voluit pati et mori. Qr ꝑm iſtam eſt vnũ cũ patre et ſpũ ſancto. Et ergo ſicut tota trinitaſ voluit chriſtũ pati et mori. ita et chriſtus voluit hoc volũtate diui na. Ideo dicit mgr diſt. vlti. tercij ꝙ tota trinitas voluit vt xp̃s pa tereꝛ. Et chriſtus ad patrẽ de paſ ſione ſua loquens ait in pſal. Tu cognouiſti ſeſſionẽ meã. i. voluiſti ꝛ approbaſti paſſionẽ meã tibi eĩ placuit. Secũdo dicitꝛ ꝙ chriſtus volũtate ſua humana cõſiderata vt arbitraria ſeu vt ratio perfectiſ ſima volũtate voluit pati et mori propter noſtrã liberatõem. volũ tas enĩ dei erat vt xp̃s patereꝛ et moreretꝛ. non quia illa. ſ. mors et paſſio xp̃i bona eſſent abſolute in ſe. ſed qr erãt congruẽtiſſima me dia ad humanã ſalutẽ ꝓcurãdam Uoluntas autẽ chriſti vt ratio ꝑ fectiſſime cõformis fuit volũtati diuine. ideo ip̃e dñs talia pati vo luit et hoc volũtate vt ratio. Hoc etiã ex illo patet ꝙ chriſtus pro pter hoc venit in mundũ vt pa teretur pro ſalute et redemptione generis humani. que ſine eiꝰ paſ ſione fieri non potuit. Et ideo di citur Iſaie. liij. Oblatus eſt quia ip̃e voluit Et Luc. xij. Baptiſmo habeo baptizare. et quõ coartor vſq̃ȝ dum perficiatur. Ubi ad lit teram loquitꝛ de baptiſmo ſangui nis iſtius ſue ſanctiſſime paſſio nis. Et Ambroſius exponẽs di ctum verbũ in hoc capitulo dicit Tantũ deſiderabat et volebat ꝑ ficere opus noſtre redẽptõis quo coartabatur ex mora dilationis. Nam venientibꝫ quoq̃ȝ vna cum proditore viris ſanguinũ et que rentibus animã ſuã cum facibus laternis et armis per noctem vl tro occurrit et ſe eis primũ mani feſtauit et obtulit. Hoc etiam in nuit cũ poſt reuerſionẽ oratõis re uerſus ad diſcipulos dixit. Spi ritus qͩdem in ſe ꝓmptus eſt. ca ro aũt infirma. Ubi dicit Remi gius. Nũc dicit ſpiritũ ſuum ꝓm ptum eſſe ad patiendum. carnem vero infirmam timere dolorem paſſionis. ¶ Tercõ dicitur ꝙ ꝑm volũtatem vt natura et ſenſuali tatẽ talia pati refugiebat diſpen ſatiue. Nam filius dei ante paſſi onem ſuam ꝑmiſit carni agere ꝛ pati que ſunt eiꝰ ꝓpria. et ſimiliter ꝑmittebat omnibꝫ viribꝫ anime pati que ſunt eis ꝓpria. ſed ſenſu alitas naturaliter refugit dolo res ꝛ corꝑis leſionem. ſimiliter ꝛ voluntas vt natura rem in quam fertur ꝑm ſe ꝛ abſolute cõſiderata repudiat ea que nature contraria ſunt. ꝛ ſunt ꝑm ſe mala. Sed paſ ſio de ꝓpinq̃ iminẽs fuit talis. ſ. cõtraria ſenſui corporis xp̃i ꝛ toti eius nature et ip̃ius ineſtimabiliꝛ

volũtas vt natura ſic vehemẽter
refugiebãt. q̃ horruerunt ꝛ paue/
rũt tã amarã paſſionẽ ſimiliter ꝛ
mortẽ. Hec eſt intẽtio et ſentẽtia
ſan. Tho. in. iij. pte ſumme. q. xix.
Vbi etiã dat exẽplũ de hoc Nã in
viatore puro hoĩe ſenſualitas ac
etiã volũtas vt natura refugit na
turaliter ꝛ horret ſectionẽ vulne/
ris aut vſtionez tãq̃ malũ ſm ſe
inq̃ɀtũ abſolute cõſideratur ſub rõ/
ne leſiui. ꝛ ſine relatõne in aliquez
bonũ finẽ qualiter ſenſus ꝛ volũ
tas vt natura ꝯſiderãt illa Volũ
tas aũt vt ratio eligit ꝛ vult ean/
dẽ ſectionẽ et vſtionẽ ꝛ amarã po
tionẽ. nõ ſub ratione vſtionis leſi
ue aut ſectionis doloroſe. ſed ſub
ratione relatiua ip̃ius in bonũ fi
nez. qui p tale mediũ attingitur. vt/
pote ꝑpter ſanitatẽ cõſeruandã ac
recuperandã. et ſic vult homo ſe/
ctionẽ vſtionem aut amarã medi
cinã. et hoc volũtate arbitraria et
ꝑpter finẽ ſalutis vitalis. ꝛ ſimul
vult ĩmo horret talẽ rem ꝛ triſta
tur de ea ſm ſenſuz et naturã ꝛ in
quãtũ apphẽditur vt leſiua ꝛ ſm
ſe mala. Similiter mater habẽs
paruulũ infirmũ vult vt ſecatur
a medico ꝑpter ſanitatez et rogat
ĩmo ſalariat eũ ꝛ tamẽ fortiſſime
dolet ꝛ triſtatur de illa pueri ſectiõe
eo ꝙ ſit paruulo doloroſa. Sic in
xp̃o dñõ intelligẽduz eſt reſpectu
paſſionis ſue. ſ. ꝙ volũtas ꝛ natu
ra ꝛ eius ſenſualitas refugiebãt eius
paſſionẽ inquãtũ apphenſa abſo
lute p modũ ei diſcõuenientis et
leſiui. ſed ſm volũtatẽ deliberati
uã ꝯſiderãter voluit pati ꝑpter nos
ꝛ nos liberare qđ ſine paſſiõe ꝛ mor
te fieri nõ poterat. Ex hac igitur for/
ti reluctatõe ſenſualitatis que per
mittebatur agere ꝛ pati ſm ſuaz na/
turã et ex maximo horrore mortis
et vehementia anxietatis ip̃ius ꝑ
pter intolerabile malũ tã grauis
paſſionis de ꝑpinquo ĩminentis
fiebat vt ſudaret ſanguineũ ſudo
rẽ. ita ꝙ cũ humore ſudoris exiret
etiã aliq̃d ſanguinis ip̃m ſudorez
tingentis. Vel vt aliqui volũt ſup
naturaliter factũ eſt vt ſanguis p
ſudorẽ exiret. vt cũ xp̃s dñs in to/
to ſuo corpe ſudauerat iam incipe
ret ſanguinẽ ſuũ nõ ĩ vna pte cor
poris tm̃. ſed generaliter in toto
corpe fundere ꝑ ſalute totius ſui
corpis myſtici qđ eſt eccl'ia vniuer
ſalis. B Et eſt notãdũ ꝙ ſicut
dñs volũtate diuĩa ꝛ etiã volũta
te hũana deliberatiua voluit pa/
ti ſm corpus ꝛ voluit mori. ſic etiaz
eiſdẽ volũtatibus voluit triſticiã ti/
morẽ ꝛ hmõi motus paſſionuz aĩe
licet enim xp̃s ab inſtãti concepti/
onis ſue fuerit cõphenſor ſm ſu
periorẽ portõnẽ rõnis ꝛ beatus ve. et
licet ſm naturalẽ habitudinẽ po/
tẽtiarum aĩe adinuicẽ ꝛ aĩe ad corpus
gl'a ſupioris ptis rõis redũdaſſet ĩ
inferiores potẽtias aĩe ꝛ in corpus
vt ſic ex gl'a aĩe ꝛ illa fuiſſent gl'oſa
ꝛ ĩpaſſibilia tñ qꝛ illud nõ cõgrue
bat nr̃e ſaluti. Ideo ex diuĩa vir/
tute factũ eſt vt in ip̃o dñõ btitu/
do maneret in aĩa q̃ ad ſupiorem
portõez rõis ꝛ ñ redũdaret ĩ in fe/
riores potentias neq̃ in corpus.
Et h ideo fecit Primo vt ip̃e ſm
corpus ꝛ ſm potẽtias ſenſitiuas et
ceteras vires aĩe ĩferiores poſſz pa/
ti. Si ei btitudo ſupioris portõis
rõis fuiſſz pmiſſa diffundere ſe in
ĩferiores vires ꝛ ĩ corpus tũc etiã
illa fuiſſent impaſſibilia. et ſic tũc
nõ potuiſſet pati mori ꝛ liberare

nos. Scdo vt cũ timeret paſſiões ꝛ triſticiã ꝑ h nobis oñderet veritatẽ aſſumpte nature. cui naturale eſt refugere mortẽ et dolorem. Per h etiã i fide nos erudiuit. ſciuit nanqȝ dñs aliqs hereticos futuros q dicerẽt ipm nõ verã ſed fantaſticã aſſumpſiſſe carnẽ. qles fuerũt impij manichei. Ut ğ illorũ error tolleret ab eccľia bẽignuſ dñs q in oĩbꝫ ſue eccľie voluit puidere ſtatim añ paſſionẽ ſuã aſſũpſit volũtarie triſticiã ꝛ alioſ animi motus vt hõ. ſicut etiã aſſũpſit a pncipio famẽ ſitim ꝛ ceťos nřos hũanoſ ꝛ naturales defect⁹ Uñ Hiero. ſup Mat. Dñs noſter vt veritatẽ aſſumpti hoĩs probaret vere quidẽ contriſtat⁹ ẽ. ſed ne paſſio in illi⁹ aĩo dñaret ꝑ paſſionẽ cepit cõtriſtari ꝛ meſt⁹ eſſe. qꝛ hmõi motus in ſenſitiuo motu appetit⁹ inchoat qbꝫ reſiſtebat nec ſe vlteri⁹ extẽderũt. Ex qbꝫ pꝫ ꝙ hmõi motus paſſionũ appetitus ſenſitiui aliter fuerũt in xpo ꝛ aliter ſunt in nobis. qꝛ in nobiſ freqnter indelibate oriũť ꝛ pueniunt iudiciũ rõis. ſed in xpo omeſ tales affectões ſenſus oriebanť ẜm diſpoſitionẽ rõis. Etiã hmõi motus freqnter in nobis non ſiſtũt i appetitu ſenſitiuo. ſꝫ trahũt ad ſe rõem qd in xpo mime fuit. ſed ille motus ex ei⁹ diſpoſitõe ſic in appetitu ſenſitiuo manebat ꝙ rõ ex hiſ nullo mõ impediebať facere qd ꝯueniebat. Scdo pdicta fecit ẜm Amb. vt ꝑ hec nřas triſticias et timores i ſe vinceret. ſicꝫ ꝛ nřam mortẽ ſua morte deſtruxit. Tercio hoc fecit ad ꝯſolatõeꝫ nřam et mẽbroꝝ ſuoꝝ ne forte dſperet qs ſi caro infirma et tarda ad bonũ remurmuret vt ad paſſionẽ ſuſtinendã aut aliud ğue ꝑ xpo faciẽdũ ad qd ꝓmpt⁹ ẽ ſpũs. Quarto vt nos ꝑ illa doceret noſcere ꝙ vere dolores nřos portauit ꝛ nõ abſqȝ ſenſu doloris paſſionũ ſemitas ꝑcurrit. Nã vt mgř recitat in .iij. di. xv. Quidã dixerũt ꝙ xps nullũ veꝝ dolorẽ ſenſerit ſed ſolũ ſiľitudinẽ et imaginẽ doloꝝ ꝓtulerit in aſſumpta hũanitate. ꝛ hoc propter vnionẽ ipius ad diuinitatẽ. Cui⁹ contrarium pꝫ ex Jſaia dicẽte. Uere lãguores nřoſ ipe tulit et dolores nřos ipe portauit. Et i euãgelio ipe dixit vt audiſtis. Triſtis eſt aĩa mea vſqȝ ad mortẽ. Ubi etiã legiť ꝙ cepit pauere et tedere et meſt⁹ eſſe ꝛ ſãguineũ ſudorẽ emittere. quod euidẽſ ſignũ fuit nõ ſolũ vere paſſionis ſue ꝛ doloris futuri. ſed etiã vehementiſſime anxietatis ſui cordis. Non eñi corpus extrinſec⁹ tãto tãqȝ generali ſudore deflueret niſi cor interi⁹ nimia doloris moleſtia angereť. Ex quo autẽ tãta fuit anxietas cordis xpi ex ſola imagine mortis et diſtinctiſſima cognitione paſſiõis de ꝓpinq imminẽtis. quod ſic cõcuſſerat ei⁹ naturã vt de ſctiſſima eius carne faceret fluere ſanguineũ ſudorẽ. qntũ putatis acerba et amara fuit paſſio in ſe et vulneꝝ ſuoꝝ plagaꝝ ꝛ aliorũ maloꝝ inflictio actualis ꝛc.

L ¶ Alia queſtio. Si dñs illa pati voluit vt dictũ eſt. quare ergo orauit přem vt auferret calicẽ ab eo. Rñdeť ꝙ oratio eſt notificatio quedã ꝛ expſſio deſiderij orantis. Dñs ergo orauit iõ pmo vt illa orõe exprimeret deſideriũ nõ qdem volũtatis libere. qꝛ illa

nõ deſiderauit auferri a ſe calicē;
ĩmo voluit eũ bibere.ſ; iõ orauit
vt exprimeret deſideriũ ſenſuali/
tatis ſue q̃ deſiderabat ablatiõe;
calicis.i.paſſiõis quã naturaliter
horruit.et ꝑ hoc oñdit veritatem
hũane ſue nature et alia q̃ ſupra
dicta ſunt. Scđo orauit ꝓ abla/
tione calicis. ideo vt ꝑ h̄ nos do/
ceret ꝙ imminẽtibꝫ nobis ꝑiculiſ
poſſumꝰ et debemꝰ dñm freq̃nti
us et attentiꝰ exorare vt flagella
iracũdie ſue digneť a nobis auer
tere.ſic enim fecit q̇ eſt caput no/
ſtrũ.qꝛ cũ diſcipulꝰ ſuis dixit.Tri/
ſtis eſt aĩa mea vſq; ad mortem.
ſeceſſit ad orandũ et dixit. Pater
ſi fieri põt tranſeat a me calix iſte.
Nihilominꝰ tñ ſi flagella ablata
nõ fuerint debemꝰ ea ipſius exem
plo patienter ꝯſtanter ꝛ viriliť cũ
omĩ ꝑſeuerãtia tolerare.Tercõ iõ
vt nobiſ oñderet ꝙ hoĩbꝫ licitũ ē
ſꝫm naturalē affectum aliq̇d velle
qđ deus nõ vult .et ſic xp̃s vt an/
te dictũ eſt noluit et orauit vt nõ
pateretť.ꝛ deꝰ voluit vt ip̃e patere
tur.ꝛ ſic ſꝫm ſenſũ et voluntatē vt
natura noluit pati et paſſiõem re
fugiebat .et deꝰ voluit vt ipſe pa/
teretť.et ſic naturali affectu voluit
contrariũ volũtati diuĩe q̊d ad vo
litũ.igiť etiã nobis hoc lic; Quia
oĩs chriſti actio nr̃a eſt inſtructio.
Quarto ꝑ illã orõem ꝛ alia circa
eã facta oñdit nobis ꝙ volunta
tem nr̃am vt eſt ratio ꝛ eſt deli/
beratiua debemꝰ ꝯformare diui
ne volũtati in volito ſcita ꝛ cogni
ta ip̃a volũtate diuia. et debemuſ
totũ affectũ noſtꝝ in oĩbꝫ illi ſub
ijcere.ita ꝙ q̇cq̇d petimꝰ boni no
bis a deo largiri aut aduerſa r̃mo
ueri ſꝑ totũ diuĩe volũtatꝭ diſpẽ/
ſatõi plenarie cõmittamꝰ .vt ipſe
dñs in illꝰ faciat ſicut ſue volũtatꝭ
eſt.et ſicut ſcit bonũ eſſe ad ſui ho
norē et nob̄ ꝓficere ad ſalutē.Sic
eñ ip̃e dñs fecit.qꝛ poſtq̃ȝ affectu
naturali orauit a ſe auferri calicē
ſtatim ſubiũxit .Verũtamē nõ ſi
cut ego volo ſed ſic̃ tu.De iſtꝭ vlti
mis duobꝫ dicit Aug.in enchiridi
on.Sic chriſtꝰ hoĩem gerẽs oſtē
dit ꝓuatã q̃ndã hoĩs voluntatē.
ĩ q̃ ꝛ ſuã ꝛ nr̃a; figurauit q̇ caput
noſtꝝ ē cũ dicit.Trãſeat a me ca/
lix ille.Hec eñ erat volũtas hũa
na ꝓpriũ aliq̇d et tãq̃ȝ ꝓuatũ vo/
lẽs.ſed qꝛ rectũ voluit eē hominē
ꝛ ad deũ dirigi: ſubdit. Verũtañ
non ſicut ego volo ſed ſicut tu. ac
ſi ip̃e dñs dicat.hõ vide ĩ me quia
potes aliq̇d ꝓpriũ velle et ſi deuſ
aliđ fecit.cõcediť h̄ hũane fragili
tati.hec vox capitis ſalꝰ eſt totiuſ
corꝑis. Et Leo papa in ſmone đ
paſſione. Hec vox oẽs fideles in
ſtruxit.oẽs cõfeſſores accẽdit .oẽſ
martyres coronauit . Nã q̇s mũ
di odia q̇s temptationũ turbĩes
q̇s poſſet ꝑſecutoꝝ ſuꝑare horro
res niſi chriſtꝰ in oĩbꝫ ꝛ ꝓ oĩbꝫ pa
tri diceret. Fiat voluntas tua. Di
ſcãt ꝰ hãc vocē oẽs eccľie filij vt cũ
aduerſitas violẽta alicuiꝰ tẽptati
onis ĩmineat ſuꝑato tremore for
midis accipiãt tolerãtiã paſſiõis.
Ex p̃dictis itaq; cauſis ꝛ ꝓ nobis
dñs ieſus triſtatꝰ eſt et orauit a ſe
calicē auferri ꝛ ſanguineũ ſudaue/
rat ſudorē. Ex his noſcere poſſũꝰ
q̃ȝ diligenť attendendũ eſt a q̊libꝫ
xp̃iano ad oĩa q̃ xp̃s hic ĩ carne fe
cit ꝛ ſuſtinuit.Sicut eĩ hec de q̇bꝫ
nũc audiſtꝭ ſic ꝛ oĩa alia ꝑ ip̃m et
circa ip̃m geſta ſi attẽte ꝯſiderenť
plena ĩueniunť myſterijs . plena

optimis exẽplis.plẽa ſalutaribuſ
documẽtis.Et ex h certitudialiter
noſcit̃ q̊ vt a pͥncipio dixi oĩa nõ
caſu ſed ex diuĩa diſpenſatõne ex
rõnabiliſſimis cauſ ad ĩſtructõꝫ
ꝛ ſalutẽ fideliũ facta fuiſſe ꝛ geſta
p ieſũ xp̃m dñm noſtꝝ. q̃ cũ pr̃e ꝛ
ſpũſctõ viuit et regnat vn⁹ de⁹ in
ſecula benedictus Amẽ.

¶Secũda particula De paſ/
ſiõe dñi. Ser.xxxvi. D

Cum domi
nus egreſſuſ eẽt ad mõ
tẽ oliueti in ortũ q̃ndaꝫ
cũ diſcipul' ſuis ꝛ ea q̃ dicta ſunt
ageret. Judas interim ꝯſũmauit
ꝯtractũ p̃us.ſ.feria q̃rta cũ iudeiſ
inceptũ d xp̃i vẽditõe et traditõe
p q̃ ꝓmiſerũt ei pecuniã ſe datu/
ros. Nã cũ iudas audiſſꝫ feria q̃r
ta aggregatos pͥncipes ſacerdotũ
ꝛ ſeniores populi ad tractãdũ de
xp̃i morte abijt ad eoſ et dixit. q̃d
vultis mihi dare ꝛ ego vob eũ tra
dã. At illi cõſtituerũt ei. i.firmit' p
miſerunt ſe daturos ſibi triginta
argenteos. ꝛ ſic p triginta argen
teis vendidit ſanguinẽ iuſtũ. Qui
bus receptis accepit cohortẽ ꝛ ve/
nit ĩ ortũ vt quẽ eis vẽdidit ĩ eoꝝ
man⁹ traderet vt ſpopõdit. Ubi
cõſiderãda ẽ nimia cupiditas mi
ſerrimi iude q̃ dãnũ q̃d ex effuſiõe
vngenti ſe putabat ſuſcepiſſe vo/
luit magiſtri ꝛ dñi ſui p̃cio cõpen
ſare. ſic ei capt⁹ fuit cupiditat̃ in/
ſania q̊ obliuiſcebat̃ ꝯuerſatõnis
mẽſe diſciplinat⁹ admonitionis:
ſuaſiõis ꝛ oĩs bñficij ſibi impẽſi
ab optimo mg̃ro. et eũ p modico
vẽdidit argẽto. Hec xp̃i venditio
hodie ĩ mult̃ opat̃ malũ cupidi/
tatis ꝛ auaricie. Dic̃ eñ venerabi
lis Beda. Multi iude ſcel⁹ hor/
rent nec tñ cauẽt. Qui eĩ charitat̃
ꝛ vitat̃ iura ſpernit xp̃m q̃ ẽ cha
ritas et vitas ꝑdit. maxie cũ non
ĩfirmitate vl' ĩgrãtia peccat. ſꝫ ad
ſil'itudĩnẽ iude q̃rit oportũitatem
vt arbitris abſentib⁹ vitatẽ men
dacio vtutem crimie cõmutet. Et
vniuerſal'r oẽſ q̃ p q̃buſdã mũdia
lib⁹ reb⁹ aut tpalib⁹ iuſticiã d̃ſerũt
deũ q̃ iuſticia ẽ vẽdũt. aut q̃ p mu
nerib⁹ falſũ teſtioniũ aut iniquuꝫ
iudiciũ ꝓferũt dñꝫ q̃ vitas ẽ p iu
ſta pecũia vẽdũt. ¶Eſt ꝛ h notan
da xp̃i vilipẽſio. ip̃e eĩ q̃ ẽ infinite
ꝛ vniuerſal'r bon⁹ q̃ſi vile q̃daꝫ
puo p̃cio ẽ eſtiat⁹. vñ Hiero. Ju
das ñ certã p dño poſtulauit pe/
cũie ſũmã. ſꝫ q̃ſi vile tradẽs mãci
piũ ĩ ptãte emẽtiũ poſuit q̃tũ vel
lẽt dare. Quid vul. m. d. ꝛ ego vo.
eũ tradã. In q̃ re nos docemur vt
patiẽter p d̃o ſuſtineam⁹ ſi p alijſ
aliq̃ñ vilipẽdimur. ꝛ vt non turbe
mur ſi q̃ñ miores eſtiamur q̃ꝫ ſi/
mus cogitãtes ex q̃ dñs p nob tã
te vilipẽdi voluit vt puo vẽderet̃
p̃cio nos vo q̃ vilipẽſibiles ſum⁹
q̃ vacit̃ viles ſi ꝯditõis nr̃e miſe/
riã aſpicim⁹ cur ñ p xp̃o eq̃nimit'
pateremur. ¶Et poſtq̃ꝫ dñs ter
orauit pr̃eꝫ p calic̃ ablatõe ꝛ t̃cio
ad diſcipulos t̃uerſus fuiſſꝫ dixit
eis. Surgite eam⁹. ecce appropi/
q̃bit q̃ me tradꝫ. Et adhuc illo lo
q̃nte. ecce iudas vn⁹ d. xij. cũ acce
piſſet cohortẽ venit et cũ eo turba
mlta cũ laternis gladijs ꝛ armis
miſſi a principib⁹ ſacerdotũ ſcri/
bis et ſenioribus populi. Qui au
tẽ tradidit euꝫ dedit eis ſignũ di.
Quẽcũqꜫ oſculat⁹ fuero ip̃e eſt te
nete eum et ducite cum caute. Je
ſus autem proceſſit obuiam eis ꝛ

accedens iudas dixit Aue rabbi. Et dixit ieſus. Amice ad qd veniſti Juda oſculo filiū hoīs tradis. et oſculat⁹ eſt eū] Ubi notanda eſt nimia iniqtas Jude q mgr̄m et dn̄m ſuū q eū ad honorē apl'atus elegit et mlta bona ſibi oñdit tradidit in manus impioꝝ et fraudulenter. qꝛ oſculo pacē ꝛ amiciciam ſimulabat quā ī corde nō habebat. Et vt dicit in tractatu q̄dā. Licz inexplicabil' fuit ꝓditoris īpietas. in immēſū tñ eū exupabat agni dulciſſimi māſuetudo in exēplū data mortalibꝫ. ad illatā etiā ab his q retribuūt mala ꝓ bonis iniuriā ꝑferendā. Quia ecce hō vnanimis q dux videbat et not⁹. q panes eius edebat ꝛ in ſacra illa cena dulces cū eo capiebat cibos magnificauit ſuꝑ eū ſupplātationem. ꝛ tñ agnus ille mitiſſim⁹ os ſuū ī quo dol⁹ nō eſt inuētus ori iude quod abūdauit malicia ī ipſa hora ꝓditōis ſuaui oſculo applicare nō renuit. Et ipm̄ āmonuit veteris amicicie dicēdo. Amice ad qd veniſti. Et inſuꝑ vt eū terreret īmānitate peccati dixit. Juda oſculo filiū hoīs tradis. imo oīa ſibi exhibuit q praui cordis ꝑtinaciā emollire merito potuiſſent. tāta fuit ei⁹ obſtinatio ī ꝑuerſo ſuo ꝓpoſito vt nec familiaritate cōtubernij. nec hūilitate obſequij cū ſibi dñs lauit pedes nec ſuauitate colloquij. nec terrore īmanitatis pcti a cōcepta malicia potuerit reuocari. Quare autē dñs illi irreuocabili et indigno talia exhibuerit et documēta pl'a q̄ ex h ſumere debemus habes ſupi⁹ de lotōe pedū diſcipuloꝝ. ¶ Uenientibꝫ aūt vna cū ꝓditore viris ſanguinū vt p̄dixi et q̄rentibꝫ eū per noctē cū laterniſ armis ꝛ facibꝫ vt oñderet q̄ꝫ ꝓmptus ad paſſionē eēt eius ſpūs. et q̄ꝫ volūtarie ꝓ nob paterer vt etiā ſupius dixi. Ultro eis occurrit. ꝛ ſe p̄mū eis obtulit ꝛ manifeſtauit. Multotiēs ei prius miſerūt cōprehēdere eū: ſꝫ nō valuerūt qꝛ nondū venit hora ei⁹ Tūc aūt volens ſe eis dedit. propter qd occurrēs ipis dixit [Quē queritis. Et cū rñdiſſent Jeſū nazarenū Dixit eis. Ego ſū] Ad qd verbū oēs abierūt retrorſū ꝛ ceciderūt in terrā] Suꝑ q̄ dicit btūs Aug. Ubi nūc militū cohorſ. vbi terror et munimē armorum. vna vox turbā odijs ferocē armiſq; terribilē ſine telo vllo ꝑcuſſit repulit ꝛ ſtrauit. De⁹ eñ latebat ī carne. ꝛ qd iudicaturus faciet q iudicandus h fecit. qd regnatur⁹ poterit q moriturus hoc potuit. Propt h autē dñs ſuos aduerſarios oēs oīpotenti virtutis ſue ṽbo quaſi grādi q̄dā tonitruo ꝓſtrauit ī terrā. vt ex h noſcerēt qm̄ nihil poſſent aduerſus eū niſi q̄ntū ipe eiſ ſpōte ꝑmitteret. Sepe eteñ p⁹ tēptabāt ipm appḣēdere ꝛ occidere ſed nō potuerūt. qꝛ nōdū vēit hora ei⁹. ita nec iam cū venit tp̄s paſſionis ſue aliqd poterāt ī eū niſi q̄tū ipe ſua volūtate ꝑmiſit. Sꝫ nec in diſcipulos xp̄i qcq̄ꝫ poterāt eo q dñs eos ꝓhibuit. Quādiu ꝗ iacuerūt in terra ꝓſtrati dñs nō receſſit a loco ſed in eodē loco manens cū ſurrexiſſent de terra [Iterū interrogauit eos dicēs. Quez q̄ritis. Qui dixerūt. Jeſum nazarenū. Quibꝫ rñdit. Dixi vob qꝛ ego ſum. Si ergo me q̄ritis ſinite hos abire] q. d. poteſtatem do

vobis capiendi me. ſed meis nullũ faciatis malũ. In quo dñs cõſeruatõnẽ dilectõnis ad ſuos vſq̃ ad vltimã horã demõſtrauit. maniſeſtiſſimũ eñi fuit dilectõnis veriſſime indiciũ. ꝙ cũ a pfidis quereretur ad mortẽ ſe eis ſpõte obtulit maniſeſtauit et tradidit. et ſeruos ſuos liberos d imitti iuſſit parcens amicis ſuis non pcens ſibi.

E Ubi notãdũ ꝙ dñs volẽs ſe tradere in manus eoꝝ qui venerãt ipm capere pus fecit tria miracula corã eis ex quib; clare noſſe poterãt virtutẽ diuinitatis. Primũ fuit ꝙ vt dixi ſolo verbo quo reſpõdit. Ego ſum q̃ſi quodã magno tonitruo pſtrauit i terrã iſtã multitudinẽ ferociũ z armatorũ hoim Et hoc eſt ſimile illi miraculo qđ dñs in die palmarũ fecit cũ ingrediens templũ et facto flagello de reſticulis eiecit ementes z vẽdentes z euertit menſas eoꝝ et cathedras in cõſpectu pncipũ ſacerdotũ z potẽtũ iudeorũ z maxime multitudinis q̃ tũc cõuenerãt ad diẽ feſtum. Qđ Grego. dicit fuiſſe vnũ de maiorib; miraculis xpi. Scõm miraculũ fuit ꝙ cũ eis pmittere voluit poteſtatẽ ipm capiendi tũc pcepit eiſ vt ſuos diſcipulos abire pmitterẽt qđ et ex chriſti pcepto z diuina virtute ei9 facere coacti ſũt q̃uis inuiti. in q̃ vtiq̃ ſue maieſtatis potentiã ſecũdo oſtẽdit cũ inimicos ſuos ſic iuſſit vt ſinerent abire diſcipulos qđ et ex ſuo pcepto fecerũt z cõtra ſuũ ppoſitũ ppriũ. vt dic Grego. Euãgeliſta oſtendẽs ꝙ hoc nõ illorũ ppoſitũ ſed virtus eius qui cõprehẽſuſ erat ideo ſubiũgit Ut impleretur ſermo quẽ dixit. q2 quos dediſti mihi nõ pdidi ex eis quẽq̃. I Quod dñs dixit nõ ſolũ de ſalute ſpũali. ſed etiã de ſalute corpali ſuoꝝ diſcipuloꝝ. pter hoc inde excepit iudã qui pditus eſt corpaliter z ſpiritualiter. q2 ex deſpatõne ſe ſuſpẽdit. Sed et terciũ maieſtatis ſue miraculũ z etiam pietatis opus corã ipis opatus eſt. Fons eñi ille pietatis nec tũc miſericordiã ſuã cõtinuit. nec fauus ille dulcedinẽ ſuã ſtillare ceſſauit. ſ; tactu ſanctiſſime manus ſue ſanauit auriculã ſerui a diſcipulo mutilatã; et ita oĩa oſtẽdit eis que eos a ſuo malo ppoſito merito reuocaſſent. Uñ Chryſ Ne q̃s dicat qm̃ ipſe iudeos ad hoc induxit vt eũ occiderẽt. ſeipm in manus pctõꝝ tradẽs maniſeſte oſtendit eis omnia que ſufficiebãt eos reuocare. ſ; q2 manebãt in malicia ſua obſtiati. et nec maieſtas miraculi. nec pietas bñficij eos reuocabat. z ita de cetero nullã habere poterãt excuſationẽ Quare volẽs opus nr̃e ſalutis pficere ſeipm in manus eoꝝ tradidit Tũc eñi cohors z tribunus z miniſtri iudeoꝝ manus ſuas homicidas iniecerũt in ieſuꝫ et tenuerũt eũ Ex illo articulo tẽtionis ſaluatoris tl'e põt ſumi documẽtũ morale ꝙ ſicut xp̃s amore nr̃i ſeipm volũtarie tradidit captiuũ iudeis. ſic z nos p eius amore nos ipos z omẽs ſenſus nr̃os debemus captiuare in obſequiũ xp̃i vic; vt oculi captiuẽt ab illicito viſu. Aures a noxio auditu. lingua ab ocioſis ſermonib; a detractionib; z vituperijs. z ſic de alijs F Seq̃tur de ligatõne. Poſtq̃ euãgeliſta dixit ꝙ iniecerũt manus in eũ z tenuerũt eũ. Et ſubdit Et li

m

gauerũt eũ] Sed quare ligauerũt
innocẽteſ manus mitiſſimi dñi cũ
ipẽ in nullo reſiſterꝫ nec in aliquo
obloquereť.ſed quaſi agnus man
ſuetus ſpõte ſe ad victimaꝫ duci ꝑ
mitteret. Rñdeť ꝙ ideo Prio ne
manus eoꝝ effugerꝫ. Dixerat eñ
eis neqſſimus iudas ꝙ tenerẽt eũ
ꝛ ducerẽt eũ caute. Scđo qꝛ inten
debãt eũ occidere. mos aũt iudeiſ
erat. vt d. glo. vt quẽ morte dignũ
iudicarẽt vinctũ pſidi traderẽt. Et
nõ ſolũ ĩ captiuatõe ſed et poſtea.
ĩmo ter legiť dñs ligatus ductus
qꝛ pmo ĩ captiuitate vt dictũ ẽ Et
ligatũ duxerũt eũ ad Annã pmuꝫ
Joh. xviij. Scđo cũ de Anna du/
cebať ad Cayphã. vñ Joh. xviij. dꝛ
Miſit eũ Annas ligatum ad Cay
phã. Tercõ cũ ducebať añ pylatũ
Vñ Math. xxvij. Vinctũ duxe/
rũt eũ ꝛ tradiderũt eũ poncio py
lato ¶ Sꝫ cũ in xpꝫ nihil poſſent
niſi qđ ipẽ ꝑmiſit. quare ğ voluit
ab ipis ligari. ꝛ q̃ſi latro vinctꝫ ma
nibus trahi ad iudiciũ pncipis ſa
cerdotũ cũ mľtis opprobrijs. ob
iurgatõnibꝫ. truſionibꝫ. ĩpulſioni/
bus et alijs malis que ſibi in illa
via impij irrogarũt. Rñdeť ꝙ vin
culũ charitatꝫ nimieq̃ in corde pri
us nobis tã fortiter cõſtrict⁹ fuit
ꝛ colligatus h̄ effecit vt ipẽ qui ſo
lus habet ptãtẽ ligandi ꝛ ſoluẽdi
ſpõte ꝓ nobis ſufferret immitiſſi
moꝝ hoĩm ĩmitia vincula vt ꝑ h̄
diſrũꝑet vincľa pctõꝝ nr̃oꝝ ꝛ nos
ab omibꝫ miſerijs nr̃is q̃s peccã
do incurrimus redderꝫ abſolutoſ
De q̃ grati eſſe debemuſ ꝛ ſibi ver
ſauice dilectõnis vincľo ita ꝯſtrin
gi vt nulla nos creatura ab eius
charitate valeat ſeꝑare. ſm illud
Apľi ad Roma. viij. Quis nos ſe
ꝑabit a charitate xpi. Et vt ꝓpť eũ
ita ꝓxios diligam⁹ vt velimus et
oꝑemur bonũ ad oẽs Sꝫ ꝛ diligẽ
ter cauere debem⁹ ne noſipõs ad
hmõi miſerias a q̃bꝫ abſoluti ſu/
mus religem⁹ ꝑ nr̃oꝝ vincľa pctõ
rũ. De hac captiuitate ꝛ ligatõne
xpi dñi loq̃ns Bonauen. Quis ſi
ne gemitu audire põt q̃liť in hora
illa crudeles hoĩes hõicidas ma/
n⁹ iniecerũt in regẽ glľie ꝛ trutulẽti
lictores mitis ieſu ĩnocẽtes man⁹
vinculľ cõſtringẽtes ipm mãſuetiſ
ſimũ agnũ adiſtar latronis traxe
rũt ad victimã Quis inſuꝑ narra
re ſufficeret q̃nt⁹ dolorꝫ acule⁹ di
ſcipuloꝝ corda penetrauerit cũ vi
derũt dilectiſſimũ mgr̃m ꝛ dñm
ſuũ a ſuo ꝯdiſciplo ꝓditũ ligatꝫ p⁹
tergũ manibꝫ q̃ſi malefactorẽ du
ci ad mortẽ. cũ ꝛ ille ipijſſim⁹ iudaſ
pnia duct⁹ tãta poſtea ob h̄ fuerit
amaritudĩe r̃plet⁹ vt maluerit mo
ri q̃ꝫ viuere. Ve tñ homĩ illi q̃ nec
ſic ad fõtẽ miſericordie ꝑ ſpẽ venie
redijt. ſꝫ ꝓ ꝛij ſcelerꝫ ĩmanitate ꝑti
naciť deſꝑauit. ¶ Cũ aũt dñs
cõphẽſus fuit et ligatus diſcipuli
omẽs relicto eo fugierũt. In q̃ im
pletũ fuit v̾bũ dñi q̃ dixit Omẽs
vos ſcãdalũ patiemĩ in me in illa
nocte. Quãuis aũt vt dictũ ẽ tur/
ba ex p̃cepto dñi diſcipľos abire
ꝑmiſerit ipi tñ pauore ꝑteriti mẽtꝫ
ad fugã ꝓmpti erãt In hac re noſ
primo ãmonemur ne vnq̃ꝫ a xpo
ſpũalr̃ fugiam⁹. A xpo ãt q̃ eſt v̾i
tas ꝛ iuſticia fugit oĩs q̃ ex timore
mũdano aut ex amore pñtiuꝫ aut
q̃cũqꝫ ex cauſa facit cõtra iuſticiaꝫ
aut cõtra v̾itatẽ. Scđo ꝙ apľi ad
tꝑs fugierũt ꝛ cito ad dñm redie/

runt. docemur ꝙ ſi aliqñ ex fragi/
litate hũana deũ offendimꝰ et de
ſerimꝰ peccãdo nõ iõ deſꝑemꝰ. ſed
vt aplĩ cito redeamꝰ. vñ dic̃ h̃ Re
migi. Q̃ diſcipuli relicto eo fugie
rũt. In hoc demõſtrat̃ fragilitas
aplõꝝ q̃ eñ de ardore fidei ꝓmiſe
rũt ſe mori cũ eo nũc timore fugi
unt ĩmemores ſue ꝓmiſſiõis qđ
videmꝰ ĩpleri in his q̃ ꝓ amore đi
magna ſe ꝓmittũt facturos et pꝰ
modũ nõ ĩplẽt. nõ tñ deſꝑare de
bent. ſed cum aplĩs reſurgere ⁊ ꝑ
pniãꝫ reſipiſcere. Tercõ docemur
ꝙ ſi illi q̃ videnť eſſe amici nr̃i ⁊ ꝓ
ximi. de q̃bꝫ đr Eccĩ. vj. Eſt amicus
ſocius mẽſe ⁊ nõ ꝑmanꝫ in die ne
ceſſitatꝭ. ſi inquã tl̃es recedũt a no
bis. aut nobis cõſiliuꝫ vel auxiliuꝫ
ſubtrahũt hec eq̃nimiť ferre debe
mꝰ: memores ꝙ etiã dñs ꝓ nob
h̃ ſuſtinuit cũ aplĩ ſui dilectiſſo re/
licto oẽs ꝑiter fugierũt. Et licꝫ pe
trus prio cũ ceteris diſciplĩs fugiẽ
tibꝫ fugerꝫ. poſtea tñ reuerſus cõp
hẽſũ dñm ⁊ ligatũ cũ duceret̃ ad
annã ſeq̃bať ex amore. ſꝫ ꝓ timore
ſeq̃bať a lõge vt videret finẽ Et cũ
eſſet in atrio ꝓncipis ter negauit
xp̃m. Et dñs ꝯuerſꝰ reſpexit petꝝ
reſpectu corꝑali. vel magis vt Au
guſti. vult reſpectu ſpũali et diuĩo
Vñ dicit Auguſti. De q̃ reſpectu
h̃ intelligẽdũ ſit diligẽter eſt vidẽ/
dũ. dicit eñ Math. xxvj. Petrus
ſedebat foris in atrio. qđ nõ dice/
ret̃ niſi illa cũ dño intus agerent̃.
Sil̃iter in eo qđ dixit. Et cũ eſſet
petrus in atrio deorſũ. oñdit non
ſolũ in ĩterioribꝫ ſꝫ etiã in ſuꝑiori/
bus geſta q̃ dixerãt. quõ g̊ reſpexit
dñs petrũ facie corꝑali. quaꝓpter
mihi videť illa reſpectõ diuinitus
facta. Et ſicut dictũ eſt reſpice ⁊ ex
audi me et conuertere dñe libera
animã meã ita dictũ arbitror cõ
uerſus dñs reſpexit petrũ. Et Be
da dicit Reſpicere nanqꝫ eius mi
ſereri eſt. quia nõ ſolum cum agi/
tur penitentia: verũetiam vt aga
tur miſꝫicordia dei neceſſaria eſt.
Et ita videť illa reſpectio diuinita
tis fuiſſe vt Petro iam veniret in
mentem ſuam quotiens iam ne/
gaſſet dominũ. et ꝙ dominus ei
ꝑdixiſſet. atqꝫ vt ita miſꝫicordi do
mino eum reſpiciente peniteret ⁊
fleret. Sicut ſolemus dicere. Do
mine reſpice in me. Non antẽ po/
terat in tenebris negationis ꝑma
nere quem lux mundi reſpexit.
Poſt hunc domini reſpectũ Pe/
trus recordatꝰ verbi ieſu quod ei
predixerat: egreſſus fleuit ama/
re. Et dicit Nicolaus de lyra alle
gans ad hoc itinerariũ Clemen/
tis pape. Q̃ Petrus extunc tra/
xit in conſuetudinem: vt a primo
gallorũ cantu vſqꝫ ad horã matu
tinam ſtaret in oratiõe flens pro
illa negatione. ¶ Hec negatio pe
tri et caſus omniũ apoſtolorum
haud dubiũ multum auxit triſti/
ciam chriſti. vt etiam ſuꝑius dixi
inter cauſas que faciebant ad au/
gmentum interne triſticie domi/
ni noſtri ieſu chriſti H Sꝫ
queritur hic. quare dominus per
miſit tam dilectuꝫ diſcipulum tã
grauiter cadere in peccatũ. Reſpõ
detur ꝙ idõ ſꝫm Gregoriũ vt for
tior exiſteret poſt caſum. Secun/
do ideo vt ex culpa ſua diſceret q̃
liter cadentibus miſereri deberet
Dicit enim Chryſoſt. Idcirco au
tem diuine prouidẽtie ſecretũ per

miſit vt ip̄e p̄us laberet̃ petrus q̃
erga pctõrez ſententiã ꝓpꝛij caſus
intuitu tꝑaret. Petrus em̄ oꝛbis
terrarũ doctoꝛ et mgr̃ peccauit et
veniaꝫ impetrauit. vt indulgentie
ñoꝛma ꝛ regula iudicãtibꝫ p̄beret̃.
Idcirco nõ ãgelis arbitroꝛ cõmiſ
ſam poteſtatẽ ſacerdotij. ne cũ ipi
minime peccarent in pctõꝛibꝫ ſine
miſericoꝛdia vindicarẽt. Nõ paſſi
bil' ſuꝑ hoĩes oꝛdiat̃. vt dũ ip̄e in
alijs ſuas recolit paſſiones miteꝫ
apud eos ſe p̄beat ꝛ benignũ Ter
cio vt diſcerem⁹ ꝙ nemo debꝫ de
ſua virtute preſumere. ſed humi/
lit̃ de dei adiutoꝛio confidere. exq̃
apl's q̃ p̄mo audacter cõfirmauit
ſe moꝛituꝝ cũ xp̄o ſtatim poſt ad
vocẽ ancille negauit dñm ſuũ. vñ
Beð di. Euãgeliſte ↄcoꝛdit̃ ad ne
gatõꝫ pet̃ ſcripſer̃t. nõ diſcipl'm ac
cuſantes. ſꝫ nos erudire volẽtes q̃ꝫ
tũ malũ ſit nõ deo totũ cõcedere.
ſꝫ in ſeip̄o cõfidere. Quarto ne ali
q̃s ꝓpter q̃cũqꝫ pctã deſꝑet. cũ pe
trũ q̃ ter dñꝫ negauit nõ ſolũ ſim
plici v̄bo. ſꝫ etiã ꝑiurio ꝛ anathe/
matizatõe vidꝫ nõ ſolũ veniã cõſe
cutũ. ſꝫ ꝛ p̄ncipẽ apl'oꝝ. aut p⁹ xp̄ꝫ
caput eccl'ie ↄſtitutũ. Et iõ dic̃ Bo
nauẽ. Nõ ꝓditoꝛis deſꝑantis ꝑfidiã
ſꝫ poti⁹ p̄ncipis apl'oꝝ ſectare pe/
nitẽtiã aĩa q̃ peccaſti. Petr⁹ nãqꝫ
ſecut⁹ mgr̃m a lõge vſqꝫ in atriuꝫ
p̄ncipis ſacerdotũ ad vocẽ ancille
ſe xp̄ꝫ noſſe cũ iuramẽto negauit.
tercioqꝫ repetijt donec gallo can/
tã te reſpexit benignus mgr̃ p̄ dile
ctũ diſcipulũ reſpectu miſ̃atõis ꝛ
gr̃e. q̃ cõmonitus petr⁹ egreſſus fo
ras fleuit amare. O q̃ſquis es q̃
ad vocẽ impetẽtis ancille vicꝫ car/
nis tue xp̄m ꝓ te paſſũ negaſti ꝓ
caciter volũtate vel actu. rememo
rãs pietatẽ mgr̃i dilectiſſimi foꝛiſ
egredere cũ petro vt teip̄m amari
tudiẽ defleas ſi qñ te reſpiciat qui
petrũ lachrymãtẽ reſpexit. gemimi
ne q̃ꝫ amaricatõnis cõpũctõis. ſ.
ꝓ te ꝛ cõpaſſionis ad xp̄m inebrie
ris abſinthio. ꝛ expiat⁹ cũ petro re
atu ſceleris replearis cũ petro ſpũ
ſctitatis. ¶ Et cũ ſic illa age/
rent̃ cũ petro exteri⁹ in atrio In/
terim põtifex interrogauit ieſum
de diſcipul' et doctrina ei⁹. Cui rñ
dit dñs [Ego palã locut⁹ ſũ mun
do. ego ſꝑ docui in tẽplo ꝛ i ſyna/
goga vbi oẽs iudei ↄuenerũt. ego
in occulto locut⁹ ſũ nihil. interro
ga eos q̃ audierũt] q. d. Ego pat⁹
ſum ſubire teſtimoniũ eoꝝ q̃ me
audierũt qð eſt tibi magis credibi
le q̃ꝫ meũ. Tunc vnus ex miſtris
põtificis accepit rñſiõꝫ iſtã xp̄i tãq̃ꝫ
notaſſꝫ põtificẽð ſtulta ĩtrogatõe
ꝛ ideo dedit ei alapã di. [Sic rñ
des põtifici] Jeſus aũt vultu pla
cido ſubmiſſo ſ̃mone mãſuete ſi/
bi rñdit et v̄e ip̄mqꝫ blãde coꝛri/
puit di. [Si male locut⁹ ſũ teſti/
moniũ ꝑhibe de malo ſi aũt bene
cur me cedis] q. d. Si male locu
tus eſſem poſſes hoc oñdere ꝛ nõ
me iiuſte ꝑcutere. In q̃ dñs ſuo
exẽplo nos docuit mãſuetudineꝫ
ꝛ patientiã ſ̃m Aug. Dicit em̄ h̃
Aug. q̃d illa rñſione veri⁹ mãſue/
tius et iuſti⁹. qui em̄ accepit ala/
pã nõne vellet eũ q̃ ꝑcuſſit aut ce
leſti igne cõſumi aut terra diſten
ta ſoꝛberi. aut coꝛreptũ demonio
volutari. aut etiã aliq̃ hmõi q̃libꝫ
pena vel etiã g̃uioꝛi puniri. Quid
hoꝝ ꝑ potentiã iubere nõ potuiſ
ſet ꝑ quem factus eſt mũdus niſi
patientiã nos docere voluiſſꝫ per
quam vincit̃ mundus. Et ſubdit

Aug⁹.d.aliqs cur nõ fecit dñs qđ ipe alibi p̄cepit Math.v.d.Si qſ te ꝑcuſſerit ad vnã maxillã p̄be ſibi aliã .ꝓpter qđ ſm illud ſuũ mãdatũ debuit ꝑcutiẽti nõ ſic reſpõdere ſed ei alterã maxillaꝫ debuit prebere. Rñdit Auguſ.d.Q dñs manſuete rñdit ⁊ animo trãquillo.⁊ ꝙ nõ ſolũ alterã maxillã iteꝝ ꝑcuſſuro.ſed ⁊ totũ corpus figendũ p̄parauit in ligno. Hic nobis demõſtrat illa ſua p̄cepta patiẽtie nõ oblatiõe corpis. ſed p̄paratõe cordis faciẽda. Fieri eñ põt vt alterã maxillã viſibilit̄ hõ p̄beat irat⁹.q̃to meli⁹ verbo rñdet placat⁹ ⁊ ad ꝑferẽda grauiora trãquillus Et ꝙ nõ oporteat.imo nec expediat ſp̄ exteriori ope implere p̄cepta patiẽtie poſita Math.v.bene declarat Aug.in libro ↄtra mẽdaciũ vbi dicit. Ea q̃ in nouo teſtamẽto facta ſũt a ſctis videlicꝫ ad exẽpla intelligẽdarũ ſcripturarũ q̃ in p̄ceptis digeſta ſũt. Uelut cũ legim⁹ in euãgelio Accepiſti alapaꝫ para alterã maxillã. Exẽplũ aũt nulluꝫ patientie q̃ꝫ ipius domini excellẽtius inuenimus.⁊ ipe cũ alapa ꝑcuſſus eſſet nõ ait Ecce alteraꝫ maxillã.ſed ait Si maledixi exproba de malo.ſi aũt bñ quid me cedis. Ubi dñs oñdit iſtã paratiõem alterius maxille in corde faciẽdã Et in ſermone dñi in mõte dicit Paratus eñ fuit dñs nõ ſolũ in alterã maxillã cedi ꝓ ſalute oĩm. ſed etiã toto corpe crucifigi. Dñs ergo p̄ceptis patiẽtie quibus dixit. Si quiſ te ꝑcuſſerit ad vnã maxillaꝫ p̄be ei ⁊ alterã. Et ſi qs voluerit te [illegible] voluit nos patiẽtes eſſe. ita vt nõ turbaremur ira cõtra iniuriãtes. Et ſi aliqñ expedit ipſis reſiſtere exteriori ope. debem⁹ tñ cor ſemꝑ tenere quietũ ⁊ trãquillũ ⁊ ſimiliter debemus habere paratã volũtatẽ ad dimittẽdũ vindictã.⁊ ad ſuſtinendũ etiã maiorẽ iniuriã ſi ide ꝓcuraretur honor dei aut ꝓfectus fidei.vtilitas cõmũiſ aut correctio atqꝫ emẽdatõ ꝓximi iniuriãtis. Hoc nos dñs p̄ceptis ſuis docuit.hoc etiã ope impleuit qꝛ ↄtra ſuũ a quo tãtã iniuriã ſuſtinuit nõ mouebat̄ ira. nõ ſe vindicauit.ſed trãquillo ⁊ quieto aĩo ſubmiſſa voce mãſuete eũ corripuit cũ ꝑata volũtate nõ ſolũ adhuc vnã maxillã p̄bere.ꝓ iſtius bono ſuſcipere.ſꝫ ⁊ ꝓ ſalute ipius ⁊ oĩm voluit mori toto corpore crucifigi

R ¶ Poſtq̃ꝫ dñs alapã corã Anna ſuſcepit miſit eũ annas ligatum ad cayphã pontificẽ ad queꝫ p̄ncipaliter ꝑtinebat examinatio xp̄i ⁊ apud quẽ cõuenire ſolebant ſcribe ⁊ legiſperiti.⁊ ſeniores populi et iudices ordinarij.⁊ ibi iniurioſa ꝑpeſſus eſt a iudeis opprobria Cũ eñ ſtaret corã caypha p̄ncipes ſacerdotũ ⁊ oĩe cõciliũ q̃rebãt falſũ teſtimoniũ cõtra ieſũ vt eũ morti traderent et nõ inuenerũt cũ multi falſi teſtes acceſſiſent Nouiſſime duo falſi teſtes acceſſerũt dicẽtes. Nos audiuimus euꝫ dicentẽ. Poſſum deſtruere hoc tẽplũ manufactũ.⁊ reedificare illud Ex quo conabant̄ ꝓbare ꝙ ipſe diuinã potentiã ſibi vſurparet. Sꝫ q̃rit Hiero. Quõ falſi teſtes ſunt qui dicũt ea que dñm legimus feciſſe et dixiſſe. Reſpõdet ꝙ falſus teſtis eſt qui non eodẽ ſenſu dicta intelligit quo dicunt̄ Dñs eñ di/

xit de templo corpis ſui.ſȝ etiaȝ in
ipis verbis calũniãt vt paucis ad
ditis vel mutatis quaſi iuſtã calũ
niã faciãt ſaluator dixit. Soluite
templũ. h̄ iſti mutãt et aiũt. Poſ
ſuȝ deſtruere templũ dei. Uos in
quit ſoluite non ego. qꝛ illicitũ eſt
vt ipi nobis inferamus man⁹. de
inde illi vertunt. ꝛ poſt triduũ re/
edificare illud. vt ꝓprie de tẽplo iu
daico dixiſſe videatur. Dñs autē
vt oſtenderet aĩale ꝛ ſpirãs tẽplũ
dixerat. Et ego in triduo reſuſcita
bo illud. Aliud eſt reſuſcitare et re
edificare. Princeps aũt ſacerdotũ
vidẽs teſtimoniuȝ nõ ſufficere ad
cõdemnationẽ ieſu pturbatus ſur
rexit ꝛ dixit ad ieſuȝ [Nihil reſpon
des ad ea q̃ iſti aduerſuȝ te teſtifi/
cant. Hoc ſm Chryſ. dixit volẽs
ab eo inexcuſabilẽ reſponſionẽ eli
cere vt ex ipa eũ capiat. Inutilis
aũt erat excuſatõnis reſpõſio nul
lo eam accipiente Et ideo ieſus ta
cebat. Solũ eñ figura erat iudi/
cũ. ſed in veritate latronũ incur/
ſus. ſicut in ſpelunca. Et ideo ſilet
ieſus. Etiã propter hoc ſilet qꝛ vo
lebat iplere illud qδ de eo ſcriptũ
erat Yſa. liij. Quaſi agn⁹ corã tõ/
dẽte ſe obmuteſcet. ꝛ nõ aꝑiet os
ſuũ. Ubi dicit Orige. Ex hoc loco
diſcamus cõtẽnere calũniantiũ et
falſoꝝ teſtiũ voces vt nec reſpõſi/
one dignos eos habeam⁹ qui nõ
cõuenĩetia dicũt aduerſũ nos ma
xime vbi maius ẽ libere ꝛ fortiter
ſilere q̃ȝ defẽdere ſine vllo ꝓfectu
Quanto aũt magis dñs tacebat
ad impios ꝛ indignos ſua reſpon
ſione tãto pontifex magis ſupat⁹
furore eũ ad reſpondendũ ꝓuoca
bat. vt ex qualibet excuſatõne ſer/
mõis locũ inueniat accuſandi. pro
pter qδ ait illi. [Adiuro te ꝑ deuȝ
viuuȝ vt dicas nobis ſi tu es xp̃s
filius dei benedicti.] Ad hoc dñs
ꝓpter reuerentiã diuini nomĩs in
uocati reſpõdit dicẽs [Tu dixiſti]
ſupple veritatẽ. [qꝛ ego ſuȝ Uerũ
tamẽ dico vobis. ãmodo videbi/
tis filiũ homĩs ſedenteȝ a dextris
virtutis dei et venientẽ in nubib⁹
celi.] qꝛ in extremo iudicio ſic vide
bitur ab iſtis qui euȝ cõdẽnauerũt
iniuſte [Tũc pnceps ſacerdotũ ſci
dit veſtimẽta ſua dicẽs Blaſphe/
mauit.] Mos eñ erat iudeoꝝ ſci
dere veſtimẽta ſua in ſignũ dolo
ris quãdo audiuerũt blaſphemiã
cõtra deũ ſicut xp̃o falſe iponebãt
ꝓpter qδ pnceps ſacerdotũ ꝛ oẽs
aſſiſtẽtes iudicabãt eũ dignũ mor
te. [Cũ eñ põtifex dixiſſet. Quid
egemus teſtib⁹. Ecce nũc audiſtis
blaſphemiã Subdit Quid vobiſ
videt. Tũc omẽs dixerũt Reus ẽ
mortiſ] ꝛ ita fuerũt ipi accuſantes
ipi diſcutiẽtes. ipi ſniaȝ ꝓferẽtes
L Et vt dicit Chryſoſtomus
Sicut venatõnem inuenientes:
ita ſuam cõſequenter demonſtra
bant ebrietatem ꝛ inſania fereban
tur. Multa eñ ei tũc opprobria
intulerũt q̃rũ vnũ fuit vt ait euã/
geliſta Ex colaphis eũ ceciderunt
Et dic Beda Qui tũc ceſus eſt co/
laphis iudeoꝝ. i. plagis ad colluȝ
datis. cedit nũc falſoꝝ xp̃ianoruȝ
blaſphemijs. Scdõ fuit ꝙ mani/
bus extenſis ꝑcutiebãt faciẽ eius.
Unñ dicit euãgeliſta. Alij palmas
in faciẽ eius dederũt qδ patienter
ſuſtinuit. vt ꝛ nobis in omnibus
exemplũ patiẽtie oſtẽderet. vt Cy
rillus dicit. Celi et terre dñs ceſus

ſuſtinet ⁊ patit impiorū ridicula. formā nobis patientie pbēs. Tercium ꝙ vultū illū deſiderabilē angelis. venerabilē ſctis. qui ⁊ omēs celos adipler leticia polluerūt ſputis polluti labijs dicēte euāgeliſta. Et expuerūt in faciē ei⁹. Per hoc etiā ipleta eſt ſcptura dicēs. Faciē meā nō auerti ab increpātib⁹ ⁊ cōſpuentib⁹ in me Yſa. l. Propriuȝ eñi erat iudeoꝝ cōſpuere in facieȝ ei⁹ quē condēnabāt et morte dignū iudicabāt. Et veriſimiliter illō magis et multiplici⁹ xpo fecerūt cōtra quē maiori odio exarſerunt Vñ Marc. dicit ꝙ cōſpuerūt. tā ꝗȝ nō vnus ſolus. ſȝ plures ſimul cōſpuerūt in faciē xpi. Ex quibus ſputis imūdis ⁊ verberib⁹ ad xpi faciē datis. facies illa decora ⁊ plena gratꝝ quā angeli deſiderabant inſpicere ſic deturpata fuit. vt tūc illud videret impletū qđ ſcribitur Yſa. liij. Nō eſt ſpēs ei neqȝ decor. Vidimus eū ⁊ non erat aſpectus in eo. ⁊ nos reputauimus eū quaſi leproſū pcuſſū a deo ⁊ hūiliatū Quartū fuit velatio ſue venerāde faciei. Vñ euāgeliſta dicit Et velauerūt eū Obtexerūt eñi faciē illaȝ quā ſcti patres ipōꝝ cū multiſ ſuſpirijs deſiderabāt videre ⁊ cū multo dſiderio diu clamabāt Oſtēde nobis faciē tuā et ſalui erim⁹. Veni ⁊ oñde nobis faciē tuaȝ ſup cherubin et cetera multa Tādē venit ⁊ iudeis faciē ſuā oſtēdit ⁊ ipſi caȝ velauerūt ⁊ ſibiipis abſconderūt Quintū fuit pphetizādi irriſoria poſtulatō. Vñ cū velatus eſſet pcuſſerūt eū dicentes. Prophetiza nobis xpe Quis eſt qui te pcuſſit. Sed vbi ⁊ quādo pcuſſerūt eū, de hoc euangeliſte diuerſimode ſcribunt. Nā Math. dicit ꝙ tūc colaphis eū cedebāt. Alij aūt palmas in faciē eius dederūt. Scdȝ Marcum vero colaphis et alapis euȝ tūc ceciderūt Scdm Lucā vero pcutiebāt faciē eius. Et ergo poteſt dici ꝙ cū velabāt eū quilibet pcuſſit ipȝ vbi ipe volebat. Alij ad collum. Alij ad maxillas alij ad faciem. Et pcutiendo interrogauerūt eum dicentes. Prophetiza nobis chriſte Quis eſt qui te percuſſit. et ſic dominuſ prophetaꝝ vt pſeudo propheta illuſus eſt. Quia dicit Beda. Hec quaſi in contumeliaȝ faciebant ei qui ſe ab apoſtolis propheta voluit haberi. ¶ Sextū poteſt addi. Vellicatio genarum eius. Dicit eñi propheta. Corpus meuȝ dedi pcutientibus. et genas meas vellentibus. Quod intelligendum videtur de laceratiōe genarum dñi facta vnguibus ipſorum iudeoruȝ. Nam ſacrilege manus impie gentis non fuerunt ſaturate colaphis et alapis ac conſpuitōne deſiderabilis vultus mitiſſimi domini noſtri ieſu chriſti. ſed etiā ad genarum eius vellicationem crudeliter exarſerunt. Ecce hec ſunt incōmoda noctis illius qua dñs noſter captus eſt. Que vt ait Auguſtinus in de cōcordia euangeliſtaruȝ paſſus eſt vſqȝ mane in domo principis ſacerdotū. que mala et incōmoda ſm Chryſoſtomum in omelia euangeliſte cum ſūma diligentia executi ſunt. et licet ſint exprobratiſſima. nihil tamen de eiſ occultabant. nihil in eis verecūdātur. ſȝ gliam ſibi exiſtimāt maxiam dñatorē orbis fratꝝ

chriſtū ꝓ nobis talia ſuſtinuiſſe. Hec igit̄ cōtinue legamus ſedule de ipis loqmur. ea nr̄is mentib; inſcribamꝰ. ſilr̄ in ipis gl̄iemur ꝛ dn̄o cōpatiamur. Immo aīa duo ta hec opprobria et noctis illius incōmoda que dn̄s ꝓ nobis ptu/lit cernēs audiēs et aduertēs quō poſſet ſe a lachrymis cōtinere ꝛ i. terne compaſſiōis occultare dolo rem. maxime dū ſimul aduerterꝫ ꝛ cōpararet agninā dn̄i ieſu tracta bilitatis mā ſuetudinē. ꝛ leoninā acerbitatis iudaice feritatē. ac hor rendā prorſus eoꝝ impietatem. Nec tantis iniurijs ſatiari ñ po/tuit qn potius ferali rabie fremēs impio iudici tanq̄ȝ rabido cani a/nimā iuſti deglutiendā expoſuit. Vinctū em̄ ieſum añ faciē pilati pduxerūt pōtifices et poſtulabāt interimi crucis ſupplicio eū i quo nullū omino fuit peccatū ieſū do minū noſtꝝ. qui cū pr̄e et ſpū ſan/cto viuit et regnat Amen.

De paſſione domini Particula tercia. Ser. xxxvij

Impiorū iu deorū crudelitas nō fuit ſatiata iniurijs et incom modis quas innocēti dn̄o tota no cte impie irrogauerūt. vt de eis au diſtis ſermone primo. Sed poſt oīa ipm vinctū ad pilatū pdu/centes cruc eū ſupplicio interimi petiuerūt. Ab illo ſumet exordiū pſens ſermo. et pducat hyſtoriaȝ vſq; ad xpi cōfixionē et eleuatiōeȝ in crucis patibulo incluſiue. Ro/gemus mariā virginē ꝓ gratia no bis impetranda. qua ꝛc. M.

[Facto claro mane fere hora pri ma diei ſurgens oīs multitudo d domo cayphe adduxerūt ieſū vin ctum in prorīū et tradiderūt euȝ pōtio pilato pſidi] Ubi cum vin ctus ſtaret iudei nō introierūt pu tantes ſe contamīari ſi alienigene domū introiſſent. ſ; nō timebāt ſe cōtaminari cū fratrē innocēteꝫ occidere conabant̄. Vñ Aug. O impia cecitas. alienigene iudic pretorio cōtaminari timebāt ꝛ fratr innocētis ſanguinē fundere nō ti mebāt. Nam ꝙ etiā dn̄s erat ꝛ vi te dator q̄ occidebat̄ nō eoꝝ ꝯſciē tie ſed neſciētie deputat̄. [Exiuit ḡ pilatꝰ foras et dixit ad eos. Quā accuſatōeȝ affertis aduerſus hoīeȝ hunc. Rn̄derūt iudei. Si nō eſſet h malefactor ñ tibi tradidiſſemꝰ eū.] Sup quo dicit Aug. Interro gentur atq; rn̄deant ab immūdis ſpiritib; liberati. ceci vidētes. mor tui reſurgentes. et qd̄ oīa ſuperat ſtulti ſapiētes vtrū ſit malefactor ieſus. Sed illa dicebāt hi de q̄b; p prophetā iam ipe pdixerat. Re tribuebant mihi mala pro bonis. Conſequent̄ inceperūt dn̄m accu ſare in trib; et dicere. ꝙ eēt ꝯtra/rius publice ptāti et principatui. [Dixerūt em̄. Inuenimꝰ hūc ſub uertentē gentē nr̄am]. ſ. auertēdo a lege moyſi. et ꝓhibentē tributa dare ceſari. et dicentē ſe eſſe xp̄m regem] tanq̄ȝ voluerit ſibi vſurpa re regnū iudeorum. Primū fuit manifeſte falſū. quia dn̄s legē mo yſi ſeruauit vſq; ad finē. Silr̄ ſe/cundū eſt falſū. q2 querentib; iu/deis an licet dare cēſum ceſari ꝛc. Mat. xxij. Silr̄ terciū fuit falſuȝ. q2 cū ſciret turbas vēturas vt eū

rapent et facerēt regē fugit. Joh. vi. [Et dicit pilatus ad ieſū. Non audis q̄nta aduerſū te dicūt teſtimonia. Et nō r̄ndit ei ad vllū verbū ita vt miraret̄ p̄ſes vehemēt̄] Ideo aūt dn̄s nō r̄ndit ad accuſatōes iudeoꝝ. qꝛ fuerūt manifeſte falſe nec r̄nſiōe digne. Et etiaꝫ qꝛ voluit implere qd̄ fuit ſcp̄tū d̄ eo Iſa. liij. Sicut agnus corā tōdēte ſe ſic obmuteſcet Et cū ſic taceret dn̄s mirabat̄ p̄ſes vehementer d̄ chriſti patiētia ꝙ ſic tacuit cū oīa ꝯtra eū dicta poſſet exufflare vno v̄bo. [Et intrauit pilat⁹ in p̄toriū di. ad ieſum. Tu es rex iudeoruꝫ] Pilatus qꝛ fuit hō gentil' ideo n̄ curauit de prima accuſatōne. ſ. de obſeruatōe vel violatōe legis. Secundū ſciebat eſſe falſū. qꝛ audiuerat quō a xp̄o fuerat r̄nſū iudeis Reddite q̄ ceſaris ſunt ceſari et q̄ dei ſunt deo. De tercio aūt interrogauit chriſtū. qꝛ videbat̄ illd̄ eē ꝯtra impatorē ꝙ aliq̄s diceret ſe regem iudeoꝝ. eo ꝙ tūc ſuiebant impatori. [Interrogauit aūt euꝫ dicēs. tu es rex iudeoꝝ. Cui reſpōdit. Dicis h̄ a te aut alij tibi dixerūt de me. Dixit pilat⁹] h̄ ſe didiciſſe a iudeis dicēs [Nunq̄d iudeus ſum] q. d. Ego nō ſum iude⁹: ꝛ ita a me hoc nō dico [ſed gens tua et pōtifices tui tradiderunt te mihi. Tūc ait ieſus. Regnū meuꝫ nō eſt de hoc mūdo. ſi ex h̄ mundo eſſet regnū miſtri mei vtiqꝫ d̄certarēt vt nō traderer iudeis]

N Contra dicit̄ in p̄s. lxvi. rex oīs t̄re de⁹. igit̄ rex et ei⁹ regnuꝫ erat de hoc mūdo. R̄ndet̄ ꝙ ſꝫ diuinitatē xp̄o oīa ſubiecta ſunt. ꝛ ē rex oīm. Sed ſm hūanitatē non venit in p̄mo aduentu ſuo ad dominandū tp̄alit' ſed mag̃ ad ſeruiēdū ꝛ patiēdū. Et ſufficit ad p̄poſitū. qꝛ non fiebat q̄ſtio niſi de hūanitate et q̄ ad p̄ſentē ſtatum. Dn̄s ei voluit ī p̄mo aduētu ſuo eē paup̱ et pati ac mori. vt ſic ī eo implerēt p̄phetia Zach. ix. ꝛ Yſa. liij. [Cui pilat⁹. Ergo rex es tu. r̄ndit ieſus Tu dic̄] q. d. Vere dicis qꝛ rex ſū ego [Ego in h̄ nat⁹ ſum ꝛ ad hoc vēi ī mūdū vt teſtīoniū p̄hibeā v̄itati. Cui pilat⁹. Quid ē v̄itas. Et cū h̄ dixiſſet itez exiuit ad iudeos ꝛ dixit ad eos. Ego nullā inuēio cām in hoīe illo. At illi dixerūt. Cōmouit vniuerſū p̄p̄lm incipiēs a galylea vſqꝫ huc] Et totā accuſatōeꝫ retorq̄bāt ī offenſaꝫ ceſaris cui⁹ official' fuit pilat⁹. vt p̱ hoc eū magis cōcitarent aduerſus ieſum. [Cum autē audiſſet pilatus ꝙ ieſus galyleus eſſet ꝛ de herodis p̄tāte q̄ et his diebꝫ hieroſolymis erat miſit pilat⁹ ieſuꝫ ad herodē] ſubdēs ip̄m ſue p̄tāti ꝛ volūtati. vt. ſ. ip̄e eū iudicareꝫ vl' dimitteret. [Et gauiſus ē herodes qꝛ ex multo tēpe cupiebat videre ieſū. et ſp̄abat aliq̄d ſignū videre ab eo] nō tāqꝫ lucratur⁹ aliq̄d vtilitatis ex ei⁹ aſpectu ſꝫ patiēs nouoꝝ cupidinē cupiebat videre q̄ndam extraneū homieꝫ de q̄ audierat ꝙ ſapiēs et mirific⁹ eēt vt dic̄ Theop̄. Volebat etiā audire ab eo q̄d diceret. et iō interrogauit euꝫ q̄ſi deriſorie habēs ſe ad ip̄m ꝛ eū ſubſannās. Subdit ei euāgeliſta dicēs. [Interrogauit aūt eū mult̄ ſmōibꝫ. Ieſus v̄o] q̄ cūcta rōe p̱egit ꝛ q̄ teſte dauid ſuos ſmones ī iudicio diſponit piū eē iudicabat

ĩ talibus habere ſilentiũ. Sermo
eñ ꝑlatus ei cui nihil ꝓficiat cõdẽ
natõis fit cauſa. hec Theop̃. Pro
pter qđ ſubdit euãgeliſta [Et ip̃e
nihil ei rñdebat] Vñ Ambro. dic̃
Tacuit et etiã nihil fecit. qꝛ nec illi
us crudelitas merebat̃ videre di/
uina. ꝛ dñs iactantiã declinauit.
Et forte typice in herode oẽs im/
pij figurant̃. q̇ ſi legi nõ crediderit
ꝛ ꝓphetie miraculis xp̃i opa ĩ e/
uangelio videre nõ poterunt. Et
Grego. xxij. moral'. Hec audiẽtes
nos oꝑtet addiſcere vt q̊tiẽs audi
tores noſtri nr̃a volũt q̃ſi laudan
da cognoſcere. nõ autẽ ſua ꝑuerſa
mutare om̃ino taceam⁹. ne ſi oſt̃
tatõis ſtudio verbũ dei loq̇mur.
ꝛ illoꝝ q̄ erat culpa eẽ nõ deſinat
ꝛ noſtra q̄ nõ erat culpa fiat. Et. x.
mora. dicit idẽ. Inq̇ſitus redem/
ptoꝛ nr̃ tacuit. expectatus mirabi
lia facere cõtẽpſit. ſeſeq; apud ſe
in occultis retinẽs eos q̊s exterioꝛa
q̃rere cõperit ingratos foris reli/
q̇t. magis eligens aꝑte a ſuꝑbiẽ/
tibus deſpici q̃ꝫ a nõ credentibus
vacua voce laudari. ¶ Ex hiſ
autoritatibꝫ elicit̃ ꝙ dñs nullũ ſi/
gnũ fec̃ coꝛã herode nec rñdit ad
iterrogata ꝓpter tria. Primo ne
dimitteret̃. et crucis ac paſſionis
ſue fruct⁹ vlteri⁹ differret̃. Secũ
do ideo qꝛ herodes fuit indignuſ
taliũ. qꝛ ad deſiderandũ illa mo/
tus fuit ſolũ ex curioſitate. ſ. vt vi/
deret aliq̇d mirabile. ꝛ audiret ali
qua noua rara et incõſueta de q̇/
bus miraret̃ ꝛ nõ q̃ſiuit ſalutẽ ſu
am aut cognitõem ṽitatis. Tercõ
vt nobis oñderet ꝙ in factis ꝛ ṽ
bis nr̃is debem⁹ cauere oſt̃tatõeꝫ
vt qñ alij volũt aliq̄ a nobis ſcire
aut videre ex q̊ ſeq̃ret̃ nr̃a laus et
oſtẽtatio. et null⁹ alioꝝ fructus ſꝫ
tm̃ curioſitas ꝙ tũc debem⁹ poti
us tacere q̃ꝫ loq̇. ne cũ alijs place
re volum⁹ nos ip̃os oſtẽtatõe ꝛ ia
ctãtia maculem⁹. Sic eñ dñs fe
cit. ſciẽs eñ ꝙ ex ſuis ſignis et ṽ
bis ſequeret̃ laus ſua tanq̃ꝫ cuiuſ
dã viri mirifici. et nulla ſeq̃ret̃ v/
tilitas. eo ꝙ herodes et ſui deſide
rabant hmõi ſigna videre et ṽba
chriſti audire ñ propt̃ cog̊ſcere ṽi/
tatẽ et propt̃ ſalutẽ propꝛiaꝫ ſꝫ curi
oſe propt̃ videre ꝛ audire noua đ
q̇bus miraret̃ noluit facere et vo
luit potius tacere et derideri q̃ꝫ ſi/
ne fructu loqui inanit̃ ꝛ laudari.
ꝛ maxime p̄dicatoꝛ verbi dei ſui
oſtentatõem coꝛã ꝑncipibꝫ aut q̇
buſdã alijs dicẽdo placibilia ꝛ nõ
vtilia. ſed debꝫ q̃rere tm̃ honoreꝫ
ꝛ vtilitatẽ audientiũ. ꝛ dꝫ potius
tacere q̃ꝫ dicere ea que eẽnt tm̃ ad
laudẽ ſuã et oſtentatõeꝫ. ꝛ inutilia
aut min⁹ vtilia audiẽtibꝫ. [Cũ ãt
dñs ita ſtaret tacens coꝛã herode.
tũc etiã ſtabãt illi prĩcipes ſacer/
dotũ et ſcribe cõſtãter accuſantes
eũ] de eiſdẽ de q̇bus ꝛ coꝛã pilato
eũ accuſabãt. maxime h̄ aggrauan/
tes quõ cõmouiſſet vniuerſũ po/
pulũ incipiens a galilea dominio
herodis. vt ex h̄ magis aſſumerꝫ
ſibi aĩo qꝛ cõmotõem in ſuo dñio
concitaſſet. Et cũ vidiſſet herodes
ꝙ xp̃s nullũ ſignũ faceret nec ṽ/
bũ aliqđ ad interrogata rñderet.
nec ꝯtra accuſatoꝛes ſuos aliq̇bꝫ
rñſiõibꝫ ſe đfenderet [ſpꝛeuit eũ]
cũ exercitu ſuo reputãs xp̃m idio/
tã et fatuũ. ꝛ deriſit eũ induẽs ip̃ꝫ
veſte alba. ſic eñ tunc fatuis ſole
bat illudi. Et q̃ꝫuis h̄ herodes fe/

cerit in xp̄i deriſionez: nõ tñ caret
myſterio. Quia dicit Amb. Non
eſt ocioſũ ꝙ veſte alba induit̃ do
min⁹ ab herode ĩmaculate tribu/
ens ĩdicia paſſiõis ꝙ agnus dei ſi
ne macula cũ gl'ia mundi pctã ſu/
ſcepit. Et inde agnus dei peccata
mũdi ablatur⁹ in alba veſte ẽ illu
ſus. qꝛ ĩ caſta carnẽ eſt paſſus. Ex
hoc etiam debẽt diſcere ſerui dei ñ
turbari cũ ꝓ cãdoꝛe vite ſue q̃ deo
placere volũt derident̃ ab hoĩbuſ
mũdanis. ſꝫ debẽt eq̃nimit̃. imo
ꝛ letãter ſuſtinere cogitãtes quõ ꝓ
eis rex gl'ie chriſt⁹ illuſus ẽ et deri
ſus. Sꝫ et q̃libꝫ xp̄ianus hõ debꝫ
hũc xp̄i ſpꝛetuꝫ et irriſionẽ hr̃e p̄
oculis ꝛ patiẽter ferre cũ irridet̃ ꝛ
ſpernit̃. Quid ei magꝭ ẽ ſi nos qui
ve inſipiẽtes ſum⁹ et ignari tẽpta
mur. cũ illa et̃na ſapĩa que oĩa vi
det ꝛ quẽ nihil latere põt ih̄s xp̄s
dei filius ſic voluit ꝓ nobis ſperni
cõtẽni derideri ac ꝓ idiota imo ꝓ
ſtulto reputari et illudi. ꝓpter h̃
vt p̱ hec nobis mereat̃ ablatiõem
oĩs ſtulticie et ignoꝛãtie nr̃e p̄ſen/
tis et q̃ fuiſſent futura ĩ inferno. ꝛ
vt mereret̃ nobis collatõez eq̃lez
ſapĩe ꝛ ſcie angeloꝝ in finita ſapĩa
ĩmẽſa dei p̄ris ſapiẽtia. Hãc albã
veſtẽ m ō rep̄ſẽtat alba ſacerdotal'
P Unde notãdũ ꝙ pontifex
nr̃ chriſtus in paſſiõe ſua habuit
oĩa põtificalia oꝛnamẽta. Amictũ
ſuſcepit cũ velat⁹ eſt a iudeis coꝛã
caypha. Albã habuit cũ veſte al/
ba indut⁹ ẽ ab herode. Caſulã ſu/
ſcepit cũ milites circũdedert̃ pur
pureo veſtimẽto coꝛã pilato Sto
lã et cingulũ habuit cũ fuit colli/
gatus ad colũnã. Manipulũ ha
buit cũ fune man⁹ ligauert̃. ꝛ hũc

ſoluerũt qñ ei arũdinẽ ĩ dextram
dederũt. et tũc funis ille remanſit
pendẽs ĩ ſiniſtra. et rep̄ſentat̃ p̱ h̃
ꝙ manipul⁹ poꝛtat̃ ĩ ſiniſtro bra/
chio. Coꝛonã ſpineã ꝓ mitro ꝛ ba
culũ arũdineũ ꝓ baculo paſtoꝛali
Cyrothecas autẽ habuit ꝛ ſanda/
lia cũ man⁹ eius ꝛ pedes toti fue
rũt ſanguĩe rubricati. ad q̃ deſi/
gnãdũ ſandalia debẽt hr̃e optur ã
cũ aliq̃ rubro ſericeo pãno. Cyro/
thece etiã habẽt deſup̱ manũ ali/
q̃ monile rotũdũ. q̃ dꝫ ſil'r hr̃e
aliq̃d de rubro ad deſignãdũ ſtig/
mata xp̄i. Et ſic pilat⁹ honoꝛauit
herodẽ in h̃ ꝙ miſit ſibi xp̄m tãq̃
hoĩez ſue iuriſditõis et ad ſe iudi/
cãdũ ꝛ dimittẽdũ. Sic cũ herodeſ
in xp̄o nullã ĩuenit cãꝫ moꝛtis vt
pilatũ rehonoꝛaret dñm ſpꝛetũ ꝛ
ludibrio habitũ induit alba veſte
in deriſionẽ ꝛ remiſit eũ ad pilatũ
[Et ipa die facti ſunt amici hero/
des ꝛ pilat⁹] Nã antea erãt inimi
ci ad inuicẽ ꝓpt̃ necẽ q̃rũdã galyle
oꝛũ q̃s pilat⁹ occidit miſcẽs ſan/
guinẽ eoꝝ cũ ſacrificio. Cũ vo xp̄s
reduct⁹ eẽt ad pilatũ [ꝯgregatꝭ p̄n
cipib⁹ ſacerdotũ ꝛ magiſtratib⁹ et
plebe exiuit ad eos pilat⁹ foꝛas.
ꝛ dixit eis. Obtuliſtis mihi hoĩez
hũc q̃ſi auertẽtẽ populũ. ꝛ ecce e/
go coꝛã vobis interrogãs nõ ĩue/
nio in eo cauſam in his in q̃b⁹ euꝫ
accuſatis. ſed neq̃ꝫ herodes. nã re
miſit illũ ad nos. Per diẽ aũt ſo/
lennem cõſueuerat p̄ſes dimitte/
re vnũ vinctum.] Nam et in no/
cte paſce angelus domini ſalua/
uit hebreos et percuſſit pꝛimoge
nita egiptioꝛum. ideo in memo/
riam huius beneficij in ſolenni/
tate paſcali iudei ſaluabant vnuꝫ

ꝓpinquū morti et alios dānatos ad mortē interficiebāt. ad repſentādū ſaluationē hebreoꝝ. ⁊ interfectionē egiptioꝝ. Ω [Sciens aūt pylatus ieſū ⁊ ꝙ ꝑ inuidiā tradidiſſēt eū. volēs ipꝫ libare ꝓpoſuit quē illoꝝ duoꝝ vellēt ſibi mitti ſcꝫ ieſū vel barrabā. Barrabe aūt libatōꝫ credebat iudeos nllo mō petere. ꝓpter magnā ipſius maliciā. Sed ꝑncipes ſacerdotū ⁊ ſcribe nimio odio cōtra xp̄m ꝑmoti. ſuaſerūt populo vt peterēt barrabam. ieſū aūt ꝑderēt. ꝓpter quod vniuerſa turba exclamauit. [Tolle hūc ⁊ dimitte barrabā]et ita tumultuoſis verbis ⁊ acclamatōnibus auctorē vite petiuerīt ad mortem. et virū homicidā ſeditioſūq̧ latronē ſeruāt ad vitā. lupū agno mortē vite. tenebras luci tā ſtulte q̄ȝ impie ꝑferētes. Hic diſce cinis humiliari. ⁊ patiēter ſufferre. Et ſi aliquādo tibi ꝑferatur inferior te aut hō humilioris cōditōnis cū ⁊ videas dn̄m tuū hoc ꝑ te ſuſtinuiſſe. vt etiā inſignis latro ſibi a mltitudine ppl̄i ꝑferret. Cū aūt pylatꝰ audiret iudeos petere dimiſſiōꝫ barrabe et occiſionē dn̄i dicit eis. Quid eñ mali fecit ego nullā cauſam mortis in eo inuenio. Corripiā ergo eū et ſic dimittā. Et ſtatiꝫ apph̄endit ieſū et flagellauit. ꝑ ſe aut veriſimilius ꝑ miniſtros ſuos Et h̄ fec ſm̄ Alchuinū vt iudei ſic ſaciati penis ⁊ opprobrijs mortem eius vlteriꝰ nō ſitirēt. Et Auguſti. in quodā ſermone de paſſione dn̄i loquit ac ſi xp̄s in flagellatiōe iacuerit ante pylatū. dicit eñ Ecce iam dn̄s aptatur ad verbera ecce iam ceditur. rūpit ſanctā ceruícem violentia flagelloꝝ. repetitis ictibus crudelia verbera ſcapulaꝝ terga cōſcandūt. procdolor iacet extēſus ante hoīeꝫ deꝰ. ⁊ ſuppliciū patit rei in quo nullū pc̄ti veſtigiū potuit inueniri. Tamē cōmūiter tenetur ꝙ dn̄s dū flagellatur ligatus fuit ad colūnaꝫ qua ip̄m pylatus ſtare iuſſit et ligari. atq̧ in cōſpectu deriſorū duriſſimis verberibꝰ virgineā carnē crudeles lictores diuellere. qui ⁊ repetitis ictibꝰ plagas plagis. vulnera vulneribꝰ et liuores liuoribus cōfixerūt. Et vt dicit Hiero. Quia ſcriptuꝫ eſt multa flagella peccatoris. voluit dn̄s flagellari vt ſua flagellatōne nos a flagellis ꝑpetuis liberaret haud dubiū multa dura et atrocia verbera dederūt truculēti lictores in carnē candidā ſaluatoris q̄rū verberū ſi vnū aut pauca cum graui flagello corporis vniꝰ noſtrū vicꝫ ꝑ reſpectū ad xp̄i carnē deberet valide infligi q̄ȝ putatis g̃uiter lederet. Et ex hoc aduertat oīs xp̄ianus quantū et q̄ȝ acutuꝫ ac intolerabilē dolorē tūc ꝑ ſe ſuſtinuerit chriſtus cū imites et immiſericordes viri circūſteterīt agnū māſuetiſſimū ⁊ ex robore lacertorū ſuoꝝ cū crudelibꝰ flagell tā mltas ⁊ duraſ ītulerūt plagas iſti caſtiſſime ⁊ nobiliſſime carni q̄ tāto fuit ꝑceptiuior et ſēſibilior q̄ȝ alia caro q̄ȝto fuit nobilior ⁊ delicatior ac clarior. q̄ȝ ex puriori ⁊ mūdiori formata materia ex ꝟgīali vtero ſūpta. ⁊ q̄ȝto īmediate a diuia ꝟtute ⁊ ſctīſpūs opatōe fuit ſubtiliꝰ et meliꝰ formata et complexionata. tāto etiā in ea inde ꝟber maiorē cauſat dolorem q̄ȝ in alio

grosso corpe vt etiā longo añ in q̄
daz alio ſmone memoror me di
xiſſe. Et q̄z copioſe putatis ſacra/
tiſſimus ſanguis de cōſciſſo cor/
pe chriſti et tā multis verberib; et
vulnerib; lacerato ſtillauerūt in t
ram q̄ꝗz copioſe flagellis ſacruz
corpus ſcindentib; inheſerit Cū ꝛ
columna ad quā dñs ligat⁹ fuit
gutt ſanguinis iſti⁹ cōſperſa ad
huc rubra ſuat veſtigia. vt refert
Beda ſup Lu. Et inſup q̄z abun
danter ille precioſiſſimus ſāguis
defluxerit p dorſum de ſacro late
re innocentis ꝛ amātiſſimi dñi in
quo oīno null⁹ reatus poterat
inueniri Propter qd ipe p pphaz
inqt. Sine cauſa flagellis cecide/
rūt me. Et ve dñe ieſu ſine cauſa.
niſi puerſi illi hoīes forte bñficia
eis p te exhibita et opa tua bona
penis digna ſua ingtitudine iudi
carent. Hec cogita et mente per/
tracta o hō q̄ totius confuſiōis ꝛ
ꝯtritōis iſtius cā exiſtis ꝛ repēde
ſaluatori tuo deuotōis ḡtitudinē
atqꝫ compaſſiōis affectū. Et diſce
patienter ſufferre flagella pijſſi/
mi prīs tui dñi dei et aduerſa q̄/
libet que ipe tibi p ſe aut p alios
tanq̄ꝫ p inſtrumēta miſicordie in
fligit. q̄ eñ flagella dei nō merito
ſufferreſ cum oīni patiētia o hō q̄
natus es ad laborē. q̄ in peccatis
nutritus es ꝛ cōuerſatus atqꝫ he/
reditati celeſtis aule deputat⁹. q̄
nō niſi mūdos accipit. que inq̄ꝫ n̄
ſufferres patiēter ſi videres oculiſ
cordis et attēte cōſiderares regez
regū ꝛ dñm dñantiū amātiſſimū
ſaluatorē tuū q̄ peccatū nō fecit.
nec inuent⁹ eſt dolus in ore eius
propt̄ te tam ḡuiter flagellari.
R Propter qd dicit Gre. in pa
ſtorali. Cur aſpex credit vt a deo
hō toleret flagella p mal' ſi tanta
deus ab hoībus ptulit mala pro
bonis. Aut q̄s ſane intelligentie
de paſſiōe ſua ingt⁹ exiſtit ſi hic
ſine flagellis non erūt q̄ ſine pctō
fuit. Flagellato dño gentiles. ſcꝫ
milites pſidis nō cōtenti iſta fla/
gellatōe adhuc illuſerūt ei multiſ
verbis ꝛ factis. Et pilato iubente
aut pmittente ad mitigādū furo/
rē iudeoꝝ vt eēnt ſatiati ſāguīe
ſuo cū viderēt eū ſic punitū vltra
condignū. vel vt dic Chryſo. mili
tes talia fecerūt vt cōplacerēt iu/
deis amore pecuniaꝝ. ¶ Et quia
xp̄m eſſe regē iudeoꝝ corā pilato
pri⁹ accuſabant. idcirco milites il/
li ſacrilegi deriſorie adhibebāt in
ſignia regalia. Et h̄ in ptorio in lo
co patenti et corā multitudine. Et
pmo exuentes eū veſtib; ſuis in/
duebāt eū purpura. i. veſte rubea
ad ſilitudinē purpure. qua veteres
reges vtebant. Scdo plectebant
coronā de ſpinis. i. de iūcis mari/
nis ad modū ſpinaꝝ acutis et du
ris. ꝛ impoſuerūt capiti ſuo p dia
demate regali. Et Nico. d ly. dicit
ſe audiuiſſe a q̄dā q̄ fuit vltra ma
re cū ludouico rege frācie q̄ in lit/
tore maris ipe ſenſit pūcturas iū
coꝝ p ſotulares intermedioſ. d ta
libus ſpinis. i. iuncis marinis ad
ſilitudinē ſpinaꝝ duris et acutis
plectētes coronā impoſuerūt eaz
capiti eius. Et iſta corona dēſitate
aculeoꝝ ſuoꝝ ḡuiſſime pſſit venē
randū caput dñi et ſaluatoris nr̄i
ꝛ multoꝝ aculeoꝝ ſuoꝝ ſigna et
vulnera in eo reliqt ac vndiqꝫ pci
oſi ſanguis guttas elicuit ꝛ in ve
nerabilē faciē trāſmiſit. Vñ dicit
Hiero. Caput illud diuinū denſi

tate ſpinaꝝ vſqꝫ ad cerebrũ ꝯfixũ fuit. ita vt ſanguis ex capite extractus frontẽ genas ꝛ collũ ꝑfũderet. Ecce fidelis aĩa quõ ſponſus tuus ſpecioſus forma p̄ filijs hominũ tanq̃ꝫ ſponſus ꝓceſſit coronatus. nõ auro nõ gẽmis. ſꝫ crudelibus ſpinis. Et amictus fuit purpura veſte deriſoria. Egredere ergo filia ſyon. i. fidelis aĩa. egredere inquã a curis ſecularibꝫ. a cogitatõibꝫ vanis. ab occupatõibus mũdanis. a carnalibꝫ cõcupiſcentijs. ꝛ vide regẽ ſalomonẽ chriſtũ dñm verũ pacificũ q̄ deſtruxit inimicicias inter deũ et hoĩem. contẽplare hunc in dyademate ſuo q̄ coronauit eũ impia ꝛ crudel' mater ſua. i. ſynagoga plebs. ſ. iudaica. cuiꝰ cõpeditos ip̄e ſoluit. eliſos erexit. et pupillos eius a viduas conſolatꝰ eſt. Conſidera quõ ſpecioſus ille p̄ filijs hoĩm ꝓ te hodie q̄ſi leproſus ẜm Iſaie vaticiniũ et nouiſſimꝰ viroꝝ eſtimatꝰ eſt vt te ab eterna ꝯfuſiõe eripet. ꝛ a ſupbie peſte liberaret. Hec hodie et ſp̄ conſidera ac cõtẽplare oculo cordis tuĩ. ꝛ poſt illð p̄clarũ hũilitatis exemplũ et ſpeculũ noli amplꝰ ſupbia in altũ extolli. ſꝫ hũilia te ꝛ ſuſtine patiẽter opprobria ꝓ eo q̄ tam indigna ꝓ te et ꝓ tua ſalute dignatus ẽ cũ oĩmi patientia et mãſuetudĩe ſuſtinere. Tercio dederũt ei arundinẽ in dextra eius pro ſceptro regali. ſignificantes ꝑ h̄ regnũ qð ſibi vſurpaſſe videbat̄. Quarto milites venerũt et genua ante eũ irriſorie flectebãt ꝛ illudẽtes ei dicebãt Aue rex iudeorũ. q. d. Voluiſti regnare ꝛ nõ potuiſti. Quĩto cũ milites añ eum genua flecterẽt. et ip̄m vt regẽ irriſorie ſalutarẽt tũc dabãt ei alapas Sexto expuerũt ĩ faciẽ eiꝰ tãq̃ꝫ in cõtẽptibilẽ ꝛ vilẽ ꝑſonã. Septio acceperũt baculũ arũdineũ ð manu eiꝰ et ꝑcutiebãt caput eiꝰ. ꝛ h̄ in cõtẽptũ ꝛ rõe doloris ſibi ſit' ĩfligendi. Sed etiã ex tali ꝑcuſſiõe aculei corõe plꝰ ĩtrabãt caput eiꝰ ꝛ ꝓfundiꝰ vulnerabãt. Ecce q̃ꝫ mlꝰ tiplicat̄ xp̄s ꝓ nobis deriſus eſt et q̄ntas ꝓ nobis et q̃ꝫ multiplices patiebat̄ iniurias et cõtumelias. De q̄bus loq̄ns Anſ. dicit. Attende aĩa mea q̄s eſt q̄ hic ĩgreditur habẽs imaginẽ q̄ſi regis et nihilominus ſerui deſpectiſſimi ꝯfuſiõe repletus eſt. coronatꝰ incedit. ſed ip̄a eiꝰ corona cruciatꝰ ẽ illi. ꝛ mille pũcturis ſpecioſũ v̄ticẽ eius diuulnerauit. regali purpura ĩduit̄. ſꝫ potiꝰ ĩ ea deſpicit̄ q̃ꝫ honoret̄. Ceptrũ mãu geſtat. ſꝫ eo ip̄ꝫ venerãdũ caput eiꝰ ꝑcutiũt. adorãt corã eo poſit̄ genibꝫ ĩ t̄rã. et regẽ cõclamãt et cõtinuo ad ꝯſpuenduꝫ amabiles eiꝰ genas ſubſiliũt. maxillas palmis ꝑcutiũt ꝛ honorabile collũ eiꝰ exhonorãt. Vide itaq̃ꝫ aĩa mea quõ ꝑ oĩa vir iſte ꝓ te ſpernit̄ ꝛ coartat̄. ꝛ diſce ab eo patiẽter ferre ſi aliq̄ñ ꝓ eo derideris aut cõtumelias ſuſtineas. Quia dicit Chriſ. Que nobis erit cura ð reliq̄ ſi ꝯtumelias ab eo ꝯpatiamur. ¶ Poſtq̃ꝫ xp̄s hec paſſus eſt ꝛ inde fiebat in xp̄m terminus ꝯtũeliaꝝ. nec p̄ticula tm̄ ſed vniuerſũ corpus patiebat̄ ĩiurias ¶ Poſtq̃ꝫ tñ milites ſic dñm adaptaſſent [Tũc exiuit pilatꝰ iteꝝ foras ad iudeos ꝛ dixit. Ecce adduco eũ vobis foras] poſtq̃ꝫ ip̄ꝫ ſuſ

ficiēter examinaui ⁊ eū flagellaui
ad vobis ſatiſfaciēdū vt coḡſcatiſ
[q2 nullā īuenio ī eo cām] Et ad
p̄ceptū pilati [exiuit ihs portans
ſpineā coronā ⁊ purpureū veſtim
tū] nō clar⁹ īpio ſ3 plen⁹ oppro/
brio. vt dic̄ Aug. Volebat ei pila
tus vt ſenſibilit̄ videret q̄lit̄ fuiſſ3
illuſus et flagellat⁹. vt ſic moue/
rentur ad compaſſionem et eius
ſanguinem non ſitirent. Et dixit
eis [Ecce homo] q. di. Si in aliq̄
male egiſſet ē tn̄ vltra ꝯdignū pu
nitus. ⁊ iō deberet vob meito ſuf
ficere et furorē veſtꝛ mitigare Sz
vt dicit Aug. Judeoꝝ īuidia ꝑ xp̄i
ignominiā nō frigeſcit inardeſcit
poti⁹ et excreſcit. Et iō cū pontifi
ces ⁊ miſtri vidiſſent eū ſic flagel/
latū ⁊ illuſū tumultuoſe clamaue
rūt [Crucifige crucifige eū.] Et ad
p̄ores accuſatiōes addiderūt mō
aliā di. [Nos legē hēm⁹ ⁊ ƀm le/
gē dȝ mori q2 filiū dei ſe fecit. Cū
āt pilat⁹ audiſſet hos ƀmōes ma
gis timuit] interficere filium dei.
Et tali timore cōcuſſus rurſus in
q̄ſitōȝ fec̄ [Ingreſſus ei ī p̄toriū
dixit ad ieſū. Vn̄ es tu Jeſus aūt
rn̄ſū nullū dedit.] Et ē notādū
ꝙ plibus vicib3 dn̄s īterrogat⁹ in
ſua paſſiōe legit̄ tacuiſſe. Prio ta
cuit corā pōtifice cū a falſ teſtib3
accuſabat̄. Scdo corā p̄ſide cuȝ a
pōtificib3 accuſabat̄. Tercio ab he
rode eū multis ƀmōib⁹ īterrogā
te. Quarto corā pilato de ſuo ori
gine inq̄rēte. Vn̄ dic̄ Aug⁹. Hoc
aūt ſilētiū dn̄i nr̄i ieſu xp̄i n̄ ſolū
ſel' ſcm̄ oīȝ collat' euāgeliſtaꝝ nar
ratōib3 repit̄. Sed apō p̄ncipē ſa/
cerdotū ⁊ apō herodē ⁊ apō ipſū
pilatū vt nō fruſtra de illo ꝓphe/
tia p̄ceſſerit. Sicut agnus corā
tōdente ſe fuit ſine voce ſic nō aperuit
os ſuū. tūc vtiq3 qn̄ interrogātib3
iudeis nō rn̄dit. Quis eī q̄buſdā
interrogatōib3 ſepe rn̄derit; tn̄ pro
pter illa in q̄b3 noluit rn̄dere ad
h̄ data eſt nobis de agno optima
ſilitudo vt ī ſuo ſiletio nō re⁹ ſed
innocēs haberet̄. i. nō ſibi ſic con/
ſci⁹ q̄ de pctīs cōuincebat̄ ſuis. ſz
ſicut manſuetus q̄ ꝓ peccatis imo/
labat̄ alienis. ¶ P⁹ plura
vba dicit euāgeliū [ꝙ pilat⁹ q̄re/
bat dimittere ieſū. Nō cū coguiſ/
ſēt iudei dicebāt ei. Si hūc dimit
tis nō es amic⁹ ceſaris. Oīs q̄ ſe re
gē facit ꝯtradicit ceſari] Cū aūt pi
latus audiſſ3 minas ſibi īferre d
īdignatōe ceſaris adduxerūt ieſuȝ
foras ⁊ ſedit ꝓ tribunali. et vidēſ
ꝙ nihil ꝓficeret laborādo ꝓ chri/
ſti libatōe lauit man⁹ ſuas coraȝ
pp̄lo et dixit [Innocēs ego ſuȝ a
ſanguīe iuſti hui⁹] ⁊ ita voluit eē
īmunis a pctō. ſȝ nō ſuffecit hoc.
nec totaliter poterat ꝑ h̄ excuſari
q2 vict⁹ timore impatoris ⁊ fauo
re iudeoꝝ q̄bus p̄erat ⁊ a q̄b3 for
te pecunias leuare ſparet contra
iuſticiā dedit ſentētiā ī mortē in/
nocētis. Nam vt ſequit̄ in euāge/
lio. [Tunc. ſ. qn̄ audiuit illa verba
populi. ſ. Si hunc dimittis nō es
amicus ceſaris. Oīs q̄ ſe regē fa/
cit cōtradicit ceſari] Tradidit eis
illū ꝑ ſententiam diffinitiuam vt
crucifigeret̄. et innocens dominuſ
propter hoc vt nos eripet ab illa
graui ſentētia quam feret contra
omnes de tāta ſua miſeria ingra
tos ⁊ ab illo aſpo verbo qd dictu
rus ē iniq̄s. ſ. Ite ī ignem etnum
voluit iniuſto iudicio cōdemnari.

Qua ſñia data [milites p̄ſidis ſu
ſcipientes ieſum exuerūt ip̄ꝫ pur/
pura ꝛ induerūt veſtib⁹ ſuis et im
poſuer̄t ſibi crucē] portādā ad lo/
cū paſſiōis. Dicit em̄ Chryſo. ꝙ li
gnū illud reputabat̄ prophanuꝫ.
q̄re nullus illoꝝ illō nō ſolū nō
portare ſed nec tāgere voluit. Et
ideo impoſuerūt ieſu velut homi
iā dānato. Et dic̄ glo. Portat cru
cem ſuā ieſus. grāde ludibriū im/
pijs. grande myſteriū pijs gl'ian
tibus q̄ſi in ſceptro reg. Porta/
uit crucē ſuā ſup humeꝝ vt iple/
ret illud Iſa. ix. Cuius p̄ncipatus
ſup humeꝝ eius. Quod ꝛ figura
tū fuit in yſaac portāte ligna ꝛ ig
nem ꝓ ſua imolatōe. Geneſ. xxij.
Sic xp̄s portauit lignū cruc cuꝫ
igne charitat. Et ex q̄ yſaac dimiſ
ſus eſt ꝛ mactatus eſt aries hereſ
cornib⁹ inter vepres. ſic ꝛ hic ſm
Chryſ. diuina natura manet ipaſ
ſibil' ſed mactata ē hūanitas hereſ
cornibus int̄ vepres. i. inter retia/
cula pctōꝝ q̄b⁹ hūana natura de
tinebat̄. ¶ Et eſt notādū
ꝙ dn̄s p̄mo portauit crucē. ſꝫ qꝛ
ꝑ totā noctē p̄cedētē ꝛ ꝑ totū ma
ne vſqꝫ ad horā ſextā afflict⁹ fuit
ꝛ ideo lento g̃du incedebat. propt̄
quod ipi feſtinātes [coegerūt ſy/
monē cyreneū patrē alexandri vt
portaret crucē poſt ieſū] vt ſic citi
us venirēt ad locuꝫ paſſiōis. Ille
aūt ſymon nō iſraelita ſed ꝑegri/
nus ꝛ aduena cui tanq̄ꝫ cōtēptibi
li ꝑſone impoſuerūt crucē. et h̄ n̄
carebat myſterio. Quia dic̄ gloſa.
Ecce nō hebreus ſed alienigena et
gētil' opprobrio xp̄i ſubdit̄. vt ple
nitudo ſacramētoꝝ trāſire a iude
is ad gentes oñdat̄. Et cū veniſſēt
ad locū paſſiōis qui fuit ꝓpe hie/
ruſalē ꝛ dicebat̄ [caluarie loc⁹] nō
ꝓpter caluariā capitis ade quem
aliq̄ dixerūt ibi ſepultū ſed falſe.
qꝛ iuxta hebron ſepultus fuit vt
dicit Hiero. et habet̄ Ioſue. xiiij.
Sꝫ dicebat̄ caluarie loc⁹ propter
h̄ qꝛ ibi malefactores decollabāt̄.
Ibi denudauerūt eū. ſ. dn̄m ieſuꝫ
q̄ cūcta veſtit. et q̄ ante ſecl'a reg/
nans cōfeſſionē induit et decoreꝫ.
amictus lumīe ſicut veſtimento.
Illū q̄dē nudauerūt. et h̄ vt pate
factus ſic flagelloꝝ ictus ꝑ dorſū
eius et ſacra latera puriſſimi ꝛ ſā/
ctiſſimi ſui corpis vulnera ꝛ dif/
formitatē oēs valeāt intueri. Et
videt̄ q̄buſdā ꝙ illa expoliatio ve
ſtiū fuit vna de maiorib⁹ ꝛ acutio
rib⁹ xp̄i paſſiōib⁹. Cū eni exuebāt
veſtē imediate cutē ei⁹ ꝯtingentē
illa veſtis ſeu tunica fuit fortit̄ i/
bibita vulneribus et cruētat icti
bus flagelloꝝ. Unde qn̄ dn̄s illa
tunica violent̄ et feſtināter expoli
atus fuit cōciſſa fuerūt et renoua
ta in eo oīa vulnera q̄bus veſt i/
bibita fuit. ꝛ ita videt̄ fuiſſe crude
lior paſſio xp̄i et acutioris doloriſ
ꝛ forte g̃uior q̄ꝫ actual' flagellatō
aut vulneꝝ inflictio. vt pōt in exē
plo aliq̄liter d̄clarari. Si em̄ mo
dica lana vel pāniculus in recenti
vulnere aut apto vlcere congelat̄
ꝛ inde violent̄ ac cū feſtinatōe ex/
trahit̄ longe maior dolor ſentit̄ i
nr̄a groſſa carne ex tali extractōe
pāni q̄ꝫ de vno vlcere. q̄nte g̃ ma/
ior fuit dolor i xp̄i nobiliſſima car
ne vbi ex multis vulnerib⁹ extra/
xerūt tunicā iſtā feſtināter imiteſ
crudeles ac imiſicordes homies
¶ Cū aūt nudatus eēt poſuerunt
eū nudū ſup lignū crucis ꝛ ipſum
illi affixerūt manib⁹ et pedib⁹ fer

reis clauis crudeliſſime pforatis ipſumqz atrociter in ipſa cruce exten derūt. vt nūerari poſſent omia ei⁹ oſſa. Ipſo dicente p ppbetā Fode rūt manus meas et pedes meos dinumeraue͛rt omia oſſa mea. q. dicerz. Tātū ſum diſtēſuſ dextror ſum et ſiniſtrorſuz et a ſūmo vſqz deorſuz. vt corpi meo ad modum pellis tympani diſtento facile poſ ſent dinumerari omia oſſa mea. Uñ ſup ps. xxi. vñ ille verſus ſū/ ptus eſt dicit Caſſiodor⁹. Forma cruc͡ mira ppꝛietate depicta eſt vt omne xpi corpus ſic i ea dicat extēn ſuz. quatenus eius oſſa humanis oculis numerabilia viderent. ꝛ qð caro ſupducta celauerat nimia tē/ ſio corpis aperiret x ¶ Et no tandum ſm Nico. de lyra. ſuper ps. pdicto. Qñ aliqs affigebatur cruci tūc ꝑus accipiebat menſura corpis ſui a manu in manum ſm longitudinē. vt in ligno crucis fi/ erēt foramina p que poſſent claui facili⁹ ptrāſire. ꝛ ſic etiā factū fuit ð xpo. qñ āt vna man⁹ fuit affixa hūores cucurrerunt ad illū locū q͂ naturalit͛ currūt ad locū leſuz. ꝛ ſic nerui fuerūt attracti et retracti ad illā ptē. ideoqz vt alia manus de/ duceret ad locuz foramīs facti in ligno optuit eam trahi violenter cū corda. ꝛ idē intelligendū de pe/ dibus ppter leſionē factā in ptib⁹ ſupioribus. ppter qð ex tali violē ta corpali extenſione apparebant oſſium iuncture. quia chriſtus nu dus fuit crucifixus. et ita oſſa eius dinumerari poterāt. ¶ Sed queri tur vtrū xps tribus tm aut qua/ tuor clauis affix⁹ fuerit cruci. Pu tatur a multis veriſimilius eſſe ꝙ tribus tm̄. Uno ſ. p manū dexte ram. Alio p manū ſiniſtraz. et ter cio p ambos pedes ſimul. Putā dū nanqz eſt ꝙ quicqd doloroſi⁹ aut cōtumelioſius cuiqz crucifigē do infligendū poterāt inuenire p fidi iudei in xpo crucifigendo fieri inſſerūt. Moleſti⁹ aūt eſt ita cru ra ꝯtorqueri vt vno clauo ambo pedes latiori vulnere pforarētur cū acerbiori violentia cōcuſſionis et cōfractiōis. veriſimile etiā vide tur nōnullis autorē pudicicie nu/ duz dorſetenus cruci ſubiectū nō extendiſſe. Sed ſecreta nature ce/ lādo cōuoluiſſe crura pedib⁹ com plicatis atqz ſic coaptatos pedes feſtinātes crucifixores vno clauo pfodiſſe. et nullo ſubiecto pedib⁹ appodiamēto eos vſqz ad rectuz colūne crucis crudeliſſime cōtor/ ſiſſe. Huius exēplū habemus in pictur͡ ꝛ i imaginib⁹ crucifixi. Qð ꝛ Anſ. vult ꝛ qdā duot⁹ dñice paſ ſionis cōtēplator in pſona increa te ſapiētie loquens ait. Uide ma nus meas pulchras clauis acerri me pfoſſas. brachia atrociter extē ſa. pedes pforatoſ. crura admodū feſſa violēta qdā cācellatōe cōſtri cta. Et dñs ita crucifixus pēdebat in ea tribus horis qð fuit exceſſiuī dolor͡ nimis Quia ex pōdere ma gni virilis et pfecti corpis ſic con fixi cruci in locis neruoſis et maxi me ſenſibilib⁹. ſ. in manib⁹ et pedi bus. et ſic pēdētis ſine alio ſuſtēta culo. valde augebat dolor. et fati/ gabat corpus atqz lacerabat ꝛ ex/ tēdebāt vulnera manuū ꝛ peduz vt inde emanarēt copioſi riui ſan guinis pcioſi. Nec fuit dominus ſolus crucifixus. ſed cū eo duo la

UNIVERSIDAD Y PROV. BIBLIOTECA. DE ZARAGOZA.

trones vnus a dextris alius a ſini ſtris.ad cõfuſionis etern̄ ignomi/ nie.dedecoris atq̧ dolorꝫ augmẽ tum fuit innocẽs dñs extra portã ciuitatis in loco punitõnis male/ factoꝝ in die ſolẽni hora meridia na in medio latronũ ſup crucez q̄ ſi ad ſpectaculũ eleuatus¶Ex qui bus nõ ſolũ doloroſa.ſed etiã mlᵗ tum ignominioſa fuit xp̄i mors. ¶Primo q̄dẽ ex cõditõe loci in quo crucifixus eſt qui fuit deſpectus et fetidꝰ ꝓpter cadauera malefacto rũꝫ qui ibi occidebãᵗ Scdo ex mo do mortis.qꝛ crucifixio fuit tunc turpiſſimũ genus mortis. Sicut ſcriptũ eſt Deuᵗ.xxi.Maledictus q̄ pẽdet i ligno Et Augꝰ.lxxxiij.q. Sapiẽtia q̄dez dei homĩez ad exẽ plũ q̄ recte viuerem⁹ ſuſcepit Per tinet aũt ad vitã ea q̄ nõ ſũt metu enda nõ metuere.Sunt homĩes aũt q̄ q̄uis mortẽ ipaꝫ nõ timeãt genus tñ mortꝫ horreſcũt. Et er go nullũ genus mortis recte viuẽ ti homi metuendũ eſſet illius ho mĩs cruce oñdẽdũ fuit.Nihil em̄ erat inᵗ oĩa genera mortꝫ illo gene re execrabiliꝰ ꝛ formidabiliꝰ Ter/ cio ꝓpter nuditatez xp̄i. Nã nude ſuſpẽderũt eũ in cruce qđ nõ ſolꝫ fieri niſi ꝑſonis valde vilib⁹ et ab iectis.Quarto ꝓpter ſocietatez. qꝛ inter duos malefactores fuit cru cifixus.ꝛ h̄ factũ eſt ex iudeoꝝ ma la intẽtione Volebãt em̄ ꝑ hoc in ducere ſuſpitõnẽ populo q̄ ieſus eſſet ꝑnceps et ꝑncipalis in eorũꝫ factis. Xp̄s autez ſic voluit fieri vt in eo ipleretᵗ illud Yſa.liij. Et cũ in iquis deputatus eſt Et vt ꝑ h̄ no/ bis qui eſſe debuimus eᵗnaliter ſo cij demonũ mereretᵗ vt fieri poſſe mus ſocij angeloꝝ. ¶Pro q̄ ſit ſib cũ patre et ſpũſctõ gratiaꝝ actio. honor et gl̄ia in ſ.ſ.amen.

De paſſiõe dñi ¶Particula.iiij Sermo xxxviij

Dum pendere

c ret mediator noſter in a/ ra i illo ſtupẽdo ſuo ago ne.q̄uis toto corpe cõfractus mẽ te tñ integra cõſtãter ſtetit et iude orũ falſe ꝑſuaſioni q̄ ſibi dicebant deſcẽdat de cruce nõ cõſentiẽs.ꝑ/ ſeuerabat vſq̧ in cõſummationẽ operis noſtre liberatõnis Et ſicut citbara habens lignũ ꝛ cordas de ſup extenſas cũ ꝑcutitur dulcẽ re/ ſonat ſonum.Sic citbara noſtra dñs ieſus habens crucẽ ꝓ ligno ꝛ corpus ſuũ cordarũꝫ vice ꝑcuſſus tantis doloribus ꝛ opprobrijs re ſonabat ſeptẽ ſalutaria verba con ſolatõne plena charitate ꝛ doctri na.et ideo ab om̄i fideli cõſideran da.et cũ om̄i deuotione in cordis cubiculo recõdenda ¶Poſtq̄ autẽ cũ inclinato capite tradidiſſꝫ ſpm̄ ꝑfoſſum eſt latus ei⁹. vt inde ſibi eccleſia formaretur. de his erit di cendũ in preſenti ſermone. Roge mus igiᵗ mariã virginez vt nobis a ſuo filio cuius cruci hodie taꝫ fi deliter aſtetit impetret gratiaꝫ no bis neceſſariã.ꝛ ꝓ illo offeramus ei illud ãgelicũ Aue maria gr̄a ꝛc.

A Cũ dñs nudus pẽderet in cruce blaſphemabãt eũ ipĩ iudei Nã ꝑtereũtes ſ̄m Nicola.de lira vulgares ad locũ crucis cõcurren tes referente Math.blaſphema/ bãt eũ mouẽtes capita ſua dicẽteſ Vach q̄ deſtruit tẽplũ ꝛ in triduo

reedificat.ſalua teipm̄ deſcēdens
de cruce.Similiter et p̄ncipes ſa/
cerdotū cū ſcribis et ſenioꝛibus di
xerūt.Alios ſaluos fecit ſeip̄ꝫ nō
pōt ſaluū facere.Si rex iſrael eſt
deſcēdat nūc de cruce.et credimus
ei.et multa alia. ¶Ubi cōſideran
dū ꝙ duplex ē hoīs ſalꝰ Una eſt
coꝛpoꝛalis ſanitas eiꝰ ⁊ de illa lo
quebātur h̄.qꝛ vt d.Hiero. Ma
ligni iudei nolētes cōfitebāt̄ veri
tatē cū de xp̄o dicebāt[Alios ſal/
uos fecit]qꝛ cecos illuīnauit.clau
dos rectificauit.ex q̄ noſcere debu
iſſent.ꝙ ſi voluiſſet etiā ſe ſaluare
potuiſſet illa coꝛpali ſalute d̄ q̄ ſo
la ip̄i ītellexerūt.ex q̄ eni alios ab
egritudinibꝫ ſanauit q̄to magꝭ ſe
ab hmōi ſaluare potuiſſet Alia eſt
hoīs ſalus ſp̄ualis.ſ. liberato a
pctīs.⁊ de illa nō intellexerūt cuꝫ
dixerūt.Alios ſaluos fecit ſeip̄m
ſaluū facere nō pōt.qꝛ oīno igra/
bāt iſtā verā ſalutē.q̄ tunc nos ſua
moꝛte ⁊ paſſione ſaluare ⁊ ſanare
voluit a peccatis.⁊ illa ſalute deus
ſe nō ſaluū fecit.qꝛ cū ſaluatoꝛ eſſꝫ
ea nō indiguit nos autē indigemꝰ
et ideo in cruce māſit p̄ſeuerās vſ/
q̄ in finē.vt ſua moꝛte nos ſaluoſ
faceret. imo ſi de cruce deſcēdiſſet
nullū ſaluū feciſſet.¶Scd̄o notā
duꝫ ꝙ cū vlteriꝰ dicebāt.[Si rex
iſrael ē deſcēdat nūc de cruce.]hoc
ad diaboli ſuaſionē dicebant Un̄
dicit beatꝰ Bernardus in ſermo
ne qui incipit Vicit leo de tribu iu
da.Ex illa verba iudeoꝛū [Alios
ſaluos fecit ⁊c̄.Si rex iſrael eſt de
ſcendat de cruce.]nō tm̄ iudeoꝛuꝫ
fuerūt.ſꝫ demonū qui eis iſta im
miſerūt et eos ad loquendū inſti/
gauerūt.ad īpediēdū chriſti moꝛ/
em et noſtrā ſalutē. Poſtq̄ꝫ dia/
bolus xp̄i captionē procurauit p̄
iudeos p̄ aliqua ſigna p̄pendit vi
ſimiliter ꝙ eſſet verus meſſias.et
p̄ conſequens ꝙ poſt eiꝰ moꝛtem
ſpoliaretur infernus ⁊ ſaluaretur
humanum genus.hoc autem per
pendit ex chriſti patiētia et p̄ ſcri/
pturarū que de chriſto loquebau
tur claraꝫ impletionē.et foꝛte per
ſanctoꝛū patrū in limbo exultati
onem.⁊ ideo timens infernū ſpo
liari et ſuam poteſtatē ſuper hu/
manum genus terminari et debi
litari.conabat̄ chriſti moꝛtem im
pedire:aut diutius retardare.Et
hoc pꝛimo ex vxoꝛe pilati tempta
uit.quam inſtigauit ad hoc ꝙ mi
ſit ad pilatū pꝛo tribunali ſeden/
tem dicētē ei Nihil tibi et iuſto il/
li.q.d.Nullo modo cōdemna eū
ſed magis dimitte.quia m̄lta paſ
ſa ſū hodie per viſū propt̄ eū.Di
abolus enim illi mulieri in lecto
manenti apparens terroꝛibꝫ eam
monuit laboꝛare pro chriſti libe/
ratione. Secūdo hoc facere cona
batur p̄ iudeos. Cum chriſtus in
cruce pendebat diabolus etiā in/
ſtigauit iudeos vt ſibi ſuaderent
deſcēdere de cruce. et ita inſtinctu
diaboli ip̄i iudei dixerunt. Alios
ſaluos fecit ⁊c̄. Si rex iſrael ē ⁊c̄.
B Diceret aliq̄s. Quare dn̄s
nō deſcendit de cruce ad ſuaſionē
iudeoꝛum ⁊ ad eoꝝ pꝛomiſſionē
de ſuſcipienda fide.cum tamē ve
nerit ad ſaluandūꝫ mundum. Et
principaliter miſſus fuit ad oues
que perierūt domus iſrael. Rn̄de
tur ꝙ chriſtus dominus quē nul
lum coꝛ latet ſciuit ꝙ fraudulen
ta fuit illa ſuaſio temptationis;

et diaboli inſtinctu. nō ad iudeoꝝ
fidē. ſed ad impediēdū noſtrā ſa/
lutē. et ideo vt ipi ſuaſerūt de cru/
ce nō deſcēdit. ſed vſqꝫ in fineꝫ ꝑſe
uerauit. Et ſicut prius ſepe conati
ſunt eū occidere ꝛ nō potuerūt qꝛ
nōdū venit hora ei⁹. ſ. quā ipe ex
patris bn̄placito elegit ꝛ cōſtituit.
ſic mō cū hora ſua venit ipi nō po
terāt ei⁹ mortē ꝛ hmōi generꝭ hūa
ni libatōꝫ vlti⁹ differre aut īpedire
Sciuit etiā dn̄s ꝙ mēdoſa fuit il
la eoꝝ ꝓmiſſio ꝙ dicebāt ꝙ ei cre
derēt ſi de cruce deſcēderet. Prius
em̄ viderūt ad eius iuſſū de obſeſ
ſis corporibꝫ demōia exire ſubito
de grabatis ꝑaliticos exilire. cecoſ
natos clara luce videre. mortuos
reſurgere. q̄ refert hiſtoria euāgeli
ca. que maiora fuerunt q̄ꝫ ipm̄ de
cruce deſcēdere. reſilientibꝫ clauis
de ei⁹ manibꝫ et pedibus. ꝛ tn̄ tūc
nō crediderūt. ſed oīa eius oꝑa
diuina virtute facta impugnabāt
ꝛ demoni aut arti magice attribu
ebāt. Igit̄ nec xp̄o de cruce deſcen
dēti crederēt ſꝫ attribuerēt demo
ni et arti magice. Lazarus etiaꝫ q̄
driduanus in monumēto xp̄i po/
teſtate de morte ſurrexit. ꝛ hoc no
tum factū fuit oībus habitanti
bus in hieruſalē. qđ vtiqꝫ maius
fuit q̄ꝫ viuū hominē de cruce deſcē
dere. ꝛ tamē nō ꝓpter hoc in xp̄m
crediderūt. ſed ꝛ xp̄m reſuſcitantē
et lazarū reſuſcitatū occidere que
ſiuerūt. Chriſtoqꝫ in cruce penden
te facta ſūt maiora et mirabiliora
oꝑa in cōmotione nature q̄ꝫ fuiſ/
ſet mirabile ſi xp̄s de cruce deſcen
diſſet. Fuit em̄ terra mota. petre
ſciſſe. monum̄ta aꝑta ſol ſuꝑnatu
raliter et valde mirabiliter tribus
horis obſcuratus. Velū tēpli ſciſ
ſum in duas ꝑtes a ſūmo vſqꝫ de
orſum. Et xp̄s cū clamore valido
expirauit. qđ fieri nō potuit virtu
te nature. Hec aūt ſigna talia fue
rūt ꝙ eorū magnitudo demōſtra
uit ipm̄ crucifixū eē dn̄m nature
in ei⁹ morte turbata. ꝛ demōſtra/
uerūt hoc ſic clare ꝙ gentiles. ſ. cē
turio et qui cū eo erāt cuſtodiētes
ieſum viſis iſtis miraculis confite
bant̄ eū eſſe vere filiū dei. ꝛ tn̄ per
fidi iudei oīa iſta vidētes nullo
eorū moti ſūt ad credēdū. ſed ſua
malicia excecati in ſua ꝑfidia per/
ſtiterūt Et ita mlto a fortiori in ea
ꝑſtitiſſent etiā ſi dn̄s de cruce ipis
cernentibus deſcēdiſſet. Sꝫ ꝛ ma
ius ē mortuū de ſepulchro reſur/
gere q̄ꝫ adhuc viuētē de cruce deſcē
dere. ꝛ xp̄us in cruce mortuus re/
ſurrexit. et viuus exiuit de clauſo
ſepulchro ſigillis ꝛ cuſtodibus ꝑ
ipoſmet iudeos cū oī diligētia
ſignato. ꝛ ita magis q̄ꝫ petiuerunt
eis exhibuit in hoc ꝙ de morte re
ſurrexit ꝑ clauſuꝫ ſepulchrū. et tn̄
nō crediderūt. igit̄ nec crediſſent
ſi đ cruce deſcendiſſꝫ. ꝓpter hoc di
cit Hiero. Fraudulenta ꝓmiſſio
veſtra o iudei. maius em̄ fecit ſur
gēs de ſepulchro ꝛ non creditis. ſi
de cruce deſcēderet quō crederetis
Et Grego. in omelia paſcali dicit.
Deus de cruce nō deſcēdit ad ſua
ſionē iudeorū. ſed expectauit pau
lulū. tolerauit ꝓbra. irriſiōes ſuſti
nuit. ſuauit patiētiam. diſtulit ad
miratōeꝫ. ꝛ q̇ de cruce ſurgere no/
luit de ſepulchro ſurrexit. Pl⁹ fu
it mortē reſurgēdo deſtruere q̄ꝫ vi
tā deſcēdēdo ſuare. Inſuꝑ chriſt⁹
nō ſolū reſurrexit. ſꝫ eo reſurgente

multi cū eo reſurrexerūt ꝛ ī ciuita
tem ſctā ītrauerūt et apparuerūt
multis]ad declaratōnem reſurre
ctionis. et tñ impij iudei nec xp̄o;
nec ſctis cū eo reſurgentibus. nec
apoſtolis xp̄i reſurrectōnē p̄dicā/
tibus crediderūt. ſꝫ apoſtolos q̄s
in nomīe xp̄i ꝛ eius a mortuis re/
ſurrectōnis miracula facere vide/
rūt vſqꝫ ad mortē inuaſerūt. Hāc
impiorꝫ iudeorꝫ ꝑtinaciā ſciēs xp̄ſ
nō ad eorꝫ mēdoſaꝫ ꝓmiſſionē de
ſcēdit de cruce. nō eorꝫ inſultibus
ꝛ irriſionibꝫ ceſſit. nō opus noſtre
redēptōis qḋ inchoauit deſeruit.
ſed vt illud cōſūmaret. ꝛ vt nobiſ
exemplū daret patiētie ꝛ ꝑſeuerā
tie. vſqꝫ in finē ꝑſeuerauit. ¶ Ex q̄
bus debemꝰ accipere morale do/
cumētū. vt ſic̄ caput nr̄m xp̄s dn̄ſ
poſtq̄ꝫ crucē aſcēdit in ea ꝑſeuera/
uit vſqꝫ in fineꝫ. ꝛ nec doloris ma
gnitudine. nec iudeorū irriſione et
ꝓmiſſione deſcēdit. intermittēdo
opus qḋ inceꝑat. Ita et nos mē/
bra eius crucē quā aſcendimus. ħ
eſt penitētiā ꝛ vitā laborioſaꝫ quā
egimꝰ ꝑ abſtinētias et vigilias ꝑ
oratōnes ꝑ cōpūctōnes de pc̄tis
ꝑ cōfeſſionē et cōpaſſionē compaſ
ſionibus xp̄i. ꝛ ꝑ cetera oꝑa bona
nō deſeramus. ſꝫ in ea ꝑſeueremꝰ
vſqꝫ in finē vite ſic̄ xp̄s ꝑſeuerauit
in cruce ſua. Nō inquā ab hac cru
ce penitētie diſcedamus ipaꝫ. ſ. de
ſerēdo noſtra leuitate aut carnis.
vel ſanguinis aut ſp̄us: vel cuiuſ
cūqꝫ alterius ſuaſiōe. ſed in ea ꝑſe
ueremꝰ vſqꝫ ī finē ī ip̄a moriamur
Qḋ ſi fecerimus erit ꝙ ſicut dn̄ꝫ
in ſua cruce ꝑſeuerātē depoſuerūt
viri iuſti. ſ. Joſeph et Nicodemus
ita nos dei dignatōe deponēt de/
illa nr̄a penitētia. de omnibꝫ nr̄is
laboribꝫ in hac vita angeli ſcti ſe/
ꝑantes aīam a corꝑe et ꝑducētes
eā ad ſuū cōſortiū vbi cū om̄ibus
ſctis in eternū requieſcet a labori/
bus ſuis ❡ Seqr̄ de verbis q̄
dn̄s pēdēs in cruce emiſit. inter q̄
p̄mū fuit verbū q̄ p̄reꝫ ꝓ ſuis cru
cifixoribꝫ orauit. d. [Pr̄ ignoſce il
lis qꝛ neſciūt qḋ faciunt.]Et quō
agnꝰ ille inocens ꝛ manſuetus in
omnibꝫ p̄ſſuris ſuis nec ſemel os
ſuū aꝑuit. aut q̄rele. aut accuſatōiſ
aut ꝯtaminatōis. aut maledictōiſ
ſermōe aduerſus crudeles hoſtes
ſuos dicereꝫ, qñ imo potius noue
bn̄dictōnis verbū qḋ a ſeculo nō
eſt auditū. ſuꝑ īimicos ſuos ex ab
undātia pietatꝭ effudit. d. [Pater
ignoſce illis qꝛ neſciūt qḋ faciūt]
Et in ħ ſic̄ bonꝰ doctor fecit p̄ꝰ qḋ
alios facere docuit. Nā Math. v.
dixit. Diligite īimicos vr̄os. bn̄fa
cite his q̄ oderunt vos. et orate ꝓ
ꝑſeq̄ntibꝫ ꝛ calūniantibꝫ vos Sꝫ
qḋ prius verbo iuſſit ħ modo im
pleuit oꝑe. vt noſ doceat v̄bo ꝛ exē
plo. ꝓpt̄ qḋ illud v̄bū o xp̄iane re
cōde diligēt̄ in corde tuo. ꝛ q̄tienſ/
cūqꝫ ſeuiūt cōtra te inimici tui me
morare illiꝰ v̄bi dn̄i ieſu. ꝛ ſic̄ ipſe
orauit ꝓ occiſoribꝫ ſuis tu ip̄iuſ ex
emplo ora ꝓ detractoribꝫ ꝛ q̄buſ
cunqꝫ aduerſarijs tuis. Vñ dicit
Chryſ. ꝙ dn̄s dixit orate ꝓ ꝑſeq̄n
tibꝫ vos Hoc etiā crucē aſcēdēs fe
cit. dicebat eīm. pr̄ ignoſce ill̄. ñ qꝛ
nō poſſꝫ ipſe relaxare. ſꝫ vt nos ꝓ
ꝑſeq̄ntibꝫ orare doceret. nō ſolū v̄
bo ſꝫ etiā oꝑe. Dic̄ aūt. pr̄ dimitte
eis ſi penituerint. fauet eīm pn̄tētibꝫ
ſi vellent poſt tātā neq̄ciā reatꝰ ꝑ/
fidie diluere. Et circa ħ qḋ dic̄. [qꝛ

neſciũt qd faciũt.] Dicit Nico. de lyra. Erant ibi aliq ſimplices ⁊ illitterati a ſacerdotib⁹ iudeoꝝ de cepti q pſequebant xp̄m zelo leg̃ et ꝓ iſt̃ orauit xp̄s Alij aũt erãt lit terati q ip̄m eſſe ꝓbabiliter cogno uerũt vel ↄgnoſcere debuerũt. ſed ex odio ⁊ inuidia fuerũt excecati ⁊ xp̄m pſecuti ſũt ad mortẽ ⁊ ꝓ illiſ nõ orauit dñs. D Scd̃m v̄bũ dñi in cruce fuit. qd̃ dixit latroni. [Hodie mecũ eris in p̄adiſo] In illo latrone ex ſerie euãgelij q̃tuor notãda ſũt ⁊ cõſiderãda. Primuz charitas fraternal'. qꝛ p̄xim. ſ. aliũ latronẽ xp̄m vitupantẽ redarguit dicẽdo ei vt habet in Luc. [Tu ne qꝫ deũ times q in eadẽ dãnatõne es] Scd̃m eſt corde ⁊ ore cõfeſſio ꝓprij pcti: ⁊ excuſatio xp̄i Vñ cõſe q̃nter dixit. [Nos q̃dẽ iuſte. nã di gna fact̃ recipim⁹ h̄ aũt nihil ma li geſſit] Tercio in eo magna fuit fides. Nã magna valde fuit ei⁹ fi des. eo ꝙ nec ꝓpt̃ acerbitatẽ pene quã ſuſtinebat. nec ꝓpter infirma corp̄is q in xp̄o videbat cõfeſſiõꝫ vere fidei dimiſit. ſꝫ firmiter corde credidit ⁊ ore cõfeſſus eſt ip̄m re gnatuꝝ in ſecula. Vere magna fu it fides ꝙ cõfitebat̃ eſſe dñm in p̄ petuũ regnatuꝝ eũ quẽ vidit ſecũ morientẽ ⁊ quẽ petrus negauerat q viderat euꝫ ſepiſſime miracula facientẽ. Quarto fuit fortis ſpes p̄cipiẽdi ab eo btĩtudinẽ q̃rũ vtrũ qꝫ innuitur p̄ h̄ qd̃ dixit ad ieſum [Dñe memẽto mei dũ veneris in regnũ tuũ] De h̄ facto latrõis lo q̃ns. b. Grego. xvij. moral'. ait. In cruce claui manus eius pedeſqꝫ li gauerũt. nihilqꝫ in eo a penis libe ruꝫ niſi cor ⁊ lingua remãſerãt in ſpirãdo deo totũ illud ei obtulit. qd̃ in ſe liberũ inuenit. vt iuxta h̄ qd̃ ſcp̄tũ eſt corde crederet ad iuſti ciã. ore cõfiteret̃ ad ſalutem. Tres autez v̄tutes q̃s ap̄l'us memorat ſubito replet⁹ grã et accepit latro ⁊ ſuauit in cruce. Fidẽ nãqꝫ habu it q regnatuꝝ deũ credidit quẽ ſe cũ p̄iter morietẽ vidit. ſpẽ habuit q regni eius aditũ poſtulauit. chari tatẽ qꝫ in morte ſua viuacit̃ tenuit q frẽm ⁊ collatronez ꝓ ſuo ſcelere morietẽ de iniq̃tate ſua redarguit hec ille. Et iõ meruit a dño audire illud toti⁹ amor̃ ⁊ grẽ v̄bũ [Amẽ dico ti. hodie m. er̃ in pa.] Et nõ accipit̃ ibi p̄adiſus ꝓ illo orto vo luptat̃ in quẽ poſuit dñs adam ⁊ euã a p̄ncipio. nec ꝓ celo empyreo ſꝫ ꝓ fruitõe btã quã habuerũt ſcti p̄res ſtati in deſcenſu xp̄i ad infe ros. Mox ei vt dñs expirauit ip̄e ſm aiaꝫ ad inferos deſcendit ⁊ ea dẽ die aĩa illius latronis illuc p̄ue nit ⁊ facta fuit p̄ticeps illius bea tifice fruitõnis cũ xp̄o ⁊ ſctis p̄ri bus in limbo vt ſic ſatiaret̃ in glia quã deſiderabat cũ eſſꝫ in pena et videret in maieſtate quẽ h̄ ↄfiteba tur poſitũ in infirmitate. Ecce q̃ꝫ pius ⁊ dulcis eſt ieſus q cito exau dit. cito ꝓmittit. ⁊ cito dat ⁊ pluſ q̃ꝫ petat̃. Quis g̃ deſp̄abit de tam pio exauditore. de tã celeri ꝓmiſſo re. de tã ꝓmpto redditore. ⁊ de taꝫ largo datore. Certe nullus deſp̄a bit q ſic h̄ latro deteſtari vult pctã ⁊ ſe toto corde ad deũ conuertere. Vñ dicit Ambro. Pulcrũ aũt da tur affectãde cõuerſionis exẽpluꝫ ꝙ tã cito latroni venia relax̃at̃. ci to igſcit dñs. qꝛ cito ille ↄuertitur et vberior eſt grã q̃ꝫ p̄catio. ſed eñ

dñs plus tribuit ꝙ̃ rogab̃. ille ete nim rogabat vt memor eſſet dñs ſui. Dixit aũt dñs. Amẽ dico tibi. Hodie mecũ eris in paradiſo. Uita em̃ eſt eſſe cũ xp̄o. ⁊ vbi xp̄s ibi re gnũ. Hec Ambro. ¶ Tercius verbũ fuit qđ ad mr̃em ⁊ diſcipu luz dixit. Ad mr̃ez q̇dē. [Ecce filius tuus. Ad diſcipulũ aũt. Ecce mat̃ tua] Cũ nãq; dñs ſtaꝫ in ara cru cis in anguſtia vicine mortis tunc fideliſſima mater q̃ eũ nũq̃ꝫ a pn cipio vſq; in finẽ deſeruit ei aſſiſte bat cũ ineſtiabili triſticia ⁊ mero re cordis ſup̱ tã miſerabili cõtritõ ne vnici ⁊ naturalis filij ſui. queꝫ diuit⁹ ſuſcepit miraculoſe genuit dei filiũ ⁊ inenarrabili amore dile xit. Quis iſtã eſtiare poſſꝫ magni tudinẽ doloris q̃ cruciebat̃ mitiſ ſimũ illud cor marie virgis ⁊ ma tris cũ ita ſtaret iuxta crucẽ ⁊ illaꝫ carnẽ ieſu ſctiſſimã quã tã caſte cõ cepit. tã dulcit̃ aluit. tã crebro am plexata ⁊ oſculatã fuit corporeis ocul' ſuis vidit poſt ſputoꝝ ſordeſ poſt alapaꝝ ictus. poſt flagelloꝝ p̱cuſſiones. poſt ſpinaꝝ pũctiões. diris clauis affixã ſtipiti crucis et ibi trib⁊ horis pẽdẽtẽ atrociſſime cruciari. Si ad ſolã eſtiatõnẽ mor tis ſic cõtremuerũt viſcera ml'ier̃ iſtius cui⁹ filiũ ſalomõ ſcidi iuſſit. vt dr̃. iij. Regũ. iij. Quãto maior fuit cõmotõ intra ſua ſctiſſima at q; caſtiſſima viſcera materna ma rie virginis. qñ coraꝫ oculis eius diſſecebat̃. ⁊ extendebat̃ ſacroſan cta caro filij dei q̃ intra eã tã dulci ter ſci ſpũs opatõe cõpacta fuit. ⁊ nouẽ menſib⁊ tã delectabilit̃ reqe uit. Fuit ãt interna paſſio dñi no ſtri vehemẽt̃ aucta ex aſſiſtẽtia ſibi cõpatiẽtis dilectiſſime ſue matris quã tã deſolatã ineſtiabili merore plenã ſub ara crucis ſtare vidit cõ ploſis manib⁊. lachrymoſ̃ oculis ⁊ q̃rula voce. propter qđ cũ iã pro pinqu⁹ erat morti adhuc ſue paſ ſionis ⁊ acerbiſſime mortis qua ſi oblitus cõpatiẽti matri ſic com paſſus eſt vt in vltimo ſpũ conſti tutus eã conſolaret̃. ⁊ de ea diſpo neret quõ hic manere deberet. q̇ꝛ eam alteri iohanni charo ſuo di ſcipulo cõmẽdauit dicẽs [Muli er ecce filius tuus. Et ad diſcipu lũ Ecce mat̃ tua] De hac chriſti ⁊ mr̃is ſue paſſiõe ⁊ ꝯpaſſiõe Aug. ĩ illa ſolẽni omelia ſup̱ ſtabat iuxta crucẽ dicit ſic. O dolores inexpli cabiles. O ineffabilẽ reciprocatio nẽ ſancti amoris. fili⁹ valde patiẽ ter et nimis patiebat̃. mater com paſſa eſt patiẽti vnigenito. filius cõpaſſus ẽ cõpatiẽti matri. Tãt⁹ ei fuit ĩpet⁹ paſſiõis dñi ieſu vt q̃ ſi torrẽs xp̄m patiẽtẽ ĩpleret dolor ⁊ inebriaret. ⁊ eo ĩpleto ĩ mr̃eꝫ ef flueret. q̃ ſilr̃ ĩpleta in ip̄m filium patientẽ paſſio quodãmodo redũ daret. ⁊ vbi putat̃ mr̃eꝫ miſcõie mag̃ miſcordẽ poſſe ĩueniri a fi delit̃ eã q̃rẽtib⁊ niſi iuxta crucẽ ie ſu. ¶ Qui g̃ eã ſibi ꝓpiciã in uenire deſiderat ibi eã q̃rat. ibi ri met̃ ſacris meditatõib⁊. pulſet de uotis p̄cib⁊. dicat ei hec et ſimilia. Memẽto dulcis dñã illi⁹ vene rãde ſtatõis q̃ corã btõ filio aſtiti ſti pẽdente ĩ cruce. reduc ad mẽo riã cordis cogitatões ⁊ ĩnocentis aĩe tue anguſtias q̃s tũc habuiſti Un⁹ ĩnocẽs ille vnigenit⁹ tu⁹ in ocul' tuis ĩmolat⁹ ẽ. cogita q̧ om nia pro pctõribus tolerare voluit

quoꝝ prim⁹ ego ſum. Ad te o vnica ſpes miſeroꝝ cõfugio. plenarie tibi meipm̃ et omnes neceſſitateſ meas recõmendo. et hodie in matrẽ et patronã oĩbus ꝑpoto. Noli pia mater ſpernere me propt̃ euʒ qui amore mei nud⁹ et dilacerat⁹ pendebat ante te. quõ nõ oñderet ſe creditis ꝓpiciã matrẽ ei q̃ eã ſic ſepe pulſauerit. aut quõ pia virgo ſe negare poſſet homi q̃ eam hoc mõ iuxta cruceʒ aggreſſus fuerit. vbi q̃ndam plena ſingultibꝫ ſtetit tota mr̃no affectu abſorpta. Cuʒ igit̃ vt ꝑdixi meſtiſſima mr̃ ſic ſtaret iuxta crucẽ filij. et eã ſaluator moriẽs ſtantẽ videret. et ſil' diſcipulũ quẽ diligebat btm̃ iohãneʒ. dixit mr̃i ſue. [Ecce filius tu⁹. Ad diſcipulũ autẽ Ecce mr̃ tua] q. di. ad matrẽ. tu me filio corpalit̃ priuaris. ideo tibi dilectũ amicũ tuũ in filiuʒ trado. vt de eius ꝑſentia meã interim abſentiã cõſoleris. eodem affectu ⁊ diligas eadẽ patiẽtia. ipm̃ ſupportes. eadẽ diligẽtia ſibi cõuiuas q̃ſi vnigenitus tuus eſſet. Et q̃ſi ad diſcipulũ diceretʒ. iohãnes tu me pr̃e ſpoliaris. et ego tibi mr̃em meã chariſſimã trado in mr̃em. quã eodem affectu dilige et venerare eadẽ cõfidentia. ab ea q̃cquid volueris poſtula. eandẽ beniuolẽtiã ab ea expecta quã ſolet vnigenitus a mr̃e ſua. Credit̃ nanqȝ ꝙ ioſeph tũc mortuus fuerit. al's dñs nõ feciſſet ſibi iſtã iniuriam ꝙ ſibi coniugẽ ſuã abſtuliſſet et eã alteri cõmẽdaſſet. ſed ex quo ioſeph mortuus fuit ⁊ dominus ab hoc ſeculo diſcedere voluit. et eã in hoc exilio poſt ſe derelinquere. ipam alteri cõmẽdauit. vt verecũdia virginal' tutorẽ haberet atqȝ patronũ ſub cui⁹ cura cõmodius hãc deduceret vitã. vt dr̃ ĩ ome. ſup ſtabat. ¶ Aptiſſime autem eã cõmendauit beato Johãni euãgeliſte ſm̃ Hiero. in ſmone Cogitis me. ideo. ſ. vt virgo virgini cohereret et deſeruiret officioſiſſime cauſa adoptõnis. Et ſubdit Hiero. Non eñ pudiciſſima virginitas alicui diſcipuloꝝ recti⁹ q̃ȝ virgini cõmendat̃. vt eſſet adinuicem grata ſocietas. et florid⁹ aſpectus. necnon et venuſtus cõuerſãdi vultus. vnavſqȝ alternatim pudiciciaꝝ ſplendore decoratus. Et videte quõ dñs hunc diſcipulum dilexit. et quõ ipm̃ in fine ſup̃ omnes alios etiã angelos honorauit in hoc ꝙ dilectiſſime mr̃i ſue marie cui poſt ſuã humanitatẽ omnẽ aliã creaturã ſeruificat. iohannem loco ſui in filiũ ſubrogauit. ⁊ ipaʒ ei in matrẽ nõ in dominã cõmendauit. Unde dic̃ Leo papa. Amorem quo eũ plus ceteris dilexit ĩ fine exhibuit. vt btũs iohãnes cũ gabriele archangelo ad cuſtodiaʒ matris dñi deputaret̃ vt archangelus cuſtodiret virginẽ interius ⁊ Johãnes exterius. ſed ille vt miſter. iohãnes vero vt filius. quem rex omnipotẽs tanto honore dignum eſtimauit etiã nos cũ omĩ diligentia honorem⁹. et tota mentis deuotione ipm̃ ſalutemus dicentes. Aue beatiſſime et ſanctiſſime iohãnes euãgeliſta floride virgo dilecte chriſti virginis fili⁹ benedictus tu in reuelatõibꝫ ſanctiſ ⁊ benedictus fruct⁹ oris tui amẽ.

G Quartũ verbuʒ quod circa horã nonam emiſit fuit. Hely he

ly lamaſabathani. quod eſt dictū. Deus meus de⁹ meus vt q̄d dereliq̄ſti me. Et illud protulit magna voce: non ex impatiētia aliq̄. quoniā nullam oīno habuit. imo in tota paſſione ſua nec aliq̄d ſignum impatiētie oſtendit. Unde dicit btūs Petrus. Dū maledicerer̄ nō maledicebat. dū paterer̄ nō cōminabat̄. Sed ꝑ hoc ꝙ ſic clamās dixit Deus deus me⁹ magnitudinem ſui doloris quē ꝓ nobis ſuſtinuit oſtendit. Hūanitas nanq̄ȝ tota fuit torrenti penalitatū immerſa. ita vt eius ſenſualitatē et omnes aīe vires excepta ſuperiori portōe rōis impetus paſſionū quaſi torrēs inebriaret ⁊ ſuꝑ repleret. et hoc nobis ſignificauit cū in cruce clamās dixit. De⁹ deus me⁹ vt q̄d dereliq̄ſti me. Nō eſt ergo derelictio illa referēda ad ſolutionē vniōis ꝑſonalis. ita ꝙ tunc hūanitas fuerit dimiſſa et a diuinitate ſeꝑata. dn̄s eñ nihil eorum que aſſumpſit dimiſit. Sed referēda eſt illa derelictio ad hoc ꝙ diuitas expoſuit hūanitatē paſſionibꝫ ſine defenſiōe et ꝓtectione ac ſi nō fuiſſet vnita. Unde ibi derelinquere eſt diuinitatē ſua potētia nō protegere hūanitatē a ꝑſequentibꝫ. Dicit eñ glo. Deus dicit̄ eū deſeruiſſe in morte. q̄ꝛ poteſtati ꝑſeq̄ntiū eum expoſuit. ſubtraxit ei ꝓtectōem ſed nō ſoluit vnionē. Et Caſſiodo. ſuꝑ ps̄. xxi. dicit. ꝙ illud intelligit̄ in ꝑſona chriſti homis q̄ derelictū ſe ſub interrogatōe teſtat̄. q̄ꝛ reuera manibuſ impioꝝ tradi nō poterat niſi maieſtatis potētia talia fieri ꝑmiſiſſȝ ſicut in euangelio dictuȝ eſt. Non haberes in me ꝑtātē niſi tibi data fuiſſet deſuꝑ. Idē vult magiſter ſentētiaꝝ in. iij. di. xxi. vbi dic. Fateamur deū q̄dāmodo illū hominē in morte deſeruiſſe. q̄ꝛ poteſtati perſeq̄ntiū eum expoſuit ad tps nō ſuā potentiā exercēdo illū defendit vt nō morerer̄. ſeꝑauit ſe diuinitas q̄ꝛ ſubtraxit ꝓtectōnem ſed non ſoluit vnionē. ſeꝑauit ſe foris vt nō eſſet ad defenſionem. ſed nō intus defuit ad vnionem.

H Quintū verbū Sitio. Et tūc crucifixores dabāt ei bibere vinū myrrhatū cū felle mixtū. Punitis eñ oībus aliјs ipſius membris reſtabat adhuc punire etiā linguā. quod factū eſt ꝑ illud amaꝝ vinū quod accepit non ad bibendū ſed ad guſtandū ſolum. q̄ꝛ ad penā lĩgue ſuffecit potū guſtare. Et vt recitat Nicola⁹ de lyra ſuꝑ Mat. Scribit̄ in quodaȝ libro qui apud iudeos intitulat̄ liber iudicū ordinarioꝝ. q̄ꝛ dixit ſalomon ꝓuer. vlti. Date ſycerā. id ē potū inebriantiū merētibus. et vinū his q̄ amaro aīo ſunt vt bibāt et obliuiſcant̄ egeſtatis ſue. ⁊ doloris ſui nō recordent̄ amplius. Jō ex hoc ſumpta occaſione ſeniores ſtatuerūt vt dānatis ad mortē darent vinū aromaticū ad bibendū vt paſſionē facilius tolerarēt. Et ĩ hieruſalē erāt matrone deuote ac cōpaſſiue. et ille hoc vinū dederūt ex deuotione. Judei autē nimia crudelitate moti hoc vinū datū ꝓ chriſto et aliјs duobꝫ crucifixis acceperūt ſibi. et loco eius poſuerūt acetū cum felle mixtū. q̄d dn̄s ſolum guſtauit. vt impleret̄ q̄d ſcriptum eſt pſal. lxviij. Dederunt in

eſcā meā fel. et in ſiti mea potaue/rūt me aceto. Circa qđ dicit Aug⁹. in ſermone de paſſione. Propinator fontiū potat̄ aceto. mellis dator cibat̄ felle. flagellat̄ remiſſio. cōdēnatur venia. illudit̄ maieſtas irridet̄ virtus. et largitor ymbrium ꝑfunditur ſputis. Et eſt notandū ꝙ licet dñs noſter tūc vere ſitiue/rit eo ꝙ vere ꝑ totius ſanguis ſa/crati ſui effuſionē ſiccatus habuit oſſa ſicut cremiū arefacta. ſm illđ ps. Aruit tāꝗ teſta virtus mea ⁊ oſſa mea ſicut cremiū aruerūt. Fuit em̄ ſanguis xp̄i q̄ſi exhauſtus ꝑ ſudorē ſanguineū et ꝑ extractionē ſanguinis in flagellatōe. coronatione. manuū et pedum affixone. et tādem in lateris aptōne. In cui⁹ ſignū vt dicit Nicola⁹ de ly. Poſt ſanguinē exiuit aqua ad oñdendū ꝙ corpus remāſit q̄ſi ex ſanguine arefactū. Putādū tñ eſt ꝙ nō di/xerit Sitio ad petēdū potū q̄ corpalem extingueret ſitī. qꝛ ſciebat ſe mox corꝑalit̄ moriturū. ſed dixit ſitio vt ꝑ guſtatōnē amarā potus puniret etiā linguā. ⁊ vt adimple/retur ꝑdicta ſcriptura Et etiā vt ꝑ hoc ſignificaret ardorē charitatis ſue ad nos que charitas fecit ipſum feruētiſſime deſiderare nr̄am ſalutē ſicut ſitiēs mlt̄o ardēti⁹ deſiderat potū ꝗ eſuriēs cibū. ꝗuis eī ante paſſionē petiuerit a ſe trāſferri calicē vt nō biberet illū. id ē paſſionē vt eā nō ſuſtineret. ſignificās nobis ꝑ hoc magnitudinē tūc future et de ꝓpinquo īminentis paſſionis ſue quā natura ve/hemēter horruit. epotato tamen ipſo calice. id ē conſūmata iam fe/re paſſione dixit. ſitio. volens ꝑ h ſignificare ꝙ tantus fuit amor ipſius ad nos. et ꝙ tante ſitiebat. i. tā vehementer ⁊ feruenter deſide/rabat ſalutē humani gener̄. ꝙ etiam paratus fuiſſet ſi opus foret adhuc maiora ꝓ nobis ſuſtinere tormenta. ¶ Sextū verbum fuit [Cōſummatū eſt] Poſtꝗ ei dulciſſimus dñs ieſus guſtauit a/cetū ſiue vinū myrrhatū. id ē cum myrrha que amariſſima eſt ⁊ cum felle mixtū dixit. Cōſūmatū eſt. hoc eſt ꝑfectū et cōpletū eſt teſti/moniū ſcripture que de me loq̄nſ dicit. Dederūt in eſcā meam fel ⁊ ī ſiti mea potauerūt me aceto. Et cōſūmata eſt oīs ſcriptura q̄ lo/quitur de me paſſuro. ⁊ conſūmatum eſt opus redemptōis hūani gener̄. Ecce quō caput noſtꝝ pro peccatis acerbitatē ſuſtinēs paſſionis vſqꝫ ad conſūmationē oīm ſcripturarū q̄ de ei⁹ paſſiōe erant patiēt̄ ꝑſeuerauit Ita ⁊ nos ſi huius capitis ſumus mēbra in omībus noſtris aduerſitatibꝫ virtutē ꝑſeuerantie ſeruemus. vt ad finē noſtrū ꝑueniētes mereamur ab eo recipe ſplendorē ſempiternum quem nullus adipiſci poterit niſi qui in bonis vſqꝫ in finē ꝑſeuerauerit ip̄omet hoc in euāgelio atteſtante. Septimū verbū dñi fuit in cruce pendentis. [Pater in manus tuas cōmēdo ſp̄m meū] Quāuis em̄ ſciuerit animā ſuam patri ſūme cōmendatā. paulo em̄ ante. hoc eſt poſt vltimā cenam dixit diſcipul̄ ſuis. [Venit p̄nceps mūdi huius] id ē ſathanas [et in me nō habet quicꝗ] Voluit tñ ī articulo mortis animā ſuā patri cōmendare. et hoc ad noſtrā eru/

ditionẽ .ſcȝ vt doceret nos qui terra ꝛ cinis ſumus vt diſcerem⁹ ſpiritū noſtrū tūc patris eterni manibus cōmēdare .ꝛ etiā vt tūc.ſ.in hora mortis noſtre totalius ꝛ feruenti⁹ cōuerteremus nos ad deū celeſtē patrē noſtꝝ. Ex quo nanqȝ ipſe q̄ peccatū nō habebat et q̄ deleuit noſtra crimia puriſſimū ſpiritū ſuū a puriſſimo corꝑe egredientē patris ſui manibꝫ cōmendauit.quanto magis nos qui terra ꝛ cinis ſumus.et in quibus mūdi princeps multa inuenit que ad ipm ꝑtinēt.i.peccata debem⁹ ſpm̄ nr̄m cōmendare manibꝫ oīpotentis dei benigniſſimi patris nr̄i ne ab huius mūdi ꝓncipe diabolo ī eius exitu de corꝑore cōprehendatur. Fecit aūt domin⁹ poſtea ꝑfectū et totale teſtamentū ſuū .et h̄ iteꝝ ad noſtrā eruditōȝ vt habes ſupius a principio materie d̄ paſſione vbi agit̄ de virtutibꝫ nob exēplatis in chriſti dn̄i paſſione. Et qꝛ illis ita ꝑactis nihil remāſit qd̄ anteq̄ȝ moreret̄ ꝑ nobis fieri oꝑteret. Ideo vt dicit Johes euāgeliſta[.] Inclinato capite tradidit ſpiritū [.]Itanq̄ȝ ille vt dicit Aug⁹ q̄ poteſtatē habebat ponēdi animam ſuā ꝛ iterū ſumendi eā. Ipſe enim dixit Joh.x. Nemo tollet a me animā meā ſed ego ponā eā. Et dic̄ Chryſ. Non anteq̄ȝ expirauit inclinauit caput .ſed incliauit caput vt expiraret. ꝑ que oīa indicat euāgeliſta quoniā omniū dn̄s ipſe erat. Et dicit Aug. Quis ei ita dormit qn̄ voluit ſicut ieſus mortu⁹ eſt quādo voluit. Quante ergo timenda eſt ptās iudicantis ſi apparuit tanta moriētis. Chriſto aūtē mortuo qꝛ paſceue erat vt non remanerēt corꝑa eoꝝ in cruce ſed tollerent̄ ex licētia pilati venerūt milites et fregerūt latronū crura Et cū vidiſſent iam ieſuȝ mortuū nō fregerunt eius crura. Sȝ vnuſ militū lancea latus eius aperuit. et continuo exiuit ſanguis ꝛ aqua. Ut ſm Chryſoſt. vulnus lateris chriſti eſſet oſtiū ſacramentorum. quia ſicut de latere primi ade dormientis in ꝑadiſo formata ē eua. ita de latere ſecūdi ade dormientis in cruce formata eſt eccl'ia .et etiā vt impleret̄ ſcriptura Zacharie.xij. Uidebunt in quem tranſfixerunt. Diuina ordinatione permiſſum eſt vt vnus militū ſacruȝ illud latus aperiendo perfoderet. Cuius teſtis eſt euangeliſta egregius Johannes dicens. Et vnus militū lancea latus eius aperuit. Super quo dic̄ btūs Auguſtin⁹. Uigilanti verbo euāgeliſta vſus eſt vt non diceret. latus eius perćuſſit aut vulnerauit. ſed aperuit vt illic quodāmodo vite oſtium panderet̄ vnde eccleſie ſacramēta manarent .ſine quibus ad vitam que vere vita eſt nō intratur. Unde ſubdit idem euangeliſta. Et cōtinuo exiuit ſanguis et aqua. Ille ſanguis in remiſſionē fuſus eſt peccatorū Illa aqua ſalutare temperat poculum. hec et lauacrū preſtat et potum. Hoc prenūciabat ꝙ in latere arche Noe oſtium facere iuſſus eſt: quo intrarent animalia que non erant tunc in diluuio peritura. quibus prefigurabatur eccleſia. Propt̄ h̄ ꝓma mlier

facta eſt de viri latere dormientis Et hic ſcd̄us adaȝ inclinato capite dormiuit in cruce vt inde formaretur coniunx. per illud qd̄ de latere dormiētis effluxit. O mors vnde mortui reuiuiſcunt Quid illo sanguine mūdius. qd̄ illo vulnere salubri⁹ Hec Aug. De hac etiā apertura et vulneratōe lateris xp̄i quidā deuotus loqn̄s ſic dicit. Dulciſſime et amātiſſime ieſu. me totuȝ trahe in cor tuū. et licȝ tortuoſitas pctōꝝ meorū impediat. tñ qꝛ illd̄ incōprehēſibili charitate dilatatū eſt et ampliatū. ꝛ tu q̄ ſolus es potēs facere mūdū de imūdo ꝯceptū ſemine. O oīm pulcerrime amplius laua me ab iniqtate mea. et a pctō meo mūda me. vt purificat⁹ ꝑ te ad te puriſſimū poſſiȝ appropinqre. ꝛ in corde tuo omībꝫ diebꝫ vite mee merear habitare ꝛ videre ſimul ac facere volūtatem tuam. Ad h̄ eñ ꝑforatū eſt latus tuū vt nobis ad h̄ pateat introitus. Ad h̄ vulneratū eſt cor tuū. vt in illa vita exterioribꝫ tribulatōibꝫ abſoluti in eo habitare poſſimus. nibilominus et ꝓpter hoc vulneratuȝ eſt cor tuū vt ꝑ vulnus tuū ſenſibile amoris inſenſibile vulnus noſceremus Qui eñ ardenter amat amore vulneratus eſt. quō amoris vulnus quodāmodo melius nobis oſtendi potuit niſi ꝙ nō ſolum corpus ſuū verūetiā cor ſuū vſqꝫ ad intima lancea vulnerare ꝑmiſit dñs noſter ieſus chriſtus. Quis ergo illū cuius cor ꝓ nobis tam acriter vulneratū eſt nō diligat. Quis tam ardentiſſime amātem nō reamaret. Amplectamur vulneratū noſtrū. cuius manus ꝛ pedes latus et cor tā acriter impij vulnerauerunt. Oremuſqꝫ vt cor noſtrū adhuc durū ꝛ impenitens amoris ſui vinculo et iaculo vulnerare ꝛ ſibi colligare digneť. ideȝ ipſe dñs ꝛ ſaluator noſter Qui cū patre et ſpiritu ſancto viuit et regnat vnus deus in ſecula benedictus. Amen.

In die ſancto paſce
Sermo. xxxix.

Maria magdalene et maria iacobi et ſalome emerūt aromata vt venientes vngerent ieſuȝ Math̄. vltimo ℞ Maria magdalena et maria iacobi minoris mater que ꝛ cleophe filia ꝛ vxor alphei. et Maria ſalome filia vxor ȝebedei. ꝛ mater iacobi maioris et iohānis euāgeliſte emerunt aromata. vt venientes ad monumentū vngerent corpus dñi ieſu. qd̄ de cruce depoſitū viderūt in ſepulchro reponi. Cū ei dñs in cruce pēderet voce magna clamabat d. deus meus deus meus vt quid dereliqſti me qd̄ ñ ita intelligēdū ē ꝙ tūc diuīitas ita dimiſerit hūanitatē ꝙ fuerit ab ea ſepata. ſȝ ſic intelligitur ꝙ in xp̄o diuīitas nō defendit hūanitatē in paſſione pluſ q̄ȝ ſi ei nō fuerit vnita. xp̄s eñ taȝ diram patiebatur mortē et ſic ignominioſe ac ſi homo ſolum fuerit ꝛ nō deus. vt patet per magiſtrū in tercio. di. xxi. Et hoc videntes fideles et dicte mulieres dubitabāt de eius diuītate ꝓtātes ipm puꝝ fuiſſe hoiēȝ et ñ deū. nec cito ꝛſurrectuꝝ a mortuiſ. ſȝ ſolū i

finali iudicio cū ceteris reſurrectu
rū. Sic ḡ deuote ille mlieres nō
dū verā fidē habebāt de xpi diui
tate et ei⁹ celeri reſurrectōe. ꝛ ideo
reuertētes a tumulo p⁹ chriſti ſe/
pulturā ꝛ xpi clauſurā ꝛ quem vi
uū dilexerāt mortuo ꝛ ſepulto ad
huc hūanitatꝭ officia exhibere vo
lentes corpus ſuū q̄ſi puri homi/
nis vngere diſponebāt more iu/
deoꝝ q̄ talia defunctis exhibebāt
Et propter hoc vt dic̄ glo. Statī
ſepulto dn̄o in paſceue q̄ꝫdiu licu
it opari. ſ. vſqꝫ ad ſolis occaſū vn/
genta pauerūt. vt Lucas tāgit. et
qꝛ propter breuitatē tp̄is eo ꝙ i/
minebat vacatio ſabbati in q̄ t'lia
nō licuit opari. imo nec cibos co
q̄re explere nō poterāt. ꝛ iō propt̄
mandatū in ſabbato a veſpa vſqꝫ
ad veſpam ſiluerūt. i. q̄euert̄. mox
autē ſabbato trāſacto. ſ. occidente
ſole vt opandi licentia redijt feſti/
nauerūt emere p'la aromata. vt h̄
dicit Marc⁹. vt veniētes mane ſe
q̄ntis diei vngerēt ieſū. L
Ubi docemur q̄ꝫ magni meriti ſīt
pietatis opa apud dn̄m. Iſte em̄
mlieres licꝫ de dn̄o ieſu nōdū pfe
ctam fidē habuerūt. tn̄ opus ſibi
pietatis vt mortuo impēdere vo/
lentes meruerūt videre nō ſolum
angelos qd̄ de nullo apl'oꝝ legit̄
tūc factū. ſꝫ etiā prime fuerūt q̄ ſa
cro referēte euāgelio viderūt mor
tis triūphatorē xp̄m dn̄m. Per h̄
etiā ꝙ iſte mlieres ſm legꝭ māda
tū p ſabbatū ſiluerūt docemur ꝙ
etiā in bonis opibus nō debem⁹
pcedere ad libitū noſtꝝ regula di
uine legis ptermiſſa. ſꝫ omīa or/
dinate facere debemus ſm legeꝫ
dei. ¶ Nota etiā de nūero illarꝫ
mulieꝝ ꝙ fuerūt pl'es q̄ꝫ tres. nā
Lu. dicit. ꝙ cū eis fuit Iohāna vx
or cuſe pcuratoris herodis q̄ xp̄o
crediderat. ꝛ alie que de galylea ve
nerāt cū ieſu miniſtrātes ei. Mar
cus aūt alijs tacitis ſolū tres no
minat. qꝛ ille ſicut coueniebant in
noīe ita ſingularē deuotōeꝫ habe/
bāt ad xp̄m. Math. ſolū nomīat
duas. ſ. mariā magdalenā ꝛ alte/
rā mariā. nō tn̄ negat alias ibi fu
iſſe. Sed Iohā. ibi dicit ꝙ maria
magdalena venit ad monumētū
omībꝫ alijs tacitis. Quia vt dicit
Aug. Licet ipa ſola nō venerit. tn̄
propter feruentē amorē iohes eā
ſolā noīat. et ex eadē cauſa omēs
euāgeliſte eā noīant [Et valdē ma
ne vna ſabbatoꝝ] i. prima die ſep
timane q̄ nūc eſt dn̄icus dies. ſab
batū em̄ aliq̄n capit̄ p ſeptimana
ſicut Lu. vi. Ieiuno bis i ſabbato
Et vna capit̄ in ſcriptura p pma.
Un̄ Gen̄. j. Factū eſt veſpe ꝛ ma
ne dies vnus. i. pmus. [Ueniūt
ad monumentū orto iā ſole] Ut
dicit Aug. in de conſenſu euāgeli/
ſtaꝝ. Illud nō eſt ſic intelligēdū
ꝙ mlieres cū venerūt ad monu/
mentū ꝙ tūc fuerit ſol corpaliter
ortus ſup emiſperiū noſtꝝ ſeu ſu
p terrā. ita vt nō poſſet videri cor
pus ſolis. ſed venerūt cū celuꝫ ex
pte oriētis incepit albeſcere. quod
fit cū ſol appropinq̄t ad orizontē.
qꝛ tūc emiſperiū ſupius ꝛ aerꝭ ſu
perioris ptē illumīat manētibꝫ ad/
huc tenebris ſup terrā. Et iō dicit
Ioh. [ꝙ venerūt cū adhuc tene/
bre eſſent] quia appropinq̄nte ſo
le ad ortū aliq̄ tenebraꝝ reliq̄e ſīt
adhuc ſupra terrā. et tanto mino
res q̄nto magiſ orit̄ lux. Hoc etiā

vult Lu. d. [q venerūt diluculo] Od ſm Hiero. eſt mediū int̄ tenebras ꝛ diei claritatē. Et h̄ etiam vult hic Marc⁹ dicēs. [Et valde mane ꝛc. M Solet q̄ri an maria mater dn̄i cū ceteris mulieribꝫ venerit ad ſepulchrū. ꝛ an vt alie aromata p̄parauerit. Rn̄det q h̄ in nullo euāgelioꝝ legit̄. Pie tn̄ credit̄ q nulla aromata p̄pauit nec cū alijſ venerit ad monumentū ad vngēdū ieſū que firmiſſima fide ſciebat illud ſctiſſimū corpuſ aromatibꝫ nō indigere, eo q in ſepulchro nō putreſceret. qꝛ deitati vnitū fuit et celerit̄ reſurrecturuꝫ. Uel forte iō nō venit ad ſepulchꝝ qꝛ ceteris eūtibus ad ſepulchꝝ filius eius reſurgēs a mortuis ei iā apparuit. et eā de ſua reſurrectiōe letificauit. Pie em̄ credit̄ q ei ſe p̄mo manifeſtauerit ip̄am in h̄ preceteris honorādo. qꝛ ip̄a p̄ ceteris in morte ſua maiori dolore pfuſa fuit. Secūdo qꝛ ſup oēs alios homines maiori fulgebat v̄tute ꝛ artius eū amabat. Tercio qꝛ int̄ oēſ q̄ aderant in hierl̄m in ſolo ei⁹ ſacroſctō virginali corde firma māſit fides de xp̄i diuītate. Ip̄is em̄ diſcipul' dubitantibꝫ in paſſiōe et morte ip̄a nullū dubitatōnis motū habuit. Sed vt vult Aug. d q̄ſtionibꝫ noui ꝛ veteris teſtamēti. Ip̄a tūc āmirata fuit ꝛ quodāmodo ſtupefacta de h̄ q verus deuſ ꝛ hō tā ignominioſe tractabatur. Quarto qꝛ ip̄a ſup om̄s alios homies cū maiori deſiderio expectabat ei⁹ reſurrectōeꝫ. Dignū igit̄ videt̄ q q̄ ip̄m natū p̄mo latrie cultū adorauit etiā p̄mo reſpiceret egreſſum ab inferis. vt ſic ei⁹ daret̄ finis ſingultibꝫ. cui⁹ cor doloris gladius pforauit. Cōſiderād⁹ eſt illaꝝ mulieꝝ feruēſ amor ad chriſtū. qꝛuis enī Joſeph ꝛ nicodem⁹ ſepeliuerūt dn̄m cū aromatibus ſicut ſcribit̄ in euāgelio [q Nicodem⁹ attulit mixturā myrrhe et aloes q̄ſi libras centū] ille tn̄ mulieres adhuc antea voluerūt vngere. ꝛ hoc vēit ex amoris magnitudine. Conditio em̄ veri amātis eſt vt magis eligat ip̄e ꝓpriū obſequiū amato īpēdere q̄ꝫ q ali⁹ impēdat. Itē naturalit̄ horribile ē videre mortuū ꝛ ptractare illum in monumēto. ſed amor ī iſtis mulieribus vicit fragilitatem nature. Itē nō retraxit ſuſpitō fetorꝫ mortui corp̄is. nec cogitabāt p̄mere q tā magnū erat ſaxū ad monumētū aduolutum. nec timebāt ad ſepulchrū poſitos cuſtodes. h̄ totū fec̄ feruēs amor ad xp̄m. vt d illiſ nihil cogitarent. aut ſi cogitabant de reuolutōe lapidis tūc amor in eis ita ſpem erigebat vt nō deſiſterēt. Amor em̄ facit amātē bōe ſpei vt nihil r̄putet impoſſibile. credit oīa parata q̄ amorꝫ deſiderio ſuffragant̄. N Seq̄tur [Et dicebant adinuicē. Quis reuoluet nobis lapidē ab oſtio monumenti] Uiderunt enī in ſepultura dn̄i q magn⁹ lapis aduoluebat̄ ad oſtiū monumenti quē ſciebāt ſe nō poſſe reuoluere. qꝛ erat magn⁹ valde. Et ergo volentes introire ad corpus dn̄i vngendū dixerūt venien do. [Quis reuoluet nobis ꝛc. Et reſpiciētes viderūt reuolutū lapidē] quē ip̄e nō poterāt reuoluiſſe. [Erat q̄ppe magnus valde. [Sꝫ angelus domini deſcendit de celo. et reuoluit lapidem] vt dicit Matheus. Et vt dicit gloſa Be/

de. reuoluit non vt egreſſuro ia/
nuas apiat. ſed vt egreſſum ei⁹ iã
factũ pãdat .qui etiã mortal' clau
ſo virginis vtero naſcẽdo potuit
mundum introire.ipſe iã immor
talis de clauſo ſepulchro exire po
tuit reſurgẽdo. Et Auguſt. dicit ꝙ
clauſo manẽte tumulo xp̄s exiuit
ſubtilitatis dote collata ſuo corpi
glioſo. ¶Moralr iſte lapis deſi
gnat pnie pondus .ad quod inci/
piẽtes cũ cõuerti ad deũ incipiũt
timere incipiũt ne poſſint inchoa
tã penitentiã cõſũmare .iõ dicunt
ingemiſcẽtes. Quis reuoluet no/
bis lapidẽ ab oſtio monumẽti.i.a
corde in q̃ xp̄s deſiderat ſepeliri.
ſ; nõ debent diffidere nec retroce
dere. ſ; pcedere cũ his mlierib⁹ ꝛ vi
debũt cit⁹ lapidẽ reuolutũ. De/
ſcẽdet aũt angel⁹ dñi de celo. i. g̃/
tia ſpũſſcti q̃ lapidẽ reuoluet. q2
totũ põdus pnie ſubleuabit. Ip
ſe em̃ dñs ait Mat. xi. Iugũ eni;
meũ ſuaue eſt et onus meũ leue. ꝛ
Prouer. xxiiij. dr. Equus pat⁹ ad
diẽ belli .dñs aũt ſalutẽ dabit. Et
Ber. Subito pcedenti õ vmbra
ad ſolẽ. de ocio ad laborẽ q̃ue vi/
det' om̃e qd̃ incipit. ſed poſtq̃ ab
his diſſueſcere ꝛ ad alia pauliſper
aſſueſcere vſ⁹ tollet capit ꝛ difficl'
tatem. ꝛ inueniet facile qd̃ ipoſſi/
bile eſſe putabat. O Pro
ſeq̃ntib⁹ nota ꝙ ſm Bedã. monu
mentũ dñi fuit dom⁹ rotũda de
ſubiacenti petra exciſa. tãti ambi/
tus vt dicit Remigi⁹ vt vix decẽ
capet hoĩes .et tante altitudis vt
erect⁹ exiſtẽs in pauimẽto vix poſ
ſet culmen attigere .ab oriẽte ha/
bebat itroitũ cui magnus lapis
ſuppoſit⁹ erat pro oſtio ad dexte/
rã ingredienti.i.a pte aq̃lonari e/
rat exciſum ſepulchrũ dñi de eadẽ
petra. ſeptẽ pedum in lõgitudine
tribus palmis alti⁹ cetero pauim̃
to eminens ſm magiſtr̃ hyſtoria
rum q̃ſi ſarthofagus ſuppoſitus
pauimento. Uel in illo pariete lo
culus factus erat ſicut fit in mur;
domorũ ad reponendũ vtenſilia.
cuius patulũ nõ deſuper ſed al/
tare verſus meridiẽ erat vñ cor/
pus domini inferebat'. [Introeũ
tes ergo mulieres in monumen/
tũ]id eſt in domunculã illã in pe/
tra exciſſam in qua fuit loc⁹ dñici
corporis. Nam an te oſtiũ domũ
cule poſitus fuit ille lapis [Uide
rũt iuuenem] id eſt angelũ in for
ma iuuenili [ſedentẽ in dextris]
id ẽ ad dexterã ingredientiũ vbi e/
rat loculus ſepulchri ex latere aq̃
lonari .vel ſedebat ad meridianã
partem loci vbi poſitũ fuit corp⁹
domini. quod ſm Bedã ſupinu;
iacens caput habuit ad occidentẽ
et ſic dextrũ latus neceſſe erat ha
bere ad auſtrũ. Ad quam partem
loculi ſedit angelus [coopertum
ſtola]id eſt veſte candida [et ob/
ſtupuerũt] propter reuolutione;
lapidis et propter vacuitatẽ ſepul
chri. ac propter apparitõnem an/
geli in forma iuuenis . et propter
conditionẽ loci qui diſtabat a ci/
uitate. et circa quẽ puniebant' rei.
¶Diceret aliquis. Matheus di/
cit [ꝙ angelus ſederat ſuper lapi
dem reuolutũ. Et marc⁹ dicit [ꝙ
introeuntes viderũt eũ intra mo
numentũ. [Lucas vero dicit [ꝙ
ſteterunt iuxta illas duo viri]id
angeli in forma virili [et in veſte
fulgenti] Johannes vero dic' [ꝙ

maria magdalena vidit duos angelos ſedētes. vnū ad caput. aliū ad pedes vbi poſitū erat corp⁹ ieſu.] Et ſic poſſet alicui videri ꝙ euāgeliſte int̄ ſe nō cōcordent.

¶ Pro cōcordātia nota hyſtoriā reſurrectōis ſm̄ Mgr̄m hyſtoriarum ꝛ Symonē de caſſia ꝛ alios Nam mlīeres veniētes ad ſepulchrū inuenerūt lapidē reuolutum ab oſtio monumēti. i. domuncule exciſe in petris ītra quā domūculā fuit locus dn̄ici corꝑis vt ꝑdixi. Et viderūt angelū ſedentē ſuꝑ lapidē. de q̄ loq̄tur Mat. Qui angelus cū poſt cetera verba dixiſſ; eis. [Venite et videte locū ꝛc̄.] Ipſe introierūt domunculā. ꝛ añ latus dextrū ſeu meridionalē ꝑtem loculi dn̄ici [viderūt ſedentē angelū cooꝑtū ſtola cādida] De q̄ hic loquit̄ Mar. Qui poſt alia ꝟba dixit eis. [Ecce locus vbi poſuer̄t eū. Et cū mente cōſternate eſſent ꝛ ſtupefacte] ſeu ꝯturbate de hoc ꝙ corpus dn̄i nō inuenerūt. tunc vt dicit Lu. [Duo viri] . i. āgeli ī forma virili et habitu [ſteterūt iuxta eas ī habitu fulgēti. et dicebāt ad eas. Quid q̄ritis viuentē cū mortuis. nō eſt hic ſurrexit. Recordami q̄liter locutus eſt vobis. Ipſe autē mlīeres poſt hec ꝟba exierūt cito de monumento cū timore et gaudio magno nūciare diſcipulis Et oīa viſa in ſepulchro ꝛ audita ab angelis nūciauerūt illis. xi. ꝛ alijs oībus. ſed apl̄i nō crediderūt illis. imo viſa ſunt eis ꝟba mlīeꝝ illaꝝ q̄ſi deliramenta. Maria ꝟo magdalene q̄ amabat ardenti⁹ ardentioꝛib; amatoꝛib; ex diſcipulis allocuta eſt petro. ſ. et iohi dicens et habet̄ Johā. xx. Tulerūt dn̄m meū et neſcio vbi poſuerūt eum. Petrus igit̄ et iohānes currebāt ad monumētū. ꝛ mlīeres iteꝝ cū eis reuerſe ſunt credentes ſe aliqđ certius cū apl̄is inuenire poſſe. Et cum nihil preter illud inuenirent illis duob; apl̄is recedentibus et ipe pariter receſſerūt. lento tñ pede ꝑ triſticia ꝗdientes ꝑter mariā magdalenā q̄ amoris cathena ligabat̄ nō abſcedebat a ſepulchro ſed ſtabat ad monumētū foꝛ; plorans. et dū fleret inclinauit ſe ꝛ ꝓſpexit ī ſepulcrū. et vidit duos angelos in albis ſedētes. vnū ad caput et aliū ad pedes. vbi poſitū erat corpus ieſu. Qui dixerunt ei. Mulier q̄d ploꝛas. Poſt auertēſ vultū ab angelis cōuerſa retroꝛſū vidit ieſum ſtantē credēs eū oꝛtulanū dicebat ei Dn̄e ſi tu ſuſtuliſti eū dicito mihi vbi poſuiſti eū ꝛ ego tollā. Quā cū dn̄s ꝓꝓrio nomine noīauit ſtatim agnouit eū. ꝛ vt ſolita fuit ad pedes dn̄i appropinq̄uit vt tāgeret. Cui ieſus ait. vt in Johāne habet̄. Noli me tangere P⁹q̄ ꝟba ab ocul̄ ei⁹ diſparuit. et ipa de reſurrectōne credula ꝛ iocūda ſtatim relicto ſepulchro feſtiauit ad apl̄os. vt iuſſa dn̄i ꝛ magiſtri ſui ꝑficeret. Et reuertēdo a ſepulchro ſuas cōſocias in itinere inter ſepulchrū et hierl̄m conſternatas modo lēto ꝗdientes veſtigio adinuenit. et eis quō dn̄m viderit nunciauit. Et cū ſic verſus hierl̄m ambularēt. occurrit eis ieſus et tenuerunt pedes ꝛ eū adorauerunt Et de illa apparitōe loq̄t̄ Math. Sic ḡ ſcte mlīeres bis venerunt ad monumētū ipo mane paſce. et

bis venerũt ad apl'os. Et in pͥmo aduētu viderũt angelũ ſedentē ſu pͣ lapidē reuolutũ. de q̄ loqͥᷣ Ma theus. Et etiã intra domũculã vi derũt iuuenē ſedentē i dextris. vt dicit Marc⁹. Et ſtatim poſt h̄ vi derũt duos iuxta ſe ſtātes ītra ſe/ pulchrũ vt dicit Lu. Et tũc vene/ rũt ad apl'os vt dič Lu. Deīde cũ reuerſe fuiſſent ad ſepulchrũ cum Petro et ioh̄e vidit maria magd. duos ſedētes vnũ ad caput ꝛc. et vidit dominũ in orto. Et de iſtꝭ vi ſiōibꝫ loquiᷣ Joh̄eſ. Que feſtinās inuenit cōſocias ſuas in via. ꝛ tūc iteꝝ apparuit eis dñs. Et de illa viſione loqᷣ math. Et tũc ſcd̄ario venerũt ad apl'os. qꝛ in pͥmo ad/ uentu nũciauerũt eis viſionē āge loꝝ. ſed in ſcd̄o reſurrectiōem dñi. ꝛ apparitōes eis factas retulerᷣt. Sic pꝫ ꝙ licꝫ inᷣ euāgeliſtas pͥ ma facie apparere poſſet aliq̄ di/ uerſitas. tñ in ỽitate nulla eſt iter eos diſcordia. ſed qđ vnus obmit tit alter ſupplet. Et q̄libet ỽitateꝫ dicit et om̄es ſimul pfectā ꝛ com pletā [Qui dic illis. Nolite expa ueſcere] ac ſi dicat ſ'm Grego. in ome. Paueant illi q̄ nō amāt ad uentũ ſupnoꝝ ciuiũ. Uos aũt no lite timere meã p̄ſentiã qꝛ veſtrũ conciuē videtis. [Jeſũ q̄ritꝭ naza/ renũ crucifixũ ſurrexit nō ē hic]. i. ſ. pͣ p̄ſentiã carnis. vt ait Gre. q̄ nuſ q̄ͣ deeſt pͣ p̄ſentiã maieſtatis [Ec ce locus vbi poſuerũt eũ]. q. d. Si mihi nō creditis vacuo credatis ſe pulchro. Propᷣ hoc eni reuolui lapidē. nō vt ipe exiret ſed vt vob oſtenderē locũ corpis vacuatum. ¶ Et nota ꝙ angel⁹ volēs nũ ciare mľieribꝫ reſurrectōeꝫ dñi pre miſit eis paſſiōem dicēs. [Jeſũ q̄ ritis nāqꝫ nazarenũ crucifixũ] Et pͣ hoc ſignificauit nob ꝙ inᷣ gau/ dia reſurrectōis debem⁹ mēorari amaritudinē paſſiōis. ppᷣ hoc et hodie diſcipuli obtulerũt dño pͣtē piſcis aſſi ꝛ fauũ mellis. Nā pͣ fa/ uũ mellis intelligim⁹ reſurrectō nis dulcedinē. ꝛ pͣ piſcē aſſum xp̄ꝫ in cruce paſſum. q̄ ſil' comedere de bem⁹ nō ſolũ cogitādo ſꝫ opeimi tādo vtrũqꝫ. Primo paſſionē pͣ aliqualē corpis maceratiōꝫ ꝛ caſti gatōem et pͣ patiētiã et pͣ alias ỽ/ tutes nobis in xp̄i paſſiōe oñſas. Scd̄o reſurrectōꝫ qꝛ dñs ſurrexit a morte ad vitã corpis. Si ita ſpe ram⁹ nos reſurrexiſſe pͣ pniam a morte pcti ad vitā iuſticie gaudea mus ꝛ cogitem⁹ ꝙ dñs ſurrexit ad vitã imortalē. ita ꝛ nos caute ambulemus ne relabamur ne no bis deterius cōtingat [Sed ite di cite diſcipulis ei⁹ et petro] Hiero. qꝛ indignũ iudicabat ſe diſcipulũ eo ꝙ negauit mgr̄m. ſꝫ pctā p̄teri ta nō nocent qñ nō placēt. Et Gre go. dicit. Angel⁹ petꝝ vocat ex no mie ne deſpet ex negatōe [Quia p̄ cedet vos in galyleā ibi eũ videbi tis ſicut dixit vobis]. i. ſ. iminente paſſiōis ſue tpe. Mat. xxvi. Gre. in ome. Uñ dꝛ de redēptore nr̄o [Precedet vos i galileā] Galilea nāqꝫ facta trāſmigͣtio iterp̄tatur. Saluator ei nr̄ iā de paſſiōe ad re ſurrectōeꝫ. de morte ad vitā. a pēa ad gl'iaꝫ trāſmigͣuit. Et poſt reſur rectōneꝫ a diſcipul'i galilea videᷣ. qꝛ et nos reſurrectōis ei⁹ gl'iaꝫ p⁹ leti videbim⁹ ſi mō a vicijs ad ỽ tutũ celſitudinē trāſmigͣm⁹ ¶ Et notādũ ꝙ ex euāgelijs colligiᷣ ꝙ

o

dñs pter illas apparitões poſtea factas z pter iſtas de qbus euãgeliſte nõ loquunt in hodierna die. qn q̃eſ appuit ad fidē ſuā corroborādā in cordib fideliū ſuoꝝ. Naꝫ prio marie magdalene cū ipſa ad monumētū fleret. et corp⁹ eximie generatōis inde ſublatū crederet dñs ſub ortulani ſpē appuit q̄ tñ ex qualitate vocis ſue ꝟe agnouit ꝙ erat ieſus nazaren⁹ idē ī nūero q̄ a iudeis crucifix⁹ fuit z q̄ ipam a ſeptē demonijs liberauit. Secūdo mlierib q̄ audito angeloꝝ teſtimonio q̄ nō ſolū ꝟbo ꝯſolāte ſed etiā habitu fulgēte, glia triūphātē annūciauerūt cū d ſepulcro ̄ruertebant ſe oñdit z eas d ſua reſurrectōe letificauit. Tercio petro propter abnegatōeꝫ ſingularit triſti z meſto dñs ſe māifeſtauit. Quarto duob diſcipul ī emaus eūtib z de ipō loqntib dñs ſe ꝯiūxit. et cū eis ītrās ī cena recubuit. vbi ex q̄dā mō ſpāli fractōiſ pāis quē antea cū diſcipul ſuis māducās exercere ſolebat apti ſt ipoꝝ oculi. et ipm cog̃uerūt. Quīto ad diſcipulos ꝯgregatos in credendo tardoſ clauſis ianuis ſubintrauit. De q̄rū tarda credulitate ait Grego. in ome. xxi. ſup euāgelio. ꝙ ī ſurrectionē dñicā tarde crediderūt nō tā illoꝝ īfirmitas q̃ꝫ nr̃a vt ita dicaꝫ futura firmitas fuit. Ipa nāqꝫ reſurrectio dñi dubitātib p multa argumēta mōſtrata ē. q̄ dū legentes agnoſcim⁹ q̄d aliud q̃ꝫ de illoꝝ dubitatōe ſolidamur. ¶ Et nota ꝙ ī euāg. nō legit ꝙ poſt pmū diem eis apparuerit niſi q̄nquies vt dic Aug. ī de ꝯcordia euāgeliſtaꝝ Sexta eni fuit ī octaua die vbi vidit eū thomas. Septia ad mare tyberiadis. Octaua ī mōte galylee. Nona ipis ꝯueſcentib vt dicit Mar. Decima ī aſcēſiōe ī monte oliueti. ſꝫ nō ſūt oīa ſcpta vt ioh eſ fatet. Crebra ei erat cū eis ꝯuerſatio añ aſcēſiōeꝫ. z h ad cōſolatōem eoꝝ. Et vidr ꝙ ī hierl'm ipis latitātib p timore iudeoꝝ ſel vl bis ab eis viſus ē ad ꝯſolatōꝫ eoꝝ. In galilea ꝟo nō clā nec ſel aut bis tm̄. ſꝫ cū mlta ptāte oñſiōꝫ ſui fecit pbēs ſe eis viuuꝫ p⁹ paſſionē ſuā ī mult argumētis z ſignis vt Lucaſ teſtat ī actib. Propt q̄d z apl's. ſ. ad Choꝝ. xv. dicit. ꝙ viſus ē pl⁹ q̃ꝫ q̄ngēt fratrib ſil. deīde viſus ē iacobo. d q̄b apparitōib ī euāg. n̄ hr. Q Circa apparitiōes xp̄i q̄rit q̃re xp̄s nō cōtinue ꝯuerſat⁹ ē cū diſcipul ſuis p⁹ reſurrectōeꝫ. illud ei fuiſſet eis magna ꝯſolatio. Rñdꝫ ſan. Tho. in tcia pte ſūme ꝙ dñs voluit diſcipul circa reſurrectōeꝫ ſuā duo dclarare. Primū erat ꝟitas reſurrectiōis. z ad hoc ſuffecit ꝙ pluries eiſ apparuit z cū eis familiarit locut⁹ fuit z comedit z bibit. z eis ſe palpādū pbuit. Scdm eis manifeſtādū fuit glia ī ſurrectōis. ſ. ꝙ reſurrexit ad vitā īpaſſibilē z immortalē. z ad h māifeſtādū valuit vt nō cōtinue cū eiſ ꝯuerſaret ſicut p⁹ fecerat. al's forte ī errorē ducti fuiſſēt vt crederēt ipm reſurrexiſſe ad vitā quā priuſ habuit. Cōſolatōꝫ āt eis d ꝯtinua pñtia ī alia vita pmiſit. ſm illud Joh. xvi. Iteꝝ vide. vos z gaude. cor veſtꝝ zc. ¶ Scdo q̄rit ex quo corp⁹ dñi p⁹ reſurrectōꝫ fuit clarificatū q̃re non oñdit diſcipul ſuis claritatē p⁹ reſurrectōꝫ. Rñdetur

ſm ſã.tho.vbi.ſ. Q: dñs pcipue voluit oñdere p⁹ reſurrectõẽ ſuaȝ diſcipul' ſuis q idē ipe eſſet q̃ mortu⁹ fuerat.ꝛ ad h necariũ fuerat vt ſe eis oñderet ĩ eadē forma ĩ q̃ pus cũ eis ꝯuerſat⁹ fuerat ne ali⁹ appereret.ĩmutatio eĩm ſm aſpcm̃ maxime diuerſitatē oñdit.ſi ḡ eis ſuã claritatē oñdiſſȝ potuiſſȝ alit̃ appuiſſe q̃ȝ p⁹. Itē vt p viſũ cogſceret eē eũdē vt pri⁹ int̃ eos ꝯuerſat⁹ optuit vt diſticte attēderent ꝛ cogſceret effigiē faciei ſue. quõ eĩm al's p viſũ cognoſſent eũdē fuiſſe. Hoc aũt non potuiſſet feciſſe niſi ſolũ colorē ſue faciei ꝛ ñ claritateȝ ĩpis oñdiſſȝ. Vñ Aug. ad oroſiũ. In gl'ificata carne dñs reſurrexit. ſȝ noluit ĩ illa claritate diſcipul' apparere.qꝛ nõ potuiſſent ocl'i tãtã claritatē pſpicere. Si eĩ añq̃ȝ moreret̃ p nobis ꝛ reſurgeret qñ trãſfigurat⁹ ē ĩ mõte diſcipuli eũ videre nõ potuerũt.q̃nto mag' clarificata carne eũ videre nõ potuiſſet.

In die Paſce Ser. xl.

Sicut chriſtus

ſtus ſurrexit a mortuiſ p gl'iam pr̃is.ita ꝛ nos in nouitate vite ãbulem⁹. Ro.vj. R Pro q̃ notãdũ q ſic aĩa eſt vita corpis ſic charitas ē vita aĩe. Et ſic ſepatio aĩe a corpe ē corpal' mors.ſic ſepatio gr̃e ab aĩa ē ſpũalis mors.ꝛ h fit pꝑter pctm̃ mortale p qd ſpũal'r morit̃ hõ. ꝛ ſicut reunitio aĩe ad corp⁹ ē reſurrectõ corpal'.ſic iterata ĩfuſio gr̃e ꝛ deletio culpe p cõtritiõeȝ ē ſpũal' reſurrectio aĩe d morte pctĩ ad vitã iuſticie. Scdo notãdũ q duplex ē reſurrectio corpal'.ꝛ ſilr duplex eſt reſurrectio aĩe ſeu ſpũal'. Pria reſurrectio corpal' ē ĩpfecta.vt cũ aliqs reſurgit ad vitã mortalē.ita vt iteꝝ poſtea moriat̃ quēadmoduȝ factũ fuit d lazaro ꝛ aliĳs a xp̄o ꝛ ceter' ſctis reſuſcitat'. Et etiã d iſt' q̃ cũ xp̄o reſurrexert̃.vñ Augu. in ep̄l'a ad euodiũ. Scti q̃ cũ do reſurrexert̃ pacto ſuo teſtĩonio ĩ t̃re puluerē r̃dier̃t.ꝛ illa ſic̃t r̃ſurrectõ nē aĩe ĩpfectã.vt cũ aliqs ill' diebꝫ p ꝯtritõẽ ꝛc̃.ſurrexit a morte pcti ad vitã iuſticie ꝛ gr̃e.ꝛ nũc h paſcali tpe r̃uertit̃ ad eadē pctã ſic canis reuertit̃ ad vomitũ ſuũ.ꝛ ſic iteruȝ morit̃ ſpũal'r.ꝛ ſepe p totũ ãnũ iacet ĩ pctis ſuis mortu⁹ ꝛ ſepultus De qbꝫ i ſnĩa d. Ber̃ .i. ſer.pñt' feſtiuitat'. O amatores ſecl'i.o ĩimici cruc' xp̄i qui⁹ ĩuanũ accepto nomĩe dicimĩ xp̄iani. xp̄o ad vos vēturo paſt' hoſpitiũ ꝯfitētes cũ gemitu caſtigãtes corpa.eleoſynas ĩpēdētes.vt qd ḡ ſuſceptũ minuit' imo exire cõpellitis neqcias admittēdo tãq̃ȝ min⁹ reuerētie ꝛ honoris debeatur xp̄o ſuſcepto q̃ȝ adhuc futuro ſeu ad vos vēturo. ex tanq̃ȝ min⁹ exigat reuerētie reſurrectõis tps q̃ȝ paſſiõis. Audiſtis in ꝓꝛibꝫ ſ mõibꝫ q ad verã ꝯtritõẽ reqrit̃ dolor de pteritis ꝛ ꝓpoſitũ cauēdi futã pctã. Timēdũ aũt ē q hmõi q̃ iã reuertũt̃ ad ꝓorē ſuã vitã q̃ reſumũt pctã añ ꝯſueta.ꝛ q̃ ñ cauēt ĩcētiua vicõꝝ ĩducētiũ ad lapſũ ñ habuert̃ vere diſplicētiã d pteritis pctis.ſȝ exťiora opa d genere bona fecert̃ ſolũ ex q̃dã ſimulatõe ꝛ cõſuetudĩe tpis. ꝛ ne viderent̃ totaliter diffor mes ceteris chriſtianis.ꝛ q ſic ſine vera ꝯtritione ſũpſerũt ſacr̃m eucbariſtie ĩ nimium

ꝑiculū aīaꝝ ſuaꝝ. aut ꝙ nō habu
erūt firmū ſꝫ tepidū ꝓpoſitū cauē
di futura erꝗ tā cito relabūt̃ poſt
ſuſceptū ſacr̃m ſil'es effecti et qua/
ſi ſocij iude q̄ ꝑus fuit xp̄i apl's et
poſtea traditor ē effectus. Et ſicut
in iudā (ſicut dr̄ ī euāge.) diabol⁹
ītrauit p⁹ buccellā. ſic ſathā quē ꝑ
ꝗlēcūqꝫ pniam et ſuſceptū ſacr̃m
a ſe repulerūt mō ī eos reuertitur
cū ſeptē ſe neq̇oribꝫ. ꝛ ſ̄m dn̄i ſen
tentiā fiūt illius nouiſſima peiora
prioribꝫ. Et q̇d d̄ talibꝫ dicā niſi il
lud qd̄ ſcp̄tū ē. Qui baptizatur a
mortuo et cōtingit iteꝝ mortuuꝫ
q̇d ꝓficit lotio ei⁹. Et illd̄. ij. Petri
apl'i. ij. Si effugiētes inq̇nationeꝫ
mūdi huius. et iteꝝ ill' implicant̃
facta eoꝝ ſunt deṫiora ꝑoribꝫ ꝛ e/
rūt ſicut canis reuerſus ad vomi/
tū ꝛ ſicut ſus lota ī volutabro lu/
ti. Salomō dicit prouer. xxvi. Si
cut canis odibil' ē q̄ reuertit̃ ad vo
mitū ſuū. Et dn̄s ī euāge. cuidam
Ecce iā ſan⁹ factus es noli peccare
ne aliq̇d deteri⁹ tibi ꝯtigat. Et ite
rū ſalomō dicit. Fili peccaſti n̄ ad
ijcies iteꝝ ſed ꝛ d̄ ꝑſtinis dep̄care
vt tibi dimittant̃. Et dn̄s ī euāge.
Cū ſpūs imūdus exierit ab hoīe
ꝛc̄. Alia ē reſurrectio ꝑfecta. ſcꝫ
ad vitā īmortalē. ſicut cū q̇s reſur
git āplius n̄ moritur⁹. quēadmo/
dū xp̄s hodie r̄ſurrexit dicēte apl'o
Ro. vi. Xp̄s reſurgēs ex mortuis
iā n̄ morit̃ mors illi vltra n̄ dnabi
tur. Et ſiḡt aīe reſurrectōꝫ ꝑfectaꝫ
vt cū hō ſic reſurgit a pctīs ad vi/
tā gr̄e vt āpli⁹ nō reuertit̃ ad mor
tē viciōꝝ. De hac reſurrectōe loq̇t̃
in Apoca. xx. Btūs ꝛ ſctūs q̄ hꝫ re
ſurrectōneꝫ ꝑmā. In his em̄ ſcd̄a
mors nō hꝫ ptāte. ſꝫ erūt ſacerdo/
tes dei ꝛ xp̄i ei⁹. Sup q̄ dic̄ Aug.
ij. d̄ ci. dei. c. ix. Qui nō ſolū a mor
te q̄ in pctō ē reuiuiſcit. verūetiā q̄
in eo qd̄ reuixerit permanet. i illo
ſcd̄a mors. i. etn̄a dānatio non hꝫ
ptātem. ¶ Et vt nos q̄ iā a
dn̄o ꝯcedēte ꝑ pniaꝫ de morte aīe
ꝛ de pctīs ſurreximus ad vitā iu/
ſticie ī eo ꝙ r̄ſurrexim⁹ ꝑmāeam⁹
ꝛ n̄ moriamur ꝑ pctm̄ nec̄aria ſt̃
nobis mlt'a q̄ dixi ꝑ hāc q̄drageſi
mā. ꝛ ꝑncipal'r nobis neceſſariū ē
vt ſꝑ ſtem⁹ in pnia ſ̄m modū etiā
pri⁹ dictū. vt vicꝫ caueam⁹ pctā. et
ſꝑ attēdam⁹ ad vitā nr̄aꝫ. ꝛ q̄tidie
vna hora ſuem⁹ nobis capituluꝫ
de oībꝫ illo die factꝭ. dictꝭ cogitatꝭ
ꝛc̄. Et q̇cq̇d īuenim⁹ rep̄hēſibile d̄
leam⁹ ꝑ ꝯtritōꝫ. ꝛ ita erit vita nr̄a
ſꝑ mūda. oꝑa nr̄a viua ꝛ placētia
deo. Et ſtudeam⁹ ꝓprijs oꝑibꝫ ple
ne ſatiſfacere ꝓ pctīs. et redimere
ac ꝑſoluere h' penā debitā ꝓ pctīs
dimiſſis. illd̄ em̄ affert mlt'as vti/
litates vt ꝑdixi dū p̄dicaui d̄ ſatiſ
factōne. Itē neceſſaria ſūt nobis
valde oīa remedia q̄ ſupi⁹ ī q̄dam
ſer. dixi q̇bꝫ pōt ꝛ dꝫ ſe hō munire
vt efficaci⁹ reſiſtere valeat oībꝫ tē/
ptatōibꝫ carnis ac aſtutiſſimi de/
monis q̄ iā artius tēptat nos q̄ꝫ ꝑ
us ex multis cauſ̄ q̄s in ꝑma dn̄i
ca dixi. Et int̃ cetera valde neceſſa/
riū ꝛ vtile ē hoī vt mō fugiat occa
ſionē pctōꝝ q̄ ſibi ꝑus fuerunt et
mō eē pn̄t cā ruine. Et ē ſil'e ſicut ſi
q̇s in lubrico ambulās cecidit. q̄/
mō nūc a caſu cert⁹ erit niſi illd̄ lu
bricū fugiat. Sic ī ꝓpoſito. quō ei
hō q̄ mō xp̄o ꝯſurrexit ꝑ pniaꝫ ꝛ
nōdū firmat⁹ ē ī bono quō ſtare
poterit ſi nō diligēter fugit. ſꝫ ea iā
q̄rere īcipit q̄ ſibi ꝑus occaſioneꝫ

ruine pſtiterũt. vt cui ſplẽdida ce/na fuit cã edacitatis quõ illã cua/det iã niſi ei⁹ cãm excludat quẽ im pudic⁹ mulieꝝ aſpectus ꝛ ĩcauta colloquia ꝓiecerũt ĩ feditatẽ luxu rie. quõ vinceret niſi illa fugiat. qꝛ hec ẽ q̃tidiana pugna ꝛ raro victo ria niſi fuga. Qui etiã ex pl'imoꝝ ſocietate mala q̃ ſp aſperit ɗ lecta tus ẽ imitari quõ nũc nõ imitabit̃ ea ſi noluerit ſocietatẽ maloꝝ ɗcli nare. Naq̃ꝫ ſicut aer mal⁹ aſſiduo flatu tract⁹ corp⁹ inficit. ſic turpiſ locutio aſſidue audita ꝛ ꝑuerſa o/pera ſedule viſa animũ inficiunt ꝯuiuẽtis. et ſic ɗ inumeris pctis ꝛ cauſis eoꝝ. ¶ Sꝫ ɗ. aliq̃s Jã eccl'ia freq̃ntat ĩ diuis officijs Hec dies quã fecit dñs exul. et le. tẽ. et ita debem⁹ nõ gaudere. ꝛ ɓ eſt ĩ comeſatõibꝫ et cõuiuijs ꝛ cete ris q̃bꝫ cõſueti ſum⁹. Notãdũ ꝙ nõ oẽ gaudiũ ẽ bonũ. nec oĩs tri/ſticia mala. Et iõ vt intelligatis q̃ modo gaudere ꝛ triſtari debeatis ac de q̃bꝫ ſcire debetis ꝙ duplex ẽ triſticia. q̃dã de ꝑ ſe mala. vt triſti cia de pctis. et illa qꝛ ꝑtinet ad cõ tritõeꝫ ꝑ quã delẽt̃ pctã ipa eſt ha bẽda qꝛ bõa ẜm ſe. ꝛ q̃uis ẜm ſe ſit bona. tñ põt fieri mala ꝑ effe ctũ. vt. ſ. ſi ſit taꝫ ĩmoderata ꝙ ho minẽ ſic agg̃uat et eũ a bono r̃tra/hit. Oĩs em̃ triſticia mag̃ nata ẽ animum g̃uare et ita deꝑmere vt hõ tedioſus ſit ꝛ nihil agere ei libe at. Et iõ apl'us. ij. Cho. ij. ñ vult vt penitẽs maiori triſticia de pctõ abſorbeat̃ ne forte ɗſpet aut a bo no oꝑe torpeat. imo hui⁹ triſticia cũ gaudio miſcẽda ẽ. Qꝛ dic̃ Aug. in de pnia De pctõ doleat ꝛ ɗ ipo dolore gaudeat Alia ẽ triſticia de vero bono. vt ɗ hiis q̃ ꝑtinẽt ad laudẽ dei aut ſalutẽ ꝓpriã aut ꝓxi moꝝ. et tal' triſticia ẽ ſil'r mala. pri mo ẜm ſe eo ꝙ ẽ de ṽo bono de q̃ gaudendũ eẽt. Scdo ẽ mala ꝑ ef/fectũ inq̃ꝫtũ agg̃uat aĩm hoĩs. et facit eũ tedioſũ vt nõ libeat ei age re bõa ĩ oĩb⁹. ꝛ potiſſime ĩ iſtis re bus in q̃bꝫ q̃s ita triſtat̃. ꝛ tal' tri/ſticia nõ ſolũ hodie ſꝫ etiã ſp fugiẽ da ẽ. qꝛ ẽ g̃ue ĩ ſe pctm̃. eo ꝙ eſt ac cidia. et inſuꝑ ex ea oriũt̃ m̃lta ma la et tot⁹ defect⁹ ĩ ſpũalibꝫ. vt de/clarat b. Gre iij. mora. ꝛ ſã. Tho. ij. ij. q. xxxv. ꝛ Jſido. ɗ ſũmo bono ¶ Sil'r duplex ẽ gaudiũ. q̃dã ẽ ɗ rebꝫ malis aut etiã mũdanis re bus. vt ſũt pctã aut etiã occaſiõẽs pctõꝝ. queadmodũ ſc̃ magni bo nores mɗani ꝛ diuitie. ml'ta abũ dãtia delicatoꝝ ciboꝝ ꝛ potuũ. ꝑ cioſitas veſtiũ. pulcritudo aut ma gna ſanitas corpoꝝ et hmõi q̃bus ſecl'ares hoĩes cõit̃ gaudere ſolẽt. Et tale gaudiũ ẽ malũ ꝛ fugiẽdũ. Quia ẜm Aug. ĩ epl'a ad q̃ndã cõ mitẽ. Jſta ſunt de q̃bus nos vult gaudere mɗs vt ꝑeam⁹ cũ amato ribꝫ hui⁹ mũdi. Et ẜm Gre. ĩ ome lia de epulone. qñ hoĩ hmõi afflu unt nõ dꝫ gaudere ſꝫ poti⁹ timere ne forte dñs ꝓ bonis q̃ facit velit ſibi ꝓ hmõi ſatiſfacere ꝛ nõ refua re mercedẽ ĩ vitã et̃nã. Aliɗ ẽ gau diũ de bonis vt ſũt ꝑncipal'r de⁹. ꝛ ea q̃ ꝑtinẽt ad dei laudẽ ꝛ bono/rẽ ꝛ ad nr̃am et ꝓximoꝝ et̃nã ſalu tẽ. et illɗ ẽ bonũ ẜm ſe. qꝛ bonũ ẽ ꝛ laudabile gaudere ɗ bonis. ꝛ eti am ẽ bonũ ꝑ effectũ inq̃ꝫtuꝫ facit hoĩeꝫ ꝓmptũ ad bñ oꝑandũ circa illa ſpũalia ĩ q̃bꝫ delectat̃ ꝛ gaudꝫ: Et iõ illud gaudiũ nõ ſolũ hodie

ſꝫ etiã ſp̄ eſt q̄rendū ⁊ potiſſime ho
die ⁊ toto paſcali tp̄e. Sicut em̄
in p̄io rite cōpūcti ⁊ cōtriſtati ſu/
mus ex memoria pctōꝝ. ita nunc
gaudeꝛ debem⁹ ex recordatōe lete
reſurrectōnis xp̄i ⁊ oīm bonoꝝ q̄
ſibi data ſūt ⁊ q̄ ip̄e aīcis ſuis ꝯtu
lit. Et p̄io recordari debem⁹ et in
time gaudere ꝙ dn̄s nr̄ poſt mor
tē ſtati ad īfernū deſcēdit ⁊ eū po/
tenꝛ ſpoliauit. ac hodie lete r̄dies ī
nūerā mlˀtitudinē ſcōꝝ patꝝ eduxit
V Pro q̄ notādum ꝙ vt dicūt
doc. ſup. iiij. ſē. di. xlv. Quatuor fu
erūt loca in q̄bus detinebanꝛ aīe.
Infim⁹ fuit ⁊ eſt infern⁹. In q̄ ſūt
oēs dānati ad penā ſenſ⁹ ꝑ actua
libꝫ peccatꝭ. In ſcdo fueꝛt anime
adhuc purgāde ꝑ peccatꝭ venialibꝫ
⁊ etiā ꝑ dimiſſis mortalibꝫ In ter
cio pueri q̄ tm̄ in originalibꝫ deceſ
ſerūt q̄ ſm mgr̄m in. ij. ſen. nullaꝫ
patiūꝛ aut patieꝛ penā ſenſ⁹. ſꝫ tm̄
dāni. In q̄rto ſuerūt vt dicūt do
ctores ⁊. ſ. tho. in. iij. p̄te ſum. q. lij
ſancti ⁊ iuſti q̄ deceſſerant añ xp̄i
mortē ſine pctō mortali a p̄ncipio
mūdi vſqꝫ ad illō tp̄s deſcēſ⁹ xp̄i
ad infernū. ⁊ q̄ plene erāt purgati
iſti oēs ſilˀ detinebāꝛ in lymbo pa
trū vbi nullū habebāt dolorē. ni/
ſi forte ex dilatōe glˀe. ex cui⁹ tm̄ ſpe
īmo certiſſime magnū habebant
gaudiū. ¶ Scdo notādū ꝙ vt di/
cūt doctores ſup. iij. et. ſ. tho. in. iij.
p̄te ſum. q. lij. Stati cū dn̄s expi/
rauit ī cruce. ip̄e ſꝫ aīaꝫ nō neceſſi/
tate ſicꝰ pores p̄res. ſꝫ ſpōte deſcen
dit ad lymbū ad aīcos ſuos vincu
latos vt eos inde poteꝛ eripet. Et
d. Aug⁹. in q̄dā ſer. ⁊ Euſebi⁹ Ex cō
feſti cū dn̄s deſcēdit ad lymbū pa
trū illi reſplēduerūt inſolita luce
⁊ ſtati maligni ſp̄ūs detinētes a/
nimas ſctōꝝ territi inq̄rere ceperūt
⁊ dicere. Quis eſt ille tā fortis. tā
terribilˀ. tā p̄clar⁹. nūq̄ꝫ tlˀeꝫ nr̄ ac/
cepit tartar⁹ nūq̄ꝫ tlˀeꝫ mortuū mi
ſit nobis mūd⁹. nō ſolū nr̄a nō ve
reꝛ ſupplicia. ſꝫ etiā alios de nr̄is
vinculˀ ſoluit. nūq̄ꝫ p̄uſ in hac ma
gna caligine ⁊ cecato ſp̄ carcere io
cūdū lumē appuit. Dn̄o aūt poſt
illas crudeles voces lymbū intrā
te mox occurrerūt ſcōꝝ turbe ⁊ re
dēptoris veſtigijſ ꝓuoluūꝛ ⁊ ei me
ſta ſupplicatōe deplorāt dicētes.
Aduenisti tādē deſiderabilˀ ⁊ clem̄
tiſſime ieſu ille quē deſideranꝛ ex/
pectabam⁹ in tenebris. Te noſtra
vocabant ſuſpiria te larga req̄re/
bāt lamēta. ſicut redemiſti viuos
cruce tua. ſic eripe mortuos mor/
te tua facture iā feſſe miſerandos
ſolue gemitus. Et ſtatim eos dn̄s
repleuit gaudio. q2 ſtatim viderūt
diuinā eſſentiā ⁊ ea beatifice frue
bāꝛ. ⁊ inſup magnū habebāt gau/
diū ex p̄ſentia bn̄dicte anīe chriſti
vnite deitati et pulcerrime oī dco
re ꝯtutū. Et ſicut dn̄s tūc ſuos le
tificauit. ita dānatos de ſua dāna
tiōe ꝯfutauit. Ex quo ꝯſiderari p̄t
quō vltra penā inferni iſti dānati
tūc acerbiſſimū habebāt doloreꝫ
cū viderūt magnū gaudiū eoꝝ q̄
erāt in lymbo q̄ ip̄i ꝑpetuo carue
rūt. ⁊ cū cognouerūt ſe ꝑpetue dā
natos et p̄uatos deſiderabili ītui
tu dei quē ſancti iā cōſecuti erant.
q2 etiā ſm Chryſo. maximū ma/
lū eſt ⁊ mai⁹ q̄ꝫ mille inferni. Et
coḡuerūt ꝙ ꝑ breues. īmo ꝑ mo/
mentaneas delectatōes q̄s hic ha
buerūt demeruerūt acerbā penaꝫ
inferni eternā. X Tercio no

tādū ꝙ dn̄s nō ſtatim eduxit eos ſed ſicut ſm corpus ꝑ triduū i ſepulchro iacuit .ita ꝑ idem tps ſm aīam in inferno remāſit. Diceres nōne deus fuit in hoc triduo i ꝑadiſo .ipe em̄ latrōi dixit. hodie mecū eris in ꝑadiſo. Rn̄detꝰ ꝙ triplex eſt ꝑadiſus. Primꝰ eſt iſte locus terreſtris delicioſus in quē deꝰ poſuit adā ꝛ euā a principio. ꝛ in illo nō fuit dn̄s in illo triduo nec etiā latro. Scd̄s ꝑadiſus eſt celeſtis ꝛ celū empyreū. et nec in illo fuit latro tūc. qꝛ nemo illuc aſcēdit vſqꝫ ad diē aſcēſionis. Tercꝰ ꝑadiſuſ eſt ſpūalꝰ. et eſt vita eterna .ꝛ illa ē clara dei viſio et btīfica eiꝰ fruitō. ꝛ illā habuit latro cū alijs ſanctꝭ in lymbo. Et de illa loquebatꝰ dominus cū dixit latrōi. Hodie mecū eris in ꝑadiſo. Sic ḡ dn̄s per triduū in lymbo ꝑmāſit et hodie letus inde aſcēdit. ꝛ cum eo om̄is beatoꝝ turba ꝓceſſit. Quā turbā vt pie credi poteſt ſecū ad locuꝫ ſepulture duxit .vbi in ꝓꝓo genere viderūt quō deus virtute diuina vniuit aīam corꝑi. et effuſū ſanguinē reſūpſit ꝛ venis impleuit. ꝛ verus atqꝫ ꝑfectus hō ſurrexit. ꝛ de clauſo ſepulchro exiuit. Et ſic apd̄ inferos relicti ſunt dānati ꝓ mortalibꝫ ꝛ pueri ī originali .ꝛ ſic lymbus patrū eſt euacuatꝰ. ita mltis doctoribus videtꝰ veriſilꝰe ꝙ ſic etiam purgatoriū fuerit tūc euacuatū ex ſingulari grā chriſti regꝭ noſtri poſt tantā victoriā ꝑſonalꝫ ad carcerē captiuoꝝ deſcēdentꝭ. ſic ei ſolet fieri in aduētu terreni regis. ¶Scd̄o debemuſ attēte cogitare ꝛ de hoc ex intimis gaudere ꝙ dominus noſter pridie ꝓ nobis paſſus hodie lete ſurrexit. et ꝙ hec dies amplius nobis radiauit de ſepulchro q̄ꝫ refulſit de celo. Quia de celo refulſit materialis ſol qui mane oritꝰ et veſꝑe occidit .ſed d̄ ſepulchro radiauit ſol iuſticie q̄ amplius neſcit occaſuꝫ .qꝛ xp̄s reſurgens ex mortuis iā nō moritur.

¶Tercio gaudere debemꝰ ꝙ dominus ꝛ ſaluator noſter quem inimici ſe extinxiſſe putauerunt vt ait Aug. poſt illuſiōes ꝛ flagella. poſt ſpineā coronā. poſt ſupplicia crucis ꝛ vulnera. poſt dirā mortē ꝛ inferna hodie de ſuo funere pulcrior ſurrexit q̄ꝫ ante fuit .qꝛ licet fuerit totalitꝰ pulcer ꝛ omino immunis ab om̄i pcti macula et ornatꝰ omni virtutū decore. tn̄ prius vixit in corꝑe paſſibili ꝛ mortali carne trabeatus ꝛ q̄ttuor ornatꝰ dotibus glꝰie q̄s in ſe oñdit et nobis in fine tēpoꝝ ꝓ ꝑmio repromiſit.

¶Quarto gaudere debemꝰ ꝙ nobis innotuit ꝑ veram fidē dn̄s et ſaluator noſter. Nā ipe ꝑ ignominiā ſue paſſiōis et ꝑ obedientiam meruit exaltari reſurgēdo ꝛ manifeſtari nomen ſuū ꝑ mundum vt nūc ſciant hoīes ꝛ demones illuꝫ q̄ inter nos hūana carne cōuerſatus eſt eſſe redemptorē mūdi dei filiū ſibi ꝑ oīa coequalē. et non ſolum chriſtus ſed ꝛ crux ſua q̄ om̄ibus deteſtabilis fuit nunc honorabilis facta eſt vt reges et principes aſſumūt eā in frontibꝫ ſuis ī galeis in clipeis et diadematibus in purpura. et vbiqꝫ crux xp̄i emicat glꝰioſa. ¶Quinto congaudere debemus virgini bn̄dicte. btīs apoſtolꝰ ꝛ toti turbe fidelium que

per triduū cōgemuit. et quā dn̄s hodie exuberāti gaudio pfudit cū eis ſemetipm viuū; pbuit ⁊ ꝓpter edificādā fidē oēmq; dubitatōnē; a corde fideliū extirpādā ſuam reſurrectōnē iā factā certā ⁊ verā mlt̄is argumētis mōſtrauit ⁊ irrefragabilit̄ ꝓbauit ꝑ teſtioniū āgloꝝ ꝑ oſſonē vulneꝝ ⁊ ꝑ expoſitō; ſcpture ⁊ freqn̄tiā appitōnū ¶ Sexto gaudere debem⁹ de oīb; bonis q̄ nobis dn̄s meruit ꝑ ſuā paſſiō; ⁊ glo̅ſa; reſurrectō;. Ubi notādu; quō incidim⁹ mlt̄iplices defect⁹ ꝑ puaricatō; ⁊ dn̄s meruit nobis liberatō; ab iſt; oīb;. nō aūt mō ab iſtis liberamur. ſ; in finali iudicio. ſi em̄ tūc erim⁹ de ſaluādis tūc reſumem⁹ corpa nr̄a glo̅ſa et libera ab oīni defectu. ⁊c. Hec ⁊ his ſilia ac om̄ia dona ſꝑ et nūc pcipue cogitare debem⁹ ⁊ de iſt; intime gaudere. q; illud eſt gaudiū bonu;. Et ad illud hortat̄ nos eccl'ia cu; mō freqntat in diuis officijs. Hec eſt dies quā fecit dn̄s. Diceret aliqs. Nō ſcio talia cogitare. ſi cogito ea ip̄a me nō delectāt. Rn̄det̄ ꝙ illa eſt culpa nr̄a q; aſſueſcim⁹ noſ ad mūdana ⁊ carnalia in qb; nociue cōſueuim⁹ delectari. S; nūc debem⁹ nos aſſuefacere ad ſpūalia bona ⁊ incipiemus ea amare ⁊ in eis cōplacere ⁊ incōpabiliter plus in eis delectari et gaudere q̄ in alijs vnq̄ delectati fuim⁹ ⁊ delectatōe pura ⁊ im̄ꝑmixta amaritudine et quā non ſequit̄ penitudo. Ita em̄ ſancti aſſuefacti ſūt in bonis vt legit̄ de ſctō Bernardo ꝙ ſibi pena fuit comedere aut bibere. aut dormire ⁊ ex neceſſitate nature. videbat̄ em̄ ſibi quō tp̄s q̄ſi ꝑderet ⁊ a melioribus q̄ ampli⁹ dilexit ip̄ediret̄. Ita ſcribit Linconiēſis in tractatu de oculo morali. de q̄dā ſctō p̄re qui ita ſe aſſuefecit ad bona ꝙ q̄diu hoīes cu; q̄bus cōuerſabat̄ bona tractabāt ſꝑ gaudebat ⁊ ſi ne tedio fuit. ſ; q̄cito ceperunt loqui inutilia tediū habuit et dormitare cepit. Et per contrarium eſt de de nobis. vt in preſenti ſermone docet de nobis exꝑientia plurimi attediati iā dormiūt q̄ ad fabulas eſſent vigiles ⁊ attēti. Iſti ḡ ſancti hoīes fuerūt ſil'es nobis ⁊ nos habem⁹ corpus et aīa; ſicut ⁊ ip̄i Ut igitur ita nos ad bona aſſuefacere poſſum⁹ ſicut ⁊ ip̄i fecerūt. ⁊ ꝙ hoc nō facim⁹ nō eſt ꝙ nō poſſumus ſ; ꝙ nolim⁹. Dicit em̄ Hiero. In t'ibus nō poſſe nō eſt in cauſa. ſed nolle eſt in culpa. Det nobis emēdatō; vite xp̄s ieſus. ⁊c.

Generał ſermo d̄ miſicordia

Sermo. xli. A

Miſericordias dn̄i ieīnū cātabo. p̄ſ. lxxxviij. Btūs Ber. i q̄dā ſmōe dicit ſe videre ſeptē miſericordias dn̄i in ſe de q̄b; cogitaui breuit̄ dicere vt eaſdē miſicordias dn̄i etiā nos cōſiderem⁹. Si q̄s eaꝝ i nob inuenimus de ip̄ſis deo gr̄as referam⁹. ⁊ ſi q̄s nōdu; accepim⁹ laborem⁹ vt eas a diuina largitate accipe mereamur Ipſe ei dn̄s benign⁹ et patus oīb; exhibere eas debitū ſuū facientibus ¶ P̄ria miſicordia vt ait Bern̄. eſt ꝙ me a multis pct̄is in ſeculo poſitū cuſtodiuit. quā miſicordiā etiā q̄libet noſtꝝ in ſe fateri debet

Quis em̄ nō videat ꝙ ſicͭ in multa cecidit. ſic etiā in alia pctā potꝰat cecidiſſe niſi ipm oīpotētis dei miſericordia cuſtodiſſ;. tāta nāqꝫ ē humana fragilitas. tāta igrātia nr̄a ⁊ tā incauta vita ⁊ cōuerſatio ⁊ inſup tot ſūt ſtimuli carnis ⁊ incliatōes ad pctā ab intrinſeco venientes. tot ſūt laquei ⁊ tēptatiōes ab extrinſeco ⁊ a toto mūdo ⁊ q̄ſi innūerabiles aſtutie demōis hoſtis nr̄i ꝙ nēo eſt q̄ nō ſedule caderet niſi eū dn̄s ſpēaliꝰ ꝑſuaret. Propter qd̄ dͬ in ps̄. Niſi dn̄s cuſtodierit ciuitatē fruſtra vigilat q̄ cuſtodit eā. ¶ Secūda ē vt d. Bern. ꝙ ꝯuerſionē meā benigne expectauit. plōgaui ego mlͭo tp̄e iniq̄tatē meā ⁊ dn̄s plōgauit pietatē ſuā Hāc etiā miſericordiā dn̄s omībꝫ nobis exhibuit. Quis em̄ noſtrꝫ eſt q̄ nō freq̄nter ſuiꝰ peccauit. et ſepe diutiꝰ i eis ꝑſeuerauit vl̄ etiā adhuc ꝑſeuerat ⁊ dn̄s eū freq̄nter ſuſtinuit expectādo eiꝰ ꝯuerſionē; nec ꝑmiſit in pctis mori et ꝑpetue dānari. ꝓpter qd̄ dͬ in ps̄. Deꝰ iudex iuſtus fortis et patiēs nunq̄d iraſcet̄ ꝑ ſingulos dies. Eſt em̄ deꝰ iuſtꝰ iudex ꝑm merita ſingulꝰ reddēs. et ē fortis cuiꝰ ptāti nēo p̄t reſiſtere. ⁊ ē patiēs. qꝛ ſuſtinet i multa patiētia vaſa ire apta i interitū Et qꝛ ē vere patiēs iō nō iraſcitur ꝑ ſingulos dies ſ; lōganimit̄ expectat pniaꝫ. ⁊ qꝛ ē infinite iuſtꝰ iō ſuiꝰ punit pctōres ſi nō ꝯuertūt̄. ¶ Tercia miſcōia ē vt dic̄ Ber. ꝙ viſitauit cor meū ⁊ mutauit vt mihi amara fierēt q̄ p̄us dulcia fuer̄t ſic vt ſpamꝰ nob omībꝫ miſericordiā fecit cū in h̄ q̄drageſimali tēpe nobis et vnicuiqꝫ nr̄m dedit verā ꝯtritōeꝫ. ita vt ſibi mō diſpliceant pctā q̄ p̄us placuer̄t. et doleāt d illis pctis malꝰ de q̄bꝫ gaudebant. et nūc ꝯtriſtēt q̄ mala añ dlectabāt. ¶ Quarta ē vt dic̄ Ber. ꝙ penitētē miſericorditer ſuſcepit vt i eorū inuenirer nūero. de q̄bꝫ ps̄. Beati q̄ꝝ remiſſe ſūt iīq̄tates. Et hec eſt magna dei mīa ꝙ ad ſolū cōtritōis actū cū ꝓpoſito ꝯfitēdi tā magna ⁊ mlͭa dimittit pctā nō ꝓpter valorē actꝰ. ſ; ꝓpꝰ merita xp̄i dn̄i q̄ ꝓ iſtꝭ ſicͭ ⁊ totiꝰ generꝭ hūani peccatis ſe obtulit in mortē. Et ꝑ hoc meruit ꝙ cū ipiꝰ fide et dei dilectione diſplicēt nob pctā nr̄a om̄ia dimittūt̄ ¶ Quinta ē vt dic̄ Ber. ꝙ ꝟtutē ꝯtinēdi et emēdādi deincepꝯ mihi cōtulit viuendi ꝟtuteꝫ ne r̄cidiuū paterer ⁊ eēt nouiſſimꝰ error peior p̄ore. Et ſi in h̄ q̄drageſimali tp̄e p̄dictas terciā ⁊ q̄rtam miſericordias ꝯſecuti ſumꝰ vt ſpamus faciamꝰ mō qd̄ in nob eſt. ⁊ dn̄s addet iſtā miſericordiā. ſ. ꝯtinētiā a peccatꝭ ⁊ ꝑſeuerātiā in bōis ⁊ ſaluti neceſſariā ⁊ ſine q̄ ſalui eē n̄ poſſumꝰ Nō em̄ ſolū q̄ incipit bn̄ facere ſaluabit̄. ſed vt dͬ in euāgelio q̄ ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finē hic ſaluꝰ erit. Et hāc ꝑſeuerātiā in bonis inceptꝭ dn̄s nob ſiguit in paſſione ſuā ⁊ in reſurrectōe. Nā cum ꝓ peccatis nr̄is pateret̄ vſqꝫ ad ꝑfectōem ⁊ ꝯſūmatōeꝫ omniū que de ip̄o ſcripta erāt ⁊ p̄dicta patienter ꝑſeuerauit. ꝓpter qd̄ in fine dixit. Cōſūmatū eſt. Ip̄e aūt eſt caput noſtrꝫ. q̄re ſi hmōi capitꝭ mēbra eſſe volumꝰ in bona vita quā nūc inchoauimꝰ vſqꝫ in finē ꝑſeueremus. et tūc ꝯfidēter dicere poterimꝰ. Conſūmatū e qꝛ adiutorio

tuo nō mea vtute bonū certamen certaui.curſū cōſūmaui.fidē ſua/ui. Redde ḡ qď legitime certātibꝫ in agōe te ꝓmittēte repoſitū eſt .ſ. coronā iuſticie quā tu iudex iuſtꝰ reddes illis q̄ nō ſolū inchoāt bñ viuere ſꝫ q̄ ꝑſeuerauerīt vſqꝫ ī finē Silr hanc ꝑſeuerantiā nob oſtendit in ſua reſurrectōe.eo ꝙ reſurrexit ad vitā immortalē. Ubi notādū erit qď ſupꝰ dictū fuit ď duplici reſurrectōe.ſ.ꝑfecta ⁊ impꝑfecta ſmōe ꝑximo R. ¶Sexta miſericordia ē vt dicit Ber. ꝙ mihi cōtulit grāꝫ ꝓmerēdi .magꝰ ē hec dei ḡtia et miſericordia ꝙ hoī ꝑuo ꝟ dedit vt ſuis opibꝫ bonis in dei dilectōe factꝭ mereri poſſit vitā eṫnā. ⁊ deū ſibi ꝯſtituere debitorē. Ubi notandū ꝙ q̄uis cū bene agimꝰ aliqď p̄miū etiā eternū nobis debeat̄.nō tñ ſic ꝙ opa nr̄a ex ſe taꝫ bona ſint ꝙ ꝓpter eoꝝ valorē nobis illď p̄miū debeat̄.nec p̄miuꝫ illud a deo ſic exigere poſſumꝰ ſic hō dicit alteri.da mihi hoc qď cōceſſi tibi.aut ſicut laborator exigit a ꝯducēte p̄ciū cōdignū labori ſuo Quis eīm cogitare p̄ſumeret ꝙ ꝑuū ⁊ impꝑfectū opus ſuū mereat̄ ď ꝯdigno tā ineſtīabilia bōa in celo ꝑpetue duratura. Sꝫ ⁊ dñs nihil a nob recepit de nr̄o ꝓ q̄ q̄cqꝫ reddere debeatur: imo opa nr̄a bona ſunt ſua munera q̄ in nobis coronat et q̄ nos ad maiora ſibi obli/gāt. ſed vt vult btūs Aug. Illud p̄miū qď nobis debet̄ ꝓ nr̄is opibus ſic a deo exigere poſſumꝰ ſic vnꝰ hō dicit alteri debes mihi hoc qꝛ mihi ꝓmiſiſti. Debitor eīm deꝰ factus eſt nobis nō aliq̄d a nobiſ accipiēdo. ſꝫ qď ei placuit miſicorditer ꝓmittēdo .illo ḡ mō vt dicit Augꝰ.in de verbis dñi.poſſumuſ a deo exigere p̄miū nr̄ꝫ vt dicamꝰ Redde qď ꝓmiſiſti.⁊ hoc tu feciſti qꝛ laborātes admiſiſti. ¶Septīa miſericordia eſt vt dic̄ bernardꝰ ꝙ mihi cōtulit ſpē obtinēdi grāꝫ. ḡ donauit hoī indigno ⁊ pctōri vſqꝫ ad celeſtia ſꝑanda p̄ſumere. Ubi notādū qꝛ vt dic̄ mgr̄ ī.iij.di.xxvi Spes eſt certa expectatio future btītudīs ex grā ⁊ meritꝭ ꝓueniēs. Nullus ḡ recte ſꝑat eternā btītu/dinē niſi q̄ deo ſeruit vel de cetero ſuire ꝓponit.imo q̄ nō eſt opatꝰ bona.nec conari ꝓponit ad bona faciēdum ꝓ futuro.ſꝫ ꝑ ſolam dei miſericordiā credit ſe aſſecuturū gloriā ſine meritis nō vere ⁊ xp̄iane ſꝑat.ſꝫ male p̄ſumit Qui ḡ nūc bñ viuere ⁊ deo ſeruire incepimꝰ in illo vſqꝫ in finē ꝑſeueremꝰ ⁊ tūc vere ſꝑare poſſumꝰ cōſecutōꝫ eterne glorie. quā nobiſ cōcedat ieſus xp̄s q̄ cū p̄re ⁊ ſpū ſctō vnus eſt ⁊c̄

Dñica in octaua paſce
Sermo.xlij. B

Um eſſet ſe c ro die illo vna ſabbatoꝝ et fores eſſent clauſe vbi erāt diſcipuli cōgregati ꝓpter metū ⁊c̄. Joh.xx. In die nāqꝫ apoſtoli erāt diſꝑſi ꝓpter metū iudeoꝝ. ſꝫ in ſero cōueniebāt ad locū vnūꝫ vbi ſimul cōferebāt de geſtꝭ viſis ⁊ auditꝭ de tāta nouitate mgr̄i ſui ⁊ iō in tali hora.ſ.in ſero eis apparuit die illa reſurrectōis q̄ fuit p̄ma poſt ſabbatū.[Et foreſ eſſent clauſe ꝓpter metū iudeoꝝ.]Qď etiā ex

diuīa ordīatōe factū eſt vt ieſus in
trās ad diſcipulos ianuis clauſis
oñderet ſe habere corp⁹ glorioſuꝫ
[Et dixit eis. Pax vobis.]Herat
cōtra duplicē eorꝫ cōturbatiōeꝫ.
Erāt em̄ cōturbati de xp̄i morte ⁊
de pſecutōe iudeorꝫ eis iminente.
Poterat aūt dñs p ſuā pn̄tiā eos
cuſtodire ab om̄i pſecutiōe iudeo
ruꝫ q̄ ipis inuitis potēter ſurrexit
a mortuis ⁊ de ſua reſurrectōe cer
tificare. Vn̄ ſubdit. [Et cū h̄ dixit
oñdit eis man⁹ ⁊ latus]vt p cica
trices pmanentes oñderꝫ eis idēti
tatē nūeralē corpis ſui paſſi Chry
ſo. Quia añ crucē ei⁹ dixerat Iterꝫ
videbitiſ me ⁊ gaudebit cor veſtruꝫ
Et h̄ nūc ope implet. Vn̄ ſubdit.
[Gauiſi ſūt ḡ diſcipli viſo dño. Et
dixit eis iterꝫ. Pax vob̄ ſicut miſit
me pr̄ ad veritatē fidei nūciādum
in iudea. ⁊ ego mitto vos]ad ean
deꝫ veritatē publicādā p vniuerſū
mūdū. Executō aūt huius officij
nō pōt conuenienter fieri ſine grā
ſpūſſancti. Sequit. [Et cū h̄ dixiſ
ſet. inſufflauit ⁊ dixit eis. Accipite
ſpūmſctm̄. q̄rꝫ remiſeritis pctā re
mittūtur eis. ⁊ q̄rū retinueritis re
tenta ſūt]Et h̄ eſt verꝫ qñ iudiciuꝫ
eccl'ie ꝯformat iudicio diuio ¶ No
ta ꝙ flatus nō fuit ſpūſſcti. ſꝫ ipe
fuit ſenſibile ſignū inſenſibil' do
natōis ſpūſſcti. Sicut ligue ignee
in die pēthecoſtes. ⁊ p illā ſufflati
onē a ſe oñdit xp̄s ſpm̄ſctm̄ pce
dere a ſe ſicut a pr̄e. [Thomas aūt
q̄ dr̄ didimus vnus de duodecim
nō erat cū eis qñ venit ieſus]Et h̄
ſm Grego. nō caſu. ſꝫ diuia ordia
tōne geſtū eſt. vt elect⁹ diſcipulus
tūc deeſſꝫ Egit nāqꝫ miro mō diui
na clemētia vt diſcipulus dubitās
dū in mgr̄o ſuo vulnera palparet
carnis in nobis ſanarꝫ vulnera in
fidelitatiſ. Plus em̄ Thome infi
delitas ad fidē q̄ꝫ fides credentiū
diſcipulorꝫ pfuit. Quia dū ille ad
fidē palpādo reducitur. nr̄a mens
om̄i dubitatōe poſtpoſita in fide
ſolidat ¶ Querit Beda q̄re ioha
nes thomā tūc defuiſſe dicat. cuꝫ
Lucas ſcribat ꝙ duo diſcipuli de
emaus reuerſi inuenirēt vndecim
cōgregatos. Reſpōdit dicēs. dat
euāgeliſta intelligi quoddā fuiſſe
interuallū et thomā tempe medio
egreſſuꝫ eſſe. Et Auguſtin⁹ de con
ſenſu ⁊ cōcordia euāgeliſtarꝫ. Ve
ruꝫ eſt ꝙ illi diſcipuli inuenirent
thomā. ſed cū illi i ſermone pſiſte
rēt thomas exiuit et dñs intrauit
[Dixerūt ergo alij diſcipuli. Vi
dimus dñm. Ille aūt dixit eis. ni
ſi videro in manib⁹ fixurā clauo
rū ⁊ mittam digitos meos i loca
clauorꝫ et mittā manū meā in la
tus eius non credā]Dicit Chryſ.
Simpliciter et qualitercūqꝫ cre
dere facilitatis eſt. ita multū inue
ſtigare eſt groſſiſſime mentis. Et
pter h̄ thomas accuſat. aplīs ei
dicētib⁹ [vidim⁹ dñꝫ]ñ credidit ñ
tantū illis diſcredens q̄ntū non
credens impoſſibile eē. Chriſt⁹ au
tē nō eſt paſſus eū in infidelitate
pmanere. igit ſequit [Et p⁹ dies
octo iterꝫ erant diſcipuli ei⁹ intus
⁊ thomas cuꝫ eis. Venit ieſus ia
nuis clauſis et ſtetit in medio ⁊ di
xit eis. Pax vobis. Deinde di
cit thome. Infer digitū tuū huc
⁊ vide manus meas ⁊ affer manū
tuam et mitte in latus meū et no
li eſſe incredulus ſed fidel'.]Di
cit Nicola⁹ d lyra ꝙ thomas vo

ſuit duplici ſenſu certificari ꝺ chri
ſti r̄ſurrectõe.ſ.viſu et tactu.ꝑ aſpe
ctũ ꝛ tactũ vulneꝝ.et ita nõ ſoluꝫ
vidit ſed ꝛ tetigit cicat̄ces xp̄i vt di
cit ſctũs Tho.i.iij.pte ſumme.Et
Leo papa dicit.Suffecit ſibi ad fi
dē ꝓpriã vidiſſe qꝺ viderat.ſed no
bis opat⁹ ē ꝙ tāgerꝫ quē videbat
Diceres.q̄re xp̄s dixit.vide et nō
dixit tāge. Rn̄det Nico.de ly. ꝙ
viſus ꝓpter ſui certitudinē capitur
ꝓ oī ſenſu etiã ꝓ auditu.Exo.xx.
Cūctus popul⁹ videbit voces.et
ſic capit̄ hic ꝓ tactu.imo aliq̄n ca/
pit̄ ꝓ intellectu ſicut dicimus.Ui
des tu h̄.i.intelligis.Et ſic hic pōt
capi generalit̄ vide.id ē cognoſce.
[Rn̄dit Tho.et dixit ei.Dn̄s me
us et de⁹ me⁹]in q̄ nō ſolū credi/
dit corde ſ; et ore cōfeſſus eſt euꝫ
veꝝ deū eſſe et hoīeꝫ.[Dicit ei ih̄s
Qꝛ vidiſti me thoma credidiſti.]
Greg.Thomas vnū vidit ꝛ aliꝺ
credidit.hoiem eñ vidit et deum
ꝯfeſſus ē[Bti q̄ nō viderūt et cre
diderūt]In h̄ cōmēdat alioꝝ ꝓm
ptitudinē ad credēduꝫ.et in h̄ ſtat
ꝯſolatio nr̄a q̄ nō vidim⁹ ꝛ credi/
mus ꝑ doctrinã chriſti et apl'oꝛuꝫ
q̄ eū viderūt ad nos deriuatam.
[Multa q̄dē et alia ſig̃ fecit ih̄s
in ꝯſpectu diſcipuloꝝ q̄ nō ſt̄ ſcri
pta in h̄ libro]Ubi oñdit iohes i
ſufficiētiã hui⁹ ſcripture reſpectu
excellētie xp̄i in ope et doctrina q̄
tāta ē ꝙ nō poſſit ad plenū lr̄is cō
ꝑhendi.Et dixit notāter[q̄ ñ ſunt
ſcp̄ta in h̄ libro]ne forte aliq̄s cre
deret illa nō eē vera q̄ alij euāgeli
ſte poſuerūt ꝛ q̄ a iohe dimiſſa ſt̄.
vt dicit lyra.Tūc ſubdit̄ vtilitas
hui⁹ ſcp̄ture cū dꝛ.[Hec aūt ſcri/
pta ſunt vt credat; qꝛ ieſus eſt dei
fili⁹]ſ.naturalr̄ i potētia ſibi ꝑ oīa
eq̄lis.et ꝑ ꝯſeq̄nſ idē i diuitate.qꝛ
natura diuīa ē indiuiſibil'.Toti⁹
ſcripture hic ē finis ꝛ termin⁹ vlti
mus cōſtitut⁹ vt credam⁹ qꝛ ih̄s
icarnatus ſepultus regreſſus ab i
feris.celū aſcēdēs ver⁹ ē dei filius
[Et vt credētes vitã habeāt]ſ.et
nã i q̄ clare videbit̄ qꝺ nūc credit̄.
[In noīe ei⁹]i.ꝑ fidē noīs ei⁹.Qꝛ
vt dꝛ Act.iiij.Nec aliꝺ eſt nomen
ſub celo datuꝫ hoīb⁹ in q̄ opteat
nos ſaluos fieri. E Notan
dū ſm mgr̄m i hyſtorijs tres ſūt
cauſe ꝓpter q̄s dn̄s reſuauit i coꝛ
pe ſuo cicatrices vulneꝝ ſuoꝛum.
Et ſan.Tho.in.iij.pte ſūme ponit
q̄nq; cauſas ꝓpt̄ q̄s reſuauit cica
trices.i.ſigna vulneꝝ et apturam
vulneꝝ cū q̄dã ſolutõe ꝯtinuitat;
Et ideo Tho.nō ſolū vidit ſ; ꝛ te/
tigit ꝛc̄.Quaꝝ ꝑma eſt ꝓpt̄ gl'iaꝫ
xp̄i.Un̄ Beda ſup Lu.dicit.ꝙ nō
ex ipotētia curandi cicatrices ſua
uit ſ; vt ipꝑetuū victorie ſue circū
ferat triūphū.Un̄ Aug.dicit i.xx
ij.de ciui.dei.Et fortaſſis i illo re
gno i coꝛpib⁹ martyrū videbim⁹
cicatrices vulneꝝ q̄s ꝓ xp̄i nomi
ne ꝑtulerūt.Nō ei deformitas ſ;
dignitas erit.et q̄dã ꝯzuis i coꝛpe
nō coꝛpis ſ; ỽtut; pulcritudo re/
fulgebit.ille ei cicat̄ces i xp̄o ꝛ in
ſctis erūt ſig̃ ꝯſtantiſſime ỽtut; q̄
paſſi ſūt ꝓpt̄ iuſticiã ꝛ fidē.vt ex h̄
ipis ꝛ alijs gaudiū creſcat.vt dicit
ſcūs Tho.ſup.iiij.ſniarū.di.xliiij
Scꝺo ad cōfirmādū coꝛda diſci/
puloꝝ circa fidē reſurrectõnis ſue
Tercio vt patri ꝓ nobis ſuppli/
cās quale genus moꝛtis pro no/
bis ſuſtinuit ſemper oſtendat.
Quarto vt ſua moꝛte redēptis q̄ꝫ

Sermo XLII

miſericorditer adiuti eiuſdē mortꝭ
indicijs inſinuet. Quinto vt in iu
dicio q̄ȝ iuſte dānent̄ impij annū/
ciet. vt Aug⁹. dicit in libro de ſim/
bolo. Sciebat xp̄s q̄re cicatrices
in corpe ſuo ſeruaret. ſicut eñ de/
mōſtrauit Thome nō credenti vt
tangeret ꝛ videret. ita etiā demon
ſtratur⁹ eſt vulnera ſua inimicꝭ vt
vincēs eos veritas dicat. Ecce ho/
minē quē crucifixiſtꝭ. videtis vul/
nera q̄ infixiſtis. agnoſcitis latus
qđ pupugiſtis. qđ ꝑ vos ꝛ ꝓpter
vos aptū eſt. nec intrare voluiſtꝭ.
Congruū ꝛ decēs eſt vt homines
oculari ītuitu cicatricū cognoſcāt
illū eſſe ieſū filiū dei quē apoſtoli
p̄dicabāt ꝓ hoim ſalute incarna/
tuȝ. crucifixū. ꝛ nimia charitate ſic
vulneratū. ꝛ vt reis loquentib⁹ iu
ſti agnoſcāt nō ex opib⁹ q̄ fecerūt
ipi. ſed ineffabili miſericordia de
ſe ad gloriā aſſumēdos Impij ve
ro tātis ſue redēptōis b̄n̄ficijs in
grati ꝓpria iudice cōſciētia intelli/
gāt q̄ȝ iuſte ꝛ q̄ȝ merito dānentur.
Hic etiaȝ credi pōt nō ſolū quiqȝ
vulnerꝝ. ſed oim plagaꝝ cicatrices
apturas. cū par rō ſit haꝝ et oim
D Diceret aliqs. ex q̄ deus ꝑ
paſſionē ꝛ mortē plene nos libera
uit. qđ neceſſariū fuit ip̄m reſur/
gere. Rn̄det. ſ. Tho. in. iij. ꝑteſum
me. q. liij. Ex multis cauſis neceſſa
riū fuit ꝛ valde cōueniēs xp̄m re/
ſurgere. Pri⁹ ad cōmēdatōnē di/
uine iuſticie. ad quā ꝑtinet exalta
re illos q̄ ꝓpter deū ſe hūiliāt vſqȝ
ad mortē crucꝭ. iō oꝑtebat vt exal/
taret̄ a deo vſqȝ ad gl'ioſaȝ reſur/
rectōnē. Scđo ad fidei inſtructōeȝ
q꞉ ꝑ eius reſurrectiōeȝ cōfirmata
eſt fides n̄ra circa diuitatē eius. ſȝ
cuȝ reſurrexit fuit in eis illa fides
reformata. ꝓpter qđ Tho. cuȝ vi/
dit ꝛ tetigit dixit Dn̄s meus ꝛ de
us meus. Si xp̄s nō reſurrexiſſet
nemo credidiſſꝫ eū fuiſſe filiū dei
aut hūani generꝭ redēptoreȝ. Nā
añq̄ȝ reſurgeret in ſola virgine re
māſit fides. Duo eñ diſcipuli eū
tes in emaus quib⁹ nō conſtabat
de reſurrectōe dixerunt. quō ante
mortē eius ſperabāt ip̄m redēptu
rum iſrael. quaſi vlterius nō ſpe/
rātes ex q̄ mortuus fuerat. Quia
vt dꝛ. ij. Chorin. vlti. Et ſi crucifi/
xus eſt ex infirmitate noſtra. ſȝ vi
uit ex virtute dei. Et iō. j. ad Cho/
rin. xv dꝛ. Si xp̄s nō reſurrexit in
anis eſt p̄dicatō noſtra. Et in. p̄s.
dꝛ Que vtilitas in ſanguie meo. i.
in effuſione ſanguis mei. dū deſcē
do quaſi ꝑ q̄ſdā gradus maloꝝ
in corruptōnē. q. d. nulla. Si eñ
ſtatim nō reſurgā corruptūqȝ fue
rit corpus meū. nemini āñūciabo.
nullū lucrauero vt exponit gloſa.
Tercō ad cōplemētū noſtre ſalu/
tis. q꞉ ſicut ꝑ hoc q̄ mala ſuſtinu/
it moriēdo vt nos liberaret a ma
lis. ita glorificatus eſt reſurgendo
vt nos ꝓmoueret ad bona. ſm il
lud ad Rom. iiij. Traditus eſt ꝓ
pter delicta noſtra et reſurrexit ꝓ
pter iuſtificatōnē noſtrā. Quarto
ad informationē vite fideliū. ſm
illud Ro. vi. Quomō xp̄s reſur/
rexit a mortuis ꝑ gloriaȝ patris.
ita ꝛ nos in nouitate vite ambule
mus. ꝛ xp̄s reſurgens ex mortuis
iā non morit̄. ita et vos eſtimate
mortuos eſſe pctō. viuentes autē
deo. Quito ad ſubleuatiōȝ noſtre
ſpei. q꞉ dum videmus xp̄m reſur/
gere q̄ eſt caput noſtrū. ſperamus

ꝛ nos reſurrecturos. Vñ.i. Chor. xv. Si predicatur xp̄s ꝙ ſurrexit a mortuis. quō q̄dā dicūt in vobis qm̄ reſurrectō mortuoꝝ nō eſt. et Job. xix. Scio ꝑ certitudinē fidei ꝙ redēptor meus.i. xp̄s a mortuis reſurgēs viuit. ꝛ iō ī nouiſſimo die de terra ſurrectur⁹ ſū. reposita ē hec ſpes mea in ſinu meo. Et Grego. in ome. diei paſce. Due vite erāt. vna mortal' quā nouim⁹ Altera īmortal' quā neſciebamus et iſtā in ſe reſurgendo dn̄s oñdit nobis vt ꝑ h̄ certos nos redderet ꝙ eādē nobis in fine ipaꝫ darꝫ ꝑ p̄mia quā mō in ſe demōſtrauit exemplo. nec ſol⁹ ſurrexit. ſꝫ ꝛ mlͭtoruꝫ ſctōꝝ corꝑa q̄ dormierāt ſurrexerūt. vt certiores eſſem⁹ h̄ in nobis futuruꝫ eſſe qđ nō ſolū in ip̄o dn̄o ſꝫ etiā in mēbr꜕ ei⁹ factū eſſe cognoſcim⁹ ¶ Notādū vlteri⁹ ꝙ in hac vita paſſibili et mortali cōformamur xp̄o patiēti ꝛ moriēti. Sꝫ in generali oīm reſurrectōe aſſimilabimur reſurrectiōi ſue. et q̄uis omnes reſurgemus boni ꝛ mali. differēt tn̄. qꝛ mali reſurgēt ad penā. boni vero ad ꝑfectā gl'iaꝫ qꝛ vltra aīe btītudinē quā etiā ſcti mō h̄n̄t dotabit tūc corp⁹ q̄tuor dotib⁹ h̄ eſt q̄tuor excellentib⁹ bonis corꝑis. que dn̄s ſpōſus dabit ſpōſe ſue eccl'ie triūphāti. ꝛ cuilibꝫ homī beato cū reſūpt꜕ corꝑib⁹ in cōſūmatōne ſp̄ualiū nuptiaꝝ ſibi vt ſpōſo ꝑfecta cognitōe ꝛ indiſſolubili amore ꝑpetue duratuꝝ cōiūget. Habebit ei dotē impaſſibilitatis ꝑ quā p̄ſeruabit a ſeꝑatōe aīe a corꝑe et ab oī nociuo motu ab intrīſeco vel extrīſeco veniente Hoc vult ap̄ls.i. Chor. iiij. cū dicit Cū mortale h̄ induerit īmortalitatē. ꝛ corruptibile hoc induet incorruptibilitatē. Et iteꝝ Seminatur in corruptōne reſurget in īcorruptōe. Et ꝙ corꝑa btōꝝ tūc nō patient' nec pati poterūt eſt ſm legeꝫ dei ordinatā. Et ſm. ſ. Tho. in iiij. di. xliiij. Ex v̾tute ꝛ patiētia aīe q̄ etiā ꝑfecte dn̄abit' corꝑi ꝛ omib⁹ q̄ in eo ſūt vt nulla in corpore eſſe poſſit mutatio cōtra aīe ordiatōꝫ et regimē. ip̄a enī eſt in medio conſtituta int' deū ꝛ creaturā rōnaleꝫ Et ḡ ſicut ip̄a ꝑfecte erit ſubordiata deo tāq̄ꝫ ſuo ſuꝑiori. ita ꝑfecte tūc dn̄abit' ſuo corꝑi tāq̄ꝫ ſuo inferiori ꝛ oībus q̄ in iſto ſūt. Sꝫ ſm Scotū. Impaſſibilitas erat tunc in corꝑe gl'ioſo a diuina volūtate īpediēte actōꝫ q̄litatū corꝑis iſti⁹ ꝛ oīm extrīſecoꝝ ne ī illud agāt leſiue ſicut tres pueros in camino ignis p̄ſeruauit vt nō agerꝫ in eos ꝛc. Et ille ambe vie poſſunt ſe mutuo iuuare. Et q̄uis dānati erunt īmortales q̄ ad mortē corꝑalē. hoc tn̄ nō eſt ad eoꝝ votū. ip̄i enī vellēt mori. imo vellēt nō eſſe ꝓpter nō ſentire pene acerbitateꝫ. ꝓpter qđ dꝛ Apoč. ix. In dieb⁹ illis q̄rēt hoīes mortē ꝛ nō inueniēt eā ꝛ deſiderabūt mori ꝛ fugiet ab ill'. Licet ḡ ſic eſſent īmortales nō tn̄ erūt īpaſſibiles. ſꝫ ad acerbiſſimā penā addicti. ¶ Scđo habebit q̄libꝫ beat⁹ dotē agilitat꜕ ꝑ quā abilitabit' ad oēm corꝑis oꝑatōꝫ ſibi cōuenientē. ſine corꝑis aggrauatōe tarditateꝛ īpedimēto. ꝛ ita diſponet' bō vt ſcꝫ poſſꝫ ſe mouere ad libitum ſuuꝫ motu nō progreſſiuo ad omnē differētiā poſitōiſ. ꝛ corp⁹ erit ei tūc ita ꝑfecte ſubiectū. vt in nullo

reſiſtat volūtati ſpūs Et ĝ dič Au
gūſti. Ubicūqꝫ fuerit ſpūs ibi ꝓti
nus erit ꝛ corpꝰ. De hac agilitate
loqtur apl's.i.Chorin.xv.cū dicit
Seminat̃ in infirmitate ſurget in
ꝟtute.glo.i.q̄ mobilitas nō eſt ni
ſi agilitas Et Yſa.xl.Currēt ꝛ non
laborabūt.volabūt ꝛ nō deficient
Et ſapie.iiij.dꝛ.Fulgebūt iuſti ꝛ tā
q̄ꝫ ſcintille in arūdineto diſcurrēt
Hac agilitate vſus eſt xp̄s in ſua
aſcēſione.ꝛ illa agilitate ſcti moue
bunt̃ a locis reſurrectionuꝫ ad lo
cū iudicij.ꝛ q̄ꝫuis deferant̃ baiuliſ
angelis ꝛ nubibꝫ obuiā xp̄o in ae
ra.vt vult glo.i.ad Theſ.iiij. Hoc
tm̄ nō eſt ex h̄ ꝙ indigeāt. ſed ad re
uerētiā deſignādā q̄ corꝑibus gl'o
ſis ab angelis ꝛ ab oībꝫ creaturis
deferet̃.Ut dič.ſ.Tho.in.iiij. Etiā
ꝑ illā dotē aſcēdent ad celū empy
reū ¶ Tercio habebit q̄libet btūs
dotē claritatis q̄ in duobꝫ cōſiſtit
Primū eſt pulcerrimꝰ color ꝛ vi
uaciſſimꝰ q̄ cōuenit huic corꝑi ẜm
exigētiā ſue cōplexiōis et meritoꝝ
Diuerſi enī diuerſaꝝ cōꝑlexionuꝫ
diuerſos habebūt colores. Scd'ꝫ
in q̄ cōſiſtit dos claritat' ē lux pluſ
q̄ꝫ ſolaris. qd' libꝫ em̄ corpꝰ gl'oſuꝫ
erit lucidius ſole.qꝛ ẜm apl'm ad
philip.iij.Corpꝰ nr̄m cōfigurabit̃
claritati corꝑis xp̄i.ſꝫ claritas cor
ꝑis xp̄i in trāſſiguratōe fuit plus
q̄ꝫ ſolar'.vn̄ Math.xvij. Reſplē
duit facies eius ſicut ſol. vbi dicit
glo.plus certe q̄ꝫ ſol. qꝛ nō habu
it maiꝰ cui apꝑeret.Et Mat.xiij.
Fulgebunt iuſti ſicut ſol in regno
prīs eoꝝ.ꝛ vt vult Augꝰ xxij.de ci
uitate dei. Apoſtoli videbant in
chriſto poſt reſurrectōnem colo
rem faciei nō autem claritatem.
ſed abſcondit eam ab eis vt dicit
qꝛ infirmus aſpectus ſiue oculus
nō glorioſus nō pōt claritatē btī
ꝑfecte videre et attendere ad eam
q̄ꝫuis rapti ſicut diſcipuli viderūt
trāſſiguratōnem. et oculuſ noſter
videt modo ſoleꝫ vnū vt dicit Au
gu.Et Mgr̄ in.iiij.di.xlix. Impij
in iudicio videbūt gloriā xp̄i ꝛ ſan
ctorū. ſed illd' erit ex ſpeciali diſpo
ſitōe dei ad augmētū ſue pene ẜm
illud ſapiētie.iiij. Impij videntes
gloriā iuſtoꝝ torq̄bunt̃ in iudicio.
¶ Quarto quilibet beatus habe
bit dotē ſubtilitatis.vt ſcꝫ corpuſ
ſuū poſſit eſſe cuꝫ alio corꝑe p̄ciſe
in eodē ſitu ꝑ modū penetratōis
et poſſit ꝑtranſire aliud corpꝰ qd'
cunqꝫ ſine alterius diuiſione et ceſ
ſione.qꝛ corpus noſtꝝ ẜm apoſto
lum ad Phil'.iij.reformabitur vt
cōformet̃ corꝑi claritatis chriſti.
Sed corpus chriſti ſic fuit cū alio
corpore penetratiue. vt cum ſurre
xerit exiuit clauſum ſepulchrum.
Item intrauit ad diſcipulos clau
ſis ianuis. Item aſcendit ad celū
nō diuiſis corporibus celeſtibus.
ꝛ beati aſcendēt ꝛc̄. F Eſt ta
men notandū ꝙ illud non habet
corpus glorioſū ex aliqua ꝓpria ꝟ
tute ſed hoc habet ex virtute diuiā
Sicut em̄ corpus btī petri nō ha
buit ex aliqua virtute ſeu ꝓprieta
te corꝑi indita ꝙ ad p̄ſentiā vm
bre eius ſanarent̃ infirmi. ſed hoc
fiebat virtute diuina. Ita vbicun
qꝫ voluerit anima beata eſſe cor
pus ſuum cum alio corpore ſta
tim faciet virtus diuina. vt ſit cuꝫ
eodem ſine ſui ceſſione ita faciet
de omni glorioſo corꝑe. et ſic poſ
ſet de alijs facere qn̄ ſibi placeret.

Ex iſtis ꝛ ḋudū antea de btitudīe
dictis poſſumus aliq̄ntulū ꝯſide
rare. q̄ꝫta ꝛ q̄lia deus om̄ipotens
dare vult amicis ſuis in cōſūma
tōne btitudis q̄ñ plene remune/
rabit̄ totus hō ꝛ btificat̄ in aīa
ꝛ corꝑe q̄ om̄ia xp̄s nobis meruit
Nā tūc ꝑmo habebit hō ſcḋm ani/
maꝫ ꝑfectā dei viſionē clarā ꝛ faci
alē ꝛ ꝑfectā fruitōnē ſeu ipſius ſu
per om̄ia dilectōnē cū ineſtimabi
li gaudio ſeq̄nti et ſecuritate de ꝑ/
petuo ſic manere. Et in illo cōſiſtit
eſſentialis btitudo ſine q̄ nō ſatia
ret̄ rōnalis appetitus. etiā ſi om̄es
delicias mūdi haberet. ꝓpter qḋ
dixit ꝓpheta. Satiabor cū appa/
ruerit glīa tua. Scḋo habebit hō
tūc ꝑfectā pacē ꝛ cōcordiā intra ſe
ip̄m ꝛ inter potentias aīe q̄ om̄es
erūt ſubiecte ſpūi cōplete ꝛ corpus
aīe Tercio q̄libet btūs hō videbit
clare in verbo vel in ꝓprio genere
oīm btōꝝ gaudia et q̄cquid boni
dñs eis daturus eſt. Quarto erit
inter om̄es ſctōs plena pax ꝛ ꝑfe
cta cōcordia ꝛ q̄libet diligit om̄es
et quēlibet ꝑfecta dilectōne. Et ex
iſtis duobus vnuſq̄ſq; ꝓpter ꝑfe/
ctā charitatē et dilectōeꝫ quā in vi
ta habet tantū gaudebit ꝓ ſingu
loꝝ bonis q̄ꝫ mens ſua de accidē
tib9 gaudijs illaꝝ rerū capere pōt
Quīto hēbit q̄libꝫ glīaꝫ corꝑis ſui
ſcḋm q̄tuor dotes de quibus dictū
fuit. Et poſt hec om̄ia habebit hō
maximuꝫ gaudiū ex ornatu. pul/
critudine. ꝛ corꝑali decore celeſtis
ciuitatis. quā corꝑalib9 videt ocul9
Ibi eñ videbimus xp̄ꝫ dñm ſcḋm
hūanā carnē glorificatā pulcherri
maꝫ. viuaciſſimo colore ꝛ clarita/
te lucidiſſima. Quia dicit mgr̄ in
iiij. diſ. xlviij. Ueniente dño in iu
dicium in fortitudine ꝛ ꝑtāte ma
gna ſol et luna dicūtur obſcurari
nō ſui luminis ꝑuatōe. ſed ſuꝑue
niente maioris luminis claritate.
Ibi etiā videmus dei genitricem
virginē mariā corꝑe pulcerrimā
ꝛ lucidiſſimā poſt xp̄m. ſicut poſt
xp̄m excellētiſſima fuit virtute et
ſctitate. Et cōſequēter videbimus
innūerabilia ſctōꝝ glorioſa corꝑa
q̄rū qḋlibet clarius eſt et lucidius
ſole. vt dictū fuit. Et inſuꝑ viuaciſ
ſimū et pulcerrimū corꝑe. Et ſic
etiā illa ciuitas itēſiſſime illuīata
ſplēdore oīm glōſoꝝ corꝑm ꝛ ꝑo
tiſſime ſplēdore glīficati corporis
xp̄i. ſicut aer nūc illuminat̄ a ſole
q̄ꝫuis incōparabiliter extenſi9. ꝓ/
ter qḋ Yſa. lx. loquēs de cōgregati
one iuſtoꝝ. d. Nō erit tibi ampli9
ſol ad lucēdū ꝑ diē. neq; ſplendor
lune illumīabit te. ſꝫ erit tibi dñs
in lucē ſempiternā. Et Hiero. ſuꝑ
eodē. d. Celi terreq; ſolis atq; lune
nob ceſſabit officiū ꝛ ip̄e dñs erit
lumen ſuis in ꝑpetuū. Et Apoca.
xxi. dr̄. Nō egebit ciuitas illa ſole
neq; luna vt luceāt in ea. ſed ipſa
claritas dei illuminabit eā. Et lu/
cerna eius eſt agnus. Erit etiā ibi
maxima delectatō ſcḋm auditū. ex
ſuauiſſima ſua cōſonātia vocalis
laudis qua om̄es ſancti vocaliter
ꝑpetue laudabūt dñm vt dīc glo.
ſuꝑ illud Oſee In cātico ꝛ cimba
lis. ꝛc. Et vult gloſa ſuꝑ illud ps.
penulti. Exultatōnes dei in guttu
re eoꝝ. Suꝑ q̄ etiā dicit Auguſti.
Ex corde et lingue nō deſinēt lau
dare deū Erit etiā ibi. ſ. in pacā or
dinata ſituatō vniuſcuiuſq; in lo/
co ſuo ſibi debito. q̄m licꝫ vbicūq;

ſedet btū s ipē habȝ ſibi pñtē ꝛ in timeillapſū deū.ſ.quē ꝛ ſolū vidēt bti oculi intellectualir tñ in ordīe ad xp̄m ſm hūanā naturā.aliq̄ ſe dēt ꝓpinqui⁹ aliq̄ diſtāti⁹ ſm ex/ igētiā meritoꝝ ſuoꝝ ꝛ ſm ꝙ ſimi lius vel minus ſimilit̄ h xp̄o vixe/ rūt. Vn̄ vt ait ꝛvilbelm⁹ piſienſ in tractatu de virtutibus. Tanto vnuſq̄ſqȝ ſedebit ibi ſublimi⁹ q̄ȝto h deo fuit ſubiectior. Et mgr̄ adaȝ in q̄ſtionib⁹ dicit. Hi erūt xp̄o in corpe viciniores q̄ hic i terr̄ mag̃ p̄ceptis eius aīo appropinq̄bant implēdis h ¶Et qꝛ vt dicit Grego. in omel. hodierna. Tunc recte docem⁹ ſi occultis cordium q̄ſtionib⁹ ocurrim⁹. Quāuis eñ certiſſima ſit reſurrectō generalis ex ꝟtute fidei.ex teſtīonijs ſcp̄tu/ re.ex xp̄i reſurrectōe iā fcā cui⁹ mē bra ſumus cui cōformari debem⁹ ꝛ ex ꝑſuaſione rōnis.qꝛ h exigit re muneratō diuīe iuſticie.vt toti ho mini retribuat ſicut tot⁹ hō meru it.ꝛ cōſūmatō glīe q̄ oēȝ appetituȝ aīe ſatiat.aīa aūt appetit vniri cor pori.ꝛc̄. ꝛ ꝑfectō nature q̄ in toto cōpoſito ꝛ nō in altera ꝑte ei⁹ con ſiſtit. Multi tñ cū carnē in putre dinē. oſſaq̄ȝ in puluerē ꝑ ſepulcra ꝯſpiciūt.iſta repari q̄ſi diffidētes i tra ſe dicūt. qñ ex puluere homo educit̄.qñ agit̄ vt cinis aiet̄. Qui/ bus rn̄det.b. Grego.in omel. p̄di cta. Et ſup Ezechielē li.ij. omel.viij Ml lōge minuſ eſt deo repare hūa nuȝ corp⁹ qđ fuit. q̄ȝ creare qđ nō fuit. Deus aūt ſimul celū terrā ex nihilo creauit. q̄re a fortiori pōt humanū corpus ex puluere refor mare. Jtē natura ex ꝑuo ſemie ꝓ/ ducit magnā arborē cū multis ra dicibus cū magno trūco ꝛ multi plicib⁹ ramis ꝛ floribus et fructi/ bus.q̄rū nullū fuit in primo gra no ſemis. cū aūt h natura faciat. ſicut cōtinue videm⁹. q̄ȝto magis deus pōt corp⁹ hūanū de limo re formare.ꝛ aīam p̄exiſtentē reuni/ re illi ex q̄ natura ſuā virtutē habȝ a deo. Quid ergo mirū ſi de⁹ oſſa carneȝ ꝛ cinerē reducat ex puluere q̄ fructū folia flores ꝛ magnā mo lē arbor̄ q̄tidie reſtaurat ex ꝑuo ſemine. Jtē cōſideret hō ex q̄ ipſe primo ſit i m̄ris vtero formatus tūc eñ cū cōcipiebat̄ quid fuit ni ſi quaſi ſpuma quedā ꝑua ꝛ liqui/ da ex patris ꝛ matris ſemine. Ex iſto in vtero matris virtute natu re formatū eſt corpus diſtinctum in oībus mēbris eius cū oſſib⁹ carnib⁹ et neruis. quod cū natura poſſit ex tā imꝑfecto et diſſimili hūano corpi formare ꝑfectū cor/ pus. q̄ȝto magis deus hoc pōt ex puluere in cui⁹ ꝟtute natura agit. Jtē ex puluere hoīſ vel ex ſtercore aut alia putrefactōne pōt natura ꝓducere animal aliqđ. igit̄ a forti ori de⁹ pōt homieȝ ex puluere re parare. Jtem natura pōt ex virga facere ſerpentē. ſicut fecit deus de virgis magoꝝ in exodo. Quāuis eñ facta fuerūt opatione dei. nō tñ fuit naturalis ꝑ applicatiōem actiuoꝝ ad paſſiua. Jgit̄ ex fortio ri deus facere pōt hūanū corp⁹ ex puluere ꝛ ſibi vnire animā.ꝛ ſic to tū homieȝ reparare. Et ſic in mul tis alijs naturalib⁹ q̄ȝuis minus raris ꝑ que declaratur reſurrectio Et ideo dicit Auguſtin⁹ in de quā titate anime. Si curſū naturaliuȝ rerū attendamus, certius erit nō

bis reſurrectõnē futurã eſſe q̃ʒ ſo/ lem oriri cras. Et nõ vult ex hoc Auguſt. φ reſurrectõ ſit ex noſtra cognitõne. ſed vult φ melius po/ teſt fieri a deo q̃ʒ hec opera natu/ ralia poſſint fieri a natura Sic co gitet hõ q̃ʒ multa ſint etiã in natu ra q̃ eſſe nõ dubitat. et q̃ tñ nõ in/ telligit q̃liter ſint ꝛ reſurrectõneʒ futurã eſſe nõ dubitet. ſi etiã mo/ duʒ q̃ fiat apphendere nõ valeat.

¶ Itē ſm Dama. in ſuo. iiij Reſurrectõ eſt iterata ſurrectõ ei⁹ qð cecidit. ſed totus hõ pmo ceci/ dit p mortē in q̃ aĩa ſeparata eſt a corpe. Scðo cecidit humanũ cor pus p reſolutõnē ip̄i⁹ in pulucreſ aut in q̃cunqʒ alia corpa. et tercio iſti pulueres diſpſi ſũt in varia lo ca ꝛ corpalia. Oportʒ igiť in reſur rectõne pmo recolligere illos pul ueres in vnũ locũ. ꝛ illud miniſte rio fit angeloꝝ. ſm illud ſaluato/ ris. Math. xxiiij. Mittet fili⁹ ho/ minis angelos ſuos cũ tuba ꝛ vo ce magna. ꝛ cõgregabit electos ſu/ os a quatuor ventis a ſũmis celo ruʒ vſqʒ ad terminos eoruʒ. qð eſt intelligendũ q̃cũqʒ fuerũt diſpſe ptes materie corpis in elementa. ſiue in ignem ſiue in terrã a ſũmiſ celoꝝ vſqʒ ad terminos eoꝝ. ſiue in qðcũqʒ corpus mediũ aquã vel aerē ſimplex corpus vel mixtũ. A quatuor ventis oĩes ptes mate rie recolligenť ꝛ reunienť. Iſtis ſic collectis diuiña virtus ex eis refor mabit idē corpus humanũ quod prius fuit diſſolutũ ꝛ pfecte orga niſat. ꝛ tercio iſti corpori ſic refor/ mato reuniet animã intellectiuã et ſic reſurget totus homo qui pri us cecidit p ſepatõnē anime a cor pore in morte. et ſic anima reſu/ met idē corpus Propter qð dicit Job. xix. In nouiſſimo die de ter ra ſurrecturus ſũ. et in carne mea videbo deũ ſaluatorē meũ. ꝛ ſic ex eadē anima ꝛ eodē corpe erit ideʒ homo qui cecidit p mortē. Unde Job. xix. Quē viſurus ſuʒ egoipſe et nõ alius. ꝛ ſic patʒ quõ reſurget tot⁹ homo. ꝛ hoc ſit primũ dictũ. Scðo dicũt doctores φ quilibet homo electus ſiue dãnatus reſur get integraliter cũ oĩbus mēbrꝭ que ptinent ad integrũ homineʒ nõ orbatũ. et q̃ʒuis aliquorũ mē/ broꝝ ampli⁹ nõ erit vſus adhuc cũ illis reſurget homo eo φ ſunt de integritate nature. et ſine illis nõ eſſet pfectus homo. Tercio di cũt φ reſurgēt cũ inteſtinis. capil lis vnguibus. Et cũ inteſtinis pa/ tet. qꝛ quicq̃d eſt de integritate na ture reſurget. ſʒ de integritate na/ ture et ptes hoĩs integrales ſũt igiť. ꝛc. Nõ aũt tũc erũt ad hoc of ficiũ ad qð nunc. qꝛ nõ replebunť ſupfluitatibꝫ. eo φ nulla ſupflua tũc erũt in corpe hũano. ſed erũt tũc ad oblectãdũ intellectualē vi/ ſum in tã pulcra armonia et ꝯpo ſitione hoĩs. etiã in iſtis ptibus in quo laudabit aĩa ſapiētiã cõdi/ toris. pꝑter qð dič Aug⁹. de ciui. dei. In interioribus viſceribꝫ que mõ nullũ decus videntur habere ita pulcritudo delectabit. vt oĩ formatõe appēti q̃ oculis placet ſm mētis iudiciũ pferať De capil lis patet Luč. xxi. Capillus de ca/ pite veſtro nõ peribit. Et par ratõ eſt de vnguibus. ꝛ cauſa eſt. quia quicq̃d ptinet aliq̃ modo ad pfe/ ctionē nature eo φ talium priua/

tio eſt īpfectio. et etiā talia data ſt ad ornamētū. ¶ Sȝ diceres. qd de deformitatib9 ꝛ defectibus corpalibus q̄s homīes hic habuerūt resurgēt ne cū hmōi. Rn̄det ꝙ ſi loquimur de deformitatibus q̄ ſūt mutilatō aūt carētia alicui9 mēbri tūc certū eſt apud homīes ꝙ nullus resurget cū tali defectu. qꝛ oīa corpa tā btōꝝ ꝗ malorꝝ integra erūt ꝛ resurgēt cū oīb9 mēbris ſuis. vt dictū fuit pri9. Alie ſūt deformitates veniētes ex appoſitōe alicuius ſupflui vt ſext9 digitus in vna manu vel gibbuſ. vel macula in oculo. vel aliqd hmōi. Aut pueniētes ex indebita diſpoſitōe ptiū q̄ ad ſitū. ſicut in claudis. ꝛ contractis. Vel aliq̄ mala diſpoſitio totius vel pt̄ſ ſicut lippitudo oculorꝝ. febres. ꝛ hmōi egritudines q̄ ſūt cauſe deformitatū. Et de iſtis deformitatib9 ꝛ defectib9 certū eſt apud hoīes ꝙ corpa ſctōꝝ ſine illr̄ totalr̄ resurgēt q̄litercūqȝ etiā hic defectuoſa fuerint. ꝓpter qd̄ dicit Aug9. in Enchyridion. lxxxviij. et xc. Resurgēt ſctōꝝ corpa ſine vlla deformitate. ſine vlla corruptōne Et. xxij. de ci. dei. Aberit a corpib9 electoꝝ omīs deformitas. omīſqȝ tarditaſ. omīs infirmitas. De corporib9 aūt reproboꝝ dimittit Auguſ. ſub dubio in Enchyridion. vn̄ in ca. xci. dic̄ Utruȝ ſane ipſi cū viciijs ꝛ d̄formitatib9 resurgant corporꝝ. inq̄rendo laborare qd opus eſt. nō fatigare nos debet incerta eorꝝ habitudo quoꝝ certa ē damnatio et eterna. Tamē apud modernos doctoreſ eſt duplex ſuper hoc opinio. Quidā dicūt ꝙ in corporib9 d̄natoꝝ manebūt hmōi d̄formitates ꝛ defect9. eo ꝙ ad ſūmā miſeriā d̄putati ſr̄ cui nihil icōmoditatiſ ſubtrahi dȝ. Sȝ ſā. tho. ꝛ alij alir̄ dicūt. ſ. ꝙ de9 q̄ imediate oīm corpa reformabit oīa ad itegritatē nat̄e reſtituet ſine d̄fectib9 ꝛ d̄formitatib9 q̄ ex vicio aut debilitate nature ꝛ nat̄aliū ꝑncipiorū ꝓuenerūt. defect9 āt q̄ ex nat̄alib9 ꝑncipijs cōir̄ i oīb9 corpib9 humanis naturalr̄ ꝯſequūt̄ vt paſſibilitas pōderoſitas ꝛc̄. erūt i corpib9 d̄natoꝝ q̄s d̄fect9 ab electoꝝ corpib9 glīa excludet reſurrectōis

Dn̄ica ſcd̄a p9 paſca Ser. xliij

Cariſſimi

obſecro vos tanꝗ aduenas ꝛ pegrīoſ abſtinere vos a carnalib9 deſiderijs q̄ militāt aduerſ9 aīaȝ. i. Pe. ij. J

Jn hac epl̄a docȝ aplꝰs petr9 tria. Prīo quō dēm9 nos hr̄e ad noſ ipoſ. ſcd̄o quō ad ꝓxim. t̄cio quō ad deū. Pro ꝑmo dic̄. [Obſe. v: tāꝗ ad. ꝛc̄.] Pro q̄ notādu ꝙ vt dic̄ mgr̄ i. ij. ſen. Cū de9 i ꝑncipio creauit hoīeȝ tūc ꝑ̄r corp9 ꝛ ſēſū ꝛ alia ſilīa ī q̄b9 cōicam9 cū alijſ brutis aīalib9 addidit ei rōeȝ q̄ ſol9 īter corpeas creat̄as ſūmū i ꝯgſcēdo ītelligeret. ītelligēdo amaret. amādo poſſideret. ac ſic ſuceťne beatitudīs pticeps fieret. Scd̄o ipȝ hoīeȝ ſua imagīe īſigniuit ꝛ ornauit. qꝛ rōeȝ hoēſ ad ſuā ſilr̄itudinē ꝛ imaginē fec̄. vt. ſ. in trinitate ſic̄ eſt vnitas eēntie et trinitas pſonaꝝ. ita ī vna eēntia rōnal̄ aīe ſūt tres potētie. ſ. mēoria itellect9 ꝛ volūtaſ cū aliq̄li hītudīe actuū ſuoꝝ ī ꝓductōe adinuicē. ſicut ē originatio inr̄ pſonas diuias. De q̄ mgr̄ in

iſta multa ſcribit in.i.ſen.di.iij. Et in.ij.di.xvi. Et tercō fecit hoīez ī ſe pacatū ꝛ trāqllū ita vt corp⁹ hoīſ ꝛ om̄ia mēbra eius. ꝛ ſenſualitas ac om̄es vires aīe appetitiue ꝛ cognitiue inferiores plene et ꝓmpte obedirent ſupioribus.ſ.rōni ita vt nulla eaꝝ moueret vnq̄ꝫ cōtra iudiciū rōnis ꝛ impiū volūtatis. ſꝫ ſolū vt rō indicauit ac voluntas impauit. Et pt̄er h̄ dedit deus homini multa bona a pͨncipio. de q̄bus nūc nō eſt dicēdū q2 nūc non ſūt tāte ad ꝓpoſitū. ꝛ illā internaꝫ pacē ꝛ ſubiectōꝫ eoꝝ plenā corpis ꝛ viriū inferioꝝ ad rōnē hō tādiu habuit q̄ꝫ diu obediuit ꝛ ita ſemꝑ habitur⁹ fuiſſet in ſe et in poſteris ſuis ſi ſꝑ ipi ꝛ poſteri ſui deo obediuiſſent. ꝛ ſꝑ in obedientia pſtitiſſent. et ſic in inocētia pſtitiſſent. Et illa ſūt de intētōe Aug⁹.xiiij.de ciui.dei.in pluribꝫ capitulis R

¶ Scd̄o notādū ꝙ an̄ pctm̄ nullū fuit deſideriū malū aīe aut corporis. Sed vt dicit Yſidorus de ſūmo bono.ca.ix. Cūcta ꝑ peccatū pͥmi homis ꝓ pena ſunt trāſlata in totū humanū genus. et vt nūc taceā de innūerabilibus aliis defectibus q̄s continue ſentimus in nobis de vno ſolo nunc dicā qui eſt magis ad ꝓpoſitū meum pro dicēdis.ſ. de diſcordia ꝛ implacabili pugna q̄ eſt intra hoīez Nam cū aīa receſſit a deo et facta fuit ſibi inobediēs. tūc in penā peccati ꝑdidit dn̄iuꝫ ſuꝑ corp⁹ ꝛ vires inferiores q̄ facte ſūt rōni valde inobedientes vt ſepe ſpūs valde ꝓmptus ſit ad aliqd̄ bonū qd̄ noſcit faciēduꝫ ꝛ vellet facere. ſed caro tarda eſt. ꝛ ab illo retrahit et ſepe ad malū trahit animū et fortiſſime inclinat ꝛ ſepe iudicat bonum eſſe ſenſualia. ꝛc. Et ſenſus tā fortiter in illa inclinatus eſt. vt multotiēs vincat fortiter rōnem. ꝛ eā ad ſe trahit. aut ſi nō vincit tūc frequent̄ ſenſus ſequit̄ cū magna iuſticia. niſi anim⁹ ꝑfectus ſit in virtute. Et hāc diſcordiā inuit apoſtolus paul⁹ cū dixit. Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄ ꝛ ſpūs aduerſ⁹ carnē. ad Gal.vi. et ad Rom.vij. Uideo aliā legē in mēbriſ meis repugnantē legi mētis mee. De h̄ etiaꝫ locutus eſt Ariſto. cū dixit in fine i. ethicoꝝ. Ratō ſemꝑ depcat̄ ad optima. Uidet̄ aūt in nobis aliq̄d quidē ꝓpter rationē innatā qd̄ aduerſat̄ ꝛ obuiat rōni Et etiā voluit apoſtolus petrus cū ſuaſit in preſenti epiſtola abſtinere a carnalibus deſideriis que militāt aduerſus animā Hoc etiā conquerit̄ deuota anima in Cant. Filij matris mee pugnauerūt ꝯtra me. hoc eſt caro mecū genita et nutrita ſuis malis cōcupiſcētiis ꝛ ſenſualibus delectatōibꝫ q̄ nitūtur oppugnare. L

¶ Tercio notanduꝫ ꝙ q̄ꝫuis ſic fortiſſime tēptet nos caro ꝛ aduerſet̄ ſpiritui tn̄ homo ei poteſt reſiſtere ꝛ poteſt eā multū ſubiicere rationi et ad eius obediētiam trahere. ꝛ ad hoc hō tenetur ꝛ cū hoc homo negligit facere tūc om̄is inordinatus motus ſenſualitatiſ ꝛ om̄is operatō contra deum facta imputabit̄ hoī ad peccatum eo ꝙ iſtis obuiare et reſiſtere ꝑ ratōez tenebat̄ et neglexit voluntarie dicēs. Quō debet reſiſti volūtati ſeu ſenſualitati. ꝛ quō debet domari. Inter multa alia hoc

valet potiſſime ſm cōſiliū bti pe/tri hic. vt abſtineam⁹ a carnalib⁹ deſiderijs ꝛ caſtigemus corp⁹ no/ſtrū rōnabiliter. qꝛ quāto plus cō ſequimur hmōi ſenſuales delecta tōnes: tāto ardētius deſideram⁹ eas ex cōtinua aſſuefactōe. ꝛ q̄zto mollius et delicatius tractamus corpus p multū cibū et potū deli catos. p ociū. p molles veſteſ. per ſupfluū ſōnū ꝛ hmōi tāto plures excitat nobis motus rōni cōtrari os laſciuos ꝛ inordīatos ꝛ tāto re bellius fit ſpiritui. ſicut equus in domitus inobediēs eſt ſeſſori. qn̄ aūt rōnabiliter affligimus p vigi lias. p aſperitates veſtiū. p labo/res corpales. p ſimplicē victū ꝛ p/citatē. vt in illis nō q̄ramus dele/ctatiōez. ſed nature neceſſitatē. qn̄ ſic facimus tūc hūiliat̄ caro. ꝛ re/frigeſcit feruor carnaliū cōcupiſcē tiarum. ꝛ fiūt vireſ inferiores ma gis obediētes ſupioribꝫ. et facili⁹ flectunt̄ ad vſuz virtutis ꝛ reglās rōnis. et pmptius ſubſeruit ſpūi ad om̄e opus bonū. ꝛ ipe ſpiritus inquietatus a tribulationibꝫ paſſi onū ſenſibiliū liberius eleuat̄ ad ſublimia et celeſtia cōtemplanda ppter qđ dicit apoſtolus ad Ro. viij. Si ſm carnē vixeritis morie mini. ſed ſi ſpū facta carnis morti ficaueritis viuetis. Et ſequit̄ ibidē Qui xpi ſūt carnē ſuā crucifixerūt cū vicijs ꝛ cōcupiſcētijs ſuis. taleſ em̄ caſtigāt carnē nō vt occidant. ſed vt reprimāt brutales motus qui ſūt incentiua vicioꝝ. ꝛ hoc oī/bus nobis neceſſariuz eſt. Nemo em̄ q̄ztūcunqꝫ pfect⁹ q̄zdiu in hac mortali vita viuit ſecurus eſt. ſed ſemp indiget talibus ad vicioꝝ re preſſionē. ad virtutū generatōez. ꝛ ad genitaꝝ cōſeruationez. Cuius exemplū habemus in btō paulo qui licet eſſet electōnis vas. ꝛ ppa rat⁹ in euāgeliū xpi. tn̄ vt ipemet dicit. i. Chor. ix. Caſtigauit corpus ſuū et in ſuitutē redegit et adhuc vidit aliā legē in membris ſuiſ re pugnātem legi mētis ſue et capti uantē in lege peccati. Item mul/ta aduerſa ſuſtinuit et valde dura paſſus ē. vtputa nuditatē. ieiunia. famē carcerem flagella ſupplicia ꝛ alia multa que enumerat in ſcđa epiſtola ad Chor. xij. M Ex quo cōſiderare poſſumus ꝙ neceſ ſaria eſt nobis ſtricta diſciplina. cū in nobis adhuc tā impfectus eſt ſpiritus. et tā acriter cōcupiſcit aduerſus ſpiritū caro in pctō nu/trita ꝛ mala cōſuetudine viciata. Et ſi in ṗncipio hmōi afflictio cor poris ꝛ fuga carnaliū delectatio/nuz hoī grauis videat̄ vt aliqualē etiā capitꝭ aut alteri⁹ ptis ingerat dolorē. nō debet hō ſtatim defice re. tāq̄z vltra vires ſuas ſit. Mul/ta em̄ pōt ſuſtinere natura. qđ pa tet de abſtinētijſ ꝛ alijs duris que ſepe diu ſuſtinēt homies in via vt paupes. aut in carceribus poſiti et patet in abſtinētijs quas faciūt aliqui p ſanitate eoꝝ cōſeruāda et recupanda. et patꝫ de mltis ma gnis laboribus ꝛ piculis quos ſu ſtinēt multi p tpalibus rebus ac/quirendis ꝛ obſeruandis in mari in terra. in ventꝭ in pluuijs die ac nocte. Cogitet ergo homo ꝙ ſi tā/ta ſuſtinēt homies inuiti. quanta poſſent volūtarie ſi ſuas vires p/barent. et de ſua potētia expiri vel lent. Unde Bern. Ignoſce dn̄e

agnoſce diſſimulamus: tergiuerſamur etiã in his que ad te ptinent vix eſt q̃ velit experire quid poſſit. Dicũt filij Zebedei Math. xxij. Poſſumus bibere calicẽ paſſiõis et nos nõ poſſumus leuẽ abſtinẽtiam ſuſtinere. Dicit Paulus ad phil. iiij. Om̃ia poſſumus in eo q̃ nos cõfortat. et nos quibus nũq̃ʒ deeſt diuinũ auxiliuʒ diffidimus nos pauca poſſe. pculdubio poſſumus multa. ſed nolumus. Et g̃ nõ poſſe nõ eſt in cauſa. cũ nõ velle ſit in culpa. vt vult Hiero. Cogitet etiã homo q̃ ſi tãta ſuſtinẽt homines p ſanitate corpuʒ. p cõgregatione ⁊ cõſeruatõne tpaliũ rerũ quãta merito ſuſtinẽt p ſalute anime q̃ in cõpatõne meliora ſũt bonis corporeis. qꝛ eterna ſunt. Corpus vero hodie eſt et cras putreſcit. et in cinerẽ reuertetur. Cogitet quoqʒ hõ q̃ ſi tanta ſuſtinẽt homines et faciũt ex dilectõne creatarũ rerũ q̃ʒta merito paterent et agerẽt p deo ſũmo bono et poſſẽt ex eius amore. amantibus em̃ nihil eſt difficile et nullus labor durus Vñ Hiero. in epiſtola ad Euſtochiũ virginẽ. Amemus xpm eiuſqʒ ſemp inquiramus amplexus. et facile videbit om̃e difficile. breuia putabim⁹ om̃ia que lõga ſunt ⁊ iaculo illius vulnerati p horaꝝ momẽta dicemus. Heu mihi qꝛ incolatus meus plongat⁹ eſt. Nõ ſũt cõdigne paſſiones huius tpis ad futurã gloriã que reuelabitur in nobis. Cogitet iteꝝ hõ vitã ſanctoꝝ patrũ quãtũ iſti ſuſtinuerũt qui fuerũt homines ſimiles nob. De quibus Bern. O q̃ʒ diſcamus ab illis qui in dieb⁹ anthonij extiterũt monachi. Siquidẽ iſti tãta auiditate panẽ animaꝝ pcipiebãt vt corpis obliti cibuʒ diẽ quoqʒ ieiuni trãſierũt. Et Euſebi⁹ in ſcdo libro eccleſiaſtice hiſtorie in ca. xv. loquẽs de victu et vicibus refectionis deuotorum pmitiue eccleſie dicit aliquos eorũ poſt tres dies aut plures ſũpſiſſe nõ taʒ deſideratũ quãqʒ neceſſariũ cibũ. Et dicit. q̃ nullus ex his guſtauerit carnem aut vinũ. ſed aqua fuit eiſ potus. ⁊ panis cũ ſale ⁊ yſopo cibus. dicatur de ſancto paulo. Hec nõ dico q̃ oporteat omnes ſic facere. imo nec oĩb⁹ expediret. ſed vt dixi vt noſcam⁹ q̃ natura nõ eſt tãte debilitatis qui multa ſuſtinere poſſimus ſi vellemus. Cogitet inſuper breuitatẽ carnaliũ deſiderioꝝ. ſed ⁊ toti⁹ vite et acerbitatem intermĩabilẽ infernalis cruciatus in quo erit intolerabilis dolor ⁊ mors corpis ⁊ anime ſine ſpe venie et miſericordie. Et poſtremo cogitet hõ huius laboris breuitatẽ ⁊ ineſtiabilis pmij eternitatẽ. quẽ nec auris audiuit. ⁊c. De q̃ prime audiſtis. ita em̃ miſericors dñs diſpoſuit. ⁊ tps pmij ſempiternum Qñ g̃ temptat hõ de cõcupiſcentijs carnis. aut aſtutijs et deceptionibus diaboli. tũc cogitet hec et alia hmõi. et illis armatus viriliẽ reſiſtit N ¶ Et notãdũ q̃ nõ tenemur nec poſſum⁹ ſic abſtinere a carnalib⁹ delectatõib⁹ vt nunq̃ʒ ſentiamus. qꝛ optet comedere dormire ⁊ alia vite neceſſaria exercere in quib⁹ q̃ʒto ordinatius viuimus. tãto maiorẽ ⁊ naturalioreʒ delectationẽ ſentim⁹. Et iõ tpato panis ſuauior eſt q̃ʒ crapuloſo pul

li. et neceſſaria nature iſti delecta/biliter ſumūt cū alij ſupflua faſti/diūt. Sed ita debemus abſtinere a carnalibus deſiderijs vt nō queramus talia. vt. ſ. nō comedamuſ ppẽ delectari. ſ; ſolū; ppẽ nature neceſſitatē. Itē finis hominis eſt ad hoc inſtitutuſ vt exerceat bona opa et acquirat virtutes ꝛ ad hoc data eſt ſibi rō ꝛ omīa alia ſibi data ſunt vt ſpiritui ſeruiāt. Et ergo homini cū magna diſcretiōe opꝰ eſt vt corpus ſic prudenter regat ꝛ in tali robore ꝛ ſanitate teneat ī q̄ maxime deſeruit ad ſpūalia proſequenda ꝛ vicia cauēda: ꝛ ad pagenda que ſibi facienda incūbunt Sic etia; corpus nimis molliter tractatū: ꝛ pinguiter paſtū rebellat ſpiritui vt dictū eſt: ꝛ impedit a bonis. Sic nimis debilitatū p ſupfluam afflictiones; deficit. nec poteſt ſubſeruire ad opa bona. et ſic ſpūalem pfectū impedit. Vñ Ambro. ſuper epl'am ad Ty. dicit Prudenter ſibi ſeruire vult deus tentandu; eſt enim vt ſi fieri poteſt ceptum obſequiu; gradatim prouehatur ꝛ non p immoderātiam minuatur. Et Iſido. de ſummo bono libro. v. ca. xlv. Sollicita diſcretione carnis eſt materies moderanda. ſc; ne aut integre extinguatur. aut immoderate laxetur. Nam infirmitate carnis preualente ad pfectionē ptingere nō poteſt. nam quāuis ꝛc. Et ergo in vſu neceſſariorū vite ſeruare debemus regulā Auguſtini quam dat de cibis ſumēdis. quia dicit. ad cibos ſumendos accedere debemꝰ ſicut ad medicinam. Valde enim conamur tantum ſolum de medicina ſumere quantū congruit p ſanitate corpis ne nimis ſumēdo corpus amplius grauemꝰ ꝛ minꝰ ſumēdo nihil proficiat in nobis. Sic cibū ſumere debemus q̄tū; ſufficit p ſuſtentatōe corpis et cōgruat ſanitati ipſius ad ſeruiendū ſpiritui ne nimis ſumēdo deficiat viribꝫ ꝛ ſpūalē pfectū impediat.

Dñica tercia poſt paſca
Sermo. xliiij.

Modicum et iā nō videbitis me. ꝛ iterū modicu; et videbitis me. Joh. xvi. Videmꝰ p experientiā q ſicut res amota p ſui pñtiam delectat. ſic p eius abſentiā contriſtat. Chriſtꝰ ḡ ſciēs q ſua pñtia corpal̃ erat delectabilis ſuis diſcipulis ꝛ q ſua abſentia corpal̃ q̄ inſtabat p mortē diſcipuli turbarent̃ ſic pius ꝛ benignus mgr̃ eos cōſolat̃ p dicēs eis illā ſubtractō; nō eſſe ppetuā. ſ; ad tps. nec lōgū ſ; breue Dic̃ ḡ [modicū] ſupple ē tps ꝛ iā iſtat ī q̄ tpe [nō videbitꝭ me] Per illō modicū ītelligit̃ tps ab hora mortꝭ vſq; ad reſurrectōis horā. ꝛ ſic ē ſenſus [Modicū] ꝛc. i. tps in q̄ nō vide. me p ſubtractōe; a vobꝭ ī mea morte erit breue [Et iteru; modicū ꝛ vi. me] Per illō modicū ītelligit̃ tps ab hora reſurrectionis ſue vſq; ad aſcēſiō; ſuā. q2 tūc iter; viderunt eum eo q tūc apparuit eis freq̄nt̃ loq̄ns ð reg̃ ðī. ꝛ illō tps fuit modicū p ꝯpatiōe; ad tps ſeq̄ns vſq; ī finē mðī. iō ſe dic̃ [q2 vado ad pr̄e;] q. d. Qñ aſcēdā ī celū tūc n̄ videbitꝭ me vſq; in finē mūdi ī r̄ſurrectōe gn̄ali. nā p illō tp̄ n̄ videbit̃ corpal̃r ꝛ ſēſibil̃r

ꝓſentia in ꝓpria forma ꝛ cōit ab oībus q̄uis ex ſpāli apparuerit ꝛ apparere poſſit aliquib; añ illud tp̄s. ſicut btō iohi euāgeliſte apparuit qñ eū ad ſe vocauit. et btō petro ad p̄ces fideliū exeūte vrbe3 a facie neronis apparuit dn̄s. Cui petrus dixit. Dñe quo vadis ꝛc.

D Et notandū. lic3 dn̄s aliq̄bus apparuerit ꝛ adhuc ex ſpāli grā apparere poſſit amicis ſuis. caute tñ ſe habēdū eſt in h̄mōi viſionib;. q2 etiā diabol⁹ talib; ſe īmiſcet. et ꝑ plures apparitōnes tēptat vt in errorem et pctā ducat. Scribit̄ eñ. ij. ad Chor. xi. ꝙ angelus ſathane trāſfigurat ſe ī angelū lucis. q2 ex diuia ꝑmiſſione aſſumit ſibi corpus in q̄ aliquando ſimulat pſonā xp̄i aut alterius Et ſic appuit btō martino ꝛ mltiſ alijs. et multos decepit aliqñ inuiſibiliter infomādo cū voce audibili. ſicut btō frāciſco volens eū retrahere a penitētie rigore. ꝛ mltis alijs modis nitit̄ decipe. Diceres exquo ita eſt ꝙ dn̄s aliquādo ve apparuit aliquib; et adhuc apparere pōt. et etiā diabol⁹ qñ3 deceptorie apparuit etiā in perſona xp̄i. Si ergo aliqñ talis apparitio fieret alicui quō ħeret ſe ad oēs eas habere. Rñdet̄ ſm ꝙ legit̄ ex dictis ſcti Bonauē: in. iij. di. ix. et dicit̄ primo. ſi alicui cōtinger3 talis apparitio nō debet ſtatim ei credere nec illud vt xp̄m adorare. ſed exquo eſt res inſolita d3 credulitatē ſuā ſuſpēdere et deb3 cogitare quō dicat btūs iohes in p̄ma canonica. c. iiij. Nolite omi ſpūi credere ſed ꝓbate ſpūs an ex dō ſint Etiā dn̄s inculcat nobis. multotiens eñ dicit in euāgelio ꝙ mlti ī noīe ſuo ſūt venturi mēdacr̄. Ita etiā ſancti facientes in talib; caſibus ſimulatōes diaboli cognouerūt et eū a ſe fugauerūt. Legit̄ eñ de btō martino ꝙ quadā die diabolus in forma regis purpura ꝛ diademate et aureis caligis ornatus ſereno ore ꝛ leto ſibi apparuit Cūq3 diu ambo tacuiſſent Martine agnoſce quem colis. xp̄s ego ſum deſcēſurus ad terras pri⁹ tibi me manifeſtare volui. Ad h̄ cū martinus āmirās taceret. rurſus ait. Martine cur dubitas credere cū me videas chriſtus ego ſū. Tūc ipē ſpūſancto doctus ait. Dn̄s ieſus chriſt⁹ nō ſe purpuratū aut diademate renitentē futur3 predixit ego xp̄m in ea forma q̄ paſſus eſt niſi crucis ſtigmata ꝑferentē non credā inueniſſe. Ad hanc vocē ille diſparuit ꝛ totā cellā fetore repleuit. Sic igit̄ debet hō nō p̄cipitanter agere. ſed exquo res eſt inſolita ꝛ incōſueta debet ſuſpēdere credulitatē. q2 q̄ talibus raris cito credit leuis eſt corde. Secūdo debet ꝑ deuotā oratōem ad dn̄m recurrere vt corip̄ius illuminet. et q̄d facere debeat oñdat. Dn̄s aūt facientes q̄d in ſe eſt ꝛ deuote ad ip̄m recurrētes cōſueuit dirigere. crudire ꝛ adiuuare. aliquādo ꝑ internā inſpiratōnem. aut dirigendo ad aliquem hoīe3 qui poſſet adiuuare ſicut fecit de cornelio. aut flectēdo intellectū hoīs ad aliquē paſſum ſcripture aut ad aliquā hiſtoriam. ex cuius cōſideratōne dirigitur et adiuuat̄. aut aliquo alio mō ſibi placenti. ¶ Secūdo dic̄ idem doctor ꝙ h̄mōi apparitiōes ñ ſūt

deſiderãde vt fiant. qꝛ qui eas deſiderat veriſimiliter inflat⁹ eſt corde cum putat ſe ad hmõi viſiones et reuelatões ydoneũ. Tercio dicit. ſi fiant ſunt ex hũilitate potius formidande. ita eniꝫ maria virgo turbata eſt in ſermõe angeli ꝛ cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. Unde btũs Berñ. de natiui. dñi dicit. Maria nõ altũ ſapit ita vt etiã ſalutatõem angelicã vereat̃. ſicut inq̃t euangeliſta. Maria cogitans q̃lis eſſet illa ſalutatio nimirũ indignam ſe ſalutatõe angelica reputabat. et forſitan talia meditabat̃. Unde hoc mihi vt veniat angelus dñi ad me. Sic igit̃ narrat̃ de quodã patre ſancto ꝙ cũ ei diabolus in ſpecie chriſti appareret ille clauſis oculis dixit ſe ĩ hac vita nolle xp̄m videre. ac diabol⁹ eius humilitate cõfuſus ſtatĩ euanuit. Ecõtra de pluribꝫ narrat̃ q̃ ſe ad hmõi viſiones idoneos reputabant ꝛ eas deſiderauerunt q̃ in multas inſanias ꝛ errores ſũt p̄cipitati. Hoc dixi ad incitãdum hoĩes ne in hmõi rebus ſint leues ꝛ p̄cipites ad cito credendũ aut ſimiliter adorandũ. aut ad ſtatĩ faciendũ quod illud viſũ ſuadꝫ aut iubet. et dixi ſpecialiter ꝑpter aliquos hoĩes ſingulares. inueniũt̃ nanqꝫ aliq̃ hoĩes qui poſtq̃ꝫ vt eis videt̃ diu pure ꝛ abſtracte vixerũt tantã habent cõplacentiã in vita ſua ꝙ putant moleſtias tẽptationũ iã merito circa eos ceſſare debere ꝛ deũ nõ debere ꝑmittere vt tẽprent̃. nõ cõſiderantes quõ ſancto paulo ſtimulus datus fuit in cuſtodiã hũilitatis. ꝓ cuius ablatione cũ oraret fuit ſibi reſpõſũ. ꝛc.

Et aliqñ etiã ad hoc deueniũt ꝙ deſiderant viſionẽ habere ꝛ orant vt eis fiant. quod vt dictũ eſt ex ſuꝑbia ꝓcedit. Ideo deus in ira ſua aliqñ ꝑmittit fantaſticas appariciones vndecũqꝫ immitti vt fiant deliri et fatui q̃ indebite cupiebãt eſſe vates. Aliq̃ etiã ſic ſe putãt aliquãdo familiares eſſe deo vt leuiſſime credant ip̄m ſemꝑ ſp̄ũalit̃ et ſupnaturaliter ac miracl'oſe circa eos ſingulariter agere. ꝛ deſiderãt etiã aliqñ ſine cauſa circa ſe miracula fieri qđ eſt vna ſp̄es tẽptãdi deum. cũ. ſ. hõ obmittit qđ humano mõ facere põt ꝛ totũ committit deo. Sunt etiã aliq̃ ita proprie prudẽtie innitẽtes. vt etiã bonorũ hominũ ꝛ diſcretoꝝ cõſilia ꝓ nihilo reputent et ideo ſeq̃ contemnant etiã friuole ꝛ ſine diſcuſſione. imo cum aliqñ ãmonentur vt aliq̃d de ip̄oꝝ vita mutent potiſſime in auſteritate nimia tunc reſpõdent. Ego habeo bonã intẽtionem. Ego facio propter deũ ip̄e nõ ꝑmittit me deficere aut errare Nõne illa eſt q̃dã ſuꝑbia ex qua putant ſe ſic iuſtos ꝛ deo placentes vt eos non ꝑmittat errare aut deficere. Nonne eſt etiã temptatõ dei cũ omiſſo ĩmo ſpreto aliorum cõſilio cõmittũt ſe ſoli deo. Nonne etiã illud eſt in eis grauis error ꝙ credunt ad bonitatẽ opis ſufficere bonitatẽ intentõis. cũ multe alie requirant̃ circũſtantie. Sic eĩ Job poſtq̃ꝫ enũerauit magna opera que indubie bona fecit intentõne ſtatim ſubiunxit. Uerebar oĩa opera mea. ſic et tales merito vererent̃ opera ſua ꝛ nõ certificarent ſe de eis. P Circa p̄dictum

tertũ [Iteꝝ modicũ et videbitis me qꜫ vado ad patrẽ] Diceret aliq̇s. Ex quo chriſtus ex gratia ſpeciali aliqñ apparuit aut apparere poſſet aliq̇bus ꝛc. Et cũ diabolus ſolet hoīes ī hoc aliqñ decipe. Queritur ſi diabolus trãſformat ſe et apparet homi etiã in forma chriſti an homo peccaret ip̄m adorando. Rñdet Bonauen. in. iiij. di. ix. Qꜫ dupliciter cõtingit honorẽ latrie exhiberi diabolo aduerſario chriſti. Uno mõ ſimpliciter. Alio mõ ſub conditõe. Simpliciť tunc nõ poteſt eſſe ſine peccato. qꜫ exhibeť cultus latrie alteri q̃ꝫ deo. Et ideo ibi eſt cultus ydolatrie. nec excuſať homo rõe ignorãtie. Habet enĩ triplex adiutoriũ ꝑ qđ poteſt errorẽ vitare. Primũ eſt remediũ ſacre ſcripture que incãtat hoīes. Multotiẽs ei dicit ꝙ multi ĩ xp̄i noīe ſunt venturi mendaciť. Secundũ eſt remediũ orõis interne. qua homo ad deũ debet recurrere vt cor ei⁹ illuminet. Terciũ eſt ſuſpẽſio credulitatis ſue. Nõ eñ debet homo om̄i ſpiritui credere. ſed ꝓbare ſi ex deo ſint. Qui eñ cito credit leuis ẽ corde. ꝛ fortaſſis ẽ inflat⁹ corde in talib⁹ raris ꝛ inconſuetis dũ ad tales viſiones ꝛ reuelatões idoneũ ſe reputat. Uñ tales apparitões potius ſunt formidande q̃ꝫ deſiderãde. ſicut de ħ ſtatĩ dictũ eſt vt audiſtis. Si aũt adoraꝛ ip̄m ſub cõditione actualiter cõſiderata. tũc nõ adorat luciferũ. ſed xp̄m magꝭ. qꜫ nõ ſtat ad oratõem niſi ſtante conditõne. et ad deum referť adoratiõis implicatio. Si autẽ adorat ſub conditione ſolũ habitualiter ꝯſiderata illud ſufficit ad vitandũ peccatũ reſpectu huius apparitõis inſolite ꝛ inſuete ad quã nõ debet ſeq̇ adoratõ ꝑcipitãter. ſed cũ maturitate ꝑuia ꝛ oratione. Conſecratio autẽ hoſtie eſt cõſueta. iõ ſufficit ꝙ adorantes in habitu habeãt hanc cõditõem ſi debito mõ cõſecratio facta eſt. cũ qua conditõe oẽs fideles vadunt ad eccl'iam ad orãdus chriſtũ ſub ſacramẽto. Hec Bonauẽtura. ¶ Aliter poſſunt exponi illa verba vt ꝑ primũ modicũ itelligať tpus ab illa hora in q̃ dominus loquebať diſcipul' ſuis vſqꜫ ad ſuam mortẽ ꝛ ſepulturam. quia in eo videbant eũ. et ſub illo ſubtractus eſt eis vt ip̄m ꝑ triduum nõ viderent. Uñ Beđ. Quia tentus in illa nocte a iudeis ꝛ in mane crucifixus et ſepult⁹ ab hũanis eſt ſecluſus obtutibꝫ. Et ꝑ ſecũdũ modicũ intelligiť tpus ab hora ſepulture vſqꜫ ad horã reſurrectõis. Poſt qđ viderũt chriſtum ꝛ pꜫ expoſitio. Predicta xp̄i verba erãt diſcipul' obſcura anteq̃ꝫ eſſet ope impletũ. Quia ſꝫm Chriſ. Triſticia mortis xp̄i amouebat itelligentiã a mentibꝫ diſcipulorũ. ꝛ etiã quia videbať eis quõ in xp̄i verbis eſſet quedã cõtrarietas cũ dixit. [Modicũ et non videbitis me ꝛ iteꝝ modicũ et videbit' me] quia nõ ſciuerũt illa referre ad diuerſa tpa. Et ideo ſequiť in littera. [Dixerũt ergo diſcipuli ei⁹ ad inuicem. Quid eſt hoc qđ dicit nob modicũ et nõ videbitis me. Et iterũ modicũ ꝛ vide. me. qꜫ va. ad p Dixerũt ꝰ. Quid eſt quod dicit nobis modicũ neſcim⁹ q̇d loq̇tur.] Q Eſt queſtio q̃re voluit reſur

gēre et nō poti⁹ reſurrectōēʒ ſuam vſqʒ in finē mundi differre. Uide omeliā circa dn̄icā primā poſt paſca. Et nota ꝙ adhuc tercio modo pn̄t ſm Aug. et Alcbuinū expo/ni dicta verba chriſti. vt ſit ſenſus [Modicū] ſupple tp̄us ſupeſt. ſ. vſqʒ ad aſcenſionē meā. et [tūc nō videbitis me] q̄ʒdiu viuetis ī car/ne. quia aſcendo ad patrē poſt q̄/draginta dies [Et iteꝝ modicum videbitis me] in regno celoꝝ [qꝛ vado ad patrē] Et illam expoſitō nem videt̄ dn̄s innuere in his q̄ ſequunt̄ dicēs aplo̅s debere plāge/re ⁊ triſtari in modico vite tēpor̄ p̄ſentis ad modū pariētis mulie/ris. ſed poſtea eternaliter gauiſuri ſunt in gloria. ¶ Et nota ꝙ modica et breuis eſt p̄ſens hoīs vita. ⁊ ita deus ordinauit. Primo vt homines p̄ſentē vitā breuē cōtemnerent ⁊ celeſtē eternā deſiderarent. Secūdo vt homines illud tēpus modicū totū ad deī opus expen/derent. Si enim longa eſſet vita noſtra forte tederet aliquē diu bn̄ opari. nūc breuis eſt et ideo tota deo attribuat̄. Tercio vt hō citi⁹ temptationes et picula euadat. tota em̄ p̄ſens vita piculis et tēpta/tionibus eſt expoſita. Tetēdit em̄ diabolus laq̄os in omni creatura vt artius tēptet. ex quo ſcit ꝙ mo/dicū eſt tēpus vite noſtre. et ꝙ ci/to euademus man⁹ eius. Quar/to vt deus homines cito ad ſe re/ducerēʒ. Sicut em̄ q̄ aliq̄s diligūt non diu ſine eis eſſe volūt. Joh. xvij. Pater quos dediſti mihi volo vt vbi ego ſum illic mecū ſint. Quinto vt hoīes modicū labora/rent. et ip̄e ꝑ modico labore mul/tum retribueret mercedis quia n̄ ſunt cōdigne paſſiones hui⁹ tp̄is ad futurā ⁊c̄. Sequit̄ [Cognouit aūt ieſus qꝛ voluerūt eū interro/gare] hoc cognouit virtute diuīta/tis cui⁹ ꝓpriū eſt cognoſcere ſecreta cordiū [Et ideo dixit eis] ꝑueniendo eoꝝ interrogatōem vt oñderet ſe ſcire mentis eoꝝ intentiōeʒ. [Amen amen] i. vere [dico vobiſ qꝛ plorabitis et flebitis vos] q. d. Per hoc qd̄ dixi [Modicū ⁊ nō vide. ⁊c̄.] intelligit̄ tp̄us mee mortis vſqʒ ad reſurrectōem in q̄ fle/bitis ꝑpter meā abſentiā [mūduſ aūt gaudebit] qꝛ in triduo mortiſ iudei mūdialiter viuētes ſunt ga/uiſi credentes ſeſe xp̄m totalr̄ exti/xiſſe et nomen ſuū totaliter dele/uiſſe. Uniuerſalr̄ mūduſ. i. mali q̄ ſunt in mūdo gaudebūt in pſecu/tōe iuſtoꝝ vel gaudebūt in rebus mūdanis [Uos āt ꝯtriſtabimi] de paſſionibꝫ q̄s in mūdo ſuſtinebitis vel de occiſione mea. Sic et ſcti triſtāt̄ d̄ ſibi illat̄ paſſiōibꝫ ⁊ d̄ pctīs [ſʒ triſticia vr̄a ꝟtet̄ ī gau.] Quia ī tp̄e q̄ eis dn̄s p⁹ reſurrectionē appuit gauiſi ſt̄ viſo dn̄o ⁊ vltra triſticia ſcōꝝ ꝟtet̄ ī gaudiū fu/ture vite. ⁊ gl̄ie. ⁊ ſeq̄tur. [Mlier cū parit triſticiā h̄ʒ. qꝛ ve. h. ei⁹. cū āt pepit iā n̄ memīt p̄ſſure p̄ gaudio. qꝛ nat⁹ ē hō ī mōʒ] qd̄ dixit d̄clarat exēplo mlier̄ ꝑturiēt̄. q. d. Sic mlier ī ꝑtu triſticiā patit̄. ſʒ illā t̄ſticiā abſorbʒ gaudiū ſupueniens ī natiuitate pueri. ſic vos fideles triſticiā hēbit̄ ī mea paſſiōe et morte. ſʒ gaudebitis ī mea r̄ſurrectōne que eſt tanq̄ʒ natiuitas ho/minis d̄ vita mortali ad immortalem. Ad illam triſticiam aptat exemplū vt ſequitur. [Et vos triſticiam habebitis] ſ. tp̄e mee paſſi

onis[Iterū aūt videbo vos.]ſcȝ poſt reſurrectōnē [ꝛ gaudebit cor veſtrū. ꝛ gaudiū veſtrū nemo tollet a vob]qꝛ vita xp̄i de qua gaudebant nō fuit amplius auferēda Et illud gaudiū apoſtoloꝝ de viſione xp̄i fuit inchoatū in xp̄i reſurrectōe et in glīa aſcēſionis cōſummatū. et ſic ꝑpetuatū ℞ Et notādū ꝙ ſm hāc terciā expoſitionē plena eſt pn̄s vita penalitatibꝫ et defectibus. aduerſitatibus ꝛ miſeriis quibꝫ hō cōteritur. ꝛ nūq̄ȝ in eodē ſtatu ꝑmanȝ. vt dꝛ Job. xiiij. ſed iā calet. iā friget. iā ſitit. iaȝ eſurit. iā timet. iā triſtaꝛ. iā dolet ꝛ infirmaꝛ. iā afficiꝛ aut, fatigaꝛ. et nihil eſt in hac vita ſtabile ꝛ totaliꝛ placēs. ſed oīa pn̄tia carnalia aut mūdana ſūt quaſi q̄buſdā amaritudinibꝫ mordacibus ꝛ pūgitiuiſ cōſperſa. Sed diceres. Quare deus voluit breuē homīs vitā tā penalē facere. ꝛ multis miſcere malꝛ ℞n̄det ꝛvilhelmus de viciis ꝛ virtutibus. ꝑte. i. in materia de ꝓuidentia. Q diuina ꝓuidentia et paterna ſollicitudo creatoris ita ordinauit ad multiplex bonū hominuȝ Quis eñ nō videat ꝙ ſi mundus ille nō haberȝ niſi pacem dulcedinē et delicias inſeparabili adherentia in ſe detineret homines et a bonis futuris ꝛ virtutibus tante auerteret vt forte nulli has vel illa curarent. aut auferrent homini bona felicitatis eterne. ꝓpter quod tamē ſolus creatus eſt. et inferret ſibi maluȝ damnatōis eterne quo nullū peius. benigniſſim⁹ creator vitā illam amaricare voluit. ne ſua dulcedine alliceret ad ſe homines et ſic eos a bono ad qδ ipōs creauit auerteret. ꝛ in maluȝ contrariuȝ eoſdem ꝑtraheret. ſed ſuis amaritudinibus et quaſi aculeis que quodāmodo animos hominū a ſe repelleret. et ad ſpiritualia bona et eterna faceret aſpirare Hic predictus doctor plura ponit exempla. Primuȝ eſt. Nutri videns paruuluȝ tempe ablactationis dulcedine lactis adeo allectū. vt ab eo ſe ſeparari nō permittat. nec ad ſolidiorē ac conuenientiorem cibū inclinari velle. ſūmitates papillarum aliqua aſpergit amaritudine quā paruulus ſentiens in papillis ſponte eas deſerit et refugit ꝛ ad menſam patris inhiat. et poſtea comedit. Ita pater miſericordiarū volens homines ablactare. ꝛ ab vberibus huius ſeculi. i. ab amore preſentiū ſm ſolū ſenſum carnaliter atq̄ȝ ſeculariter delectantiū ſeparare et eos aſſuefacere ad ſolidos cibos ſpiritualium deliciarum et ad menſam celeſteȝ prouocare. ipſa delectabilia preſentia corporalia et ſecularia aſpergit multis amaritudinibus. ſciliceȝ tribulationibus. aduerſitatibus. ꝛc̄. Sed videtis ꝙ paruuli ita aliquando anhelant ad vbera carnalia matrū vt inconſolabiliter fleāt cū iſta eis auferūtur aut neganꝛ. et ſignant illos qui corpore grandeui et aliquando capitibus cani tā puériles ſūt moribus vt ita adhereāt amore pn̄tibꝫ delectatiōibꝫ. ꝙ etiā cū eiulatu ꝛ lachrymis lugeāt ablata ſibi tꝑalia aut negata ſiue nō conceſſa. quia vtiq̄ȝ tanto minus ſunt capaces ſolide reſurrectionis ſpiritualiuȝ deliciarum quanto plus inhiant

vberibꝫ pſentiũ delectationũ. di/
cente Gre. Quãto vnuſq́ſqꝫ plus
delectat̃ in infimis tanto min⁹ ca
pit de celeſtibꝫ et ſupnis. Scđm
exẽplũ. pr̃familias videns filiũ ĩ
loco piculoſo accepto gladio ipm
crebro pcutiẽs. abſterret eũ ide at
qꝫ diffugat. Ita deus oĩpotẽs pa
ter noſter cui manifeſta ſũt om̃ia
picula. om̃iaqꝫ noxia huius habi/
tatõis multa pauit flagella. ſ. pe/
ſtilentiã. lites. famẽ. infirmitatez
mortẽ pſecutõẽs. oppſſiones ꝛc̃.
quibꝫ flagellat homĩes abſterret
ꝛ diffugat ne adhereãt. Tercium
exemplũ eſt de vino valde ineba
tiuo et aq̃ tpante fortitudinẽ vini
Vñ voluptates carnales ꝛ ſecl'a/
res inebriant vſqꝫ ad brutalẽ inſi
pientiã ꝛ inſaniã atqꝫ dementiã. ĩ
hoc ſunt ſil'es vino fortiſſimo et
maxime inebriatiuo. tribulatõẽs
ꝟo ꝛ aduerſitates et dolores ꝛc̃.
faciũt hominẽ q̃ſi ſobriũ. et rede/
untẽ ad cor et deũ cognoſcentem
ac q̃rentẽ. Vnde pſ. Multiplica
te ſunt infirmitates eoꝝ poſtea ac
celerauerũt. Et iteꝝ. Imple facieſ
eoꝝ ignominia et q̃rent nomẽ tu
um dñe. Et in h᷑ tribulatõẽs mun
di ſimillime ſũt aque fortitudinẽ
vini tpantis. mõ pr̃familias ↄ̃re
nus ſi vinũ apponendũ alumnis
ſuis aut filiis ſcit eſſe noxiũ. ipis
ꝓpter ſui fortitudinẽ ꝛ vini ineba
tionẽ vtriqꝫ tpat mixtura aq̃. Ita
pater nr̃ celeſtis ſciẽs voluptates
ſecl'i nobis pnicioſiſſimas eẽ. eas
nobis tpauit admixtione multa/
rũ amaritudinũ. Hoc ideo dixi vt
ex eis cognoſcerem⁹ ꝛ laudarem⁹
diuinã voluntatẽ et bonitatẽ que
tã multipliciter nobis ↄtulit qui
b⁹ iuuaremur et incitaremur ad
merendũ ſalutẽ nr̃am q̃ nihil me
lius eẽ poteſt. Scđo vt ex eis lau/
darem⁹ diuinã ꝓuidentiã q̃ ĩ rebꝫ
nihil fruſtra eſſe ſinit. ſed ita ſapiẽ
ter oĩa ordĩauit et diſpoſuit vt nõ
ſolũ bona ſed etiã ſm ſe mala ad
multiplicẽ noſtꝝ ꝓueniãt ꝓfectũ.
Et tercio vt de cetero nõ murmu
remus ſub flagellis dei. ſed illa ñ
ſolũ libent̃ ſed etiã gaudent̃ ſuſti/
neamus certi q̄ ipa ex pr̃na ꝓuiſi
one ordinant̃ ad multiplicẽ nr̃m
ꝓfectũ etiã nobis adhuc ĩcognitũ.
vt ad pſuatõem alicui⁹ mali qđ
al's incideremus. aut ad ꝓmotõnez
alicuius boni qđ al's negligerem⁹
Quãuis aũt dñs oĩpotens vitaꝫ
pſentẽ ſic ex cauſis pdictis amari
cauit nõ tñ eã totã amarã fecit et
penalẽ ſed amaritudinibꝫ ↄmiſcu
it multa ꝛ dulcia ſuauia et delecta
bilia. vt ſunt cibus pot⁹ ſomnus.
q̃es pax et ſecuritas. ꝛ alia multa
nobis ↄueniẽtia et delectabilia cõ
tulit q̃ tñ oĩa nõ ſunt niſi q̃dã aſp
ſiones pmodice et odores ptenu/
es reſpectu im̃mẽſe diuĩe ſuauita
tis. vt ait Aug. q̃ aliq̃d in illã regi
onẽ aſpgit̃. Et in pmo libro đ ꝟa
religiõe dicit. Ve illis q̃ ſe auertũt
a lumĩe tuo et ĩ carnali ſuo opere
velut in vmbra ſua defixi delectãt̃
Vbi tñ habent qđ eos delectet đ
circũfulgentia lucis tue ac ſi dice/
res de circũciſiõe ſuauitatiſ tue. vt
exponit ꝛvilh. in tractatu de ꝟtu
tib⁹. Sic ḡ oĩs ſuauitas hui⁹ mũ
di ꝛ q̃rũcunqꝫ creaturaꝝ ẽ velut aſ
pſio modica et odor tenuis et ve/
ſtigiũ minimũ diuĩe ſuauitatis. et
hmõi ſuauitas q̃rũcũqꝫ creatura
rũ eſt nobis ad h᷑ data a diuia lar

gitate vt nos alliciat inuitet ⁊ fer
uēter tēdere facit ad plenitudinē
ſuauitatis imenſe a quo totū ſtil
lauit et effluxit. recte eo mō q̄ o/
dor ipm odorātē allicit ad odora
bile a q̄ effundit. et aſpſio ad ple/
nitudinē a q̄ ſtillauit ⁊ veſtigium
ad impmentē illud. Sic ergo eſu
riēs aut ſitiēs nō eſt cōtētus aſpſi
one plenitudis quā nitit habere
nec odore aut ſapore cibi aut po/
tus. ſed p hec icitat vt magis deſi
deret ⁊ feruēti tēdat in iſta. ⁊ ſicut
venator nō ē cōtētus fere veſtigio
ſed p illud manuducit ⁊ incitatur
ad ferā inſectādā. Sic nos hoīes
nō debemus cōtenti eſſe nec ſiſte/
re i ſuauitatib pſentiū rerū puis
nec eas ppter ſe q̄rere. ſ; debem
p eas cōmoneri ad cognoſcendū
⁊ tota mēte q̄rendū plenitudinē
imenſitatis diuīe ſuauitatis A q̄
oīa illa tāq̄ veſtigia ⁊ odores te
nues deriuata ſūt cuius tn̄ cōtra
riū multi faciūt. q̄ ſpreto diuīe ſu
auitatis fonte copioſiſſimo ac re/
dūdātiſſimo aſpſiōes pdictas lin
gūt tota mēte adherēt ac imergū
tur. imo in eis inebriāt vt ad om
nes brutales inſipiētias inſaniāt.
Et eſt merito miſerāda miſerabil
illa tante multitudis hominū ca
ptio et immerſio demētiſſima in
vna guttula ſuauitatis quā pfert
abyſſali fonti diuīe ſuauitat. imo
propter iſtā guttulā nihil curant
vbertatē dom dei et torrentē vo
luptatis: q̄bus potādi ⁊ inebriādi
ſunt oēs electi. iuxta illud ps. Ine
briabunt ab vbertate dom tue.
et torrente voluptatis tue pota/
bis eos.

Dn̄ica q̄rta p paſca

Sermo xlv

Vado ad eū q̄ me miſit. ⁊ nemo ex vobiſ interrogat ⁊c. Johan. xvi. Joh. 16.

S Dn̄s nr̄ an̄ hoc
euangeliū dixit aplīs de tribula/
tionib eorū futuris. ⁊ quō infe/
ctores eor reputarēt ſe obſequiū
pſtare deo. ⁊ h̄ videbat aplīs nimiſ
dur. Poſtea ſubiunxit de receſſu
ſuo cū dixit i hodierno euāgelio.
[Vado ad eū q̄ me miſit]. i. aſcē/
do in primo ad prem. Diſcipuli
aūt adhuc impfecti de pmo valde
territi fuerūt. eo q videbat eis ni/
mis durū et extraneū. Et de ſcdo
valde ꝯtriſtati fuerūt. eo q ſpera/
bāt pſentia xpi in tribulatōib cō
ſolari. ⁊ ideo ex iſt duob atterriti
total obmutuerūt. ⁊ iō dn̄s expro
brādo dixit eis [Et nemo ex vob
interrogat me q̄ vadis.] ſ; hoc iō
eſt [q hec locut ſum vobis] de
tribulatōib futur ⁊ receſſu meo.
ideo [triſticia īpleuit cor veſtrum.
Sed ego veritatē dico vobis. expe
dit vobis vt ego vadā. ſi eīm n̄ ab/
iero paraclitus nō veniet i vos. Si
aūt abiero mittā eū ad vos] ¶ Di
ceres. nunq̄d dn̄s i terra poſitus
poterat aplīs mittere ſpm̄ ſanctū
Rn̄det q potuit ſicut ⁊ p reſur/
rectionē ſuā inſufflauit ⁊ dixit. Ac
cipite ſpm̄ ſanctū q̄r remiſerit ⁊c
Sic ḡ in t̄ra poſitus dabat ſpm̄
ſanctū ſine q̄ nō fuiſſent in gr̄a et
ſine pctō mortali. S; nō dedit eiſ
in tāta pfectōe et abūdātia dono
rū ſicut poſt aſcēſiōem ſuā. nec tūc
fuerūt apti ad tātā abūdantiā ſpi
ritusſcti. eo q affectio carnal quā
habebāt ad hūanitatē xpi quam

exteri⁹ cernebāt ī eis feruorē dilectionis ſpūalis remittebat fidem diuinitatis. Quādiu eñ delectabāť in pſentiali forma hūanitatꝭ xp̄i. tādiu min⁹ pfecte intuebāť ī eodē formā diuinitatis. Vñ Aug. ꝛ beð. Niſi aſpectibꝫ corꝑalibꝫ humana forma ſubtraherͤť ſꝑ carnalꝭ dilexiſſent. nec ita ſpūalꝭ diuinum aliqd cogitare potuiſſent. q̄diu eñ deū et hoīem ſecū cōuerſantē conueſcentē et colloq̄ntē habebāt ei⁹ pſentia delectati min⁹ ad ſciēduꝫ diuinitatē ocl'os mentꝭ erigebāt. Poſtq̄ꝫ aūt dñicū corpus ad dextrā patrꝭ collocare nouerūt illuc totū ſuū deſideriū tranſtulerūt q̄ caput pceſſiſſe cognouerūt. Juxta hoc qð alibi audierūt Math. vi. Ubi eſt theſaur⁹ tuus ibi ꝛ cor tuum. iðqꝫ iā capaces facti erāt non vltra de morte cōtriſtati. ſꝫ de promiſſiōis ei⁹ munere letificati luca atteſtāte q̄ ait Act. j. Et factū ē dū bñdiceret illis receſſit ab eis ꝛ ferebať in celū. ꝛ ipi adorātes regreſſi ſunt in hierl'm cū gaudio magno Ex h̄ poteſtꝭ cōſiderare ex q̄ eleuatio mentis ad celeſtia et diuina ꝛ ſpūſſcti miſſionē ex pte apl'oꝝ ipediebat cōuerſatio xp̄i ꝛ cōplacētia hūanitatis ipi⁹ et pñtia q̄ erat ſācta. tā honeſta. tā caſta. tā plēa grāꝝ. quantū in nobis amorē celeſtiū ꝛ aduētū ſpūſſctī ipedit amor nr̄e carnis. q̄ nec ē caſta nec pudica ſed i peccatis ꝯcepta. in pctīs nata ꝛ in pctō nutrita. ꝛ mala ꝯſuetudīe multiplꝭ viciata. q̄ntū cūqꝫ ipedit amor mūdi ꝛ oīm inferioꝝ. De q̄ mūdo dixit dñs Johā. xiiij q̄ ſpm̄ veritatis nō pōt accipere. Et intelligit ꝑ mundū hoīes mūdū inhabitātes. nō q̄dem carnaliter ſolū. q̄ ſic etiaꝫ chriſtus ꝛ apl'i erāt in mūdo ſed ꝑ mētalē curaꝫ. ꝑ pꝑuatā affectōem. ꝑ carnalē delectatōem. ꝑ reꝝ tpaliū cōtrectatiōnē et totalē in eis occupationē. q̄nto nāqꝫ hoīes plus gaudent et delectanť in rebus infimis tāto minus capiūť de rebus celeſtibꝫ ꝛ ſupnis. vt dicit Grego. in ome. pentheco. Et Math. vi. Non poteſtiſ deo ſeruire ꝛ māmome. ſic nec deo ꝛ mūdo. aut carni q̄ cōtraria. Deus celeſtia iubet amare. ꝛ illa inferiora deſpicere. mūdus ꝛ caro retrahūt ad oppoſitū. Sequiť. [Et cum venerit arguet mundū] ꝑ ſāctos apl'os quibꝫ audaciaꝫ dedit mūdanos homines arguēdi. Vñ de Auguſt. ſuꝑ Joh. [Spūſſctūs arguet mundū de peccato.] quaſi diceret. Jlle infundet charitatē in cordibus veſtris. et ſic timore depulſo arguēdi habebitis libertatē de tribꝫ. ſcꝫ [de pctō] qð habuerūt principaliter infidelitatis [q̄ non crediderūt in xp̄m] quo pctō manente cetera detinenť. q̄ ſine fide mediatoris dei et hoīm nullū dimittiť peccatū. [Et de iuſticia] xp̄i quā nō acceptauerunt nec imitari voluerunt. que tamē vere declarata eſt ꝑ hoc q̄ ſurrexit et ad prēꝫ rediens ad celos aſcendit. propť quod poſtea ſubditur. [Quia vado ad patrem. et iam non videbitis me] preſentia corporali vobiſcum cōtinue cōuerſantē ſeu habitantem. [Et de iudicio] eterne damnatōnis: quod iam non timent. et merito timere deberent. [quia princeps huius mundi iaꝫ iudicatus eſt] id eſt diabolus iaꝫ

Dñica quarta poſt Paſca

ſentẽtia diuina eternalr̄ damnatus eſt.et ita dãnabũt oẽs q̄ eũ ĩ pctĩſ imitant.[Adhuc mlta habeo vobis dicere ſed nõ poteſtis portare mõ] ꝓpter vr̄am impfectõ ꝛ illorũ dicendoꝝ de altiſſimis fidei arduitatẽ [Cũ aũt venerit ille ſpũs veritatis] i.ſpũſſctũs q̄ eſt veritas ꝑ eẽntiã.et effectiue docendo eã[ille docebit vos oĩa] neceſſaria ad ſalutẽ.nõ ſolũ ꝓ ꝑſonis vr̄is .ſꝫ etiã ad regimen eccl'ie et fideliũ inſtructõem.Et qꝛ poſſet credere ꝙ ſpũſſctũs eſſet filio maior exq̃ docturus fuit eos de maioribꝫ.iõ hunc errorẽ remouet dicẽs [Nõ em̄ loquet a ſemetipſo] qꝛ ſicut nõ eſt a ſemetipſo ita nõ loquit a ſemetipſo [ſed quecũqꝫ audiet] a me ꝛ patre.qꝛ ſuũ audire eſt ab eis procedere [loquet vobis] Et nõ eſt intelligendũ ꝙ oĩa q̄ audit ſpũſſanctus a filio annũciet qꝛ recipit ĩfinitã ſciam.ſed intelligendũ eſt de oĩbꝫ ꝑtinentibꝫ ad ſalutẽ eoꝝ ꝛ eccleſie regimen vt dictũ fuit.¶ Nota opa trinitatis ad extra ſũt indiuiſa.qꝛ tres ꝑſone ſicut ſunt vna diuitas ſic ſunt vna volũtas.Cũꝫ autẽ ad extra opent ſola volũtate qcq̃d vna vult alia vult.nec pt vna aliq̃d velle qd̄ nõ alia.igit nec opari qd̄ nõ alia.Et h̄ vult dominus cũ dicit[Nõ em̄ loquet a ſe] id ẽ ſm diuitatẽ nõ loquit a ſe.id eſt nõ ſine me ꝛ ſine meo ꝛ patris mei arbitrio.qꝛ nõ ex ſe ſed ex patre et me eſt.hoc em̄ loq̃ ſpm̄ ſctm̄ eſt ſpũſſancti eſſe.vt qꝛ nõ ẽ ſpũſſanctus a ſemetipſo ſed a pr̄e et filio.ideo a ſemetipſo nõ loquit.ido ſequit [ſed q̃cũqꝫ audiet loquet.] ſicut ſpũſſctũs nõ loq̃t a ſemetipſo ſed q̃cunqꝫ audit.qꝛ audit9 ab alio eſt.ita ſpũales hoĩes a ſemetipſis nõ loquunt ſed agũt inſtictu ſpũſſancti.vt dꝛ Actuũ.ij.et iõ ſequtur.[Et que ventura ſũt annũciabit vobis] .i.ſtatũ eccl'ie demonſtrabit vobis.et gaudia celeſtia reducet vobis ad memoriã cũ patiemini ꝓ fide mea.ꝑ hoc em̄ chriſt9 eleuauit mentẽ eoꝝ.qꝛ nihil auidius eſt generi hũano q̄ꝫ ſcire futura.[Ille me clarificabit] .i. claritatẽ meam quã habeo apud hoĩes manifeſtabit q̄ me ſolũ hoĩeꝫ putabant.Illumĩabat em̄ mẽtes apoſtoloꝝ oñdens eis claritatem xp̄i in qua eſt equalis deo pr̄i.ꝛ fecit vt ipi apl'i clarificarent ꝑ xp̄m laudẽ et gl'iam eius toti mũdo p̄dicãtes.[Quia de meo accipiet] a me ꝓcedẽdo [et annũciabit vobis] Illud enim qd̄ accepit ſpũſſãctus a filio.ſ.diuitatis naturã ſic ẽ altũ et ſupra omnẽ intellectũ.qd̄ niſi nũciaret ſpũſſanctus ad noticiã ipſius nullus attingeret

De eadẽ dñica Ser. xlvi

Vado ad eũ

q̄ me miſit.Iohãnis.xvi Chryſo.dicit ꝙ propter verba que dñs aplis dixerat paulo ante.ſ.[Venit hora vt oĩs qui interficit vos ꝛc.] et propter verba q̄bus nũc ſubiunxit de receſſu ſuo.ſ.[Vado ad eũ q̄ miſit me] id ẽ d ꝓprimo aſcẽdo ad pr̄em qui me incarnari inſtituit ita fuerunt triſtes ꝛ atterriti ꝙ totalit obmutuerũt.ꝛ ideo dñs obiurgãdo ſubiũxit.[Et nemo ex vobis ĩtrogat me q̄ vadis] .q.d. In dubijs com

ſueuiſtis q̄rere añ nūc aūt ſiletis.
vel ſm Bedā. Nemo ex vobis in
terrogat. ꝛc̄. Quia tanta tāq3 ma
nifeſta erit aſcēſionis mee claritaſ
vt nemini veſtrū opus ſit interro
gare q̄ vadā. quia videntibus cun
ctis ad celu3 pergam. [Sed quia
hec locutus ſu3 vobis triſticia im
pleuit coꝛ veſtrū] Triſticia imple
uit coꝛ eoꝝ. q2 p̄dixerat eis ꝙ ꝓpt
eū eijciēdi erant de ſynagoga. Itē
p̄dixit eis ꝑſecutōnē qua3 paſſuri
eſſent. Itē ꝙ totus mūdus habi/
turus eſſet eos odio. ꝛ tantū ꝙ q̄/
cūq3 eos occideret creder3 ſe obſe/
quiū p̄ſtare deo. S3 illud qđ ma
gis implebat corda triſticia erat
receſſus ipius cuiꝰ p̄ſentia fuiſſent
in tribulatōibꝫ cōſolati. [Expedit
vobis vt ego vadā.] quaſi diceret
ſm Chryſ. Modicu3 ſuſtinete et
nō cōtriſtemini. q2 et ſi millies cō
triſtaremini. oꝑtet tn̄ vos audire
de receſſu meo. q2 ire meu3 cōfert
vobis vtilitatē. ꝓpter qđ dic̄ [Si
eñ nō abiero ꝛc̄] vide ſup̄ de h̄ do
cumenta [Et cū venerit ille] ſpūs
ſctūs .ſ. benignꝰ amicis. ꝛ auſterꝰ
īimicis [arguet] ꝑ liguas apl'oꝝ.
martiꝝ et doctoꝝ [mūdū] .i. ho/
mīes mūdanos mūdi amatores
[de pctō] infidelitatis [q2 nō cre/
dūt in me] ¶ Ubi ſciēdū ꝙ
aliud eſt credere deū. aliud crede/
re deo. aliud credere in deū. Crede
re deū eſt ipm credere eſſe. Crede/
re aūt deo. ē credere eſſe vera q̄ di
xit. Credere vero in deū. eſt credē/
do eū amare ꝛ ei firmit̄ inherere.
Et de tali credere đ2 Joh. v. Qis
q̄ credit in me nō moriet̄ ineternū
Et ita loq̄t̄ Augꝰ. de verbis dn̄i. d.
Multū intereſt vtꝝ q̄ſq3 credat ip3
eſſe xp̄m. ꝛ vtꝝ credat in xp̄3. Na3
ipm eſſe xp̄m demōes crediderūt
[De iuſticia q2 vado ad pr̄e3 ꝛ ia3
nō videbitis] ſm Augꝰ. Juſticia
credētiū eſt ꝙ credāt in xp̄m quē
nō vidēt. Et ita fideliū iuſticia eſt
vitupatō infideliū. Ideo merito
mūdꝰ arguet̄ ſi cōpet̄ fidelibꝫ cre/
dētibꝫ in eū quē nō vidēt. q2 noluāt
infideles credere niſi q̄ vidēt. Alio
mō expōit Chryſ. Quia dei filiū
ad pr̄e3 ire fuit argumētū ꝙ irrep̄
heſibilē vitā egerit ꝛ omē3 ſeruaue
rit iuſticiā. arguendi ḡ erāt hoīes
mūdani. q̄ cōtra iuſticia3 de xp̄o
dicebāt. Q2 hō pctōꝛ eſt ꝛ nō eſt h̄
hō a deo ꝛc̄. [De iudicō aūt. q2 p̄n
ceps mūdi huiꝰ iā iudicatus eſt]
Diabolus q̄ eſt p̄nceps mūdi tri
pliciter iudicatꝰ eſt. Pˀio ſm Au/
guſt. in de q̄ſtionibꝫ no. ꝛ ve. legis
Judicatus eſt reus in cauſa ſalua
toꝛis. q2 ꝓcurauit eiꝰ mortē q̄ ſine
crimine erat. Itē ſm eundē in de
verbis dn̄i. Ex q̄ diabolus eiectus
eſt a corde credētiū in xp̄3. iā eſt iu/
dicatꝰ vt nō ſit p̄nceps mūdi. Itē
ſm eūdē ſuꝑ iohē3 Pˀiceps huiꝰ
mūdi iudicō ignis eterni irreuoca
biliter iudicatus eſt. Si igitur p̄n
ceps mūdi iudicatꝰ eſt reus in cau
ſa ſaluatoꝛis. etia3 hoīes mūdani
qui xp̄m occiderūt iudicabunt̄ rei
Itē ſic iudicō dei diabolꝰ eiectꝰ ē
de dominio hoī3 arguūtur hoīes
q̄ ei adherēt ꝛ eū iterato p̄ficiunt
p̄ncipē. Itē ſic diabolꝰ iudicatꝰ eſt
igni īfernali. merito q̄ eu3 ſequūt̄
iudicabunt̄. merito igit̄ arguūtur
q̄ ita terribile iudicium nō timent
Premiſſas expoſitiōes recolligit
Augꝰ ſuꝑ Johē3. viij. Credāt ita/
q3 homīes in xp̄m ne arguant̄ de

pctō infidelitatis trāſeāt in nūez
fideliū ne arguātur de iuſticia illo
ruz q̄s iuſtificatos nō imitanť. ca
ueant futuꝝ iudiciū ne cū mundi
ꝑncipe iudicentur. Et qꝛ diſcipuli
verboꝝ xp̄i nō erāt capaces. ideo
ꝓmiſit eis ſpūſſancti inſtructiōez
et hoc tāgit cū dic̄. [Adhuc multa
habeo vobis dicere. ſed nō pote/
ſtiſ portare modo] Mlťa habuit
xp̄s apl̄is dicere exponēdo ꝛ decla
rādo ỽitatem diuinitatis ſue que
poſtea ꝯgnouerūt ꝑ ſpiritūſanctū
que nō potuerūt portare ꝓtūc. qꝛ
adhuc carnales que carnalitas a/
mouēda erat ꝑ ſpirituſſancti ad/
uentū. [Cū aūt venerit ille ſpirit⁹
veritatis] qui ꝓcedit a filio qui eſt
veritas dñi [docebit vos oēm ve
ritatē] vtilē et ꝓ ſalute ꝓficuā. Re/
ſiduū vide ſupra in ſermone de p̄/
ſenti dñica. Sequiť iam queſtio.

V. Solent nōnulli querere
quare hoc ſit ꝙ ſpirituales homi
nes deo deuote et ſincere ſuire cu
pientes ſint aliquādo ſic bene di/
ſpoſiti vt tota mente ꝛ pleno cor/
de ꝓmpte ꝛ delectabiliter ſe dēt ac
applicēt ad ſingula que ꝑtinēt ad
dei famulatū ꝛ honorē. vt ad de/
uotā orationē ad feruidas medi/
tationes ꝛ cogitatōes. ꝛ ad ſingu
la opa bona ꝛ in iſtis magnū ha/
bent gaudiū ꝛ ſpūalē ſuauitatem
potiſſime cū edant euchariſtie ſa/
cramētū. aut p̄ſentes aſſiſtūt. Alij
aūt ita reddunť tepidi ꝛ torpētes
vt nihil hoꝝ deſiderēt nec aliquid
ſapiāt aut placet. nec aliquā dulce
dinē aut gaudiū ī eis ſentiāt Iſti⁹
rei patres plures reddiderūt rati
ones ſeu cauſas. vt dic̄ abbas da/
niel in collatōnib⁹ patrū. Prima
eſt cū ex negligentia ꝓpria homo
penitētie admiſit cogitatōes mul
tas iutiles vanas aūt fatuas. aut
cū hō penitentie ſe multū occupa
uit in negocijs ſecularibus tunc
hm̄oi que cogitauit vidit et audi/
uit adherēt memorie hoīs ꝛ men
tem diſtrahūt ꝛ in diuerſa rapiūt
ac coꝛ faciūt indeuotū ꝛ a ſpūali/
bus cogitatōnib⁹ et affectōnibus
bonis inane ꝛ vacuū. Exemplum
dat caſſianus. Ut cū terra ꝑmitti
tur īculta et ſpīas ac tribulos ger
minare et generare tūc fit ſterilis
ꝛ vacua ab om̄i fructu bono. Sic
terra cordis noſtri cū non colitur
bonis meditatōnib⁹ ſed repletur
curis ſecularibus et carnalib⁹ de/
ſiderijs aut ſtultis vanis et fatu/
is cogitatōnibus fit ſterilis ꝛ ab
om̄i ſpūali fructu vacua ꝛ inanis
Scd̄a cauſa eſt impugnatio dia/
bolica. cū em̄ bonis actibus ſum⁹
dediti callid⁹ hoſtis ꝑ malas im
miſſiones obiectorum ſenſibiliū
p̄ſentatas mentē noſtrā retrahēs
nos ab om̄ibus actualibus inten
tionibus ignorātes diſtrahit ꝛ ab
ſtrahit mentez a cōſideratōnibus
bonis cui oportet reſiſtere. et abla
ta cauſa ceſſat effectus. Tercio hu
iuſmodi torpor ꝛ deſidia ac ſterili
tas mentis fit aliquādo ex aliqua
indiſpoſitōne corporis et virium
ſenſitiuaꝝ. vt cū corpus eſt nimiū
debilitatū aliqua egritudine. aut
ſunt vires ſenſitiue quaſi ſopite ꝑ
exceſſū vigiliaꝝ abſtinentiaꝝ con
tēplationū ꝛ orationū. ꝛc̄. tūc em̄
nō poſſunt debite ſubſeruire ſpiri
tui. ꝛ ꝑ cōſequens ſpiritus nō pōt
ꝓmpte ꝛ delectabiliter in bonas
opatiōes. ꝛc̄. Spiritus em̄ in hac

vita ñ poteſt ĩ ſua opa ſine miſte
rio ſenſuũ. ⁊ ideo ſm exigentiã di
ſpoſitionis eorũ ſepe adiuuat̃ ſpi
ritus. aut impedit̃ in opibus ſuis
Et ſimile eſt ſicut cũ aliq̃s artifex
nõ habet apta inſtrumẽta nõ po
teſt ꝓmpte opari. et illud qḋ facit
tardius facit et minus bonũ aut
aptũ. Ita de ſpiritu noſtro reſpe
ctu corporis qḋ ſibi datũ eſt ꝓ in/
ſtrumẽto vt ſibi ſeruiat ad opera
bona. magna ergo diſcretiõe opꝰ
eſt et circũſpectione vt corpus ſic
prudenter hõ regat. ne nimia viua
citate ſui laſciuiat ⁊ ſpiritui rebel/
let. ⁊ ne p̱ ĩmoderatã afflictõnem
nimiũ debilitatũ deficiat. Et ideo
dicit Hieroni. Ex de rapina holo
cauſtũ offert q̃ vel ciborũ nimia
egeſtate vel mãducãdi aut ſomni
penuria ĩmoderate corpꝰ affligit
Et iteꝝ dicit Rõnalis homĩs di/
gnitatẽ amittit q̃ ieiuniũ charitati
et vigilias ſenſus p̃fert integritati
Et dicit Thomas Ex ꝓ regula de
bet haberi vt hõ ſic viuat comedẽ
do et bibendo vigilãdo et dormi/
endo. vt corpus ſuũ in tali ſtatu
robore ⁊ ſanitate teneat vt ſibi ma
xime deſeruiat ad ſpiritualia ꝓſe
quenda ⁊ vicia cauenda. ⁊ hoc eſt
cũ in mediocri ſtatu eſt. Et nõ de/
bet homo reſpicere ad h̃ ſolũ qḋ
nũc agere poteſt. qꝛ forte cũ nũc vi
uit ſm extremũ poſſibilitatis ipẽ
ſic debilitat naturã ꝙ poſt annũ
aut duos vel decẽ cogit̃ diminue
re ſeruitiũ diuinũ aut totaliter di
mittere. ſed hõ debet attẽdere etiã
ad futura. et ſic moderare vitã vt
poſt annũ vel decẽ imo vſq3 in fi/
nem vite q̃tũ poſſibile eſt de die
in diẽ ſemp̱ in diuĩo ſuitio creſcat
ꝓpter qḋ dicit beatꝰ Amb. ſuper
epiſtolam ad Thy. Prudent̃ ſibi
ſeruire vult deus. Tempandũ eſt
eĩ vt ſi fieri poſſit ceptũ obſequiũ
gradatĩ ꝓuehat̃. ⁊ nõ p̱ ĩmoderan
tiã minuat̃. Et Yſidorus de ſũmo
bono ca. xlv. Sollicita diſcretõne
carnis eſt materies moderãda. ſ.
ne aut integre extinguat̃. aut ĩmo
derate laxetur. infirmitate carnis
nimia p̃ualente ad p̱fectõꝫ nemo
attingere põt Itẽ dicit Corp̱is de
bilitas nimia etiã vireſ anime frã
git. mẽtis quoq3 ingeniũ fac̃ mar
ceſcere. nec valet quicq̃3 imbecilli/
tate p̱ficere ⁊c̃. Et iterũ dicit ibidẽ
Non eſt corpori adhibẽda ĩmode
rata abſtinentia ne dũ amplꝰ g̃/
uatur caro pondere inedie maluꝫ
poſtea agat nec bñ facere incipiat.
⁊ que addicit̃ vt vſu mali careat ſi
mul et boni officiũ dum plꝰ p̃mit̃
p̱dat. Et dicit Caſſianus de inſti/
tutis monaſterioꝝ. ꝙ hmõi acci/
dia aut torpor circa ſpũalia maxi
me inquietat monachos hora ſe/
xta. hoc eſt in meridie. Et hoc idḋ
vt dicit ſanctus Tho. ſecũda ſecun
de q. xxxiij. quia vſq3 tunc ieiunã/
tes maxime incipiunt ſentire de/
fectũ cibi et vrgentibus eſtibus ſoliſ. ex
quibus corporalibus defectibus
cauſatur triſticia. et ſic torpor.

Quarta cauſa eſt dei diſpoſitio.
Sunt nãq3 huiuſmodi dona dei
et gratie gratis date que dona do
minus aliquãdo ſubtrahit amiciſ
ſuis ad bonũ eorũ. vt. ſ. parum a
dño deſerti ſentiant impfectũ ſuũ
Et ſic de hmõi alacritate et mentĩ
puritate nõ extollant̃. ſed hũiliter

cognoſcāt eā a ſeipſis nō habuiſſe.
nec ex ſuis meritis accepiſſe. ſʒ mere
ex dei dono. ꝛ vt ꝓ recuꝑatiōe ꝑdi
te gratie ſeu doni feruētius ꝛ cū
maiori inſtēt deuotōne. Et hoc vt
cognoſcētes ꝙ hmōi gratiā amiſ/
ſam cū tāto labore oportet recu/
ꝑare iam recuꝑatā diligētius tene
ant. et cauti⁹ cuſtodiāt. qḋ eñ faci
le credit᷑ recuꝑari plerūqʒ ſolʒ ne
gligētius cuſtodiri. Et etiā vt exci/
tet᷑ mens ad feruētius ꝛ ſollicit⁹
ad vtēdū gratia ſibi data. ſepe eñ
hō in gr̄a ſibi data negligent᷑ ſe ha
bet nō ſe in ea exercitādo vt debe/
ret. ꝓpter qḋ dñs aliqñ eū deſerit
vt feruētior fiat. ¶ Et eſt notā
dū ꝙ ſūt aliq̄ ꝑ que pōt hō hmōi
deſidie ꝛ torpori reſiſtere. ꝛ aliqua
liter animū reformare vt ſibi pla
ceāt ſpūalia et ſe ꝓmpte et delecta
biliter in eis exerceat. q̄ vide in ma
teria de accidia in fine. Et h̄ reme
diū cōtra ꝑmas duas cauſas eſt.
vt hō conet᷑ ad occupādū cor ſuū
bonis ꝛ ſctis meditatiōibꝫ. Quia
illud eſt ſicut molēdinū qḋ molit
q̄cquid imponit᷑. et ideo cū molit
bonū nō admittit malū ꝛc̄. Hu/
iuſmodi meditatōnes ſūt cōtēpla
tōnes dei ꝛ ꝑfectōnū eius. opm ꝛ
bñficiorum. ꝛ potiſſime bñficij incar
natōnis. redēptōis. ibi enūerant᷑
aliq̄ ꝑfectōes ꝛ bñficia. ꝛc̄. Naʒ
ex meditatōnibus diuiarum ꝑfectio
num opm ꝛ bñficiorum dei generat᷑
ī corde homīs amor dei. ꝛ cetere
affectiones bone. ꝛc̄. Ex quibꝫ con
ſequēter cauſat᷑ deuotio ꝛ ꝓmpti/
tudo applicādo animū delectabi
liter ad diuinū ſeruitiū. Scḋm re
mediū cuſtodia ſenſuū. Terciū fu
ga ſeculi. Quartū meditetur fina
le iudiciū Quintū cogitet breuita
tem laboris et eternitatem ꝑmij.
Sextū eſt cordis ad alia flectio.
vt hō conuertat ſe ad aliud aliqḋ
bonū. Sicut oret. mediter᷑. legat.
cū alijs cōferat. vel alicui exteriori
exercitio intēdat Vñ Ceſari⁹ In
cipiamus bonas cogitatōes intel
ligere ꝛ diligere. ꝛ ſtatim ab ipſis q̄
mala ſūt dignabit᷑ dñs liberare.
Septimū remediū eſt cōſideratō
ſi aliquid valeāt hmōi cogitatōes
vane cū nihil ex ipſis ī portat hō ni
ſi offenſaʒ dei ꝛ deordinatiōeʒ ani
mi ſui. ꝛc̄. Vñ dicit Seneca Cogi
tatōes vanas ꝛ iutiles velut ſom
nio ſiles nō recipias. quibus ſi ani
mū tuū oblectaueris cū om̄ia di/
ſponis triſtis remanebis. Et ſi ꝑ
dicta remedia nō ſtatim ſe releua/
tū ſentit nō deſꝑet. ſʒ ꝑſeuerʒ. Nō
eñ valēt remedia niſi ꝑſeuerāter
continuata. Si eñ in his aliquā
difficultatē ſentit. oꝑtet aliq̄lē ſibi
vim facere. ꝛ q̄dā ſui violētia ꝑ orē
vitā a ſe excludere ac murū cōſue/
tudinū et paſſionū malarum rūpe/
re vt ſic q̄ſi violēter aſcendat vt cō
ſequenter ad regnū dei conſcēdat
ſm illud euāgelij Regnū celorū
vim patit᷑. et violenti rapiūt illud
¶ Et eſt vlteri⁹ notandū ꝙ quan
do homo eſt animo recollectus ꝛ
eleuatus ad diuina cogitādum et
actualiter diligendū ꝛ tūc in ſum
ptiōe ſacramēti aut al's nō ſentit
dulcedineʒ et quādā ſpiritualeʒ ſu
auitatē. nō terreat euʒ aut fatiget
illud. Quia dicit quidam doctor
ꝙ talis ſpiritualis ſapor ſeu inter
nus guſt⁹ nō eſt effectus fidei de
bitus. nec eſt ꝓprie preſentis tpis
ſed magis beatitudis. Et ideo nō

eſt in poteſtate hoīs.ſed ſūmi ⁊ benigniſſimi largitoris q̄ dat qui bus ⁊ qn̄ ſibi placuerit ⁊ ꝓut iudi cauerit eſſe ad ſuā laudē. ⁊c̄.

Dn̄ica quinta poſt paſca. Sermo.xlvij.

Amen amē dico vobis ſi quid peti eritis prem in noīe meo dabit vobis. Johs.xvi. A Sanct⁹ Tho. in.iiij. di.xv. dicit. Q ꝛ opa noſtra nō ſūt ſufficiētia a ſeipis ad obtinēdū oīe q̄ꝫ īdige mus. Et iō opꝫ ꝙ illud qd nobis deeſt ex miſicordia ſuppleatur. ⁊ hāc miſicordiā orō pulſat. ⁊ ideo orōnis meritū exigit ad ſupplēdū defect⁹ oīm alioꝝ nr̄oꝝ. Et eſt ali q̄ mō ſicut ſi haberes famulū q̄ nō poſſet mereri niſi panē ⁊ ille veſtibꝫ indigeret ⁊ aliis q̄ nō poſſꝫ a te de rigore exigere. ſꝫ tm̄ petere. vt de liberalitate tua ſibi donares ⁊c̄. ſic aliq̄ mō in p̄nti. et vt aſſidui ſim⁹ in orādo atqꝫ magnaꝫ habea mus fiduciaꝫ in dn̄o dn̄s noſter ieſus xp̄s ſecuros nos fecit de ex auditōe p̄cū nr̄arū. et ꝓmiſit. imo iurauit nobis p veritatē q̄ ipemet eſt ꝙ oīa darent̄ nobis q̄ rite pe terem⁹. in p̄ncipio h⁹ euangelij. d. Amē amē dico vobis. ⁊c̄ ¶ Et eſt notādū ꝙ illud nō eſt intelligēdū de ſola orōne vocali q̄ fit tm̄ ore. ſꝫ intelligēdū eſt p̄ncipalit̄ de orō ne mētali q̄ ſm̄ Damaſ eſt eleua tio intriſecus in deuꝫ. ſupple tā q̄ꝫ ad ſupiorē nr̄m a q̄ auxiliū q̄rim⁹ ⁊ a q̄ aliq̄d a nobis deſideratū pe timus. Et ad h̄ vt iſte p̄ces noſtre exaudiant̄ et nobis a dn̄o det̄ qd petim⁹ reqrūtur multe cōditiōes qs inuenies lati⁹ expoſitas in ſer mone. Prima cōditō eſt vt omni no ꝓcedat ex fide et cōfidētia. vt.ſ. hō credat firmit̄ ꝙ de⁹ libere et ꝑ ſua volūtate diſponit res. ⁊ confi dat ꝙ dn̄s velit ſibi dare petituꝝ in q̄ꝫtū ipi ad ſalutē ꝓficit. Vn̄ yſi. de ſūmo bo.li. iij.ca. vij. Tāt⁹ dꝫ eſſe orōnis affect⁹ erga deū vt nō deſpet p̄cis effectū. inanit̄ oram⁹ ſi ſpei fiduciaꝫ nō habem⁹. Petat ergo vt apoſtol⁹ Jaco. ait. vnuſ q̄ſqꝫ in fide nihil dubitās. Scda cōditō eſt vt ſit humil. Vn̄ in p̄s. Reſpexit in orōnē humiliū. ⁊ non ſpreuit p̄cē eoꝝ. Qui em̄ petere ali quē vult opꝫ ꝙ ei ſe ſubdat. Ju xta illud p̄s. Subditus eſto dn̄o. ⁊ ora eū. Jlle autēꝫ ꝑfecte ſubdit ſe deo q̄ ſuꝑpius nihil ſibi retinens totū deo tribuit. Tercia cōditio. vt ea q̄ hoīes petāt recta ītētōne petāt.ſ. vt petāt vitā eternā ꝓpter deuꝫ ibi ꝑfecte laudare. ⁊ oīa alia petāt ꝓpter vitā eternā. ⁊ inq̄ātū ſūt āminicula quedā ad beatitudi nem ꝓmerendā. Cuius cōtrariuꝫ faciūt aliqui. qui ſolū petūt iſta tē poralia ⁊ p̄ſentia ꝓpter hoc ſoluꝫ vt magis abundent et crapuleet ocio vacent. ⁊ ſecurius carnis ille cebris inſeruiāt. Quidā etiā petūt mala ⁊ ꝑnicioſa. vt mortē damna aut infirmitates ꝓximoꝝ. De qui bus dicitur Jacobi.iiij. Petitis ⁊ nō accipietis. eo ꝙ male petitis ⁊ inſinuatis. Et dicit Bernard⁹ in quodā ſermone. Tria poſtulare debem⁹ a deo. duo.ſ. tempis hu ius bona. vt corporis ⁊ anime. ter tio vero eternam.ſ. beatitudineꝫ. Jn p̄ma petitōe caueda eſt ſuper

fluitas ⁊ voluptas. vt tpalia non petamus niſi vnde poſſumus in dei ſeruitio ſuſtētari. In ſcda cauēda eſt impuritas. vt nō requirant virtutes ad oſtentatōnē ⁊ populi applauſū. In tercia cauēda eſt elatio. ſ. ne vita eterna requirat̄ tāq̄ʒ ex ꝓꝓ͛oꝝ fiducia meritoꝝ. Quarta cōditio eſt. vt petitio ſit ordinata. vt. ſ. que petūtur recto ordine petant̄. ſicut ſi q̄s petit a deo ſibi dari vitā eternā prius petat ſibi dare opa bona quibꝫ iſtā mereat̄. ⁊ ad illa bona obtinēda agat ⁊ laboret q̄ʒtū poteſt ꝺm vires ꝓprias. Cui⁹ cōtrariū fecerūt filij Zebedei. qui (vt dicit Beda) ꝑus petierūt ꝑmiorū ſublimitatē q̄ʒ peterēt ⁊ q̄rerēt operū ꝑfectōē. ꝓpter qđ eis a dño reſpōſuʒ fuit. Neſcitis quid petatis. Et dicit Chryſ. ſup illud Math. vij. Petite ⁊ dabit̄ vobis. querite ⁊ inuenietis. Petite ꝑcibus die ac nocte. orātes q̄rite ſtudio ⁊ labore. nec em̄ laborātes circa ſcripturas acquirimus niſi ſtuduerimus. nec donū dei neglīgētibus dat̄. Quinta cōditiō eſt. vt ea q̄ petunt̄ expediant ſaluti. qđ ⁊ dñs innuit cū dic. In nomīe meo. ſuper qđ Aug⁹. in omel. ait. Jeſus idē eſt qđ ſaluator vel ſalutaris dei. ille ḡ in noīe ieſu petit q̄ id petit qđ ad verā ſalutē ꝑtinet. Sepe autē ignorāter petimus cōtraria ſaluti. ⁊ ſic inutiliter. ⁊ tunc miſericorditer nō accipimus illud qđ inutiliter petim⁹. Unde Yſidorus. Multos deus non exaudit ad volūtatem. vt exaudiat ad ſalutē. Multi orantes nō exaudiūtur ꝓuidendo illis deus meliora q̄ʒ petāt reſeruat. Sic contingere ſolet ꝑuulis. qui vt in ſcholis nō vapulēt exorāt. ſed nō dat̄ poſtulatōis effectus. q̄ꝛ impedit talis exauditō ad ꝑfectū. Non aliter cōtingit quibuſdā electis. deꝓcantur deū ꝑ nōnullis huius vite cōmodis vel aduerſis. ꝓuidentia vero diuina tempalit̄ eoꝝ deſiderio minime cōſulit. q̄ꝛ meliora in eternū illis ꝓmittit. hec ille. Quīta q̄ʒ petit hō qđ nō eſt neceſſarium ad ſaluteʒ. nec eſt manifeſte cōtrarium ſaluti. ⁊ tūc licet hō ex charitate ſit petiturus ad merendā vitam eternā nō tamē meret̄ accipere qđ petit. Vñ Aug⁹. in de ſentētijs ꝓſperi. Fideliter ſupplicās deo ꝑ neceſſitatibꝫ huius vite. et miſericorditer auditur: et miſericordit̄ nō auditur. Quid em̄ infirmo magis ſit vtile magis nouit medicus q̄ʒ egrotus. Sexta conditō eſt. vt hō oret ꝑſeuerāter. Hoc vide vbi ſupra. Septima vt ipe petēs conetur vitā ſuam corrigere et legi dei obedire. ⁊ ſic ſuā oratōnē iuuare ꝑ bōa opa. De iſt̄ ei ď ꝛ ī ps. Voluntatē timētiū ſe faciet. ⁊ dep. eoꝝ exaudiet ſal fa. eos. Et Yſi. vbi. ſ. Qui a ꝑceptis dei auertitur qđ in oroē poſtulat accipere nō meretur. nec impetrat ab illo bonū qđ poſcit cuius legi nō obedit. Si em̄ illud qđ de⁹ ꝑcipit facim⁹. illđ qđ petim⁹ ſine dubio obtiem⁹. Nā ſcptuʒ eſt Prouer. iiij. Qui auertit aurē ſuā ne audiat legē: oratio eius erit execrabil̄. Multa apđ deū vtiq̄ʒ ſibi neceſſario cōmendant̄. vt oroē operatio. ⁊ oratio operatione fulciatur. Unde Hiere. ait. Leuemus corda noſtra cū manib⁹. Cor em̄ cū manibus leuat qui oratōnē cū opere ſubleuat. Quiſq̄ʒ vero opa

tur et nō orat manus leuat ꝛ cor nō leuat. Hec ille. Et dicit Chryſ. Qui orat et peccat nō honorat deum. ſed deludit. ꝑpter hoc tales ſimiles ſunt militibus qui chriſto genua flectebāt ꝛ alapas dabant. Octaua cōditio vt oratio ſit attēta. vt. ſ. illud verſetur in corde qđ ꝓfertur ore. Unde Yſido. Oratio cordis eſt nō labioꝝ. Nec em̄ verba depcantis deus intendit. ſed orantis cor aſpicit. ꝙ ſi tacite cor oret et vox ſileat: q̄uis hominibꝫ lateat deo latere nō poteſt. qui cō ſciētie preſens ē. Melius autē eſt cū ſilētio orare corde ſine vocis ſono: ꝙ̄ ſolis verbis ſine intuitu mētis Hec ille. Un̄ in p̄s. Clamaui in toto corde meo. vbi clamor cordis eſt magna intentio cogitationis. Et Baſilius dicit Si alicuius anima intendat ad ſingula verba pſalmoꝝ ſicut guſtus in tētus eſt ad diſcretionē ſapoꝝ ille complet qđ dicitur. Pſallite prudenter. Et ibidē: quomodo (inquit) nō obtinebit quis vt in oratōne ſenſus eius nō vagetur ſi cert' ſit aſſiſtere ante oculos dn̄i. Recogitꝫ ergo homo ſe ſtare ꝑn̄ſ ſe iacere ante cōſpectū dei ꝛ ſecū loqui. et iuuabitur a vagatione mētis. Cetera vide ſupra Ita habem' octo que faciūt orationē noſtrā exaudibilem B

¶ Sunt et alia plura que impediunt orationē noſtrā et faciūt eam inexaudibilē. Primū eſt diffidentia exauditionis. vnde Jacobi. i. Qui em̄ heſitat nō eſtimet ꝙ accipiet. Ecc. xviij. Ante orationē ꝑpara animā tuā. ꝛ noli eſſe quaſi homo qui temptat deū ſi velit audire. Scđm quia homo nociuū ſibi petit. et ſaluti cōtrariū. vt Paulus. Terciū quia illud (quod petit) nō petit debita intentione. Unde Jacobi. iiij. Petitis vt in cōcupiſcentijs inſumatis ꝛc. Quartum quia petēs ē in peccatis de quibꝰ nō conatur vitā in melius mutare. Unde Yſaie. i. Cum multiplicaueritis orationes non exaudiam quia manus veſtre ſunt plene ſanguine. i. opa veſtra plena ſunt peccatis. Et Yſaie. lix. Peccata veſtra abſcōderūt faciem eius ne exaudiret. Quintū eſt torpor orādi. quia homo nō feruēter et deuote orat et attente. Unde Hieremie. xxix. Cū orabitis nō exaudiaꝫ vos. ſed cum quelieritis me in toto corde veſtro. Sextū cū homo nō perſeuerāter orat. Cū em̄ deus hominē exaudire vult: tunc aliquando differt ad petentis maiorē vtilitateꝫ. vt ſcilicet homo ex dilatiōe ad feruenter petendū et deſiderandum prouocetur. ꝛ ſic maius mereatur accipere. Aut differt vt acceptum cautius cuſtodiatur quod difficilius impetratū eſt. Unde Chryſ. Deus adhuc beneficiū ſuū ſubtrahit vt nō ſit nobis vile qđ non donat. Aut differt vt homo humilietur cū taꝫ tarde exaudiatur. ¶ Cōſequēter oſtendit dn̄s aptitudinē ad petendū cū dicit Uſqꝫ modo nō petiſt quicqꝫ vſqꝫ mō. i. q̄diu corꝑaliter vobiſcū fui nō petiſtis q̄cq̄ꝫ in noīe meo qꝛ vobis nihil defuit. Luc. xxij. Qn̄ miſi vos ſine ſacculo ꝛc. nūqd aliqd defuit vob. At illi dixerunt. nihil. Conueniens ergo erat vt xp̄o dn̄o aſcēdēte inciperēt petere a deo patre ꝑpter qđ ſubdit Petite ꝛ accipiet Chryſ.

Dominica quinta poſt paſca

Nunq̄z oranti bñficia denegat q
orantes vt nõ deſiſtant inſtigat.
Et principaliter petite vt gaudiũ
veſtꝝ plenũ ſit. Ubi no
tandũ ꝙ triplex eſt gaudiũ. Pri
mũ eſt mundanũ qḋ ſcʒ habet de
rebus hui⁹ mũdi et de diuitijs de
licijs et honoribus magnis. in lu
xuria. in ebrietatib⁹. in ſingul' cor
ꝑis voluptatibus et ceteris hmõi
Et hoc eſt gaudiũ malũ vanũ in
ſtabile et impuꝝ et multis amari
tudinib⁹ ꝑmixtũ. De hoc gaudio
dicit Bonauẽ. in quodã tractatu.
ꝙ illud mundanũ gaudiũ nunq̄z
ꝑfecte cognoſcit' niſi cũ ꝑfecte ḋſpi
citur. Unde ſicut a ꝑfectis mũdi
ↄtẽptorib⁹ tradit' mũdanũ gaudi
um propter pl'a habendũ ẽ contẽ
ptibile. Primo ꝓpter hoc q: ha
bet vilitatẽ in obiecto. i. gaudiũ h̄
eſt de vilib⁹ reb⁹. Si ei queꝛit'. q̇d
eſt leticia ſecl'i aut gaudiũ mũda
nũ. Rñdet Aug. Impunita neq
cia. luxuriari. inebriari. comeſatõi
bus vacare. vanitatib⁹ intẽdere. et
pro his nihil in hac vita ſuſtinere.
Putant aũt mali ſecuros ſe eẽ in
delicijs cũ nõ corrigunt' p ſuiſ ne
quicijs et ignorãt ꝙ etiã Aug⁹. dic
Nil infelicius felicitate peccãtiũ
q̄ penal' infirmitas incurrit: ꝛ ma
la voluntas roborat'. Scḋo habʒ
ĩpuritatẽ in ſubiecto. Aĩa eñ pec
cantis deformata eſt ſubiectũ mũ
dani gaudij q̄ letat' cũ malefecerit
ꝛ exultat in reb⁹ peſſimis. Uñ di
cit Hierõ. ꝙ gaudere ꝛ ridere cũ
ſecl'o nõ eſt hoĩs ſenſati. ſed frene
tici. q: mundũ cor cũ hoc ſecl'o nõ
eſt letũ ſed cũ deo letũ eſt ꝛ iocun
dũ. Tercio habet hmõi gaudium
mũdanũ breuitatẽ in ſeipo. Un
de Aug. ſuꝑ iohem. Leticia ſeculi
vanitas eſt q̄ cũ magno deſiderio
optat' vt veniat et nõ poteſt tene
ri cũ venerit. Et Job. xxi. Gaudiũ
hypocrite ad inſtar pũcti. Et p⁹ ea
dicit. Ducunt in bonis dies ſuos
ꝛ in pũcto ad inferna deſcendũt.
Et Lu. vj. Ue vobis q̄ nũc ridetiſ.
q: lugebitis. Et de breuitate ꝛ in
ſtabilitate huius gaudij ponit ꝑ
modũ dyalogi pl'a exempla Hu
go de ſctõ victore in li. ſuo de va
nitate reꝝ mundanaꝝ. Cũ eñ di
ſcipul⁹ diceret ſe videre nauigãteſ
in mari in magna trãqllitate ꝛ ae
ris ſerenitate hoĩes ꝑ nauiʒ diſcũ
bentes ad epulas et canẽtes ĩ lyriſ
ꝛ omni genere dulciſ cantilene au
ditũ paſcere. Hugo dixit. Quid ti
bi videt'? Rñdit diſcipul⁹. q̇d niſi
magnũ gaudiũ magnaq̄z iocũdi
tas et poſſeſſiõe diuturna eſſʒ feli
citas. Hugo. Mũd⁹ igit' tibi pla
cet. Diſcipul⁹. Cur mihi diſplicere
debeat ignoro. Hugo. Fige pau
liſper oculũ donec videas finem.
Et p⁹ paululũ. Quid (inq̇t) vides.
Uideo vndiq̄z nigreſcere celũ. nu
bes ventiſ agitari. mare cõturbari
fluctus intumeſcere. nauẽ q̄ſi fun
ditus vti. Hugo. Quid tibi videt'.
Diſcipulus. Heu q̇d laudaui; ecce
leticia vr̃a q̄z cito mutata eſt ꝛ vita
vr̃a ad quã miſeriã deuoluta eſt.
Pri⁹ vobis exultãtib⁹ piſceſ ma
ris alluſerũt, nũc vos naufragos
ꝛ miſ'abilit' ſubmerſos piſceſ ma
ris vi accipiũt. Quid tibi videt' et
quale gaudiũ. Diſcipul⁹. Uanitaſ
vanitatũ. Aliud exemplũ de mer
catorib⁹ ꝑgentib⁹ ꝑ viã cũ multis
ꝛ magnis mercib⁹ ac oĩ genere ꝑci
oſa ꝑ reꝝ. quib⁹ p ſpe et gaudio ſe ĩ

cedentib⁹ ſupuenit cune⁹ armato
rū q̄ oīa rapiūt. et viros (q̄ effuge
re nō poterāt) occiderūt. Que vi
dens diſcipul⁹ exclamauit. O mi
ſerū gaudiū mundi. vanitas vani
tatū. Similia exempla ponit multa
de varijs gaudijs q̄ oīa in fine
cū triſticia claudunt. In fine ergo
Hugo loquēs ad diſcipulū. Re
ſpice hunc miſerū mūdū et magis
miſeros q̄ ducūt eū. Iſte eſt quē
aliqn̄ putabam⁹ nobis amicū eē.
in quo nobis tp̄a longa p̄miſim⁹
vitā q̄etam. trāquillā pacē. felicita
tem ppetuā. Iſte eſt cui⁹ pulcritu
dinē dileximus. cuius ſpē lauda
uimus: cui⁹ iocūditatē cōperim⁹.
cuius glīam deſideram⁹: cui⁹ gau
diū amplexi ſum⁹. certe video mō
q̄ ſunt vana oīa hec. et nūq̄ ſapi
entib⁹ et v̄tutū amatorib⁹ appetē
da. Ubi eni ſunt p̄res noſtri: vbi
ſunt illi diuites et potētes q̄s oli
ī gloria hui⁹ mūdi elatos vidim⁹?
Ubi poſtremo omnes de q̄r ami
cicia et familiaritate p̄ſumebām⁹?
Ecce trāſierūt vniuerſi. nos āt ſo
li relicti ſum⁹. Quarto huiuſmo
di gaudiū mundanū mult amaritudinib⁹ eſt p̄mixtū. Un̄ Boe. ī
de cōſo. phie. Si gaudiū tuū ponis
in voluptatib⁹ corporis hay appe
titio plena ē amaritudib⁹ ꝛ anxie
tatib⁹ ꝛc. ꝛ ſatietas plena pnīa m̄l
tos quoq; dolores afferūt corpi
bus. Si in diuitijs ponis q̄n tūcū
q̄ congregam⁹ aur et argētū nū
q̄ auaricie ſufficit. neq; ſollicitu
do confuādi nec vict⁹ amittendi
mordēre deſinit hic viuentē: neq;
pſequitur bn̄ficijs morientē. Si
ponis in honorib⁹ ꝛ dignitatibus
fallax glīa eſt et vana. ac mutatōe
tempor ſplēdore deſinit. Ad hec
etiā multa dicta ſunt circa terciā
dominicā. Quinto hoc gaudium
magnū damnū cōfert homi in ef
fectu. q: priuat ipm ī hac vita ſpi
rituali gaudio. quod tā purū eſt et
bonū de quo dicet poſtea. Dicit ei
Bern. in ſermōe d' aſcēſiōe. Amāt
quidem ī carne ſua ſolaciūculas ſi
ue in verbo ſiue in facto ſiue ī aliq̄
alio. et ſi hoc interrūpunt aliqn̄ n̄
tamē totalit̄ rūpunt. Inde ē q̄ ra
ro affectōes dirigunt in deū: ꝛ eo
rū compunctio nō ꝯtinua ſꝫ ho
raria eſt. ꝛ (vt veri⁹ dicam) momēta
nea. impleri aūt viſitatōib⁹ diuis
aīa (que his ſubiacet) nō pōt. Et q̄n
to magis illis euacuabit̄ tāto ma
gis iſtis implebit̄. ſi multū multū.
ſi parū parū. imo nunq̄ ille cū iſtis
miſceri poſſunt in eternū. Ubi ei
vaſa vacua ppheta nō inuenit ole
um ſtare neceſſe ē. Et p⁹ pauca di
cit. Si apl'i dn̄ice carni inherentes
(que ſola ſancta et ſola ſcīſicatōrum
erat caro) ſpūſctō repleri nō pote
rāt donec tolleretur ab eis quō tu
carni tue (que ſordidiſſima) aſtrict⁹
ꝛ cōglutinat⁹: illū veraciſſimū ſpi
ritū te putas poſſe ſuſcipe niſi care
as iſtis cōſolatōibus. et eis fundi
tus renūciare tēptauer. reuera cū
inceperis triſticia implebit cor tuū.
Cum aūt pſeuerauerīs triſticia tua
vertet in gaudiū. Sexto hoc gau
diū mūdanum non eſt verū nec
bonū q: habet triſticiā in termīo
Semp enim hmōi mūdana gau
dia excluſerūt hoīes a vita beata.
Propter quod (vt dicit Job. xxi.) q̄
miſeri hmōi in puncto ad inferna
deſcendunt. et extrema hui⁹ gau
dij luctus occupat. D Secū

dum gaudiū eſt verū: et bonū. ⁊ ē gaudiū iuſtoꝝ quod in p̄ſenti vita habent de deo. preſentia em̄ rei amate cauſat gaudiū in amāte. ſꝫ iuſti etiā nunc habent ſibi deū aliq̄ mō p̄ſentē p fidem et dilectōez. Cognoſcunt em̄ deū p fidem ⁊ iugiter memorant̄ ſui ac opeꝝ ſuoꝝ ac diligunt eum atqꝫ cōplacent in eius bonitate et pfectione. ⁊ illō ī eis cauſat magnū gaudiū, ⁊ ꝯn̄t facit eis gaudioſū et delectabile omne quod ptinet ad dei ſeruitium: ⁊ honorē. Inſup habent puras cōſcientias in quibꝫ nihil ſibi conſcij ſunt. propter qđ et diuina miſericordia ſperāt ſe pueturos ad ei⁹ p̄ſentiā pfectam p claram viſiōez. quod in eis magnū cauſat gaudium. Hoc tamē gaudium non eſt plenū quia nōdū habent dilectuꝫ pfecte pſentē. ſ. p claram viſionez: ⁊ beatificā fruitōem. nec ſunt omino ſecuri de ſua btitudīe. quare ratione dilatiōis glorie et aliaꝝ miſeriaꝝ repugnantiū pfecte pticipationi diuini boni habent aliquaꝫ triſticiā ꝯmixtā. Et q̄uis huic gaudio nihil hūane iocūditatis ſit cōparandū tn̄ reſpectu plenitudinis patrie eſt pax. Unde Richardus in li. de. xij. priarchis. O dulcedo tam magna. o dulcedo tā pua. q̄modo nō magna q mūdanū omne excedit: quō nō parua que de illa plenitudine vix modicā ſtillaꝫ decerpit. Iſta dulcedo ſi aliqn̄ raptim pcipiat̄ ſic mentē inebriat vt totū hominē ex ſe rapiat. Ad quā cū raptus eſſet paulus dicit. ſiue ī corpe ſiue extra corpus neſcio de⁹ ſcit. Et Aug. x. confeſ. Aliqn̄ intromittis me in affectū multū inuſitatū huic. neſcio rurſus ad quam dulcedinē. que ſi pficiatur ī me neſcio qđ erit ſcio q̄ vita illa nō erit.

¶ Terciū gaudiū verū et optimū eſt gaudiū ſanctoꝝ in patria. et h̄ gaudiū eſt pfecte plenū q2 ibi obtinebit vnuſquiſqꝫ non ſolū deum quem deſiderabat ſm illud pſalmiſte. Qui replet in bonis deſideriū tuum. Et erit illud gaudiū ſtabile et eternū. et nulla pōt triſticia pmiſceri. imo nō ſolū erit plenuꝫ ſed etiā ſupplenū. q2 plus obtinebunt ſancti q̄ꝫ deſiderare ſufficiāt. Non em̄ in cor hoīs aſcēdit q̄ pparauit deus diligentibꝫ ſe. Hinc eſt quod dicit̄ Lu. vi. Menſuram bonā ⁊ ſupeffluētē dabūt in ſinū veſtꝝ. imo illud gaudiū erit tā ſupabundanter plenū q̄ nō pōt totū capi ab hoīe: nec intrare cor hominis totū. ſed potius hō intrat ī ipſum. ſm illud Mat. xxv. Intra ī gaudiū dn̄i tui. Illud gaudiū docuit dn̄s aplos ꝯſeqnter petere cū dicit. Petite et accipietis vt gaudiū veſtꝝ plenū ſit, ⁊c.

De aſcenſione domini

Sermo xlviij

[R]ecūbentibus vndecim diſcipulis apparuit illis ihs. ⁊ exprobrauit incredulitatē eoꝝ ⁊c. Mar. vlti. C. Dn̄s noſter n̄ reſurgens p. xl. dies in terra moratus eſt ad pbatōem ſue reſurrectionis. oportuit em̄ diſcipulos teſtificari toti mūdo de reſurrectōe chriſti. quod etiā fecert poſteri⁹ ſm illud Actuū. j. Uos eritis mihi teſtes in hieruſalē ⁊ in omi iudea et ſamaria. ⁊ vſqꝫ ad vltimū tre, ⁊ iō

ītātū neceſſariū fuit ipis ꝑ aliqua
euidentia ſigna eā ꝓbari vt efficaciꝰ
cius eſſꝫ teſtimoniū. vt dicere poſ/
ſent illud ꝑme Joh. j. Qd̄ audiui
mus ⁊ ocul' nr̄is vidimꝰ: ⁊ manꝰ
nr̄e contrectauerunt hoc teſtifica/
mur et annūciamus vobis. Mā/
ſit ḡ poſt reſurrectōem ſuā ꝑ. xl. di
es. et in iſtis p̄buit ſeip̄m viuum ī
multis argumētis et ſignis. vt pꝫ
Actuū. j. Et ꝑ illa ꝓbauit eis ſuam
reſurrectōeꝫ. Et p̄mo ꝑ apparitōꝫ
⁊ teſtimoniū angeloꝝ q̄ mlierib
apparuerunt in xp̄i reſurrectōne.
vt ptꝫ ꝑ oēs euāgeliſtas. Secūdo
ꝑ expoſitōes ſcripturaꝝ ⁊ teſtioni
orū q̄s ip̄e eis ꝓpoſuit ad ꝓbatōꝫ
ſue reſurrectōis. vt patꝫ Luc̄. vlti.
Tercio oñdit eis v̄itatē ſue reſur/
rectōis ꝑ h̄ q̄ ꝓbauit ſe habere ve-
ram carnē hūanam: ⁊ nō fantaſti
cam. ⁊ hoc fecit cū corpus ſuū pal
pādū eis dedit. vt patet Lu. vlti.
⁊ qñ oñdit vulneꝝ ſuoꝝ cicatrices.
d. Videte manꝰ ⁊ pedes q2 ego ip
ſe ſum, ⁊ qñ cū eis poſt reſurrectio
nem ſuā mādu cauit et bibit. vt pꝫ
Luce vlti. ꝑ quod oñdit ſe habere
carnē viuā in q̄ oꝑa vite exerceret.
Et q̄uis dñs poſt reſurrectōꝫ ſuā
v̄e comederit. q2 cibū ore ſūptū ī
vētrē traiecit: cib tñ ille aliūde cō
ſūptus et reſolutꝰ fuit. ⁊ nihil ipiꝰ
ꝯuerſū fuit ī carnē gl'ificatā ī qua
nulla fit reſolutio. ⁊ ḡ nulla reqrit
deꝑditi reſtauratio. Quarto v̄i/
tatē ſue reſurrectōis eis ꝓbauit ꝑ
h̄ q̄ ipis fidelib ſuis ſepe apparu
it ⁊ eis effigiē ſuā verā oñdit quaꝫ
corꝑalib ocul' cernerēt. Nā ꝑ illos
xl. dies nō ꝯtinue moratꝰ ē cū eis
ſꝫ infra iſtū nūeꝝ dieꝝ decies eis
apꝑuit vt euāgelica tradit hyſto/
ria. Quia in die reſurrectōis q̄nq̄
es vt dictū fuit. Et ſexto poſt dies
octo apꝑuit diſcipul' oīb p̄ſente
thoma. ſeptimo ſeptē diſcipul' ap/
paruit in piſcatōe ad mare tyberi
adis. octauo ī mōte thabor: qñ cō
uenerāt in galylea. Et ita añ dieꝫ
hodiernū apparuit octies. hac ve
ro die bis. Nam (vt dic̄ magiſter ī
hyſtoria ſcholaſtica) Oēs tā apl'i
q̄ꝫ aliȷ̄ diſcipuli et mlieres habita
bāt ī iſta ꝑte hierl'm q̄ dicit̄ mello
ſcꝫ in monte ſyon. vbi dauid con/
ſtruxerat ſibi palaciū. ⁊ ibi erat ce
naculū illud ḡnde ſtratū in q̄ p̄ce/
pit ſibi dñs pare paſca. ⁊ in illo ce
naculo tūc habitabāt vndeci apl'i
ceteri aūt diſcipuli ⁊ mlieres habi
tabāt circū q̄cꝫ ꝑ diuerſa hoſpitia.
vt d̄r in p̄ncipio hodierni euāgeliȷ̄
[Recūbētib. xi. diſcipul'] Nā ip̄e
comedentib ī illo cenacl'o hodier
na die apꝑuit ill' ih̄s: ⁊ illa fuit no
na apparitio [et exprobrauit īcre/
dulitatē eoꝝ ⁊ duriciā cordiſ. q2 hiſ
(q̄ viderāt eū ſurrexiſſe) ñ credide/
rūt.] Aug. d̄ ꝯſēſu euāgeliſtaꝝ. Do
minꝰ exprobrauit īcredulitatē a/
poſtoloꝝ. nō quā tūc habuerūt ſꝫ q̄
añ fuit ī eis. ſ. qñ nō crediderūt his
q̄ viderāt eū ſurrexiſſe. vt patꝫ de
thoma q̄ ñ credidit aliȷ̄s diſcipul'
Joh. xxi. ⁊ ſil'r aliȷ̄ diſcipuli ñ credi
derūt marie magd̄. ⁊ aliȷ̄ſ mlierib.
¶ Quare diſcipl'i ſic fuerūt tardi
ad credēdū xp̄i r̄ſurrectōꝫ dāt̄ due
cauſe. Vna īfirmitaſ eoꝝ. ñ em̄ ſic
fuerūt ꝑfecti vt mirabilia oꝑa d̄i co
gnoſcerēt. Scd̄a cā rōe nr̄e future
firmitatis. Vnde Leo papa. Non
ꝑmiſiſſet deus tantum ſuos di/
ſcipulos dubitare de reſurrectiōe
niſi eoꝝ dubitatio nr̄e fidei fuiſſet

cõſeruatio. eoꝝ igit̃ dubitatio cer/tis tollitur ne dubitet̃ a nobis veritas reſurrectõis. Et Gre. dic̃. minus em̃ mihi maria magdalene pſtitit. q̃ citi⁹ credidit qꝫ thomas qui diu dubitauit. Jlle em̃ dubi/tãs vulnerũ cicatrices tetigit. ⁊ de noſtro pectore dubitationis vul/nus ãputauit. Et cõuenient̃ dñs recedẽs ab apoſtol' increpauit hãc incredulitatẽ. ad deſignãdũ q̄ gẽ-tes ad quas erant apoſtoli mittẽ-di eſſent merito increpande a deo et cõdemnãde ſi nõ crederẽt apl'is de his q̃ ipi viderũt a dño. vt ha/bet̃ Actuũ. i. Dñs comedit cũ eis et cõueſcẽs p̃cepit eis ab hieroſo/limis ne diſcederẽt. ſed expectarẽt pmiſſionẽ patris. i. aduentũ ſpũſ ſancti a patre p chriſtuꝫ pmiſſuꝫ. Et ſm mgr̃ꝫ in hiſtorijs. Hoc di/cto p̃cepit eis vt egrederent̃ de ci/uitate. ⁊ euanuit ab oculis eoꝝ. et ſtatim poſt comeſtioneꝫ xp̃i diſci puli ⁊ alij et mulieres vnanimit̃ de ciuitate egreſſi fuerũt ad mon-tẽ oliueti. ⁊ ibi eis dñs iteꝝ appuit. Et illa fuit modo decima appitõ. de quibus euãgeliſte faciũt mẽti onẽ. Et dixi notãter de quibꝫ euã-geliſte faciũt mẽtionẽ. qꝛ creditur q̄ vltra hoc eis appuit. qꝛ dicitur Actuũ. i. Poſt reſurrectionẽ ſuaꝫ appens p dies q̃dragita p̃buit ſe eis viuũ in multis argumẽtis ⁊ ſi-gnis. Et apoſtol⁹. ij. ad Chor. xv. dic̃ q̄ viſ⁹ eſt pl⁹ q̃ꝫ quigent' vir' ſimul. deinde viſus eſt iacobo. de q̃bus tñ appitõnibꝫ in euangelio nõ legit̃. ppter qđ ⁊ iohẽs fatet̃ q̄ nõ oĩa xp̃i facta i euãgelio ſcripta ſũt. Crebra ḡ erat cũ eis ꝯuerſatõ añ aſcẽſiõꝫ. tũc videt̃ q̄ in hieruſa

leꝫ ipis latitãtibus p̃ timore iude orũ ſemel vel bis ab eis viſus ſit ad eoꝝ cõſolatiõeꝫ. in galilea vero nõ clã nec ſemel aut bis tm̃. ſꝫ cuꝫ multa poteſtate oſtẽſionẽ ſui fece rit p̃bens ſe eis viuũ in multis ar-gumẽt'. ⁊c̃. ¶ Sed q̃re nõ cõtinue cõuerſatus eſt eis p⁹ r̃ſurrectõem cũ eis hoc fuerit ad magnã cõſola tionẽ. Rñdet. ſ. Tho. in. iij. pte ſũ-me. q̄ dñs voluit diſcipulis ſuis circa ſuã reſurrectiõeꝫ duo oſtẽde re. Primũ erat veritas reſurrectõ-nis q̄ ſurrexit ad vitã impaſſibilẽ ⁊ imortalẽ. ⁊ ad hoc manifeſtãdũ voluit vt nõ cõtinue cũ eis cõuer/ſaret̃ ſicut p̄us. al's forte in errorẽ ducti fuiſſent vt crederẽt eũ reſur rexiſſe ad vitã quã p̄us habuit. Cõ-ſolatõeꝫ aũt de cõtinua ipius pre-ſentia eis in alia vita pmiſit. ſm il lud Johis. xvi. Iteꝝ videbo vos ⁊ gaudebit cor veſtrũ. ⁊ gaudiũ ve/ſtrũ nemo tollet a vobis. Et vt ait mgr̃ in hiſtoria. Hãc pceſſi-onẽ apoſtoloꝝ qꝛ vnanimit̃ de ci-uitate ſ' egreſſi pcedẽte crucifixo. repſentat eccl'ia ſingulis diebus dñic' pceſſiõeꝫ faciẽs egrediendo extra eccl'iaꝫ p̃ferẽdo crucẽ. Et ſm autorẽ de fi. ⁊ le. Uniuerſaliter q̃c-quid exteri⁹ corpaliter in ſctã agit̃ eccl'ia figura eſt: ⁊ q̃dã repſentatõ ſpũaliũ p quã indocti ⁊ ſimplices velut p ſenſibilia ſigna iſtrui poſ/ſũt ad ſpũalia cognoſcẽda. vt agni ta diligãt. ⁊ dilecta q̃rãt. ⁊ queſita inueniãt. Et inſup etiã doct' ſũt il-la magnũ icitamẽtũ ad pfectũ ite-riorẽ. tot⁹ em̃ decor q̃ exti⁹ exhibet̃ ſignificat ſpiritualẽ decoreꝫ q̃ i no bis hic eſſe debet nunc et qui in fu turo pmittit̃ ⁊ obtinendo ſpatur.

Cum igit̃ hm̃oi ſacra (que ĩ dei cultu ſenſibilr exhibent̃) videm⁹ ñ debemus in iſtis exteriorib⁹ ſiſti. ſed aĩo ꝑ h̃ ad cogitandũ ſpũalia rapi. vt ꝑ decorem ſacraꝝ veſtiũ. ꝛ ꝑ varietatẽ coloꝝ/ cogitemus varietatẽ virtutũ et grãꝝ/ quib⁹ hic ornari debemus interi⁹. et decorem gl'ie/ quo in futura glia decorãdi ſumus in aĩa et corꝑe. et ꝑ crucem (que p̃fert̃) intelligere dñm ꝛ ſaluatorem noſtꝝ ieſum chriſtũ. q̃ nos p̃ceſſit. et ſuis ſctiſſimis exemplis ꝛ documentis nobis rectiſſimaꝫ viã ad celũ oñdit. Et ꝙ crux p̃fert̃. et ꝓcedendo ſequit̃. ꝛ ordiate vn⁹ poſt aliũ ꝓcedit vſq; ad eccl'iaꝫ. ſignat ꝙ oĩes xp̃iani vitã. mores ꝛ doctrinã chriſti dñi/ ſꝑ p̃ oculis habere debẽt et ſuã vitã illis conformare. ꝛ ſic ꝓficere de ꝟtute in virtutẽ tranſeundo. donec intrent eccl'iam celeſtẽ et videant facie ad faciẽ diuinã naturã. ſc̃m illud prophete. Ibũt de virtute in ꝟtuteꝫ ſic videbit̃ deus deoꝝ ĩ ſyon. P⁹ hoc eis dñs officiũ p̃dicatõis cõmiſit et dixit. [Eũtes in mũdũ vniuerſum p̃dicate euãgeliũ oĩmi creature] .i. homini. Hõ eĩm cũ omni creatura cõueniẽtiã habꝫ. iõ omnis creature noĩe deſignat̃. vt vlt Gre. Et ſc̃m eundẽ põt oĩmis creature noĩe/ natio gentiũ deſignari. Ante eĩm dictũ fuit. In viã gentiũ ne abieritis. nũc aũt dicit [p̃dicate oĩmi creature] vt. ſ. pri⁹ a iudea aploꝝ pulſa p̃dicatio: tũc nobis ĩ adiutoriũ fieret. cũ illa hãc dãnationis ſue teſtimoniũ ſupbe repuliſſet [Qui crediderit ꝛ baptizat⁹ fuerit ſaluus erit.] Ubi dic̃ Gre. Fortaſſis vnuſq̄ſq; apud ſeipſuꝫ dicit. Credo et baptizatus ſũ/ ſalu⁹ ero. Rñdet̃. ſi fidem opib⁹ tenet. vera eĩm fides eſt/ que h̃ (qd̃ verbis dicit) morib⁹ nõ ꝯtradicat. Hinc d̃ q̃buſdã falſis fidelibus dicit̃. Qui confitent̃ ſe noſſe deũ/ factis autẽ negant. Hinc Joh. ait. Qui dicit ſe noſſe deũ/ et mãdata ei⁹ nõ cuſtodit/ mendax ẽ. Et dñs dic̃. Non omis (q̃ dicit mihi dñe dñe) intrabit regnũ celoꝝ. ſed/ q̃ fecerit volũtatem pr̃is mei/ q̃ in celis ẽ. ꝛ Jacobus dicit. Fides/ ſine operibus mortua ẽ. H Et nota ꝙ duplex eſt fides. Prima/ eſt informis que ſcꝫ ẽ ſine charitate. ꝛ de illa nõ loquit̃ dñs hic. Illa eĩm fides iformis q̃. ſ. ẽ ĩ aĩa ſine charitate) ñ ſufficit hoĩ ad ſalutẽ. Alia ẽ fides formata. que. ſ. eſt in aĩa vna cũ charitate infuſa. ꝛ de illa loquit̃ dominus. Qui eĩm habꝫ fidẽ verã/ charitate formatã/ et q̃ ꝑ dilectioneꝫ operat̃/ et in illa ꝑſeuerat vſq; ĩ finem: hic haud dubiũ ſaluus erit. [Signa autẽ eos (q̃ credunt) hec ſequntur. In noĩe meo demonia eijcient. liguis loq̄ntur nouis. ſerpentes tollẽt. ꝛ ſi mortiferꝫ q̃d biberint/ nõ eos nocebit. ſup̃ egros manus imponẽt/ ꝛ bñ habebunt.] Quia toti mũdo/ reꝝ tꝑaliũ et trãſitoriaꝝ cupidinib⁹ irretito/ ꝛ multis errorib⁹ tenebrato/ p̃dicãda erat xp̃iane religiõis fides. q̃ docet ꝑeuntia ſpernere. et amare celeſtia ꝛ eterna. ꝛ tradit credẽda ea/ q̃ non videmus. ĩmo rõem naturalẽ excedentia. vt myſteriũ trinitat̃. incarnatõis. paſſiõis. ꝛ ſacramẽtal' ꝯuerſiõis. et hm̃oi. q̄re in p̃mitiua eccl'ia neceſſariũ fuit vt fides generaret. et genita nutriret ꝑ opa mi/

raculoſa omnē virtutē naturalem excedentia .et ſoli deo poſſibilia. Cū eīm hoīes hanc fidei doctrinā ꝗ̄uis altiſſimā viderūt probari ꝑ oꝑa inſenſibilia ⁊ ſoli deo poſſibilia q̄ nō poteſt eſſe teſtis falſitatꝫ certiſſime cognouerūt ipam veritatem infallibilē cōtinere. et ita ī primitiua eccl'ia dabat̄ gratia operādi miracula nō ſolū diſcipul' et apoſtolis chriſti. ſed et multꝭ aliꝭ credentibꝫ. vt patꝫ ꝑ decurſū Act. apoſtoloꝝ. ⁊ legendaꝝ ſctōꝝ. Nūc vero cū eccleſia eſt in fide et veritate cōfirmata talibꝫ nō indiget. Exemplū ponit Gre. in omel dicens. Nam dū arbuſta plātam⁹ tādiu eis aquā fundim⁹ quſqꝫ ea in terra cōualuiſſe videmus. ac ſi ſel' radicē fixerit irrigatio ceſſabit. Hic Paulus dicit. lingue in ſigna ſūt nō fidelibus ſed infidelibꝫ. ¶ Et d' iſtis ſignis (que apl'i ⁊ aliꝭ fideles in noīe ieſu facturi erāt) hic ponūt̄ quinqꝫ. Primū eſt eiectio demonum. de quo dicit. [In noīe meo demonia eiicient.] Lu. xi. Dedit ill' poteſtatē ſuꝑ oīa demonia. Secūdum ſignū eſt locutio diuerſaruꝫ linguaꝝ [linguis loquent̄ nouis] quod in die penthe. ꝑmo factū ē. cum apl'i replebantur ſpū ſancto. Tercium fugare ſerpētes. qꝛ [ſerpētes tollēt] .i. auferent. De btō paulo legitur Actuū. xxviij. ꝙ viperaꝫ (que manū eius momordit) excuſſit. Quartū nō pati nocumētuꝫ a mortiferis potibꝫ. Sicut beat⁹ iohānes euāgeliſta calicē veneni bibit ſine nocumēto. Itē de multis legit̄ martyribꝫ ꝙ plūbū bulliēs ⁊ pix ſoluta ī ora eoꝝ fuſa ſint. nec tñ illis illa nocuerūt. J Eſt

hic notandū ꝙ ſicut priora verba [Qui crediderit ⁊ bapti. ⁊c̄.] dant ſecularibꝫ ⁊ mūdanis hoībꝫ occaſionē nimis magnā ſuꝑflue fiducie ⁊ vane ſpei de ſalute obtinēda ex ſola credulitate et baptiſmate ſine omībꝫ bonis. Sic hec verba dñi. ſ. [Signa eoꝝ q̄ credūt hec ſequētur] poſſūt nōnullis ⁊ deuotꝭ ꝑbere occaſionē deſꝑatōis. Cū eni hic dr [Qui nō crediderit cōdēnabit̄] Et cū ſine fide ſit impoſſibile placere deo. vt ait apl's ad Heb. xi. Et cū nemo nūc aut pauciſſimi faciūt ſigna illa q̄ in preſenti loco ſcripta ſūt ⁊ q̄ vident̄ eſſe ſigna vere credulitatis. poſſet ex hoc pius anim⁹ de ſua deſꝑare ſalute. imo poſſꝫ ſibi videri ꝙ nemo aut pauci ſaluarent̄ h' tꝑe. eo ꝙ nemo aut pauciſſimi noſtro tꝑe hoꝝ ſignoruꝫ muneribus ſūt decorati. Sed nō debēt hec verba queq̄ terrere. qꝛ dñs nō loquit̄ hic de fidelibus huius tꝑis. et de ꝑſenti ſtatu eccleſie. ſed loquit̄ de ſtatu naſcētis eccleſie ⁊ de ꝑmitiuis fidelibus. tūc eīm neceſſaria fuit ad lr̄am oꝑatō eoꝝ et ſimiliū miraculoꝝ ꝓ ꝯuertendis infidelibꝫ. et ꝓ ꝯfirmādis nouiter cōuerſis. vt dictū fuit. Dicat ergo dñs [Signa aūt eos ⁊c̄.] tanq̄ꝫ diceret in ꝑncipio naſcentis eccl'ie: Fideles in me credituri facient hec ⁊ alia ſil'ia ſigna vbi ⁊ quādo opus fuerit ꝓ fideliū ꝯuerſiōe. Nunc cū eccleſia eſt dilatata ad fines terre ⁊ ī fide roborata nō oportet fideles iſta ſigna facere ſenſibiliter ad lr̄aꝫ. ſed ſufficit ꝙ faciūt ea ſpūal'r. Et taliter. ſ. ſpūaliter ꝑ nūc faciūt illa ſigna illi q̄ nūc habent fidē formatā et ꝑ dilectōeꝫ oꝑantē

tem. Et cū illa ſigna ſpūalr intellecta apparēt in hoīe ibi ſūt indubitata argumēta et ſigna vere fidei formate et p dilectōꝫ opantiſ. ꝛ ſunt p conſeqns ſigna ſalutiſ. vt vult btūs Gre. in ome. hodierna. ¶ Primū igiꝛ ſignū nūc vere ꝛ viue ſeu fidei formate eſt vt hoīes a ſe eijcient demonia. ꝛ h fit p vitaꝫ penitētialē. p quā rōe cōtritōis expellunt demonia ſi que i eis ſunt ratione pctī cōmiſſi. et lōge a ſe repellunt ne ingrediāꝛ p peccata futura. et cum illa cauēt p opa penitentialia. Secundū ſignū eſt loqui linguis nouis. i. ydiomatibus. vt ſi qs fuerit ſolitus alioꝝ famaꝫ rodere. aut ſecularia facta vana et inutilia etiā dicere ꝛ loqͥ iā talia fugiat et ea ſolū loquaꝛ q ad laudeꝫ ꝛ gliam dei ptinent: ꝛ ad pximoꝝ edificatōem. Vn̄ Gre. in ome. Fideles qqꝫ q iam vite veteris ſecla ria verba derelinquūt ſctā autem myſteria inſonāt cōditoris ſui laudem ꝛ potentiā qn̄tū pualēt narrant q aliud faciūt niſi linguis loquūꝛ nouis. Terciū ſignū ē ſerpētes tollere. id ē omnē errorē et falſam doctrinā aut ſupſtitioſam a cordib⁹ ſuis et alioꝝ auferre. Quartū ſignū eſt peſtiferas potiones bibere ſine nocumēto. i. ſuaſiones malas audire. et tn̄ ad operationē prauā minime trahi. aut malā dlectatōem. aut irā. aut aliā hmōi prauā inclinatōem ad pctm̄ ſentire. ꝛ ei nō cōſentire. Quītū ē ſupra egros manus iponere vt bn̄ habeāt. i. pximos (qs in bono ope īfirmari ꝯſpicit) tota ꝟtute ſuccurrere et exemplo ſue opatōis illoꝝ vitā roborare. Et ſubdit Greg. Et hec miracla tāto ſunt maiora qn̄to p hec nō corpa ſed aīe ſigna credulitatis inueniūꝛ. Hec itaqꝫ ſig fratres chariſſimi auctore deo ſi vultis vos facietis. Ex his eteni exterioribꝫ ſignis obtineri vita ad hoc opantibꝫ nō valeret. Nā corpalia illa miracla oñdūt aliqn̄ ſctitatē. ſed nō faciūt eam. Hec ꝟo ſpiritualia (que aguntꝛ in mēte) ꝟitatē vite nō oſtendūt ſed faciūt. iſta aūt corpalia facere etiā mali pn̄t. Vn̄ qbuſdā veritas dicit. Multi dicēt mihi in illo die. Dn̄e dn̄e nōne in noīe tuo pphauim⁹ ꝛ demōia eiecimus et ꝟtutes mltas in nomie tuo fecim⁹: ꝛ tūc cōfitebor illis qꝛ nūqꝫ noui vos. Diſcedite a me q opamini iniqtatē. Nolite ḡ amare ſigna q pn̄t cū reprobis boni habere cōmūia. ſed eaꝝ mō dixim⁹ charitatis atqꝫ pietatis miracla amate. que tāto ſecuriora ſunt qn̄to occultiora. De qbꝫ maior fit apō deum retributio q apō hoīes mior eſt glia. ℞ Itē btūs Ber. i ſmōe quodā de aſcēſione exponit etiā ſpūaliter ſigna in h euāgelio enūerata put nūc ſunt argumēta vere fidei formate ſeu p dilectōem opantis. Dicit eī in ſnīa: Primū opus fidei p dilectōem opantiſ eſt cordis cōpunctio. i. vera ꝯtritio p quā deint⁹ eijciunꝛ demonia cum ab affcū cordis eradicāꝛ pctā. Secūdū ē oris ꝯfeſſio i q q i xp̄m credūt fide formata linguis loquunꝛ nouis cū ſe iā accuſāt q p⁹ ſe excuſabāt ꝛ iuſtificabāt. ꝛ cū de cetero non loquūꝛ linguis ꝓthoparentūꝫ vt declinēt i ꝟba malicie ad excuſandas excuſatōes i pctis. Cū aūt cōtritōe et oris confeſſiōe priora pctā

ſunt deleta·tūc ne recidiuū patiāẜ
ꝛ fiāt posteriora peiora prioribus·
neceſſario ſerpētes tollūt.i.occaſi/
ones pctōꝝ de cetero fugiūt·ꝛ ve
nenatas ꝑſuaſiōes cogitatōes et
alias inclinatōnes ad pctā extin/
guūt ꝓ poſſe: nec in corde morari
ꝑmittūt ad momentū. Si aūt ra
dix aliqua peccati aut ꝯcupia car/
nis. aut alia quecūqꝫ tēptatio tam
velociter extirpari neq̄at·ſed ani/
mū pulſat. et in ipo tn̄ renitēte ad
tꝑus morā fecerit·iā hō mortiferꝫ
q̄d bibit: ſed nō ſibi nocebit·dum
modo nō cōſentiat.ſed ꝓ poſſe re/
luctetur. Et ſi hec lucta ꝑiculoſa ꝛ
moleſta ꝓueniat ex imꝑfectōe v̄/
tutū·que eſt quaſi infirmitas aīe:
imponet illi egritudiſ manus .id ē
freq̄nter oꝑa ſua. tūc creſcūt v̄tu/
tes·quibus hec ſua infirmitas cu/
rabiẜ. ꝛ erit ſibi facile ſuꝑare·qḋ ſi/
bi prius difficile videbaẜ. Seq̄ẜ.
[Et dn̄s q̄dem ieſus poſtqꝫ locu/
tus eſt eis] hec.ſ.ꝑdicta·ꝛ pl'a alia
que ponūt Actuū.j.·tūc (vt ſcribiẜ
Lu.vl.) [Eleuatis manibꝫ bn̄dixit
eis] ſcꝫ cōfirmans in eis poteſta/
tē et virtutē·quā pri⁹ ipis dederat
vt in eiſdē ꝑſiſterent ꝛ ꝓficerēt vſ/
qꝫ ad aduentū ſpūſſcti. q̄ eos ꝑfe/
cit in ſciētia·ꝛ virtute·ꝛ in oībꝫ bo/
nis. Et hoc loco ī cōſuetudinē du
xit ecclīa·vt ſicut dn̄s poſtqꝫ oībꝫ
ꝑactis aſcēdere voluit in celū·bn̄
dixit fidelibꝫ ſuis·ꝙ ſic epi: ꝛ cete/
ri p̄ſbyteri cōſeq̄nter ꝑacto diuio
officio·volentes iā ab altari recede/
re·dant ſuꝑ populos bn̄dictōnes
ſignantes eos ſigno ſctē crucis·ꝛ i
precantes eis bona in noīe ſctē tri/
nitatis. Poſt hoc (vt legiẜ in p̄ſen/
ti euāgelio) dn̄s aſcendit in celum.

L Ubi notandū ꝙ in xp̄o du/
plex eſt natura. Diuina. ſ. in qua
ab eterno ſꝑ eſt ꝛ fuit vnū cū p̄re
ꝛ ſpūſancto et ꝑ oīa coequalis. et
ſm̄ illā nō aſcēdit.nec aſcēdere pōt.
vt tradūt doctores ſuꝑ.iij. ſniaꝝ.
ꝛ ſan. Tho. in. iij. ꝑte ſūme. q. lvij.
ꝛ eſt certū. qꝛ aſcenſio eſt mot⁹ lo/
calis de vno ſitu inferiori ad aliū
ſuꝑiorem. chriſt⁹ autē imobilis ē
ſm̄ diuinā naturā. ꝛ eſt in omi lo
co et ſitu. et nihil eſt eo alti⁹. Alia
eſt humana natura in xp̄o·quam
in tꝑe aſſumpſit ex virginali v̄ro
intemerate virgis. et ſm̄ hāc aſcē/
dit. qꝛ eam ſibi vnitā in vnitatem
ſuppoſiti hodie de h̄ loco genera/
tōis ꝛ corruptōis·duxit in ſup̄mū
celū·qḋ eſt locus incorruptionis:
q̄ maxie fuit ꝓportionat⁹ ſue hūa/
nitati ꝑfecte·ꝑ reſurrectōem icor/
ruptibili·et imortali. ¶ Secūdo
notandū ꝙ q̄uiſ (vt diciẜ Act.j.) do/
minus aſcēdens ſūptus fuerit a
nube ab oculis eoꝝ: et q̄uis ange/
li aſtiterūt: hoc tamē nō fuit vt ad
aſcendendū eoꝝ indigeret. aut vl⁹
fuerit adiutorio. ſed ꝙ ꝑ hoc oſtē/
dereẜ ꝙ oīs creatura ꝑata eſt ob/
ſequi ſuo creatori. ad reuerentiam
ḡ illa affuerūt. nō ad adiuuamen.
Et dicit ſctūs Tho. ꝙ nubes illa
nō prebuit amminiculū xp̄o aſcē/
denti ꝑ modū vehiculi. ſed appa/
ruit in ſignū diuitatis. ſm̄ ꝙ glīa
dei iſrael apparuit ſuꝑ taberna/
culū in nube. nā ꝓpa virtute aſcen/
dit tam rōne deitatis·que oīa pōt
qꝫ rōe hūanitatis ſm̄ quā habuit
dotē agilitatꝭ. rōe cui⁹ potuit mo/
uere ſuū glificatū corpus ad oēm
differētiā poſitōis. ad quācūqꝫ di/
ſtantiā et q̄tūcunqꝫ velociter. ita

em̄ glorificatū corpus pfecte ſub eſt impio anime: vbicūq; voluerit ſpūs ibi ptinus erit ꝛ corpus. ſm ꝙ dictū fuit: ꝙ i generali rſurrectiōe ſancti p dotē agilitatꝫ mouebūtur ppria virtute a locꝫ reſurrectionū ad iudiciū locuꝫ: ꝛ obuiaꝫ xpo in aera. Et q̄uis deferent boni ab angelis ꝛ nubibꝫ obuiā xpo in aera: vt vult glo. i. ad theſ. iiij. illud tamē nō erit ex hꝫ qꝺ indigeant. ſed ad reuerētiā deſignandaꝫ q̄ corpibꝫ glorioſis et ab angelis ꝛ ab om̄ibus creaturis defert. vt dicit. ſ. tho. ſup. iiij. ſen. Et etiā per hāc dotē poſt iudiciū aſcēdet in celū empyreū. Sic ergo vt ait euangeliū: Poſtq̄ dn̄s locutus eſt eis aſcēdit in celum et ſequit in pſenti euāgelio: ſedꝫ ad dextrā dei.

M Ubi notādū ꝙ p dexteram patris pmo intelligit gloria diuitatis. Un̄ Damaſ. in ſuo. iij. Nō localē dexterā patris dicim⁹: q̄liter em̄ q̄ incircūſcriptibilis eſt localē adipiſceret dextraꝫ. dextra em̄ ꝛ ſiniſtra eorꝫ q̄ circūſcribūtur ſunt. Dexteram autem patriſ dicimus gloriam ꝛ honoreꝫ diuitatis. Scd̄o mō dicit btitudo pr̄is ſm Auguſtinū i ſermone de ſimbolo Credite xp̄m ſedere in dextera patris. btūs em̄ eſt ꝛ ipius btitudis nomē eſt dextera pr̄is. Tercio mō iudiciaria poteſtas. vn̄ Aug⁹. vbi ſupra de ſimbolo. Ipam dexterā intelligite poteſtatē quā accipit ille hō ſuſceptus a deo vt veniat iudicaturus q̄ pus venerat iudicandus. Sed p ſeſſionē intelligere debemus habitatōnē vel morā. Un̄ Aug⁹. in ſermone dicto. Sedere bitare intelligite. ſic ſolem⁹ dicere. Talis ſedꝫ in tꝪi ciuitate. i. habitat vel manet. Sic x̄ xp̄s ſm diuinaꝫ naturā ſedet ad dexterā pr̄is. quia ſm diuiaꝫ naturā manet eternaliter ꝛ incōmutabiliter in btitudīe pr̄is. ꝛ ſimul cū pr̄e habet imutabiliter eandē gloriā diuitatiſ ac regiā ꝛ iudiciariā poteſtatē. ac ab eterno habuit. ꝛ ineternū habebit. ſed ſm hūanā naturā ſedet ad dexteraꝫ pr̄is. nō ſm equalitatē. ſꝫ ſm quedā acceſſū ad dexterā. xp̄s em̄ ſm ꝙ hō ſup om̄es alias creaturas marie ppinquus eſt glorie diuinitatis. ꝛ beatitudini eterne ei⁹ ꝛ iudiciarie ptāti. eo ꝙ ſup omneſ alias creaturas anima xp̄i abundantiorē recepit habitualē gratiā et charitatē infuſam. ſapientiā. ſcientiā. ꝛ om̄eꝫ virtuteꝫ. ꝛ xp̄i hūanitas ſup om̄es alias creaturas regiā et iudicialē ptātē hꝫ. ꝛ ſup oēſ alias honorata eſt in hoc ꝙ deitati vnita eſt in pſona filij et aſſūpta i vnitatē ſuppoſiti: ꝛ hodie ſuper oēm creaturā ſpūalē ꝛ corpeā loco eleuatus eſt. Un̄ Grego. in hodierna omel. Qui facit omnia ſup om̄ia ſua virtute ferebat. Sic em̄ oia alia excedit dignitate meritis: ꝛ btitudīe: ſic in ſup mo loco celeſtꝫ ciuitatꝫ poſit⁹ eſt. ꝛ vnuſq̄ſq; q̄to maior erit meritꝫ ꝛ xp̄o ſimilior: tāto ſibi erit in loco ppinqor iā ſm aiam. ꝛ poſt reſurrectiōē corpe ꝛ aīa ſm localeꝫ ſitū. vt patuit in ſermone poſt octauā paſce. Cū aūt dn̄s ieſus fuerit iā in celuꝫ recept⁹ vt eū diſcipuli videre non poſſent: ꝛ illi adhuc ſuſpēſis vultibus ītuerent in celū: ꝛ eū ſeq̄rent oculis quē inceſſu ſequi non poterāt: Tūc (vt dicit Actuū. i.) ſteterūt

iuxta eos duo angeli in virili ſpẽ.
ꝛ albis veſtibus. quaſi diẽ feſtum
agentibꝫ ꝓ dñi aſcẽſione. q eos (vt
amici) dulciter arguũt. ne inuanuꝫ
attollerẽt oculos. ꝛ dixerũt. [viri
galilei: quid ſtatis aſpicientes in
celũ. ꝛc̃.] Et dicũt notãter. [vidiſtis
eum] tãq̃ꝫ. d. Nõ eſt vectus curru
igneo. vt helias. nec tractus coma.
vt abacuc. nec aliq̃ ãminiculo ad/
utus. ſed iuit ꝓpria virtute. [aſcẽ/
dentẽ] nõ ſolũ in aerẽ. vt abacuc
q ductus fuit tm̃ ꝑ aerẽ in babilo
nẽ. nec in t̃reſtrẽ ꝑadiſũ vt enoch
ꝛ helias. ſed [vidiſtis eũ eũtẽ in ce/
lũ] Aſcẽdit em̃ in celũ empyreum
in altiſſimis collocatuꝫ q nullus
hoĩm añ ip̃ꝫ fuit ingreſſus. nec in
greſſur⁹ fuiſſꝫ niſi ip̃e pri⁹ iter illuc
mortalibꝫ demõſtraſſet. Et tũc ſe/
cũ duxit ſctãs aĩas de lymbo edu
ctas. ꝛc̃. Hic xp̃s (queãdmodũ vi
diſtis eũ ita eũtẽ in celũ) ſic veniet
qꝛ in eadẽ ſubſtãtia carnis et ſup̃
eundẽ mõtẽ oliueti veniet clarus
in maieſtate ſua et poteſtate ma/
gna in fine mũdi ad iudicãdũ vi/
uos ꝛ mortuos. Certũ ḡ habẽtes
q dñs ieſus in celũ aſcendit: nihil
aliud vobis incũbit: q̃ꝫ vt iuſte pie
ꝛ ſobrie in eius abſentia viuatis.
in h̃ ſeculo ſemꝑ p̃ oculis habẽtes
ſtrictũ iudiciuꝫ ad q̃d finaliter re/
uerſur⁹ eſt de celo. vt det vnicuiq̃ꝫ
iuxta opa ſua iuſtis celuꝫ. iniuſtis
ĩfernũ. Hec cũ apl̃i ab ãgel̃ audiſ/
ſent ĩ ſpũ hũilitatis ꝛ igne charita/
tis. ꝓni aĩo ſ inclinato corꝑe adorauer̃t
adoratõe latre xp̃m deũ ꝛ dñꝫ ma/
ieſtatis ꝛ gl̃ie mgr̃m ꝛ redẽptorẽ. ꝛ
ꝓmẽtes ora veſtigijs pedũ vbi ſte/
terat aſcẽſur⁹ [r̃greſſi ſũt ĩ hierl̃ꝫ]
ad expectãdũ ꝓmiſſiõeꝫ p̃ris iuxta
mãdatũ dñi dicẽtis Luc. vlt. Se/
dete ĩ ciuitate q̃aduſq̃ꝫ induamini v̄
tute ab alto ¶ Et fert̃ q̃d q̃dã
milite q ĩ ꝑtibꝫ trãſmarinis om̃ia
loca (ĩ qbꝫ ſaluator fuerat) ſollicite
cũ lachrymis viſitauit. Et cũ oĩa lo
ca ſctã deuote ꝑq̃ſiſſꝫ: vltimo vẽit
ad locũ ad monteꝫ oliueti. vbi in
celũ aſcẽdit. ꝛ ibi poſt longã orati/
onẽ cũ lachrymis dixit. Ecce dñe
vbiq̃ꝫ queſiui te. ꝛ cũ modo vene/
rim ad locũ vbi aſcẽdiſti in celum
neſcio vbi amplius requirã. Iube
ergo ſpiritũ meũ ſuſcipi. vt ad de/
xterã patris videã te reſidentẽ in
gloria patris. Quibus dictis ſpi/
ritũ ſuũ celo tradidit. Et dic̃ Sul/
piti⁹ ep̃s hieroſolimitan⁹ (vt hr̃ ĩ
glo. ſuꝑ act⁹) Cũ facta fuiſſꝫ ec
cleſia ĩ mõte oliueti vñ xp̃s ĩ celũ
aſcẽdit (loc⁹ ille vbi ſteterũt pedes
aſcẽdẽtis) nũq̃ꝫ potat ꝯtinuari paui
mẽto. ſed marmora excutiebant
in ora apponẽtiũ. ꝛ puluis adhuc
retinet veſtigia impreſſa pedũ ei⁹.
[Regreſſi aũt ſunt cũ gaudio ma
gno] vt dicit̃ ibidem. ¶ Gaudebãt
eĩ ſancti apoſtoli primo de hũane
nature in xp̃o glorificatõe et exul/
tatõne. Quis nãq̃ꝫ diligẽs xp̃ꝫ nõ
gauderet de hoc q huãna natura
ei⁹ ab ip̃o vnigenito dei aſſumpta
poſt tot ꝛ tãtos labores: poſt paſ
ſionẽ ꝛ mortẽ: nũc reſurrexit ad vi/
tã ĩmortalẽ. aſcẽditq̃ꝫ in celũ. ꝛ ibi
in eternũ quieſcit in maximis diui
ne nature bonis. Scd̃o gaudebãt
de cõpleta hũani generis redẽpti/
one. Nã ꝓpter pctm̃ primoꝝ parẽ
tum fuit nobis clauſuꝫ ſupremuꝫ
celũ: locus. ſ. oĩm ſanctorũ. vt nul/
lus huc admitteretur q̃ꝫtũcunq̃ꝫ
ſanctus. Sed hodie dñs ꝑ ſuũ in
greſſũ ad idẽ celũ parauit nobis vi
am illuc aſcẽdendi. Iuxta ill̃d Io

hānis.xiiij. Ego vado parē vobis locū. Et ibidē. Ut vbi ego ſum illic ꝛ vos ſitis. Tercio gaudebant de reſtauratōe āgelice ruine. quā dn̄s hodie incepit. cū animas electoꝝ ſuoꝝ de lymbo eductas ad celum trāſduxit. ꝛ in diuerſis angelorū choris locauit ꝓ diuerſitate meritoꝝ ſuoꝝ: ita facturus de ſingulis electis vſqꝫ ad cōſūmatiōē ſeculi morituris. Quarto gaudebāt de ſpūſſancti ꝓmiſſione. quē eis dn̄s miſſurus erat nō poſt multos dies. qui eos cōſolaretꝛ. ꝛ eos regeret in aduerſis huius vite. qui eos ornaret virtutibus ꝛ ſcientia et tam copioſam eis infunderꝫ charitatē vt omi timore mūdano poſtpoſito nō ſolū nō timerent. ſed ꝛ gauderēt ꝓ nomie ieſu cōtumeliā pati. Quito de certitudine future ſue reſurrectōis gaudebāt. ꝛ in celū aſcenſionis. cū vidiſſent caput ſuū ad īmortalitatē reſurrexiſſe ꝛ in celū aſcēdiſſe. ſed cū multis mēbris certā habebāt ſpeꝫ ſe idē cōſecuturos. ꝓpter qḋ Jo. hāſ. xiiij. ſup illo verbo Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ. qꝛ ad prēꝫ vado. dicit Auguſ. Quis nō hic gaudeat: qui ſic diligit xp̄m: vt ſuā naturā iā imortalē gratuletꝛ in xp̄o: atqꝫ ad ipſuꝫ ſperꝫ ſibi futurū ꝓximū. Illi aūt p̄dicauerūt vbiqꝫ nō ſtatim poſt receptōꝫ ſpūſſcti ſūt apoſtoli diuiſi. ſed p̄dicauerūt in iudea quaſi ꝑ xij. annos vt ait Beda. Et deinde ſolēnis eoꝝ diuiſio facta eſt ꝑ mūdū vniuerſū dn̄o coopante ꝛ conformāte ſequētibꝫ ſignis. i. ſupra dictis. Sic aūt tūc fuit apoſtoloꝝ p̄dicatio confirmata ſignis: ita et nūc q̄libet p̄dicator dꝫ bone opatiōis ſignis ſermonē ſuū cōfirmare. vn̄ Theophi. Fiat dn̄e ieſu xp̄e vt nr̄i ſermones qs de virtute dicimus ꝑ opa cōfirmentꝛ et actus vt tādē ſim ꝑfecti te coopante in oībus verb ꝛ factis. qꝛ te decet ſermonū et opm glīa cū ſis virtꝰ ꝛ ſapientia dei prīs Amen.

Dn̄ica infra aſcēſionis dn̄i
Sermo. xlix.

Cum vene

rit paclitus quē mittā vobis a prē ſpm̄ vitatis q a prē ꝓcedit Jo. xv. Salvator nr̄ volēs p̄dicere diſcipulis ſuis multa aduerſa q paſſuri erāt in mūdo. ne ex h̄ turbarētꝛ ꝓmiſit eis q mitteret eis aliū cōſolatorē. ſ. ſpm̄ ſctm̄ q eos diligeret ꝛ dirigeret in agēdis ꝛ cōſolaretꝛ i aduerſis Dic ei cū venerit paclitꝰ. i. cōſolator. quē ego mittā vob a prē ſpiritū vitatis. Hic due tāgūtꝛ cōdi tōes ſpūſſcti. Pria eſt q dr paclytus. i. cōſolator. cōſolatꝛ ei deuotos qs ihabitat mlta bona in eis ꝛ cū gaudio opando ex qbꝰ mltiplices ſumūtꝛ ſpūales ꝯſolatōes vt alibi dixi. Scd̄a ꝯditō eſt q dr ſpūs veritatis. iō ſm Chryſo. qꝛ fidedignꝰ eſt. mlti ei vera ſciētes veri nō ſūt qꝛ ſpm̄ vitatis nō hn̄t. ſꝫ ille ſpūs vitatis vā docꝫ ꝛ veraces efficit. ille teſtioniū ꝑhibebit de me ꝛ vos teſtioniū ꝑhibebitis Augꝰ. Jlle vobis īſpirādo ꝛ vos exterꝰ ſanādo ꝛ ita ſpūſſctūs teſtioniuꝫ ꝑhibuit xp̄o in h̄ q aplos tlēs fec q ſciuerūt ꝛ audebāt p̄dicare euāgeliū et fidem xp̄i corā omībus ꝛ intrepide. q em̄ homīes prius illitterati et ſimplices de ꝓfunditate ſcrip

tura. ꝛ ſubito loq̄banť plane etiaꝫ in omibus linguis fuit maximuꝫ ſignũ ad cõfirmandũ fidē xp̄i [Et vos teſtĩoniũ ꝑhibebitis] p̄dicando omnibꝫ populis [qꝛ ab initio mecũ eſtis] fuiſtis Nõ ab initio vite. ſed ab initio p̄dicatõnis intelligēdũ eſt. qñ. dñs incepit docere et miracula facere. [Hec locutꝰ ſũ] vobis ad cõfortatõnē veſtrā cõtra futuras tribulatõnes [vt nõ ſcandalizemini] .i. ne occaſiõe tribulatõnũ cadatis ꝑ ĩpatiētiaꝫ in pctm̄ Poſt hoc enũerauit dñs in ꝑticulari tribulatões q̄s paſſuri erāt. q̄ruꝫ Pr̄ia eſt. [q̄ abſq3 ſynagogis faciēt vos.] iā eni cõſpirauerũt. q̄ ſi quis cõfeſſus eſſet xp̄ꝫ extra ſynagogā fierꝫ. Dic̄ hic Augꝰ. Quā tũ erat apoſtoľ expelli de ſynagogis iudaicꝭ cũ tñ exituri forēt etiaꝫ ſi nullus eos expelleret. ſubdit. ſꝫ dñs ꝑ hoc demonſtrare voluit q̄ iudei xp̄m nõ fuerāt recepturi a q̄ apoſtoli nõ erant receſſuri. ꝑpter qđ reſtabat vt iudei remanentes extra xp̄m extra ſynagogā facerēt eos qui nõ reliq̄runt xp̄m. Scđa tribulatio. ſ. [Uenit hora vt omnis q̄ interficit vos arbitreť ſe obſequiũ p̄ſtare deo] Ois eni iudeꝰ occidēs xp̄i predicatores putat ſe obſequiũ p̄ſtare deo. credēs q̄ deſereret deũ iſrahel q̄cũq3 conuertetur ad xp̄m. Hinc ergo accēſi ꝛ zelum dei habētes. ſed nõ ſc̄m cõſcientiā obſequiũ ſe p̄ſtare deo credētes occidebāt eos. ita fuerũt iudei excecati ꝛ ignorantes. ſed illa ignorantia nõ excuſabat eos. qꝛ illa ꝑcedebāt ex odio et inuidia ꝯ xp̄m et doctrinā eius Dētes etiā interficiētes xp̄i fideles credebāt ſe p̄ſtare obſequiũ. nõ q̄dem deo vero. ſꝫ deo opinato. vt Ioui aut Saturno. ꝛc̄ [Et hec faciēt vobis. qꝛ non cognouerũt pr̄em neq3 me] Hoc dixit eis ad conſolationē. q. d. ſc̄m Chryſ. Sufficit vobis ĩ cõſolationem hec pati ꝑpter patrē ꝛ ꝑpter me ¶ Et nota licet iudei habueŕt noticiā clarā de vnitate dei de pluralitate tñ triũ ꝑſonaꝝ nõ habueŕt noticiā niſi ſuꝑiores ſcripturas intelligētes. vt dicit Nicolaꝰ de ly. Et tñ illa noticia fuit obſcura. qꝛ añ tp̄us xp̄i nõ fuit trinitatis miſterium ad plenum reuelatum. Et illa etiam noticia quaꝫ habuerũt iudei de hoc fuit in eis obſcurata ex odio qđ cõceperũt a doctrina xp̄i. ꝛ ſic licꝫ cognoſcerēt deũ inq̄ꝫtũ pater eſt omniũ ꝑ creationē. nõ tñ cognouerũt deũ patrē inq̄ꝫtũ miſit filiũ ad ſalutē credentiũ ¶ Poſſet aliquis querere. Cũ deꝰ ſit vbiq3. ꝛ impoſſibile ſit aliq̄d eſſe in q̄ nõ ſit. ꝛ cũ etiā immobilis. quõ ſp̄ũſſctũs qui eſt deus dicitur hodie miſſus apoſtoliſ et quõ tota trinitas q̄tidie venit ad pias mētes. q̄ eius mādata ſeruāt. dicēte dño in hodierno euangelio de ſe et pr̄e. [Ad eũ. ſ. veniemus ꝛ māſiõeꝫ apud eũ faciemꝰ] Et añ pñs euāgeliũ dixit [Rogabo pr̄eꝫ ꝛ aliũ ꝑaclitũ dabit vobiſ vt ma. vo. in eternũ] Pro illo notādũ eſt ꝑut vult Augꝰ. in ſermone de imagine. Sic aïa hũana eſt in toto corpore ꝛ in omi ꝑte eius viuificās. gubernās ꝛ mouēs Sic deus eſt vbiq3 in toto vniuerſo et in q̄libet ip̄iꝰ. oïa gubernās viuificās ꝛ mouens. Et vt ibidē dicit in ep̄la de origie aïe. Quāuis aïa p̄di

cto mō ſit in omnib⁹ ꝑticulis cor‑poris tota ſimul tñ in alijs inten‑ſi⁹ in alijs remiſſi⁹ opaṫ. ita ꝛ deuſ cū ſit in om̄ibus rebus eſſentialiṫ ꝛ tot⁹. in aliq̄bus tñ aliq̄ opaṫ bo‑na q̄ in alijs nō opaṫ. Aia eñ vi‑det in oculo ꝛ nō in pede vidꝫ Sic de⁹ opaṫ opa meritoria in amicis ſuis ꝛ nō ſic in alijs q̄uis in eis eſ‑ſentialiter eſt. Sic ḡ aia dicitˀ eſſe in corde ſpeciali⁹ qꝛ ibi plura ꝛ prī‑cipaliora opaṫ q̄ꝫ in alia pte corpiſ Sic de⁹ q̄ eſt vbiq̄ꝫ ſpecialiṫ in bo‑nis diciṫ eſſe eo ꝙ illos accēdit ad diligēdū deū ꝛ ꝓxiꝫ vt diċ Aug⁹. de tri. xi. Et mgr̄ di. xvij. p̄mi. Tūc nobis ſpūſſctūs mitti diciṫ. cū ita in nobis eſt. vt nos faciat deū dili‑gere ꝛ ꝓxim ꝑ qd̄ manem⁹ in deo ꝛ de⁹ in nobis. Et ita aduētus dei in mētē piā nō eſt ꝑ motū localeꝫ cū ipē imobilis. nec eſt ad rem in qua ꝓus nō fuerat. cū in om̄ib⁹ ſp ſit. ſed eſt nouus illapſus et vnio ipſius ad aiam cū cauſatōne noui effectus ſctificatiōis in aia vtpote charitat̄ ꝛ dilectōis dei ſuꝑ om̄ia

Q Scd̄o eſt ꝓncipaliter no‑tādū ꝙ qñ diuia natura vniṫ a ie ſctificatie tūc mľta dona eidē ſimľ largiṫ ꝛ potiſſime ei infūdit chari‑tatē ſeu grāꝫ ḡtificātē q̄ vt diċ Au‑guſ. inṫ dona dī creata non eſt ma‑ius nec aliq̄d etiā ad creatū donū eſt hoī ſalubri⁹ ac etiā mag̃ neceſ‑ſariū. Pr̄io qꝛ q̄cū q̄ꝫ hꝫ charitateꝫ infuſā ille ē a deo accept⁹ ad vitaꝫ eternā. Eſt ei q̄dā decor aīe cōpla‑cēs diuīe volūtati ꝙ vt ipa aīa tl̄i habitu decorata accepta ſit dō ad vitā eternā. vñ apľs ad Thymo. Vt iuſtificati gr̄a ipſius heredes ſi‑mus ſm ſpē vite eterne. ꝛ ſine hac gr̄a null⁹ eſt deo acceptus ad vitā eťnā dicēte apľo ad gal. v. Et eua‑cuati a xp̄o eſt̄ q̄ in lege iuſtifica‑mini a gr̄a excidiſt̄ i. ꝓuati eſt̄ gr̄a pri⁹ habita. ꝛ ꝑ pn̄ h̄ euacuati. i. nō ptineṫ ad cōſortium mēbroꝝ xp̄i ꝛ filioꝝ. Et Joh̄. iij. Qui nō diligit manet in morte. Et Auguſ. d. So‑la charitas diuidit inter filios re‑gni ꝛ filios ꝑditōis. Et iterū dicit idē Charitas ē fons ꝓpri⁹ bonoꝝ cui nō cōmūicat alien⁹. oīs ei q̄ eā hꝫ eſt in ſtatu ſalutis ꝛ dign⁹ vita eťna. ꝛ q̄ carꝫ ea ē indign⁹ vita eťna ſm pn̄tē iuſticiā. ꝓpṫ qd̄ etiā puuli baptizati q̄ nulla hñt ꝓpria meri‑ta ſi decedūt añ vſū rōnis rōne il‑li⁹ gr̄e q̄ eis infuſa ē in baptiſmo ſaluāṫ. Scd̄o q̄cūq̄ꝫ hꝫ charitateꝫ infuſaꝫ illi⁹ opa bona ex charitate ꝓcedētia ſūt deo accepta ꝛ ꝑ ea ac qd̄libꝫ ipoꝝ hō mereṫ p̄miū eťnū Et ſine charitate nullū op⁹ eſt deo acceptū ad vitā. vñ Aug⁹. vbi cha‑ritas eſt q̄d ē qd̄ nō ꝓdeſſe poſſit. Et. i. Choř. xiij. dicit apľs. Si di‑ſtribuero oēs facultates ꝛ ſi tradi‑dero corp⁹ meū ita vt ardeā. i. of‑feraꝫ me volūtarie ad martiriuꝫ ignis qd̄ ē acerbiſſimū. charitatē aūt nō habeā nihil ꝓdeſt mihi ad cōſecutōeꝫ vite eťne R Jtē no‑tādū ꝙ nemo pōt h̄ in via ꝑ certi‑tudieꝫ ſcire ſe eſſe ī charitate qꝛ dr̄ Ecc̄. ix. Neſcit hō an odio vel amo‑re dign⁹ ſit. Et etiā charitas nullo mō ſtat in aīa cū mortali pctō. ne‑mo aūt pōt ſcire euidenṫ ſine pctō mortali ſe eſſe. Cū paulus dicat. i. ad Choř. iiij. Nihil mihi cōſci⁹ ſuꝫ ſꝫ in h̄ nō iuſtificat⁹ ſū. Gloſa. i. in nullo me remordet cōſcia mea. ſꝫ nō iō iuſtū me puto qꝛ pōt eſſe qd̄

neſcio. delicta ei qs ītelligit. Quis
aūt nō poſſit haberi certitudo vt
pdictū eſt. tñ vt dic̄ Berñ. in q̄daʒ
ſmone. Nō ſine teſtionio cōſola/
tōis reliq̄t electos ſuos de⁹. De
dit em̄ de⁹ aliq̄ ſigna in cōſolatōʒ
ſuoꝝ ex quibꝫ ſpē ſūmēt ⁊ forte cō
iecturā de habitōe charitatis ⁊ de
ſpāli aſſiſtētia ſpūſſancti. ⁊ illoꝛuʒ
plā enūerāt ſancti ⁊ doctores. q̄ꝝ
h aliq̄ recitabo. Primū eſt vtil' au
ditō vbi dei. dic̄ em̄ dñs Joh. viij.
Qui ex deo eſt ſp. p gfam vba dei
audit. Et de h pmo ſigno loq̄ns
Berñ. in q̄dā ſmone. d. Inter illa
q̄ fiduciā pſtāt ⁊ maximā ſpei ela/
tiōeʒ. vnū eſt maximū illō vbū dñi
Qui ex deo eſt vba dei audit. ⁊ ſb
dit Nōnullos ſic audiētes infduʒ
inuenies ac ſi nihil ad eos ptineat
ex his q̄ dicūt. nec ītrare coꝛ ſinūt
nec diſcutere mores nō cogitātes
an forte qđ audiūt dictū ſit diuīa
diſpēſatiōe ppt eos vt ſe coꝛrigāt
ſi ſmo dei aduerſ⁹ iſta vicia pceſſit
quibꝫ ſeſe illi ſenſerit ⁊ ipi diſſilīent
auertētes oclos cordis. aut q̄libet
īuētōe palliēt vicia seducētes miſi
ſeipos. Nō video (dic̄ Berñ) in ill'
ſalutꝭ ſigna. ſʒ magꝭ vereoꝛ ne for
te ex q̄ nō audiūt vbū dei. ſ. attente
⁊ vtilit' qꝛ ipi ex deo nō ſut Scdm
ſignū eſt deteſtatō pcōꝝ pteritoꝝ
ſeu ꝯmiſſoꝝ ⁊ firmū ppoſitū cauē
di futura pp̄ter deū. Hec em̄ ſunt
pncipia in attritōe q̄ eſt diſpoſitio
de cōgruo ad infuſionē p quā de/
lēt ōis moꝛtal' culpa. ſʒ illō Pro
uer. x. Uniuerſa dlicta opit chari
tas. videlicʒ ſic opit vt nō videant
a deo ad penā etnaʒ īputādā. De
hoc ſigno loq̄ns. b. berñ. ſup. i. Jo
hā. ij. Tres ſūt q̄ teſtioniū dāt in
terra. ſpūs. ſanguis ⁊ aqua dicit.
Quis eſt qui habʒ teſtioniū effuſi
ſanguis xpi ⁊ teſtioniū certiſſimū
redēptōis nōne q̄ ipius intuitu cō
tinet a pctis. Habet ⁊ teſtimoniū
ab aqua. qꝛ nō ſufficit pctōꝛi conti
nentia a pctis ſi nō aſſit penitētia
q̄ laboꝛet in gemitu ſuo lauans p
ſingulas noctes lachrymis ſtratū
ſuū. Et nota ꝙ lʒ illud ſit ſignū p
babile inexiſtēt charitatis nō ē tñ
omīquaq; certū. qꝛ ad ſufficientē
cōtritōeʒ ⁊ alia req̄runt. ſ. diſcuſſio
ſufficiēs cōſciētie. ⁊ nō faciliter eſt
hoī certū an tl'eʒ habuerit ſufficiē
teʒ cōſcientie examiatiōnē ad cogno
ſcēdū oīa pctā moꝛtalia pus co
gnita. l' ſi forte aliq̄ ꝯmiſit q̄ īgrat
eſſe pctā nō ex ignoꝛātia facti ſʒ iu
ris. Itē req̄rit' ꝙ hō deteſtet' pctā
pp̄ter deū q̄ eis offendit ⁊ cōtem
nit'. ſed qꝛ ſumus valde reflexi ſup
nos ⁊ ſup cōmodū noſtꝝ ita ꝙ eſt
difficile hoī leuare ſe ſupꝛa ſe. et
deū recte diligere ſine reflexōne ſu
per ſe diligentē. ⁊ ideo nōnūq; pu
tat ſe hō aliq̄d velle aut nolle ppt
deū cū forte vult aut nō vult pp/
ter ſeipm. ſ. pp̄ter cōmodū ſuū cō/
ſequēdū aut incōmodū vitādum.
Terciū ſignū eſt virtutes inexiſten
tes aut freq̄ntes conatus ad ope
rādū bona opa ex quibꝫ naſcunt'
virtutes ⁊ cōſūmant'. Un̄ Grego.
in omel'. feſti penth. dicit. Nunq̄
eſt amoꝛ dei ocioſus. opat' ei ma/
gna ſi eſt. ſi āt opari renuit amoꝛ
nō eſt. Itē Aplus. i. ad Choꝛ. xiij.
multas enūerat virtutes que om
nes ſūt effectus charitatis. ⁊ ergo
vbi apparēt ille virtutes et hmōi
opa virtuoſa ſignū eſt ꝙ charitas
inexiſtat que talia efficit ⁊ opatur.

Dicit eñi apl'us φ charitas patiēſ eſt.benigna ē.⁊c̄ Uerūtñ h̄ ſignū nō cauſat omnino certitudinez ſic nec p̄cedēs.q₂ ſtaret φ homo diu ſtetiſſet in charitate ⁊ ex frequentatis operibus bonis nō ſolū aucta fuiſſet charitas meritorie. ſed etiā naturalr̄ genite fuiſſent morales virtutes que ꝑdita charitate ꝑ peccatū etiā occultum adhuc ꝓmptificarēt hominē ad opa bona.Jtē ſtarꝫ aliquē hominē habere charitatē.⁊ tñ ipꝫ nō conari frequēter ad opa bona.vt ſi haberet ꝑuā nouiter acq̄ſitā ⁊ ineſſent adhuc habitus vicioſi p̄us acquiſiti: inclināt̄es ad cōtrariū opm pietatis.imo cōtingit φ hō habꝫ charitatē intenſaꝫ ⁊ φ illa ad tp̄s aliqd̄ ſe nō mōſtrat in ꝓmptitudīe operum bonoꝝ.Exemplū homo dormiēs habet in ſe totā curā ⁊ tñ vita eſt in eo ꝑ ſomnuꝫ ſic ſopita φ nō mōſtrat ſe in opeꝝ exercitio.ſic cōtingit charitatē ſopitā eſſe ad tēpus aut ꝓpter aliquā corꝑis debilitatē.aut ꝓpter nimiā homīs ex priorībus opib̄ fatigatōnē. aut ꝓpter animi diſtractōeꝫ ex occupatione neceſſaria circa aliq̄ exteriora.aut ꝓpter peccata venialia que obtūdunt ⁊ ſopiūt charitateꝫ donec homo eā exercitet ꝑ fortem conatū ad opa bōa ¶ Quartū ſignū eſt ſtudioſa mādatoꝝ dei obſeruatio.ꝓpter qd̄ dicit dn̄s in euāgelio Joh̄.xiiij. Si q̄s diligit me ſermonē meū ſeruabit.Et ſtatim añ hoc dixit. Qui audit mandata mea ⁊ ſeruat ea. hic eſt q̄ me diligit. Sup q̄ dic̄ Aug⁹. Qui habet ea in memoria.et ſeruat in vita.qui audit faciendo ⁊ ſeruat ꝑſeuerando.hic eſt qui diligit me. Et Areſtote.ix.ethi.inter amicabilia ponit cōformitatē volūtatis ipoꝝ amātiū.Et Tulli⁹ dicit φ amicoꝝ idē eſt velle ⁊ nolle. Uolūtas aūt dei eſt vt ſeruemus mandata ei⁹ ⁊ ideo qui conat̄ interi⁹ quo ad volūtatē ⁊ exterius q̄ ad operiſ exhibitionē exequi oēm dei ordinationē beneplacitā ⁊ mādatū ſignuꝫ eſt φ habeat charitatē ꝑ quā amicus dei conſtituitur que ſic cauſat in eo cōformitatē voluntatis ſue ad volūtatē diuinā. Jtem primū ⁊ principale mādatū eſt φ deū ſuper om̄ia diligam⁹ ⁊ hoc facit homo qui diuias ꝑfectōes noſcit in deo. vt φ eſt omnipotēs eternus īmenſus.infinitus.largus. bon⁹. miſericors.⁊c̄. vult abſolute deo ineſſe .et in eis cōplacet ſolū q₂ ipi deo inſunt.⁊ ſunt eius perfectio ⁊ qui ſe ⁊ omnia alia in deū refert. et quecūqꝫ opat̄ ⁊ agit in dei gloriam ⁊ honorem ordinat vltimate. et qui taliter deum omnib⁹ alijs rebus p̄ponit φ propter nullam creaturā.nec ꝓpter omnes ſimul volūtarie aliquid facit qd̄ ſit ꝯtra dei voluntatē ⁊ p̄ceptū.⁊ qd̄ ī nullo caſu plus velit carere deo q̄̄ aliquo cōmodo.aut quocūqꝫ creato ſibi ſcilicet homini placito.ſed q̄n docunqꝫ occurrit caſus φ oportꝫ carere deo aut etiā illum offendere aut carere carnali d̄lectatōe aut tempali lucro et honore aliquo. aut ſanitate aut propria vita. aut q̄cunqꝫ creato.φ tunc poti⁹ careat creatura:imo omnibus ſimul q̄̄ velit carere deo et contra eum facere. Qui ergo ſic dei voluntatem ī illo primo precepto implet

ꝙ.ſ.dicto modo cōplacet in deo. ⁊ et in ei⁹ ꝑfectione. et oīa in ordinatū finē. et p̄dicto mō oīb⁹ ipm anteponit ſignū ē ꝙ habeat charitatē infuſam que talia in eo opetur. Videtis nāq; ꝙ quicqd hō hab; ſibi multū chaꝝ illud tā p̄cioſum eſtimat ꝙ eo inuit⁹ caret. imo pro multo maiori vl' meliori nollet a ſe illud alienari. ita vbi charitas ē ibi facit hō deū tā chaꝝ ⁊ ita placētem ac p̄cioſum vt eū oīb⁹ anteponat ⁊ ipo ꝑ nulla re carere vellet. eo ꝙ nulla res alia ſibi aliquaten⁹ cōꝑabilis eſt. ſed oīb⁹ plus incomꝑabiliter valet. Ipſe eñ ē illa p̄cioſa margarita de qua met ipſe dicit Mat. xiij. quā cū inuenit hō pre gaudio vendit. i. cōtēnit oīa alia. q̄z oīa alia nec eſtimatōem nec p̄/ciū habent ad illū. Propter qđ dixit qdā. Oīa mihi vilent ꝓpt̄ ipm ſolus ipſe p̄cioſus ē. Videt; etiaꝫ qñ hoīes rem quā nō habent charā nō curāt. tūc eā tanq̄z vilem re/putāt. nec ꝑ ea conquirēda mlt'ū laborāt. et ſi eam poſſideāt facilit' a ſe alienāt. ⁊ eandē rē minoris valoris ſepiſſime vendūt. Ita chari/tas vbi nō eſt ibi de⁹ tanq̄z vil' hr̄ et ꝑ q̄cūq; vilitate deſerit'. Quid ei vili⁹ dic ⁊ vil'b. i. d ꝟtutib⁹ momtaneo lenocinio carnal' voluptat;. tū vbi caritas nō eſt ꝑ illo de⁹ de/ſerit'. Sic pomposi hoīes atq; vaniſſimi etiā ꝑ vento modico ina/nis glie deū deſerunt. quo tū vēto nihil eſt vilius ſicut deo nihil melius aut p̄cioſius aut eque p̄cioſū. ⁊ ita intelligit' de alijs. Quia g̃ oē aliud a deo incōꝑabiliter min⁹ valet incōꝑabiliter deū vilē habent q ꝑ quocūq; alio deū dimittūt. ſimiliter quāto min⁹ eo eſt illud ꝑ quo deſerit' tāto maior ei cōtumacia irrogat'. quare totiens ꝑ q̄cunq; infinita ei cōtumacia irrogatur Et hoc fit vbi charitas nō exiſtit ibi eñ cetera amāt' ⁊ de⁹ oīno negligit' nec curat'. Vbi aūt charitas ē ipſe ſolus eligit' diligit' oībuſq; preponit'. et oīa alia ꝓpter ipm dimittunt'. ſicut expſſe legit' Canti. viij. Si dederit hō omnē ſubſtātiam dom⁹ ſue ꝑ dilectiōe q̄ſi deſpiciet eā. i. ſubſtantiā. Sic aūt vt pat; ex dictis charitas facit homi deū charū et ſuꝑ oīa p̄cioſum. ſic hominē habentē charitatē facit ſibi charū p̄cioſum et oīno inuendibilē ꝑ q̄/cunq; re. ¶ Vbi notandū ꝙ totū genus hūanū ꝑ peccatū icidit manus et ptātem diaboli. a q̄ oīpſ deus nos liberauit. cū nos de ty/rannide diaboli emit. ꝑ h̄ ꝙ dei fi/lius ſeipm ꝑ nobis in p̄ciū dedit. ⁊ ꝑ totius mūdi pctīs ſatiſfecit. ꝓpter qđ aplſ. i. Chor. vi. Empti eſtis p̄cio magno. Et btūs petrus i. Pe. ij. Non corruptibili auro et argēto empti eſt; de vana conuerſatōe veſtra p̄rne traditōis. Diabolus autē ꝑ tpalia et trāſitoria que nobis offert conat' nos reemere. ⁊ ſue ſubijcere ptāti. Cū g̃ diabo/lus tēptando offert cordi hoīs voluptatē. aut p̄cipit homi voluptatē aut pecuniā aut honorē aut aliquod tale. tūc q charitatē hab; et ſibi ipſe de⁹ vere charus ē et precioſus hmōi parua reputat ⁊ ꝯtēnit quare diabolū a ſe repellendo ſibi rñdet. Nō ꝟitatē vileſco vt me ꝑ tā vili p̄cio vendā. Sed ſm Aug. ꝯſiliū opponēdo me exhibeo p̄ciū qđ ꝑ me datū ē. ipſe eñ de⁹ qui me

creauit ille ſeip̄m ꝓ me p̄ciū dedit
Quare ſi qs min⁹ offerat q̄ȝ ipſuȝ
deū q̄ dignat⁹ eſt eē p̄ciū meū ſic̄
omne illud incōpabilr̄ min⁹ ē co
nō eū audiā. imo ſicut ibidē Aug.
dicit. Abſit vt poſtq̄ȝ me ſcio eē em
ptū ſanguie xp̄i me vlteri⁹ exhibe
am venalē. In qbus aūt nō ē cha
ritas iſti in ꝟitate ſe tā viles faciūt
vt voluptatē honorē pecuniā aut
aliud qd tale qđ eis diabol⁹ ꝑ ſug
geſtionē offert magnū reputēt. et
ſibi ea p̄ferāt aut cōferāt ⁊ aīas ſu
as ꝓ hmōi diabolo vēdāt cū ea ꝯ
dei honorē p̄ceptū et ordiatōnem
cōcupiſcūt aut cōſequūt̄. ¶
Quintū ſignū eſt triſticia de ſpūa
li malo ꝓximi et leticia de eoꝝ ſpi
rituali ꝓfectu. Charitas em̄ fac̄ ꝓ
ximos nobis ſpūalr̄ charos ⁊ nō
carnalr̄. et facit gaudere de ꝟtuti
bus ⁊ aliis aīe bonis. et de exterio
rib⁹ inq̄ȝtū ſunt neceſſaria ⁊ ꝓſunt
ad aīe ſalutē. Et facit dolere đ pec
catis ꝓximi imo de bonis corpis
⁊ aliis inq̄ȝtū nocent aīe ⁊ impedi
unt a bonis ⁊ ꝓmouēt ad peccata.
Cōtra qđ vt dicit ⁊wilhel. multi fa
ciūt q̄ cū ꝓximi corpalr̄ infirmant̄
aut alid̄ ſm corpus incōmodum
patiunt̄ pene incōſolabilr̄ lugēt ⁊
dolēt ſup eos. cū aūt ſpūalr̄ dolēt
vicȝ cū ardent ira vel odio vel libi
dine q̄ ardores ſūt om̄i ardore fe
brili ꝑniciosiores non dolēt ſuper
hmōi vulnera. imo mortē aīaruȝ
pene inſenſibili corde audiūt de ꝓ
ximis. ſed vulnera corpoꝝ mortē
egritudies q̄ſcūq; cū dolore et lu
ctu miſerabili audiūt plāgentes ⁊
lachrymātes. Sed ſi forte amicuſ
aſinā ꝑdiderit cōdolet vehemēter.
ſi aūt aiaȝ nō curat euident̄. Sic
dicit btūs Ber. Aſina ꝑdit̄ et tot
habȝ ꝑqſitores. aīa ꝑdit̄ ⁊ vix ē q̄
recogitet. Si viderimus frēȝ infir
mātē corpalr̄ ⁊ cibū corpalē ſume
re nō valētē miſabilr̄ dolem⁹ ſup
eū ⁊ dicim⁹. Ecce iā duo vl' tres di
es poſtq̄ȝ cibū nō accepit ſūt. Et đ
cibo ſpūali ſi ꝑ annū nō ſūpſit ra
rus eſt q̄ doleat. Et eſt ſilr̄ ſicut cū
qs equo vel aſino cōpatit̄. ſeſſorē
aūt vel rectorē ip̄i⁹ oīno negligit.
Quid ē em̄ corp⁹ hūanū niſi equ⁹
vel aſin⁹ ip̄i⁹ ſpūs. et qd ſpūs ni
ſi ſeſſor aut rector corpis. Aut ſic̄
cū qs valde curat ruinā aut foſſu
rā domus ⁊ inhabitatorē negligit
Corpus em̄ hūanū ē ſic̄ dom⁹ mi
litantis ī eo ſpūs. et mors ſeu vul
nus eſt ſicut ruina dom⁹ aut foſſu
ra ei⁹. Tales nō ꝟe diligūt fratreſ
ſed magꝭ fratꝝ eq̄s aſinos dom⁹
⁊c. Vl' nō recto ordie diligūt. q2 p̄
mo diligende ſunt fratꝝ aīe. deīde
corpa ⁊ tercio corpalia. Sextū
ſignū eſt aīalis et mūdial' ꝯcupi
ſcentie ꝑſeuerās ⁊ notabil' diminu
tio. Vn̄. i. Jo. ij. Si qs diligit mū
dū nō ē charitas p̄ris ī eo. Si nā
q; charitas dei eēt ī hoīe ip̄e p̄cio
ſū et magnū hr̄et deū. et ꝑ conſe
q̄ns vilē ⁊ cōtēptibilē haberet mū
dū ⁊ ecōuerſo. Non em̄ cōpatiunt̄
ſe ī eodē charitas dei et amor mū
di. Vn̄ Jaco. iiij. Quicūq; volue
rit amic⁹ eē ſecl'i hui⁹: inimic⁹ dei
ꝯſtituit̄. Septimū ſignū ē diui
naꝝ ꝟitatū reuelatio. iuxta illđ ſal
uatoris Joh. xv. Jā nō dicā vos
ſuos ſȝ amicoſ. q2 oīa nota feci vo
bis q̄ audiui a p̄re meo. Et. j. Jo. ij
dicit̄. Vnctio docebit vos de oīb⁹
Sic amor mūdan⁹ atq; carnalis
in om̄ib⁹ excecat eos q̄s arripit ita

vt ipa q̄ amāt nō agnoſcāt ſed p̄/
cioſa putāt q̄ vilia ſunt ⁊ bona que
mala. Sic charitaſ eos q̄s poſſidꝫ
in om̄ibꝫ illuminat. facit em̄ affe/
ctibꝫ mētis appropinq̄re ad deū.
De quo dr̄ in p̄s. Accedite ad eū ⁊
illuminamini. Et dicit btūs Aug.
viij. de ciui. dei. Quāto flagranti⁹
deū diligim⁹ tāto ſereni⁹ ardētiuſ
qꝫ eum videm⁹. Cui⁹ p̄ma cauſa ē
qꝛ charitas cōpeſcit ⁊ trāquillat i
ſolentē carnaliū d̄ſideriorū tumul
tū q̄ intellectualē oculuꝫ obnubi
lat. Scd̄o qꝛ amor dei facit amā
tem ſeduli⁹ intimius ⁊ attenti⁹ in
q̄rere ſtatuꝫ amati ⁊ placētia ſibi.
Item pfecti⁹ ꝯgnoſcit̄ vinū guſtā
do et vidēdo ſil' q̄ʒ ſolū vidēdo ⁊ n̄
guſtādo. Modo amor ē q̄ſi q̄daꝫ
guſtus expimental' ipius amati. ⁊
p cōſeq̄ns facit ad pleniorē cogni
tionē eius q̄ amat̄. Itē ſicut ferue/
ſcēte calore tandem erūpet lux flā
mea. ita in ardeſcēte amore ſurgit
ſplēdor ſapientie et ītelligētie quo
candeſcit aīa tandē ſicut ferrū igni
tū. Item amor dei ſinceri⁹ meret̄
vt amans ſpecialit̄ ab amato diri/
gat̄ in cognitōe ſui. et oīa in ordie
ad ip̄m amatū. ¶ Octauū
ſignū pfecte charitatis eſt cuꝫ hō
nihil timet niſi deū. Dicit̄ ei Ioh.
iiij. Perfecta charitas foris mit/
tit timorē. Qd̄ exponēs Gilbert⁹
ſup' Cañ. ſmōe. xiiij. dicit Charitaſ
pfecta eſt carere timore. Hec eī ni
hil penale habꝫ. timor aūt penaꝫ.
Et ſubdit. Quid em̄ timebit chari
tas. veteres offenſas. nō. qꝛ chari/
tas operit multitudinē pctōrum.
aut infirmitatē ꝑprie ꝯſciētie time
bit ne decidat. non qꝛ fortis eſt vt
mors dilectio. aut tꝑales timebit
ꝑ xp̄o moleſtias. nō. tñ etiā ne ſi et
ne fuerint fatigari poterit dilectio
pfecta. nō. ideo amat charitas ne
pereat ſed magis vult foris inexnu
pire penaliter q̄ʒ intus vſu fruſtra
ri charitatis. Nonū eſt deſide
riū diſſolutionis. vt vicꝫ homo ex
vehemētia diuini amoris cupiat
diſſolui et eſſe cū xp̄o. Nā ſpūſſan
ctus animā quā replet ſurſū agit
vt tendat ad locū ſuū. i. ad celū. et
hoc p amorē et deſideriuꝫ. Quod
pulchre d̄clarat btūs Aug. xiij. cō
feſſionū dicēſ. Pōderibꝫ ſuis agū
tur corpa ⁊ petūt loca ſua grauia
deorſū ⁊ leuia ſurſū. Hec extra lo
ca ſua ſunt inq̄eta. ſed qd̄ eſt pōd⁹
in corpalibꝫ hoc amor in ſpūalibꝫ
eſt. Vñ ait. Amor me⁹ pōd⁹ meū
eo feror quocūq̄ʒ feror. Et ſubdit.
Dono tuo dñe. i. ſpūſctō accendi/
mur. et ſurſuꝫ ferimur. Et dixi no
tanter vt hō cupiat diſſolui ⁊ eſſe
cū xp̄o. et h̄ ex vehemētia amoris.
nō ex impatiētia viuēdi. nō ex pre/
ſumptōe de ſctītate vite. aut de ꝑ/
pria ſalute. ſic̄ nōnulli ſtulti faciūt
qui ſic de ſe et de ſua iuſticia pre/
ſumūt ꝙ importune a dño añ tē/
pus expetūt p̄miū ſui laboris. nō
conſiderāt tales qd̄ ſcribit̄ Eccl'i.
Hodie fenerat̄ q̄s et cras expetit
odibilis erit hō hmōi. Siq̄dē fe/
neramur dño q̄cq̄d boni fecerim⁹
tempus aūt ſolutōis ip̄e de⁹ pre/
fixit. ſ. diem mortis quē ip̄e nouit.
Stultiſſimū ergo ē ⁊ ꝑcaciſſimū
ante tp̄us illud p̄mium expetere.
In exemplū accipiam⁹ apl'm. qui
licet ad Phil'. j. cupiebat diſſolui ⁊
eſſe cum chriſto. non tñ hoc ꝑter/
ue petebat a dño. ſꝫ patiēt̄ expecta
bat d̄i voluntatē. Vñ Aug. d. Qui

ſicut Paulus deſiderat diſſolui ꝛ eſſe cū chriſto ille patiēter viuit et dlectabiliter moꝛit. Et ſubdit. Uide apl'm patienter viuentē.i. cum patiētia.nō amabat hic viuere ſed patienter tolerabat. diſſolui tñ et eſſe cū chriſto optimū dictabat. ꝛ ideo paſſioni appꝛopinq̄ns vehe mēter exultabat et gloꝛificabat dicens. Bonū certamē certaui. curſum conſūmaui. fidem ſeruaui. in reliquo repoſita ē mihi coꝛona iuſticie quā reddet mihi dñs in illū diē iuſtus iudex. Decimū ē freq̄ns cōſcientie diſcuſſio ꝛ examīatio nō ſolū de peccatis moꝛtalib ſed etiā venialib que opponūt̄ feruoꝛi charitatis X Undecimū ſignū eſt dilectio inimicoꝝ ꝛ beneficētia ad eos habita. et hoc ꝓpter deū. et ſingulariter tūc eſt ſignū ꝑfecte charitatis qñ hō ꝑfecta ac plena et foꝛti volūtate diligit inimicū pꝛopter deū etiā actu iniuriantē et benefacit ei. ſicut fecerūt xp̄s et ſtephanus. Pꝛopter qđ dic̄ dominꝰ Mat. v. Diligite inimicos vr̄os et benefacite his q̄ vos oderunt ꝛc̄. Et poſtea ſubdit. Ut ſitis ꝑfecti ſicut ꝛ pr̄ veſter celeſtis pfectus eſt. Aliq̄ illoꝝ ſunt ſigna charitatis ꝑue et nouiter genite. Aliq̄ ſunt ſigna charitatis aucte ꝛ roboꝛate. aliq̄ vero ꝑfecte charitatis et conſūmate. Tres em̄ gradus diſtingunt̄ charitatis. ſ. incipientiū. ꝓficientiū et ꝑfectoꝝ. Quos enūerat Aug. ſuꝑ. j. cano. Johis dicēs. Charitas cū fuerit nata nutritur. cū fuerit nutrita et roboꝛata ꝑficitur. Et ſm Tho. ij. ij. q. xxiiij. Illi tres gradus diſtinguūt̄ ſm diuerſa ſtudia ad que ꝑuenit hō ꝑ charitatis augmētū. Nam cum in homine naſcit̄ caritas tūc ei incumbit pꝛincipale ſtudiū ad recedēdū a peccato ꝛ ad reſiſtendū concupiſcentijs eius que adhuc in eo militāt et mouēt foꝛtiter in cōtrarium charitatis. et hoc ꝑtinet ad incipiētes vt ꝓficiant in charitate que in eis creſcit ꝑ bona opa que opant̄: licet etiā ꝓficiant in virtutibus ꝑ opera virtuoſa. Ipſis tamē pꝛincipalioꝛ cura et ſollicitudo incumbit vt reſiſtant peccatis quoꝛū adhuc inquietant̄ īpugnatione. Pꝰ q̄ȝ autē aliquantulū creuit charitas et decreuerūt concupiſcentie. vt iam nō ſic foꝛtiter ꝛ acriter impugnent tunc ſuccedit ſecūdū ſtudiū et cura. vt ſcȝ huiuſmodi pꝛincipaliter intendāt ad hoc vt in bono ꝓficiant ꝛ in virtutib creſcant ꝛ illud ꝑtinet ad ꝓficiētes. q̄ poſt q̄ȝ impugnatōem vicioꝝ minꝰ ſentiunt: iam quaſi ſecurius ad pꝛofectum tendūt. Et vna tamē parte facientes opus. id eſt intendentes pꝛofectui virtutum. et ex altera parte habentes manus ad gladium. id ē reſiſtentes impugnationi viciorū. vt dicitur in Eſdra in edificantibus hieruſalē. Illi enim pꝛoficientes non ſolum intendūt pꝛofectui: ſed etiam pugne contra vicia. q̄uis principalius bonoꝛuȝ operum profectui ſtudeant ꝛ virtutū. Poſtq̄ȝ charitas per augmētum roboꝛata eſt et creuerunt virtutes quibus ligant̄ paſſiones et quietatur humanus animus. tūc ſuccedit terciū ſtudiū. ſ. ſollicitudo ꝛ cura hoīs ꝛ ꝑncipalit̄ itēdit ad h̄

vt deo inhereat cognitōe et amore. et hoc ꝑtinet ad ꝑfectos q̄ totū ſtudiū ad hoc deputāt vt alijs pretermiſſis vacēt deo ꝛ diuinis rebus q̄ꝫtū neceſſitaſ pñtꝭ vite patiꝛ ꝛ admittit. Y. Hāc ꝑfectōeꝫ ꝛ ſapīe ꝛ charitatis ꝛ oīm v̄tutū excellentiſſime habuit v̄go maria q̄ ꝑfecte fecit eā adherere deo. ſic indeſinenꝛ ꝙ vt ipa inuit Cant. v. Cū ex naturali neceſſitate dormiuit corporis ſenſibꝫ. ītellectu et rōne vigilabat deo ſꝑ adherēs ꝑ altiſſimā diuinoꝝ cōtēplatōꝫ. ꝑ ardētiſſimā dilectōeꝫ. cū ineſtiabili mētꝭ dulcedīe ſpūali De ꝑfectōe ſue ſapīe loq̄nſ Bern̄. ſuꝑ illō Apoc. xij. Signuꝫ magnū apꝑuit ī celo mlr amicta ſole. ſole aūt ꝑhibeꝛ amicta. qꝛ ꝓfūdiſſimā diuīe ſapīe abiſſū vltra q̄ꝫ credi pt penetrauit. vt q̄ꝫtū ſine pſonali vnione creature ꝯditō patiꝛ. illi luci inacceſſibili, crediꝛ īmerſa. De ei⁹ ardētiſſimo amore dīc Hiero. in ſmone de aſſūptōe Cogitis me. puto ꝙ q̄cq̄d cordis eſt. q̄cq̄d mētis. q̄cq̄d v̄tutis hūane. ſi totū adhibeas nō ſufficit vt cogitare valeas q̄ꝫ indeſinenꝛ cruciabaꝛ ardore ipius amoris. q̄ꝫtū mouebaꝛ ſpūſctō repleta celeſtiū ſecretoꝝ incitamētis. qꝛ et ſi diligebat xp̄m ex toto corde nouiſ tn̄ q̄tidie inflāmabaꝛ ꝯſideriorꝫ affectibꝫ. tāto ſiq̄dē validi⁹ q̄ꝫto diuiſ int⁹ illuſtrabaꝛ viſitatōibꝫ. quā totā repleuerat ſpūſſcti gr̄a totā īcāduerat diuin⁹ amor ita vt in ea nihil eſſet qō mūdanos violarꝫ affect⁹. ſꝫ ardor cōtinu⁹ ꝛ ebrietaſ ꝑfuſi amorꝭ Et q̄s eſtiare poſſꝫ īternū gaudiuꝫ ꝛ ſpūalē dulcedīnē quā ītēſiſſime ſenſit puriſſim⁹ anim⁹ in tā alta ꝛ clara cognitōe dei ꝛ diuinoꝝ ac ardētiſſima charitate. ſꝫ quā etiā ſenſit in filij ſui cōtrectatōe cū eū v̄go btā cōtieret brachijs oſcularet̄ labijs. paſceret vberibꝫ. ſacroſctis et gaudētibꝫ inſpiceret oculis in ſuo virgineo gremio illū q̄ in celis eſt cibꝫ angeloꝝ ꝛ ſctāꝝ aiaꝝ. nō dubiuꝫ q̄n infūa ꝑfūderet̄ ſuauitate quā nō licet hoī loq. atqꝫ tāta ſpūali dulcedie vt nos in t̄ris tli dulcedie ꝑfruita eſt qō inuit ſpūſſctūſ cū in eius pſona in Cant. dicit Comedi fauū cū melle meo. bibi vinuꝫ cū lacte meo. ¶ De ꝑfectōe vero ſuaꝝ virtutū dicit Hiero. Si diligēter attēdas nihil eſt virtutis nihil ſplēdoris. nil gr̄e. nihil cādoris. qō nō reſplēdeat in virgīe maria. cui⁹ eteñ mēs vnq̄ꝫ purior fuit. cuius cor mūdi⁹. cuius animuſ deuotior. cui⁹ vultus hūilior. cui⁹ ſermo moderatior. cuius vita ſanctior. cuius reſponſio manſuetior. cuius cōuerſatio honeſtior. q̄ virgo caſtior corpe ꝛ ſpiritu. Ipa eñ fuit oīs virtutis ꝛ bonitatis exemplū. Vñ ſm Ambro. ſuꝑ Lucam. In virgīali vita marie velut in ſpeculo refulget ſpecies caſtitatis ꝛ forma virtutꝭ. Et ſubdit Hic ſumatis exempla viuendi. vbi tā q̄ꝫ in exēplari magiſterij ſigna expreſſa probitatis oſtēdūtur quid fugere. quid tenere. ꝛ quid corrigere debeatis. Talis eñ fuit maria vt eius vita ſit omniū diſciplina.

A ¶ Eſt conſequenter queſtio. Utrum homo ſcire poſſit ſe eſſe electū. ꝛ ꝑtinere ad ciuitatē dī aut poſſit ſcire ſe eſſe reprobatū ꝛ ꝑtinere finaliꝛ ad ciuitatē diaboli Rñdeꝛ pmo ꝙ nemo pt h̄ de cōi

lege oīno certitudinaliť ſcire ſe eē p̄deſtinatū ⁊ finaliť ad celeſtē ciui tatē ꝑuēturū. Nam ſuꝑ illō Ma thei. xij. Multi ſunt vocati ⁊c̄. dic̄ Grego. in ome. ſcōe dn̄ice. Nōnul li bona nūc incipiūt. nōnulli ꝟo ī bonis que inceperūt nō ꝑſiſtunt. alter em̄ pene totā vitā ſuā in pra uitate ducere conſpicit̄. ſꝫ iuxta fi/ nem vite ſue a prauitate ſua ad di ſtricte penitētie lamenta reuocat̄. Alter videt̄ electā vitam ducere ⁊ tn̄ hūc cōtingit ad erroris neq̄ciā ꝓpe finem vite declinare. Ali⁹ bo nū inchoat meli⁹ cōſūmat. Alius malis actib⁹ a primeua etate ſe ſe ducit et in eiſdē opib⁹ ſꝑ deterior cō ſūmat̄. tanto ergo ſe vnuſq̄ſqꝫ in humilitate dep̄mat q̄nto ſi ſit ele ctus ignorat. Et ꝓpe finē ome. dic̄ Quia nulli eſt certū de ſe electū ſe eſſe reſtat vt oēs trepident. oēs de ſua actōe formident. oēs in diuīa miſericordia gaudeāt. null⁹ d̄ ſuiſ virib⁹ p̄ſumat. Et Aug. in ſolilo/ quio loq̄ns ad dn̄m dicit. Nō gl̄i etur ante te oīs caro ſꝫ paueſcat et cōtremiſcat a facie tua cū ignoret hō an amore vel odio dignus ſit. ſed in futuꝝ oīa reſeruāt̄ incerta. Videmus em̄ mltos dn̄e et audi uimus a patrib⁹ nr̄is. qd̄ vtiqꝫ ſi ne timore magno non recolo. ſine tremore magno non confiteor aſ cendiſſe prius vſqꝫ ad celos ⁊ in/ ter ſidera nidum ſuū collocaſſe. poſtmodū aūt cecidiſſe. et cetera q̄ ibi ſequunt̄. Et iteꝝ Augu. in fine diſputationis cōtra pelagianos dicit. Hic nemo gl̄iet̄. nemo deſpe ret. ſol⁹ em̄ deus ſcit q̄ ſunt eius. inq̄ſtū aūtē poſſum⁹ oēs homīes ad bonū opus hortemur. nulli de ſperatōem inducam⁹. ꝑinuicē ore m⁹. in cōſpectu dei nos hūiliem⁹ dicētes. Fiat volūtas tua. ipi⁹ erit ꝑtātis iudiciū nobis debitū muta re damnatōis. et grām p̄deſtinati onis indebitā nobis ꝓrogare

B Scdo dicit̄ ꝙ ſunt aliq̄ ſigͣ ex q̄bus pōt ꝓbabiliter cōiectura ri q̇s ſit p̄deſtinatus ⁊ q̇s p̄ſcitus quis ventur⁹ ſit ad celū final̄r aut quis ad infernū. Vn̄ Bern̄. in q̄ dam ſermōe dicit. Si nullū oīno ſignū electōis meremur q̄ in hac vita exules ab indigenis. h̄ eſt celi ciues a ciuib⁹ babylonis int̄ſūt. q̄ eſſe poterit cōſolatio inter ſpem ⁊ metū anxia ſollicitudine fluctuāti bus. nō vtiqꝫ penitus ſine teſtio/ nio conſolatōis electos ſuos de/ relīqt. Primū ergo ſignū re/ probatōis hoīs et ꝙ ꝑtineat ad ci uitatē diaboli ē in hac vita n̄ ſub/ ij̄ci penalitatib⁹ adam ⁊ toti poſte ritati ſue ꝑ prio pctō inflictis. nec flagellari tribulatōibus q̄bus ſe/ pe flagellat dn̄s ꝑ pctis ipoꝝ pro prijs. Sunt em̄ aliq̄ vt vult Aug. xxi. de ciui. dei. q̇ in hoc ſeclo quaſi nihil patiūt̄ aduerſi. ſed q̄ſi in hu/ iuſmodi ſeculi reb⁹ oībus ꝓſpant̄ quia ſunt ſani potētes diuites. et viuūt in delicijs. Et h̄ eſt ſignū ꝙ ſicut electoꝝ portio eſt aduerſitas huius vite. ſic reproboꝝ portio ē bona hui⁹ ſeculi. Vnde Lu. xvi. d̄ diuite epulone dicit̄. Recepiſti bo na in vita tua ⁊ lazarus ſil̄r mala. nunc autē hic conſolat̄ tu ꝟo cru/ ciaris. Et ꝓpheta de q̄libet taliū dicit in ps̄. In vita ipius bn̄dicet̄. benedicet̄ q̄dem multipl̄r in diui tijs honorib⁹ delicijs et alijs hu/ iuſmodi p̄ſentib⁹ bonis ⁊ q̄ ſenſuā

liſ appetit dn̄ hic viuit. Et ſubdit. vſqȝ ineternū nō videbit lumen. Quia vt dicit Aug. ſup eodē. Cū h̄ eſſet in tenebriſ erat gaudēs falſiſ bonis ꝛ nō amās vera bona. ꝛ iō hinc ad tartara ibit. a tenebriſ ſomnioꝝ excipient eū tenebre tormē/toꝝ. Et in Job ſcribit. xxi. Ducūt i bonis dies ſuos ꝛ i pūcto ad īfer/nū deſcendūt. Legit ꝛ btm̄ Amb. vehementer ammiratuȝ de quo/dam hoſpite ſuo ditiſſimo qui ab ambroſio ſup ei9 ſtatu interroga/tus rn̄dit ſe omnia ſp ad votū ha buiſſe ꝛ nihil ſibi de quo ꝯtriſtaretur eueniſſe. Quo audito ambroſi us p̄ſentiēs illi īminere interitū feſtināter cū ſuis receſſit ab eo. queȝ ſtatim terra abſorbuit cū oibꝫ di/uitijs. Et Gre. in o me. Mora ma nifeſtū ꝑditōis indiciū eſt. cū affe/ctantis iniq̄tatibꝫ ſubſeq̄ns finiet affectus. ꝛ nulla ꝯtrarietas ab eo impedit qđ mens ꝑuerſa ꝯcepit.

Scōm ſignū eſt ſub penalitati/bus huius vite nō ingemiſcere ad emēdatōem. ſed ſub eis magis per uerti et īdurari. quēadmodū pharao rex egypti q̄ ſub tot ꝛ tātis flagellis dei ſe nō correxit obrut9 flu ctibus maris rubri in pctīs ſuis i terijt. vt habet in hyſtorijs Exodi xiiij. Unde dicit mgr̄ di. xv. quarti Qui iter flagella duriores interi9 fiunt p̄ſentibꝫ eterna cōnectūt. vt tꝑale ſuppliciū ſit eterne pene ini/tiū. ꝛ vt videat h̄ q̄d i inferno ſeq̄t Un̄ Aug. Ignis ſuccēſus eſt ꝛ ar/debit vſqȝ ad inferni nouiſſimā. i. vindicta hic incipiet ardebitqȝ ad extremā dānatōem. ¶ Ter/ciū ſignū eſt ꝑſiſtere in aliq̄ cōmūi peccato maxime circa ſeniū. vt i v/ſura. in auaricia. fornicatōe. tyrannide aut mercatōis fraude. ꝛ ſic d̄ alijs pctīs mortalibꝫ. Signū ei ē ꝙ talis ſic ꝑſiſtēs in aliq̄ pctō i eo vſqȝ in finem ꝑmaneat. et ſic dānetur. q̄uis eni poſſit in fine vite ha bere contritōeȝ de pctīs ꝛ ve peni tere. hoc tn̄ difficile ē valde ꝛ timo roſum ꝓpter grauē dolorē corpiſ. propter vehementē timorē mortiſ ꝛ etiā eterne dānatōis. propt for/tem triſticiā quā habet de ſepatōe vxoris et liberis q̄s inordiate dile xit et adhuc diligit. et etiā propter dimiſſionē mundi et omniū mū/danorū a q̄bus īuitiſſime recedit. Et inſup vt ait Aug. in q̄dā ſmōe Deus hac aīaduerſiōe punit pec catores vt moriēs obliuiſcat ſui q̄ viuens oblitus ē dei. Quartuȝ ſignū eſt freq̄ns recidiuatio ī ideȝ peccatū mortale. Quia ſicut recidi ue egritudies ſolent eſſe mortife/re in corpibus. ita recidiue ſpūaleſ ſunt mortales aīabuſ. ꝓpter qđ d̄ recidiuāte dicit dn̄s Lu. xi. Et erūt nouiſſima hoīs illius peiora prio ribus. Quītū ſignū eſt velle cō tentari in vita p̄ſenti ꝑpetue ſine morte et renūciatōne bonoꝝ vite future. ſeu de ill' nō curare. dūmō de bonis vite p̄ſentis copia haberi ꝑpetue poſſit Unde īuenies nō nullos mortaliū vſqȝ ad h̄ deſipientes. et ita p̄ſentis ſeculi delectati onibꝫ affectatoſ ꝙ optōe data po tius huius miſere vite ſtatū queȝ quidā ducunt in honoribꝫ ꝑtātibꝫ diuitijs et voluptatibꝫ ꝑpetua cor ꝑis valitudine eligerēt q̄ȝ ſtatū in regno celeſti ꝓmiſſum. Tales par uipenſores regni dei ꝛ gratie ei9 in grati niſi hanc mentē mutent. nec

ſentis vite felicitatē retinebūt. nec future vite felicitatē obtinebunt. ſed vtrāq₃ ꝑdūt et iuſte q₂ ſtatū regni celeſtis eis ignotū nō cupiunt nec quia bonis p̄ſentis ſeculi frui eternaliter poſſunt. Vñ ꝫ euidentius cōſtare poſſet aliquos ad celeſtem hieruſalē nō ꝑtinere q̄₃ ex h̄ ꝙ optōe data p̄eligerent ꝑpetue ī babylone habitare q̄₃ in celeſti hieruſalē habitare. D Etiā aliq̄ ſunt ſigna electōis hoīs et ꝙ finaliter ꝑueniet ad celeſte regnum.

Quoꝝ primū eſt oīa. ſ. penalitates ſ aduerſitates. imo ⁊ pctā cōmiſſa euenire ⁊ cooꝑari ad verū bonu₃. qđ eſt felicitas aut ad opa ⁊ virtutes quib₉ meremur felicitatē. Qđ notat apl's Ro. viij. dicēs. Diligētibus deu₃ oīa cooperāt̄ in bonū qui ꝑm ꝓpoſitū vocati ſunt ſcti. i. p̄deſtinatis oīa cooꝑant̄ in bonū vt dicit Aug. in li. ſoliloquiorum. Cooꝑant̄ autē₃ eis penalitates et aduerſitates in bonū qñ ꝑ eas hō exercet̄ in virtutib₉ et ꝓuocatur et q̄ſi ſtimulat̄ ꝑ eas vt ī oīb₉ ad deū recurrat. ⁊ totā ſuā fiduciā ī eo ponat ſentiēs ſe aliū conſolatorem ⁊ adiuuare potentē nō habere. De talib₉ ſalubriter afflictis dicit ꝓpheta. Multiplicate ſūt infirmitates eoꝝ poſteā accelerauerūt ſuꝑple cōuerti ad dñm ꝯſolatorem et medicū. Unde Oſee. vi. In tribulatōe ſua mane ſurgent ad me. Et iſtū ꝓfectū aduerſitatū ſentiēs ꝓpheta dixit. Bonū mihi q₂ hūiliaſti me. Glo. i. diuerſis tribulatōnibus ⁊ temptatōib₉ exercuiſti vt diſcām facere iuſtificatōes tuas. id ē opa iuſtitie. Etiā ꝓp̄a pctā cooꝑant̄ electis in bonū. et h̄ tunc qñ hō ex caſu et lapſu in aliqđ peccatū reddit̄ in ceteris cautior ⁊ in oculis ſuis vilior ⁊ hūilior. in penitēdo feruētior ⁊ efficacior. ī compatiēdo fragilitati alioꝝ ꝓmptior. Propter qđ dicit Aug. ſoliloqꝛoꝝ. Predeſtinatis oīa cooꝑant̄ in bonū etiā peccata. Et ſubdit. Cum ceciderint nō collidēt̄ q₂ tu dñe ſuꝑponis manū tuā cuſtodiēs oīa oſſa eoꝝ. vt nec vnū ex his conteret̄ mors autē peccatoꝝ peſſima. Secundū ſignū ē viriliter reſiſtere hoſtibus nr̄is. ſ. mūdo carni ⁊ dēmoni qui nos ad ꝯſenſū pctī trahere conāt̄. Et h̄ ſignū tāgit ꝓpha cū ait In hoc cognoui quoniam voluiſti me quando ñ gaudebit iimic₉ meus ſuꝑ me. Gaudet eī ⁊ exultat diabol₉ đ caſu iuſti. vt dicit gloſa. Et Aug. ſuꝑ illđ. Qui tribulāt me exultabāt ſi mot₉ fuero. Itē apl's dicit. Nemo coronabit̄ niſi q̄ legitime certauerit. Et Joh. ij. Omne qđ natū eſt ex deo vincit mūdum Terciū ſignu₃ eſt habere ſe in hac vita nō vt hoſpes fixus ita vt nō ſtudeat bona p̄ſentis ſeculi q̄ ſunt voluptates p̄ſidentie honores et diuitie cū tanta ſollicitudine q̄rere ⁊ tā tenacit̄ retinere ac ſi ſit ſemꝑ ſic māſur₉ hic. ſ₃ hr̄e ſe ꝑ modū exulis ꝑegrini ſollicite ī ſuā patriā remeātis. et hoc fit cū hō reb₉ preſentis ſeculi nō inheret ex amore vt eis vtatur ñ ad deſideria explēda ſed tm̄ ad neceſſitates ſpernentis vite ſupplendas. et ita bona p̄ſentia habet in vſu et tanq̄₃ in trāſitu. eternas vero habet in deſiderio et peruentione. quemadmodum peregrinus omnia in via occurrentia pertrāſit nō inherendo

eis amore aut īſiſtēdo, ſed ſolū a/nimo deſiderat et corpe feſtiat ad patriā. ſic cū p̄ſentia paruipendit. q̄ nihil habet nec habere cupit cū pctō. Cum ad diuitias affluentes nō apponit cor. de ipſis reb9 poſſeſſis quotidie mercedes q̄rit eas to ta ſollicitudie ad laudem ꝛ honorē dei ſuāq3 et alioꝝ neceſſitatē ordinādo ac diſpēſando: ꝛ ſic pl9 gaudet d̄ bono ope ad qđ ſibi ſeruiūt diuitie q̄3 gaudeat de bona poſſeſſiōe. Et vult Gre. in om e. xxxvi. ſup euangelia: Qui em̄ bonis hui9 ſeculi ſic vtunt̄ trāſeūt. nec ſe in eis arreſtāt amore ꝛ deſiderio. ſed oīa ī adeptōe celeſtiū bonoꝝ ordināt magnū habēt ſignū q̄ ad celeſtē ptineant ciuitatē ad quā ita feſtinant. Propter hoc paul9 ex pſōa ſua ꝛ alioꝝ dixit. Quādiu ſumus in h̄ mūdo pegrinamur a dn̄o. Et iteꝝ ait. Non habem9 hic manentē ciuitatē ſ3 futurā inq̄rim9. Propter hoc etiā dn̄s ad diſcipulos ſuos dixit eos nō eſſe de hoc mūdo. Joh. xv. C Quartū ſignū ē ꝯſciētiā ppriā imo ꝛ totā vitam freq̄nter et diligent̄ diſcutere exa/mie pprio et alioꝝ iudicio. q̄ ſi hō inueniat ſe reū alicui9 mortal'ſta/tim illđ tollat p pnie lamēta. aut ſi inueniat ſe forte ad aliqđ pctm̄ inclinatū remediū adhibeat. q̄ em̄ ita agit magnū habet ſignū ſalutis ſue. q2 in corpali egritudie cū morbus naſcit̄ facili9 remediū adhibet̄ cum igit̄ morbus inexiſtēs nō ſentit̄ aut nō ineſſe credit̄. remediū n̄ q̄rit̄. et ita in eo vſq3 ad interitum pſiſtit̄. et ita ītelligit̄ de morbo ſpirituali in q̄ ignorāter morit̄ ppter negligentiā ſufficiētis diſcuſſionis ꝯſcīe pprie ac total' vite. Et q2 ſola charitas diuidit inter filios regni ꝛ pditōis. qui em̄ ſunt in charitate ꝛ in ea decedūt ſunt filij regni ꝛ n̄ pditōis. Et ideo ſigna pri9 poſita de inexiſtentia charitatis etiā ſūt ſigna ex quib9 argui poteſt ꝛ pbabiliter cōiecturari ad vitam et̄naꝫ ptiere. et ſic erūt pl'a ſigna predeſtinatōis. Et dicit Aug. Si non es p̄deſtinatus fac vt p̄deſtineris. h̄ ē. ſi nō apparent in te ſigna p̄deſtiationis fac vt in te appareāt. Quia igit̄ neſcis certitudinal'r an ſis electus ad vitā. ſi ex hoc ergo anxiaris age opa bona. conare ad ꝟtutes. fac vt p̄dicta ſigna in te appareāt. ꝛ magnā ex hoc habebis conſolationē in hac anxietate tua. in h̄ timore tuo. et magnā fiduciā ꝛ ſpem bonam q̄ filius dei ſis et ad celeſtem ptineas ciuitatē. Vn̄ Ber. ī quodā ſermōe. Certitudinē veraꝫ vtiq3 n̄ habem9 ſed ſpei fiducia cōſolat̄ nos. et ne dubitatōis anxietate cruciemur ſunt nobis data ſigna q̄dā q̄ ſunt indicia manifeſta ſalutis. Et ita dn̄s q̄ b9 certitudinē negat cām ſollicitudīs p̄ſtat ſimil' ꝛ grām conſolatōiſ. Hec ille ī ſententia. Qui igit̄ dicta octo ſig. habuerit ꝛ ī eis ī finē pmāſerit haud dubiū eſt de nūero electoꝝ. et peruenient ad btitudinem et̄nam. Ad quā vniuerſal'r tēdere ꝛ feliciter puenire faciat omp̄s dn̄s q̄ in trinitate viuit et regnat de9 Amen.

In die ſctō Pentheco.

Sermo .i.

Si quis diligit me ſermonē meū

ſeruabit. Joh.xiiij. ¶ Notan/
dū p̄mo q̄d eſt diligere deū. ⁊ q̄d
diligere ſup̄ o m̄ia. ⁊ qui ſic diligit
deū ⁊ ſermones eius ſeruat. Et ex
hoc multi ſequētur boni effectus
q̄rū aliq̄s dn̄s enūerat ī euāgelio
Notādū ꝙ null⁹ actus nr̄ bonus
eſt deo placēs aut meritorius vite
eterne niſi ip̄e ſit dilectio dei ſuper
om̄ia aut actus liber bon⁹ depen
dēs cauſaliter ex dei dilectiōe ſup̄
om̄ia. aut eius habitu. ſ. charitate
infuſa. vt docet̄ circa diſ. i. p̄mi ſen.
Ualde ḡ neceſſariū eſt vt deū ſup̄
oīa diligam⁹. ⁊ illa ei⁹ dilectōe mo
ueamur ad oīa alia nr̄a op̄a faciē/
da. ⁊ oīa alia volita referam⁹ fina
liter in deū. Sit nobis exēpluʒ eo
mō quo medicus volēs ſanare ali
quē ex illa volitōne ſanitatis mo/
uet̄ ad ſtudiū in libris ad vidēduʒ
vrinā illius infirmi. ad cōficiēduʒ
medicias ⁊ ad alia mlt̄a op̄a ſua.
⁊ illa op̄a ⁊ op̄ata refert in ſanita
tem ꝓpter quā oīa illa op̄at̄. Sic
pat̄ volēs filijs ſuis bonū ex illa
volitōne mouet̄ ad volēdum the
ſaurizare eiſdem filijſ. ⁊ ex illa vo
litōe mouet̄ vlt̄i⁹ ad eūdū ad vene
tias ad emēdū ⁊ vēdēdū ⁊ multa
alia faciēdū ꝓpt̄ h̄ ⁊ ad iſtū finē vt
ꝓuideat filijs ī t̄p̄alib⁹. Sic ī ꝓpo
ſito. ¶ Diceret aliq̄s. Peneſ q̄d no
ſco ꝙ ego diligo deū. Rn̄dit dn̄s
ſtatim an̄ hoc euāgeliū dās certū
ſignū et infallibile argumētū per
q̄ꝺ vnuſq̄ſqʒ experiri pōt vtꝝ deū
vere diligat. remittēs nos ad op̄a
cū dicit. [Qui habet mādata mea
et ſeruat ea ille eſt q̄ diligit me.]
Idē innuit dn̄s in p̄ncipio huius
euangelij cū dicit. [Si q̄s diligit
me ſermonē meū ſeruat.] Et nota

ꝙ tripliciter ſeruantur ſermones
dn̄i. ſ. corde. ore. ⁊ op̄e. In corde vt
ea iugiter meditemur. Ore vt per
ea ꝓximos edificemus. In op̄e p̄
impletiōeʒ bonoꝝ operū. De q̄ꝝ
p̄mo dr̄ Deutero. iiij. Caue ne ali/
q̄n obliuiſcaris corꝝ q̄ p̄cepit tibi
deus. Et Ecc. Que p̄cepit tibi de⁹
cogita ſp̄. De ſc̄ōo iteꝝ. Si intelle
ctus eſt tibi reſpōde ꝓximo tuo. ſ. p̄
doctrinā ⁊ edificatōneʒ. De tercio
p̄s. Declina a malo ⁊ fac bonum.
Hec etiā tria innuit Grego. in ome
lia hodierna. d. De dilectōe cōdito
ris mens. lingua. ⁊ vita req̄ratur.
Qui ergo ſic ſeruat dei verba. ve/
re deū diligit. ꝓbatō em̄ dilectōis
exhibitō eſt op̄is. vt dic̄ h̄ Grego.
et ſubdit. hic in ep̄l'a ſua btūs Jo
hā. d. Quia q̄ dic̄ diligit deū. ⁊ mā
data eius nō cuſtodit mendax eſt.
Uere em̄ diligim⁹ ſi ad mandata
eius a nr̄is nos voluptatib⁹ coar
tam⁹. Nā q̄ adhuc p̄ illicita deflu
it ꝑfecto deū nō amat. q̄ʒ ei in ſua
volūtate cōtradicit. Et notādū cū
aliq̄s aliū vere diligit tūc p̄mo cō
placet ſibi. ⁊ gaudet de om̄i bono
q̄ꝺ noſcit alteri p̄ſentialiter ineſſe
Sc̄ōo deſiderat ſibi bonū futurū
quo adhuc caret. Tercō triſtat̄ de
malo p̄ſenti q̄ꝺ hic ſibi iminet. et
ſimilit̄ triſtat̄ de futuro malo q̄ꝺ
timet incurrere. ⁊ illō cauet Quar
to conat̄ ad cōformādū ſe volūta
ti ſue. ⁊ libēter cōuerſat̄ ſibi corp̄e
⁊ aīo de ip̄o cogitando ⁊ loq̄ndo.
Sic docēt doctores in. iij. ſen. di.
xxvij. Et Areſto. ix. eth. Et pōt vn⁹
q̄ſqʒ experiri in ſe alterius ſibi veri
dilecti. Cū ḡ ſic ſit inter hoīes. erit
ſimilit̄ reſpectu dei. vt iſte q̄ vere
diligit deū gaudeat ⁊ cōplaceat ſi/
ſ

bi de omni bono intento dño deo qd ſibi noſcit ineſſe. vt q eternus omipotẽs zc. potẽs pctõres puni re. q oĩa noſcit et nõ latent ei pctã noſtra. qui eſt diſtricte iuſt⁹ et nullũ dimittit impũitũ. q eſt infinite largus. et nullũ bonũ dimittit irremuneratũ. zc. Et gaudz et complacet in omi honore q ſibi extrinſice exhibet. et deſiderat q ſibi honoꝛ exhibeat debitus. et hoc pmouet p poſſe. timet in ſe et in alijs. et conat volũtate interius et ope exterius exeq ocm dei oꝛdinatõez et oĩne ei⁹ mãdatũ et h ppter deũ vltiate ad eius. ſ. laudẽ et honoꝛez Talia igit ſũt ſigna dilectõis dñi dei. z q̃to ſunt foꝛtioꝛa z maioꝛa tãto maioꝛẽ intẽſionẽ z pfectioꝛez ſignificãt dilectõez. ¶Cõſequẽter ponit effect⁹ dilectiõis dei. Prim⁹ eſt. Et pater meus diligz eum et quẽ pater diliget eũdẽ z filius z ſpũſſctũs. qz ſicut ille tres pſone ſũt vna deitas. ita z vna dilectõ. Scd̃s effect⁹ dilectõis eſt diuina viſitatio. qui tãgit ibi. Et ad eum veniemus nõ ſolũ pater z filius ad animã diligentẽ. z ſe eius mãdatis obſuantẽ. ſed z tota trinitas z quelibet diuinarũ pſonarum. Nã de patre z filio habetur hic cũ dicitur. Et ad eũ veniemus Sed de ſpũſctõ dicit Johis. xiiij. ſtatim añ pſens euãgeliũ. Ego rogabo pr̃ez z aliũ paraclytũ dabit vobis. vt vobiſcuz maneat ineternuz. Et cũ deus venit ad piã mentem nõ venit vacuus. ſed ei multa bona affert. z pꝛincipaliter charitatẽ infũdit que homini multa confert. qz eũ cõfoꝛtat z pmptificat ad opa bona. et oĩa opa bona ex ea pcedentia facit deo accepta. ¶Diceres qñ venit. Rñdet q in baptiſmo pmo Et ſi hõ labitur in moꝛtale tũc in cõtritõe reuertit z q̃zdiu manet hõ ſine pctõ moꝛtali. tam diu manet deus cũ hoĩe Et q̃tienſcunqz hõ extra moꝛtale ſumit aliqd ſacrm̃ digne. ſemper augetur ſibi charitas. Et qñcunqz operatur opus bonũ ex charitate tũc meret nõ ſolũ vitã eternã. ſed et charitatẽ ſibi augeri. Et ergo qñ hõ diu eſſet in charitate et diligẽs z ſollicitus in opib9. poſſet tanto augeri charitas z pfici. vt nõ ſolũ moueret hoĩez ad opa neceſſitatis z pꝛecepti. ſed etiã ad opa perfectõnis que ſũt potiſſime cõſilia. ¶Diceres quãdo recedit ab hoĩe. Rñdet quãdo homo peccat moꝛtalit z tũc etiã pdit charitatẽ totã. z quicquid in tali ſtatu opat p illud nõ meret vitã eternã. Ex iſt patz fm b. Grego. Ex q dei dilectõ tãta bona nobis cõfert. et deus tã diligẽter hoc a nobis requirit. et exq taz deificũ eſt vt eũ diligamus. qz immenſuz bonũ et taz multa nobis exhibuit. debem⁹ ad hoc maxime conari. Sed dicit Aug⁹. Q nihil tã excitat. nutrit z augmẽtat dilectionẽ dei in nobis. ſicut beneficiorũ eius frequẽs cogitatio Cogitemus igit quõ omipotẽs dñs gratuite noſ pduxit in eſſe. z tã clemẽter nos nutriuit ac gubernauit in hodiernũ diẽ. q̃z a mlt̃ pctis nos cuſtodiuit in q cadere potuiſſem⁹ ſicut in multa cecidim⁹. q̃z patienter nos ſuſtinuit. et nos ñ pmiſit in pctis nr̃is moꝛi. z ppetue damnari. ſed lõganimiter nr̃am expectauit ꝯuerſionẽ. q̃z benigne ad ſe

redeūtes ſuſcepit et pctā indulſit.
ꝛ cū ꝓ peccatis noſtris ſatiſfacere
nō poſſemus. ꝗꝫ miſericordiꝛ no
bis dn̄s pater filiū ſuū dedit in p̄
ciū qui ꝛ nobis īnumerabilia bn̄
ficia cōtulit. ꝛ vltra hec oīa vt me/
reamur vitā eternā ꝫ tota diuitas
ſe nobis dat q̊tidie cū ad pias mē
tes venit eius charitateꝫ infundit
et bona opa. vt ꝓ illis ſuis donis
nos ꝑpetue coronet. ¶ Et
nota ꝙ ꝗuis vt dictū eſt ſupi⁹ de
aduētu. deus ſit vbiqꝫ ꝛ in oīb᷒
creaturis generalr̄. tn̄ q̊dā modo
ſpecialiori eſt in aīabus ſctīs que
ſuā volūtatē faciūt. De q̊ loquēs
Aug⁹. in epl̄a ad Hieronimuꝫ de
origine aīe dicit. Queadmodum
aīa ꝑ omēs ꝑticulas corꝑis eſt ſil̄
nec minor eſt in mīorib᷒. nec ma/
ior in maiorib᷒. ſed tn̄ in alijs intē
ſius opatur. cū in ſingulis ꝑticulis
corporis eſſentialiter ſit. Ita ꝛ de
us cū ſit in omnib᷒ rebus eſſenti/
aliter ac totus. in illis tn̄ plenius
eſſe dicitr̄ q̊s inhabitat etiā in qb᷒
ita eſt vt faciat eos templū ſuum.
Sic igitr̄ aīa dr̄ eſſe ſpeciali⁹ in cor
de. quia intēſi⁹ ꝛ plura ꝛ p̄ncipali
ora opatr̄ ꝗꝫ in alia ꝑte corꝑis. ita
de⁹ q̄ eſt vbiqꝫ ꝛ p̄ncipalius in bo
nis. eo ꝙ illis ſpāliter ſe vnit. ꝛ eiſ
infūdit charitatē. ꝛ dilectōꝫ dei et
ꝓximi in eis cauſat et cū eis vt dic̄
Aug⁹. xv. de trinitate. Quotienſcū
qꝫ ſpūſſctūs infundit aīe charita/
tē de nouo. aut p̄orē charitatē au/
gmētat tūc dr̄ venire ad hoīeꝫ ꝛ ſi
bi mitti. nō ꝑ motū localē. qꝛ imo
bilis eſt. ſꝫ ꝑ nouū effectū ſanctifi
catōis quā cauſat in aīa ¶ Terci⁹
effectus dilectionis. [Et apud euꝫ
māſioneꝫ faciem⁹] ſc̄m. b. Grego.
Deus ad aliq̊s venit. et apud eos
māſionē nō facit. ſed cito recedit.
vt ſūt hi qb᷒ ꝑ ꝯtritionē pctā mor
talia dimittūtur et qui iterū recidi
uant cito. vel deo veniēte cor clau
dunt. d. illud Job. xxi. Recede a
nobis ſcientiā viarum tuaꝝ nolu
mus. Sup quo dic̄ Grego. Hoc
verbū dicere ſtulti minime preſu/
mūt. ſed tamen ꝑuerſi oēs deo
q̊tidie nō verbis ſed factis et mo
ribus dicūt. Quādo eīn illa agūt
que dn̄s omnipotēs ꝓhibet quid
aliud faciūt ꝗꝫ ſuū animū contra
omipotētē claudūt. ſicut eīn eius
p̄cepta cogitare eſt eū ad ſe intro/
ducere. ita eius mādatis reſiſtere
eſt eū a cordis habitatiōe expelle/
re. Dicunt igitr̄ dn̄o. Recede a nob
quia ei ad ſe p̄bere aditū recuſant.
eūqꝫ actib᷒ prauis impugnāt etiā
ſi verbis laudare videant̄ Reſidu
um ſup illo verbo apud eū mane
mus. vide i omel̄. Ad alios venit
ꝛ apd̄ eos māſionē fac̄. ꝛ ſūt hi q̄
per baptiſmū aut pnīaꝫ poſiti ad
ſtatū ſalutꝫ in eo ꝑſeuerāt. et ꝗꝫto
diuti⁹ ꝑſeuerāt. tāto diuti⁹ ſpūſſā
ctus cū eis manꝫ. et ſi vſqꝫ in finē
hui⁹ vite ꝑſeuerāt ſine pctō morta
li tūc ſpūſſcūs ꝑpetue cū ipis ma
net. vn̄ Jo. xiiij. Si diligitꝫ me mā
da. m. ſer. ꝛc̄. Qui n̄ diligit me ſer.
meos n̄ ſuat Sic̄ ei obſuatō mā
datoꝝ ē ſignū dilectōis vt dictū ē.
ſic n̄ ſuatio ē ſignū carētie dilectio
nis. Et ſic̄ dilectō ē cā obſuatiōis
mādatoꝝ. ſic carētia dilectōis ē cā
nō obſuatōis. Deficiēte ei cā defi
cit effectus. et ſic eſt etiā cauſa n̄ ad
uēt⁹ dei ad nos. Qꝛ dic̄ Hiero. in
epl̄a ad euſtochiū v̄ginē. Difficile
ē aīaꝫ hūanā aliq̄d nō amare. q̄ ꝗ
nō amat deum amat carnem aut

mūdū. Si ergo carnē aut mūduʒ
aut q̄cūqȝ terrena amat. tūc de iſtiſ
loquit̄. de iſtis cogitat. ⁊ ea exequit̄
ad q̄ t'lia trahūt ⁊ iclināt. q̄re ñ ꝑt
ſeruare verba dei que iubēt his cō
traria. ſ. celeſtē pr̄iaʒ ꝺſiderare. car
nis deſideria cōtēnere. mūdi gl'iaʒ
declinare. aliena nō rapere. ꝓpria
largiri. Qui igit̄ vult dei verba ob
ſeruare ⁊ in dilectōne dei ꝑficere.
oꝑtet ꝙ ſtudeat corpus ſuū ⁊ mū
dū nō amare. Vñ Hiero. vbi ſup̄
Neceſſe eſt vt amor carnis amore
ſpūs ſupet̄. deſiderium deſiderio
extinguat̄. q̄cquid inde minuit̄ hic
creſcit. Et Aug⁹. dicit. Ubi ꝑfecta
charitas ibi nulla cupiditas. [Et
ſermonē que audiſtis nō eſt meuſ
ſed eius q̄ miſit me pr̄is]. q. d. ſ̄m
Chryſ. Nō ſolū nō amat me. ſed
nec pr̄eʒ amat qui hūc ſermonem
nō ſeruat. qꝛ ſermo quē loq̄ꝛ non
eſt a me ſed a pr̄e. Subdit Chryſ.
Dicit aūt h̄ qꝛ nihil extra pr̄eʒ lo/
quit̄. neqȝ ꝑter illud qꝺ illi videtur
[Hec locutus ſuʒ apud vos ma/
nēs.] carnali ⁊ viſibili p̄ſentia [Pa
clytus aūt ſpūſſctūs] Hic dñs cō
ſolat̄ diſcipulos. ⁊ p̄mo ex illūina
tione quā ſuſcipiēt a ſpūſctō. [Pa
raclytus aūt ſpūſſctūs quem mit
tet pater in nomine meo. ille vos
docebit oīa]. i. faciet vos intel/
ligere oīa q̄ dico vobis. Hec eñ
dixit dñs apoſtol' poſt cenā. Tūc
aūt apoſtoli adhuc erant rudes ⁊
ī timore poſiti ex auditu paſſiōis
xp̄i. ideo ad verba xp̄i male inten/
debāt. ⁊ ꝑ cōſequēs nō capiebant
ea ad planū. ꝓpter qꝺ oꝑtuit gra
tiam ſpūſſcti poſtea ſupplere iſtū
defectū. [Et ſuggeret vobis oīa q̄
cūqȝ dixi vobis]. i. ad memoriam
vobis adducet q̄cūqȝ dico vobis.
Uel ſpūſſcūs docuit eos oīa que
xp̄s nō dixerat eis nō valentibus
portare. cōmēorauit q̄qȝ quecūqȝ
dñs dixerat. ⁊ que cōmēdare me/
morie neq̄erūt. ¶ Ubi notā
dū ꝙ ſancti apl'i ad h̄ erant a dño
electi vt euāgeliū qꝺ ip̄e dñs in ꝑ
tis hieroſolimis ⁊ galilee locis p̄
dicauerat. ip̄i oībus hoibus p̄di
caret. vt nō ſit terra aut locus qui
ñ audiat euāgelicas tubas. ſ̄m il/
lud. In oēm terrā exiuit ⁊c̄. Et qꝛ
apl'i adhuc timidi erāt ⁊ ſimplices
ad loq̄ndū verbū dei. ⁊ ad āñūciā
duʒ euāgeliuʒ xp̄i. Nō eñ legit̄ ꝙ
in quinquaginta diebꝫ que a feſto
paſce vſqȝ ad diē pēthecoſtes efflu
xerāt aliquē hoīeʒ ad xp̄i fideʒ con
uertiſſent. Et ideo dñs ꝓmiſit eis
ſpm̄ſctm̄. ⁊ iuſſit eos vt ſederēt in
ciuitate donec induerent̄ virtute
ex alto. ⁊ hec ꝓmiſſio hodie imple
ta eſt. Uñ vt ꝺꝛ Act. ij. Dū cōple/
rētur. ⁊c̄. vt habet̄ ex hiſtoria ſcho
laſtica. Dū eſſent oēs diſcipuli
ſimul in cenaculo. ſubito venit ſpi
ritusſctūs. ⁊ repleuit viros ⁊ muli
eres. ⁊ appuerūt ſuꝑ capita eoruʒ
radioli ignei ad modū linguaruʒ.
¶ Et nota ꝙ iſte lingue nō fuerūt
ſpūſſā. qꝛ creature. ſʒ fuerūt ſigna
viſibilia. qꝛ ſiḡbāt inuiſibilē miſſi
onē ſpūſſcti. ⁊ ꝙ illos inhabitaꝛ
ꝑ plenitudinē gr̄e. ⁊ ita cōmuniter
fiebat in p̄mitiua eccl'ia potiſſime
cū de lauacro aſcēdebāt cōuerſi vl'
manus eis ꝑ apl'os iponebant̄. et
h̄ fuit tūc neceſſariū ⁊ vtile eccl'ie
ꝓ cōuerſione infideliū. ⁊ corrobo/
ratione cōuerſoꝝ. Nūc aūt ſimili
ter mittit̄ ſpūſſctūs. ſʒ ſine tali viſi
bili ſigno. eo ꝙ mō eccl'ia eſt i fide

z veritate firmata. Et ideo hodier na die miſſus ẽ eis ſpũſſctũs qui eos impleuit ſingulis virtutibus ad pdicãdũ euãgeliũ et ſctẽ eccleſie fũdatõez neceſſarijs. Nã abſq3 la boꝛe. ſ3 z ſimplici ſuo dono ſimul infũdit eis cognitõ3 oĩm virtutũ que in eoꝝ z ſctẽ eccleſie cedebant vtilitatẽ zeos ſubito tam ſapien/ tes z ſubtiles fecit in ſapiẽtia pfũ/ diſſima. ꝙ nulli9 moꝛtaliũ eis va/ luit cõpari ſicut eis pmiſſũ fuit a dño. Luc. xxi. Ego dabo vobis os z ſapiẽtia3 cui nõ poterũt reſiſtere oĩes aduerſarij vr̃i. Et. b. Hilari us. ij. de trinitate dicit. Querite et intelligite vtrũ mirabilius fuerit moꝛtuũ ſuſcitare. an impitis tãtã ſcientiã intimaſſe. Et hiero. in epi ſtola ad paulinũ. Quicquid alijs exercitatõ. z q̃tidiana in lege medi tatio tribuere ſolet. hoc illis ſpũſ ſanctus ſuggerebat. Scðo abſq3 ſtudio z preuio exercicio dedit eis hodie donũ linguarũ. vt. ſ. q̃libet illoꝝ abſq3 ĩpedimẽto z q̃tum re/ quirebat ad fidei doctrinã ſcir3 in telligere z loqui omniu3 gẽtiũ lin guaſ. vt dicũt Leo papa et Mari minus in ſermonibus huius feſti Et Grego. in omel. hodierna. Et ſ. Tho. ij. ſecũde. q. clxxvi. Quia p/ ceptũ fuit eis a dño Math. vlt. z Mar. vlt. vt diſcurrẽtes p vniuer ſũ mũdũ docerẽt oĩes gentes. z ideo neceſſariu3 fuit eis ſcire oĩm gentiũ linguas. vt ab eis intelligi poſſẽt. z ipos loquẽtes poſſent in telligere. Tercio ta3 copioſam eis charitatẽ infudit vt ita animati et roboꝛati poꝛẽ timoꝛẽ deponerẽt z veritatẽ fidei intrepide pdicarẽt. z vt toꝛmẽta que pꝛius metuebãt modo gaudenter p noĩe ieſu ſuſti nerẽt. vt vult. b. Grego. in omelia hodierna. Qui eñ pus p metu iu deoꝝ in vno concl aui reſidebãt. z de xpo in ſue natiuitatis lingua lo qui apte non pſumebãt. ita hodi/ erna die ſpũſſcti aduẽtu roboꝛati ſũt vt ipm in aliena lingua libere loquerent. q2 inflãmatũ coꝛ deſpe xit toꝛmẽta que pꝛius metuebat. et vim carnalis foꝛtitudinis vicit amoꝛ cõditoꝛis. z ideo etiã cõſtitu ti añ cõciliũ ſenioꝛis populi denũ ciãtibus eis ne ampli9 loquerent in noĩe ieſu Rñdit petrus cũ alijſ ap̄lis. Opꝛtet deo magis obedire q̃3 hominibus. Et iteꝝ. Si iuſtũ eſt in cõſpectu dei vos potius audire q̃3 deũ vos iudicate Nõ eñ poſſu mus q̃ vidimus z audiuimus nõ loqui. z ſcti ap̄li ceſi dimittebãtur tũc ibãt gaudẽtes a cõſpectu cõci lij. q̃m digni habiti ſũt cõtumeliã pati. Actuũ. iiij. z. v. Ecce dicit Gre go. Gaudet petrus in verberib9 q̃ añ timebat in verbis. z qui pꝛius ancille voce requiſit9 timuit. poſt aduẽtũ ſpũſſcti vires pncipũ ceſ9 pmit. Sequit in euãgelio. [Pacẽ relinquo vobis. pacẽ meã do vob] Hic dñs ſcðo cõſolat ſuos diſci/ pulos. z hoc ex pacis collatõe Nã dñs hec dixit diſcipulis ſuis poſt cenã cũ ſtatim ire voluit ad paſſi/ onẽ z moꝛtẽ. z iã ſm Bern. q̃ſi vl timo illis valefaciẽs foꝛte ruit in oſcula eoꝝ z dixit. Pacẽ relinquo vobis. pacẽ meã do vobis. R

Et eſt notãdũ ꝙ triplex eſt pax bo na Pꝛia eſt tpis z eſt q̃es homis cũ excluſione tribulatõis z mole/ ſtie ab extrinſeco venientis. z illa3 dñs nõ reliquit hic apoſtolis. ſed p

nūciauit eos multa paſſuros. cū
infra.xvi.ca.dixit Abſqȝ ſynagogꝭ
facient vos et venit hora vt oīs q̄
interficit vos ⁊c̄ Scđa eſt pax pe/
ctoris.et eſt debita ſubiectio men
tis ad deū viriū inferioꝝ ad ſupio
res.et amor ꝓxioꝝ et cōſenſus cū
ipſis in bono.et illā reliq̄t dn̄s ſu/
is in hoc ſeculo q̄ꝫuis adhuc imꝑ
fectā. Vn̄ Aug⁹.hic dicit. Pacem
nobis reliquit in hoc ſeclo in qua
manētes hoſtē vincim⁹. et vt etiā
hec intelligam⁹. Juſti em̄ habēt
volūtates ſuas cōformes diuīe et
ei ſubiectas.et vires inferiores ſb
ijciūt ſupioribꝫ et nō tumultuanꝩ
paſſionibus.aut ſi exurgūt:eas re
ꝓmūt.et q̄ꝫtum in eis eſt cū oībꝫ
ꝓxis cōcordāt in bono et oēs dili
gūt in deo.et ita hn̄t illā ſcđaꝫ pa/
cem.q̄ꝫuis adhuc īperfectā.qꝛ ali/
qn̄ diſſentire poſſūt et ſepe ab ho
ſte īpugnātur ſed vincūt et aduer
ſa patiūtur.ſed patiēter tolerant.
Et ſm Aug⁹. Jſtā dn̄s n̄ dixit ſuā
ſua ei pax quā ipē in ſe habet eſt ꝑ
fecta.eo ꝙ ſibi nihil omnino in ſe
ipſo repugnat cū mens ei⁹ ꝑfectiſ
ſima ſit et ſemꝑ fuerat cōformis
deo vires ⁊ īferioreſ plēiſſime ſub
dite ſupioribuſ ſine omni defectu
et pctō Sed pax quā nobis reliq̄t
q̄ꝫuis ab eo ſit nr̄a tn̄ magis dicen
da eſt.i.a nobis habita qꝛ defectu
oſa ⁊ imꝑfecta. Tercia eſt pax eter
nitatis et eſt ſtabilis ac eterna trā
quillitas beatoꝝ in dei clara viſio
ne ⁊ beata fruitōne cūꝫ excluſione
oīs mali ⁊ poſitiōe omis boni. Et
illā dn̄s dicit ſuā eſſe.qꝛ et eā habꝫ
in ſe et nobis eā ꝓmittit ſe daturꝫ
cū dicit. Pacē meā do vobis.et h̄
in futuro ſeclo. Vbi ſine hoſte vi

cimus et regnabimus et vbi nūq̄ꝫ
diſſentire poſſumus.et dabit eā il
lis q̄ hic habēt ſcđam pacē. Vn̄ in
de verbis dn̄i dicit Aug⁹. Nō po
terit ad hereditatē dn̄i ꝑuenire q̄
teſtimoniū pacis noluit obſerua
re.nec pōt cōcordiā habere cū xp̄o
qui diſcors voluit eſſe cū xp̄iano.
[Nō quō mūdus dat ego do vo/
bis] Mūdus ei.i.homīes mūdū
diligentes nō q̄rūt pacē internam
et cordis ſed tm̄ pacē externā et tē
poris.et cū ſibi dāt talia pacē non
faciūt vt deo ſeruiat q̄ete. ſed ſm
Aug⁹.vt q̄ete et ſine moleſtia bo/
nis hui⁹ mūdi fruanꝩ quā pacē fre
quēter ſequiꝩ multiplicatio pctōꝝ
Deuꝩ.xxxij. Jncraſſat⁹ dilatat⁹ eſt
dilectus meus et recalcitrauit. Et
Oſee.vi. Hec fuit iniq̄tas ſororis
tue ſodome.ſaturitas panis et a/
būdātia et ociū. Tercio dn̄s cōſo/
laꝩ ſuos ex reuerſionis ꝓmiſſione.
dicēs.[Nō cōturbeꝩ cor veſtꝝ ne/
q̄ꝫ formidet creditis in deū ⁊ ī me
credite] q.d. Nō recedo ſic a vobiſ
qm̄ adhuc veniā ad vos. Vado eī
ꝑ mortē ſed veniā ꝑ meā reſurre/
ctionē. Vado aſcēdendo ſꝫ reuer/
tar iudicādo. imo vado ſm hūa/
nitatem ſolā.ſm em̄ illā moriar ⁊
aſcēdā.ſꝫ maneo ſꝑ ſm diuinitatē
⁊ iō nō d̄beris turbari et formida
re. Quia vt dicit Aug. Cur turba/
reꝩ ⁊ formidaret cor qn̄ ſic deſere/
bat oclos ꝙ nō deſerebat cor.ibat
em̄ ꝑ illud ꝙ hō erat et manebat
ꝑ illud ꝙ deus erat.[Si diligere/
tis me gauderetis vtiq̄ꝫ: qꝛ vado
ad patrē.qꝛ pater maior me eſt.]
Non debetis triſtari de meo receſ
ſu [ſed ſi diligeretis me] id ē quia
diligitis me.tūc vtiq̄ꝫ debetiꝫ gau/

dere] quia vado ad patrē q̄ maior me eſt] Scđ; Aug. eſt in hoc loco notandū ꝙ in chriſto ſunt due nature. Una eſt diuina ſm quā eq̄lis eſt patri et ſpūiſancto. ⁊ ſm illam nō eſt mortuus neqꝫ aſcēdit. qꝛ ſm illā immutabil' eſt. nec ſm illā iuit ad prēm. qꝛ ſm eā eſt vbiqꝫ totus par diuitate quā nullus cōtinet loc⁹. Alia eſt hūana natura in qua nō ſolū minor eſt prē et ſpūſancto. imo et minor ſeipo eſt. ⁊ ſm illā cōueniebat ſibi ire ad patrē et aſcēdere. Diſcipuli ergo qui diligebāt chriſtū debebāt gaudere. et nos gaudere debem⁹ de hūane nature chriſti glificatōe et exaltatōe. Quia dicit Aug. Cōgratulādū eſt hūane nature. eo ꝙ ſic aſſūpta eſt a verbo vnigenito. vt īmortalis cōſtitueret̄ in celo. atqꝫ ita fieret terra ſublimis vt incorruptibilis puluis ſederet ad dexterā patris. q̄s nō hinc gaudeat q̄ ſic diligit chriſtū. et vt ſuā naturā iā immortalē gratulet̄ ī chriſto atqꝫ id ipm ſperet ſibi futurū eſſe ꝑ xp̄m. Iſta etiā hūanitatis chriſti glificatio et exultatio fuit vna cauſa propter quā ſtatim poſt chriſti aſcēſionē diſcipuli ſunt reuerſi a monte oliueti in hieruſalē cū gaudio magno. vt dicit̄ Lu. vlti. Et qꝛ dn̄s iā ſtatim locutus fuit de ſua hūanitate ſm quā minor eſt patre. ⁊ ſm quā itur⁹ fuit ad deū moriēdo reſurgendo et aſcendēdo. ne ex hoc putaret̄ ſolū homo oñdit eis quō merito crederēt ip̄m deū eſſe dicēſ [Et nunc dico vobis priuſq̄ꝫ fiat. vt cū factū fuerit credatis] ꝙ non ſolū ſū hō ſed ꝙ etiā vacat ſū de⁹. q̄ certitudinaliter dixi vobis futura. quod ſolius dei eſt. Vn̄ Aug. Illud itaqꝫ dicit [cū factū fuerit] ꝙ eum poſt mortē viſuri erāt viuentē. quo viſo fuerāt credituri ꝙ ip̄e eſſet chriſt⁹ dei fili⁹ q̄ hoc potuit facere et p̄dicere anteq̄ꝫ faceret. Credituri autē erant nō fide noua ſed aucta. aut certe cū mortuus eſſet defectata cū reſurrexiſſet refecta. ſ. fide.

De ſancta Trinitate Sermo li.

Sicut accipi poteſt ex dict; doctorū in tercio ſentētiarū di. xxv. Aliq̄ ſunt articuli fidei quī tā clare et palā in eccl'ia ꝑ āni circulū manifeſtant̄ populo chriſtiano ꝑ doctrinā. ꝑ celebtates feſtoꝝ. ꝑ eccleſiaſticū vſū ⁊ ritū. ꝙ null⁹ ſufficiēter cōpos rōis ⁊ n̄ carēs doctore p̄t ig̃rare eos niſi oīno negligat ſuā ſalutē ⁊ ꝯtēnat diuinū cultū. n̄ viſitādo ſtatut; tp̄ib; eccl'iam. aut diuinū ſeruitiū. aut nō attēdat ad ea q̄ in eccl'ia docēt̄ ī āni feſtiuitatib⁹ ad illa q̄ agūt̄. Et hmōi articulos tenet̄ q̄libet xp̄ianus ſufficienter cōpos rōiſ noſcere ⁊ credere. qꝛ ſi ig̃raret h̄ eſſet ex ſua negligētia aut ꝯtēptu. et ꝑ ꝯſeq̄ns ex ſua culpa q̄ hmōi ig̃rantiā n̄ excuſat. Int̄ hos āt articl'os vn⁹ ē ille articul⁹ d̄ vnitate diuīe eēntie ⁊ trinitate ꝑſonaꝝ quē fideles noſcere pn̄t ex ip̄o actu ſignificatōis ſue. ſignt em̄ ſe q̄tidie ī noīe p̄ris et filij ⁊ ſpūſ ſcti. Et noſcere eum pn̄t ex his q̄ in eccl'ia docent̄ et agunt̄ ⁊ etiā per celebritates feſtoꝝ et per eccl'iaſticū vſum et ritū. Quod ex hoc patet. Nā eccl'ia ꝑ totū dn̄i aduentū

cõmemorat quõ deus pater miſit
in mũdũ xp̃z dñm ꝓ hoim ſalute
Scđo ꝑ p̄dicatõez ꝑ diuinũ offi/
ciũ ⁊ totũ eccleſiaſticũ ritũ tũc taꝫ
clare ⁊ manifeſte oñdit ꝙ quilibꝫ
vtens rõne põt illð ex hmõi ſuffi
cienter diſcere ⁊ ſic cognoſcere eſſe
in diuis patris ꝑſonã. Et in feſto
natiuitatꝭ cõmemorat quõ filius
dei factus eſt hõ ⁊ natus eſt ex vir
gine maria ⁊ hoc iteꝝ tã clare oſtẽ
dit in p̄dicationibꝫ ⁊ factis et riti/
bus eccl'iaſticis. ꝙ ꝗlibꝫ rõe vtẽs
⁊ ad hoc ſufficiẽter attẽdẽs põt il
lud ex his ſcire. ⁊ ſic ꝑſonaꝫ filij ag̃
ſcere. Idem pñt fideles noſcere ex
his que agunt̃ in eccl'ia in feſtis re
ſurrectõis et aſcẽſiõis. In feſto ve
ro penthe. eccl'ia cõmemorat quõ
miſſus fuit ſpũſſctũs in apl'os ꝗ
ipoꝝ corda inflãmauit charitatis
ardore. Et etiã hoc tũc ſic clare oñ
dit eccl'ia ꝑ p̄dicatõem .ꝑ celebrita
tem. ꝑ diuinũ officiũ et cultũ. vt ꝗ
libet adultus vtẽs ratõe poteſt h̄
ex talibꝫ diſcere. et ſic cognoſcere ꝑ
ſonã ſpũſſancti. M P⁹ fe
ſta hodie ſctã mr̃ eccl'ia totius tri/
nitatis celebrem agit memoriã. et
hoc ideo vt fidelis popul⁹ ꝗ ꝑ pri
ora diſtincta feſta nouit ꝑſonaruꝫ
diſtinctõem. ꝑ illud hodiernũ toti
us trinitatis feſtũ agnoſcat diuĩe
eſſentie vnitatẽ. et ſic veraciter ſciat
⁊ firmiſſima fide teneat ꝙ ẽ vna
ſimpliciſſima ac ſũma deitaſ. que
eſt pater et fili⁹ et ſpũſſctũs. et ꝙ
ibi nõ ſunt tres dij ſed vn⁹ de⁹. ſcꝫ
vna ſimpliciſſima deitas. Hodie
ergo dicendũ et p̄dicandũ eſſet de
ĩmenſa ꝑfectõe diuine nature. ⁊ ex
tollẽda eſſꝫ ſupeminẽtia ſctẽ trini
tatis ⁊ indiuidue vnitatis. et ð cla

rand⁹ eſſet mod⁹ illi⁹ ſingulariſſi
me exiſtẽtie diuĩe nature in trinita
te ꝑſonaꝝ ⁊ in vnitate ⁊ ſimplici/
tate eſſentie. Sed obſtat ꝙ vt dic̃
Aug. in de trini. ꝙ nullibi ꝑiculoſi
us errat̃ ꝙꝫ in materia ſũme et ſan
ctiſſime trinitatis. ꝓpter qð ſcribi
tur. Scrutator maieſtatiſ opp̄me
tur a gl'a. Obſtat etiã ĩmẽſitas rei
ꝓpter quod et verba deficiũt ꝗbꝫ
de illo ineffabili ſctẽ trinitatꝭ my/
ſterio hũana lingua digne valeat
loq̇. Iteꝝ dicit Aug. vij. de trinita
te. Supeminẽtia deitatis excedit
vſitati eloquij facultatẽ. ⁊ de⁹ veri
us cogitat̃ ꝙꝫ dicit̃. et verius eſt ꝙꝫ
cogitare poſſit. Et ſuꝑ p̄s. lxxxv. di
cit. Deus eſt ineffabilis et iõ facili
us dicim⁹ ꝗd nõ ſit ꝙꝫ ꝗd ſit. Sb
dit. Si terrã cogitas aut mare ñ
eſt hoc deus. ſi ea ꝗ in terra ſũt co
gitas hoĩes aĩalia ⁊ cetera hmõi.
aut etiã ꝗcꝗd in ea lucet ſol. luna
ſtelle nõ eſt hoc de⁹. Si angelos
cogitas virtutes ꝑtãtes cherubin
⁊c̃. nõ ſunt hec de⁹. ip̄e em̃ etern⁹
eſt. hec oĩa ſunt res tꝑales. ip̄e cre
ator. ille ſunt creature ab ip̄o ð ni
hilo facte. Queris igit̃ ꝗd eſt de⁹.
Rñdet Aug⁹. Nec ocul⁹ vidit. nec
auris audiuit. nec in cor hoĩs aſcẽ
dit. quõ ergo aſcẽdet ĩ hoĩs liguã
quod in cor hoĩs nõ aſcẽdit. Et be
atus Gre. ij. mora. dicit. Eo ip̄o iã
indignũ eſt ꝗ potuit dici. nã cuius
laudi nõ ſufficit obſtupeſcẽs ꝯſcĩẽ
tia qñ ſufficeret loqñs lingua. Er
go hec nobis obſtãt. Et tñ ne ð tã
ta re hodie taceam⁹ oĩno. loqua/
mur de paucis et facilioribꝫ et ꝗ ſi
vulgaribꝫ ac exẽplariter. et dicẽda
ad nr̃am vtilitatẽ et moralẽ inſtru
ctionẽ vt poſim⁹ applicem⁹. Ut

aũt dicenda ſalubri⁹ ꝓferant̃ ꝛ v/
tilius intelligant̃ et audiãt̃ indige
mus ſpũſſcti grã.ꝑ q̃ nobis impe
trãda adeamus mariã ꝟginẽ ꝛ eã
deuote ſalutem⁹ angelica ſaluta/
tõe. ¶ Duplex ĩ nobis eſt
homo.ſ.exterioꝛ q̃ eſt ſenſualitas
nr̃a cũ omnibꝫ viribꝫ ſuis ꝛ poten
tijs. ꝛ coꝛpus cũ oibꝫ oꝛganis et ꝑ
tibꝫ ſuis .Scd̃m hũc exterioꝛẽ ho
minẽ cõicamus cũ brutis beſtijs q̃
habent ſenſũ et coꝛpus ſicut nos
ĩmo aliq̃ beſtie in hoꝝ pluribꝫ nos
excellũt. Bonitas aũt hoĩs nõ cõ
ſiſtit in his que ſunt huic exterioꝛi
homi bona. ſed in beſtijs ita eſt ꝙ
dicunt̃ bone a roboꝛe viriũ ſuaꝝ.
a velocitate curſus. a viuacitate ſẽ
ſus. a ſanitate et pulchritudĩe coꝛ/
poꝛis. et a ſiĺibꝫ coꝛꝑis diſpoſitõi/
bus q̃ inter ea q̃ ip̃is ꝯueniũt con
uenit optima. Ali⁹ eſt hõ interioꝛ.
ꝛ eſt ip̃a rõ. quã int̃ oẽs coꝛpoꝛeas
creaturas de⁹ ſoli dedit hoĩ. Et il/
le interioꝛ noſter hõ eſt in nob̃ ꝑs
melioꝛ et dignioꝛ valde. Prĩo ex
hoc qꝛ ſc̃m eam hõ eſt dei capax. et
ſc̃m eã deo et ſanctis angelis aſſi/
milat̃. ſed ſc̃m exterioꝛẽ hoĩem aſſi
milat̃ hõ brutis . Ideo dicit btũs
Aug. ſuꝑ Job. Uita hoĩm media
eſt inter pecoꝝ vitã et angeloꝛum
ſi viuit hõ ſc̃m carnẽ pecoꝛibꝫ aſſi/
milat̃. ſi viuit ſc̃m ſpiritũ .i. interio
rem hoĩez ãgelis ſociat̃ .Scd̃o ex
hoc interioꝛ nr̃ hõ melioꝛ eſt exte/
rioꝛe. qꝛ ſc̃m exterioꝛẽ hominẽ. id ẽ
ſenſum noſtꝝ nihil cognoſcimus
aut amam⁹ niſi ſenſibilia. ſicẽ ꝛ be
ſtie faciũt. ſc̃m rõnem vero noſcere
poſſum⁹ ſpũalia et celeſtia. ĩmo ꝛ
deũ poſſum⁹ ꝑ rõem noſcere ꝛ a/
mare euꝫ laudare, ꝛ ꝑticipes fieri
ſue btitudinis eterne. Tercio ex ħ
p̃cellit hõ interioꝛ exterioꝛẽ. qꝛ in
bonis coꝛꝑis nõ conſiſtit felicitas
nr̃a. nec dicimur boni hoĩes a bo
nis coꝛꝑis ſed a bonis aĩe ſeu ho/
minis interioꝛis dicimur boni. et
in illoꝝ habitõe ꝯſiſtit felicitas hu
mana. Sicut etiã Ariſto. dicit q̃ p̃/
mo et .x. ethico . determinat optimuꝫ
hoĩs bonũ ꝛ finẽ vltimũ deſideri
oꝛũ ſuoꝛũ cõſiſtere in cõtẽplatõne
ꝑfecta diuiniſſimaꝝ reꝝ. cõfoꝛmit̃
ad illud qđ dixit dñs Johã .xvij.
Hec eſt vita eterna vt cognoſcant
te deũ veꝝ et quẽ miſiſti ieſũ chri/
ſtũ. Ex q̃bus docemur ꝙ nõ eſt no
bis cura habẽda quõ coꝛpus vege
tem⁹ ꝛ carnẽ ĩpiguem⁹ ſꝫ ſũmopꝑe
nobis curãdũ eſt vt coꝛpus noſtꝝ
taliter diſponam⁹ q̃liter optime
eſt aptũ ſpũi ſeruire. ad ħ etenĩ da
tũ eſt homi ſuũ coꝛpus vt ſpũi ſub
ſeruiat ꝓ acq̃rẽdis virtutibꝫ et ꝓ
exercẽdis oꝑibus bonis : ꝛ ſic đ ce
teris q̃ ſũt vera hoĩs bona. Et ſc̃m
que hõ aſſimilat̃ deo ꝛ angelis ſã
ctis. Ille ergo ẽ finis ĩmo ꝛ totius
exterioꝛis hoĩs nr̃i vt ſeruiat ſpũi
ad oꝑa bona q̃ ſpũs in hac vita ñ
poteſt ſine coꝛꝑis miniſterio oꝑa/
ri. Et quia oꝛdinata ad finẽ aliquẽ
tũc ſolũ ſt̃ bona cũ ſunt fini ꝓpoꝛ
tiõata ꝛ tãto ſũt melioꝛa q̃nto ſt̃
fini magis cõgrua. qꝛ ip̃m coꝛpus
noſtꝝ tũc eſt bonũ et bñ ſe habẽs
qñ eſt ſic diſpoſitũ in roboꝛe et va
litudine ꝙ eſt bñ habile ꝛ diſpoſi/
tũ ad ꝓmpte ſubſuiẽduꝫ ſpũi ad
oꝑa ſpũalia ꝛ diuia . ꝛ tñ ħ qđ hõ
p̃t ꝯgrue exercere etiã illa oꝑa q̃ ſi
bi ſc̃m ſuũ ſtatũ incũbũt facienda
ita vt coꝛp⁹ nõ ex ſuꝑflua ꝛ nimia
viuacitate laſciuiat. nec ex debilita

ge nimia ſub onere deficiat. O Finis ergo interioris hois .ſ. rõnalis ſpũs nři ē vt aſſimilet̃ đo ſuo. qui et de facto et de ſui natura ĩ aliqbus aſſimilat̃. et adhuc in pluribus aliĳs aſſimilari põt. Ad quod nobis ſũme conãdũ eſt. qꝛ quãto plus et in pluribꝫ hõ aſſimilat̃ đo ſuo. tãto melioꝛ eſt dignioꝛ ⁊ acceptioꝛ creatori. Prima itaqꝫ ſil'itudo rõnalis ſpũs ad deũ ſm Augu. in ſermõe de imagine ē. ꝙ ſicut deus eſt vbiqꝫ in toto vniuerſo et in q̃libet pte illius ⁊ oĩa viuificãs mouẽs et gubnãs. ſm illud Act. xvĳ. In eo ſum⁹ viuimus et mouemur. Sic aĩa rõnalis eſt ĩ toto ſuo corpore et in qualibꝫ eius parte ipm totũ et ſingulaſ ei⁹ ptes viuificans gubernãs et mouẽs. Secũda ſimilitudo rõnalis ſpũs ad deũ ſm Aug. vbi ꝑus eſt ſm tres potentias aĩe nobiles. q̃ ſũt mẽoria intellectus ⁊ volũtas. In illis eñ aĩa gerit imaginē et magnã ſimilitudinē ſctē trinitatis increate. qꝛ ſicut in diuĩa natura eſt vnitas eſſentie ⁊ trinitas pſonaꝝ. ita etiã in vna ⁊ ſimplici ac ĩdiuiduali eſſentia rõnalis anime ſũt tres potẽtie. ſ. memoria intellect⁹ ⁊ volũtas cũ habitudine actuũ ſuoꝝ ad inuicē in ꝓductõe. ſic eſt originatio pſonaꝝ in diuĩs. Sicut eñ a mẽoria fecũda ſpẽbꝫ vbũ mẽtale etiã ab illo et memoria ꝓducit̃ in nob amoꝛ. ita ĩ diuĩa nat̃a fili⁹ par vbo ꝓcedit a paterna mẽoria. et ab vtroqꝫ. ſ. pr̃e et filio ꝓducit̃ ſpũſſãctus q̃ eſt amoꝛ et nexus vtriuſqꝫ. ſcꝫ pr̃is et filĳ amoroſus. Et licꝫ anima rõnal' nõ ſit adequate ⁊ omimode ſil'is benedicte trinitati. ſic nec aliq̃ creatura ei põt oĩmode et p oĩa aſſil'ari. in nulla tñ alia creatura repit̃ ꝓpinqoꝛ et ſil'ioꝛ đi imago q̃ꝫ in aĩa rõnali. Hec eſt mag̃ dignitas hoĩs ꝙ ſm ptē ſuã nobilioꝛē factus eſt tã excellent̃ ad imaginē creatoris. et nõ ſolũ ad imaginē patris aut ſolũ filĳ aut ſolũ ſpũſſcti. ſed ad imaginē toti⁹ ſctē ac indiuidue trinitat̃. Et qꝛ valde cauem⁹ ne imagines lapideas aut ligneas ſctõꝝ viliter veſtiam⁹ ſed ornam⁹ auro et rebus p̃cioſ. q̃ꝫto magis cauere đbem⁹ ne viuã imaginem oĩpotentis dei ſancte ⁊ ĩdiuidue trinitatis difformem⁹ p pctã et vicia. deo in illa ſua imagie valde diſplicabilia. ſꝫ magis ornare debem⁹ decore bonoꝝ opeꝝ ⁊ virtutum. Tercio in bñdicta trinitate tres diuine pſone inter ſe pfecte et pleniſſime ſunt ꝯcordes. ita ꝙ nihil velit vna qđ non velit alia. nec vna ĩtelligit aliq̃d qđ nõ intelligit alia. nec vna aliq̃d extra opat̃ qđ nõ alia opat̃. Et ĩ hac etiã ei ꝓ poſſe aſſimilari debem⁹ ſm creatam nr̃am imaginē. vt. ſ. etiã voluntas nr̃a nihil velit nec opandũ ad extra impet niſi qđ intrĩſec⁹ cog̃ſcit ⁊ iudicat volendũ eſſe ⁊ opandũ ad extra ſm veꝝ dictamē ratiõis. nec extrinſec⁹ iudicet aliq̃d volendũ aut opandũ niſi qđ mẽoria ex diuĩs legibus et eruditõnibꝫ ei offert et ſibi offerendũ reſeruat. deo aũt taliter facti ſil'es ſunt boni. et q̃nto meliores tãto ſil'iores. Sed mali nõ ſic ſunt deo ſil'es. qꝛ volũtas in eis multa vult mala et opatur q̃ nõ recta rõ ſed pverſa aut ſẽſus dictat et iudicat faciẽdũ. q̃ ſibi nõ offert memoria cõformit̃ diui

nis legibus et regul'. Quarto de⁹
in toto mũdo pfectũ habꝫ domi/
niũ.ita vt de oībꝫ disponat ad bñ
placitũ ſuũ.et nihil poſſit reſiſtere
ſue volũtati.oīa ei q̃cunqꝫ voluit
dñs fecit. Sic hõ conat̃ ad h̃ opa
ri vt ſup corpus ſuũ et ſup omes
inferiores aīe vires et in toto ani
me ſue regno ſup oẽs mot⁹ opa/
tiones et paſſiones ip̃a rõ ſua ſp
pnapatũ obtineat.ita vt nihil ĩ to
to illo regno aīe fiat contra rõnis
recte iudiciũ et imperiũ volũtatꝫ.
⁊ ſi vnq̃ꝫ aduerſus rõem aliq̃s in/
ordinatus exurgat mot⁹ .ſtatĩ ip̃a
ratio ei occurrat ⁊ ip̃m rep̃mat.ei
reſiſtat aut totalit̃ excludat.et neq̃
q̃ꝫ eũ in ſuo regno morari aut iua
leſcere pmittat.al's ei ad culpam
et nõ ſenſui aut corpi imputat̃. Ad
hoc enĩ rõ data eſt ⁊ ad hoc eſt in
aīe regno ſup̃me poſita. vt omes
inferiores aīe vires ⁊ potẽtias q̃ſi
vulgus qõdã ſibi ſubiectũ a mal'
coerceat.et in ſuos debitos fines
regat et dirigat.qõ ⁊ facere poteſt
q̃re cũ hõ facere negligit ei ad pec
catũ merito imputat̃. Ut aũt hõ
in hoc deo aſſimilet̃ et ratio ceterꝫ
que in hoīe ſunt potẽter dñet̃ ne/
ceſſariũ eſt vt hõ corp⁹ ſuũ mace/
ret et affligat p aliq̃s rõnabiles ca
ſtigationes. vt p ieiunia. vigilias.
labores.aſpitates veſtiũ. ſimplici
tatem et pauptatẽ victus ⁊ cetera
hmõi p que caro domat̃ ne cõtra
ſpiritũ ſeuiat.ſicut equus frenat̃.⁊
freneticus ligat̃.ip̃a erẽm carne ſic
rõnabiliter domita et frenata ma
ximus ſtimul⁹ pũgendi nos dia/
bolo eſt ablatus. Hac vo diſcipli
na carnis deficiẽte qua nõ ſolũ in
ſurgit cõtra ſpiritũ ſed et ip̃m ad

ſe trahit. nec poſſunt diabol⁹ aut
mũdus efficaci⁹ declinare rõnalez
appetitũ q̃ꝫ mediãte effrenitate et
laſciuia ſenſualitatis. Quĩto ſcdm
Aug.in pdicto ſmone de imagine
Deus ẽ charitatiu⁹.bon⁹.patiens
mitis.miſicors.liberal'.fortis .et
ita de alijs dignitatibꝫ ⁊ vtutũ de
coribus. Unde vt dicit ps.Domi
nus decorẽ indut⁹ ẽ. Idẽ ſanctus
Aug. Omĩ ſplẽdore vtutũ ⁊ toti⁹
virtuoſe bonitatis decore ornat⁹
eſt.Debet igit̃ hõ ad hoc conari vt
creatori ſuo in his p ſue exiguitatꝫ
modulo ſil'et̃ Nã de⁹ ad h̃ creauit
hoiem vt eiſdẽ virtutibꝫ et ſil'ibus
pfectõnibꝫ pl'imis inſigniret̃ et or
naret̃ et quaſi dignitatis veſtimẽtꝫ
eiſdez veſtiret̃ q̇bus ſuus creator
indutus eſt. vt. ſ. aīa hoīs veſtiret̃
habitu charitatis ſapie iuſticie for
titudinis liberalitatis tpantie pa
tiẽtie prudẽtie ⁊c. Et ſubiũgit Au/
gu. Aliq̃s virtutes q̃ꝫtũ q̇ſqꝫ plus
in ſe hꝫ tãto ppior eſt deo ⁊ maio
rẽ ſui creatoris gerit ſil'itudinẽ. qꝛ
ad ip̃m ſuccedit̃ nõ locoꝝ interual
lis ſed virtutũ ſil'itudĩe. Et Hugo
in dydaſcolicõ dic̃. In h̃ mũdo hõ
deo ſil'is ẽ.eo q̃ ſapiẽs ẽ q̃ iuſt⁹ eſt
cetiſqꝫ virtutibꝫ adornat⁹ Quãto
aũt pl⁹ ſapim⁹ ⁊ iuſti ſum⁹ tanto
pl⁹ dõ ꝯformamur. ⁊ q̃ꝫto pl⁹ deo
ꝯformamur tãto pl⁹ ſapim⁹ ⁊ iu
ſti ſum⁹ Uerꝫ q̃ ſapiã iuſticia ⁊ oĩs
virt⁹ ĩ deo ĩmẽſa ẽ ĩ nobis ãt puũ
q̇d et tenue q̇d .⁊ iõ ip̃a virt⁹ ẽ ſua
natura ⁊ ppa ẽẽntia.ĩ nobis autez
accidẽs qõdã et ſupaddita forma.
et ĩ nobis ĩcipit relucere ex tpe qõ
ĩ eo ſp fuit. ⁊ qõ ĩ nob trãſit apõ il
lũ ĩcõmutabile exiſtit. Sexto de⁹
ſemp ſeip̃m cognoſcit ⁊ amat im/

menſe.ꝑfecte. ⁊ ſine intermiſſione
⁊ tota ſalus homīs ⁊ meritū eius
hic ⁊ tādē tota ſal⁹ et felicitas ſua
ꝑcipue cōſiſtit in h̄ vt.ſ.in his deo
aſſimilet̄ ſm tres nobiles poten/
tias aīe ſm quas eſt ymago crea/
toris. vt ſūt memoria intellect⁹ ⁊
volūtas Debet eñ hō in hac vita
ſm exigētiā ſui ſtatus diligentiſſi/
me conari ⁊ laborare Primo vt ꝑ
intellectū ſuū deū cognoſcat ⁊ ipi⁹
excellētiſſimā dignitatē ⁊ imēſam
ꝑfectōez ⁊ ea q̄ ſm eius volūtatez
ſūt agēda. vitāda. credēda. ſpernē
da. ⁊ timēda ac magnalia mira et
ſtupēda. q̄ ipe deus ab initio mū/
di fecit ⁊ vſqȝ ad cōſūmatōz ſeculi
facturus eſt ⁊ deinceps oꝑabit̄ in
eternū. Ad hec aūt intelligenda ⁊
cognoſcēda. valde vtilis eſt nobis
diligēs auditio verbi dei. attēta le
ctio ⁊ frequēs meditatio verboꝝ
ſacre ſcripture. vñ ꝓpheta Decla/
ratio ſermonū tuoꝝ illuminat. ⁊
intellectū dat ꝑuulis. Et iteꝝ. Lu
cerna pedibus meis verbū tuum
Scdo debet hō conari vt volūta
tē dei ſuꝑ oīa diligat. nō ꝑ mo/
dū vtilis diligēti ſed ſub rōne ſū/
me boni imēſe ꝑfecti ꝓpter ſe tm̄
amabilis ⁊ deſiderabilis. ⁊ mediā
te iſto dei amore debet hō moueri
ad faciendū oꝑa ſua libera amo/
res vel odia reſpectu q̄rūcūqȝ crea
turaꝝ. Nullus eñ actus alicuius
volūtatis noſtre eſt vere virtuoſ⁹
et eterne vite meritori⁹ niſi aliquo
mō depēdeat a p̄dicto dei amore
vel habitu eiuſdē vt dictū fuit in q̄
dā alio ſermone. Quicūqȝ autem
virtut̄ act⁹ mediāte illo dei amo/
re libere elicit̄ a volūtate informa
t⁹ charitate ille deo eſt acceptus ⁊
eterne vite meritorius. etiā ſi ex ra
tionabili īpedimēto nullus ſeque
ret̄ exterior act⁹. Ita eñ piiſſim⁹
deus in interioribꝫ actibus ꝑfecti
onē volūtat̄ ⁊ nr̄m meritū poſu/
it: eo ꝙ illa in oīm poteſtate equa
liter exiſtūt. oēs eñ equalit̄ ama/
re poſſumus. oēs equaliter bonū
velle ⁊ malū odire. diuites ⁊ pau/
ꝑes. fortes ⁊ debiles etiā ſi pecūiā
eq̄liter dare nō poſſum⁹ aut opus
aliq̄d extrīſicū oꝑari. Tertō debꝫ
hō ad h̄ conari vt hō in memoria
ipius dñi dei ſui iugit̄ recordet̄. et
ipm freq̄nti⁹ cogitet cū īnūerabi/
libꝫ bñficiis eius q̄ ipe nobis exhi
buit creādo redimēdo et q̄tidie ex
hibet gubernādo et exhibiturus ē
ꝑpetue gl'ificādo. De hac aſſimila
tōne hois loq̄ns Aug⁹. in ſermōe
de ymagīe. d. His tribuſ aīe excel
lētibꝫ dignitatibus et potētiis in
uenit̄ in deū verti Uide vt q̄ȝtū a
nobis intelligit̄. tantū diligat̄. nec
duo illa ſufficiūt. niſi memoria ad
dat̄. vt de⁹ ſꝑ in mēte itelligēt̄ ma
neat. et pn̄s habeat̄. Et Hugo in
de domo cōſcīe edificanda. d. Sic
nō eſt momētū in q̄ nō vtamur di
pietate et miſ̄icordia. Sic digniſſi
mū ē vt n̄ trāſeat momētū q̄n eū
q̄ȝtuȝ nature fragilitas ꝑmittit in
noſtra memoria cuȝ ſuis benefi/
ciis hēam⁹. vt etiaȝ occaſiōe illoꝝ
eū a q̄ tāta bōa ſuſcepim⁹ toto cor
de ⁊ totis viſceribꝫ diligam⁹. Q
Ad hoc autez vt homo ſic deo ad
hereat. et ei illo mō ſm has tres
potētias aſſilet̄ valde neceſſaria ē
ſibi p̄io cuſtodia exteriorum ſen/
ſuū. cuȝ eñ ſenſibilia obiecta per
oſtia corporꝫ. hoc eſt per carnales
ſenſ⁹ in interiora animi penetrāt

tũc ipm a creatore auerſũ et ad exteriora eductum p varia deſideria ſpargũt et varijs deſiderijs in diuerſa rapiũt et diffundũt. Secũdo neceſſaria eſt ſibi fuga a cõcupiſcẽtijs ſuis. nõ tm̃ corpe et loco ſed ampli⁹ fugere opꝫ corde et affectu. Dicit em̃ Aug. xiij. ↄfeſ. corpus pondere ſuo moueri ad locũ ſuũ. ſubdit. Pond⁹ meum amor meus. eo feror q̃cũqꝫ feror. Uult q ſicut corpa mouent̃ ad illa loca ad que trahũt ea ſue q̃litateſ motiue grauitas ꝛ leuitas. ita anim⁹ hoīs p amorẽ ſuũ fert̃ in ipꝫ amatũ ei cõtinue adherẽdo. ꝺ ipo ſedule cogitãdo. et ſic amor ſeculi ꝛ terrenoꝝ mentẽ hoīs a deo vertit. et nihil debile q̃d de ſupnis cogitare pmittit. ſed totã mentis attentionẽ ad illa terrena q̃ diligit ꝺflectit. Tercio neceſſaria eſt mũdificatio cordis ab oībꝫ illicitꝭ affectõnibꝫ et vl̃r ab immũdicia malaꝝ vanaꝝ fatuarũ cogitationũ. in q̃bus ſcꝫ aduerſus ꝓximũ cogitant̃ amara. aut hui⁹ mente ptractant̃ immũda. aut q̃bus concipiunt̃ inutilia. ea ſcꝫ que nec ad ſalutẽ aut vtilitatẽ ſuã aut ꝓximoꝝ ptinent aut q̃ cũ corde q̃ntũcunqꝫ deliberata fuerint cũ neq̃unt p nos effectui mancipari. Nam ſine tali mũdificatõe nõ põt mens de occultis ꝛ diuĩs illuſtrari. ſꝫ mũdis cordibus hoc ꝓmitti᷑ Mat. v. cũ dici᷑. Beati mũdo corde qm̃ ꝛc. Et alibi dici᷑. Spũs ſ. diſcipline fugiet fictũ et aufert ſe a cogitatõibꝫ que ſunt ſine intellectu. Purificemuſ ḡ corda nr̃a ab hmõi immũdis illicitis inutilibꝫ et vanis. et portemus deũ in mente nr̃a p iugem meditatõem oĩpotentiſſime maieſtatis ſue. vt ſic hũiliemur ſibi. ꝛ ei in oĩbus obediam⁹ p iugẽ memoriã ſue infinite ſapiẽtie. qꝛ lucide intuetur om̃ia vt ex h̕ pudore concepto caueam⁹ mala agere. et ĩ claro diuino aſpectu et in ſue p̄ſentia maieſtatis p iugem ↄtẽplatõnem immẽſe bonitatꝭ ſue vt ex h̕ moueamur ad ipm ſedule ſup oĩa diligẽdũ. p iugẽ meditatõꝫ ſue rigoroſe iuſticie vt ex hoc deteſtemur peccata p̄terita et caueam⁹ futura. p iugem cõſideratõem infinite largitatis ſue et miſcõie ad erectionem ſpei nr̃e de gr̃a et beatitudĩe obtinenda. p iugẽ meditatõem ineffabilis bñficentie ſue erga nos vt ex hoc moueamur ad ſibi reddendũ p his gr̃aꝝ poſſibiles actiões. ad plenũ etem̃ nemo ſibi retribuere põt. imo q̃nto plus hõ deo tribuit tãto ei cõtinue ampli⁹ obliga᷑. qꝛ nõ retribuim⁹ ei niſi opa bona ad eius honorẽ faciẽdo. ſed et illa ſunt dei dona. et creſcentibꝫ doniſ creſcunt et rões donoꝝ ſm Greg. His itaqꝫ et alijs cõſilibꝫ portemus deũ hic in memoria nr̃a. ĩ intelligentia nr̃a. in nr̃a affectõe. ꝛ ĩ firmã nr̃am voluntatẽ et totã vitã nr̃am ſic cõformem⁹ aliq̃lit̃ ſue ſanctiſſime et rectiſſime volũtati. vt mereamur illuc puenire vbi iã non p ſpeculũ et in enigmate ſꝫ reuelata facie cõtemplabimur gloriam dñi. et claro intuitu videbim⁹ ineffabilẽ illaꝝ diuinaꝝ pſonaruꝫ pluralitatẽ. et diuine eſſentie ſimpliciſſimã vnitatẽ. quo nos toto corde tendere ꝛ felicit̃ puenire faciat ipa ſumma trinitas et indiuiſa vnitas Amen

Dñica prima poſt trinitatis
Sermo .lij.

Omo quidam erat diues. ⁊ induebat purpura et byſſo. ⁊c Lu.xvi. R Circa hanc pmã euãgelij ptẽ cõſiderãdũ ẽ q diues ille nõ memorat res illas iniuſte acq̃ſiuiſſe aut poſſediſſe. Ex q̃ patʒ ſm Gre. in omẽ. q̃uãta pena mulctand⁹ ſit q̃ aliena rapit cũ inferni dãnatõe pcutiat hic diues q̃ ppria nõ largit. propter qđ nemo ſe ſecurũ eſtimet dicẽdo apud ſe. Aliena nõ recipio ſʒ ꝯceſſis licenť vtor quia diues ille nõ ideo punit⁹ eſt q2 aliena abſtulit. ſed q2 iſ accept rebus malus vſus fuit. Et h' tripliciter. vt hic tangit. Prio ad veſtiũ exteriorẽ oſtentatiõnẽ ⁊ interiorẽ mollicię. primũ oſtendit ⁊ innuit p purpurã ⁊ mollicies p biſſũ q̃ ſm Bed. eſt genus lini cãdidiſſimi. Scdo ad guloſitatẽ ⁊ ſũptuoſam cibarioꝝ ꝑpatõem. qm̃ nõ raro ⁊ ex rõnabilib9 cauſis. vt propť honeſtatẽ hoſpitũ vel amicoꝝ ſed q̃tidie epulabať ſplẽdide. Tercõ abuſus ẽ diuitijs in male eas retinẽdo. q2 ſic nõ ſubuenit lazaro vt ſubdit. ſic nec alijs indigentib9. ex q̃ oĩno inexcuſabil' eſt. cũ ipi⁹ indigẽtia ipm latere nõ potuit. q2 iacebat ante ianuã eius et exiens ⁊ intrãs eũ viderat. vt ad cõpatiendũ eũ moueret nõ ſolũ pauptas: ſed ⁊ ipius magna infirmitas. ¶Diceret aliqs. ex dictis ſeqtur q pcioſitas et ornatus veſtiũ ſit pctm̃. Rñdʒ Gre. ſic. Si cultus ſubtiliũ pcioſaꝝq3 veſtiũ peccatũ nõ eſſet. nequaq3 ſermo dei tã vigilãter exprimeret q diues q̃ torquebatur apud inferos biſſo et purpura induebať. Nemo eñi veſtimẽta pcioſa. i. ſtatũ ꝓpriũ excedẽtia ſm ſan. Tho. niſi ad inanẽ gl'iam q̃rit: vt honoratior eſſe videať. Nec etiaʒ vult illis pcioſis veſtib9 indui vbi ab alijs nõ poſſit videri. Vide ſã. Tho. ij.ij.q.clxix. de modeſtia circa exteriorẽ ornatũ. Seqť in lra. Et erat qdam mendic⁹ noĩe lazarus In illo paupe tria ſunt notãda. Primũ grauis ĩfirmitas q2 nõ ſedit nec ſtetit ſʒ iacebat ad ianuã diuitis vlcerib9 plenus Secundũ eſt cruciat⁹ famiſ ⁊ magna egeſtas. q2 cupiebat ſaturari d micis que cadebãt de mẽſa diuitis. ⁊ nemo illi dabat Terciũ eſt patiẽtia in ſufferẽdo. p quã illa aduerſa ſibi vtilia fecit. et vite eťne meritoria. dicẽte Chryſ. ideo angeli ãminiſtrãtes tulerũt et locauerũt euʒ in ſinũ abrahe Quia licʒ deſpect⁹ iaceret nõ dſpauit nec blaſphemauit dicẽs. Hic diues in neqcia viuens gaudet et tribulatõeʒ nõ patitur. ego vero nec obtinere valeo neceſſariã eſcã. ſʒ patiẽter ſuſtinuit Beda. Audiam⁹ qd vťq3 paſſi ſũt in terra. audiamus qd vterq3 patiatur apud inferos. tẽpale pterijt. quod eternũ eſt ſeqť. vterq3 mortuus eſt. ſed illũ angeli ſuſceperũt iſtũ do pene. Dicť eñi in euãgelio Factũ eſt vt morereť lazar⁹ mendicus et portareť ab angelis in ſinũ abrahe. Sed de diuite dicť. Mortu⁹ eſt autẽ diues et ſepultus eſt i inferno Ecce vterq3 mortuus eſt. ſed illũ angeli ſuſceperũt ⁊ illũ magnitudo ĩfernaliũ penarum. S Et notandũ q euan-

gelii non vituꝑat omnē diuitem ſed illū qui diuitijs abutitᷣ mō ꝑdicto.nec laudat etiā oēm pauperem ſed iuſtū ⁊ patientē.qlis erat lazarus.Unde Ambro.Non oīs pauꝑtas ſancta.nec oēs diuitie criminoſe.ſed vt luxuria infamat diuitias.ſic pauꝑtatē cōmēdat ſanctitas[Sepult⁹ ē i inferno]Au. i de ꝯcor.euā.Sepultura i iferno eſt ꝓfunditas penaꝝ que ſuꝑbos ⁊ imiſericordes poſt hāc vitam vorat.Qñ ergo infirmitatis ⁊ egeſtatis magnitudo nos ꝑmit hūc lazarum cogitem⁹ et patienter ſuſtineamus.imo et letanter accipiamus mala i vita illa.vt ſicut lazarus ita et nos cōſolari mereamur in vita eterna.Sequitᷣ in lrā.[Eleuans autē diues ocl'os.ſ.cū eſſ; in tormentis vidit abrahā a longe ⁊ lazarū i ſinu ei⁹.⁊ ipē clamāſ dixit Pr̄ abrahā miſere mei ⁊ mitte lazarū vt intigat extremū digiti ſui in aqua vt refrigeret linguā meā. q; crucior in hac flāma.]Notāter dicitur eleuaſſe ocl'os.q; erat in ꝓfundo inferni.vbi in tormētis exiſtens leuauit oculos ad pauperē; ad quē ipos leuare noluit cū eſſet in delicijs.Hic primo cōſideranda eſt ſeueritas diuīe iuſtitie in retribuendo ſm Gre.quia diues ille q̄ vulnerato pauꝑi mēſe ſue mima dare noluit.in inferno poſit⁹ vſq; ad mima petenda venit.Nā guttā aque a lazaro petijt q̄ eidē; in hac vita micas panis negauit.

¶Secundo notādū eſt ꝙ in iferno exiſtentes aut in celo ſunt ſolū ſpūs nō habētes digitos linguas aut alia membra corꝑea.et quod hic dicitᷣ de digitis lazari et ligua diuitis eſt metaphorice dictū.Nā ꝑ digitū lazari dēm⁹ itelligere opera ſua bona q̄bus meruit vitam eternā.Et ꝑ extremū digiti intelliguntᷣ mīma oꝑa ipius bona.Et ꝑ guttā aque ipius refrigerātē intelligitᷣ miſericordia alleuiās miſeriā Et ꝑ linguā diuitis intelligūtᷣ peccata que ꝑ linguā cōmiſit.et ſic diues in tormētis petijt vt ex operibus boniſ lazari etiā minima ſibi oꝑa miſericordie daretᷣ.vt propterea ſibi mitigaretᷣ pena ſua quam patiebatᷣ ꝑ peccatis q̄ hic cōmiſit. ⁊ ſpēaliter ꝑ linguā ¶Sz diceres quare diues in igne poſitus mag̃ linguā refrigerari petijt cū ipum nō loquacitati vacantē dñs dixerit ſed cū elatōe et tenacia ⁊ ꝑ edacitatē peccaſſe.Rñdetᷣ ꝙ ideo ampli⁹ cruciabatᷣ in lingua.q; ipa ampli⁹ peccauit.ſ.loq̄citate ⁊ edacitate.vñ Petr⁹ rauēnas.Ligua magis vritᷣ q̄ paupi iſultauit ⁊ micas negauit.hec guſtat tormēta q̄ ꝑcioſos cibos et odorata pocula deguſtauit.ſm illud Sap.xi.Per q̄ quis peccat per hec et torquetᷣ.Et Gre.in omel.In cōuiuijs abūdare loquacitas ſolet.quare is q̄ hic male conuiuat⁹ dicitᷣ apud infernum grauius in lingua torq̄ri ꝑhibetur.ꝓterea nanq; male conuiuantibꝫ culpa famulatᷣ loquacitaſ loq̄citatēq; ludendi leuitaſ.Scribitᷣ ei.Sedit popul⁹ mādücare et bibere ⁊ ſurrexerūt ludere.⁊ priuſ q̄; ad ludendū moueatᷣ corpus ad iocos et ꝟba inania mouetᷣ ligua Propᷣ h ſm ſan.Tho.ij.ij.q.cxlviij.multiloquiū et ſcurrilitas ponūtᷣ filie gule.Conſeq̄nter.oſtēditᷣ quō abrabam clamorē diuitis nō

exaudiuit. Quia ſcribit ꝓuer .xxi. Qui obturat aures ſuas ad clamorē paupis clamabit ipē et nō exaudiet. Unde ſeqt. [Et dixit illi abraam. Fili recordare q2 rcepiſti bona in vita tua z lazar9 ſilr mala. nūc aūt hic conſolat tu vo cruciaris.] Chriſo. Recepiſti zc. q.d. Si qd boni feciſti in vita tua. vn̄ tibi premiū deberet totū recepiſti in hoc mūdo. epulās ditat9. oblectatus ſucceſſib9 pſpis. Hic aūt ſi qd mali cōmiſit ignis aduerſitatū purgauit cū paupꝑtate fame z extrēis oppſſus miſeriis fuit. z vterqz veſtꝝ huc nud9 acceſſit. hic qdem a peccatis ꝓpter hmōi conſolatōez ſortit eternā ꝓ modica tribulatiōe ꝓpter meritū patiētie. tu vo a iuſticia ꝓpter hmōi immitigabilē perfers penā ꝓ modica delectatōne. Momētaneū em̄ eſt qd delectat ſm Gre. et eternū qd cruciat. Et nota hic conſeqnt Gre. in omelia.

¶ [Et in his oīb9 inter nos et vos chaos magnū firmatū eſt.] Theop. Chaos magnū ſignificat diſtantiā iuſtoꝝ a pctōrib9. Nā ſicut affectus eoꝝ varii erant. ita et māſiōes nō modicū differūt. Ul ſm glo. Chaos magnū ē magna diſtantia meritoꝝ q firmata eſt rigore diuīe iuſticie [vt hi q volunt hic trāſmeare ad vos nō poſ. zc.] Chryſ. q.d. Uidere poſſum9 non aūt trāſire. et nos videm9 qd fugierimus. z vos videtis qd ꝑdideritis. z nr̄a gaudia cumulāt vr̄a tormenta. Un̄ ſctūs tho. di. vlti. qrti libri. q. ii. ar. ii. ſub argu. iii. dicit. q dānati an̄ die iudicii videbunt beatos in glia. nō hoc mō q videant qlis ſit eoꝝ glia. ſed ſolūmodo cognoſcēt eos in glia qdā ieſtimabili. et ex hoc turbabūt. tū propter inuidiā dolētes de felicitate btōꝝ. in dānat naqz maxie viget inuidia propter defectū charitat z ꝓpt amorē ſui. tū etiā ꝓpter h q ipi talē gliam amiſerūt. Un̄ Sapiētie. ii. de impiis dr. Uidentes turbabunt terrore horribili. Et h vult Chryſo. in auctē ſua. et qd ſequit in auctē. et vr̄a tormenta cumulant nr̄a gaudia. de h vide gregoriū in ome. circa ſeqntē textum.

Seqtur [Rogo g te pater vt mittas eū in domū pr̄is mei. habeo em̄ qnqz frēs vt teſtet illis ne z ipſi veniāt in locū hūc tormētorum] Gre. Hic cōſidera qnta ardenti diuiti ad ſuppliciū cumulātur. nā ad penā ſuā ei cognitio ſeruat z mēoria. cognoſcit em̄ lazaꝝ quē deſpexit. fratrūqz ſuoꝝ meminit qs reliquit. Et nota q Exo. ii. dicit. Ego ſū deus fortis zelotes viſitās iniqtates patrū in filios vſqz in terciam vel qrtā generatōnez. Quod Hiero. in ezechiel. et Aug. ſup ps De9 laudē m. zc. de filiis pctā patrū imitantib9 accipiēdū cenſent. z ideo pena illoꝝ ꝓpinquoꝝ quorū imitatōe alii peccāt z dānant merito auget ex imitatorib9 eoꝝ dānatis. ſicut Aug. dic. Ex pena arrii adhuc creſcit dū aliqs damnat q ꝑ ſuam prauā doctrinā corrupt9 eſt Unde et forte diues ille ſciēs fratres ſuos imitatōe ſui corruptos. timuit plus puniri ſi z ipi ſic pſeuerant. et exēplo ipi9 bona ſua i comeſatōib9 z veſte ſplendida exponerent nulla de eis opa miſicordie faciēdo. Petenti autem diuiti abraā ꝓtinus rn̄dit di. [Habeat

moyſen ꝛ ꝓphetas audiãt illos.]
Cryſ. Vocat hic Moyſen ꝛ ꝓphe
tas ſcripta moſaica ꝛ prophetica.
Grego. Sꝫ diues q̄ dei verba de/
ſpexerat hec audire nō poſſe ſuos
ſequaces exiſtiat. Vn̄ rn̄dit diues
[Nō pr̄. ſꝫ ſi q̄s ex mortuis ierit ad
eos penitētiā agēt.] Cui mox vera
ci ſentētia rn̄det [Si moyſen ꝛ ꝓ/
phetas nō audiūt. neqꝫ ſi quis ex
mortuis reſurrexerit credent ei.]
V Chryſ. Quāt vex ſit ꝙ q̄
nō auſcultant ſcripturas nec mor
tuis rediuiuis auſcultāt. oñderūt
iudei q̄ nūc q̄dē voluerūt occidere
lazarꝫ. nūc vero inuadebāt apl̄os.
cū tn̄ a mortuiſ nōnulli reſurrexiſ
ſent hora crucifixionis Sed ꝛ illō
cōſidera ꝙ q̄libet mortuus ſeruꝰ
eſt. q̄cūqꝫ ꝟo dicūt ſcripture dic dn̄s
Vn̄ ꝛ ſi reſurgat mortuꝰ ꝛ ſi celitꝰ
deſcēdat angelꝰ oībꝫ ſunt magis
digna fide ſcripture. Nā angelorꝫ
dn̄s atqꝫ viuorꝫ et mortuorꝫ eas i
ſtituit. Si āt ſciret hoc deꝰ ꝙ mor
tui reſurgētes ꝓdeſſent viuētibꝫ n̄
h̄ obmiſiſſet q̄ ꝓ vtilitate nr̄a q̄qꝫ
ſingula tractat. ſed ꝛ ſi crebro r̄ſur
gerēt mortui hō itexꝫ cōtēneret. ſꝫ
ꝛ diabolꝰ facile induceret ꝑuerſa
dogmata illō quoqꝫ ꝑ organa ſua
fingēs nō q̄dem ſuſcitās ꝟe defū
ctos ſed q̄buſdā fallacijs ſpectan
tiū fruſtrās ītuitū vel ingeminās
q̄ſdā mortē ſil'are Itē Symon de
caſſia i de doctrina xp̄iana. Mul
ti dū viuūt optāt quēpiā ex mor/
tuis reſurgere vt annūciet ſibi q̄d
boni q̄d mali poſt hāc vitā erit. et
q̄d aſſerūt ſe ad meliora cōuerti. ſi
ex mortuis iā notis audierint ꝟa
eſſe. q̄ ꝑ fidē ſctā eccleſia dogmati/
zauit. ſꝫ i reprobū ſenſū hmōi op
tantes dati ſūt vt magis velit ſe
meliora mutari ex vno reſurgenti
ex mortuis in fine ſeculi q̄ꝫ ex fide
vniuerſalis eccleſie q̄ credit oēs ex
mortuis i fine ſecl'i reſurrecturos
Quis aūt ex mortuis veniēs no/
uit diſſuadere peccata et hoīeſ ad
meliora cōuertere q̄ꝫ moſayca lex
q̄ꝫ ſcriptura ſcripturarꝫ. q̄ꝫ ipa ve/
ritas q̄ hūanis mentibꝫ interlucꝫ.
Quis ex mortuis aptior alteriꝰ ſe
culi bona vl' mala ꝑdicere ad pe/
nitētiā imitar̄ cautior q̄ꝫ chriſtꝰ q̄
vere infernū nouit ꝛ celū. ꝑ quem
facta ſunt oīa et ſecl'a. Habebant
illa tp̄a moyſen ꝛ ꝓph̄as. habent
illa tp̄a xp̄iana hos et xp̄m ꝛ apo
ſtolos. ſi iſtis ꝑuerſi nō credūt q̄/
mō credēt hoī ex mortis venienti
Si ergo q̄ reſurrexit ꝛ q̄ mltos ſu
ſcitauit. et apl'is q̄ in eiꝰ virtute de
fūctos a tumul' reuocarūt nō cre
dūt. neqꝫ ſi reſurgēt cētū milia Nā
ſi angeli oēs euāgelizarēt i mūdo
in linguis hūanis vera ꝑdicerēt. ſi
oēs mortui reuocarenr̄ ad vitā cū
ſciā. cū ptāte loq̄ndi. ſi oñderēt o/
culis hūanis bona ſupna et infer
ni tormenta. ſup hec oīa plꝰ ē xp̄s
qui ꝑ oibus adhibēda eſt fides
X Nota circa illa ꝙ inueniunr̄
mali et carnales hoīes q̄ amāt ſu
am ꝑuerſā vitā nec volūt ab ea ꝑ
ſcripture āmonitōez cōuerti. ꝛ i ex
cuſatōez friuolā ſue ꝑuerſitatis dī
cūt. Neſcimꝰ an ita ſit vt ſcribitur.
ſed ſi q̄s ex mortuis reſurrexerit ꝛ
nobis annūciet d̄ ſtatu futuro pꝰ
mortē an ita ſit vt ſcriptura loq̄r̄.
tūc ꝛ nos cōuerti vellemꝰ. Sꝫ q̄ꝫ
falſa et friuola ſit illa excuſatio. et
q̄ꝫ in reprobū ſenſū dati ſunt q̄ ita
dicūt aut cogitāt. facile ptꝫ ex dicꝭ

auctoritatib⁹ .ex qb⁊ et pͨcipue ex
auctoritate Chryſ. et alijs facile ꝑ
pendit̃ q̄ꝫ multipliciter tales pec/
cāt et errāt. Peccāt nāqꝫ pͥmo in
h̄ q̄ꝫ d̄ fide dubitāt. ſ. an ſit vita p⁹
hāc vitā in q̄ boni p̄mient̃ et ma/
li punient̃. qđ eſt articulus fidei. ⁊
explicite ponit̃ i euāgelio Math.
xxv. de ſentētia iudicis Venite bñ
dicti ⁊c. Et ite maledicti. imo de h̄
tota ſcriptura eſt plena. et ſic vo/
lunt reputari xp̄iani. et nec habēt
fidē in actu nec opa bōa. Secūdo
peccāt ex h̄ q̄ꝫ deo magnū cōtem/
ptū faciūt. q² vnū mortuū i credē
do ſibi p̄ferūt. an vt dicūt credere
vellēt de ſtatu alteri⁹ mūdi. ⁊ deo
credere nolūt q̇ nobis ī ſcripturis
locutus ē ꝑ legē et ꝓphetas. ⁊ tan
dē ꝓpͦo ore nobis ꝓpalauit euāge
licā veritatē. ꝓpt̃ qđ ſcripture om
nib⁊ ſunt certiores. Vñ Chryſoſ.
Quecūqꝫ dicūt ſcripture dic̄ dñs
⁊c. vt. ſ. Tercio ſi taleſ aliq̇d boni
faciūt nō eis ꝓficit ad vitā et̃naꝫ.
q² nō ex dei amore ſed timore pe
ne aut cupiditate ꝓprij cōmodi ta
lia faciūt. Nā q² mō nō cauēt pec
cata et agūt bona et tūc h̄ vellent
vt dicunt. q² niſi certificati cauere
vellēt penā. et cōcupiſcēdo gl̃iam
in ſuū propriū bonū illud referē/
do. Et ita hodie faciūt īdubie ſi a/
liq̇d boni de genere agūt q̄re non
eſt eis meritoriū ſed eſt pctm̄. ⁊ ē
fruitio creature. Quarto t̃les mē
tiunt̃ et ſeip̄os decipiūt cū cogitāt
aut dicūt ſe velle ꝯuerti a ſua ma/
la vita ad informatiōem alicuius
ex mortuis reſurgētis. qđ bñ pro
bat euāgeliū cū dicit. [Si moyſē
et ꝓphetas nō au. neqꝫ ⁊c.] Qđ et
ꝓbat Chryſ. ꝑ ſil̃e. q² lazar⁹ domi
ni ptāte a mortuis reſurrexit. ⁊ tñ
iudei ip̄i nō crediderūt. nec malaꝫ
vitā correxerūt. ſed et xp̄m reſuſci
tantē et lazaꝝ reſuſcitatū occidere
voluerūt. Sil̃r ml̃ti xp̄o reſurgē
te reſurrexerūt. et multis apparu
erūt. et tñ iudei poſt h̄ nō credide
rūt ſꝫ etiā apl̃os inuaſer̃t. Quinto
nō eſſꝫ vtile fidelib⁊ q̄ꝫ mortui cre
bro reſurgerēt et viuis apparerēt.
q̄re ſtulti talia ſtulte optāt. Nam
vt vult Chryſ. Si eſſꝫ fidelib⁊ ſa/
lutare haud dubiū dñs ita ordiaſ
ſet. q̇ ꝓ vtilitate nr̃a ſingula q̄qꝫ fe
cit et facit. imo eſſet g̃uiter nociuū
⁊ in multaꝝ deceptōem ⁊ ꝑiculꝫ
aīaꝝ. q² diabol⁹ illi rei ſe īmiſcerꝫ
⁊ in ſpecie alicui⁹ defuncti noti vt
p̄ris ⁊c. ſe facil̃ꝫ hoīb⁊ oñderet. ſic̄
ſe oñdit ſaul in ſpecie ſamuel̃. ⁊ eiſ
falſa de ſtatu futuri ſecl̃i īmo erro
nea ⁊ mala in morib⁊ ꝑſuaderet.
qđ eſſet oīm tēptationū g̃uiſſima
tēptatio. q² hoīes ꝓpter affectum
quē habēt ad ſuos charos et ꝓpt̃
ſpem de fidelitate charoꝝ in q̄rū
ꝑſonis diabol⁹ ſe oñderet facile
crederēt falſa q̄ diceret. et facerent
mala q̄ ſuaderet. et ſic fides in eis
ſubuerteret̃ et boni mores. Et iſu
ꝑ ſi ꝟe aliq̇ mortui reſurgerēt nō
facile eis credendū foret. Quis eī
certificaret hoīes illos de ſaluat̃
eſſe q̄ꝫ ſi ex dānatis eēnt. ita noſ vt
diabol⁹ ꝓpter eoꝝ inuidiā et obſti
natōem in malo decipe conarēt̃.

Dñica ſcđa poſt Trinitatis
Sermo liij

Homo qui
dā fecit cenā magnaꝫ
b Luc. xiiij. A. Cū

dñs inuitatus fuiſſʒ ꝑ quēdā pn/cipē phariſeoꝝ ꝛ ſanaſſʒ ydꝛopicū atqȝ docuiſſʒ nō diuites ſʒ paupes inuitādos eē ad mēſam. qdā ex di ſcūbētibꝫ dixit. Btūs q̄ mādūcat i regno dei. Cui dñs ꝑabolizādo re ſpōdet ꝙ i reḡ ſuo mādūcare pa/nē ꝛ eternā vitā ſuſcipe nemi vo/lenti accedere negabit. cū ad iſtiuſ regni annonā ex pte pſidentꝭ eſſet vocatio generalꝭ ſi ſolum dignare mur accedere inuitati. Et illud pſe tis euāgelij ꝑabola manifeſtat cū dr. [Hō qdā fecit cenā mag. ꝛc.] Hō ille ſm Cyrillū de⁹ pr̄ eſt ſm ꝙ imagines ad ſilitudinē ṽitatis figurāt. Quia vt ait Gre. Quotieſ de⁹ ꝑmitiuā ſuā virtutē vult oſtē dere. vrſus pard⁹ leo nūcupatur. qñ ṽo miſicordiam ſuā exp̄mere vult dr hō. Hic ergo cōditoꝛ oīm [fecit cenā] ſm Gre. ꝑparauit nob ſatietatē dulcedis eterne. et refecti onē future glie. Hoc aūt cōuiuiū cena appellat et nō prādiū ſm eū in ome. qꝛ poſt prādiū cena reſtat poſt cenā aliud conuiuiū nullū re ſtat. Et qꝛ dei cōuiuiū nobis ī ex/tremo ꝑpabit rectū fuit vt nō pn diū ſʒ cena noiaret. Sic ḡ ipe dñſ fecit nobis cenā i die ſuo i q̄ nō ē ſucceſſio poſtere comeſtiōis. i die inquā eṫno q̄ noctē nō habet. qꝛ il lius diei ſol xp̄s eſt q̄ nūq̄ȝ occidʒ. ꝓpter qd̄ de illo dic dicit ꝓpheta. Oꝛdinatiōe tua pſeuerat dies. Et ſicut poſt cenā reſtat reqes. ſic bti tūc imppetuū reqeſcent a laboꝛi/bus ſuis. ¶ Et hec ē magna cena. Primo ex magno factoꝛe ſeu pr̄e familias. qꝛ magnus dñs et ma/gna virt⁹ ei⁹. Et iteꝝ. Magn⁹ do min⁹ et laudabilꝭ nimis. Etiaȝ eſt magẽ ex appoſitōe magnoꝝ. ſ. eter noꝝ ꝛ ieffabiliū bonoꝝ vt nēo illo rū appħēderit pond⁹ nūeꝝ ꝛ men ſurā. Vñ Ber. Fercula celeſtꝭ con uiuij tā mag̃ ſūt ꝙ mēſurari ñ poſ ſunt. tā mlta ſꝭ ꝙ nūerari ñ poſ/ſunt. tā copioſa ſunt ꝙ finiri ñ poſ ſunt. Et nō ſunt illa intelligēda de epulꝭ mařialibꝫ ꝛ carnalibꝫ q̄bꝫ hec nr̄a indigentia ſuſtētat et ſupplet. ſʒ intelligēda ſūt de dulciſſima aīe refectōe q̄ ē ex his q̄ integrāt tota lē ꝛ pfectā aīe felicitatē. vt ſūt cla/ra viſio īfinite pulcritudis. diuie maieſtatis ī trinitate pſonaꝝ ꝛ ṽ/nitate eſſentie. pfecta dilectio ſeu fruitio īmēſe bonitatis dei. ſecuri/tas ꝺ illoꝝ ppetua tētiōe. gaudiū ineſtiabile ꝯſeqns p̄dictos actus. ſcʒ viſiōem fruitōeʒ et ſecuritateʒ. Et etiā gaudiū qd̄ habebit q̄libet de omnium ſctoꝝ glia. ꝛ clara vi/ſio xp̄i ſm hūanitatē ꝛ ṽgīſ marie ꝛ oīs pulcritudis ꝺcoꝛiſ ꝛ honoꝛiſ illoꝝ. ꝛ clara ꝛ diſticta viſio oīʒ ſā ctoꝝ ꝛ oīm bonoꝝ q̄ eis īſūt. Itē ibi erit plēa ꝛ pfecta pax ꝛ mutu⁹ amoꝛ oīm celi ciuiū adīuicē. Vñ ꝺ ſʒ Anſ. Sic oēſ īſilꝭ pfecte diligūt vt nō alit gaudeat vnuſqſqȝ ꝓ ſin gulꝭ alijs q̄ȝ ꝓ ſeipo. ꝛ ſic ī illa pfe/cta caritate inūerabiliū ſctōꝝ āge loꝝ et hoīm erit tāta mařia ꝛ gau dēdi occaſio vt p̄ter p̄dictū eēntia le gaudiū tātū vnuſqſqȝ gaudʒ q̄ȝ tū p̄t mēs ſua cape ꝺ accidētalibꝫ gaudijs ꝓ bonis ſinglo ꝝ ſctōꝛuʒ. Et vt ad vnū dicā. ibi vicʒ i eṫna fe licitate ē amotio oīs mali ꝛ colla/tio oīs boni. qꝛ ſm Anſ. i ꝺ ꝯcoꝛ/dia. Felicitas ſm oēʒ ꝯſēſū ē ſuffi/ciētia cōpetētiū cōmodoꝝ ſine om ni indigentia. Et ſm Boetiuȝ eſt

ſtat⁹ omniũ bonoꝝ aggregatõe ꝑ
fectus q̄ vir bonus mallet habere
q̄ȝ non habere. Et Aug⁹. de ciuita
te dei ca. vltimo. Quanta erit illa
felicitas vbi nullũ erit malũ nul/
lũ latebit bonuȝ. vacabũt dei lau
dibus qui erit omnia in omnib⁹.
ipe eñ oĩpotẽs de⁹ qui ſine fine vi
debit ſine faſtidio amabit ſine fa/
tigatiõe laudabit erit finis deſide
rioꝝ nroꝝ ĩ ſe q̄etãs rõnalẽ crea
turã ⁊ ei⁹ ſatiãs appetitũ. qđ non
põt facere aliq̃ creatura nec oẽs ſi
mul. dicẽte Auguſtino in libro cõ
feſſionũ. Dñe feciſti nos ad te ⁊ in
quietũ eſt coꝛ noſtꝝ donec q̄eſcat
in te. Et ꝓpha. ſatiaboꝛ cũ appue
rit glĩa tua. Hec itaq̧ dixi de ma/
gnitudine illi⁹ cene atq̧ celeſtis cõ
uiuij vt ipm arti⁹ deſiderem⁹. dili
gẽti⁹ ad ipȝ adipiſcẽdũ tendam⁹ ⁊
vt cauti⁹ caueam⁹ ſingl'a q̄ nos ab
B cõuiuio valẽt excludere. Qꝛ vt
dicit Aug⁹. ſup Johã. Tanta eſt
pulchꝛitudo diuine iuſticie tanta
eſt iocũditas lucis eterne atq̧ in
cõmutabilis veritatꝫ ſapiẽtie ⁊ bo
nitatis diuine vt ſi etiã nõ liceret ĩ
illa gloꝛia ampli⁹ manere q̄ȝ pro
vni⁹ diei moꝛa ꝓpter hoc inume
rabiles anni hui⁹ vite plene diui/
tiarũ et delitijs et circũfluẽtia bo
noꝝ tꝑaliũ recte meritoq̧ cõtem/
nerent. omnẽ nanq̧ ſermonẽ atq̧
oẽm hũane mentis ſenſuȝ excedit
decoꝛ pulcritudo glĩa et maieſtas
celeſtis regis. cui⁹ ꝯſpectũ ibi adi
piſcẽt oẽs q̄ hic ſe ei⁹ volũtati ob/
tẽperant. B Ad hanc cenam
pr̃familias [vocauit multos] qꝛ
pri⁹ in populo dei facta ẽ ĩuitatio
ad illã cenã ꝑ pr̃iarchas et ꝓphas
⁊ nũc in nouiſſimis diebꝫ facta eſt
ꝑ chriſtũ et apl'os vbiq̧ et ad om
nes. Et vt dicit Gre. Multi ſꝫ vo
cati ſed pauci veniunt. qꝛ nõnunq̄ȝ
ipi q̄ ꝑ fidem ſubiecti ſũt et no ei⁹
cõuiuio male viuẽdo ꝯtradicunt.
[Et miſit ſeruũ ſuũ hoꝛa cene dice
re inuitatis vt venirẽt qꝛ ꝑata ſũt
oĩa] Per ſeruũ ad inuitãdũ miſſũ
ſm Gre. intelligere debem⁹ quẽli
bet p̄dicatoꝛẽ q̄ tũc hoĩes ad cenã
dñi vocat qñ aliq̄d ad eoꝝ edifica
tõem loquit. qñ eos ad cõtẽptum
ſecl'i ãmonet. et ad amoꝛẽ celeſtiuȝ
erigit. qñ eos ad pniam pctõꝝ in/
ducit [Hoꝛa cene] ſm Greg. eſt fi
nis mũdi vel vltima ei⁹ etas in q̄
nos ſum⁹ In p̄oꝛibꝫ etatibꝫ hoĩes
inuitabant. qꝛ oẽs q̄ntũcũq̧ iuſti
cũ moꝛiebant ad limbũ mittebãt
nũc aũt ẽ hoꝛa cene ĩ q̄ inuitamur
⁊ recipimur ad cenaȝ. eo ꝙ oĩa ad
ipam neceſſaria ſũt ꝑata. De⁹ nã/
q̧ pater ꝑauit nobis in xp̃o pctõ/
rũ amotõem. grĩe collatõem. ſacra
mentoꝝ efficaciã. ſctõꝝ ꝑticipatõ
nẽ. regni celeſtis aptõeȝ. Et vniuer
ſaliter bona mũdo ꝑ illũ collata.
Declara ſingula mẽbra quõ tota
creatura nõ poſſet deo ſatiſfacere
ꝑ moꝛtali culpa. ſed xp̃s ꝑ nobis
ſatiſfecit. Declara quõ merita xp̃i
applicãt nobis talibꝫ bonis. Oĩa
ergo decentia hãc cenã ꝑata ſt. vt
nõ ſit aliq̄d niſi inuitatos ad hãc
cenã feſtinare. Sed de⁹ iuenit ho
mines ad illã impatos. ꝓpt qđ
ſubdit [Et cepert ſe oẽs excuſare]
Plus ei hoĩes terrena diligũt q̄ȝ
ſpũalia. pl⁹ amãt tꝑalia q̄ȝ eterna
pl⁹ p̄ſentia q̄ȝ futura. ⁊ ſic ad cenã
celeſtẽ venire recuſant. cũ ĩ iſtis ĩfi
mis rebus delectati ꝑ ſuã mala o/
pera ſe retrahũt a futura glĩa. Et

dicit Greg. Offert de⁹ qd̄ rogari debuit ⁊c̄. vide i ome. [Prim⁹ ait villā emi ⁊ neceſſe habeo exire ⁊ videre ⁊c̄.] Scd̄z Aug. in de v̄bis domini. p emptōez ville ſupbia deſignat̄ ppt̄ appetitōem dn̄andi ſup illos q̄ habitāt in villa. Tal' appetitus dn̄andi ex ſupbia pcedit. dicēte Aug. xix. de ciui. dei. Loc⁹ ſupioꝛ ſine q̄ popul⁹ regi nō p̄t et ſi aministret̄ vt decet tn̄ indecēter appetit̄. qꝛ p̄ſūptio eſt appetere p̄ſidētiā rōe celſitudīs ḡdus et rōne honoꝛis et reuerentiaꝝ. E Et nota ꝙ btūs Gre. xxiij. moꝛa. aſſigt̄ q̄ttuoꝛ ſpecies ſupbie. Prima ē cū aliq̄s bonū qd̄ ſibi ieſt a ſeip̄o habere ſe eſtimat. Scd̄a ſi illd̄ bonū credit ſibi d̄ ſup datū p ſuis tamē meritꝪ recepiſſe ſe putat. Tercia cū iactat ſe habere bonū qd̄ nō habꝫ. Quartū cū deſpectis ceterꝪ ſingulariter haberi vl' videri vult quod habꝫ. Nā vt dicit ſan. Tho. ij. ij. q. clxij. ſupbia īpoꝛtat īmoderatum appetitū excellētie. ſ. q̄ nō ē ꝑm rectā rōem q̄ hō amat ⁊ d̄ſiderat excellentiā ppam ſup̄ ſuū moduꝫ et ꝯtra dei oꝛdinatōeꝫ. Cū igit̄ q̄s attribuit ſibi mai⁹ bonū q̄ꝫ habeat. vel attribuit bonū qd̄ nō hꝫ ꝯn̄s eſt ꝙ ei⁹ appetit⁹ tēdit i excellētiā ppꝛiā vltra modū ſibi cōpetenteꝫ ⁊ ſic eſt tercia ſp̄ēs ſupbie. ⁊ etiā eſt ſp̄ēs mēdacij q̄ ad ext̄ioꝛē actū. ſed q̄ ad interioꝛē coꝛdis arrogātiā eſt ſupbie ſp̄ēs. Ad illā terciā ſp̄eꝫ reducit̄ ꝙ aliq̄s excuſat ſe de peccato qd̄ habꝫ. Quia vt dic̄ Aug. xiiij. de ciui. dei. hoc ptinet ad ſupbiā. p eā em̄ hō ſibi attribuit bonū innocētie qd̄ nō habꝫ. Itē excellenti⁹ ē ꝙ aliq̄d bonuꝫ inſit alicui a ſeip̄o q̄ꝫ qd̄ inſit ei ab alio. et iō cū aliq̄s eſtimat bonū qd̄ habꝫ ab alio ac ſi haberet a ſeip̄o fert̄ p ꝯſeq̄ns appetitus eius in ppam excellentiā ſupra ſuū modū. Et qꝛ dupliciter aliq̄s eſt cā ſui boni aut efficienter aut meritoꝛie Et ſup h̄ ſumūt̄ due prime ſp̄ēs ſupbie. ſ. cū q̄s a ſemet ip̄o habere eſtimat qd̄ a deo habꝫ vel cū ppꝛijs meritis ſibi datū de ſup eſtimat. q̄ etiā ad ingtitudinē ptinent. cū nō recognoſcat tale bn̄ficiū ſibi impenſū. Itē cū aliq̄s ali qd̄ bonū excellenti⁹ poſſidet ceteris. et ex h̄ alijs deſpectis ſe p̄fert in coꝛde ⁊ p̄ferri deſiderat. ⁊ q̄ſi ſolus videri. inde ſumit̄ q̄rta ſpecieſ ſupbie. Et ad illā q̄rtā ſp̄ēm reducit̄ ꝙ aliq̄s p̄ſūptuoſe tēdit ad cō ſeq̄ndū illud qd̄ ſup̄ ſeip̄m ē et ſupra ſuā dignitatē. qꝛ ex h̄ vult alijſ p̄ferri. Ois aūt ſupbia volūtaria ⁊ cui volūtate cōſentit̄ ē peccatuꝫ moꝛtale. vt dic̄ ſctūs Tho. vbi ſ. ⁊ ſctūs Gre. vbi. ſ. dicit ꝙ euidentiſſimū reprobóꝝ ſignū ē ſupbia. q̄re om̄es iſti ſepabūt̄ a celeſti cena ⁊c̄. D [Alter dixit. Iuga boum q̄nqꝫ emi] Per hūc intelligūt̄ auari. Auar⁹ em̄ nihil aliō intelligit appetendū niſi poſſeſſiōeſ ⁊ tales exterioꝛes diuitias q̄s ſentit p q̄nqꝫ ſenſus q̄ p quinqꝫ iuga boum intelligunt̄ vel ſignāt̄. Qꝛ ſicut duo boues i vno iugo combinant̄. ita duo inſtrumēta ad quēlibet ſenſum cōiūgunt̄. ad guſtāduꝫ linguā et palatū habem⁹. tact⁹ p totū coꝛpus diffundit̄. vl' due manus ſūt tāq̄ꝫ p̄ncipalia oꝛgana ei⁹ In alijs tribꝫ ſenſibꝫ manifeſtū ē. Et ſicut boues terrā v̄tunt ſic auari in terrenis laboꝛant vt diuites

ſtāt. Et nota q̄ ſm Tho. ſcđa ſcđe q. cxviij. Auaricia eſt q̄dā imoderātia affectionū circa diuitias. vt cū q̄s nimis amat aut deſiderat diuitias. aut nimis delectat̄ in habēdo ⁊ poſſidēdo. ⁊ ſi amor ille tātū creſcat q̄ p̄ferat̄ charitati. vt ſi q̄s ꝓpter amorē diuitiaꝝ nō timeat facere cōtra amorē dei ⁊ ꝓximi ſic auaricia eſt pctm̄ mortale. Si autē īordiatō amor᷑ infra h̄ ꝯſiſtat. vt ſ. hō q̄uis ſupflue diuitias amat nō tn̄ p̄fert eaꝝ amorē amori diuino vt. ſ. ꝓpter diuitias nō velit aliq̄d facere ꝯ deū ⁊ ꝓxi͞z. ſic auaricia eſt pctm̄ veniale ¶ Nota etiā q̄ p q̄nq꜒ iuga boū ſm Grego. intelligunt̄ q̄nq꜒ ſenſus corꝑis p q̄s ſenſus intelligunt̄ curioſitas vt dicit. q꜒ ſicut ſenſus interna cōprehēdere neſciūt. ſed ſola exteriora cognoſcūt. ſic curioſus conat̄ alienā vitā vel alienā operationē diſcutere cum ſuā ꝓpriā ignoret. Et ſubdit Grauie curioſitatis eſt viciū. q꜒ ſic mentē hoīs ad exteriora ducit vt aliēa opa faciat ⁊ ſe neſciat. animuſq꜒ curioſi q̄to prit⁹ fuerit alieni meriti. tāto fiat ignar⁹ ſui. Et h̄ eſt p̄mū malū qđ ſeq̄tur ex vicio curioſitatis. ſ. q̄ hō ig̃rat ꝓprios ſuos defectus. ⁊ p cōſeq̄ns nō curat emēdare eos. Scđo cū hō intēdit ad alienā vitā. tūc cōtigit eū aliq̄n experiri aliq̄s defect⁹ alterius ⁊ ex h̄ aliū cōtēnere ⁊ ſe ſibi ī corde p̄ferre qđ eſt ſcđm malū. Aut tercō cōtingit ip̄m mala que in alio cognoſcit et q̄ occulta erāt alijs publicare in detrimētū honor᷑ ⁊ fame alterius ⁊ hoc eſt terciū malū. Quarto cōtingit ip̄m bona que in alterius vita cognoſcit aut ea q̄ pn̄t bn̄ fieri iudicare friuole ⁊ īterp̄tari in ꝑtē peiorē credendo apud ſe q̄ ſint mala q̄ ſūt bona aut dubia. aut credēdo ea eſſe facta mala intētione q̄ fiūt bona. vbi intētio lat꜒ nec ex ſignis ſufficient̄ haberi pōt Et t'le iudiciū eſt q̄rtū malū qđ ex curioſitate p̄dicta fit. ⁊ ſic m'ta alia ex ea mala ſeq̄ pn̄t q̄re diligent̄ cauenda eſt.

¶ Eſt tn̄ cōſiderādum ſm Tho. ſcđa ſcđe. q. clxvij. Q̄ ꝑquirere actuſ ⁊ facta alioꝝ bono animo vel ad vtilitatē ꝓpriā vt. ſ. hō ex bonis opib꜒ ꝓximi ꝓuocet̄ ad meliuſ v'l etiā ad vtilitatē illius. ſ. vt corrigat̄ ſi q̄d ab eo agit̄ vicioſe ſm regulā charitat᷑ ⁊ debitū officij laudabile eſt. ſm illud ad Heb. x. Cōſiderate vos inuicē in ꝓuocationē charitatiſ ⁊ bonoꝝ opm. Et de q̄libet p̄lato d꜒ illud Hiere. Cōſtitui te in populo meo ꝓcuratorē robuſtū ⁊ ſciēs ꝓbabiles vias eoꝝ. Sꝫ q̄ aliq̄s intēdit ad vicia ꝓximoꝝ ad deſpiciēdū vel detrahēdū v'l ſaltē inq̄rēdū inutilit̄ eſt vicioſū [Alius dixit Vxorē duxi ⁊ iō nō poſſū venire] Per hūc ſignātur luxurioſi. Vxor eni͞ eſt carnal' voluptas vel cōcupiſcētia. Et talis dicat. nō poſſū venire. p h̄ ſignificās difficultatē veniēdi ⁊ nō īpoſſibilitatē. q꜒ voluptas fortiſſime ligat animū hominis ⁊ dep̄mit ad īferiora nec ſinit ip̄m leuari ad ſupna ⁊ ſpūalia per q̄ diſponi deberet ad ꝑcipiendū cenā iſtā. Sequit̄ in euāgelio. [Et reuerſ⁹ ſeru⁹ nūciauit hec dño ſuo] Ambro. Inuitat paupes debiles et cecos vt oñdat̄ q̄ nullū debilitas corꝑis excludat a regno. rariuſq꜒ delinq̄t cui deſit illecebra peccādi. vel q̄ infirmitas pctōꝝ per

miſericordiā dei remittatꝰ. ¶ Nota deus p̄mo vocauit populū dei ꝑ p̄triarchas ⁊ ꝓphetas ⁊ poſtea per xp̄m ⁊c̄. Et qꝛ tūc pꝛīcipibꝫ iudeorum ſacerdotibꝫ pariter ⁊ maioꝛibꝫ illiꝰ populi dimiſſis ſupple in peccatꝭ eoꝝ paupes ſimplices ⁊ publicani illius populi ſūt ad fidē recepti. ita ſepe fit inter fideles ꝙ diuites. potētes ⁊c̄ cū eis arriſerit pꝛoſpera foꝛtūa tūc ꝑ delectatōnē ꝫ in p̄ntibꝫ rebus tenētꝰ in pctis ſuis in quibꝫ īpediunꝰ ab adeptōe huius cene. Paupes vero ⁊ deſpecti aut infirmi ⁊ aduerſam hn̄tes foꝛtunā ſepe citiuſ audiūt vocē dn̄i ⁊ reuerſi ad coꝛ cōuertunꝰ ad dn̄ꝫ. vn̄ Grego. vt ſup. [Et ait ſeruus. ⁊c̄. Adhuc locus eſt ⁊c̄.] Nō ſoluꝫ de iudeis. ſꝫ etiā de gentibꝫ multi ſūt vocati. pauci vero electi. ſ. ad fidē ⁊ gloꝛiā [Exi in vicos et plateas ⁊c̄.] .i. extra iudeā ad gētilē populū ſic fecerūt apoſtoli diſcurrētes ꝑ vniuerſas oꝛbis ꝑtes. Nota ſm̄ Grego. ꝙ in hac tercia inuitatōne aliq̄ vocanꝰ ⁊ venire cōtēnūt. ⁊ ſunt q̄ donū intellectꝰ receperūt. ⁊ eūdē intellectū opibꝫ nō ſequūꝰ. Aliȷ̄ vocanꝰ ⁊ veniunt q̄ receptā intellectꝰ grām opando ꝑficiūt. Terciȷ̄ ſic vocāꝰ vt etiā cōpellāꝰ. vt q̄ bōa faciēda intelligūt ſed hec faciēdo deſiſtūt. Videt q̄ agere debēt ſꝫ h̄ ex deſiderio nō ſequunꝰ. hos dn̄s ſepe ꝑ aduerſitates q̄bus ipſos flagellat itrare cōpellit. Sepe em̄ vt iteꝝ ait Gre. nōnulli ad tꝑalē grāꝫ ꝑficere volētes aut lōga egritudīe tabeſcūt aut afflicti iniuriȷ̄s cōcidūt. aut ꝑcuſſi q̄uibꝰ dānis affligunꝰ. et ī mūdi doloꝛe vidēt quia nihil cōfidere de eiꝰ voluptate debuerūt. ſeqꝫ ipſos in ſuis deſideriȷ̄s rep̄hēdentes ad deū coꝛda cōuertūt Gre. Hos itaqꝫ eligit dn̄s q̄s deſpicit mūdus. qꝛ plerūqꝫ ipſa deſpectio reuocat ad ſemetip̄m. ⁊ tāto celeriꝰ vocē dei aliq̄ audiūt q̄nto in h̄ mūdo nō habent vbi delectenꝰ. Propter qḋ ſcriptū ē in pſ. Imple facies eoꝝ ignōminia et q̄rēt nomē tuū dn̄e. Et iteꝝ. Multiplicate ſunt īfirmitates eoꝝ: poſtea accelerauerūt. Gre. Iſte q̄ p̄reꝫ reliq̄t ⁊ p̄ris ſubſtantiā ꝓdige expēdit poſtq̄ꝫ eſurire cepit ī ſe reuerſꝰ dixit. Quāti mercēnariȷ̄ in domo p̄ris mei abūdāt panibꝰ. hic ſi nō eſuriſſet ī ſeip̄m mīme rediȷ̄ſſꝫ. qꝛ poſtq̄ꝫ terrenis rebꝰ indiguit tūc cogitare cepit q̄d de ſpiritalibus amiſit. Amb. Bene mittit ad plateas vt de latioꝛibꝰ viciȷ̄s ad āguſtā veniāt viā q̄ ducit ad vitā. Via em̄ vicioꝝ lata ē ⁊ ducit ad ꝑditionē. et via v̄tutū āguſta ē q̄ ducꝰ ad vitā. ſꝫ qḋ dicꝰ ſaluatoꝛ Mat. vij.

De eadem dn̄ica
Sermo liiij.

Omo quidā fecit cenā magnam. Lu. xiiij. F Hō ille deꝰ eſt. Et cena magna ē refectio vite eterne Lu. xxij. Ego diſpono vobis ſic̄ diſpoſuit mihi p̄r meꝰ reg. vt edatꝭ ⁊ bibatꝭ ſuꝑ mēſaꝫ meā ī regn̄ meo. Nec illa refectio ītelligēda ē coꝛpalꝛ. coꝛpꝰ eni tūc n̄ īdigebit cibo. ſꝫ ītelligēda ē ſpūalꝛ. qꝛ erit clara viſio dei ⁊ ꝑfecta fruitio. [Et vocauit mltos. ⁊ miſit ſuū ſeruum] .i. xp̄m q̄ naturaliter p̄ri eq̄lis exiſtēs exinaniuit ſeip̄ꝫ foꝛmā ſui accipiēs. cuiꝰ miſſio ē icarnatō

Dñica tercia poſt trini.

Uel [miſit ſeruũ ſuũ] .i. pdicato
rũ multitudinē [hora cene] .i. tēpe
grē [dicere inuitatis vt venirēt: q2
pata ſunt oīa] Ante xpī aduentũ
nullus recipiebat ad cenā illā. nul
lus em̄ pmittebat ad celũ. q2 non
dũ erāt oīa pata ſed p xpm̄ om̄ia
pata ſunt. q2 dimiſſio pctoꝝ. aptō
regni celeſtiſ zc. Sicut aũt chriſtꝰ
miſſus fuit a patre vt venire face
ret vocatos ad cenā. ita ipē ſuos
ſuos aplos miſit. z mittit pdicato
res zc. [At illi ceperũt oēs ſe ſil' ex
cuſare] Dicit Gre. Cũ potēs pau
pem aliquē ad mēſam vocat pau
per veſtē mutat et venire feſtinat.
z nos ad dei inuitamur cōuiuiũ et
nos excuſamꝰ. Sed fortaſſis cor
da nr̄a occultis ſibi cogitatōībꝰs
dicunt. Nolumꝰ nos excuſare ad
illud em̄ ſupne refectōis cōuiuiũ
ac vocari et puenire gratulamur.
Et ſubdit Gre. Loqntes t'ia men
tes veſtre veꝝ dicũt ſi nō plꝰ terre
na qȝ celeſtia diligũt. ſi nō amplꝰ
reb3 carnalib3 qȝ ſpũalib3 occupā
tur. Uñ hec quoqȝ ipa excuſatiua
cauſa ſubiũgit cum ſubīfert [Pri
mus ait ſic. [Uillam emi et neceſ
ſe habeo exire z videre illā. Rogo
te ha. me excu.] Aug. In illa villa
empta dñatio ſigt. Qui em̄ hab3
villā regioni et incolis dñat. [z ne
ceſſe habeo] ex neceſſitate aſſũpta
nō coacta [exire] Per iſtā dñatō
nē ſepe exit hō a ſeipo. et relicto p
prio regimīe et dñatōne ſuiȷ pius
ambit alioꝝ regimē [Rogo te ha
be me excu.] Rogatio videt eē ſi
gnũ hũilitatis. Sciũt em̄ ſupbi q
nũqȝ exaltat niſi hũilitas. Qz di
cit Ecci. x. Odibil' eſt corā deo z ho
minib3 ſupbia. Hũilitatem ergo
quā corde nō habēt oſtendũt ver
bis et geſtis. de qbus dz Eccli. xix.
Eſt q neqter ſe hũiliat et interio
ra eiꝰ plena ſunt dolo. [Et alter.]
ſcȝ auarus [dixit. Iuga boũ qnqȝ
emi] Bos ſenſum hũanũ et affe
ctũ ſignat. Bos em̄ nō portat ſed
trahit. pigꝝ etiā aīal ē. z recalcitrat
ſtimulo. Ita ſenſus piger ē ad bo
nũ. et cũ ad bonũ ſtimulat recal
citrat. ſenſus em̄ nr̄i verſant circa
terrena ſicut boueſ circa terrā quā
verſant. Dicũt aũt qnqȝ eſſe iuga
boum. Iugũ em̄ eſt ex duob3 bo
bus. ſic qlibet ſenſus vtit duobus
organis. Iſtos ſenſus dz auarus
emere. q2 bona iſtis ſenſib3 pcepta
cũ ipius nō ſunt ea cũ deſiderio ſi
bi vēdicat aut emit. q2 magnis pi
culis et laborib3 duris acqrit hec
tpalia z cũ dāno regni celeſtis. [Et
eo pbare illa] Tũc auarꝰ pbat iu
ga boum qñ expit qd poſſint tem
poralia q ſenſu deſiderāt. Probat
aũt vſurariꝰ qd poſſit pecunia in
lucro. pbat cupidꝰ qd poſſint poſ
ſeſſiones in fructu [Alius
dixit] .ſ. luxurioſus [vxorē duxi]
Iſta vt dicit Aug. eſt voluptaſ car
nis q multos ipedit. Quā volup
tatē honorabiliori noīe vocat cō
iugiũ. Uñ Gre. Licet cōiugiũ bo
nũ ſit. et ad ppagandũ ſobolē ī di
uina puidentia iſtitutũ. nōnlli tñ
nō p h pcreatōem plis ſed deſide
riũ expetũt voluptatis [et iō non
poſſum venire.] Ecce vinculũ huiꝰ
viciȷ qd ten3 ligatā aīa3 q ad deũ
nō pōt accedere. q2 vt dicit Baſili
us. Intellectꝰ hũanꝰ vergens ad
immũdiciā et illecebras ē debilis
ad agēda diuia. Et Aug. viij. cfeſ.
Ex volũtate pūerſa facta ē libido.

vdū libidini ſeruiť facta eſt ꝯſue/
tudo.et ſi cōſuetudi nō reſiſtiť fa/
cta eſt neceſſitas .Et ille nō rogat
ſe hr̄e excuſatū .q2 hoīes taliť di/
ſpoſiti freq̄nter erubeſcūt etiā ro/
gare deū.Vel q̄ſi cōtēpſit irā iui/
tantis. Impi⁹ em̄ cū in ꝓfunduꝫ
venerit vicioꝝ cōtēnit .[Et reuer/
ſus ſeruus nūciauit hec dn̄o ſuo]
Predicatores dicūť reuerti qn̄ ꝑ
exťiores circa verbū dei occupati/
ones in aliq̄bꝫ ꝓficiūt .ꝛ de h̄ deo
gr̄ãꝝ actōes reddūt. vł cū obſtacu
lū inueniūt et deo renūciāt. q2 eiuſ
auxiliū et conſiliū implorādo re/
deūt etiā ad ſeipos de ſeipis cogi
tādo.[Tūc iratus pr̄familias].ſ.
deus cui⁹ familia ſunt oēs ange/
li ꝛ fideles electi. Juſte aūt domi/
nus iraſciť de negligētijs hoim.
ꝙ ꝑatā eis vite eterne cenā ꝑuipē
dunt .ꝛ vilibꝫ cibis. ſ.rebꝫ et dele/
ctatōnibꝫ p̄ſentis ſecłi mentē im/
plēt [Dixit ſeruo ſuo.Exi cito in
plateas et vicos ciui.] Dicūť p̄di/
catores exire ab intimis ꝯtēplati
onis ad exteriorē verbi dei nūcia/
tōem. Ciuitaſ ad quā exeūt mūd⁹
eſt.cui⁹ platea eſt via lata ꝛ ſpacio
ſa ducēs ad mortē. Per quaꝫ viā
ſm Aug. vaganť oēs q̄ putāt lici/
tū q̄dq̄d eſt libitū [Pauꝑes] qui
habēt defectū ſubſtātie [debiles]
q̄ habēt ꝟtutis ꝛ vigoris defectū
[cecos] qui nulli⁹ ingenij lumen
habent [introduc huc] De plateiſ
em̄.i.de mūdi ꝓſꝑitate oēs iſti in/
troducunť ꝑ pn̄iam. Per [vicos]
em̄ aduerſitas mūdi intelligiť q̄ſi
arta via. De his vicis introducūť
bona tꝑalia ꝓpter deū reſpuētes.
ꝛ debiles ſtatū dignitatis ꝛ potē/
tie nō habētes.i.ad Chorꝫ.i. Infir
ma mūdi elegit de⁹. [Ceci vero et
claudi] ſunt q̄ ſcādalizantē oculū
vel pedē a ſe abijciūt.intētōcꝫ vicꝫ
vel affectū mūdi.[Et ait fu⁹ dn̄o.
Factū ē vt impaſti.] Vere ita fit
vt dn̄s impauit.q2 in regnū eter/
ne btitudīs ꝑ magna ꝑte itrodu
cūť q̄ aut carēt tꝑalibꝫ .aut hn̄tes
ea cōtemnūt.[Exi i vias ꝛ ſepes]
In vijs habitāt q̄ multa aduerſi
tate cōpellūť nō figere animum i
mūdo ſꝫ eo q̄ſi via ꝑegrinationis
vti [In ſepibꝫ] habitāt q̄s mūd⁹
deſpiciēs extra ſe abijcit.[Et com
pelle itrare] Cōpellūt nos ad ce/
nā itrare timor inferni ꝛ aduerſi/
tas tꝑaliū. Gre. Quos de⁹ elegit
hos mūdus dſpicit q2 plerūcꝫ de
ſpectio reuocat hoīem ad ſeipm.ꝛ
tāto celeri⁹ aliq̄ vocē audiunt dei
q̄to i h̄ mūdo nō habēt vn̄ dele/
cteť. Et Gre. alibi dicit. Mala q̄
nos h̄ p̄mūt ad deū citi⁹ ire com
pellūt [vt impleať dom⁹ mea. Di
co aūt vob ꝙ nēo viroꝝ illoꝝ qui
vocati ſūt] ꝛ neglexeřt venire [gu
ſtabunt cenā meā]

Dn̄ica tercia poſt trini.
Sermo lv

Erāt appro
e pinq̄ntes ad ieſū publica
ni ꝛc. Luc.xv. H Et
vt dic Gre. nō ſolū ad colloq̄ndū
ſꝫ etiā ad ꝯueſcēdū admiſſi et rece
pti ſunt .ꝛ h̄ fecit benignitas ꝛ mā
ſuetudo ſalua toris nr̄i. Et io dicit
Ber. ſuꝑ cañ. Propť māſuetudi/
nē q̄ i te ē dn̄e ieſu currim⁹ p⁹ te.
audiētes ꝙ nō ſpreuiſti pctōres. n̄
horruiſti cōfitentē latronē. nō la/
chrymātē peccatricē. nō chananeā
ſupplicātē. nō dep̄hēſā i adulterio

nō ſupplicantē publicanū .n̄ negātē diſcipulū. nō pſecutorē diſcipu/lū. nō ipos crucifixores ꝛc. Tales ei ꝓponūt ſibi in aīo plerūq₃ ipoſ q̄s corrigūt. ꝛ meliores ſe eſtimāt eis q̄s iudicāt. ꝙ vic₃ agentes ꝑ diſciplinā ſubditos vel alios q̄s corrigunt. ꝛ ꝑ hūilitatē cuſtodiunt ſe metipos. ¶Occaſiōe feſtiuitatis bti Johis baptiſte quā hodierna die agim⁹ q̄rit͛ hic. q̄re dn̄s ꝯuerſatus fuit cū hoīb₃ ī ciuitatib₃ ꝛ villis. et comederit et biberit ac veſtitus fuerit ſicut alij hoīes cōit͛. cu₃ tn̄ ei⁹ p̄curſor b. iohes morat⁹ fuit in deſerto. et ibi duriſſima₃ duxerat vitā. cum tn̄ xp̄s ſublimiorꝫ vite eſſe debuit q̄₃ ſu⁹ p̄curſor. Notandū ꝙ b. iohes bap. fuit ī vtero ſctificatus. vn̄ Lu. j. dr̄ d̄ eo. Spū ſctō replebit͛ adhuc ex vt͛o matris ſue. ſic̄ ei ceterꝫ ƀm legē cōe₃ ī baptiſmo. ſic ſibi ex ſpēali p̄uilegio ī vtero m̄ris dimiſſu₃ fuit origīale ꝛ infuſa fuit ſibi charitas ꝛ copioſior q̄₃ ceterꝫ. q₂ tāta ꝙ ea mediante ꝛ dei adiutorio ſpēal͛r agēte ſemꝑ vixit ſine mortali culpa. nullu₃ eīm ꝑ vitā ſuā vnq̄₃ mortale cōmiſit. vt dicit ſan. tho. in. iij. pte ſūme ꝛ Bonauē. ī. iij. ſen. di. iij. imo etiā vitauit freq̄ntiam venialium peccatoꝝ. qđ vt meli⁹ facere poſſ₃ ipſe in puerilib⁹ ānis fugit freq̄ntiā hoīm. exiuit domū pentū. ꝛ itrauit deſ͛tū. ꝓpt͛ qđ de eo canit eccleſia in hymno. Antra deſ͛ti teneris ſub annis ꝛc. Et manēs in deſ͛to ſꝑ duxit auſterā vitā. vt p₃ Mat. iij. Ueſtis eīm ei⁹ fuit ex pil͛ camelōꝝ. ex q̄b₃ fit veſtimētū aſpeꝝ et duꝝ. Cingul⁹ ei⁹ fuit d̄ pelle mortui aīalis cruda ꝛ piloſa. Eſca eiuſ fuit locuſta et mel ſilueſtre. Locuſte ſunt aīalia ꝑua mūda ꝛ volantia ꝑ modū ſaltus et repiebant͛ in deſerto iudee. et frixa cū oleo ſunt cib₃ paupeꝝ. Illa iohes māducabat ī heremo cōſtitut⁹. Mel ſilueſtre illud ibidē repit͛ in trūcis arborū folia lata ꝛ tenera q̄ manib₃ cōtrita habēt ſaporē q̄ſi mellis. Potus ei⁹ fuit aq̄. Hoc totū cōphendit eccl'ia in illo v͛ſu hymni. Prebuit hirtū tegimē camel'. Qn̄ ḡ q̄rit͛ q̄re dn̄s nō morat⁹ fuit ī deſ͛to. Rn̄dēdo dr̄ p̄mo ꝙ dn̄s q̄ ad int͛iorē cultū fuit ineſtimabil͛r altioris ꝛ ꝑfectioris vite q̄₃ p̄curſor ſuus. q₂ dn̄s ineſtiabil͛r habuit etiā pl'es ac ꝑfectiores v͛tutes q̄₃ iohānes. ſibi enim dat⁹ fuit ſpūs non ad mēſurā. Joh. iij. Et dn̄s cu₃ h̄ ꝯuerſabat͛ fuit ƀm aīa₃ ꝑfect⁹ cōphēſor. ſic̄ nūc ē in celo. Johes vero fuit pur⁹ viator. ꝛ iō int͛ior cultus q̄ aīa xp̄i coluit diuinitatē ꝑ clarā dei viſiōe₃ ꝛ ꝑfectā. imo btificā fruitōe₃ ieſtimabil͛r melior et ꝑfectior fuit cultu iteriori q̄ iohes coluit deū fide ꝛ charitate. Scđo dr̄ ꝙ dn̄s q̄ ad ext͛iora laxiorꝫ vite fuit. et iohes ſtrictioris. q₂ dn̄s fuit cōi mō māducās et bibēs ꝛ cū hoīb₃ morās. iohes v͛o nō prout iā dictū ē Et vtrū q₃ illoꝝ rōnabiliter factū fuit ꝛ ad ſalutē ac profectū hoīm. Qꝫ ei iohes fuit tā excellētis ꝛ auſtere vite exteriorꝫ factu₃ eſt iō. q₂ btūs iohes ad h̄ miſſus fuit vt ꝑ ſuā p̄dicatōe₃ pplm ꝯgregaret. et pplo cōgregato xp̄i aduētū ī carnē. et quō ſe cito manifeſtatur⁹ eſſ₃ denūciaret ac ip̄m populo ſuo digito d̄mōſtraret. qđ totū fecit vt patet Mat. iij. et Johā. j.

Et etiã ante chriſtũ ritũ baptizan/dũ incepit. et p h̄ hoïes ad xp̄i baptiſmũ aſſuefecit. Et illa oĩa fuerũt noua fortia ꝛ magna valde. ꝛ idõ neceſſariũ fuit vt eẽt hoĩb vehementer credibilis ꝛ magne auctoritatis apud oẽs. et h̄ fiebat p hoc ꝙ fuit excellẽtiſſime vite ꝛ ſingularis in qua exceſſit oẽs q̃ ante eum fuerũt. De nullo ei ſctõ veteris teſtamẽti legit̃ ꝙ tali mõ vixerit ĩ cibo veſtitu ꝛ loco. Helyas ei vſus eſt carnib pane ꝛ oleo. et ĩ domibus habitabat. vt habet̃. iiij. Reg. in diuerſ loc. Sil'r filij pphaꝝ q̃ durã duxerãt vitã pulmẽto vſi ſt. ꝛ ita ĩductiue de oĩb. Tãta igitur pfectio exterioris vite excedẽs vitas oĩm antiq̃ꝝ patꝝ fecit eũ autẽticũ ꝙ m'lti ꝯfluebãt ad eũ ĩ deſertũ ꝛ crediderũt v̄bis ſuis ꝛ p̄dicatõib. ꝛ ſic pauit viam dño. Xautẽ dñs fuit larioris vite exterioris qꝛ moꝛãs cum hoĩb ꝛ cõi mõ mãducãs et bibẽs q̃uis ſobrie ꝛ tpatiſſime in oĩbus ſuãs punctuale mediũ virtut hoc ip̄e dñs ſicut ꝛ oĩa alia fecit ad cõem hoĩm ſalutem ex pl'ib' cauſ. Primo vt ſuo exẽplo doceret fideles ꝙ eis licitũ eſſet talibus vti dũmõ h̄ faciunt tpate ꝛ cũ grãꝝ actõe ꝛ debit tpibus ꝛ loc. et ſic de alijs circũſtantijs. Sciuit em̃ dñs ꝙ vẽturi erãt in mũdũ q̃ falſe ꝛ erronee dicerẽt ꝙ fideles ſolũ victu tenuiſſimo. ſ. panis et aq̃ vti deberẽt. ꝛ ꝙ peccarẽt lautius aut largius ſe reficientes. ꝛ erroꝛẽ illũ dominus ſuo exẽplo cõfutauit. cum ip̄e talibus vſus fuit. Et omnis eius actio eſt noſtra inſtructio. Immo dominus ſic cõi mõ vixit in cibis et potib: ꝙ phariſei vocabãt eũ voratoꝛẽ ꝛ potatoꝛẽ vini. Itẽ domin' iuſſit ap'los talibus vti cũ p̄dicatum irẽt. qꝛ Luc. x. dixit eis. Comedite que apud eos ſunt. volens vt comederẽt que eis apponerentur. Scdõ ne aliq̃ volentes xp̄m ſeq̃ ĩ hoc ſe deſtruerẽt p paucitatẽ ꝛ ſimplicitatẽ victus. aut ne alij nõ potentes cũ in hoc ſequi forte deſperarent. Si em̃ dñs tam durã vitã exterioꝛẽ duxiſſet ſicut ioh̄es multi volentes eũ in hoc ſeq̃. et ſe ſue vite cõfoꝛmare poſſent ſe cito deſtruere ꝛ inutiles facere. Et alij nõ potentes tam durã et aſperã vitã tolerare poſſent deſpare de vita eterna cũ viderẽt chriſtũ ĩ tã aſpa vita eos p̄ceſſiſſe in q̃ eũ ſeq̃ ñ poſſent. Dñs g̃ q̃ venit vt oẽs ad ſe alliceret. larioꝛẽ duxit exterioꝛẽ vitã ꝛ cõmunẽ ceter hoĩb cõfoꝛmẽ vt oñderet fidelibus etiã iſtã ad ſalutẽ pficere ꝛ deo placere dũmõ fuerit debite pacta. et in his que licita ſunt atq; pmiſſa. et vt oſtenderet ꝙ vſus taliũ licitoꝝ nõ repugnat pfectõni. vt aliq̃ putare poſſent. imo ꝙ aliq̃bus melioꝛ eſt et plus conferens ad pfectionẽ virtutum q̃ꝫ abſtinentia a talibus. et nimis dura dat̃ vita dũmõ talib vtentur ſobrie et tpate et non pro voluptate ſed pro neceſſitate nature ſue. Propter quod dicit beatus Bernard'. Damnamus cibos ſaginatos quaſi non melius ſit exiguo ſagimine ſobrie ad vſũ veſci: q̃ꝫ ventoſo legumine vſq; ad ructum ſaturari. Eſau enim ñ de carne: ſed de lente repreh̄enſus eſt. Et ionathas de guſtu mellis non carnis moꝛti adiudicatus.

eſt. Et adam de comeſtiõe pomi
nõ vituli ſaginati condemnatus
eſt. Subdit. Melioꝛ videt̃ varijs
pellibꝰ inuoluta hũilitas q̃z vilit̃
tunicata ſupbia. ꝛ nihil eſt penitꝰ
replere faba ventrẽ ꝛ murmura-
re mẽte. Siľr dicit btũs Aug. ſup
illo Ro. xiiij. Noli ppt̃ eſcã dſtrue
re opus dei. oĩa q̃dẽ mũda ſunt.
K Tercio ppt̃ hoc dñs duxit
cõem vitã exterioꝛẽ ſed excellẽtiſſi
mã inrioꝛẽ. vt p h̃ doceret fideles
vt nõ ſtarẽt ſolũ in exterioꝛibꝰ. ſed
vt eis eſſ3 magis cura de animi v̾
tutibꝰ et interioꝛibꝰ actibꝰ bõis q̃z
de exterioꝛibꝰ cerimonijs ꝛ coꝛpa
libꝰ exercitijs. Nã in v̾tutibꝰ et in
interioꝛibꝰ actibꝰ bonis ꝯſiſtit pn
cipal'r meritũ noſtꝝ ꝛ ſalꝰ. cerimo
nie v̾o exterioꝛes ꝛ coꝛpales exerci
tatões in ieiunijs et vigilijs ꝛ cete
ris hmõi ſunt tm̃ ad obtinẽdas ꝛ
ꝯſuãdas v̾tutes oꝛdiate. ꝛ ñ ſunt
bone niſi inq̃ntũ ꝯferũt ad eaſ ob
tinẽdas. aut inq̃ntũ pcedũt ꝛ im-
pant̃ ab actibꝰ interioꝛibꝰ bonis.
Debemꝰ igit̃ pncipal'r itẽdere ad
opa interioꝛa bona ꝛ ad v̾tutes. ꝛ
nõ ſtare ſolũ in exterioꝛibꝰ cerimo
nijs ꝛ exercitijs coꝛpalibꝰ. Cuiꝰ cõ
trariũ m'lti faciũt q̃ putãt ſe ſctõs
cũ coꝛpꝰ affligũt ieiunijs vigilijs
ꝛc. et inſiſtũt exr̃ioꝛibꝰ ſolũ. et non
purgãt coꝛ a vicijs. nec mentez oꝛ
nãt v̾tutibꝰ. ſed ſunt iracũdi. inuidi
ſupbi detractoꝛes. vaniloq̃. iniuſti.
ꝛ cete꜄ vicijs irretiti. ꝛ ſic ſũt ſimi
les ſcribis ꝛ phariſeis q̃ exr̃ioꝛibꝰ
obſ̾uãtijs fuerũt culti. ſ3 interius
vacui v̾tute. ſicut teſta ſine nucleo
Et h̃ bñ oñdit euãgeliũ cũ ꝯſeq̃n
ter dicit [Et murmurabãt ſcribe ꝛ
phariſei dicẽtes. Quia hic pctõꝛes
recipit et mãducat cũ illis] Sup-
bi nãq3 phariſei putãtes ſe iuſtos
ꝯdẽnabãt alios ꝛ dñm iudicabãt
notãtes eũ de mala vita eo ꝙ pec
catoꝛibꝰ amabilem ſe p̃bebat. Ex
quo habet̃ ſm Greg. ꝙ vera iuſti-
cia cõpaſſionẽ habet. falſa v̾o dedi
gnatõem. Et q̃zuis iuſti ſolẽt pec
catoꝛibꝰ aliq̃n iuſte indignari. hoc
tñ faciũt zelo diſcipline. ꝛ cũ foꝛis
increpãtes p diſciplinã exaggerãt
intꝰ dulcedinẽ p charitatẽ ſ̾uant.
Ecõtra aliq̃n hi q̃ de falſa iuſticia
ſupbire ſolẽt ceteros q̃ſq3 deſpici
unt. nulla infirmãtibꝰ miſicoꝛdia
ꝯdeſcẽdũt. ꝛ q̃ ſe pctõꝛes eẽ nõ cre
dũt eo deterioꝛes fiũt. De q̃ꝝ nũe
ro fuerũt phariſei q̃ pctõꝛes cõtẽ-
pſerũt. et iudicabãt dñm eo ꝙ pec
catoꝛes ſuſcepit et ſe eis amicabilẽ
exhibuit. ꝛ quia egri erãt ꝛ ſe egroſ
foꝛe ignoꝛabãt. dñs eiſ p duas pa
rabolas rñdet. quibus eis oſtẽdit
ſe pro peccatoꝛibꝰ de celo deſcẽdiſ
ſe. et ideo eos penitẽtes debere re-
cipe. ppter quos decreuit ſe hũilia
re et alioꝝ3 pfectibꝰ congaudere.
Dixit eñ primo. [Quis ex vobis
homo qui habet centu3 oues ꝛc.]
Sic dñs et ſaluatoꝛ noſter centũ
oues habuit cum ab initio ratio-
nalem creaturã angelos et hoĩes
creauit. ſed vna ouis perijt quan-
do totũ humanũ genus per pec-
catum primi parẽtis ſtatũ inno-
centie perdidit. Ad hanc ouem iuit
et eam inuentam humeris ſuis ĩ-
poſuit quãdo carne aſſumpta in-
ter homĩes conuerſatꝰ ẽ et p om-
niũ peccatis ſatiſfecit. Et inuenta
oue. id ẽ reparato homine ad do-
mum redijt. cum in die aſcenſio-
nis in celum aſcendit. et cõuocãs

amicos et vicinos. i. āgelos q̄ ſūt eius amici. eo ꝙ volūtatē ei⁹ ſemꝑ faciūt. et ſunt ei⁹ vicini. qꝛ continue eius viſiōe fruūť. Jllos cōuocauit cū eos ſibi aſcēdenti occurrere fecit. et ſctīs angeľ occurrētibuſ dixit. Congratulamī mihi qꝛ īueni ouē q̄ ꝑierat. Dico aūt vobiſ ꝙ ita gaudiū eſt in celo ſuꝑ vno peccatore pnīaꝫ agēte q̄ꝫ ſuꝑ nonagītanouē iuſtis q̄ ñ īdigēt pnīa. Cur autē angeli magis gaudeāt de pctōꝛibus ꝯuerſis q̄ꝫ iuſtis ſtātibus nō eſt ꝑpter pctm̄ cōmiſſum. ſed ex hoc qꝛ ex pctis cōmiſſis ſepe hūilioꝛes efficiūť ꝛ ſanctioꝛes. ꝛ in bono feruētioꝛes. Nota ꝙ caritas mouet habentē eā ad diligēdū om̄e qđ poteſt cū eo cōmūicare in btitudine. ꝛ qꝛ angeli ſūt in gr̄a ꝯfirmati et nos poſſum⁹ ꝑticipare vitā etnā. igiť diligūt nos ad eā et volūt nobis oīa q̄ diſponūt nos et iuuāt ad eā ꝑcipiendū. Et qꝛ pnīa eſt hmōi. et qꝛ ꝑ eā remouenť pctā q̄ excludūt a regno. igiť cū vident hoīes penitere gaudent Jtē etiā gaudent de iuſtꝭ. Sꝫ diceret aliq̄s. q̄re magis de pctōꝛibus penitētibꝫ q̄ꝫ de iuſtis ſtantibꝫ. Reſpondeť ꝙ nō ſꝑ magis gaudent de pnīa pctōꝛis q̄ꝫ de iuſticia iuſti ſed ſepe ita fit. Vñ notandū ꝙ q̄nto maius ī bonis ē bonū ꝟtutꝭ et opationū ſctāꝝ q̄bꝫ diſponūť ad vitā. tāto magis h̄ diligunt ꝛ đ eo gaudent. ſꝫ pctis maioꝛibꝫ obnoxij poſt cōuerſiōem ꝑ pniam hūilioꝛes fiūt ꝛ ī bono feruētioꝛes. ḡ ꝛc̄. Scđo notādū ꝙ Gre. ī omeľ. triplices diſtinguit hoīes. q̄dā ꝛc̄. De q̄bꝫ loq̄ť cū dic̄. Plerūq̄ꝫ taleſ ſūt q̄ magna pctā. et de iſtis loq̄ť vt dic̄t. ecōtra nōnūq̄ꝫ ꝛc̄. ꝛ taľ penitens fuit maria magdalēa q̄ taꝫ intēſam diſplicētiā habuit de pec catis ſuis et tā feruēter amauit. et tā freq̄ns fuit. et tā cōtinua poſterius ī magnis ꝛ arduiſ bonis opꝑibꝫ ꝙ ipa ī vita ſua plus ꝑfecit ī ꝟtutibꝫ et meritis q̄ꝫ mlťi iuſti q̄ ducūt cōem vitā. et iō angeli pl⁹ gaudebāt de ea. Tercij ſūnt iuſti et penitētes ꝛc̄. de q̄bꝫ loq̄ť Gre. cōſeq̄nter. et taľ fuit iohēs q̄ tā ſctūs fuit ꝙ nūq̄ꝫ peccauit moꝛtaľꝛ. ꝛ tñ tā aſperā duxit vitā q̄lē null⁹ ali⁹ penitēs vt p̄miſſum fuit ꝛ cū h̄ tñ ꝑfect⁹ fuit in ꝟtutibꝫ ꝙ dñs ſibi teſtimoniū ꝑhibuit dicēs. Jnť natos mulieꝝ nō ſurrexit maioꝛ iohāne baptiſta. Vñ Gre. in omelia Plerūq̄ꝫ hi q̄ nullis ſe oppſſos pctōꝝ molibꝫ ſciūt ſtāt q̄dē in via iuſticie. nlľa illicita ꝑpetrāt ſed tñ ad celeſtē patriā anxie nō anhelāt tātoq̄ꝫ ſibi in rebꝫ licitis vſū p̄bēt q̄nto ſe ꝑpetraſſe illicita nlľa meminerūt. ꝛ plerūq̄ꝫ pigri remanēt ad exercēdū bōa p̄cipua. qꝛ valde ſibi ſecuri ſunt ꝙ nulla ꝯmiſerunt mala ḡuioꝛa. Ecōtra nōnūq̄ꝫ hi q̄ ſe aliq̄ illicita egiſſe memineꝛt ex ipo ſuo doloꝛe cōpūcti inardeſcūt ad amoꝛē dei. ſeſeq̄ꝫ ī magnis ꝟtutibꝫ exercēt. oīa mūdi đrelinq̄ūt. honoꝛes fugiūt. acceptis ꝯtūelijs letanť. flagrāt deſiderio. ad celeſtē patriā anhelāt. ꝛ qꝛ ſe erraſſe a đo ꝯſiderāt. dāna p̄cedētia lucrꝭ ſeq̄ntibꝫ recōpēſant. Magꝭ ḡ đ tali peccatoꝛe cōuerſo q̄ꝫ đ ſtāte iuſto gaudiū fit ī celo. et qꝛ dux ī ꝑlio plus eū militē diligit qui poſt fugā ṙuerſus hoſtem foꝛtiter p̄mit q̄ꝫ illum q̄ nunq̄ꝫ terga p̄buit ꝛ nūq̄ꝫ aliq̄d

fortiter fecit. Sic et agricola illaꝫ
ampli⁹ terrā amat q̄ poſt ſpinas
vberes fruges ꝓfert q̄ꝫ eā q̄ nūq̄ꝫ
ſpinas habuit et nūq̄ꝫ fertilē meſ
ſem ꝓducit. M Sꝫ nota ꝙ
q̇dā ſunt iuſti de q̄ꝝ vita tātū gau
diū eſt in celo vt eis nulla pctōꝝ
penitētia ꝑponi pōt. Nā mlti nul
loꝝ maloꝝ ſibi ſunt cōſcij. et tn̄ ſe
affligūt ac ſi pctis oīb⁹ anguſtent̄.
cuncta etiā licita deſpiciūt. ad de/
ſpectū mūdi ſublimit̄ accedūt. bo
na ſibi amputāt etiā cōceſſa cōtem
nūt. ꝑ viſibilia inuiſibilib⁹ accēdū
tur. lamētis gaudēt. ī cūctis ſemet
ip̄os hūiliāt. ⁊ ſicut nōnulli pecca
ta opeꝝ. ſic ip̄i pctā cogitationū de
plorāt. Quid illoſ niſi ⁊ iuſtos di
xerim ⁊ penitentes. q̇ ſe in pnīa ⁊
de pctō cogitatōis hūiliāt. et recti
in ope ſꝑ ꝑſeuerant. Quātū ḡ gau
diū in celo facit qn̄ hūilit̄ iuſt⁹ plā
git ſi facit in celo gaudiū qn̄ h̄ qđ
male geſſit ꝑ pnīaꝫ dānat iniuſt⁹.
Seq̄t̄ ſcđa ꝑabola. ꝑ quā idē qđ ꝑ
p̄cedentē ſignat̄. Vn̄ ſicut pri⁹ ꝑ
paſtorē ſic nunc ꝑ mlierē ſign̄t̄ chri
ſtus dei fili⁹. q̇ ē ſapiētia pr̄is. qui
[decē dragmas] habuit. i. totā cre
aturā in nouē choros angeloꝝ ⁊ ī
hūanū genus diſtinctū. quā a p̄n
cipio ſui capacē fecit. ⁊ ad ſui ima/
ginē et ſilitudinē creauit. et mō ꝑ
dragmā ſic ꝯgrue ſignificāt̄. Quia
vt dicit glo. interlinear̄. Dragma
eſt num⁹ certe q̄ntitatis reg̃ ima
gine inſignitus. Vnā aūt dragmā
ꝑdidit cuꝫ hūanū genus ꝑ lapſuꝫ
primoꝝ ꝑentū a ſtat⁹ ſui integri/
tate corruit. et mlier lucernā accen
dit qn̄ dei filius hūanā naturā aſ/
ſumpſit. Lucerna eīm ignis eſt in
teſta. et lumen in teſta eſt diuitas
in carne. Hec lucerna luxit quan
do xp̄s inter hoīes ꝑfecta ꝯuerſa/
tione ⁊ doctrina et ſocietate ange
lica q̄ cōgaudēt de pctōrib⁹ ad de
um cōuerſis vt dictū fuit prius. ⁊
miracloꝝ oꝑatōe claruit. ⁊ totam
domū euertit qn̄ cōſciaſ hominū
de reatu peccatoꝝ purgauit. Et cū
inuenerit cōuocat amicos ⁊ vici/
nos. i. angelicas ſocietates q̄ con/
gaudēt de pctōrib⁹ ad deū ꝯuert̄
vt dictū fuit p̄us. ⁊ q̇ de ꝓxio deū
cōtemplāt̄ di. Cōgratulami mihi
oēs qꝛ inueni dragmam quā ꝑdi.
Ita dico vobis gaudiū ⁊c. vt p̄us
Et dicit notanter pnīam agēte. et
nō dicit cogitāte ſolū aut dicente.
aut ſolū oſ̄dente vt hypocrite. ſꝫ
agente. ⁊ ad h̄ req̄rit̄ abiectio volu
ptatū. Vn̄ Chryſ. in de cōpūctōe
cordis. Sicut īpoſſibile eſt ignem
accēdi in aq̄. ita īpoſſibile ē pnīam
agere ī delicijs. ꝯtraria eīm ſibi ĭn/
uicē ſunt et ꝑemptoria

Dn̄ica q̄rta poſt trinitatis
Sermo lvi.

e Stote miſe
ricordes ſic̄ et pr̄ vr̄ mi/
ſericors ē Lu. vi. ¶
De illa p̄ma ꝑticula mō nihil. ſed
ſubdit̄ ī euāgelio. [Nolite iudica/
re] Pro illo notādū ꝙ iudiciū v/
no mō eſt act⁹ iuſticie q̇ ꝑtinet ad
iudicē eccl'iaſticū vel ſeclarē. Nā de
illoꝝ officio ē ⁊ eſſe debꝫ iudicare
⁊ inq̇rere ex factis geſtib⁹ et act̃ ex
teriorib⁹ ſubditoꝝ q̄les ſint ad fi/
nē vt malos puniāt et bonos ad
meliora ꝓuocēt. Hoc aūt iudiciuꝫ
dn̄s nō ꝓhibꝫ h̄. imo illud alibi fi
eri mādauit. Quia Deuteronō. xvi.

dicit. Judices et magiſtrat⁹ conſtitues in oib⁹ portis tuiſ vt iudicēt populū iuſto iudicio. Ualde etiaꝫ illud iudiciū neceſſariū ē et vtile i politica cōitate. qñ ſaltē iuſte exercet. Vñ Tulli⁹ i pncipio veteris rhetorice. Ut inť hoies iprobitaſ maloꝝ rēpublicā nō pturbaret. et vt ſimplices et māſueti viuere pacifice poſſent. ⁊ ſuis reb⁹ libere ⁊ licite vti et gaudere. publica iudicia rōnabiliſſime inter hoies eē ceperūt ⁊ cōſtituta ſunt in politijs ⁊ ciuitatib⁹. finis eñ introductoꝝ taliū iudicioꝝ eſt trāqllitas et pax i cōmūitate ciuili ciuitatis vł regni Alio mō cauſať iudiciū ad ppoſitū p actu itellect⁹ q̄ qs credit malū de primo. ſic ei dr iudicare d pximo q̄ ex ſignis actib⁹ ⁊ habitudinib⁹ exteriorib⁹ credit malū de pximo. Et h pōt multiplicif fieri vt colligiť ex dictiſ mgři Nico. d lyra Math. vij. Et ſan. Tho. ij. ij. q. lx. Primo mō ex facti euidētia vt cū qs aliū iudicat homicidā. qꝛ vidit ipm interficere hoieꝫ ſine auctē legitime ptātis. Uel tu obligarꝭ mihi et ſciēter iuras ꝙ nihil tibi mutuauerim. vł ego audio te blaſphemare deū. et h ñ ē peccatū. imo tenemur ſic iudicare de manifeſtis. Quia ſup illo Yſa. Ue q̄ dicitꝭ malū bonū et bonū malū. ponentes lucē tenebras ⁊ tenebras lucē dic Hiero. Eiuſdē crimis ē bonū lucemq; cōtrarijs noiari noib⁹. cui⁹ eſt malū ⁊ tenebras vocabulis appellare virtutū. Scđo mō ex ſignis euidētib⁹. vt ſi qs iudicat aliū fornicariū. qꝛ vidit eū nudū cū nuda. ſolū cum ſola. multotiēs manifeſta ſūt opa carnis. i. pcti. Exēplū etiā hui⁹. iij. Reg. iij. de meretricib⁹ duab⁹ cōtēdentib⁹ corā ſalomōe rege p puulo viuo. Et hoc ſilř nullū eſt pctm q̄ętū ad iudicare pciſe. Et illa duplicia iudicia nō phibuit dñs. Tercio mō de occultis cordis vel alijs dubijs fit iudiciū nō ex euidētia facti. nec ex euidentib⁹ ſignis ſ ex piecturꝭ leuibus ſignis ⁊ indicijs oino inſufficiētib⁹. ⁊ illud vocať iudiciū ſuſpitioſū vel temerariū. qđ iudiciū domin⁹ phibuit h vt vult Aug. i de ſmōe dñi i mōte. Et etiā ñ phibuit iudiciū qđ fit ex beniuolētia ſed ex animi amaritudie vel aliq̄ mala affectōe. vt vult Chryſ. ſup illđ Mat. vij. Nolite iudicare. vbi dicit. Dñs h mādato ñ phibet xpianos ex beniuolētia alios corripe ſ ne p iactantiā iuſticie ſue xpiani xpianos dſpiciāt. et ſoł plerūq; ſuſpitōib⁹ odiētes ceťos ⁊ dānātes. Jlla g̃ duo iudicia dñs phibuit h potiſſime q̄ ad vltimos duos gđ⁹ de q̄b⁹ dicef. Et pmū iudiciū prohibuit q̄ ad occulta et dubia. ⁊ ſecūdum. ſ. q̄ ad oīa occulta ⁊ manifeſta. ſp eñ peccatū ē. Et nō ſoluꝫ ꝯ doctrinā xpi ſ etiā ꝯ legē nature. Quia videm⁹ etiam inť bruta aīalia eiuſdē ſpēi ſic eē. ꝙ ſi pcipiāt vnū idiuiduū ex eis male hře dolēt. nō exultāt. imo nitūť illud adiuuare ⁊ libare. vt manifeſte ptꝫ d porcꝭ. Et g̃ aīal rōnale ꝯſpicieſ malū in alio ſibi ſilř iniq̄ſſime agit pximo ſuo miſeriā dilatādo ⁊ d eaexultando. cuius potius compati deberet et charitatiue conſulere et inquantum poſſet excuſare. dicēte beato Bernardo ſermone q̄rto ſup cātica. Caue ſerue dei aliene

conuerſatõis eſſe aut curioſus explorator aut temerari⁹ iudex. etiã ſi ꝓperã actũ cõprehẽdas. nec ſic iudices ꝓximũ. magis aũt excuſa intentõem ſi op⁹ nõ poteris. puta igrantiã. puta ſurreptõez. puta caſũ ꝙ ſi oĩno excuſare ñ potes ſuade nihilominus tibĩpi et dicito apud te. vehemẽs nimis fuit iſta tẽptatio q̃d de me illa feciſſz ſi accepiſſz in me ſilr ptãtẽ. ¶ Ex illis elice ſcõm notabile. ſ. ꝙ q̃ôlibz predictoꝝ triũ iudicioꝝ põt dupliciter fieri. Prĩo beniuole et cõpaſſiue. Scõo mõ malicioſe ⁊ rigide Hoc iudiciũ temeritatis et ſuſpitõis ita eſt cõmũe ꝙ vt dicit Chryſ. nec facile repies queq̃z nec prẽm familias. neq̃z clauſtralẽ exptẽ hui⁹ erroris. Sũt aũt he diabolice tẽptationis inſidie. Naz q̃ ſeuere diſcutit aliena nũq̃z ꝓprioꝝ reatuũ merebitur veniã. Et dicit Cyrill⁹. Sedat hic dñs peſſimã paſſionẽ ꝯſciaruz noſtraꝝ. Quis eñ deceat aliq̃s ſe circũſpicere et ſm deũ ꝯuerſari. h nõ faciũt ſed examinãt aliena. Et ſi videãt aliq̃s infirmari tãq̃z proprioꝝ paſſionũ obliti faciũt h detractõis materiã. Tercio notandũ eſt principaliter vt vult ſanct⁹ Tho. vt. s. ar. iij. ꝙ p̃dictũ iudiciũ ſuſpitõis aut temerarium ſiue cordis ſiue exterioris excuſatõis diffamatõis ⁊c. vt plurimũ ĩ nobis fit ex altero duoꝝ. Primo ex hoc qz aliq̃s in ſe mal⁹ ẽ. Ex h eñ ꝙ q̃s ꝯſci⁹ ẽ ſue malicie faciliter de aliĩſ malũ opinatur. ſm illud Eccĩ. x. In via ſtultus ambulãs cũ ĩpe ſit inſipiẽs oẽs ſtultos eſtiat. Alio mõ ꝓuenit ex hoc ꝙ aliq̃s male affiatur ad aliũ. cũ eni aliq̃s aliũ cõtẽnit ⁊ ꝑuũ reputat faciliter de eo mala credit et aliq̃ñ dicit. vt eũ ſic ꝑuipẽdat apud ſe et apud alios. vt ſe ſic magnificet et extollat. Etiã cũ aliq̃s aliquẽ odit aut ei iraſcitur aut inuidet iteꝝ faciliter mala de eo credit ⁊ dicit. et ſepe ĩpi⁹ mala inq̃rit ⁊ veraciter nõ vt eũ emẽdet. ſz vt infamet ⁊ mordeat. Vñ Aug. Certũ ẽ ꝙ de malo incerto neminem iudicarẽ quẽ tanq̃z meipm diligerẽ ſed õfenderẽ ſed excuſarẽ q̃zdiu in publicũ nõ ꝓdirẽt. ſed qz caritatẽ ꝑdidim⁹ faciliter alterutꝝ iudicam⁹. Tercio ſpecialiter iudiciũ maliuolẽtie et ſeueritatis ſepe ꝓuenit ex hoc ꝙ hõ nõ cõſiderat mala ⁊ defectus alioꝝ. Vñ Gre. iij. moraliũ. c. xvij. dic. Sũt nõnulli qui nihil q̃dem virtutis agere ſtudẽt. ſed tñ cũ alios peccare cõſpiciũt iuſtos ſe in eoꝝ cõpatõe ſuſpicãtur. neq̃z eñ corda oĩm vna culpa tranſfigit. hũc nãq̃z ſuꝑbia illaq̃at. illũ ira ſupplãtat. hũc auaricia cruciat illũ luxuria iſtãmat. et plerũq̃z cõtingit vt is quẽ ſuꝑbia deꝑmit illũ reſpiciat quẽ ira inflãmat. ⁊ ex hoc ſe iã iracũdo apud ſemetipm iuſtiorẽ deputat. et q̃ſi õ iuſticia extollitur. qz penſare negligit viciũ q̃ quius ĩpe tenetur. Plerũq̃z cõtingit vt is quẽ auaricia cruciat aliuz in luxurie ignauia inſpiciat. ⁊ qz ſe a pollutõe carnali alienũ reſpicit. q̃bꝫ ĩpe ſordibꝫ ſpũalis viciĩ intriſecus polluatur non attẽdit. dũq̃z in alio penſat malũ qđ ĩpe nõ hꝫ in ſe negligit cõſiderare qđ habet. ſic q̃z fit vt dũ aliẽa diſiudicãdo mẽs ducitur ꝓpriĩ iudiciĩ lumĩe priuetur. ⁊ eo durius cõtra aliena ſuꝑbiat q̃ ſua negligẽtia ignorat. Ideo dicitur

Prouer.xviij. Juſtus pmū accuſator eſt ſui. Ubi Beda. Omīs q̄ vere iuſtus eſt. vbi peccātiū errata cōſpicit. pmū ad ſeipm oculū cōſideratōis reflectit. dūq3 ſuā fragilitatē ſollicit⁹ accuſauerit. ſe demū3 ad corrigēdū alios linguam benignus exercet Quarto puenit iudiciū ex h̄ q̄ hō libēter inquirit et rimat̄ dicta et facta alioꝝ. ⁊ ſignāter defect⁹ et pctā nō ex neceſſitate vel vtilitate. ſed ex q̄dā deſiderio ſciendi aliena. qn̄ hō libent̄ loquit̄. vel audit alios freq̄nt̄ loq̄ de abſētibꝫ et fact⁊ eoꝝ. q̄ nihil ad ſe ptinent. vel q̄ in nullo pōt imitari. tles em̄ facilit̄ incurrūt ſuſpicioſū iudiciū ſic vnuſquiſq3 pōt experiri quō ſepe ex leuibꝫ credidit mala de pximo q̄ ipe met poſtea cognouit falſa fuiſſe. Jtē ſepe retulit alijs ſilia Qui g̊ vitare vult iudiciū temerariū caueat pdicta qd̄ tn̄ pauci faciūt. q̄ſi em̄ oim hoim peſſimus mos eſt. cū cōueniūt q̄ ſolū de abſentibuſ loquūt̄ et ipos et eoꝝ opa vnā faciūt materiā detractōis ⁊ temerarij iudicij. ⁊ nō volūt noſcere hmōi pctā eſſe nec curāt de eis ꝯteri. ⁊ ſic pereūt in ipis ſepiſſime. ¶ Quarto notādū q̄ circa iſta q̄tuor ſūt cōſiderāda q̄ ſūt tāq3 grad⁹ q̄dā. Primū eſt timor mali vt qn̄ nō ſuſpicamur malū de aliq̄ timemus tn̄ q̄ malū qd̄ nōdū3 euenit poſſit euenire niſi diligent̄ pcaueam⁹. et ſic obfirmant̄ ſer⁊ monaſteria. et viuētes phibent̄ ab incautis familiaribꝫ. nō q3 malū iam pſumēt facere ſ3 timet̄ mali occaſio ſi nō pcaueat̄. ſic etiā claudim⁹ domus nr̄as ac cameras ⁊ ciſtas nō q3 de aliq̄ ſingulari hoīe preſumamuſ malū qd̄ factur⁹ eſſ3 circa res nr̄as ſ3 timem⁹ malū qd̄ fieri poſſet ſi nō pcauerer̄. q3 locus et tp̄s facit furē Et ſic timere nō eſt pctm̄ nec malū īmo rōnabile et bonu3 q3 nō ſūt dande hoībus occaſiōes malefaciēdi ¶ Scd̄m eſt ſuſpitio aut opinio mali de pxīo. aut dubitatō de ei⁹ bonitate. vt qn̄ hō ex leuibꝫ ſignis ⁊ nō ſufficiētibꝫ ad h̄ incipit dubitare de bonitate pximi. aut opinari malū de eo. ⁊ h̄ eſt veniale. q3 pcedit ex hūana infirmitate ⁊ fragilitae vt dicit Nicolaus de ly. Et. ſ. Tho. dicit q̄ ſit veniale ⁊ leue pctm̄. ptinet em̄ ad tēptationē hūanā ſine q̄ iſta vita nō ducit̄. Ut habet̄ in gloſa ſup illud. i. ad Chor̄. iiij. Nolite an̄ tp̄s iudicare. Et ſup illō ad Rom̄. xiiij. Qui nō mādūcat mādūcātē nō iudicet dicit gloſa. Dubia in meliorē pte3 ſūt interptāda. et h̄ nō facit ille q̄ ex leuibꝫ ſignis dubitat de bonitate alterius vel opis ſui Jdē Beda dic̄ in omel̄. hodierna. Qn̄ g̊ nihil mali ſcio certitudinaliter. nec ſunt aliq̄ ſigna ſufficiētia ad ſuſpicādu3 de eo malū. tunc teneor credere q̄ ſit bonus. ⁊ ſi contrariū facio. ſ. q̄ dubito de bonitate ſua ex leuibus ſignis ſolū ⁊ ad h̄ nō ſufficientibꝫ vel mere ex malicia cordis. tūc pecco ad minus venialit̄ Proporcionabilit̄ intelligit̄ de ope pximi qd̄ pōt bona intētiōe aut mala fieri. Exemplū Si hac nocte eſſent tibi ſubtracte. c. libre ⁊ nō ſcires q̄s fecerit. nec ex euidētia facti. vl̄ ex euidētibꝫ ſignis. nec aliūde haberes magna ſigna q̄ merito cauſarēt tibi aliquē gradu3 ſuſpitōis de me. tūc teneris credere q̄ ego nō fece

rim ꝛ ſi ſolũ dubitas tũc peccas ve
nialiter. Idẽ. Si vides colloquen
tẽ virũ ꝛ mlierẽ.ꝛc. teneris crede/
re.ꝛc Et dico notãter. ꝛ nõ habes
aliunde notabilia ſigna q̃ merito
cauſarẽt ſuſpitõnez.pono em̃ gra
dus in ſuſpitionibꝫ et etiã in ſigniſ
ex q̇bus ſuſpitões et coniecture
oriunẗ. Ad ꝓpoſitũ pñt applicari
exempla q̃ btũs Aug⁹. ponit in q̃
dam omel. Ubi dicit Apta mala
argui ꝛ iudicari debẽt. Illa vero
an bono an malo animo fiant qꝺ
ſcire nõ poſſumus.iudicare peni/
tus nõ debem⁹.verbi grã. Uides
hoĩez freq̃ntius ieiunare cõgaude
noli nimis laudare. qꝛ poteſt hoc
ꝓ hũana gloria fieri. ſed noli vitu
pare.qꝛ põt ꝛ ꝓ deo. ꝛ ꝓ anime ſue
remedio ieiunare. Uidiſti aliũ in
dicto ieiũio publico velle prãdere
cũ dilectõe admone.ſi dixent ſe p̃
ſtomachi laſſitudĩe ieiũaẗ ñ poſſe
Crede ꝛ noli iudicare. qꝛ vtrunqꝫ
põt fieri vt ꝓ gula vel luxuria prã
dere velit ꝛ ꝙ p̃ infirmitate ieiuna
re nõ poſſit. Uidiſti alterũ ſubdi/
tis ſuis cũ ſeueritate diſciplinã im
ponere.et indulgẽtiã tardius da/
re.noli iudicare crudelem. qꝛ forſi
tan nõ fiebat morbo iracũdie. ſed
zelo diſcipline et amore iuſticie. ꝓ
pter illꝺ qꝺ ſcriptũ Zelus dom⁹
tue comedit me.ꝛc In iſtis igitur
ꝛ his ſimilibꝫ q̃ vt ꝛ bono aut ma
lo aĩo fiãt ſcire nõ poſſumus me/
lius eſt vt ad ptẽ dexterã animuꝫ
nr̃m declinemus qꝛ tolerabilius
eſt nos in h̄ ꝑueniri.vt eos q̇ ma/
li ſũt bonos eſſe credamus q̃ꝫ vt
cõſuetudine iudicãdi etiã de boniſ
ꝙ malũ eſt ſuſpicemur. de iſtꝭ igiẗ
rebus q̃ ſũt deo note ꝛ nobis inco
gnite ꝑiculo ſe nos ꝓxios iudica/
mus De ip̃is em̃ dñs dixit Noli
te iudicare vt nõ iudicemini. De il
lis vero q̃ apta ſũt et publica ma
la ꝛ arguere ꝛ iudicare cũ charita
te debẽt ꝛ amore ꝛ poſſumuſ ꝛ de
bemus.odio hñtes nõ hoĩem ſed
pctm̃.nõ viciosũ ſed viciuꝫ deteſtã
tes morbũ potius q̃ꝫ egrotũ. Nã
publicus adulter. raptor aſſidue
ebrioſus.ꝓditor ſupbus ꝛc.ſi iudi
cati ꝛ caſtigati nõ fuerũt implebiẗ
in eis illud qꝺ btũſ martyr Cypri
anus de talibus dixit. Qui peccã
tes verbis adulãtibus palpat pec
cãdi fomitẽ subminiſtrat. et ꝓprie
illud nõ vocaẗ iudiciũ. ſed leuis ſu
ſpitio Q ¶Terciũ eſt iudiciũ
et firma ſentẽtia de malo ꝓximi.
vt qñ quis ex talibus leuibꝫ ſigniſ
firmiter tenet in animo ꝙ ꝓxim⁹
ſit mal⁹ ꝛ hoc ꝓprie eſt iudiciũ ſen
tẽtiatiuũ qꝺ imꝑtat eſtĩatõnez fir
mã ꝛ ſanã.Et h̄ eſt pctm̃ mortale
ſi malũ qꝺ iudicat de frẽ ſit de ge/
nere mortaliũ. Pctm̃ em̃ morta/
le eſt qꝺ cõtrariaẗ charitati. iudica
re ãt aliquẽ dicto mõ eſt ꝯtra cha/
ritatẽ. Ita dicit Nico.de ly. Sꝫ.ſ.
Tho.d. ꝙ ſi tale iudiciũ eſt de ali
quo graui tũc eſt pctm̃ mortale in
q̃tũ nõ eſt ſine cõtemptu ꝓximi.
Uñ Gloſa vbi ſ̃ ſubdit. Si ḡ ſu/
ſpitões vitare nõ poſſum⁹. qꝛ ho
mines ſumus.iudicia tñ.i.diffini/
tiuas ſentẽtias firmaſqꝫ cõtinere
debemus. ¶Quartũ eſt ꝓgreſſio
in extrĩſecũ opus. vt qñ q̇s nõ ſo/
lũ p̃dicto mõ iudicat.ſꝫ vltra hoc
ꝓcedit ad exteriorẽ punitõez vt ad
iniquã ſuſpitõez accuſatõez.diffa/
matõez.vl aliã aliquã ꝓximi puni
tionẽ.Et h̄ eſt grauius p̃dictis. qꝛ

nō ſolū eſt ꝯ charitatē. ſꝫ ē etiā cō/tra iuſticie eq̄tatē ¶ Diceret aliq̄s q̄ ſunt illa leuia ſigna ex q̄bus ꝓximus nō debꝫ iudicare malos .ꝛc. Uide s. Mat. in ꝑncipio. vij. ca. Predicto ḡ mō dn̄s ītelligi voluit cū dixit [Nolite iudicare] et ſequit̄ [Et nō iudicabimini] Hoc nō eſt ſic accipiēdū ꝙ qui nō iudicat non iudicabit̄ a dn̄o. ſtat em̄ ꝙ ab aliq̄ pctō ſibi caueat ꝛ adhuc ꝓ alia me/reat̄ mortalia iudicari ꝛ cōdēnari. Sꝫ vt dictū ē alibi. Oīs q̄ gladio ꝑcuſſerit. gladio peribit. intelligit̄ nō ꝙ oīs q̄ gladio ꝑcutit. gladio mortali moriat̄. ſꝫ illo pctō qd̄ cō/mittūt cū alios iniuſte gladio oc/cidūt. ſeipos ſpūaliter interimūt Pro q̄ pctō ꝛ ipſi gladio animad/uerſionis diuine ſentētie ꝑibūt. niſi ſe corrigāt ꝛ emēdēt eo mō vult dn̄s. Si iudicabitꝭ alios ꝛ temere et ſeuere peccabitꝭ mortalit̄ ꝓ quo meremini iudicari ꝛ cōdēnari. niſi emēdetis. ꝛ ſi nō iudicabitis teme/re tūc ꝓ h̄ nō incurretis pctm̄ mor/tale. quō ſitis indigni in iudicō dei cōdēnari. Uel ſic [Et nō iudicabi/mini] .i. ſi nō iudicabitꝭ temerarie et malicioſe de alijs. tūc dn̄s non iudicabit diſtricte ꝛ ſeuere d̄ pctis vr̄is. ꝛ hec eſt magna gr̄a. Nullus em̄ tā magne ſctitatis eſt ſi ꝓ ſeue/ritatē diuie iuſticie deberꝫ iudica/ri qd̄ ſibi videt̄ iuſticia iīuſticia ap/peret. ꝓpt̄ qd̄ dixit ps. Nō intres in iudiciū cū ſuo tuo .i. ſm gloſaꝫ Nō diſtricte mecū agas in futuro iudicō. q2 nō iuſtificabit̄ ī ꝯſpectu tuo oīs viuēs. Nemo em̄ ꝓ ſe ſꝫ ꝓ dei gr̄aꝫ pōt libari. Grego. Sepe iuſticia nr̄a ad examē diuie iuſticie deducta. iiuſticia ē. ꝛ ſordꝫ ī diſtri/ctōe iudicis qd̄ in ocul' fulgꝫ opan/tis [Nolite cōdēnare] .i. nolite iu/dicare aliquē ꝯdēnādū eē. q2 aliq̄ſ eſt hodie peſſim⁹ ꝛ forte erit bon⁹ vt in ml̄tis patuit [ꝛ nō cōdēnabi/mini] ſupple a dō ꝓ temerario vr̄o iudicō. Seq̄t̄ [dimittite ꝛ dimitte/tur vob] dimittite ꝓxīs pctā ī vob ꝯmiſſa. ꝛ dimittet̄ vob. a dō pctm̄ vr̄ꝫ quē ſepe offendiſtis R Eſt tn̄ notādū ꝙ tl'is dimiſſio dupl'r pōt ītelligi Uno mō q̄ſtū ad offen/ſaꝫ. ꝛ h̄ nō videt̄ aliud q̄ꝫ remittere odiū. irā. idignatōeꝫ. ꝛc. ad illū q̄ nob odio malū ītulit. ꝛ h̄ eſt neceſ/ſitatis ꝛ p̄cepti. q2 oēm hoīeꝫ tene/mur diligere ex charitate Alio mō q̄ ad īiuriā ꝛ h̄ nō eſt ſꝑ nec̄tatꝭ. ſꝫ ſit ſuperogatōis, ſicut ablatā ſibi pecūiā nō tenet̄ q̄ſ dimittere aufe/rēti. ſꝫ repetere pōt. ſic etiā ꝓ īiuria ſibi illata pōt ꝓ emēdā repetere r̄cō/pēſatōeꝫ. ſꝫ ordīeꝫ tn̄ iuſticie. ꝛ ad ſic dimittēdū offēſas dn̄t noſ mul/ta mouere. Prio ꝯſideratō diuie offenſe. q2 deū icōpabilit̄ plus of/fendim⁹ pctīs q̄ pat⁹ eſt nobis di/mittere ſi dimiſerim⁹ alijs. Scdꝫ eſt. q2 ñ dimittēs ſꝫ vidictā q̄rens ꝓuat deū illo qd̄ ſibi reſuauit. vn̄ Deut. xxxij. Mihi vindictā ꝛ ego reſbuā. Terciū ē mag̃ vtilitas quā affert īiuriā cū patient̄ ſuſtient vl' ſufferūt. vt ꝑus dictū fuit in .i. ſer. Quartū eſt q2 dimiſſio offēſe ma/xie ſil'es nos effic̄ dō dicēte Chry. Nihil ita deo ſil'eꝫ efficit ſic iniuriā tibi faciēti dimittere. In h̄ em̄ vt ait Au. Nos an̄ oīa miſicordes eē voluit ſic ꝛ ipe miſicors ē. Et circa h̄ nota q̄ dicta ſt̄ circa illō. Mat. v Ego āt dico vob ñ reſiſtere malo. ſeq̄t̄ [Date ꝛ dabit̄ vob] Beō. Iu/bet nos dimittere iiurias et dare

bñficia.vt ⁊ nobis pctã dimittant ⁊ vita det eterna. Cyrillus. Maũt ampliori manu accipiemus recõpẽſatiões a deo q̃ largiflue donat diligẽtibꝫ eũ oſtẽdit ſubdẽs [Mẽſurã bonã ⁊ cõfertã coagitatã ⁊ ſupeffluẽtẽ dabũt i ſinũ vr̃z.] Theophil⁹.q.d. Sic farinã ſi ſine pcitate mẽſurare velles cõferres eaꝫ et coagitares ⁊ ſupeffunderes abunde. Sic dñs mẽſurã magnã ⁊ ſupeffluẽtẽ dabit in ſinũ vr̃m. Et h̃ totũ nõ ſignat aliud q̃ꝫ magnitudinẽ celeſtis p̃mij q̃ deus remũeraturus eſt ſuos citra cõdignũ.q2 pope bono. ⁊ elemoſina dare vult ſui clarã viſionẽ ⁊ bñdictã fruitõꝫ ⁊ ſecuritatẽ ⁊ ineſtiabile gaudiũ q̃ incõpabilit̃ meliora ſũt q̃ꝫ voluntas dãdi ſit bona etiã p tali volitõne ⁊ tpali ⁊ breui vult dare beatitudinẽ ppetue duraturã. [Eadeꝫ quippe menſura q̃ menſi fueritis remetiet̃ vobis] Baſili⁹. Qua em̃ mẽſura vnuſquiſq̃ꝫ noſtrũ menſurat in bñ opando.aut peccãdo eadeꝫ vel p̃mia vl̃ penas ferꝫ. Theophil⁹. Et nõ dixit in tãta menſura remetiet̃ ei.ſed in eadẽ.qui em̃ bñ fecit bñ fiet ei qđ eſt remetiri eadẽ meſura .ſed p ſupeffluẽtẽ mẽſuraꝫ dicit. Quia millies bñfiet ei

Dñica quinta poſt trinitatis Sermo.lvij.

Cum turbe irruerẽt in ieſuꝫ vt audirent verbũ dei. Luce.v.

S Irruere in aliquẽ eſt in eũ cadere ⁊ ipigere. Tãtũ aũt fuerat turbarũ deſideriũ ad audiendum xp̃m vt eũ cõpmerẽt. Unde dicit Chryſ. Erãt ei cõnexi eũ diligẽtes ⁊ mirãtes ⁊ tenere cupiẽtes. Quis em̃ diſceſſiſſꝫ ab eo miracula facięte. Quis noluiſſet faciẽ ei⁹ glorioſam videre. ⁊ amare os diuina loquens. nec em̃ fuit ſolũ ãmirabil̃ in agẽdo miracula. ſed ⁊ viſus ei⁹ abundabat plurima gratia. Uñ ⁊ loq̃ntẽ eũ audiũt in ſilẽtio ſerieꝫ locutionis nõ interrũpẽtes. dicit̃ em̃ [vt audirẽt verbuꝫ dei.] trahebat em̃ ad ſe turbas cũ impetu de ſiderij ſicut adamas ferrũ vt audirẽt verbũ dei. Mittebat ei in eos fameꝫ vbi dei ſic pmiſerat Amos viij. Mittã inq̃t famẽ in terrã. nõ famẽ panis. ſed deſideriũ audiendi verbũ dei Fames illa q̃ eſt appetitus cibi ſpũalis eſt donum ſaluatoris ⁊ ſignũ ſalut̃. ſic appetitus cibi corpalis eſt ſignũ ſanitat̃ corporalis. ⁊ faſtidiũ hui⁹ cibi ſignuꝫ eſt languoris ſpũalis. Uñ in ps. Om̃ eſcã abominata eſt aĩa eoꝝ ideſt tediũ habent de verbo dei q̃ ipa aĩa viuit ⁊ ſubdit̃. Et appropiquauerũt vſq̃ꝫ ad portas mortis ideſt vſq̃ꝫ ad defectũ aĩe. [Et ipſe ſtabat ſec⁹ ſtagnũ genezareth] .i. mare galilee. Et dicitur ſtagnum eo q̃ aque ſine fluxu ſtant. [Et vidit duas naues ſtantes ſecus ſtagnũ. Una erat petri ⁊ andree. alia zebedei ⁊ filioꝝ eius] .ſ. Johãnis ⁊ Jacobi. [Piſcatores aũt deſcenderũt vt lauarẽt retia] tota ei nocte occupati ope piſcatõnis nihil predideruñt. Uñ fatigati lauabãt retia vt ea cõplicarẽt. [Aſcendens aũt in vnã nauim q̃ erat ſymonis rogauit eũ a t̃ra reducere puſillũ] Sic em̃ cõprimebãt eũ vt cõpellere t̃nauiꝫ cõſcẽdere. Dicit Theop.

Sermo LVII

Uide xp̃i manſuetudinē quō ro/
gat petrū ⁊ petri obediētiā. quō in
oībꝫ fuit obediens. et in h̄ dedit
formā p̄latis vt libenti⁹ moneāt
q̄ȝ p̄cipiant. et magis amari q̄ȝ ti/
meri [Et ſedens] tanq̄ȝ doctor au
ctoritate vtēs [docebat de nauicu
la turbas] Poſt doctrine mani/
feſtatiōeȝ congrue ſequit̄ miraculi
op̄atio. vt veritati doctorū fidē p̄
ſtet miraculū. Unde ſubdit̄. [Ut
autē ceſſauit loqui dixit ad ſymo/
nem. Duc in altū ⁊ laxate retia ve
ſtra in capturā] ¶ Ubi innu
unt̄ aliqua p̄dicatori expedientia
1° Primū eſt ſublimis conuerſatio.
et p̄fecta vita in op̄ibus bonis. et
hoc tangit̄ cū dicit̄ [Duc in altū]
Unde yſaie. iiij. Supra monteȝ
excelſum aſcēde tu q̄ euāgelizas ſy
2° on. Secundū eſt veritatis p̄dica
tio q̄ tangit̄ cum dicit̄. [Laxate re
tia] Illa em̄ duo debent eſſe ꝯiun
cta in p̄dicatore exēplo ſaluatoris
q̄ cepit facere et docere. Actu. j. Et
dicit Gre. Cui⁹ vita deſpicit̄ reſtat
vt eius p̄dicatio contēnat̄. Et debꝫ
p̄dicatio veritatis eſſe explicita et
doctrinalis. qđ innuit̄ cū dicitur.
[Laxate] .i. explicate et exponite
ſacrā ſcripturā. Terciū eſt recta in
3° tentio que innuitur cum dicitur
[In capturā piſciū] nō ꝑpter va/
nam gl'iam. non ꝑpter adulatōeȝ.
nō propter lucrū ⁊ queſtū ſed pro/
pter hominū edificatōem [Et rn̄/
dens ſymon illi. Preceptor ꝑ to/
tā noctē laborātes nihil cepimus.
in noīe aūt tuo laxabim⁹ rete. Et
cū h̄ feciſſent ꝯcluſerūt piſ. multi
tudinē copioſam] Niſi em̄ in ver/
bo dn̄i p̄dicatores ſn̄iaȝ fidei ꝓnū
ciarēt nūq̄ȝ mltitudinē copioſam
credentiū ꝯcluderēt. Quia vt dicit
Ambro. Non eſt hūane facundie
ſed opus ſup̄ni numīs. Et d. Gre
gori⁹. Fruſtra exteri⁹ laborat do/
ctoris lingua vbi ſpūſſctūſ inter⁹
nō adeſt. Nota q2 đ nauicl'a petri
turbas docuerat. ideo vt dic̄ Chry
ſo. duplicē remuneratōeȝ ei tribu
it. Quia p̄mo dedit ei multitudi/
nē piſciū copioſam. deīde fecit eū
diſcipulū [Rūpebat̄ āt rete eoꝝ]
ex ḡuitate piſciū [et annuerūt ſo/
cijs q̄ erāt in alia naui] p̱ nutum
quia dicit Chryſ. Nā ex ſtupore mi
raculi loq̄ nō poterāt [vt venirēt
⁊ adiuuarēt eoſ ⁊ venerūt ⁊ īpleue
rūt ambas nauiculas ita vt pene
mergerent̄] Et hoc fuit miraculuȝ
ꝙ intra vnū rete tāta ꝯcluderet̄
piſciū multitudo [Qđ cū vidiſſet
ſymon petr⁹ ꝓcidit ađ genua ieſu
dicēs. Exi a me q2 hō pctōr ſū do
mine] Ecce petri hūilitas. Nā vt di
cit Cyrillus. Petr⁹ rediēs ad ꝯſci
entiā delicta tremuit. ⁊ velut imū
dus mūdū nō credit poſſe ſuſcip̱e
Eſt em̄ ſil'e qđ cēturio dixit Dn̄e n̄
ſū dign⁹ ⁊c̄. Mat. viij. ⁊ ſic hūiliā
do ſe nō expellebat dn̄m ſȝ magis
attrahebat [ſtupor em̄ circūdede
rat eū. et oēs q̄ cū illo erāt ī cap. pi
ſciū q̄s cep̱ant. Sil'r aūt ⁊ iacobū
⁊ iohēȝ filios zebedei q̄ erāt ſocij
ſymōis. Et ait ad ſymonē ih̄s. no
li timere] Amb. Dic ⁊ tu exi a me
dn̄e. q2 hō pctōr ſum vt rn̄deat ti/
bi deus. Noli timere indulgenti
dn̄o pctm̄ fateri. bon⁹ ē em̄ dn̄s
⁊ benign⁹. [Ex h̄ iā hoīes eris ca/
piēs] id ē ex h̄ qđ factū ē ſigt̄ ꝙ ho
mines capies. Beda. Dn̄s expōit
eis q̄d hec captura piſciū ſigt̄. ſ. ꝙ
ip̄e ſic nūc ꝑ retia piſces. ſic aliq̄n̄

ꝑ v̾ba ſit captur⁹ hoīes. vel ex h̄
ꝙ ſic te hūiliaſti habebis officium
capiēdi hoīes. Beda. Nondū ī di
ſcipulū eligit̄ ſed p̄dicat̄ ꝙ aliqñ ſit
eligend⁹ [Et ſubductis ad terram
nauibꝫ. relictis oībꝫ ſecuti ſunt eū]
ad tp̄s. qꝛ ſ̄m glo. adhuc habebāt
voluntatē redeūdi ad ꝓpria. Ubi
ſ̄m Chryſo. ꝯſiderāda eſt eoꝝ obe
diētia. hn̄tes em̄ op⁹ p̄ manibꝫ ap
petibile piſcatōis mandatū tn̄ do
mini nō diſtulerūt ſed relictis om
nibꝫ ſeq̄bant̄. talē em̄ obedientiaꝫ
req̇rit a nobis xp̄s vt eā nō p̄ter/
mittam⁹. etiā ſi aliḋ valde neceſſa
riū vrgeat ¶ Et nota ꝙ ter le
gunt̄ apl̄i a dn̄o vocati. Pria vo
catio fuit imediate poſt xp̄i bap/
tiſmū qñ ioh̄es videns xp̄m dixit
Ecce agnus dei. ⁊ tūc ſecuti ſūt euꝫ
duo diſcipuli ioh̄is. andreas ⁊ ali⁹
cui⁹ nomē tacet̄ Joh .i. Et ādreas
vocauit petꝝ. et craſtino de mane
cū xp̄s exire voluit in galyleā vo/
cauit philippū q̇ duxit ſecū natha
nael. vt dicit̄ Joh̄. j. Et hec vocatō
fuit ſolū in quandā noticiā. Secū
da fuit in captura piſciū. de q̄ h̄ dꝛ
⁊ illa fuit in q̄ndā familiaritatem.
Tercia fuit ḋ q̄ dꝛ Math. iiij. qñ
relictis oībus ſecuti ſunt dn̄m nō
reuerſi ampli⁹ ad piſcationē. ſꝫ in/
tendentes doctrine xp̄i. Et illa vo
catio fuit ad apoſtolatū. Alij vero
dicūt ꝙ illa vocatio de q̄ loquit̄ h̄
Lucas eſt eadē cū illa de q̄ loquit̄
Mat. iiij. ⁊ Mar. j. q̊ vocati ſ̄t ſim
plicit̄ ad ſocietatē xp̄i. et hoc videt̄
veri⁹. qꝛ hic dꝛ [Relictis oībꝫ ſecu
ti ſunt eū.] q̇ modus loq̄ndi ꝓp̄e
nō cōueīt niſi adherentibꝫ xp̄o to
taliter. Etiā qꝛ hic dꝛ petro a xp̄o.
de cetero vacabis p̄dicatōni. ¶ Et
nota ꝙ domin⁹ magis elegit pi/
ſcatores in officiū p̄dicatōis euan
gelice q̄ꝫ ceteros artifices ꝓpter h̄
vt dicit Chryſoſ. qꝛ ars piſcatoria
magnā ſilr̄itudinē hꝫ cū arte p̄dica
toria. Nā ſic q̇ retia iactat ī aquaꝫ
neſcit q̊s piſces cōprehenſur⁹ eſt.
ſed illi intrāt q̊s de⁹ trāſmittit ei.
ſic et doctor q̇ diuini ſ̄mōis iactat
retia ſuꝑ populū neſcit q̇ ſūt acceſ
ſuri ad eū niſi q̊s de⁹ excitauerit.
vt adhereāt doctrine ei⁹. Et dicit
Amb. li. iiij. ſuꝑ Lu. Retia aploꝝ
ſunt v̾boꝝ cōplexiōes et q̄ſi q̇daꝫ
orōis ſin⁹ q̇ eos q̊s accepit nō a/
mittit. captos nō īterimit. ſꝫ reſer
uat ⁊ in lucē de ꝓfūdo extrahit flu
ctuātes ⁊ de īfernis ad ſupna trāſ
ducit in limo ꝓfundi latētes ¶
Ulteri⁹ notādū ꝙ dn̄s a p̄ncipio
p̄ncipales euāgelij p̄dicatores vo
cauit et ꝯſtituit hoīes rudes ⁊ illit
teratos ⁊ maxime piſcatores Pri
mo ꝓpt̄ h̄ vt xp̄i diuīa ptāſ ex hoc
oñderet̄. q̇ ſubito inhabiliſſimos
facere potuit tā ſublimes ⁊ ſapien
tes in ſcīa ſicut poſtea fuerūt facti
ꝙ null⁹ mortaliū eis valuit ꝯpa/
ri. Un̄ repto ꝙ Petr⁹ ⁊ ioh̄es fu
iſſent hoīes ſine lr̄is et idiote tur/
be valde āmirabant̄. vt dꝛ Act. iiij.
Itē Hilari⁹. ij. de trini. dic̄. Queri
te et intelligite an mirabilius fuit
mortuū excitaſſe. an imꝑito tātaꝫ
ſciam doct̄ne ītimaſſe. Sc̄do ꝓp̄
hoc vt hūana ſupbia de ſuis fact̄
cōfunderet̄: vidēs tā imꝑitos taꝫ
ſūmos effectos ī ſcīa ꝓfūdiſſima
abſq̄ꝫ labore. ſꝫ ſimplici dei dono.
ad quā p̄hi neq̄q̄ꝫ ꝑtigere potuer̄t
Silr̄ ne aliq̇s (q̇ forte ſibi ſciolus
videret̄) ad eccl̄iam veniēs eſtima
re poſſet ꝙ xp̄s h⁹ ſcīa op⁹ habe/

ret p eccl'ia ſuā fundāda. ꝛ ꝙ ſimpli
ces et idiotas ſubito ſublimes in
ſciētia fecit ꝙ oēs viderēt ꝙ hūa/
na ſcia nō indigeret ꝗ ꝗntūlibꝫ in
eptos ſine labore ſūmos docto/
res facere poſſet. Tercio vt fidei
veritas. omino inſuſpecta manerꝫ
eo ꝙ nullo mō eſt veriſil'e ꝙ aliqſ
mag⁹ vel nigromātic⁹ cōuocaret
ad ſe hoīes rudiſſimos ꝛ incapa/
ciſſimos doctrine ꝗs informaret i
arte magica ꝗ magne ē ſubtilitatꝭ
ꝛ longo ſtudio ab hoībꝫ ſubtiliſſi
mis ꝛ lr̃atiſſimis vix acqrit. et per
ꝯſeqns nō poterāt eſſe ſuſpecti de
arte magica ꝛ nigromātia. ꝛ maxi
me cū eſſent paupes et infimi ho/
mines nō inueniebant cupidi ho
noris diuitiaꝝ. deliciaꝝ. nec pro ſe
nec p eoꝝ amicis. ꝛ ſubierūt mor/
tē p doctrina quā affirmabāt. igit
nullo mō poterāt eē ſuſpecti d fal
ſa doctrina. Quarto vt pphetie d
pdicatoribꝫ euāgelij implerent. vñ
Hiere. xvj. ita pphetatū eſt d eis.
Ecce ego mitto piſcatores multoſ
dicit dñs et piſcabūt eos. ꝛ Ezech.
xlvij. Et ſtabūt ſup illa piſcatores
ab engaddi vſqꝫ ad engallū ſicca/
tio ſagenaꝝ. Ubi dicit Hiero. Ex
iſti ſunt piſcatores de qbꝫ dr i euā
gelio. Uenite poſt me faciā vos pi
ſcatores hominū ꝛc̃.

Dñica ſexta poſt trinitatis
Sermo lviij.

Amen dico

a vobis niſi abūdauerit
iuſticia vr̃a pl⁹ꝗ̃ ſcri/
baꝝ ꝛc̃. Math. v. A Aug⁹. x.
de ciui. dei dicit [Niſi abūdauerit
iuſticia veſtra pl⁹ ꝗ̃ ſcri.] ꝛc̃. i. ſup
illos ꝗ ſoluūt et docēt. qꝛ d hīs ali
bi dictū eſt Mat. xxiij. Dicūt. ꝛ nō
faciunt. ac ſi dicat domin⁹. Niſi ita
abūdauerit iuſticia vr̃a vt vos nō
ſoluatis. ſꝫ poti⁹ faciatꝭ qd docetꝭ
nō intrabitꝭ in regnū celoꝝ. Sūt
nāqꝫ mlti ꝗ male viuūt ſꝫ bñ do/
cent. de qbꝫ dr Mat. xxiij. Sede/
būt ſup cathedrā moyſi. q. d. fa. ſ.
o. aūt e. nō ſ. Dicūt em̄ ꝛ nō faciūt
Et qꝛ hoc nō ſufficit ad ſalutē. ꝛ iō
dñs diſcipul' ſuis et alijs plat ec
cleſie dicit. [Niſi abūda. iu. vr̃a.]
ſcꝫ vt faciatis qd docetis [pl⁹ ꝗ̃
ſcribaꝝ et phariſeoꝝ] ꝗ dicūt ꝛ nō
faciūt [nō intrabitꝭ regnū celoꝝ.]
Uel etiā iuſticia eoꝝ fuit i exterio
ri opatōe tm̄ ꝛ nō i recta intentōe
Uñ Mat. xxv. Oia opa faciūt vt
videant ab hoībus ꝛ illa iuſticia n
ſufficit ad vitā eternā. ſꝫ opꝫ ꝙ vt
dicit aplus. j. ad Cho. x. oia ad glo
riā dei facere. Et iō dic dñs [Niſi
abūdauerit iu. vr̃a Et pmū referri
pōt ad ſcribas. ſcd̄m ad phariſeos
[Audiſtꝭ qꝛ dictū ē antiqs] Notā
dū ꝙ dñs i ſmōe ſuo in mōte nō
edidit noua pcepta moralia. ſꝫ vt
pceptoꝝ decalogi veꝝ itellectū de
clararet et errores circa ea exclude
ret aliq ipoꝝ replicauit. Et pmo il
lud [Nō occides] De ꝗ i pñti euā
gelio legit. ppt qd dr [Audiſtꝭ qꝛ
dictū ē antiqs] nō ꝙ i mōte ſynai
fuerūt illi qbꝫ xp̄s pdicauit. ſꝫ ꝙ a
pentibꝫ ſuis audiuerūt antiqs ꝗ
fuert circa montē ſynai tpe moyſi
dictū fuiſſe [Nō occides. Qui aūt
occiderit re⁹ erit iudicio] mortꝭ cor
pal'. iux illd Geñ. ix. Quicūqꝫ effu
derit hūanū ſāguinē fūdet ſāguis
ei⁹. ꝛ Exo. xxi. Quicūqꝫ pcuſſerit
hominem volens occidere more

moꝛiaꝛ. Et iō dic̄. iudicio. i. ſi ĩ iudi
cio mãifeſtũ erit ip̄z ꝑpetraſſe ho/
micidiũ. Si occultũ tũc ꝑtinet ad
foꝛũ iudiciale dei ⁊ nõ hoĩs B
¶ Notãdũ ꝙ vt vult Joſephꝰ. xij
antiq̇tatũ. Volũtas ſola non eſt
pctm̄ niſi exeat in exteriorem actũ
et ita ſcḋm eũ interioꝛi actu ſolo ni
ſi comiteꝛ exterioꝛ actꝰ malus nõ
peccaꝛ. Sed h̄ eſt valde irrõnale
⁊ etiã cõtra gẽtiles moꝛales ph̄os
Areſtotilẽ Senecã ⁊ alios. Tota
em̄ rõ et radix pcti ſumiꝛ ab actu
liberrimo qualis eſt ĩterioꝛ electõ
volũtatis nec eſt pctm̄ niſi liberũ
⁊ ꝓpt̄ hoc in amẽtib⁊ ⁊ puerꝭ ñ po
niꝛ pctm̄. In hũc aũt erroꝛẽ cõmu
niꝛ iudei ꝓlapſi erãt ꝓpter rudita/
tẽ eoꝝ ⁊ groſſiciẽ. Et iō hoc p̄ceptũ
non occides tm̄ de manifeſto ho
micidio qḋ exterioꝛi actu fit intelli
gũt credẽtes h̄ ſolũ iſto p̄cepto ꝓ/
hibitũ. Quem erroꝛez dñs tollere
voluit ⁊ verũ intellectũ eis aperi/
re. Vñ Augꝰ. cõtra fauſtũ. Judei
nõ intelligebãt homicidiũ. niſi ꝑ
emptionẽ coꝛpis hũani q̇b⁊ aꝑuit
dñs oẽz iniquũ motũ ad nocẽdũ
fratri in homicidij genere deputa
ri. Et ita ꝑ h̄ p̄ceptũ [Nõ occides]
ꝓhibẽtur om̄es modi homicidij
volũtarij et ſine auctoꝛitate legit/
tie poteſtatis ſiue homicidiũ tale
ſit facto exterioꝛi vel verbo. vl̄ mẽ
te cõſentiẽdo in moꝛtẽ alterꝰ. vel
eã cupiendo. aut negligentia. qñ a
moꝛte nõ liberamus quem poſſu
mus. iuxta illḋ Ambro. Paſce fa
me. ⁊c̄. Similiter occiſiõz ex negli
gẽtia in cuſtodiẽdo ꝓpꝛiaz vitã. et
occiſionẽ q̄ fit ꝑ inoꝛdiatã potus
aut cibi ſũptõez. Similiter q̄ fit ꝑ
indiſcretã abſtinẽtiã et ſic de alijs

modis. Similiꝛ ꝓhibeꝛ om̄e no/
cumẽtũ et omnis leſio hoĩs in na
turalib⁊ ſuis etiã citra moꝛtẽ. vt ſꝛ
mutilatõ verberatõ ⁊c̄. Jmmo ꝓ/
hibeꝛ om̄is inoꝛdinatꝰ motus et
ſpẽs ire. ĩuidie ⁊ odiũ taliũ interio
rũ motuũ ex q̇bꝰ ſolẽt homicidia
⁊ talia exterioꝛa nocumẽta oꝛiri. ⁊
h̄ vult ſaluatoꝛ cũ dicit. [Ego aũt
di co vobis]. q. d. Ego autẽ qui ve
ni nõ ſoluere legez ſ; adiplere [Di
co] nõ ſolũ ꝓhibẽdo factũ. ſed ani
mi motũ q2 [quicũq; iraſciꝛ fratri
ſuo reꝰ ẽ iudicõ [. i. dignꝰ erit accu
ſatõe apud iudicẽ. [Qui ãt dixerit
fratri ſuo racha reus erit cõcilio.]
Racha ſcḋm Augꝰ. Chry. ⁊ Hiero/
nimũ diuerſimode exponiꝛ. et tñ
idẽ volũt in ſnĩa. ſ. ꝙ ſit q̇daz vox
ꝓrũpẽs ex ira ſignificãs ꝑuipẽſiõz
leui pẽſionẽ vel vilipẽſionẽ. vel eſt
vox interiectiua q̄ oꝛiꝛ ex indigna/
tõne vel cõmotione cõtra aliquez
quẽadmodũ ach ⁊ cõſil̄es ſignant
doloꝛẽ [reuſ erit cõcilio]. i. cõſenſu
iudicũ de ſnĩa dãda cõtra eũ et di
ctãda ſibi pena. q2 pctm̄ eiuſ venit
in noticiã hominũ ꝑ exterꝰ ſignũ
⁊ ſic̄ cõciliũ. i. pene inſligẽde deter/
minatõ peioꝛ ẽ q̄z iudiciũ. i. ſola ac
cuſatõ vbi adhuc daꝛ locus defen
ſioni. Jta ira ſcḋa q̄ ꝓrumpit in ſi/
gnũ ꝯtumelioſũ ceterꝭ ꝑib⁊ peioꝛ
eſt q̄z p̄ma que retineꝛ in coꝛde. q2
q̊ ad irã ⁊ motũ interioꝛẽ ſi ſunt ſi
miles tũc ſũt eq̄lis culpe ⁊ in eru/
ptõne eſt vltra. ſ. cõtemptus ⁊ ab
latio hoĩs ꝓximi ꝑ verbũ cõtume
lioſũ. ⁊ etiã ꝑ verbũ vel factũ cõtu
melioſũ iraſcẽs turbat et ꝓuocat
ad irã illũ cui iraſciꝛ. Seq̇ꝛ [Qui
dixerit fratri ſuo fatue reꝰ erit ge/
hẽne ignis]. i. q̊ ex ira ꝓceſſerit ad

vicia et verba determīate cōtume
lie. De iſtis vide plenius in lctūra
ſup Mat. ¶ Diceres. tamen xp̄s
dixit diſcipulis ſuis. Luc. xxiiij. O
ſtulti et tardi. ꝛc. vide ibidē de ira.
C Nota ꝙ p̄ter mala q̄ infert
corpi ira mala eſt anime ꝛ recitet̄
opinio ſenece q̄ mala inducat ira.
q̄ excecat rōeʒ in q̄ totū anime bo
nū exiſtit ꝛ ipellit ad iniurias. ꝛc.
Et poſtea Areſt. et homeri. ex quo
patet ꝙ rep̄hēſibilis fuit. Sctī ve
ro doctores Aug⁹. Hiero. Chryſ.
et Grego. v. moraliū. Et. ſ. Tho.
ij. ſcde. q. clviij. ꝯſiderātes hūanā
vitā ꝛ adiuti p ſacrā ſcp̄turā dicūt
ꝙ aliqñ iraſcedū ſit ꝛ ſine pctō. im
mo caſus occurrit in q̄ ſi hō nō ira
ſceret̄ ipē peccaret vt ptēbit Scdo
notādū ꝙ duplex eſt ira. q̄dā rōnē
p̄ueniēs. ꝛ eſt naturalis motus q̄
nō eſt i ptāte nr̄a. illa nō eſt pctm̄
ſi ei nō ſentiat̄. vt vult Aug⁹. ꝛ etiā
Caſſiodor⁹ ſup illo ps. Iraſcimi-
ni et nolite peccare. imo eſt mate-
ria exercende virtutis ſi ei ſtatim
reſiſtat̄ aut refrenet̄ ꝛ cōtemnetur
ſm rectā rationē. Alia eſt ira quā
q̄s aſſūpſit deliberate aut cui non
reſiſtit ſʒ volūtarie cōtinuat. Ter-
cio notādū. Ira nō eſt niſi ip̄etuo
ſus et feruēs appetitus vindicte.
et talis poteſt eſſe bona ꝛ mala. et
p̄mo dicā qñ ſit mala ſeu pctm̄. et
hoc fit mltiplicit ſm. ſ. Thomā
ſecūda ſcde. q. clviij. ex multiplici
difformitate ad rectā rōneʒ ꝛ defe
ctu circūſtātiaꝝ. ꝛ potiſſime fit ma
la ex quatuor. Primo ſi quis ap-
petat punire illū qui non meruit.
Scdo ſi vltra q̄ꝫ meruit. Tercio
ſi nō ſeruat legitimū ordinē iuſti-
cie. Et q̄rto ſi nō bona intētione et
propter debitū finē vt ſi quis ap-
petat vindictā ſolā ſic vl' vt ipſe di
cat̄ bonus iuſtiarius. vel ꝓpter lu
crū vel ꝓpt̄ ſatiare appetitū i vin-
dicādo. ꝛ p̄ter h̄ fit mala ꝛ pctm̄ ſi
fit indebito tp̄e. indebito loco. et
ex q̄ꝫtitate ſua. vt qñ immoderate
ferueſcit fit mala etiā ſi iniuſta vin
dicta appetat̄ ꝛ ſic illa ira mala vo
cat̄ ira p viciū. ¶ Quarto notādū
qñ ira ſit mortale vel veniale. De
hoc vide ſcda ſcde. q. clviij. de ira-
cūdia. Sed ira volūtaria ſi ſit mo
derata ꝛ debito tp̄e fiat ꝛ loco ꝛ ex
rōnabili cauſa et appetat̄ iuſta vī-
dicta et ꝓpter debitū finē q̄ eſt ſm
ſan. tho. ij. ij. q. clviij. emēdatō pec
cantis vel cohibitio ei⁹ et q̄es ali-
oꝝ vel iuſticie cōſuatio aut dei ho
nor. tūc ē bōa et licita. ꝛ vocat̄ ira
p zelū. et in multis caſib⁹ valde ne
ceſſaria. Vn̄ Chryſ. Et nota exem
plū de cyrurgico ꝛc. D No-
tandū ꝙ ira p zelū pōt dupliciť fi
eri. Primo ꝙ p̄ueniat rōem ita tñ
ꝙ qñ hō ſentit eā adhuc volūnta-
rie nō cōtinuat ſed moderat̄ eā vt
nō fiat nimis intēſa. et ſtat etiā in
aliis licitis. tñ adhuc eſt valde ca-
uenda. qꝛ mltū piculoſa. qꝛ de na
tura ire eſt impedire rōem vel mi
nuere. Et ḡ cū p̄uenit rōnem diffi
culter poterit rō recte iudicare du
rante paſſiōe. ſed faciliter impellit̄
hō p irā ad iniuſtam vindictā ap-
petendū vel exercendū. ꝛ ergo do-
ctrina eſt vt homo tali ire ſtati vt
pcipit eam reſiſtat ipam excludē-
do totaliter ne aliquā penaʒ infli-
gat donec deferueat ira exēplo py
tagore. Secūdo poteſt cōtingere
ira p zelum. ſic ꝙ hō primo cogno
ſcat peccatū alteri⁹. et p rationem

quietē deliberet de recta vindicta
et iuſta pena illi vtiliter infligēda.
et ſi inuenit ſe in exequendo illud
tedioſuꝫ. aut timēteꝫ aut negligen
tem. expedit ꝙ volūtarie ⁊ delibe
rate aſſumat tātā irā q̄ſta ſibi valꝫ
ad rōnabilit̄ exequēdū illud ꝑ rō/
nem deliberatā ⁊c̄. Et adhuc illa
ira nō expedit vti niſi ꝑfectis ꝓpt̄
difficultatē boni vſus ire. ⁊ hoc de
clarat gloſa ꝑ exemplū de ꝑiculo/
ſa medicina q̄ nō cōcedit̄ vti niſi ꝑ
fectis medicis ⁊c̄

De eadē dñica.
Sermo. lx.

Amen dico
a vobis ⁊c̄. E Ubi
notādū ꝙ iuſticia ali/
qñ capit̄ ſtricte ꝓut eſt q̄dā ſpālis
virtus dicta iuſticia ꝑticularis re/
gulās homīeꝫ ad bñ habendū ſe
ad alterū. vnicuiqꝫ ius ſuū tribu/
ens. Sed in pñti loco accipit̄ gene
raliter ꝓ omni virtute. aut etiā bo
no ope. et iuſticia illo mō accepta
tūc iuſticia ſcribarū et phariſeoꝝ
fuit inſufficiēs ⁊ diminuta tripli/
citer. Prio q꞉ fuit in locutione et
nō in ope. docent eñ bona. ſꝫ ope
rant̄ mala. Et ideo dic̄ dñs Mat̄.
xxiij. Sedebūt ſup̄ cathedrā moy
ſi. ⁊c̄. dicunt eñ et nō faciunt. ⁊ q꞉
nō ſufficit ad ſalutem bona dicere
niſi etiā ope impleant̄. Et iō dñs
apoſtol' dixit ⁊ cōſeq̄nter oībus
ꝑlatis q̄bus ex officio incūbit ali
os docere legem dei. [Niſi iuſticia
vr̄a abun. ⁊c̄] .ſ. vt doceatis bona
et ope ea impleatis [pluſq̄ ſcriba
ruꝫ et phariſeorū] q̄ dicūt ſoluꝫ et
nō faciūt. [Nō intrabit] in regnū
celoꝝ] De talib' dixit Yſidorus
de ſummo bono. Qui bñ docet ⁊
male viuit tanq̄ es ⁊ cymbalū ſo
nū facit alijs. ipe tñ manet ſibi in
ſenſibilis. Et iterū Qui bene docꝫ
⁊ male viuit. videt̄ vt cereus alijs
(dū bonū exponit) lucem p̄ſtare ſe
vero in malis ſuis cōſumere. Et ſi
cut nō ſufficit bona p̄dicare ⁊ ope
nō implere. ita nō ſufficit ad ſalu/
tem bona audire ſolū aure corꝑiſ
ſed oꝑtet intelligere et veritatē co
gnoſcere. Propt̄ h̄ dñs Joh. viij.
dixit iudeis. Qui ex deo eſt verba
dei audit. et iudei in ſermone dñi
p̄ſentes erāt. ⁊ ideo aure corporis
verba eius audierūt ſed tñ nō ap/
poſuerūt cor vt ītelligerēt. Et ideo
dixit eis. ꝓpterea nō auditis q꞉ ex
deo non eſtis. hmōi eñ veritatis
ignorātia q̄bus fuit inueniendi fa
cultas nō excuſat. d. Chryſ. ſuper
Mat̄. F Nō p̄t eē excuſatō cō
demnatiōis ignorātia veritatis q̄
bus fuit inueniendi facultas. ſi af
fuiſſet q̄rēdi volūtas. Modū aūt
q̄ querere debem' cognitiōeꝫ veri
tatis ſubdit. d. Si velles ſcriptu/
raꝝ ingredi veritatē. nūc petereſ
orōib'. nūc q̄reres ī ſcriptur̄. nūc
pulſares boniſ oꝑib'. nūc interro
gares ſacerdotes. nūc illos. nunc
iſtos. ſꝫ illa nō fiūt. q꞉ v̄bū dei nō
credit̄. nec ꝓmiſſio btitudis ei' de
ſiderat̄. nec ꝯdēnatōis iudiciū for
midat̄. Et Grego. in moral'. Qui
ea q̄ dei ſūt ſapiūt a dño ſapiunt̄.
et q̄ ea q̄ dei ſūt neſciūt a deo neſci
unt̄. Paulo atteſtāte. Si q̄s igno
rat ignorabit̄. Timeo ꝙ aliq̄ vr̄m
putēt ꝙ nō oꝑteat tā debite noſce
re pctā et de eis ſcire q̄ de ipis dixi
⁊ poſtea dicturus ſū. ⁊ ꝙ ideo ſint

minus attēti ad diſcēdū ꝛ memo
riter retinēdū. et ꝓpterea dixi illa
q̄ nūc audiſtis. vt ſciretis q̄ꝫtā dili
gētiā ſcti volunt nos adhibere ad
cognoſcēdū veritateꝫ. vt ſciamus
cauere mala ꝛ facere bona. ꝛ vt ſci
retiſ ꝙ ignorātia craſſa nō excuſat
a pctō. et vt ſic diligētiores eſſetis
in diſcēdiſ eiſ q̄ de pctis audiſtis ꝛ
audituri eſtis h̄ vel alibi Oīa em̄
mortalia optꝫ nos cauere ſi ſalua
ri volum⁹. vel ſi aliqđ incidimus
optet de illo conteri ꝛ penitere. et
quō p̄t hō hmōi cauere niſi ea no/
ſcat. aut quō pōt de eis cōteri ꝛ cō
fiteri. Valde ḡ vtile. imo multuꝫ
neceſſariū eſt nobiſ hmōi noſcere
et q̄ꝫto citi⁹ tāto melius. ne ex craſ
ſa ignorātia in eis ſine cōtritione
maneamus ꝛ finaliter pereamus
Nec etiā ad ſalutē ſufficit dei v̄bū
audire corꝑis aure et corde intel/
ligere ꝓpoſſe. ſed optꝫ etiā oꝑe im
plere. ꝛ vitā ſ̄m diuīas reglaſ mo
derari. Vn̄ Hugo in didaſcolicō.
Sūt q̊s audire dei verba delectat
nō qꝛ ſalutifera. ſꝫ quia mirabilia
tales multa ſcire volūt. et nil oꝑa
ri. q̊s quid aliud facere dicā q̄ꝫ p̄co
nia diuina in fabulas cōmutare.
Sic em̄ theatralibꝫ ludis. ſic poe/
ticis carminibus. intēdere ſolem⁹
vt. ſ. auditū paſcamus. nō animuꝫ
edificem⁹. quoꝝ intentio dānabiľ
eſt. ꝛ ab om̄ibus fugienda ¶
Scđo fuit iuſticia ſcribaꝝ ꝛ phari
ſeoꝝ diminuta. qꝛ fuit in oſtatiōe
exterioris oꝑis ꝛ nō in rectitudine
intētōis. Oīa em̄ ꝓpter vanā glo
riā fecerūt. ꝓpter qđ dn̄s dicit eiſ
Mat. xxiij. Oīa ei oꝑa ſua faciūt
vt videant̄ ab hoībus. Et iuſticia
illa nō ſufficit ad vitā eternaꝫ. ſed
optet (vt apl̄s dicit. i. Chor. x.) oīa
ad gloriā dei facere. Et ideo oībꝫ
fidelib⁹ dixit dn̄s. [Niſi abunda
uerit iuſticia vr̄a]. ſ. vt faciat̄ oꝑa
bona ꝛ bona intētione. ſ. ad ſalutē
veſtrā et proximorū. et p̄ncipaliť ad
gloriā dei [pluſq̄ꝫ ſcribarū et pha
riſeorū] qui ſolū oꝑant̄ bona exte
rius. ſed nō recta intētione. ſed fa/
ciūt ꝓpter inanē gloriā aut ꝓpter
tꝑale lucrū. aut ꝓpter voluptates
[nō intrabitis celū] Quia vt vult
btūs Aug⁹. in de natura ꝛ gr̄a. In
anis ꝛ vanis gloria in ſeipſa ma/
gnū eſt pctm̄. Et inſuꝑ valde inſi/
diat̄ bonis oꝑib⁹ et ſe eis citiſſime
īmiſcet. ꝛ ſic ea mala facit et indiḡ
remuneratōe. ꝓpter qđ Mat. vi.
dic̄ dn̄s Attēdite. i. diligēter cōſide
rate. ne iuſticiā veſtrā fa. co. ho. vt
vi. ab eis. gl̄iam. ſ. et laudē hūanaꝫ
ꝓ talibꝫ q̄rēdo. alioq̄n mercedē n̄
habebit̄ a p̄re q̄ i cel̄ē. Vn̄ dic̄ ſā.
Tho. ij. ij. q. cxxxij. null⁹ peccando
meret̄. ſꝫ oē op⁹ q̄ꝫtūcunq̄ȝ al̄s bo
nū ſi fit ꝓpť ianē gl̄iaꝫ ē pctm̄. qꝛ
male circūſtātionatū q̊ ad h̊. ꝛ idō
oē op⁹ q̄ꝫtūcūq̄ȝ al̄s eēt bonū a/
mittit tn̄ vim merēdi ſi fiat ꝓpť i
anē gl̄iaꝫ. etiā ſi illa ianis gl̄ia eſſet
ſolū vēial̄ culpa. ꝛ q̄ꝫuis ita ſit pec
catū ꝛ euacuet meritū. ē tn̄ ſic cōis
hoībꝫ vt etiā dicat Chry. ſuꝑ mat.
ꝙ cū ceťa vicia locū habeāt in ſer/
uis diaboli ianis gl̄ia etiā locū hꝫ
in ſ̄uis xp̄i. Et iteꝝ dic̄. Illi q̄ ſe a
mūdo reſiliuiſſe exiſtimāt iani gl̄a
freq̄nt̄ eḡtāt. et lōge ꝑiculoſi⁹ aliiſ
qꝛ alij vſq̄ȝ ad pecūias ꝓpť hāc dā
na patiūt̄. his v̄o vſq̄ȝ ad aīaꝫ eſt
ꝑiculū. Et idē dic̄. Multā dat v̄tu
tē hoī. i. conatū ad laborandū cō
cupiſcentia vane glorie. Et ſubdit.

ſum idulgētia poſſū dicere. maio
rē dat virtutē homini ypocrite ad
laborādū cōcupiſcentia vane glie
qꝫ fidelibꝫ ſpes regni celeſtis. aut
repromiſſio ꝑennis patrie Et ſuꝑ
illo. i. ad Theſ. ij. deo q ꝓbat cor/
da noſtra dicit glo. Aug. Quas vi
res nocendi habeat hūane glie a/
mor nō ſentit niſi q ei bellū indi/
xerit. qr ſi vnicuiqꝫ facile ē laudem
nō cuꝑe dū negatꝰ difficile tñ eſt ea
nō dlectari cū offertur ipa D
Tercio fuit iuſticia ſcribaꝝ ⁊ phā/
riſeoꝝ diminuta in hoc qr fuit in
oꝑe exteriori. Nam ſolū cauebant
ſibi a malis oꝑibus exterioribꝫ et
nō a malis volūtatibꝫ. putātes in
dei p̄ceptis ꝓhibita eē ſolū mala
oꝑa exteriora quibꝫ vnꝰ alteri no/
cet ⁊ nō interiora. ⁊ ideo dñs āmo
net ⁊ incātat ſuos diſci. [Niſi iu/
ſticia vr̃a ⁊c̃.] ita vt caueatꝭ vobiſ
nō ſolū ab oꝑibus exterioribꝫ ma
lis [nō intrabitis i regnū celoruꝫ]
Et ꝙ teneamur cauere nō ſolū ex/
teriora ſed interiora oꝑa mala do
cet nos dñs ꝯſeqnter in euāgelio
cū dicit [Audiſtis qr dictum ē ⁊c̃.
Ego aūt dico vobis ⁊c̃.] Ubi no
tandū ꝙ cum populꝰ iſrael exiuit
egyptū et vēit ad montē ſynai tūc
ipi data erāt p̄cepta a dño. circa q
iudei tꝑe chriſti multū errabāt. et
ideo dñs in glioſo ſermone ſuo i
monte aliq illoꝝ reſūpſit vt ipoꝝ
verū intellectū daret. ⁊ errores cir
ca ea excluderet. Et primū ex illis
fuit. Non occides. de q in pñti e/
uāgelio agitur. Dixit ergo diſcipu
lis ſuis [Audiſtis] ſcꝫ a patribꝫ ve
ſtris antiqs q fuerīt tꝑe moyſi [di
ctum ē] etiā p̄ceptū [Nō occides]
quia qui occidit ſine auctoritate le
gitime ꝑtātis [reus erit] mortis
corꝑalis [iudicio] id ē ſi in iudicō
manifeſtū erit ipm homicidiū ꝑ/
petraſſe. Conſeqnter notādūꝫ ꝙ
ſcribe ⁊ phariſei ⁊ aliȷ̃ iudei tꝑe xpi
ꝓpter eoꝝ carnalitatē et groſſicieꝫ
multū errabāt circa dictū māda/
tum Nō occides. putantes ꝑ ipm
ſolū ꝓhibitos eſſe actꝰ exteriores
quibus vnꝰ alteri nocet in corꝑe.
⁊ nō eſſe ꝓhibitos interiores ran/
cores. inimicicias. odia. malas vo/
lūtates. ⁊ deſideria nocēdi ⁊c̃. imo
vt ptꝫ ex Joſepho. xiiȷ̃. antiqtatū
in hunc errorē ꝓlapſi erāt ꝙ puta
bant ſolū exteriora nocumēta eſſe
peccata et nō interiores volitōes
nocēdi. Et ꝙ qntūcūqꝫ hō in cor/
de gereret cōtra ꝓximū iimicicias
odia rācores qntūcunqꝫ ſibi opta
ret ⁊ deſiderarꝫ malū aut vellꝫ no
cere ſi poſſet. dūmō oꝑe exteriori
nō impleret nō peccaret. ⁊ ille fuit
groſſus error q fuit ⁊ eſt nō ſoluꝫ
contra ſcripturā ſacrā ſed etiā con
tra ſcripturā ariſtotel' ſenece ⁊ ali
orū philoſophoꝝ gētiliū q in plu
ribus locis libroꝝ ſuorū docent ⁊
ꝓbant peccatū plꝰ cōſiſtere in inte
riori volitōe qꝫ in exteriori oꝑatōe
Immo exterior oꝑatio nō eſt cul
pa niſi inqꝫtum ꝓcedit ex interiori
mala libera volitōe. Qd etiam de
claratꝰ in ſcdo ſniaꝝ ꝓpe finē. Actꝰ
eñi exterior nihil addit bonitatis
vel malicie ſuꝑ actū interiorēꝫ ⁊c̃.
Ita ergo circa hoc mandatū erra
uerunt iudei. non eñi vt ipi credi
derunt prohibentꝰ ſolum exteriora
nocumēta. ſed illo mandato pro/
hibentꝰ oēs modi homicidiȷ̃. vo
luntariȷ̃ ⁊c̃. vt i primo ſermōe di
ctum eſt.

De eadem dñica Ser. lx.

[S]I offers munus tuū ante altare ⁊c̄.

In illa pte euāgelij agit̄ de recōciliatōe fratris offensi. Ubi notādū ꝑ ꝯtinuatōne textus ad p̄cedētia dicit Remigius Ille medic⁹ celestꝭ de celis ad t̃ras descēdens repit hūanū gen⁹ egrotū. ideo illi salutaria tribuit monita et p̄cepta qb⁹ sanaret̄. docēs in p̄cedentib⁹ nō irascendū. nō racha nō fatue fratri dicēdū Et qꝛ homines adeo ꝓcliuos ⁊ īfirmos cog̃uit ad pctm̄ ipi⁹ ire. ita vt sꝑ hoc p̄ceptū ſuare nō possint. idcirco si qs trāsgrederet̄ ex infirmitate vel aliūde dedit remediādi ꝯsiliū quo subleuaret̄ dicēs [Si offers munus tuū ad altare ⁊c̄.] Ubi ꝑ munus offerēdū ad altare intelligit̄ om̄e opus piū deo offerendū siue sit interi⁹ siue exteri⁹. vt sunt cōtēplatio. deuotio. ꝯtribulatio spūs. afflictio ad deū et ad ꝓximū. p̄dicatio. correctio. orō. ieiuniū. elēosyna. Et nullū illoꝝ est deo acceptū nec ꝓficit offerēti nisi ip̄e sit ī charitate. charitatē aūt nō habꝫ nisi ꝓximo suo īiuste leso satisfaciat aut satisfacere velit loco ⁊ tpe optūo. Dicit ergo. [Si offers mun⁹ tuuꝫ ad altare] .i. si qdcūqꝫ op⁹ bonuꝫ facere vis etiam ad honorē dei [⁊ ibi recordat⁹ fueris qꝛ frater tuus habet aliqd aduersū te relinq̄ ibi mun⁹ tuū ante altare] Ubi notandū ꝙ dn̄s notāter dicit [Relinq̄ ante altare] et nō dicit reporta ad domū. ad designdum ꝙ cū hō habꝫ ꝓpositū boni opis et recordat⁹ fuerit qꝛ frater eius habet aliqd aduersus eū nō debꝫ totalr̄ dimittere ꝓpositū bonū. imo illd ꝓpositū dꝫ retinere et op⁹ illud ad tps differre donec pgat ad recōciliatōem fratrꝭ nō statim dimittēdo. Vn̄ glo. Nō ait refer. qd enim recte offert̄ mutari nō licꝫ. sed ait. [relinq̄] scꝫ donec placabili⁹ offeras. Nō ei mun⁹ repellit sꝫ charitatē ꝓximi q̄rit. sine q̄ nēo ad charitatē dei ꝑuenit. iuxta illd .j. Joh. iiij. Qui nō diligit frēm suū queꝫ videt deū quō p̄t diligere quē n̄ videt. Pri⁹ igit̄ charitatem ꝓrio soluat q̄ munus suū deo placere optat R [Et vade prius recōciliari fratri tuo] Qd pōt fieri dupliciter ſm Nico. de lyra. Uno modo pedib⁹ corꝑis. ⁊ sic debꝫ fieri si pōt haberi bn̄ p̄sentia offensi frīs Si aūt nō p̄t haberi cōmode ipi⁹ p̄sentia tūc sufficit ire ad eū pedibus mentis. qd fit qn̄ hꝫ ꝓpositū satisfaciēdi leso loco ⁊ tpe cōpetētibus. Et h̄ mō vtit̄ ecclia romana q̄ reū cōfitētē absoluit ⁊ satisfactōnem leso faciēdā sibi imponit. Et hoc est qd dicit Aug. ī de ſmōe domini ī mōte. Cū aliqd tale oblaturi sum⁹ in interiori tēplo ꝑgendū est ad recōciliatōꝫ cū fratre dimittēdo tale mun⁹ spūale. ꝑgendū āt nō est pedib⁹ nr̄i corꝑis sed motibus animi. hūilr̄ te affectu ꝓsternas fratri quē ī ara cogitationum cōcurras ī cōspectu ei⁹ cui munus oblatur⁹ es. sꝫ si frater p̄sens ē: potes ad eū ire et nō silato aīo lenire atqꝫ ī grāꝫ reuocare veniā postulādo. Si prius corā deo feceris ꝑgēs ad eū nō pigro motu corꝑis sꝫ celerrimo dilectiōis affectu atqꝫ īde veniēs. i. intentōneꝫ reuocās ad id

qȯ agere cepas offers muni⁹ tuū
Hoc ē remediū ꝯtra pctm̄ ire qȯ
ſupbi amplecti nō valēt q̄ frēs ſu
os deſpiciūt.⁊ eos leſos ad cōcor/
die paciſqꝫ bonū reuocare nolūt.
Vñ Aug.in de ſmōe dñi in mōte
Quiſq̄s h̄ vnū remediū vt ſimpli
ci animo veniā depcet̄ nō acceptat
magis etiā iactantie ſpū inflat̄.hu
milis aūt corde recōciliatōēꝫ a frē
q̄rens hac medicina a pctō curat̄.
L Notanduꝫ eſt circa dicta ꝙ
frēm hr̄e aliq̄d ꝯtra nos cōtingit
tripl'r. Primo ſi habeat irā vl' o/
dium ꝯtra nos q̄uis nos ei nullā
iniuriā fecerim⁹ nec fuerim⁹ cau/
ſa illi⁹ ſed alīj forte ſuſurrōes vt
ſepe ꝯtingit.Scḋo ſi habeat irā et
indignationē ī nos qꝛ iniuriā ei fe
cimus.vl' qꝛ iniuſte cā illi⁹ odīj fui
m⁹.Tercio ſi odiū nō habuerit ī
nos licꝫ ei iniuriā fecerim⁹ ſiue ipo
ſcienti ſiue nō ꝙ iniuriā fecerim⁹.
In pmo caſu fratr̄ offenſi recōci
liatōꝫ pcurare eſt cōſilīj ⁊ magne
pfectōis in hōie ⁊ meriti.Vñ dic̄
hic Chryſ̄. Ne dicas mihi nocuit
nō ego illi.ſi p glīa ſalutis tue iu/
bet te dñs amiciciā facere tu offen
ſus debes puenire offendenteꝫ vt
duplicē glīam cōſeq̄riſ.Vnā quia
offenſus es.⁊ aliā qꝛ prior ad ami
ciciā moues. Et nota ꝙ ī illo caſu
nō tenemur leſi veniā petere quia
nō peccauim⁹.ſed debem⁹ noſ ex
cuſare et frī oñdere ꝙ ī eū n̄ pecca/
uimus.et ꝙ ipe ſine cā iraſcit̄ con/
tra nos.niſi forte timem⁹ viſimi/
liter ꝙ huiuſmodi noſtra humili/
tio vergat in detrimentum fra/
tris. quia forte ex hoc ſuperbiret
aut audacior fieret ad nocendū.⁊
tunc cautius huiuſmodi reconcili
tio tēptet̄ p aliq̄s pſōas interme
dias offendentē frēm cū obiurga/
tōe reducētes ad pus rogandum.
Vñ Aug.in de ſermōe dñi ī mōte
Tūc frater habꝫ aduerſuſ nos cū
nos eū in aliq̄ leſim⁹.nos aūt ad/
uerſus eū habem⁹ ſi ipe nos leſit.
vbi nō eſt op⁹ pgere ad recōciliati
onē. Nō em̄ veniā poſtulabis ab
eo q̄ tibi fecit iniuriā.ſed tm̄ dimit
te ſicut tibi a dño cupiſ dimitti qȯ
ipe cōmiſeris.Et in q̄dā ſmōe de
cōcordia fratꝝ q̄ incipit.Sic dies
iſti dicit Aug.Si dicit aliq̄s ille in
me ⁊ ī ius peccauit ⁊ nō vult veniā
poſtulare q̄d ſū factur⁹.Rñdꝫ au
guſt.Nolo mētiaris.nolo dicas.
da mihi veniā.qꝛ te noſti n̄ peccaſ
ſe in frēm tuū.tu ſcis qꝛ ille pecca
uit in te.nō tu in illuꝫ.noli venire
ad frēm tuū q̄ ī te peccauit.⁊ vltro
ab eo petere veniā.Debēt em̄ īter
eoſ eſſe alīj pacifici q̄ illū obiurgēt
vt a te prius petat veniā.tu aūt pa
tus eſto ignoſcere.prſus ex corde
dimittere patus.ſi pat⁹ es dimit
tere iā dimiſiſti.habes adhuc quid
facies.ora p illo vt petat a te veni
am.qꝛ ſciſ ei nocere ſi nō petat.dic
dño in orōe tua.Dñe ſcis me non
peccaſſe ī illū frēm meū.ſꝫ potius
illū peccaſſe ī me.ſi veniā nō petat
a me ego bono aīo peto vt ei ig/
ſcas.Et cōcluſit ſic Aug.Si in ali/
quē peccauim⁹ vero corde poſtulē
mus.ſi aliq̄s ī nos peccauit veniā
dare pati ſimuſ ⁊ p inimic̄ noſtr̄
oremus.Hec Aug. M Si
vero ſecundo modo q̄s habuerit
aliquid aduerſus nos tunc eſt de
precepto ⁊ ex debito iuſticie vt no
bis ipſum reconciliemus ſi volu/
muſ vt opera noſtra bona ſint no

bis meritoria ꝛ deo accepta tunc
oportet ꝙ obmiſſis omnibus a/
lijs actib⁹ noſtris eū nobis recō/
ciliemus actu vl' volūtate ſm mo
dum prius dictū. Vñ Chryſ. hic
loquens in pſona dei dicit. Uade
primū recōciliari fratri tuo. ego li
benter contēnor. libenter honoris
mei patior damnū. ꝛ libēter expe/
cto dñs ſeruos. tm̄modo vos in
amiciciā veritatis veniatis. Uade
ergo vt ſcias qꝛ plus diligo cōcor
diam filioꝝ meoꝝ vel fideliū me/
orum ꝙ̄ munera. qꝛ munera ho/
minū nullū faciūt deo lucrū. Cha
ritas autē illoꝝ dei gl'iam opatur
Et iterꝝ dicit. Ecce a diſcordantib⁹
accipe nō vult ſacrificiū. Hinc ꝑ
pendite ꝙ̄tum ſit malū diſcordie.
quia ꝑ hoc illud abijcit ꝑ qđ cl'pa
relaxat. Et ſubdit. ꝙ̄diu hoies fi/
deles aliquā diſſenſiōem habue/
rint munus eoꝝ nō ſuſcipit. oratō
non exaudit. nec deus vult eē ami/
cus fideliū ꝙ̄diu inter ſe fuerint ini
mici. Et cōſeqnter dicit. Qual' au/
tem pceſſit offenſio talis debꝫ ſeq
recōciliatio. Si cogitatu offēdiſti:
cogitatu reconciliare. Si verb of/
fendiſti reconciliare verbis. ſi opi
bus offendiſti opib⁹ recōciliare. oē
em̄ pctm̄ quō cōmittit eodē mo/
do de ipo pnia agat. Si autē ter/
cio modo habuerit frater aliquid
aduerſus nos. tūc quia ꝑ iniuriaꝫ
verborū aut factoꝝ aufert primo
quod ſuū eſt. ſ. honor vel aliquod
aliud bonū. igitur hō tenet ſatiſſa
ciendo ei hoc reſtituere. iuxta illud
Ro. xiij. Reddite om̄ibus debita.
Et Aug. in epiſtola ad macedoniū
Sceleris penā ſibi cupiunt hoies
relaxari et illud ꝑpter quod ſcelꝰ ſ
cōmiſſum eſt poſſidere peſſimum
genus hoim cōmemoras. Si em̄
res aliena propter quā peccatū eſt
cum reddi poſſit non redditur nō
agitur penitentia ſed fingitur. Si
autē veraciter agit nō dimittitur
peccatū niſi reſtituat ablatū. ¶
Diceret aliqs. qđ faciā ſi peto pro
ximū ꝛ nō vult dimittere offenſā.
Rñdet Aug⁹. in ſmone dicēs. Si
dixiſti ex corde tuo fratri offenſo ꝟ
ba humilitate et caritate nō ficta.
dimitte mihi ꝛ ille noluerit tibi di
mittere. noli eſſe ſollicit⁹. ſerui eſtis
ambo. habetis dñm. cōſeruo tuo
ōbes. eū rogaſti. noluit tibi dimit
tere. interpella dominū amboruꝫ
ꝛ qđ dimiſit dñs ſi pōt exigat ſer/
uus. Eſt dubiū an ſupior ratōne
illius pcepti a ſubdito quem iniu
ſte aut indebite leſit veniaꝫ petere
debeat. Reſpondet Aug. in priori
ſermone dicēs Si ſunt pſone hu/
miles ꝑ ordinē ſeculi huius a qb⁹
petamus veniā extollunt in ſuper
biam. Et ſubdit. Durum videt vt
iubeam ꝙ ſi domin⁹ peccat in ſer
uum ſuū iniuſte litigando. iniuſte
cedēdo ꝛc. ꝙ dicat ille illi. ignoſce
mihi. veniam peto. quia non debꝫ
facere ne ille icipiat ſupbire. Quid
igitur faciet domin⁹. ante oculos
dei petat veniam. ꝛ ſi non decet qꝛ
non oportet dominū dicere ſeruo
ſuo da mihi veniā. blande tamen
illum alloquatur. blanda em̄ ap/
pellatio venie eſt poſtulatio. Et in
regula dic. ꝙ necitas diſciplie du
ra ꝟba dicere ꝯpellit. ſi etiā vos ipi
exceſſiſſe ſentitis ñ a vob exigit vt a
ſubditis veniā poſtuletis ne apđ

eos q̄s oportet eē ſubiectos dum nimiū ſeruat̄ hūilitas regēdi frangat̄ auctoritas. Ex q̄bus patȝ quō ſupior recōciliare ſibi dȝ ſubditū. ⁊ quō nō oportet.

Dñica ſeptima poſt trini.
Sermo lxj

Vm turba

c multa eſſet cū ieſu nec haberēt qd̄ mādu carēt Mar. viij. Q Hec turba ſeq̄bat̄ dñm ꝓpt̄ verboꝝ ſuoꝝ dulcedinē. ⁊ ꝓpter infirmoꝝ ſuoꝝ ſanationē. Quia vt Math. xv. Poſtq̄ȝ dñs ſanauit filiā chananee tūc venit iuxta mare galilee; ⁊ aſcendens in mōtē ſedebat ibi. Quē cū turbe ſcirēt adeſſe acceſſerūt ad eū habētes ſecū mltos claudoſ. cecoſ debiles ⁊c̄. Et ꝓiecerūt eos ad pedes eius. q̄s dñs curauit ita vt mirarēt̄ turbe. nec habebāt qd̄ māducarēt. de longinq̄s eī loc̄ venerāt ad ip̄m ⁊ trib; dieb; apud eū māſerūt. ⁊ ideo q̄ ſecū detulerāt iā cōſūpta erāt. Nā vt dicit Chryſ. Nō eſt credēduȝ ꝙ turba ſine viatico ad dñm i ſolitudie venerit. ſed ꝓma die ⁊ ſcd̄a oīa ꝯſūpſerant. ⁊ iō xp̄s tercia die miraculū fecit Cōuocatis diſcipul' ait ill' Voluit āt dñs pri⁹ loq̄ diſcipul' ſuis nō pro ſua informatōe ſed ꝓ nr̄a inſtructōe. Quia vt dicit Hiero. Per h̄ tribuit exemplū magniſ vt n̄ ſpernerēt cū mioꝛib; cōſiliari. qd̄ multi nō faciūt ſed ſpnūt et putāt ſe ſibi ſufficere nec eoꝝ ꝯſilijs idigere Ber. Oīa illi deſūt q̄ nihil ſibi deeſſe putat. Aug. Vbi dixiſti ſufficit ibi defeciſti. ⁊ vbi tibi placuiſti ibi periſti. Et etiā iō dñs voluit cōſulere diſcipulos q̄ten⁹ ex collocutōe itelligerēt ſigni magnificētiaȝ dī. Miſereoꝛ ſup̄ turbā q꜡ ecce iā triduo ſuſtinēt me nec habent qd̄ māducēt Turbe dicūt̄ ſuſtiere dominū qn̄ doct̄ne ⁊ miracul' ei⁹ intenti ꝓpꝛia nō attendebāt. ⁊ ſic fuit duplex cauſa miſerie. ſ. q꜡ patienter ſuſtinebāt eū loq̄ntē. ⁊ q꜡ victū nō habebāt. Et notādū ꝙ ad hoc turba ſuſtinuit dñȝ vt ifirmos ſanaret. Si ḡ īfirmitates tuas ſpūales vis ſanari tunc exēplo turbe ſuſtine dñm triduo. vt ꝓma dies ſit doloꝛ cōtritōis. ſcd̄a pudoꝛ cōfeſſiōis. tercia laboꝛ ſatiſfactōnis Hoc ē triduū q̄ itur ad deſ̄tuȝ vt dño gratū bn̄ficiū offerat̄. Exod. viij. Vel ꝙ turba ſuſtinuit eū propter doctrinā ꝑ triduū p̄t dici ꝙ ꝓma dies ē cognitio veri. ſecunda deteſtatio mali. tercia amoꝛ boni. Vel ſ̄m Ber. Triū dieꝝ iter neceſſe eſt vt eas i deſ̄tū ſi ḡtū offerre volueris deo tuo ſacrificiū ⁊ triduo ſuſtineas ſaluatoꝛē ſi miraculi pāib; deſideras ſatiari. Pria dies ē timoꝛis hoꝛrēdū gehēne ſupplicij demōſtrās. Scd̄a ē pietatis q̄ reſpiram⁹ in luce miſ̄ationū dī. Tercia ē dies creatōis i q̄ vitas ināoteſcit vt tanq̄ȝ ex debito q̄dam nature ſine alia cōſideratōe creatura ſubiecta ſit creatoꝛi ſuus ſeruiat redēptoꝛi. P Et ſi dimiſero eos ieiunos i domū ſuā deficient i via. q̄dā em̄ ex eis de longe venerūt. Et rn̄derūt ei diſcipl'i ſui. Vn̄ iſtos poterit q̄s ſaturare i ſolitudine q̄ſi d. Locus eſt deſert⁹. ⁊ ville multū diſtāt. iō n̄ poſſum⁹ habere panes ad ſatiādā tantam

multitudinẽ et tã famelicã Et dic Theophil⁹. Diſcipuli autẽ adhuc nõ intelligebãt nec ei⁹ virtuti ꝓpẽ ꝑora miracula crediderunt. Dñs aũt diſcipl'os non vitupat ex h́ inſtruẽs nos ꝙ nõ debem⁹ ignorãtibꝫ ꝛ nõ ĩtelligẽtibꝫ ꝗuĩ iraſci. ſed eoꝝ ignorãtie cõpati. Et interrogauit eos. Quot panes habetis. Qui dixerũt ſeptẽ Remigi⁹. Nõ interrogat dñs. q. neſciens ꝗd haberẽt. ſed ad h́ vt cũ reſpõderunt ſeptẽ ꝗ pauciores dicerent panes eo magis miraculũ diffamaretur et notius fieret. Et dic Chryſ. Admirare diſcipl'oꝝ ſapientiã qualiẽ ventrẽ ſupabãt nõ multũ menſe curã faciẽtes in heremo exiſtẽtes. ꝛ ꝑ tres dies manẽtes ſolũ ſeptẽ panes habebãt. Et ꝑcepit turbe diſcũbere ſup terrã glo. in refectione quiqꝫ panũ turbe ſup fenũ diſcubuerũt. ꝗ aũt ſeptẽ panibꝫ reficiende erãt ſup terrã diſcũbere ꝑcipiunẽ. qꝛ ꝑ legẽ veterẽ ꝗ ꝑ quinqꝫ panes intelligiẽ carnis deſideria calcare iubemur que fenũ eſt. Ois eñ caro fenũ. in nouo ãt teſtamẽto ipaꝫ ꝗqꝫ terrã. i. facultates tpales relinqre iubemur. Vñ Maẽ. xix. Si vis ꝑfectus eſſe. ꝛc. Et accipiẽs ſeptẽ pães grãs agẽs fregit ẽm glo. In h́ ꝗ dꝛ gratias agẽs oñdit ꝗtũ gaudeat de ſalute nr̃a. ꝛ docet nos grãs agere de corꝑali ꝛ ſpũali refectiõe. Vñ Remigius ſup Maẽ. In eo ꝙ grãs egit nobis reliqt exẽplũ vt de oĩbꝫ donis nobis celitus collatis illi gratias referamus. Et dabat diſcipulis ſuis. Beda Q dñs panes fregit deſignat opatões ſacramentoꝝ. ꝙ panes diſcipul' dedit vt turbe apponerẽt. ſignificat ꝙ ſpũal' ſciẽtie dona tribuit aplis et ꝑ eoꝝ miniſteriũ voluit eccl'ie ſue cibaria diſtribui. Et appoſuerunt turbe. Et habebãt piſciculos paucos ꝗs ſimiliter benedixit ſicut ꝛ panes ꝛ iuſſit apponi Vbi notãdũ ꝙ dñs dedit eis panes. qꝛ panis eſt cibꝫ ꝗ ſuſtentaẽ vita ꝛ ſignificat verbũ dei. dedit eis et piſces in cõdimentũ cibi ꝑ quos ſignẽ exempla. ꝛ ita deſignauit ꝙ pani verbi dei addẽdũ eſt ꝯdimẽtũ boni exempli. magis eñ ſuadent opa ꝗ̃ verba dic Amb. Et Seneca dic. Longũ iter ꝑ ꝑcepta breue ac efficax ꝑ exẽpla. Et mãducauerũt et ſaturati ſunt de panibꝫ ꝛ piſcibus ꝛ ſuſtulerunt ꝗ ſupauerat de fragmẽtis ſeptẽ ſportas ẽm Bedã. turbis ſaturatis ꝗ ſupat apoſtoli tollũt ad denotãdum ꝙ altiora ꝑfectiõis precepta ꝗ multitudo nequit attingere ad illos ꝑtinẽt ꝗ generalem populi dei cõuerſatões trãſcendũt. ꝛ tñ turba eſſe ſaturata memoraẽ. qꝛ ꝛ ſi ſua relinquere nequeunt neqꝫ explere que de virginibus dicit apoſtol⁹. tñ audiẽdo mãdata diuine legis ad vitã ꝑficiũt ſempiternam. Erãt aũt qui mãducauerũt quaſi ꝗtuor milia. ſ. viri exceptis puulis ꝛ mulieribus qui i lege nõ nũerãtur. Et dimiſit illos ꝛc.

Dñica. viij. poſt trinitatis
Sermo. lxij.

Tēdite a falſis ꝓphetis qui veniunt ad vos in veſtimẽtis ouium intrin. aũt ſũt lupi rapaces. ꝛc. Maẽ. vij. Q In h́

euangelio docet dominus fideles ſuos ſibi diligenter cauere a falſis ꝓphetis.i.a falſis et ꝑuerſis xp̄ianis q̄ verbo cōfitētur deū et factiſ eū negāt. Et hoc ideo ne tales corrupta ſua vita et malis moribus fideles alliciāt ad mala. Et ſingulariter āmonet eos cauere ſibi ab ypocritis.[qui veniūt in veſtimētis ouiū].i.ſub ſimulatione exterioris ſctitatis[et intrinſecus ſūt lupi rapaces]q: interius ſunt pleni malo ſimulātes exteriorē ſctitatez ꝓpter malū finē. aut ꝓpter inanē gloriā et mūdanā laudē.aut vt indignus exiſtēs adipiſcatˀ magnuz officiū vel eccl'ie dignitatē.aut aliud vtile.vt tp̄alia aliq̄ cū aliorum damno.vel forte ideo vt familiaris fiat alicui mulieri vt eam ꝑ h̄ decipiat. Et potiſſime āmonet hic dn̄s fideles cauere ſibi ab occultiſ hereticꝭ ne ab eis ſeducanˀ aut fallanˀ.qui q̄dē heretici vt freq̄nˀ ſūt etiaz ypocrite ſimulātes exterius ſctitatē ꝓpter hoc vt falſaz doctrinā quā in corde tenēt inter fideleſ facilius habita oꝑtūitate diſſemiñēt in q̄ eis nō tā cito crederetˀ niſi ſcti ⁊ iuſti reputarenˀ.¶Et eſt notandū ꝙ hic oues ſm Chryſ. itelligūtur veri xp̄iani.ſed ꝑ veſtē ouinaz itelligunˀ exteriora oꝑa de genere bona q̄ ad xp̄ianoſ ꝑtinēt dū modo fiant in tentione bona. vt orare. ieiūare. dare elemoſinā.ire ad eccleſiā.⁊c̄ hmōi. ꝑ rapacitatez vero luporū īntriſecā intelligitˀ error quē heretici in corde tenēt.⁊ intētio ꝑuerſa corrūpēdi ſimplicius fidē.Cū ḡ dn̄s a pricipio euāgelij dicit.[Attēdite a falſis ꝓphetis.] q.d. Attēte ⁊ diligēter cauete a falſis ꝓphetis potiſſime ab hereticis [q̄ veniūt ad vos in veſtimentis ouiū intrīſecus aūt ſūt lu.ra.].i.q̄ falſam ſuā doctrinā et venenoſaz et ꝑuerſaz volūtatē decipiēdi vos et corrūpendi fidē veſtrā more luporū inſidijs ſe abſcōdūt et cōtegere nitūtur ſub q̄buſdā ſimulationibus et apparētijs exterioribuſ vt plus et facilius nocere poſſint. Et diˀ notanˀ dn̄s[Attēdite.i.diligenˀ obſeruate.⁊ cautius cauete [a ꝓphetis falſis] R Per qd̄ ſignificat q̄ndā difficultatē in depħēdēdo eoꝝ aſtutias fraudulētas quas ſub triplici ſimulatōe boni nitunˀ abſcōdere. Pria eſt religioſitas xp̄iana quā ſimulāt. eo ꝙ ſacramēta nobiſcū ſumūt et ſe xp̄ianos nominānt.et ſic ſub xp̄ianitatꝭ nomīe et ſacramētoꝝ ꝑticipatōne amicos ſe veritatꝭ et fidei ſimulāt cū ſint vere iimici.et hoc ſūt fidelibus magis ꝑiculoſi q̄ꝫ gētiles aut aliarū ſectaꝝ infideles.q̄ ſūt fidei manifeſte hoſtes.ꝓpter qd̄ facilꝰ eſt fidelibꝫ ab eoꝝ deceptōnibꝫ ſibi p̄cauere. Scd̄a eſt ꝙ ad firmamētū ſui erroris verbis et auctoritatibꝰ ſacre ſcripture q̄ꝫuis male intellectis et expoſitis vtunˀ. et ex eis cōtra catholicā veritatē ſuā hereticā nitunˀ fundare. ⁊ q̄nq̄ꝫ tam apparenˀ ꝙ nō ſolū ſimplices. ſꝫ etiā aliq̄liˀ doctos niſi diligentiſſime attēdāt decipe poſſent. De iſtꝭ duabꝫ ſimulatōibus loq̄tur btūs Augꝰ.xviij.de ciuiˀ.dei.di.Heretici cū cogitanˀ habere nomē. et ſacramenta xp̄iana.et ſcp̄turas.et ꝑfectōnez.magnū dolorez faciūt in cordibꝫ pioꝝ.q: multi cū volētes eſſe xp̄iani.ꝓpˀ eoꝝ coloratas aſ

ſertiones heſitare cogunt͂ etiā magni Et aliq͂ȝtulū.s̄.dic̄.q̄ videſ dia bolus tēpla demonū deſeri et in noīe mediatoris et liberatoris curari genus hūanū. hereticos mouit q̄ ſub xp̄iano vocabulo doctrine reſiſterēt xp̄iane.qd̄ futurū eſſe ſciēs dn̄s notāter hic dixit[Attendite a falſis ꝓphetis]hereticis .ſ. fictis xp̄ianis.[q̄ veniētes ad vos in veſtimēt͂ ouiū.]h̄ eſt in ſpē ⁊ figura religioſitatis xp̄iane [ſ3 intrinſecus ſūt lupi rapaces] q2 ſūt a veritate fidei vacui.et ſūt xp̄ianoruȝ latētes ꝑſecutores. Tercia eoꝝ ſimulatō eſt extrinſeca ſimplicitat͂. īnocētie ⁊ abſtinentie. et vniuerſe ſctitatis apparētia. ⁊ falſitates eoruȝ ꝑ hmōi exteri⁹ tecte efficacius ſurripiūt. ⁊ ſimpliciū mētes interius īſidioſitate lupina ad ſe rapiūt et ideo vt dicit dn̄s [intrinſec⁹ ſūt lupi rapaces]q̄ rapacitatē celant in ꝓfūdo cordis vſq3 quo nocēdi optunitatē inueniāt.et tūc eā aperiūt ī ope exteriori.Sequit͂[a fructibus eoꝝ cognoſcetis eos].q.d. dn̄s Quāuis heretici vt ſuaȝ maliciā cōtegāt ne a catholicis facilit͂ cognoſci poſſint veſtes ouinas.i. ſimplicitatis.īnocētie ⁊ ſanctitatiſ exteriores appentias faciliter aſſumāt.ſic̄ lup⁹ ex naturali ſua induſtria facit totū ſuū poſſe vt nō cognoſcat͂ añq̄3 ad oues dp̄hēdēdas veniat.tñ [a fructib⁹ eoꝝ cog̃ſcet͂ eos[.i.ex eoꝝ exteriorib⁹ op̄ibus q̄ ſūt īdicia interior͂ diſpoſitōnis q̄ꝫuis ei ſuā maliciā in corde abſcōdāt et exteri⁹ ꝑ ſimulatā ſctitatem aut aliā ypocriſim abſcōdant. diu tñ latere nō pōt q̄n erūpat in aliq̄ ſigno ꝑ qd̄ ſe ꝓdāt. Qm̄ ſic̄ vir vl̄ nunq̄3 pōt ignis ſic abſcōdi q̄ fumū nō emittat. ſic ſil'ator vir diu latere pōt q̄n v̄bo ope vl' ſigno vl̄ ex aliq̄ taliū circūſtātia vl' aliq̄bus circūſtātijs ſil'atorē ſe oñdat [Sic oīs arbor q̄ nō facit fructū bonū excidet͂ ⁊ mittet͂ ī ignē] Hic dominus oñdit q̄ ſi ypocrite heretici et alij ficti xp̄iani nō puniēt͂ ī h̄ mundo nō tñ ꝓpter hoc erūt īmuneſ a pena [Quia oīs arbor q̄ nō facit fructū bonū excidet͂ ⁊ mittet͂ ī ignē.] et ꝑ hoc dn̄s ſimpliciores cōſolat͂. vt ait Chryſ. q̄ de hoc ſolēt ꝯtra deū murmurare q̄ impioſ ⁊ malignos hoīes alioꝝ corruptores nō punit q̄ꝫtū exteri⁹ apparet in vita p̄ſenti.ſed eos ſepe ꝑmittit etiā magna mala facere. vñ Abacuc.j.conquerit͂ ꝓpheta de dn̄o dicens. Quare nō reſpicis ſuꝑ iniq̄ agētes et taces deuorāte impio iuſtiorem ſe. Et in pſal. Zelaui ſuper iniquos pacē peccatoꝝ vidēs. Fideles ergo bōi cōſiderates aut audientes malos aut tribulātes nequaq̄3 impune euaſuros cōſtātiuſ perſecutiones eoꝝ ferant. ſic̄ ſcriptum eſt. Letabitur iuſtus cū viderit vindictam.id eſt cū viator iuſtus ꝯſiderauerit horrendā immineremalorū punitōnem. tunc ipſe ab immūdicijs ſcelerum continebit. et letabitur de hoc q̄ continet a peccatis. et ita contemplatōne ſanguinis.id ē peccati vel pene illorū ab omni iniquitate lauabit manus. ¶ In iſtis verbis domini ſunt notanda aliqua. Primum eſt q̄ arbor que non affert fructū bonū excidetur et in ignem mittet͂.id eſt homo qui non

facit opa bona morieť ꝛ dāñabiť. Si aũt ille qui boni opis fructuꝫ afferre noluit dicit excidēdus ꝛ in ignē mittēdus. qd em̄ merebitur ille penarũ qui vel pverſe agendo vel alios pvertendo peſſimũ fructũ attulit. Scdo notãdũ ꝙ in p̄dictis verbis in eo ꝙ dicit exciden dos eos p mortē. ꝛ nõ dicit quando excidenť. ꝛ hoc ideo vt homies ſp ſint pati vt quacũqꝫ hora dñs repetit animã de corpe ſecur⁹ reddat eã in manus dñi. ꝓpter em̄ certitudinē mortis et inceratudinem hore mortis deberēt hoies cõuerti ſcḋm illud cõſiliũ ſapiētis Ecc.v. Nõ tardes cõuerti ad dñꝫ ꝛ ne differas de die in dieꝫ. ſubito em̄ veniet hora illius et in tpe vindicte diſpdꝫ te. Tercõ notãdũ ꝙ notã ter in p̄dicto textu duo in iſtoꝝ pena tãgũtur. Una eſt p̄uari eterna liter regno beatitudis. qḋ notať p excidi. Alia eſt ꝑpetua ſenſ⁹ pena in igne infernali. qḋ notať cũ dicť [Et in igne mitteť] Uñ Chry. Si quis aũt diligēter iueſtigabit due pene ſũt excidi. et in ignē mitti. qui em̄ cõburēdus in ignē mittiť etiaꝫ a regno excidiť omnino q̄ exciſio difficilior pena eſt. multi aũt igneꝫ gehēne ſolũ abhorrent. Ego (dicit Chryſ.) caſũ illi⁹ glie multo amariorē penã gehēna eſſe dico Et ſubdit Chryſ. Intolerabilis qdeꝫ pena eſt ignis gehēne ſed ſi quis mille ponat gehēnas nihil tale dicit q̄ le ē a btã illa glia diuie pñtie finaliter excidi ꝛ odio haberi a xp̄o do Ul. Sequiť. [Igiť ex fructibus eoꝝ cognoſcetis eos] referendo h̄ ad textũ īmediate p̄cedentem. ſ. ꝙ Omis arbor q̄ nõ facit fructũ bonuꝫ excideť ꝛ in ignē mitteť. [Jũ cꝫ ſenſus ꝙ licet cõtingere poſſet ꝙ in hoc ſeculo ex opib⁹ ſuis nõ plene heretici et ypocryte et pſeudo xp̄iani tm̄ pacto pñti ſeculo ex fructu. i. ex mercede opm ſuoꝝ māifeſte cognoſcenť quales fuerint et h̄ tũc qñ cõmedēt fructus vie ſue ſuiſqꝫ cõſilijs ſaturabũť Prouer. i. Ubi Beda Quia vias ſapientie ingredi noluerť vt viuerēt recepērũt mercedē viaꝝ ſuaꝝ vt peant. Ergo qꝛ ypocrite ꝛ heretici dignã mercedē ſuis malis opibus patenter in cõſpectu iuſtoꝛuꝫ recepturi ſunt. Idcirco xp̄s recte dixit ad cõſolatõeꝫ iuſtoꝝ. ꝙ et ſi in preſenti eos latuerũt. tñ in vita futura a fructibꝫ eoꝝ cognoſcetis eos. i. ex finalibus eoꝝ p̄mijs ꝛ in retributionibꝫ q̄ ſcḋm lraꝫ imediate p̄cedē tem ſũt eoꝝ velut inutiliũ inio viliũ arborũ exciſo in igneꝫ trãſmiſſio infernalē. q. d. xp̄s. cũ ſic videbitis pire pctõres exultabitis ꝛ gaudebit cor veſtrũ. Uñ Caſſiodor⁹ ſup illḋ p̄s. Cũ perierint pctõres videbis dicit. duplici rõne iuſtorũ gaudia cumulanť. Primo cũ ſenſerint in q̄tis ſint iocũditatibus collocati Deinde cũ viderint peccatorũ penas exultabũt amplius ab eťno ſe ſupplicio liberatos. fit em̄ gratior q̄litas attributi muneris qñ cõſpecta fuit aduerſitas penalis. ideo q̄tũ hãc quã nũc credis penalitatē tũc oculo videbis pluſ letaberis illis digne peũtibus. te ſũma in beatitudine p gratiã dñi collocatũ. et ecētra in ipm in hac vita exaltatũ ꝛ ſup cedros libani eleuatũ vſqꝫ ad pfũdũ inferni depſſuꝫ et detractũ. Ecce finis impij

glorioſi ꝛ te impiū floꝛuiſſe ꝛ exal/
tatū fuiſſe. nō ad honoꝛē ſꝫ ad eiuſ
ruinā maioꝛē. et ꝙ ei⁹ glia ꝓfect⁹
ꝛ mira ꝓſꝑitas hic eleuari ꝑmittit̃
vt ipſius irreꝑabilis ruina finalit̃
demōſtret̃ qn̄ tanq̄ꝫ arboꝛ q̄ nō fe
cit fructū bonū excidet̃ a terra vi/
uentiū ꝛ in ignē mittet̃. ꝛ ſic a fru/
ctibꝫ eoꝝ cog. ꝛc̄. Et qꝛ dn̄s ſuꝑiuſ
dixerat ꝙ ex fructibꝫ hōiſ cogno/
ſcit̃ hic bon⁹. poſſꝫ aliq̇s credere ꝙ
talia oꝑa bona ex q̇bꝫ noſceretur
hō bonus eſſent dicere Dn̄e dn̄e
ꝛc̄. hoc tollit xp̄s cū ſubdit. [Non
om̄is q̇ dicit mihi dn̄e dn̄e ītrabit
in regnū celoꝝ] Vn̄ Aug. in de ſer
mone dn̄i in mōte. Nō ḡ putem⁹
ad illos fructus de q̇bus ſuꝑ̄ dixe
rat ꝑtinere ſi q̇s dicat dn̄o noſtro
Dn̄e dn̄e. et ex eo nob̄ arboꝛ bona
videat̃. ſꝫ illi ſunt fruct⁹ facere vo
luntatē pr̄is mei q̇ in cel' ē. Vn̄ ſe
q̇tur [Sed q̇ facit volūtatē patris
mei q̇ in cel' eſt ipē intrabit ī regnū
celoꝝ] Vn̄ Hilari⁹. Celeſtis ei re
gni iter obediētia volūtatis dei n̄
nūcupatio aptura eſt. Et dicit hic
Chryſ. Que aūt ſit volūtas dī ip
ſe dn̄s docet Joh. cū dicit. Hec eſt
volūtas ei⁹ q̇ miſit me pr̄is vt oiſ
q̇ videt filiū ꝛ credit in eum. h. v. e.
Credulitatis aūt ꝟbū et ad ꝯfeſſi
onē reſpicit ꝛ ad actū. Qui ḡ nō cō
fitet̃ aut nō ꝯuerſat̃ ſm ꝟbuꝫ chri
ſti nō introibit in regnū celoꝛum
Vel dn̄s in illo textu [Nō om̄is
q̇ dicit mihi domine dn̄e ꝛc̄] oſtē
dit ꝙ ſola fides ſine oꝑibus moꝛ/
tua eſt. vt ait Jacobus. dicit ergo.
[Nō ois q̇ dicit mihi dn̄e dn̄e ꝛc̄]
id ē nō ois q̇ habꝫ verā fidē in coꝛ
de ꝛ cū h̄ ꝯfitet̃ eā oꝛe intrabit re/
gnū celoꝝ. Fides ei nō ſufficit ni
ſi aſſint etiā oꝑa ad fidem ꝑtinen/
tia. ꝓpt̃ hoc ſubdit. [ſed q̇ fecerit
volūtatē pr̄is mei q̇ in celis ē ipſe
intrabit in reg. ce.] Jſte em̄ q̇ ha/
bet verā fidē xp̄i in coꝛde ꝛ eā cōfi
tet̃ oꝛe. ꝛ cū h̄ oꝑat̃ oꝑa ad fidē xp̄i
ꝑtinentia. et maxime q̇ ſuat man
data dei ille intrabit ī regnū celoꝝ
Quia Mat. xix. dicit dn̄s. Si vis
ad vitā ingredi ſerua mādata.

Dn̄ica nona poſt trinitatis
Sermo lxiiij.

b
Homo qui
dam erat diues q̇ habe
bat villicū. ꝛ h̄ diffa. ꝛc̄.
Luc. xvi.

A Notandū ꝙ illa
ꝑabola ſm Nico. de lyra ad hoc
inducit̃ vt ꝑ eā intelligat̃ ꝙ ſic di/
ſpēſatoꝛ faciēs curialitatē debito/
ribꝫ dn̄i ſui receptus ē in domib⁹
illoꝝ quibꝫ fecit curialitatē. ſic ho/
mines huius mūdi ſi de bonis a
deo ſibi traditis ad diſpenſanduꝫ
dant pauꝑibꝫ recipient̃ in domibꝫ
eoꝝ q̄ ſunt celū. ſm illud Mat. v.
Beati pauꝑes ſpū qm̄ ipſoꝝ eſt re
gnū ce. Dicit igit̃ [Hō q̇daꝫ erat
diues] Per hoīeꝫ iſtū intelligere
debem⁹ deū q̇ diues eſt. ſignt̃. quia
ipſi⁹ ſunt celū et terra ꝛ plenitudo
ei⁹. oꝛbis terraꝝ ꝛ q̇ habitant ī eo.
Qui habꝫ villicū ſm Bedā. villi/
cus eſt gubernatoꝛ ville. ſ. cui dn̄s
villā ad gubernādum cōmiſit. yco
nomus aūt tā pecunie q̄ꝫ frugū et
oim̄ q̄ dn̄s habꝫ diſpēſatoꝛ ē. Sꝫ
hic villic⁹ ꝓ yconomo accipit̃ ſeu
diſpēſatoꝛe. ꝛ ſic q̇libet hō ē villic⁹
dei. eo ꝙ dn̄s cuilibꝫ hoī ꝯmittit
gubernādas ꝛ ad volūtatē dn̄i ſui
diſpēſandas triplices diuitias. ſcꝫ

fortune corporis et aīe. Et ex hoc vt di
cit Ambro. diſcimus nos nō eē dños
ſed potius ſeruos alienaꝝ faculta
tū. ꝛ cōtra illos q dicūt Ego ſū do
minus meaꝝ facultatū. dic Chryſo.
Opinio q̄ qꝫ erronea mortalibus
auget eſtīa et minuit bona, ea ve
ra eſt opinio eſtiare ꝙ ea q̄ poſſide
mus in vſū vite poſſideamus: vt dñi,
et ideo etiā optūe ea apphēdimus
tāq̄ bona pcipua, ſed cōtrariū eſt.
nō em̄ nos vt domini hi vita pſen
ti collocati ſumus in ppria domo
ſꝫ tāq̄ hoſpites et aduene q̄ nolu
mus ducimur ꝛ q̄ tpe nō putamus
deijcimur. Qui nūc locuples eſt in
breui fit mēdicus. Ergo quicūq̄ es
nouer is te eſſe diſpēſatorē alienarū
rerū et trāſitoriū vſus. et breuia ti
bi iura cōceſſa ſūt ab iſto ḡ domi
nij faſtu ſumas hūilitatē ꝛ mode
ſtiā villici. Et hic diffamatus eſt apō
illū q̄ſi diſſipaſſet bona ipius. qꝛ
freqnt̄ ꝯtigit ꝙ hoies male vtūt
his que eis a domio cōmiſſa ſūt.
ſiue ſint bona fortūe. ſiue nature.
diſſipāt ei bona fortūe vſurpādo
ſibi aliena p furtū. p rapinā. vſurā.
aut etiā ppria male exponēdo. in
luxuria, in crapula ꝛc. Sepe nāq̄
cōtigit ꝙ hoies mūdi et maxime
miniſtri qbus ſūt tradite diuitie
ad expēdendū in pijs opibus fre
qnt̄ cōſumūt eas i illicitis ꝛ ſupflu
is ꝯtra volūtatē dñi tradētes tria
eoꝝ diſpēſatori. Diſſipāt bōa coꝛ
pis eis male vtēdo robore. ſanita
te pulcritudie ꝛc. ꝛ etiā ō bonis aīe.
B Et vocauit illū ꝛ ait illi Vo
cat dñs quēlibet hoiēz inſpiratio
nibꝫ interius. pdicatōnibꝫ exterius
beneficijs ꝛ flagellis. et incutiēdo
timorē eterne dānatōis Et ait illi

cū dicit dñs illi hoi valde tribilia
q̄ ſi crebro auribus nrīs inſonarēt
nullo modo peccaremus. Primū
eſt vbū rigide rephēſiōis. Quid
hoc audio de te. tā terribilia ſcele
ra. tāta diſſipaſti tpalia. inquinaſti
corpus et aīam pctis. Scōm ver
bū eſt anxij timoris Redde ratō
nē villicatōis tue qd erit in mor
te ꝛ in iudicio ꝑticulari. aut vniuer
ſali. Tūc em̄ optet reddere rōnē
de omi verbo ocioſo. Math. xij.
Et q̄to magis de verbo nociuo ꝛ
marie de ope malo et de omibus
ſibi creditis vſq̄ ad vltimū q̄drā
tem. Terciū verbū eſt amari do
loris Iā non poteris villicare in
morte em̄ villicus deponet ab offi
cio ſuo. oīa em̄ tūc auferent ab
eo. ita vt etiā amplius nō poſſit me
reri. Et ideo vt dicit Eccli. ix. Quic
qd pōt manus tua facere inſtāter
opare. qꝛ nec opus. nec rō. nec ſcien
tia. nec ſapiētia erūt apō inferos q̄
tu pperas. Nā poſt mortē erit tm̄
tpus recipiēdi mercedē, et nō pluſ
merēdi. vel penitēdi. Ait aūt villi
cus intra ſe. qd faciā. Sic pctoꝛ in
tra ſe debꝫ cogitare qd faciā. vt
eternā damnatiōez euadā. Et ſm
glo. interliniarē. nō dixit qd dicā.
ſed qd faciā. qꝛ apud diſtrictū iu
dicē nō excuſant vba ſuaſoria. ſed
facta ſua meritoria. Iuxta illd. j.
ad Choꝛ. iiij. Nō in ſmōe ē regnū
dei ſed in vtute. Dñs meus aufert
a me villicatōez i. diſpēſatōz tpa
liū et omia opa meritoria. ꝛ hoc erit
in morte. tūc em̄ nō erit amplius
tps merēdi vel penitēdi. Fodere
nō valeo mēdicare erubeſco Con
ſiderandū ꝙ in alia vita nec aīa
pt bona opari qbꝫ ad gliaz iuuet.

·v q̄bus mereat᷑.nec pōt mēdicare.
id ē orādo obtinere.tūc veniā pec/
catoꝝ.aut augmētū glie.opari q/
dē nō pōt .qꝛ tp̄s vite p̄ſent̄ cōpa
rat᷑ eſtati.alia vero vita futura ſi/
milis ē hyemi.i. q̄ q̄libet accipit q̄ð
hic acq̄ſiuit.ꝓpter qð ſalomō hor/
tat᷑ hoiem Prouerb.vi. Uade ad
formicā o piger:ꝛ diſce ſapiaꝫ.que
cū nō habeat ducē.nec p̄ceptorem.
parat i eſtate ſibi cibū.Et Chryſo.
dicit. Uita p̄ſens habꝫ exercitium
mandatoꝝ.futura vo ſolaciū.ſi ni/
hil opat᷒ es:fruſtra in futuro ſpe/
ras.Itē nihil pōt aīa in futuro o/
rādo mēdicare.qꝛ non dabit᷑ ei ni/
ſi q̄ð hic meruit.Hui᷒ ſignū ſunt
fatue virgīes.q̄ petētes oleū a pru/
dentib⁹ repulſe ſunt.et petētes vt
ingrederent᷑ ianuas celeſtes repul/
ſe ſunt dicēte eis dn̄o. Amē amen
dico vobis neſcio vos. Et diuiti
epuloni negata fuit gutta aq̄.[ſcio
q̄d faciā] qꝛ ſp̄.añq̄ꝫ tollar ab hac
vita p̄ mortē diſtribuā de faculta/
tib⁹ dn̄i mei debitorib⁹ ſuis debi/
ta relaxādo [vt cū amot᷒ fuero a
villicatōe].i.cū p̄ mortē ſubtract᷒
fuero a p̄nti vita.i. q̄ ſola p̄t homo
mereri et demereri [recipiāt me in
domos ſuas].i. vt p̄ eoꝝ merita
ꝛ ſuffragia recipiar ī māſiōes cele/
ſtes q̄ paupeꝝ ſunt. Dicit em̄ glo.
Celoꝝ regnū dom᷒ paupeꝝ ē .Et
dicit domos ꝓpt᷑ diuerſitatē p̄mi/
orū.vn̄ Ioh.xiiij. In domo patr̄
mei māſiōes multe ſūt. Ita dꝫ q̄/
libꝫ hō in p̄ſenti vita cogitare quō
in futura nō poterit mereri opan/
do.nec obtinere aliq̄ bona ea petē
do et orando.et ideo debet ſibi in
p̄ſenti vita que eſt tp̄us merendi
ꝓuidere.vt tunc recipiat ſcḋm ꝓpa
que geſſit in corp̄e p̄miū: et merce/
dem. C Exponēdo etiā de p̄/
ſenti vita eſt notādū q̄ cuilibꝫ ho/
mini tres ville ſunt cōmiſſe.ſ. mū/
dus q̄ ad tp̄alia.corp᷒ et aīa.q̄ruꝫ
fructus dꝫ diſpēſari ad honoreꝫ
dei. Corpus nanq̄ꝫ ſuū dꝫ rōnabi
liter exercere vigilijs ieiunijs et ce
teris laborib⁹ p̄ deo aſſumpt̄ .Et
tūc ſanitas fortitudo pulcritudo
ꝛc̄ bona eoꝝ ſunt optime diſpen/
ſata. Si vero hō corporis labores
ſuſtinere nō vellꝫ aut nō poſſꝫ quē
admodū hic villic᷒ q̄ dixit [Fode
re nō valeo] tūc bona aīe ſaltē ſi/
cut itellectū.volūtatē.ꝛ memoriā
exerceat diligent᷑ meditādo in lege
dei.deum curando.et om̄es proxi/
mos amicos ꝛ inimicos.et deuō/
te orando.vt orationib⁹ mendicā/
do impetret apud deum quod la
boribus efficere nō potuit.vt ſi q̄s
mendicare erubeſcit.vt hic villic᷒.
quia forte non ſcit deuote orare.
nec ſcit meditari in lege dei.et ſic d
alijs ſpiritualib⁹ tunc ꝓuideat ſe d
bonis et fructib᷒ ville domini ſui.
ſcilicꝫ largiēdo elemoſynas de bo
nis tēporalibus. Opera enim mi/
ſericordie valde conferūt ad ſalu/
tem et introitū regni. ſiue ſint cor
poralia opera miſericordie.ſiue ſpi/
ritualia. Propter quod ſalomon
in ingreſſu ad ſancta ſanctoꝝ fecit
duo hoſtiola de lignis oliuaꝝ.iij.
Regū.vj. Oleum enī ſignificet
miſericordiā. Uel ſic ſcḋm Nico.d
lyra. [Ait villicus intra ſe. Quid
faciam] Aliquādo em̄ diuites hu/
ius mūdi male cōſumentes bona
ſibi credita timore mort̄ q̄nq̄ꝫ di/
cunt᷑ in penitentiā ad cogitandū d
vita futura. [Fodere nō valeo].i.

Dñica nona poſt trini.

pprio labore ꝛ pnia: nõ poſſint ſa-
tiſfacere p pctis et venire ad vitaꝫ
eternã [mendicare erubeſco] qꝛ ve-
recũdũ debet eſſe hui⁹ mũdi diui-
tibus petere a paupibus ꝛ religio-
ſis ſuffragia: et nõ repẽdere eis in
bonis tpalib⁹. [Scio qd faciaꝫ.]
qꝛ bona tpalia eis diſtribuaꝫ. [vt
cũ amotus fuero a villicatõne.]
p mortẽ [recipiant me in domos
ſuas] .i. p eorũ merita et ſuffragia
recipiãt in vitã eternã. Cõſeqnter
ibi. [ſingul' debi. dñi] .qꝛ paupes
qñtũcũqꝫ iuſti ſunt debitores dei.
[Cõuocatis itaqꝫ ſingulis debito
rib⁹ dñi ſui dicebat pmo. Quãtũ
debes dño meo? At ille ait. cẽtũ ca-
dos olei] ſm Bedã. Cados grece
eſt amphora latine cõtinens tres
vrnas [dixitqꝫ illi. Accipe cautiõeꝫ
tuã] Cautio eſt inſtrumẽtũ qd fit
ad cautelã de cõtractu debiti: ppa
manu ſcriptũ qd alio noĩe cyrog-
phũ dr [Et ſede cito] Dixit [cito]
qꝛ opa miſericordie celeriter impẽ-
dẽda ſunt. Aug⁹. Et rem pdit ꝛ me-
ritũ q pauperez moleſta mora ſu-
ſpẽdit [Et ſcribe qnquaginta] ꝛ ſic
dimidiã pte annualiũ redditũ ei
dimiſit [Deinde alio dixit. Tu ve-
ro qñtũ debes? Qui ait. Cẽtum cho
ros tritici.] Chor⁹ dr a chora qd ẽ
mons. qꝛ mẽſura chori qſi mons
videt. Et cõtinet .xxx. modios ſm
Yſidorũ .xvi. ethi. [Et ait illi. Acci-
pe lr̃as tuas et ſcribe octuagita. et
ſic qntã ptẽ dbiti rmiſit ei [Et lau-
dauit dñs villicũ iiqtatis] D
Hic videt inculcari duo repugnã-
tia. ſ. q dr villicus iiqtat. ꝛ q dñs
eũ laudauit. Sꝫ dicẽdũ q dñs eũ
laudauit. nõ ſimplicit ſed ſm qd.
qꝛ vt dicit glo. Nõ laudauit eũ de
fraude. ſed de puidẽtia q ſibi pui-
dit in poſterũ. vñ licet in ſe habuit
aliq vitupabilia: ppt qd villic⁹ in-
iqtat ẽ dict⁹: puidẽtie tñ modus
põt in exemplũ bonorũ trahi. Et
dicit Aug⁹. Villicũs quẽ dñs de
villicatu eiecit illum laudauit dñs
eo q in futurũ ſibi pſperit, nõ tñ
oĩa debem⁹ ſumere ad imitãdũ
nõ ei eſt i aliq dñis faciẽda fraus.
vt de ipa fraude el'ynas faciam⁹. ꝛ
ſubdit. Dicunt etiã ille ſilitudĩes
vt intelligamus ſi laudari potuit
ille a dño q fraudeꝫ faciebat: qꝫto
ampli⁹ placeãt deo q ſm eius pce
pta opa illa faciũt [qꝛ prudẽter fe-
ciſſet] Sꝫ quõ prudent cũ pruden
tia ſit virtus: ille aũt nõ virtuoſe.
ſed aſtute egit. Rñdet Chry. Q li-
cet prudentia ſit ſm phos virtus:
in ſacra tñ ſcriptura nõ ſp accipit
in bono. ſed aliqñ in malo. ꝛ ſic ac
cipit hic prudẽter p aſtute vel calli
de vel dr q laudat hic factũ villici
nõ in ſe ſed in ſuo ſignificato. et ſic
prudẽter factũ fuit. qcquid eĩ ha
bemus dñi eſt. vñ ſi de bonis no-
bis a deo collatis puidebim⁹ nob
faciẽdo elemoſinas laudabimur
ab ipo. Vel dicit q laudauit dñs
villicũ: nõ abſolute ſed in cõpatio
ad puidẽtiã ſanctorũ. qꝛ prudenti
or ipſe fuit ad fraudẽ qꝫ iuſti ad iu
ſticiã. Et ideo ſubdit. [qꝛ filij hui⁹
ſeculi] .i. amatores mũdi. [prudẽ-
tiores filijs lucis] .i. iuſt' q ſũt in
luĩe gr̃e [in generatõne ſua ſũt] .i.
in his q ſunt ad carnalia et ptinẽt
ad mũdana facta ac lucra tpalia.
Videmus eĩ q multa excogitãt
et adinueniũt ingenia ad ꝯquiren
das diuicias et qꝫ ſolliciti ſunt ad
imitãdũ carnẽ. ꝛc. Et raro ſũt iuſti

ita ſollicitiſ ad acqrēda celeſtia. Itē ſeculares hoīes ſepe ſūt valde fortiores ad reſiſtēdū hoſtib⁹ eoꝝ bona diripere volētibus ꝙꝫ etiā iuſti ſint fortes et etiā circumſpecti ad reſiſtēdū tpalibus et expugnādu demonē ſet ꝙ̃to attentiores ſunt mlti ad ornādū ſe vt placeāt mūdo ꝙꝫ iuſti vt placeāt deo. ¶ Si qrit q̄ ſit ratō ꝙ filij ſeculi magis ſūt aſtuti ꝛ feruidi in tpalib⁹ ꝛ carnalib⁹ factis ꝙꝫ filij lucis in ſpūalibus. Rñdet ꝙ ratio pōt eſſe. vna ꝑpter corruptionē hūane nature ꝑ quā hō pnior eſt factus ad mala ꝙꝫ ad bona. Alia cauſa eſt. q2 bona terrena ſūt ſenſibilia ꝛ ideo forti⁹ mouēt animū. q2 bonū nō mouet niſi cognitū. Quia vt dicit Auguſtin⁹. Inuiſa diligere poſſumus incognita nequaꝗ. ſenſibilia aūt bona magis ſunt cognita nobis q2 pñtia ſenſui. ſpūalia vo nō ſic. In fine dñs pabolā iſtā ad nr̄am ſalutē et eruditionē adaptat. Intētio em̄ dñi fuit nos exemplo illi⁹ villici inducere ad opa pietatiſ ſuadēs vt nos faciam⁹ vt ipē fecit q̄ ꝑſentiēs ſe amoueri ab officio fec grām debitorib⁹ dñi ſui vt eos poſtea haberet gratioſos. ita et nos ſentiētes ꝙ mors nō tardat debemus de bonis nobis ꝯmendatis a dño nr̄o elemoſinas facere pauꝑibus. vt poſt morte eorū merit recipiamur in gl'iaꝫ btoꝝ. Dicit ḡ ⌊Et ego dico vobis⌋ q. d. Que ꝑdicta ſūt pabolice dicta ſūt. ſꝫ nūc expreſſe ⌊Dico vobis. facite vobis⌋ i. ad veſtrā vtilitatē ⌊amicos de māmona iniquitatis⌋ i. de diuitijs iniquitatis. ¶ Et nota ꝙ ſꝫ Aug⁹. nō ſolū dicunt diuicie iiquitatis q̄ iniuſte acquiſite ſūt. de ſlis em̄ nō iubet dñs elemoſinā fieri niſi ſaltē ſcit ad quē ptinent. Dicit em̄ Ecc. xxxiiij. Qui offert ſacrificiū de ſubſtātia paupis quaſi qui victimat filiū in cōſpectu patris. ſed ſm eūdē Māmona iniqtatis dicūtur diuitie. vnde cūꝗ habeant. que ſi male et iniuſte ſūt acquiſite facienda eſt de eis amicicia eas reſtituendo. Si vero diuicie non ſunt male acquiſite nihilominꝰ dicunt māmona iniquitatis. Pmo ſm Auguſtinū. q2 nō ſūt vere ſed falſe diuicie. ꝛ plene paupertate. non em̄ faciāt hominē et ſecurū faciūt. vt ibidē dicit. ex eo ꝙ iniuſti cōſtituūt in eis ſpeꝫ. Vñ ps. Cōfidūt in virtute ſua. ꝛ in multitudine diuiciarū ſuarū gloriant. Scdo q2 ſm Amb. temptant animas noſtras cupiditate vt velimus ſeruire auaricie. qđ eſt ydolorū ſeruitus. Tercio ſm Baſiliū ex hoc. q2 frequenter acquirunt inique. aut a ꝑdeceſſoribus inique acquiſite ſunt. Quarto ſm Theophilū. quia vt plurimū iniq̄ retinent. Magna em̄ iniqtas eſt retinere. vñ debent viuere paupes. Quito ſm Theo. q2 freqnt male expēdunt in ꝯmeſſationib⁹. in luxurijs et alijs ſuꝑfluijs. Sexto quia per diuicias multa cōmittūtur iiqua. Seuiſſima em̄ iuſticia habēs arma. i. politicorū. Septio dicunt māmona iniquitatis. i. inequalitatis. q2 inequaliter poſſident. ⌊vt cū defeceritis⌋ ꝑ morte ⌊recipiāt vos in eterna tabernacula⌋ i. ꝑ ſua merita et ſuffragia impetrēt vobis apđ deū finaliter recipi in vita beata. Vñ Grego. in omelia. Si nos paupm

amiciciã et nã tabernacula acquiri-
mus: dãtes pẽſare debemus. quia
patronis poti⁹ munera offerim⁹
q̃3 egenis dona largimur.

Dñica decima poſt.trinitatis
Sermo lxiiij.

Um appro-
pinquaret ieſus hieruſalẽ
vidẽs ciuitatẽ fleuit ſuper
eã dicẽs. Quia ſi ⁊c. Luc.xix. F
Pioꝝ cordiũ eſt miſerias prioꝝ
affectu cõpaſſionis deflere: et cõtra
miſeriarũ occaſiões zelo diſtricte
vltionis cõmoueri. Et de vtroq3
illoꝝ nobis exemplũ dedit in pre-
ſenti euãgelio. in cuius pria pte de-
ſcribit affectus cõpaſſionis ſup ru-
itura ciuitate. Vñ dr̃ Cũ appro-
pinquaſſet ieſus hieruſalẽ vidẽs ci-
uitatẽ .ſ. in qua diu viguit cultus
diuinus. q̃ fuit famoſa laudibus
potẽtiſſima ciuibus. afflues diui-
cijs. abũdãs delicijs: pulcerrima
edificijs. fleuit ſup illã. tũ ꝑpter
mala culpe q̃ ibi multiplicate fue-
rũt. tũ etiã ꝑpter mala pene q̃ fu-
tura iminebãt. Si cognouiſſes
mala iã dicta. ſ. multitudinẽ pctõ-
rũ tuoꝝ: et magnitudine3 penaꝝ
tibi iminẽtiũ. et tu ſupple fleres
mecũ. Et q̃dẽ in hac die tua q̃ ad
pacẽ tibi. ⁊ i hac mũdana ꝓſperi-
tate ad modicũ tp̃s duratura faci-
ens voluntatẽ tuã et ideo gaudes.
q2 ñ vides iminẽtia mala q̃d inuit
cũ ſubdit. Nũc aũt abſcõdita ſũt
ab oculis tuis .ſ. vẽtura mala. pre-
ſens nãq3 ꝓſperitas facit ne cõſide-
res aut p̃caueat futura aduerſitas.
Et ſicut ciuitas hieruſalẽ ſi cogno-
uiſſet mala ſua fleuiſſet vtiq3 poti-
us q̃3 gauiſa fuiſſet. Sic peccatrix
aia ſi cõſideraret ſtatũ culpe ſue. et
inſecuritatẽ vite: ⁊ futurũ ſtatũ pe-
narũ inferni. ipa merito plãgeret
ſemetipam. ſed pñs ꝓſperitas ⁊
amor mũdi. et delectatio pc̃ti. ⁊c
ſimilia tollũt mortis repẽtine cõ-
ſideratões. tollũt timorẽ ſtricti iu-
dicij diuini: tollũt etiã cõſideratõ3
acerbitatis penarũ inferni. Quia
veniẽt dies in te et circũdabũt te
inimici tui. Prenũciat dñs deſtru-
ctionẽ hieruſalẽ q̃ a tito et veſpaſi-
ano romanis p̃ncipibus facta eſt
G Et in illa deſtructione pria
aduerſitas fuit obſeſſio ciuitatis
quã inuit dñs cũ dicit. Et circum-
dabũt te vallo. Valluʒ eſt cathe-
natio facta de lignis que etiã dici
ſolet pala eo ꝙ de palis fiat Ro-
mani igit obſidẽtes hieruſalẽ tres
aggeres circa eã fecerunt vallis. vt
nullus ingredi aut egredi poſſet.
Scd̃a aduerſitas ciuitatis fuit ꝙ
inimici eius ſua pñtia eã circũdede-
rũt qd̃ ſubdit cũ dicit. Et circũda-
bũt te. noue ei ãnis obſiderũt ea3
nullũ hñtẽ auxiliũ. Tercia aduer-
ſitas fuit coanguſtatõ ipius ciui-
tatis. Et coãguſtabũt te vndiq3
Coãguſtati valde fuerũt iudei. q2
nulla erat euaſiõis via. exeũtes ciui-
tatẽ icideriit i gladiũ. manẽtes in
ea fame perierũt. Tãta ei erat an-
guſtia ciuitat vt dic̃ Joſep. ꝙ co-
medebãt carnes filioꝝ3. Quarta
aduerſitas fuit deſtructõ ciuitatis
⁊ euerſio. Et ad terrã ꝓſternẽt te
Cũcta nãq3 edificia deiecerunt ad
terrã. Quita aduerſitas fuit iudeo-
rum occiſio. et filios tuos iudeos
qui in te ſũt. geniti ſupple proſter-
nent ad terrã occidẽdo ſine miſeri-

cordia Sexta aduerſitas fuit om
nimoda deſolatō[et nō relinquēt
in te lapidē ſup lapidē]Tūc poni
tur cauſa generalis aduerſitatis ꝛ
deſtructōis illius[eo ꝙ nō cogno
ueris tps viſitatōis tue]q̄ oīz cre
atoꝛ ꝑ incarnatōis miſteriū ꝛ per
p̄dicatōis officiū te viſitare digna
tus eſt quē nō recepiſti ſed vſqꝫ ad
moꝛtē ꝑſequeris.Et illā iudeoꝝ ce-
citatē dn̄s cōquerit̄ Hiere viij.c.
Miluꝰ in celo cognouit tps ſuū
et turtur et yrūdo et ciconia.popu
lus aūt dn̄i nō ꝯgnouit iudicium
dn̄i[Et ingreſſus in templū.ꝛc̄]
H Scd̄a ps.in q̄ ponit̄ zelꝰ
coꝛreptōis.cū dicit̄[Ingreſſus in
templū incepit eijcere emētes in
illo.et vēdētes]ſup illo Mat.xxi.
Et intrauit dicit gloſa.Ingreſſus
dn̄s vrbē p̄mo templū adijt.dās
exemplū et formā religioſis.vt q̄/
cūqꝫ imus p̄mo domuꝫ oꝛōnis ſi
eſt ibi adeamus.ꝛ ꝑ oꝛōēꝫ ꝯmēda/
ti ſic ad agēduꝫ negocia ſecedamꝰ.
Alia vice dn̄s etiā fec̄ ſilr̄.ſ.poſt mi-
raculū cōuerſionis aque in vinuꝫ.
De q̄ ſolus Joh.loquit̄ ca.ij.De
hac em̄ eiectōne(q̄ facta fuit in ra/
mis palmaꝝ)legit̄ Mat.xxi.Mar
ci.xi.Et Luce.xix.Notādū ꝙ ſacer-
dotes ſue cupiditati ꝯſulētes oꝛdi-
nauerūt in atrio tēpli de familia
ſua vēditoꝛes aīaliū.vt a longinq̄
venietes(q̄ ſecū hoſtias deferre nō
poterāt)haberēt in ꝓmpto ad emē
dū oblatiōes.ne ꝑ h̄ ſe poſſent ab
offerēdo excuſare.Silr̄ aliq̄ veni-
ebāt ad tēplū.qui nō habebāt pe/
cuniā vn̄ poſſent emere aīalia of-
ferēda.ideo ſacerdotes illi numu/
larios ſtatuerūt q̄ ſub certa cauti
one pecuniā tradiderūt.Et licꝫ ꝓ
accomodatōe nō acciperēt pecuni-
am vltra ſoꝛtē tn̄ aliq̄ mūera aut
ſperabāt ſe recepturos.vēdebant̄
etiā ibi colūbe pꝛo ſacrificio pau/
peꝝ.Et ſic patet ꝙ peccabāt ratōe
auaricie ſue.et etiā rōne negociatō-
nis.que fiebat in tēplo.ꝛ etiā ratio
ne vſure ibi cōmiſſe in recipiendo.
aut ſperando dona pꝛo mutuo.
Et dicit Gregoriꝰ in omel.Per h̄
ꝙ dominus narrauit mala ventu
ra ciuitati.et ꝓtinus intrauit tem/
plū.vt de illo ementes et venden/
tes eijceret.per hoc oſtēdit ꝙ rui/
na populi maxime ex culpa ſacer-
dotū fuit.euerſionē q̄ppe deſcri/
bens.ſed ementes et vendētes de
templo feriēs in ipo effectu ſui o/
peris oſtēdit.vnde radix ꝑdijt ꝑdi-
tionis.di.illis[Scriptū eſt]yſa.
lvi.[Quia domus mea domꝰ oꝛa-
tionis vocabit̄.]nō domus negoci-
ationis.non vane locutōis.nō ſpe-
ctaculoꝝ.Et ideo ait Aug.in regu/
la.In oꝛatoꝛio nemo aliud agat
niſi ad quod factū eſt.[Vos autē
feciſtis illam ſpeluncā latronuꝫ]
quia ipi nō curabant de cultu dei.
ſed magis de excoꝛiatiōe populi ꝑ
aſtutias acq̄ſitas.vt viſum eſt ſup̄.
Spelunca latronū dicitur eſſe lo-
cus vbi ſpolia(que rapiunt̄)cōgre/
gantur.et hoc fecerunt ſacerdotes
de templo.vt dictū eſt.Et dic̄ gre-
goꝛius in ome.Quia redemptoꝛ
noſter p̄dicatōnis verba.nec indi-
gnis.nec ingratis ſubtrahit.poſt/
q̄ꝫ diſcipline rigoꝛē eijciendo ꝑuer-
ſos domuit.donū mox grē oſten/
dit.nam ſubdit̄[Et erat quotidie
docens in templo]

Dñica vndecima poſt trini. Sermo. lxv

Dixit ieſus ad quoſdã q̃ i ſe cõfidebant tãq̃ iuſti ⁊ aſpnabant ceteros pabo. ⁊c. Lu. xviij

Notandũ q Gre. xxiij. mora. ponit q̃ttuoꝛ ſpecies ſupbie. Que re dñica ſcða. quas ſpẽs vt tangit euãgeliſta habuerũt in ſeiſti ad quos dñs p̃ſentẽ pabolã loq̃bat. Nã p hoc q dicit [cõfidebãt in ſe] dat itelligi q aliq̃ bona q̃ habebãt nõ recognoſcebãt ſe a deo habere ſed cõfidebãt in ſeipis. cõtra illos p me ad Choꝛ. iiij. Quid habes qð nõ accepiſti. ſupple a deo. vbi dic glo. ⁊ etiã Augu. Sciẽdũ neminẽ poſſe diſcerni ab illa pditiõis maſſa niſi q̃ hic bonum qð hab; credat q qc qd boni habet a grã ſaluatoꝛis acceptit. Per hoc aũt q dicit [tanq̃ iuſti] innuit q ſi aliq̃ cognouerũt ſe a deo habere hoc tñ merit ſuis aſcribebãt ⁊ tanq̃ debita ſibi eſtimabãt p opib ſuis. cũ tñ magis debuiſſent attribuiſſe bonitati diuine. iuxta illud aplĩ ad Titũ. iij. Nõ ex opib iuſticie q̃ fecim⁹ nos ſed ſm ſuã miſ̃icoꝛdiã ſaluos nos fec de⁹ Per h autẽ q dr [aſpnabãtur ceteros] innuit q ppr bonum in quo alios excedebãt ipi alioſ dſpiciebãt ⁊ aliis pferebãt ſe in coꝛde et ab aliis pferri deſiderabant ⁊ q̃ſi ſoli videri. Per hoc aũt q ſi hijpis apð ſe attribuebãt ⁊ appꝛo priabant iuſticiã quã tñ nõ habebãt innuit q̃rta ſpẽs ſupbie. Uide cõpleti⁹ in ſcða dñica et i materia de ſupbia poſterius. Ad illoꝝ igit correctõem et nr̃am ãmonitões et cautelã dixit dñs p̃ſentẽ pabolam Per quã ſm Theophilũ oſtẽdit q̃uis opa iuſta ⁊ de genere bonorũ hominẽ appꝛoximent deo ſi tñ aſſumãt ſupbiã ad infimũ deijciunt hoiem. Unde Chry. ſup mat. dic Nihil ita a dei clemẽtia alienos nos facit ⁊ gehẽne tradit igni vt ſupbie tyrãnus. Hac em̃ in nob exiſtente om̃is vita nr̃a immũda eſt Et ſi ſobrietatẽ et ſi largitatẽ. ſi ieiuniũ. ſi oꝛões ⁊ ſi elemoſynã et ſi qðcũq; aliud pfecerimus indign⁹ eſt apud deũ oĩs alt⁹ coꝛde. Et ita factũ fuit circa illũ phariſeũ. qꝛ licet m̃lta bõa opa fecerit vt qꝛ ieiunauit bis in ſabbato. i. i hebdomada. et dedit decimas. ⁊ cauebat ſe a rapina ⁊ plurib aliis pctĩs. ſed qꝛ de illis ſupbiebat ⁊ iõ nihil ſibi pficiebat ad dimiſſionẽ pctõꝝ. ⁊ ad meritũ vite eterne. ſed deſcẽdit de tẽplo manẽs in pctĩs ſuis R Ubi notandũ q vt dicunt doctores circa ſecundũ ſniaꝝ de caſu angeloꝛũ. Q lucifer mox vt creatus reflectebatur ſupꝛa ſe attentiſſime conſiderãdo exceſſum ſue excellẽtie ſuper alias creaturas. et nõ cõſiderauit ſimul vnde veniſſet quia ex nihilo. nec quo tendere deberet qꝛ in ens pꝛimũ infinite excellẽt⁹ ſe: cui ſubeſſe debuit. et ſe reſpectu ei⁹ nihil eſtimare. nec aduertit q̃ntum laudis et gratiarũ actõis deberet ipſi dð. qui mere gratuitu ipſum de nihilo pꝛoduxit. Et pꝛopter tales et cõſimiles conſideratiões ex vna parte. et pꝛopter cõſideratões abſolutas p pe excellẽtie pte ex alta oꝛta ẽ i ipo fortr elatio qua ſupbire cepit appetendo deo

ſimulari. Et ex ꝯſili cauſa hic pharifeus incidit in ſuꝑbiã. vt colligitꝛ ex textu euãgelij. qꝛ ꝯſiderabat bona q̃ ipſe habebat ꝛ nõ ꝯſiderabat bona alioꝝ ſed tm̃ mala. ꝛ iõ publicanũ ſpnebat ꝛ ſe corde ei pferebat. ꝑpter qd̕ dicebat [Nõ ſuꝫ ſicꝫ ceteri] Et illa eſt vna ſpẽs ſuꝑbie. vt patuit prius. Ex q̃bus ptꝫ ꝙ q̃ꝫ uis fortis et ꝑiculoſa tẽptatio eſt abſoluta cõſideratio ꝑprie excellẽtie ꝛ pfectionũ inexiſtẽtiũ hoĩ ſine cõſideratõne ꝑuitatis ꝑpe et defectuũ ꝑprioꝝ. patꝫ qꝛ talꝛ ꝯſideratõ deiecit ꝑfectiſſimũ ſpiritũ .ſ. luciferũ ꝛ alios ſibi conſentientes q̃ tamẽ tam ꝑfecti erant in natura et valde excellẽtes in ꝟtute et cognitõe. et q̃ nullũ ab extrinſeco habebant impulſiuũ ad peccatũ q̃nto magis deijceret hoĩem q̃ntũcunqꝫ pfectũ. Cũ ɝ̃ hoĩ ingerit ſe talis tẽptatio .ſ. ꝯſideratio alicuiꝰ ſui boni ꝛ excellentie ꝑprie tũc cogitatõnem talẽ excludat aut ſilꝛ cogitet iꝑfectõem ꝑpriã et ꝑuitatem reſpectu alioꝝ. et potiſſime reſpectu dĩa q̃ habet q̃cq̃d boni eſt in eo. ꝛ cui tenetꝛ ad graꝝ actões ꝑ illo ꝛ alijs bonis. Scd̕o cõſideret ꝟtutes et merita ſanctoꝝ ꝛ alioꝝ ꝑfectoꝝũ. ꝛ inueniet ꝙ ſi ſua adeſſent adhuc ꝑua eſſent in cõſideratõe ꝛ cõpatione alioꝝ. et ex h̃ hũilietꝛ vt nõ dicat cũ phariſeo [Dñe nõ ſuꝫ ſicut ceteri hoĩm raptores iniuſti ꝛc̃.] ſꝫ dicat. dñe nõ ſum vt ſerui tui caſti ſobrij ſapiẽtes ꝛc̃. Tercio conſideret hõ ꝑprios defectꝰ ſuos. qꝛ illã cõſideratio valde humiliat hominẽ. Quõ eñ hõ audebit ſe alteri ꝑponere ſi ad cor ſuũ redeat et ſecre. a ſua cõſideret. q̃ꝫ m̃lta cogitauit optauit aut fec̃ q̃ etiaꝫ fateri pudet. Unde Sene. in de officijs. Deniqꝫ ſi q̃ſqꝫ conſulat ꝛ in ſecreta pectoris ſui redeat. ꝛ iſpiciat q̃d tacitus optauerit. q̃ꝫ multa ſũt vota. i. d̕ſideria q̃ etiã fateri pudet. q̃ꝫ pauca q̃ facere corã teſte poſſimꝰ vel audemꝰ. Unuſq̃ſqꝫ igitꝛ magꝭ ſcit mala ſua q̃ꝫ alteriꝰ. ꝛ ergo viri ſancti ꝛ iuſti alioꝝ etiã ꝑua mirãtꝛ. ſua ꝟo licꝫ magna deſpiciũt ꝛ ꝑuipendũt. propter qd̕ dicit Caſſianꝰ. in li. de aĩa. Uir innocuꝰ oẽs laudat ſe ſp̄ accuſat. ꝛ cũ placeat vniuerſis ſibi ſoli diſplicet indignũ ſe om̃ibꝫ iudicat. etiã cũ dignꝰ cũctis viuat. Et q̃rto ad fugiẽdũ ſuꝑbiã ꝛ cuſtodiendũ hũilitatẽ oĩno caueamus ne ita cõfidamꝰ ĩ oꝑibus noſtris vt ꝑ certo teneamꝰ ꝙ ſint bona ꝛ deo placabilia. queãdmodũ fecit hic ſuꝑbꝫ phariſeꝰ q̃ ſe de eis iactabat tãq̃ꝫ de iuſtis factꝭ et totalitꝛ bñfactis. Uñ Gre. v. moralꝛ. Sepe iuſticia nr̃a ad examen diuĩe iuſticie deducta iniuſticia eſt Et ſordet ĩ cõſpectu diſtricti iudicꝭ qd̕ in oculꝛ fulget oꝑantis. ꝛ Iſa. lxiiij. Quaſi pãnus mẽſtruate iuſticie noſtre. Et ſctũs iob: cui teſte domino nõ fuit ſilis ĩ t̃ra dixit Iob ix. c. Uerebar oĩa oꝑa mea. Sup quo dicit btũs Gre. ix. mora. Hec fuerũt oꝑa huiꝰ ſcĩ viri. ipſe q̃ppe holocauſtis multiplicibꝫ deo placere ſtuduit. affectũ cõpaſſiõis exercuit. miſteriũ pietatꝭ impẽdit. caſtitatis mundiciã in corde cuſtodiuit. hũilitatis culmen medullitus tenuit. elẽoſynas largas fecit. inimicos dilexit. et multas alias ꝟtutes habuit. Hec oĩa ſacre huiꝰ hyſtorie textus oñdit. q̃re hic ſanctuſ

vir verebaṫ illa opa ex qbꝰ deꝰ pla
cari ſolet erga iniqtateſ. quid eſt h̄
ꝙ mira opa faciēs ⁊ ipa etiā vereṫ
pauēs cū dicit Verebar oīa opera
mea niſi ꝙ in ſcti viri actibꝫ vbiſ/
ꝗ colligimꝰ. vt ſi placere deo vera
citer cupimꝰ poſtꝗ ꝑuerſa egimꝰ
ipa etiaꝫ in nobis bn̄ geſta timea/
mus. Et cauſa eſt. qꝛ poſſet in ope
qđ bonū putamꝰ aliqd eſſe diſpli
cēs diuie ſapiētie qđ nos lateret.
ꝓpter qđ apl's dic̄. i. ad Chor̄. iiij.
Nihil mihi cōſcius ſū. ſed in h̄ nō
iuſtificatꝰ ſū. i. in nullo me remoꝛ
det cōſciētia mea. ſed in hoc nō iu
ſtificatꝰ ſuꝫ. i. nō ideo me iuſtū pu
to. qꝛ poſſet eſſe qđ neſcio. delicta
eñ quis intelligit. Et Augꝰ. dic̄ in
libro de ouibꝰ. Et allegat Hugo
de. ſ. victoꝛe in libro de domo con
ſciētie edificāda. in fine ꝓme partꝫ
Stulto homī placet q ſibi ipi pla
cet. et eſt notabile verbū et multū
pꝛegnās ⁋ Audito ergo de ſu/
ꝑbo phariſeo audiamꝰ modo de
penitente publicano. Pro q notā
dū ꝙ ad cōpletā ⁊ ꝑfectā dimiſſio
nē pctōꝝ tā q ad culpā ꝗ q ad pe
nā tria requiruṅ. ſ. vera cōtritio.
pura cōfeſſio ⁊ digna ſatiſfactō. Et
hec tria publicanꝰ habuit vt euan
geliū innuit. et ideo iuſtificatꝰ đ tē
plo deſcēdit. Nā in h̄ qđ đꝛ [Stāſ
a longe nolebat ocl'os ad celū le/
uare] exēplo manaſſes innuiṫ con
tritio quā habuit. tātam ei diſpli/
centiā habuit de pctīs ſuis. ⁊ tātū
de eis verecūdabaṫ in ꝯſpectu di/
uie maieſtatꝫ ꝙ nec accedere ad al
tare pſumpſit aut ocl'os ad celum
eleuare exēplo manaſſes qndā pe
nitentis et dicētis. Peccaui ſuper
numeꝝ arene maris. ⁊ ml'tiplica/
ta ſunt pctā mea. et nō ſū dignus
videre altitudineꝫ celi p̄ multitu/
dine iniqtatis mee. ij. Paralippo.
vlti. Sed in h̄ qđ đꝛ [Deꝰ propi
cius eſto mihi pctōꝛi] innuiṫ pura
cōfeſſio quā habuit. Et in hoc qđ
diciṫ [ꝑcutiebat pectꝰ ſuū] innuiṫ
ſatiſfactio opis qſi ſe puniēdo et
affligēdo ꝓ pctis cōmiſſis. Per il
la igiṫ tria cōſecutus fuit dimiſſio/
nem pctōꝝ. ꝓpter qđ ſeqṫ i euāge
lio. [Amē]. i. fideliter [dico vobiſ
deſcēdit hic iuſtificatꝰ] qꝛ templū
erat ſitū in mōte [ab illo]. i. p̄ illo
remanente in fecibꝫ ſuis. Cuiꝰ cau
ſa ſubdiṫ. [qꝛ oīs q ſe exaltat hūili
abiṫ] ꝑ penā [et q ſe hūiliat] ꝑ ve
rā pctōꝝ cōfeſſioneꝫ [exaltabiṫ in
gl'ia ꝑ remuneratōeꝫ M Et
notāter dicit [q ſe exaltat] Quidā
vo nō exaltāt ſe ſꝫ exaltāṫ ab alijs
cū eoꝝ facta recitanṫ. aut ad digni
tatis gdū alioꝝ inſtātia ꝓmoueṅ.
Iſti hūiliari debēt nō ab alijs per
penā ſed a ſeipis hūiliari debēt e/
ſtimādo ſe ad talia indignos. Vn̄
Aug. in li. de vgitate. Hūilitatꝫ ſe
ctatores et conſuatores eſſe marie
ꝯuenit q magno aliq bono ceteriſ
eminēt. qnto eñ maioꝛ es tāto te
hūilia in oībus. Quidā aūt ſeip/
ſos exaltāt. et illi ecōtra ab alio de
ijciunṫ. Exaltauit ſe ſuꝑbꝫ angelꝰ ⁊
effectus eſt diabolꝰ Exaltauit ſe ꝓ
mus hō et factus eſt moꝛtalis et
tam plenus defectibꝫ. ſm illđ ps.
Homo cū in honoꝛe eſſet ⁊c. Ex/
altauit ſe pharao et ſubmerſus ē
in mari rubro. Exaltauerūt ſe Da
than ⁊ abyron in ſeditōe et pcipi/
tati ſūt i infernū. Exaltauit ſe ſaul
⁊ demoniacꝰ factus eſt. Exaltauit
ſe abſalon et crinibꝫ ſuſpenſus eſt

Exaltauit ſe nabuchodonoſor ꝛ ĩ beſtiã côuerſus eſt. Exaltauit ſe ſu pbus antiochus ꝛ a vermibꝫ côſũ ptus eſt. Contra ſupbie viciũ dicit Aug⁹. tota militat xpiana doctrína Et dicit iteꝝ. O doctrinã ſalutarẽ o magiſtꝝ dñiqꝫ mortaliũ q̃ nõ dixit. Diſcite a me mundũ fabricare aut mortuos ſuſcitare. ſed qꝛ mitis ſum et humilis corde.

Dñica duodecima poſt trini. Sermo lxvj.

Exiens ieſus

e de finibꝫ terre tyri vẽit p ſydonẽ ad mare galylee. Mar. vij. N Notandũ primo ꝙ hic hõ adductus ad ieſũ nõ fuit mutus vl' ſurd⁹ a natiuitate. ſꝫ a demone ipm obſidente ꝛ eius auditũ et loq̃lã impediẽte. quia demon ex diuĩa pmiſſiõe põt homi nis quẽ poſſidet mẽbra poſſidere ꝛ mouere ad nutũ ſuũ. ꝛ ſic cõptũ eſt obſeſſos aliquãdo locutos fuiſſe idiomata incõſueta. Et ſicut poteſt taliũ mẽbra ad placitũ moue re. ſic etiã põt ea ligare et impedire ab officijs ſuis. ꝛ ita in hoĩe illo abſtulit officiũ auriũ et ligue mẽbroꝝ. ſ. ad ſalutem maxime vtilium. ne auribꝫ verbũ dei audiret. ꝛ ne lingua de his q̃ ſalutis ſũt cõſiliũ ꝛ auxiliũ imploraret. ¶ Secũdo notandũ ꝙ adducẽtes hũc ſurdum ꝛ mutũ dupliciť reddũť cõmendandi. Primo ex miſicordia ꝛ cõpaſſiõe quã habuerũt ſup miſeriam ipſius. cui cum ſubuenire vellent ꝛ nõ poſſent ,ppꝛijs viribꝫ adducũt eũ ad ieſũ nature repatorem vt auditũ ei reſtitueret. ꝛ loq̃lam. Scđo reddunť cõmẽdabileſ ex fide. qꝛ p̃canť dñm vt ei ĩponat manus credẽtes in mẽbris chriſti eſſe diuinã virtutẽ oĩm ↄfectuũ ſanatiuã. Seqť. Et apphendenſ eum de turba ſeorſum ⁊c. Per h̃ ꝙ hũc hoĩeꝫ ſeorſuꝫ ducit ꝛ ſanat dat nobis exemplũ ꝙ opa nr̃a nõ debem⁹ facere in publico. qꝛ talia corã hoĩbꝫ facta freq̃nter ingerũt hõmini elationẽ cordis. appetitũ hũane laudis ꝛ vane glie. Propť quod dicit Chryſ. Seorſuꝫ a turba oblatũ ſurdũ et mutũ apphendit vt diuĩa miracula non faceret manifeſte inſtruẽs nos vanã gloriã eijcere et timere tumorẽ. Nihil eñ ẽ ex q̃ aliq̃s ſic miracl'a opeť ſicut ſi hũilitatẽ celat ꝛ modeſtiã ſeq̃ť. O Diceres. q̃re dñs h̃ nob ſignificare voluit ꝙ opa nr̃a bona occulte ſunt faciẽda. cũ tñ dicat Mat. v. Sic luceat lux vr̃a corã hoĩbꝫ vt videãt opa vr̃a bõa ꝛ glificẽt prẽm veſtꝝ q̃ in cel' ẽ. Pro illo notãdũ ꝙ opa bona de genere pñt fieri ĩ mãifeſto duplici intẽtõe. Prĩo vt ipa opa ab hoĩbꝫ videanť. ꝛ vt ipi vidẽtes ex h̃ laudẽt ꝛ honorẽt ſic opantes. et h̃ ,phibuit dñs Mat. vj. dicẽs. Attẽdite ne iuſticiã vr̃am ⁊c. qꝛ ꝛ ipe appetit⁹ inanis glie ĩ ſe ẽ pctm̃ vt dic Aug. in de natura ꝛ grã. ꝛ ẽ fact⁹ propť inanẽ gliaꝫ ſic mal⁹ ,ppter ĩdebitũ finẽ in quẽ referť. ꝛ fit nociu⁹ merito. Scđo fiũt tl'ia opa ĩ publico ad dei gl'iam ꝛ ,pximoꝝ edificatõꝫ ꝛ hoc eſt bonũ laudabile ꝛ meritoriũ. ¶ Vlteri⁹ notandũ ꝙ qꝛ inanis gloria valde inſidiať opibꝫ bonis et eis ſe immiſcet. Ita ꝙ dicit Auguſtinus in de natura ꝛ gratia

ipſis etiã ſanctis pede celeriori ſup veniat et ſurrepat .et potiſſime q̃ corã hoib⁊ fiunt.ꝓpter qđ imꝑfectis viris et q̃ adhuc ſepe titillant ⁊ temptanť ꝑ ſuꝑbiã cõſuliť vt ſpiritualia oꝑa ſua bona occulte faciant. ne forte cũ cõſiderãt alios facere oꝑa eoꝝ de genere bona incipiant in cordib⁊ extolli ꝑ ſuꝑbiaꝫ ⁊ in appetitũ vane glie ⁊ ſic peccẽt ⁊ cũ hoc amittãt ꝑmiũ oꝑis bõi. ⁊ hoc ſignificauit dñs hic. Perfectis aũt viris q̃ nõ de facili efferũtur in vanam gliaꝫ dr. Sic luceat lux veſtra.i.facite oꝑa vr̃a bõa corã hoib⁊ ad laudẽ dei et edificationẽ ꝓximi. Et hoc maxime ꝑtinꝫ ad ꝑlatos q̃ ſibi ſubiectis ꝓficere debẽt nõ ſolũ verbo doctrine. ſed exemplo bone vite. Seqť. [Miſit digitos in auricl'as eius] Chry. Miſit in auricl'as ei⁹ digitos potens verbo ſanare vt oñderꝫ ꝙ diuina virtute dotatũ erat corp⁹ diuinitati vnitũ.et oꝑatio ei⁹ [⁊ ſputo tetigit linguã] in ſignũ ꝙ oĩe qđ fuit in xp̃o fuit ſanctuꝫ. Unde Theop. Expuens tetigit linguã vt oſtẽderet ꝙ oĩa mẽbra ſacri corpis diuina exiſtũt et ſctã.ſic ⁊ ſputum quod vincl'a lingue ſoluit.etenim oĩe ſputũ ſuꝑfluitas ẽ.ſed i dño oĩa diuĩa fuerũt et ſancta q̃cunqꝫ circa corpus ſuũ fuerũt.ſiue veſtimenta ei⁹.ſiue digiti ſiue ſputũ. Jdeo aliqñ curabat ꝑ tactũ veſtimentoꝝ.aliqñ ꝑ digitũ.aliqñ ꝑ ſputũ. [Et ſuſpiciens in celũ] Beda. Suſpexit in celũ vt inde mutis loquelã.inde ſurdis auditum. inde cũctis infirmitatib⁊ medelã doceret eſſe q̃rendã. [ingemuit et ait. Effeta qđ eſt adaperire] ¶ Ubi notandũ ꝙ ſaluator igemuit ꝓpter tria. Primum vt doceret nos gemere ꝑ nr̃is et ꝓximoꝝ noſtroꝝ pctis. Uñ Beda hic dic. Jngemuit autẽ nõ ꝙ ipſi opus eſſꝫ cũ gemitu aliq̃d petere a pr̃e q̃ cũcta petẽtib⁊ donat .ſed vt gemẽdo daret nobis exemplũ vel ꝑ nr̃is vel ꝑ noſtroꝝ ꝓximoꝝ erratib⁊ ſupne pietatis pſidia poſtulare. Scđo ĩgemuit dñs ꝓpter cõpaſſionem. Cũ eñ de⁹ creauerit hoĩeꝫ ĩmortalem ſanũ et integrũ viribus ⁊ aĩa ⁊ in tãtã miſeriã dmerito pcti deuenerit genus hũanũ vt aliqñ priueť homo vſu ſenſuũ vel ratõnis. dñs illã miſeriã in illo cernens ingemuit. Sic etiã ſc͂m Aug. ꝯ Julianũ. Dñs mortuo lazaro plorauit. qꝛ quẽ deus creauerat ĩmortalem demeritũ peccati fecerat mortalẽ. Et h̄ vult Chryſ. hic dicens. Jngemuit nature hũane miſeri⁹ vidẽs miſeriã quã genus hũanũ inciderat. Tercio ingemuit propť veritatis hũane argum̄tũ. qꝛ ꝑ h̄ oñdit ſe veꝝ hominẽꝫ. ſed ꝙ vno verbo ĩꝑando ſanat oñdit ſe verũ deũ. Uñ Beda. Utraqꝫ natura ei⁹ et eiuſdẽ xp̃i diſticta ẽ manifeſte. Suſpiciẽs eñ in celũ q̃ſi hõ depcatur⁹ ingemuit. ſꝫ mox vno ſmone quaſi potẽs diuĩa maieſtate curauit. propter h̄ ſeqť in textu. [Et ſtatim apte ſunt aures ei⁹. et ſolutũ eſt vinculũ lingue eius.⁊ loquebať recte. et p̄cepit adducto et adducentib⁊ ne cui dicerẽt] Per q̃ docemur in magnis q̃ agim⁹ non propriã gliam ſed dei laudẽ ⁊ proximoꝝ vtilitatẽ nos debere q̃rere ⁊ q̃tũ in nobis eſt iactantiã declinare [Et q̃nto magis p̄cipiebat.]

ſcꝫ vt nõ dicerẽt[tãto magis plus
p̃dicabãt]docemur ex hoc ꝫm the
ophilũ cũ alicui bñficia elargimur
mīme applauſuſ ꝛ laudes petere.
Nũ ꝟo bñficia accipim⁹ benefacto
res laudare ꝛ p̃dicare ꝗuis nolit
queãdmodũ hic memorãt feciſſe
a xp̃o ſanati. Vñ dicit glo. Ex p̃di
catõe ſanatoꝝ a xp̃o creſcebat am
miratio turbaꝝ ꝛ ꝯfeſſio benefici
orũ. ꝑpter quod ſeqͣ̃. [Et eo am
pli⁹ ammirabãt̃ dicẽtes. Bñ oīa
fecit. ſurdos fecit audire ꝛ mutos
loqui] Et dicit pluraliter [ſurdos
ꝛ mutos] qꝛ licꝫ hic dicat̃ vn⁹ ſur
dus et mut⁹ tñ curat⁹. tamẽ plu
res fuerũt q̇ alio tp̃e et loco fuer̃t
curati. ſed inter illos fuit ille vnuſ
c⁹ cura fuit mirabilior. qꝛ in eo tria
miracula cõcurrũt ꝫm ꝙ dic̃ Hie
ro. Unde audit⁹ fuit ei reſtitut⁹ ꝛ
affatus ꝛ a demone fuit libat⁹
Q Diceres. ex q̊ dñs cõſcius fu
it cordiũ ꝛ notas habuit ꝛ p̃ſenteſ
ꝛ fut̃as hominũ volũtates; q̃re
p̃cipiebat iſtis vt nõ dicerẽt alicui
ca q̄ ſciebat ip̃os tãto magis p̃di/
caturos. Et iteꝝ qꝛ ip̃e dñs ad h̊
in mũdũ venit vt miracula facien
do ſe deũ ꝛ dominũ creature oſtẽ
deret. cur g̊ illud miraculũ occulta
ri p̃cepit. Ad p̊mũ reſpõdet Aug. d̊
cõſenſu euãgeliſtaꝝ ꝙ ideo h̊ fecit
vt pigriſ laudatoribꝫ oſtẽderet q̃n
to gaudioſi⁹ quãto feruẽtius euꝫ
p̃dicare debeãt q̇bꝫ iubet̃ vt predi
cent quãdo illi q̇ ꝓhibẽt̃ tacere nõ
valent. Ad ſecundũ dicit̃ ꝙ hoc fe
cit vt nobis exemplũ oſtẽderet vt
etiã in bonis opibus inanem glo/
riã ꝛ iactantiã caueamus. q̄ vt di/
ctũ fuit ip̃a ī ſe peccatũ eſt. ꝛ vltra
h̊ ex ea multa oriunt̃ mala q̄ ſunt
filie eius. Inter q̃s vna et p̊ncipal̃
eſt inuidia ꝫm Gre. xxxi. moraliũ.
vbi dicit. Prima ſupbie ſoboles ī
anis ẽ glĩa q̄ dũ opp̃ſſam necnon
obſeſſam mentẽ corrũpit mox in/
uidiã gignit. qꝛ dum vani noīs fa
mã appetit ne q̇s alius hãc adipi/
ſci valeat tabeſcit ¶ De hac g̊ filia
inanis glĩe nũc dicendũ eſt. Pro
quo notãdũ p̊mo ꝙ ꝫm Damaſ.
xij. lib. Inuidia eſt triſticia in alie/
nis bonis potiſſime dũ eſtimant̃
ꝓpriũ malũ. in q̃ntũ. ſ. ſunt dimi/
nutiua proprie glorie et excellẽtie.
Et ideo de illis bonis p̃cipue ho/
mines inuidẽt in q̇bꝫ eſt glĩa. ꝛ in
q̇bus hoīes habẽt honorari et in
opiniõe eſſe. vt dicit Ariſto. ij. rhe/
toric̃. Scd̃o notandũ ꝙ ꝫm ſã.
Tho. ij. ij. q. xxxvi. hmõi triſticia d̊
alienis bonis põt cõtingere qua/
tuor modis. Primo qñ aliq̇s do
let de bonis alicui⁹ ex hoc qꝛ īmi/
net ſibi ex illo nocumentũ. vł etiã
alijs bonis. et tũc triſticia talis ñ
eſt inuidia. ſicut cũ q̇s triſtat̃ d̊ ex/
altatõe inimici ſui timẽs ne eũ le/
dat. ꝛ talis triſticia nõ eſt inuidia.
ſed magis timoris effect⁹. vt dicit
Ariſto. ij. rhetorice. ꝛ p̃t eẽ ſine pec
cato. Unde Gre. xxij. mora. Eueni
re plerũqꝫ ſolet vt nõ amiſſa cha/
ritate ꝛ inimici nos ruina letificet
ꝛ rurſum ei⁹ gloria ſine inuidie cul
pa cõtriſtet cũ ruente eo q̊ſdã be/
ne erigi credim⁹ ꝛ ꝓficiẽte illo ple/
roſqꝫ iniuſte opprimi formidam⁹
¶ Diceres. põt ne hõ velle morteꝫ
alterius aut dãnificatõeꝫ in boniſ
tp̃alibus. Vide ſup Mat. v. c. cir
ca illũ textũ. dictũ eſt antiq̇s non
occides. Secũdo mõ ꝯtigit triſta
ri de bono alteri⁹ nõ ex eo ꝙ alter

habet bonū.ſed ex eo ꝙ nobis de eſt illud bonū qd̓ ipe habet et hoc eſt zelus vt dicit phus.ij.rethorice Et ſi zelus ſit circa ſpūalia laudabi lis eſt.ſm illud.i.ad Chorin. xiiij. Emulamī.i.deſiderate ſpūalia.Et ita Hiero.cū ad allethā de inſtru ctōne filie ſcribēs dicit Habeat ſo cias cū qbus diſcat quibus inuide at.quarū laudibꝫ mordeaꝝ.vbi ca pit inuidiā ꝓ tali zelo q̄ quis inci/ tari debet ad ꝓficiēdū cū meliori bus. Si aūt talis zelꝰ ſit de bonis tpalibꝫ pōt eſſe cū pctō et ſine pec/ cato. Tercō aliqs triſtaꝝ de bono alterius inq̄ꝫtuꝫ ille cui accidit bo nuꝫ eſt illo indignus. q̄ quidē tri/ ſticia nō pōt oriri ex bonis ⁊ hone ſtis ex quibus aliquis iuſtus effi/ ciꝝ.ſed vt vult Areſto. ij.retho.eſt de diuitijs et talibꝫ q̄ poſſūt ꝓue/ nire dignis et indignis.Et illa tri/ ſticia ꝓhibeꝝ in ſacra ſcp̄tura. ſm illud pſal. Noli emulari in mali/ gnātibus.i.noli indignari in cōſi/ deratōne malignantiū q̄s vides florere in h̄ mūdo.ꝓpter qd̓ ſcribi tur Ecc̄.ix.Nō zelas gloriā et opeſ pctōris.nō em̄ ſcis que futura ſit il li ſubuerſio.Et iteꝝ p̄s. Pene effu ſi ſūt greſſus mei.qꝛ zelaui ſuꝑ ini quos pacē pctōꝝ vidēs.Quarto aliqs triſtaꝝ de bonis ꝓximi inq̄ꝫ/ tū ipe excedit eū in bonis. et h̄ eſt ꝓprie inuidia et eſt ſemꝑ pctm̄. qꝛ talis dolet de q̄ gaudendū eſſet.ſ. de bono ꝓximi.Et vt dicit.ſ.Tho. vbi ſup̄ Inuidia ex genere ſuo eſt pctm̄ mortale. genus em̄ pcti ex obiecto cōſideraꝝ. inuidia aūt ſm rōnem ſui obiecti cōtrariaꝝ fraꝝne charitati. qm̄ charitatis ⁊ inuidie obiectū eſt bonū ꝓximi ſed ſm cō

trariū motū. Nā charitas gaudet de bono ꝓximi. inuidia aūt d̓ eodē triſtaꝝ.et ergo inuidia ex ſuo genere eſt mortale. tn̄ ſicut in genere q̄li/ bet pcti etiā mortalis iueniunꝝ ali qui motus imꝑfecti ex ſurreptio/ ne aliq̄ et indeliberati qui ſūt pctā venialia. ſicut in genere adulterij p̄mus motus cōcupiſcētie. ⁊ in ge nere homicidij primus motus ire Sic in genere inuidie aliq̄ inueni unꝝ p̄mi motꝰ eſſe.⁊ etiā aliqn̄ ta/ les iueniunꝝ in viris ꝑfectis et ſūt venialia vł forte nō ſūt pctā. quia nō ſūt in ptāte nr̄a quibus viſis tāgamur.om̄e aūt pctm̄ eſt volū/ tariū adeo qd̓ ſi nō eſſꝫ volūtariū nō eſſet pctm̄ ſm eūdē. Tercō no tandū ꝙ p̄ter h̄ ꝙ inuidia tā ma/ la eſt in ſe ⁊ p̄ter mala que infligit corꝑi inuidētis etiā multa magna pctā ex ea oriūtur. Vn̄ plures fili as eius ponit Grego.xxxi. morał. q̄ ſꝫ odiū. detractio. ſuſurratio.ex ultatō in aduerſis.et afflictō in ꝓ/ ſperis. Quarū ſufficiētia ſic ſumiꝝ vbi ſup̄. qꝛ ī conatu īuidie ē aliq̄d tāq̄ꝫ p̄ncipiū et aliq̄d tāq̄ꝫ mediuꝫ et aliq̄d tanq̄ꝫ terminꝰ. Pricipiū eſt vt aliquis minuat gloriā alteri us et ſi in occulto eſt tūc eſt ſuſur/ ratō.ſi in māifeſto ſic eſt detractio Mediū aūt eſt. qꝛ aliqs intēdēs minuere gloriaꝫ alterius. aut pōt et ſic exultatō in aduerſis.ſi nō po teſt tūc eſt afflictō in ꝓſperis. et h̄ inq̄ꝫtū ꝓſpera ꝓueniūt cōtra cona tuꝫ inuidentis qui nitiꝝ impedire. ſic em̄ afflictō in ꝓſperꝭ eſt filia in/ uidie.ſed qn̄ quis triſtatur in ꝓſpe ris ꝓximi inq̄ꝫtū habet quandam gloriā et talis afflictio eſt ipamet inuidia Terminꝰ aūt in conatu in

uidie eſt ipm odiū. qꝛ ſicut bonuꝫ delectās cauſat amorē ſic triſticia cauſat odiū. De iuidia et vna filia eius ſcilicꝫ detractōne vide infra vbi agit̄ de vicijs.

ſ Dñica.xiij.poſt trinitatis
Sermo lxvij.

Beati oculi

b qui vidēt q̄ vos videtiſ ꝛc.Luc.x. R Queri t̄ q̄re dñs oculos ſe videtiū btīfi cet. Nūquid oculi cayphe.iude pi/ lati.et alioꝝ q̄ eū viderūt beati erāt Rñdet̄ ꝙ dñs btōs dixit oculos apoſtoloꝝ et alioꝝ diſcipuloꝝ.nō tm̄ coꝛꝑales et exterioꝛes qui vi/ derūt xp̄i hūanitatē pñteꝫ et opa eius miraculoſa. ſed etiā ſpūales et interioꝛes q̄ ex xp̄i doctrina ꝛ ex eius miris opibus ꝑ fidē viderūt eius diuitatē. Vñ Hiero.in ome lia Illoꝝ oculos btōs oñdit q̄ ho mieꝫ vidētes deū crediderūt. Sic em̄ ſcti ap̄li a dño req̄ſiti quē eū eē dicerēt vnꝰ voce rñderūt.d. Tu es xp̄s filius dei viui. [Dico em̄ vob ꝙ multi ꝓphe ꝛ reges voluerūt vi dere q̄ vos videtꝭ et nō viderūt et audire q̄ auditis et nō audierunt] Multi em̄ reges et ꝓphe xp̄ꝫ dñꝫ in hūana carne vēturuꝫ in mūdū ꝑ ſpm̄ ꝓuiderūt.ſed et ſecū eū con uerſantē.colloquētē ꝛc. videre deſi derauerūt queadmodū ap̄li ſibi eū pñtē in hūana ſpē habuerunt.ſed talit̄ minie reges ipi ꝛ ꝓphete xp̄ꝫ viderūt. et iō de pñtia coꝛꝑali dic dñs [Qꝛ m̄lti re.ꝛc.] Nā q̄ꝫto deſi/ derio antiq̄ ſcti dñꝫ in carne vide/ re voluerūt idicat pr̄iarcha iacob q̄ moꝛiturus bñdicēs filiū ſuū ait Expectabo ſalutare tuum dñe. Et yſa.h̄ deſiderio ardebat cum dice bat. Vtinā diſrūperes celos ꝛ de ſcēderes. Et dauid Dñe inclina ce los tuos et deſcēde. Et iterū Dñ/ de faciē tuā et ſalui erimꝰ. Et qm̄ nō ſolū pñtia eius vtilis erat. ve/ rū etiā ꝛ doctrina ipius.ideo volu erūt audire q̄ apoſtoli ſed nō audi erūt [Et ecce q̄dā legiſperitus ſur rexit tēptans illū dicēs Magiſter q̄d faciēdo vitā eternā poſſidebo] Et ſꝫm Bedā ille legiſperitus occa ſionē temptandi ex dñi verbis ſū pſit quibus ſupius dixit Gaude/ te qm̄ nomia veſtra ſcripta ſūt in celis.quaſi deſideriū habereꝫ veniē di ad hoc vt etiaꝫ nomē ſuū ſcribe ret̄ i cel̄. Sꝫ ꝙ illō ñ recta intētōe in t̄rogauit euāgeliſta oñdit cū di/ xit [ſurrexit tē. eū] ſi foꝛte xp̄s ad vitā et̄nā poſſidēdā nouā viā īſtitu eret ſic̄ nouā videbat̄ ꝑdicare do/ ctrinā.ac ꝑ hoc legiſperitꝰ calūnia ri poſſꝫ xp̄m ꝙ in his q̄ ad ſalutē ꝑtinēt doceret cōtraria moyſi. Sꝫ dñs queꝫ occulta coꝛdis nō fallūt ꝛ quem nulla latet cogitatio ita ſu am tēperat rñſionē vt ad interro/ gatōem ſcribe rñdeat.et a tēptato re repheñdi nō poſſit .remittit eni eum ad legē.vt ex ſuis verbis et ex lege ipe colligat qualiter vitā eter nam poſſideat et q̄d eum exclu/ dat. Propter qd̄ ſequit̄ [At ille] ſcꝫ chriſtus [dixit ad euꝫ. In lege q̄d ſcriptū eſt.quō legis] Vbi di/ cit gloſa. Chriſtus euꝫ interrogat quid ſcriptum ſit in lege.vt ipe ex ſuis rñſis iuſtificetur vel damnet̄ Nā in lege dei ſcp̄ta ſūt ꝑmo geſta xp̄i ad credēdū. ſcdō bñficia dī ad

laudãdũ. Tercio pcepta diuia ad obſuãdũ. Quarto pctã hoim ad puniẽdũ Quĩto ſcõꝝ exempla ad imitãdũ. Sexto documenta ſcri/pture ad diſcẽdũ. Septimo meri ta ſctõꝝ ad pmiãdũ. Octauo lau des dñi ad decãtãdũ. Nono pene inferni ad fugiẽdũ. Decimo pmia celeſtia ad appetẽdũ. Tũc ſubdit reſpõſio legiſperiti cuꝫ dr. [At ille dixit. Diliges dñm deũ tuũ ex to. cor. t. ⁊ ex to. aia t. et ex om. vi. t. et ex. t. men. t. Et pxi. t. ſic teipm.] Et hec verba q̃ ad dilectõeꝫ dei ſũpſit Deut. vi. ſed q̃ ad dilectiõꝫ pximi Leuit. xix. Deꝰ diligẽdus eſt. quia noſter creator. Vñ Damaſcenus li. i. ca. xv. Principalius deꝰ noſter eſt pater q̃ nos de nõ entibus ad eſſe pduxit. q̃ꝫ illi q̃ genuerũt euꝫ ex ipſo eſſe et generare ſuſceperunt. Multũ euꝫ diligeres q̃ amiſſum oculũ aut vitã reſtitueret. idõ ama q̃ tibi nõ habẽti hec oĩa dedit. et nõ ſolũ hec tibi dedit. ſed etiaꝫ int cetera te nobilitauit. Vñ Bern. in ſermone Parum ne tibi vide/tur hic cogita q̃lẽ te fecit ſm corpꝰ egregiã creaturã. ſm aiam magis pulcrã hñtẽ ymaginẽ creatoris in ſignẽ. rõnis pticipẽ. btitudinis et/ne capacẽ. Scdo diligendus eſt. qr noſter gubernator. diligimus eñi prẽm familias q̃ dat nobis ne ceſſaria vite. deus ei puidit ad no ſtrã vtilitatẽ oẽꝫ creaturã. Jteꝫ diligimꝰ pncipẽ ſi rẽpublicã regit pacifice. deus vero totã mũdi ma chinã ſine pturbatione gubernat. Tercio diligẽdꝰ eſt. qr noſter redẽ ptor. Si q̃s ei eſſet in captiuitate poſitꝰ. aut morti adiudicatꝰ. mul/tuꝫ diligeret eũ q̃ p eo intercederet magis diligeret eũ q̃ pro ſua libe/ratione lrãs aliq̃s mitteret. ⁊ ma xime diligeret eũ q̃ per ſeipm acce deret. ſicut fecit xp̃s. Quarto dili/gẽdus eſt deus. qr remunerator. q̃libꝫ eñi diligit vitã ppriã p qua etiã totũ mũdũ daret hõ. Diligit et ſanitatẽ. pulcbritudinẽ et diuiti as. qr hec ſũt bona hois. Jlle igit amplius eſt diligendus a q̃ oĩa nr̃a bona ſũt pñtia et futa. Adde etiã his q̃ in die paſce de ſeptẽ mi/ſericordijs dicta fuerũt q̃ ſũt ſeptẽ magna dona et bñficia dei q̃ maxi me excitãt in corde hoĩs dei dilecti onẽ. Et cũ dicit q̃ deꝰ ppter talia diligẽdus ſit. ly ppter nõ dicit cau ſam finalẽ. ſed potius cauſã moti uaꝫ. et occaſionalẽ vt dicet poſteriꝰ Et qr dñs rñſiõꝫ legiſperiti recom mẽdauit. ĩ euãgelio ei ſubdit. [Et dixit illi Recte reſpõdiſti. Sic fac et viues] p q̃d inuit obſeruationẽ illoꝝ duoꝝ mãdatoꝝ ſufficere ad vitã. Et ideo de iſtꝫ volo dicere po/ſterius. Sequit in textu. [Jlle aũt volẽs ſe iuſtificare dixit ad ieſũ Et quis eſt meus pximꝰ. hoc duplici ter ĩtelligit ſm Nico. de ly. Vno mõ q̃ voluerit ſe iuſtificare ſꝫ ap/parẽtiã Alio modo ſm veritatẽ q̃ rens a xp̃o ĩtellectũ pcepti vt ope impleret. Et cauſa huius duplex eſt. qr ille videt ad xp̃ꝫ veniſſe ma la intẽtione. vt inuit Mat. xxij. et tũc pcedit pma expoſitio. ſed po/ſtea xp̃i verbis cõuictus fuit. Et ei xp̃s dixit Nõ lõge es a regno dei. vt habet Mar. xij. et ſm hoc pro cedit ſcda expoſitõ. Et nõ apparet clare ex textu vtrũ q̃ſtioneꝫ fecerit de primo an cõpũctionẽ vel poſt [Suſpiciẽs aũt ieſus] i. ſurſuꝫ re

ſpiciens.qꝛ de rebus magnis locuturus erat.[dixit. Hō q̃dā deſcendebat de hierl'm in hiericho. ꝛ incidit i latrões] ꝛc. ſm aliq̃s eſt pa/bola ſm alios res geſta .qꝛ inter hieruſalē et hiericho ad lr̃am erat q̃dam ſolitudo.vbi ſp hoīes tranſeūtes ſpoliabāt̃ a latrōib. ꝛ occi/debant̃.in q̃ etiā captus fuit ſede/chias rex fugiēs ab exercitu nabu/chodonoſoꝛ vt habet̃ Hiere.vlti.

¶ Moraliter tñ exponit̃ ḋ peccatoꝛe deſcēdente a ſtatu iuſticie i peccatū moꝛtale.vel etiā ḋ toto genere hūano qḋ deſcēdebat ab adā peccante [a ihrl'm].i.celeſtis beatitudinis pace ꝛ viſiōe [in hiericho] id eſt in defectū hui⁹ vite.[et īcidit in latrones] id ē in poteſtatē de/monū [qui etiā ḋſpoliauerūt eū] veſtem innocentie auferēdo [ꝛ plagis pctōꝝ impoſitꝭ] quib hūane nature integritas violat̃ [abiert̃] nō ab īſidijs ceſſando ſ; eas occultando [ſemiuiuo relicto] qꝛ et ſi i/moꝛtalitas auferri potuit oculus tñ ratōis homini remāſit quo de⁹ cognoſci pōt. [Accidit aūt vt ſacerdos vel leuita trāſirēt] qꝛ ſacerdotiū legis ꝛ miſteriū eius pctā non curauerūt ſed ſolū oſtēderūt [Samaritan⁹] qui aīas cuſtodit [iter faciens] p nobis eñ fact⁹ eſt hō i mūdo [venit ſec⁹ eū] ſcꝫ vulnera/tū.qꝛ in ſil'itudinē hoīm factus et habitu inuētus vt hō [vidit eum] oculo clemētie [miſericoꝛdia mot⁹ eſt] ex ꝯpaſſiōe [et appꝛopinq̃ns] miſeratōe [alligauit vulnera ei⁹] qꝛ redarguens pctā cohibuit [in/fundens oleū] ſpem venie peteti/bus tribuēdo [et vinū] terroꝛē incutiēdo [et poſuit illū in ſuū iumētum] Iumentū dicit̃ hic caro xp̄i in q̃ peccata poꝛtauit ipe. ꝛ huic iumēto ſauciato impoſuit fidē incarnatōis inſpirādo [duxit in ſtabu/lū] id eſt in p̄ſentē eccl'iam. Gloſa Non domū ſed ſtabulū vocat.q̃ noīe miſerias ꝛ fetoꝛes hui⁹ vite ſignat.ne homo in h̄ exilio tanq̃ȝ in patria gaudeat. [et curā eius egit] quia circa egrotū ſolliciť⁹ fuit. [Et altera die] ſcꝫ poſt reſurrectōꝫ qñ ſplēdoꝛ lucis eterne effulſit ꝓtulit duos denarios] glo. duo teſtamēta.que et nomē ꝛ imaginē regꝭ cōtinēt eterni [Et dedit ſtabulario] qꝛ apl'is ſenſū apuit vt ītelligerēt ſcripturas [curā illius habe. ꝛ qḋ cūq; ſuperogaueris ego cū redie/ro reddā tibi] et ſuperogat q̃ p̄di/cat ſi ab eis quib p̄dicat ſumpt⁹ nō accipiat.vel ſuperogat q̃ nō ſolū p̄cepta ſed etiam cōſilia implet. [Cū rediero] ad iudiciū [reddam tibi] Mat.xxv. Quia ī pauca fu/iſti fidelis ſup̄ multa te cōſtituam [Quis hoꝝ videt̃ tibi ꝓxim⁹ fuiſſe illi q̃ incidit in latrones. At ille dixit.q̃ fecit miſericoꝛdiā in illum] Ambro. Cognitio nō facit ꝓximū ſed miſericoꝛdia q̃ eſt ſm naturaꝫ amare ꝯſoꝛtē [Ait illi ieſus. Va/de et tu fac ſil'r] ꝓximi neceſſitati/bus ſubueniēdo.vti ꝓximū diligere ſicut teip̄m manifeſtas.

¶ Dñica.xiiij.poſt trini.
Sermo lxviij

Dum iret ieſus in hierl'm trāſibat p mediā ſamariā ꝛ galyleam. Lu.xvij. ¶ Leproſi ſ; leges erāt ab hoībus ſepati. ꝛ ideo

occurrẽtes xp̄o ſteterũt a lõge.ꝓ/
pter reuerentiã xp̄i .et ne appropi
quarẽt ſanis ne eos inficerẽt [ma
gna voce clamauerũt d.ad dñm.
Jeſu p̄ceptor miſerere nr̄i] tanꝙ
diceret.Solo p̄cepto tuo et ſim/
plici vbo poteſ noſ curare[Quoſ
vt vidit dixit.Jte oñdite vos ſacer
dotibꝫ]Hoc fecit ꝓpť impletõem
legis que Leui.xiiij.p̄cepit vt emũ
dati a lepra ſe ſacerdotibꝫ offerrẽt
duplici de cauſa.Una qr ſacerdo
tes habebãt iudicare vtꝝ talˀ eſſet
vere mundatus.Scd̄a quia ꝑ ſua
mũdatõe habebãt offerre ſacrifi/
ciũ in lege determinatũ. Et tercio
ꝓpter cõmendatõem clauiũ i ip̄iſ
ſacerdotibus.quoꝝ eſt dignoſ ad
mittere ⁊ indignos excludere.Et
q̄rto ad oñdendũ ꝙ poſt ꝯtritõez
ꝑ quam pctã dimittũť adhuc ne/
ceſſaria eſt cõfeſſio oris facta ſacer
doti in ꝑticulari de oĩbus peccatꝭ
[Et factũ eſt dũ irent]diuia virtu
te[mũdati ſũt[ꝓpter fidẽ et obe
dientiã ad xp̄m.Et ꝑ hoc ſignifica
tur ꝙ hõ ſp̄ualˀr ſanať a pctis ꝑ cõ
tritõem aut ſolo ꝓpoſito cõfiten/
di ante actualẽ oris cõfeſſionez.vt
etiã vult ps. Dixi cõfitebor aduer
ſum me iniuſticiã meã dño ⁊ tu re
miſiſti ĩpietatẽ peccati mei[Unꝰ
autẽ ex illis vt vidit qr mundatuſ
eſt regreſſus ẽ cũ magna voce ma
gnificãs deũ et cecidit in faciẽ an
te pedes eius grãs agens]tãꝙ g̃/
tus de beneficio ſanatõis ſue[Et
hic erat ſamaritanꝰ.]Ubi innuiť
ꝙ alij nouẽ erãt iudei q̄ nõ ſť ruer
ſi ad grãs agendũ.qr decepti a ſa/
cerdotibꝫ q̄bꝫ ſe oñderũt q̄ doctrie
xp̄i ⁊ miracul' detrahebãt ſm eoꝝ
informatõez attribuebãt ſuã ſana
tionẽ obſuãtie legꝭ et nõ vtuti xp̄i
[Rñdens aũt ieſus dixit.Nonne
decẽ mũdati ſunt ⁊ nouẽ vbi ſũt.
nõ eſt inuẽtꝰ q̄ rediret ⁊ darꝫ glo
riã dõ niſi hic alienigena.]Jn q̄ fi
guratũ fuit ꝙ gẽtiles futuri erant
deuoti ad fidẽ iudeis ꝑmanẽtibꝫ i
errore ſuo[Surge vade qr fides
tua ſaluũ te fecit]Beda.Si fideſ
ſaluũ fecit illũ q̄ ſe ad agendũ g̃ti/
as incliãuit.g̃ ꝑfidia ꝑdidit eos q̄
de acceptis bñficijs dare deo glo/
riã neglexerũt.

Dñica.xv.poſt trinitatis
Sermo lxix

Emo põt
n duobꝫ dñis ſeruire ⁊c̄.
Mat.vi. X Sta
tim ante hoc euãgeliũ dñs oñdit
ꝙ ſuꝑflua et inordĩata theſauriza
tio ⁊ indebitꝰ amor diuitiaꝝ plu
ra mala infert hoĩ.qr facit eũ inſe/
curũ a furibꝫ ⁊ latrõibꝫ ⁊ tyrãnis
⁊c̄.⁊ excecat eiꝰ intellectũ ⁊ deordi
nat affectũ.⁊ totũ eius aĩm trahit
ad illa inferiora cogitãda ⁊ aman
da.qr vbi theſaurꝰ tuus ibi cor tuũ
.i.vbi illud qd̄ diligꝭ ibi eſt animꝰ
tuus.qr de illo cogitas.de illo loq̄
ris et illd̄ tractas.Qui igiť diligit
theſauros terrenos de iſtꝭ cogitat
de iſtis loqť.et ſic cor ſuũ ad illa ť
rena deflectiť ⁊ impediť a celeſtibꝫ
Propter qd̄ dicit Aug.xiij.ꝯfeſ.
Corpus põdere ſuo nitiť ad locũ
ſuũ.pondꝰ meũ amor meꝰ.eo fe/
ror quocũqꝫ feror ⁊c̄. Jn h̄ euãge
lio dñs vult oñdere ꝙ p̄ter dicta
mala q̄ inordinatio theſaurizatio
nis ĩfert hoĩ etiã excludit eũ a dei
ſeruitio ad qd̄ tamẽ hõ marie ob
ligať ex bñficio creatõis ⁊ alijs bñ

ficijs. Et ad hoc pbandū pmittit q [nemo pōt duob dn̄is seruire] sꝑ. ꝯtrarijs. qꝛ ad ſuitutē ptinz vt volūtatē suā cōformet voluntati dn̄i cui seruit. sed nēo ꝯformare pt volūtatē suā volūtatib duoꝝ dominoꝝ in se ꝯtrarioꝝ. igit̄ ⁊c. sed si cōformet se volūtati vni⁹ displicz volūtati alteri⁹. ꝓpt̄ qd̄ seqt̄ [Aut eī vnū odio habebit ⁊ alteꝝ diligz aut vnū sustinebit et alteꝝ cōtemnet] exq̄ eis cōtraria placēt. istum odire et cōtēnere d̄ꝛ cui⁹ mādatis nō paret ⁊ cui⁹ beneplacita nō fac̄ Sed istū diligit cui⁹ volūtati se cōformat et cui⁹ beneplacita exeqt̄ ⁊ mādata. Ex istis infert dn̄s cōclusionē suā [Nō potestis deo ſuire ⁊ māmone] ℣ Ubi notādū q aliud est māmon alid̄ māmona. Quia ſꝫ glo. māmon ē nomē demōis q̄ p̄est diuitijs. qꝛ vtit̄ eis ad decipiendū aīas et irretiēdū laqueis diuitiaꝝ. Sꝫ māmona ē ipsemet diuitie. Et de vtroqꝫ ē verū Nō potest͛ d̄o seruire ⁊ māmone. Primo ḡ videam⁹ de p̄mo Pro q̄ vlteri⁹ notādū q ſuire vno mō idem est qd̄ bn̄placitū iussum aut volūtatē alteri⁹ exeq̄. Juxta illud ad Ro. vi. Cui vos exhibetis ſuos ad obediendū. ſui estis ei⁹ cui obedistis siue pcti ad mortē siue obeditōis ad iusticiā. Ubi ḡ h̄ denūciat nos ſuos eē vnius cuius nos voluntatē explem⁹ opibus. Et illo mō oīs bene opans ſuit d̄o. et oīs peccās seruit diabolo. qꝛ de⁹ bona opa p̄cipit. mō celestē patriā desiderare. iubet carnis desideria cōteri. p̄cipit mūdi gl̄iam decliare aliena nō cupe. ꝓpa elargiri. et ita de oīb alijs virtutib ⁊ opib bonis. Sꝫ diabol⁹ ꝑ oppositū oēm iiusticiā fieri impat ⁊ ad faciēdum oē viciū istigat. Ex q̄b ptꝫ p̄mo q de⁹ ⁊ diabol⁹ sī duo dn̄i. de⁹ q̄deꝫ rōe creatiōis ꝑ naturā ē dn̄s oīm vniuersalr̄ ⁊ bonoꝝ sibi obediētiū spālit̄. Sꝫ diabol⁹ ē dn̄s tm̄ malorū q̄ se ꝑ suas malas volūtates sibi subdūt ei ſuiēdo ⁊ ei⁹ mādata iplēdo. Et sūt cōtrarij eo q eis cōtraria placēt. cōtraria iubēt. vt patuit igit̄ ⁊c. Ex q̄ b iteꝝ ptꝫ q nēo p̄t deo ſuire et diabolo eo q eis ꝯ̄ria placēt. Ex q̄ vlti⁹ ptꝫ q nēo pōt ſuire d̄o et māmone. ⁊ cā ē qꝛ deus ⁊ māmō sūt ꝯtrarij dn̄i. qꝛ de⁹ ꝓhibet auariciā ⁊ iubꝫ ꝯtēnere tpalia. vt ī eis n̄ q̄rat̄ nisi necitas. sꝫ demō ꝑ oppositū suadet auariciā et incliat hoīeꝫ ad iordiatū amoreꝫ diuitiaꝝ ⁊ mediāte illo ꝯ̄ñt̄ ad nimiā sollicitudinē apponēdā ad tēpalia. ad furtū ad rapinā ⁊c. ℨ Ex q̄b⁹ pꝫ p̄ncipale ꝓpositū. s. q auaricia ⁊ iordiat⁹ amor tpaliū excludit d̄i ſuitiū. qꝛ īmoderate amāś tal̄ ſuit diabolo illi q̄ ad tl̄ia icliat. ḡ n̄ p̄t d̄o seruire ex dict͛. qꝛ māmō ē diabol⁹ q̄ diuitijs sube p̄est ſm glo. h̄. nō q ī ei⁹ ditōe sint sꝫ q eis vtit̄ ad decipiēdū ⁊ irretiēdū hoīes laq̄is diuitiaꝝ. vn̄ Aug. Qui ſuit māmone illi seruit vtiqꝫ q̄ reb ist͛ terenis merito sue ꝑuersitat͛ p̄posit⁹ p̄nceps h⁹ secl'i a dn̄o d̄r. Et q̄uis dn̄s h̄ solū faciat mētōꝫ d̄ demōe q̄ diuitijs p̄ncipat̄. qꝛ ī ꝑte pn̄ti h⁹ euāge. loq̄bat̄ cōtra iordiate thezaurizātes ī t̄ra. Singul'tn̄ pctis vt dicūt cōit̄ doctores p̄sunt demones q̄ ex vicio cui p̄esunt nominātur. Unde Osee. iiij. dicit̄. Spiritus fornicationū de

cepit eos ⁊ fornicati ſūt a deo ſuo ⁊ ita ſicut ſeruiens cupiditati diuitiarū ſeruit māmoni.i. demōni q̄ tali cupiditati p̄eſt.q2 facit q̄cquid ſuadet ⁊ ad qđ illa cupiditas inclinat. Jta etiā ſeruiens aliis mūdi cupiditatibꝫ d̄ſuiūt demōibus q̄ talibus p̄ſūt. ¶ Alio mō ſuire alicui eſt ſolū ipi⁹ amore oīa opa ſua facere aut ſic vel ſic ſe habere ⁊ totā ſuā ſollicitudinē circa acq̄ſitōnē.augmētatōez.et cōſeruatiōez et bonā diſpoſitiōez talis rei habere et ſic tot manerierū rerū hō eſt ſeruus in quot maneriebus reb⁹ hoīes cōſueuerūt finē ſuū ponere vt vnus ſeruit honori alter ſenſuali voluptati alter diuicijs.alt̄ ſanctis. Et p̄dicte ſeruitutes cōparant̄ adinuicē.ſic ꝙ q̄̄to res hoī dn̄ans eſt vilior et inferior.tāto deteſtabilius eſt illā homi p̄domiari et homiez illi ſuilit̄ ſubijci.et ab ea vinci et ſm hoc viliſſima ſeruit⁹ videt̄ eſſe cū rōnalis ſpūs hoīs brutalibus voluptatibus ſubijcit̄ ⁊ ab eiſ vicit̄. Et eſt magna deordinatō ꝙ hō qui ſm rōnez eſt ſimilis deo ⁊ angelis et ſm illā debet ſoli deo ſeruire et oībus aliis dn̄ari corpibus.et ip̄e vilit̄ ſubijcit ſe infimis rebus et ſic ſeruit eis. Ex quibꝫ iterū patꝫ ꝙ ⌊nemo pōt ſeruire đo et māmone⌋.i.diuitijs. Quia ſm gloſaꝫ. Deus trahit ſibi ſeruiētes ad ſupiora.et diuitie īmo et ſingula terrena trahūt hoīez ad inferiora. Etiā nō pōt hō ſil̄ facere opa ſua ex amore dei finalit̄. ⁊ ex amore diuitiaꝝ vel alterius creature. igit̄ nō pōt deo ſeruire ⁊ māmone Audiat ergo vt inq̄t Chryſo.auarus qui cēſet̄ vocabulo xp̄iano ſe nō poſſe ſimul diuitijs xp̄oq3 ſeruire. Et iō dixit ⌊nō poteſtis deo ſeruire et diuitijs⌋q2 ille eis ſeruit cuius cura.labor. tota ſollicitudo eſt vt eas acquirat. accumulet.cuſtodiat.a furib⁹ ⁊ latronibus defendat finem in eis poſitur⁹. Sꝫ diuitie illi ſeruiūt qui tota ſollicitudine eas ad dei gloriaꝫ. ſuāq3 et alioꝝ neceſſitatē ordinat et diſpēſat. Vn̄ Beda Qui ī vſ⁹ pietatis diuitias expēdit nō ſeruit diuitijſ ſed diuitie ſeruiūt ſibi. q2 vtit̄ eis vt miniſtris ad opa virtutū. Et q̄̄uis hō pōt habere diuitias et deo ſuire. nō tn̄ tā cōiter perfecte pōt ei ſeruire.ſic ſi pauꝑ eſſet omnino et ſub regula viuens et alteri⁹ ſollicitudine vt clauſtrales.aut ſoluꝫ neceſſaria haberet in ſeculo. quia ex h̄ ꝙ hō res mūdanas poſſidet allicit̄ animus ad eas et amorem earū.vt vult Aug⁹.in ep̄la ad paulinū et cheraſiā Et Chryſo. ſuper Mat̄. Et q̄̄to creſcit cupiditas tāto minuit̄ charitas.et ecōuerſo vt vult Aug⁹.ad deū loq̄ns dic̄. Minus te amat q̄ tecū aliquid amat qđ nō ꝓpter te amat. Et iterū diuitie magnā ingerūt hoī ſollicitudinez et curā ī acq̄rēdo et diſpēſādo eaſ ꝑ quā ſollicitudinē animus diſtrahit̄ et ad exteriora diſꝑgit̄. vt min⁹ ſit recollect⁹ ad ea q̄ dei ſunt Vt dic̄ Grego.xv.moral̄. Et ideo p̄mū fūdamētū ꝑfectōis ſpūalis vite eſt pauꝑtas vt hō abſq3 proprio viuat.d.dn̄o Math.xix. Si vis ꝑfectus eſſe vade vēde oīa ⁊c̄. Per qđ ſcti p̄res religionū inſtitutores ordīauerūt vt multi in comuni ſub alterius regimine viuerēt ſine curis ſeculi et ſine tp̄alibꝫ

bonis ꝓpꝛijs. vt ſic lectõni. oꝛõni. cõtẽplatoni. pſalmodie ⁊ alijs ſpiritualibus diligẽtius poſſint inſiſtere et amplius ꝓficere in virtutibus. et ad hoc tenenť vt dič Proſper. in de vita cõtẽplatiua [Jdeo dico vobis ne ſolliciti ſitis aīe vr̃e q̃d mãducetis. neqꝫ coꝛpi vr̃o q̃d induamini] B ¶ Ubi notãdũ ꝙ deus et natura nõ ꝓuiderũt hoī de tegumẽto et armis ſed alijs anīalibus. Nã auibus dedit plumas ad opiendũ. vngues ⁊ roſtra ad defenſionẽ. ſimiliť brutis anīalibus pelles et pilos ꝑ indumẽto. coꝛnua et dẽtes ꝑ armis. qꝛ in iſtis aīalibꝫ nõ eſt ratõ nec ptãs qua poſſẽt ſibi illa ſua induſtria ꝓcurare. Hõ aũt cũ ſit nature rõnalis loco hoꝝ habet intellectũ et rõnẽ quibus habꝫ cogitare diuerſas artes et modos ſibi faciẽdi veſtes et arma et habet man⁹ aptas ad opandũ talia. Et ideo de naturali cõditõne et inſtitutõne hoīs eſt vt ꝓ talibus ſibi ꝓcurãdis laboret et ſolliciteť decẽter tñ ⁊ ẜm moderamen recte rõnis Scđo notãdũ ꝙ vt dicit. ſ. Tho. ſecũda ſecũde. q. lv Sollicitudo ĩpoꝛtat ſtudiũ q̃ddã adhibitũ ad aliq̃d conſeq̃ndũ. Et alibi ſcribiť ꝙ ſtudiũ eſt vehemẽs applicatõ animi ad aliq̃d. et ſic ſollicitudo ad tꝑalia eſt vehemẽs applicatõ animi ad acq̃rẽdũ. poſſidẽdũ vel cuſtodiẽdũ tꝑalia. Et q̃uis om̃is ſollicitudo aliq̃ mõ ĩpediat hoīeꝫ in dei ẜuitio. qꝛ cũ hõ ponit attẽte animũ ſuũ ſuꝑ tꝑale aliqđ aut ad laboꝛẽ ſuuꝫ aut aliud tale tũc nõ põt animũ ſuuꝫ erigere ad cogitãdũ actualiter de deo. nec ad diligẽdũ eũ actualiter ꝑ q̃ tñ ꝑnci paliter ſeruiť deo. nõ tñ dñs oēm ſollicitudinẽ ꝓhibuit. qꝛ tenemur nobis ꝓuidere de neceſſarijs. et illud nõ põt fieri ſine ſollicitudine. Jlla ergo ſollicitudo q̃ neceſſaria eſt nobis et ſine qua nõ poſſum⁹ nobis cõuenienter ꝓuidere illa eſt rõnalis cũ ſit decẽter et ẜm dictamen recte rõnis. et talẽ rectã ſollicitudinẽ nõ excludit hic dñs cũ ſit ꝑs prudẽtie. imo ſi ſecus fieret hõ tẽptaret deũ. vt ſi expectarꝫ ab eo cõſequi oīa neceſſaria obmittẽdo ea q̃ debẽt fieri et poſſunt via hũana fieri. Sed ſollicitudo q̃ hic pꝛohibeť eſt inoꝛdinata ⁊ ſuꝑflua per quã impediunť et poſtponunť bona ſpũalia. qꝛ laboꝛ exercẽdus eſt ſꝫ ſollicitudo ſuꝑflua tollenda eſt q̃ mentẽ ꝑturbat dũ nimis timet ne poſſeſſa diſperiant aut elaboꝛata nõ cõtingãt. nihil em̃ niſi qđ deus decreuit poſſumus de diuitijs acquirere vel retinere vt dicit glo. C ¶ Tercõ notãdũ ꝙ hec ſollicitudo fit illicita ex ꝑte eius de q̃ ſollicitamur. ſ. ſi tꝑalia tãq̃ finẽ q̃ramus. Unñ et Aug⁹. de opibus monachoꝝ cũ dicit [Nolite ſolliciteeſſe. ⁊c̃] Hoc dicit vt nõ ita intueanť ⁊ nõ ꝓpter iſta faciãt q̃cq̃d in euãgelij ꝑdicatõe facere iubenť. et etiã qꝛ vt in pꝛioꝛi ſermone dictũ ẽ oīa ꝓpť deũ finaliter faciẽda ſũt. Scđo fit illicita qñ eſt inutilis vt qñ mercatoꝛ manens in domo mitteret merces ad forũ et ipẽ cõtinue ſolliciťať ꝓ abſentibꝫ mente cogitãdo. anxiãdo ne foꝛte pereãt ne rapianť. ⁊c̃. Jlla eſt inutilis. qꝛ nihil ꝓficit. nõ em̃ ex h magis cuſtodiunť merces et tñ ſollicitudo affligit animuꝫ hoīs. et ĩpedit ab

vtili et bona cogitatõne de deo et aliis. vel cũ hõ ſeminauit agrum aut coluit vineaꝫ et cõtinue die ac nocte aĩo turbať. cogitat. et ſollicitať ne grãdine ꝑeant fructus. aut alio nocumẽto illa eſt om̃ino ſuꝑflua et inutilis ſollicitudo. eo ꝙ talis nihil valeat in effectũ nec defendit fructũ aut facit eũ aliq̃ mõ meliorẽ. Aut qñ hõ multũ cogitat. cõſiliať et ſollicitať de neceſſariis vite aut abũdãtia rerũ et circa talia cõtinue muſitat et nihil vel modicũ exequiť oꝑe ſuo in quibꝰ eſt vehemẽs ſollicitudo et nullꝰ vľ paucus labor executorius. vt in pigris quibꝫ dr̃ Prouer. xxi. Noluerunt manꝰ eius q̃cq̃ꝫ laborare tota die concupiſcit et deſiderat. et hec eſt ſtulta ſollicitudo q̃ quis ſine exteriori oꝑe vult attigere metã. Tercio ꝑ timorẽ ſuꝑfluũ fit illicita qñ .ſ. aliqs timet ne faciẽdo qđ debꝫ adhuc neceſſaria ſibi deficiãt. ⁊ hec ꝓuenit ex diffidẽtia diuine ꝓuidẽtie et largitatis. ⁊ hãc terciã ſollicitudinẽ dñs ꝓhibuit h̃ cũ dic̃. [Jõ dico vobis ne ſolliciti ſitis ⁊c̃.] Et diſſuadet eã multis rõnibꝫ. Pͥo ꝓpter maiora bñficia hoĩ preſtita diuinitus ꝑter ſuã ſollicitudinẽ .ſ. corpꝰ et aĩam Et h̃ tangit ibi [Nõne aĩa plus eſt q̃ꝫ eſca et corpꝰ pluſ q̃ꝫ veſtimẽtũ.] q. d. ſic arguẽdo. corpus et aĩaꝫ q̃ maiora bñficia dñs dat vob ſine ſollicitudĩe vr̃a. videtur igiť a fortiori et illa minora .ſ. cibũ ⁊ veſtimẽtũ dabit vobis cuꝫ debita ſollicitudine et moderata atq̃ꝫ hũano labore ad h̃ ſm̃ vniꝰ cuiuſq̃ꝫ ſtatuꝫ reqſitis. qñ eñ hõ corꝑali labore panẽ acq̃rit ſine q̃ labor nõ põt fieri vtiliť. tũc labor ille aliquã animi applicatõeꝫ acq̃rit. et talis ſollicitudo neceſſaria ẽ. ſed q̃ vltra adhibeť eſſet ſuꝑflua. Sic̃ ergo labor exercẽdus eſt ita et ſollicitudo talis adhibẽda Et h̃ vult Hiero. d. Labor exercẽdꝰ eſt vt ꝓus dictũ eſt. Tũc ibi. [Reſpicite volatilia celi que nõ ſerũt neq̃ꝫ metũt neq̃ꝫ cõgregant in horrea ⁊ pať veſter celeſtis paſcet illa Nõne vos magis pluris eſtis illis.]

D Ponit ſcđaꝫ rõneꝫ ꝑ quaꝫ diſſuadet ſollicitudinẽ et ſpãliter de cibo Et arguit ſic Si deus ꝓuidet de cibo auibus q̃ nõ ſũt tante nobilitatis nec ſic dilecte ſic̃ hoĩes vtiq̃ꝫ magis ꝓuidebit de nutrimẽto hoĩbus lõge melioribꝫ et magis dilectiſ. Aues eñ fecit deus ꝓpter hoĩes vt ip̃e dicit Geñ. ix. Et Areſtotiles dic̃ ꝙ nos ſumꝰ finis q̃dã modo oĩm. Si g̃ deus ꝓuidet auibus q̃s fecit ꝓpter hoĩes et ꝓpter vitã hoĩs ſuſtẽtandã. magis vtiq̃ꝫ ꝓuidebit de nutrimẽto neceſſario hoĩbus q̃s nõ fecit ꝓpter aliq̃d niſi ꝓpter ſeip̃m ad laudẽ et gloriaꝫ noĩs ſui. Et h̃ eſt ꝙ dñs vult dicere [Reſpicite volatilia celi ⁊c̃. Nõne. v. ma. p. e. iſtis.] Hũana natura eſt maioris põderis et app̃ciatõiſ corã deo cũctis aĩalibꝫ. Et cõſiderãdũ eſt pͥo in p̃dicto exẽplo ſaluatoris ꝙ licet aues volẽt et dilgẽter q̃rãt cibũ ſuũ tñ dñs nõ dic̃ ꝙ paſcãt ſe ſꝫ dicit ꝙ [pr̃ celeſtis paſcit eas] ꝑ qđ ĩnuit nob dñs ꝙ nemo eſtiare debet ſua induſtria ⁊ abſq̃ꝫ dei ſpãli ꝓpiciatiõe talia ſibi ſufficienť poſſe acq̃rere Qđ Augꝰ. declarat exẽplo. d. Agricola vineã colit aut arat putet et adhibeat cetera. pluere aũt vinee ſue nõ põt. ꝙ

ſi forte rigare pōt. de cui⁹ fōte pōt. ipe q̄ dē duc̄ riuū ſʒ deus iplet fon tē. Et iō de illis q̄ ex opib⁹ manuū ſuarū cōfidebāt ſibi ſufficiēter ꝓui dere poſſe diuiē ꝓuidētie ſuorum opm ꝓſperitatē nō cōmittētes di/ xit Agge⁹.i.ca. Semiaſtis multuʒ et parūītuliſtis. vide Hiero. ſup eodē. Scđo cōſiderādū eſt ꝙ de⁹ ꝓuidēdo auib⁹ ꝛc. d cibo nō ponit cibū in ore vel in nido auiū. ſʒ de/ dit eis ſenſus alas et inſtict⁹ vari os q̄bus ſe moueāt ꝛ laborēt ad q̄ rēdū et acq̄rēdo neceſſiatē victus ſui ꝛ pulloꝝ ſuoꝝ. Et ſic hoī dedit rōneʒ ꝛ man⁹. ꝛc. vt s̄ E Cōſe q̄nť dñs ponit aliā rōeʒ.d. [Quiſ vr̄m cogitās] ſua ſollicitudīe.i. ſa gaciter [ꝑt adijcere ad ſtaturā ſuā cubitū vnū]. q.d. nullus. ſʒ h̄ ſol⁹ deus facit q̄ abſq; tua cogitatiōe ipm ad debitā q̄ʒtitatē deduc̄. igiť et a fortiori etiā tibi de neceſſario nutrimēto ꝓuidebit. adhibita ſo/ lū rōnabili diligētia. Vñ Chryſo. De⁹ te ex nihilo formauit ī vtero. ꝛ de periculo naſcēte de vr̄o mr̄is eripuit te. ñ ſolū nō cogitātē ſʒ ne q̄ʒ ſciētē. de⁹ ꝑ ſingulos dies incre mēta corpis tui ſua ſapīa fac̄ te ñ ītelligēte. Si ḡ inte ipo q̄tidie eius ꝓuidētia abſq; tua cogitatōe opať q̄ñō ī nc̄arijs tuiſ ceſſabit ſi tu an xiā ꝛ ſupfluā cogitatōeʒ ꝛ ſollicitu dieʒ de hmōi nō habueris. [Et de veſtimēto q̄d ſolliciti eſtis Cōſide rate lilia agri quō creſcant ꝛ nō la borāt neq; nent. Dico āt vob q̄m̄ nec ſalomō in om̄i gl̄ia ſua coop/ tus eſt ſic̄ vnū ex iſtis] Diſſuadet in ſpāli ſollicitudieʒ de veſtimēto Et ponit exēplū de ornatu floruʒ q.d. Ex q̄ videtꝫ lilia agri abſq; eo

rum ſollicitudie et labore ꝛ hoīm cultura ex abūdātia bonitatis di/ uie ꝓuidētie ſ̄m eoꝝ ſpēʒ et q̄ʒtita tē gl̄ioſe veſtiri imo gl̄ioſius q̄ʒ ſa lomō in om̄i gl̄ia ſua fuerit veſtit⁹ Quare ḡ cū lilijs meliores ſitis ꝛ deo de vobis ſpālior cura ſit tam ſolliciti eſtis de veſtitu de diuia ꝓ/ uidētia min⁹ cōfidētes q̄ʒ debetis. cū tñ flores et lilia ꝑ coꝝ veſtitu neq; laborēt neq; nent ꝛ tñ gl̄ioſe induūtur. Et ſ̄m Chryſ. et glo. nō debet intelligi xp̄m hic velle ꝙ vi/ ri nō laborēt et mlīeres nō neant vt ſibi veſtes ſtatui ſuo cōdecētes faciāt. ſed h̄ dixit etiā excludendo nimiā curam et ſollicitudinē circa hmōi q̄ eſt indiciū cuiuſdā diffidē/ tie deliberatiue diuie ꝓuidentie et ne eſtiant ſua induſtria abſq; dei ꝓpiciatōne ſpāli talia ſibi ſufficien ter poſſe acq̄rere F [Si aūt fe nū agri q̄d hodie eſt et cras ī cliba nū mittiť de⁹ ſic veſtit. q̄ʒto magiſ vos modice fidei.] ꝛc. Oñdit hic impfectōeʒ et vilitatē lilioꝝ in gra du nature et ornatus eoꝝ labilita tem ex hoc cōcludēs ꝙ ſi deus fe/ nuʒ agri ſub ſtātie vilis et inutilis tāto decore veſtit non propť illo/ rum vtilitatē. nihil eñ cōfert igni pulcritudo lilij ſʒ ſolū propter ſu am munificentiā et ſue liberalita tis redundantiā oſtendendā. quā to magis homībus qui honora/ biliores ſunt inter ceteras creatu/ ras corpeas prouidebit abſq; an/ xia ſollicitudine de conuenienti/ bus et oportunis veſtibus et ali/ mentis. Unde ſuper hoc Chryſo ſtomus dicit. Si deus floribus ſic occurrit qui nati ſunt tantum modo vt videantur et pereant.

hoies negliget q̃s ſic creauit vt ñ ſolū ꝓ tpe videāť ſ3 vt imppetuu3 ſint.Et ſi ꝓ nudis neceſſarijs ñ opꝫ tet ſollicitos eſſe qꝛ vtiq3 digni eſſent venia q̃ ꝓ pcioſis ſolliciti ſūt ꝛ ꝓ ſupfluiſ. Et nota ꝙ ꝑ h̃ ꝙ rē tā pulcrā exteri⁹ poſtq3 emarcuit ei⁹ pulchritudo ſic paꝝ eſtimať ꝙ pedibus cōculcať ꝛ in ignē mittiť ſaluatoꝛ hic inſinuat ꝙ hō paꝝ eſtiare d3 oīa decoꝛa hui⁹ mūdi ꝛ etia3 coꝛpis ſui.qꝛ cū ꝑ moꝛtē hō emarcuit ꝛ eū deſerūt .ꝛ carnaľ eius decoꝛ in putredinē vertiť ꝛ in ꝟmiu3 eſcā nihil ſolaminiſ p̄ſtantes ſpūi coꝛpus exeūti.ſ3 magis calamitatis pond⁹ augentes Et circa illud [modice fidei] glo.oīs fidētia in deo habēda ē.ꝙ ſi nec d̄ his minimis fidentes ſum⁹ quō inuiſibilia ſperam⁹.ꝑmodica fides eſt q̄ nec de minimis fidens et certa. Jn h̃ etiā verbo notādū ꝙ exēplo ſaluatoꝛis in coꝛrectōe et rephēſiōe alioꝝ tꝑantia et māſuetudo adhibenda eſt. Vñ Chriſ. Poſtq3 dñs demōſtrauit multā ꝛ redūdātē dei ꝓuidentiā in oīb₎ reb₎ clareſcētē cu3 opoꝛteret increpare vtiq3 māſuetudine vſus ē.nō infidelitatis ſed ꝑue fidelitatis eos accuſans dixit [Si fenū agri] ꝛc̄.eos tꝑate arguebat.coꝛrectio em̄ dura freq̄nť fac̄ ꝙ coꝛrept⁹ a coꝛripiēte reſiliat.cuius cōtrariū facit coꝛreptio molliſ niſi ſit ꝓteru⁹ et obſtinat⁹ ī malo. tunc em̄ aliq̄liter opus ē coꝛrectōnis aſꝑitas.[Nolite ergo ſolliciti eſſe dicētes. q̄d mādu.aut q̄d bib. aut quo opiemur. Hec em̄ oīa gētes inq̄rūt.Scit em̄ pr̄ vr̄ q̄m oībus his indigetis] Hic dñs ꝯcludit ꝯcluſiōe3 ſuā ex dictis ac ſi arꝫgueret.De⁹ ē pr̄ vr̄ q̄ ſcit ſinglarit̄ ꝛ deťmiate q̄ et quō īdiget̄ oīb₎ his.et ē diues in oīb₎ his ac potens dare vobis .Quia dñi ē tra ꝛ plenitudo ei⁹.et vult fidelib₎ ſuis debitū facientib⁹.de hmōi copioſe et abūdanter abſq3 eoꝝ anxia ꝛ ſupflua ſollicitudine qua in ſpūalibus impediunť ꝓuidere.q.d.Si pater veſter celeſtis nō noſceret q̄bus indiget̄ aut non eſſ3 diues et potens ad dandū vobis.aut ñ eſſet largiſſimus ꝛc̄.Tūc foꝛte cām haberetis anxie ſollicitudīs ad ꝓcurādū talia ꝛc̄.ſed qꝛ ipe eſt ſapiētiſſimus. Unde Chryſo. Qualꝫ eſſet pater q̄ ſuſtineret neq3 neceſſaria tribueret puer̄.etem̄ conditoꝛ nature de⁹ eſt ꝛ ſic neceſſitatē eius cū certitudine nouit. quō g̃ qui te ſic fecit ꝙ ſine his viuere ñ poſſes tibi vt eſſe ꝯťues de talib₎ nō ꝓuidebit. Vñ Aug⁹.dicit. Jnfelix hō cur diffides.qꝛ ſi deus vt eſſes creauit.quō vt bñ viuas et eē ꝯťueſ ñ curabit. Nōne ſcp̄tū ē. Quō miſeretur pater filioꝝ miſertus eſt ꝛc̄. Nolite ergo timere puſillus grex [et ſolliciti eſſe dicētes .Quid mādu cabimus aut q̄d bib.] ꝛc̄. h̃ [Hanc etiā concluſionē mľtiplicī ter perſuaſit ſaluatoꝛ vt audiſtis Hec enim oīa gentes inq̄runt] Quaſi di.gentibus que ſpem non habent alterius boni poſt hāc vitam quodāmodo cōpetit taľ ſollicitudo. Diuitie enim delicie ꝛ pōpe huius ſeculi pars infideliū eſt. et bonu3 totū quod ſe ſperant obtenturos.ideo nimirū ſi anxie ꝛ extreme ſollicitenť et laboꝛēt pꝛo huiuſmodi acquirēdis. Non autē ſic eſt pars veſtra qui eſtis fideles:

et in deū creditis q̄ de omnibus a
ſe cōditꝭ ꝓuidētiā habet et curaꝫ.ꝛ
in ipm̄ credētibus nō ſolū tp̄alia
ſed et vitā eternā pollicit⁹ eſt No
lite ḡ anxie ſolliciti eſſe pro hm̄oi
ſed magis ſitis ſolliciti ꝓ eternis
bonis q̄ creditis et ſp̄atꝭ. ¶ Poſt
q̄ꝫ dn̄s in duabus p̄cedentibus p̄
tibus oſtēdit ꝙ nō debemus aua
ri eſſe ꝛ multū amare tp̄alia qꝛ im
pediūt a ſeruitio dei. et ꝙ nō debe
mus eſſe ſolliciti etiā ꝓ neceſſarijs
et minus ꝓ ſuꝑfluis. Diceret aliqꝭ
cū q̄ debet ḡ hō occupari. cū ani/
mus eius nō velit eſſe ocioſ⁹. Re/
ſpondet dn̄s. d. [Primū q̄rite re
nū dei ꝛ iuſticiā eius. ꝛ hec oīa ad/
ijcient vobis] .q.d. Aīm vr̄ꝫ occu
pate cū eternis et ſp̄ualib⁹ q̄ ad ſa
lutē ꝑtinēt aīe q̄ ꝑpetua eſt. Et no
ta ꝙ dn̄s i illo textu tāgit triplicia
bōa q̄ oīa a nob q̄rēda ſūt ſꝫ drn̄ter
Primū eſt eterna btitudo et gau
dia celeſtia. illa debemus q̄rere p̄/
mū et maxie et p̄ncipalius et dili
gētius quā alia duplicia. Et h̄ fit
qn̄ freq̄nti⁹ ꝛ diligētius cogitam⁹
de d'o et gaudijs celi q̄ꝫ de alijs re
bus et feruētius et diligētius dili
gimus illa q̄ꝫ quecūqꝫ alia et ſolli/
citius oꝑamur ꝓ iſtis habēdis q̄ꝫ
ꝓ alijs q̄buſcūqꝫ. Alia ſunt bo/
na media vt virtutes. oꝑa bōa. et
p̄cipue fides ſpes charitas ꝛ ſilia.
q̄bus ꝑueniſt ad p̄mia. et illa poſt
prima debem⁹ p̄cipue q̄rere. ꝛ hoc
facim⁹ cū de talibus freq̄nti⁹ co/
gitamus q̄ꝫ de vltimiſ bonis. Ul
tima bona ſunt q̄cūqꝫ tp̄alia que
ꝛ q̄rere debem⁹ rōnabili diligētia
ſollicitudie et ꝓuiſiōe. vt p̄miſſuꝫ
fuit. Et ſi ita nos habuerim⁹ i iſtiſ
triplicib⁹ bonis tūc deus vltima
vult addere ſm vtilitatē noſtram
D. [Primū q̄rite regnū dei et
iuſticiā eius] Hic oſtēdit d' quo p̄
cipue hō ſollicitari debeat impo/
nēs nobis ſollicitudinē de reb⁹ ꝑ/
tinentib⁹ ad vitā eternaꝫ. vt ſic in
melioribus occupati vilia nō que
ramus. Regnū eñ dei eternū eſt.
dicente pſal. Regnū tuū regnum
oīm ſeculoꝝ. Et ideo ꝓpter ipſum
omne bonū caducū derelinq̄ndū
eſt. et ipm̄ primū et p̄ omnib⁹ q̄/
rendū. Dicit autē hō hoc regnū p̄
mo et p̄ omnib⁹ q̄rere. qn̄ vt fre/
q̄ntius pōt et ordinatis tp̄ib⁹ co/
gitat de illo ꝛ glīa ipius et aſſidue
bona oꝑatur quibus diſponit vt
dignus ſit recipi in glīaꝫ illā. Re
gnū eñ dei nō ſolū orōibus et la
boribus q̄rendū eſt. ſed magꝭ bo/
noꝝ opeꝝ iugib⁹ exercitijs. Nō ei
oīs q̄ dicit mihi dn̄e domīe ꝛc. ſꝫ
q̄ facit voluntatē pr̄is ꝛc. Poſt q̄ꝫ
autē domin⁹ p̄poſuit terminuꝫ ꝛ
finē ad quē tēdere debem⁹ ſtatim
ſubiūgit ſemitā ꝑ quā veniendū ē
ad terminū cū dicit [Et iuſticiam
ei⁹] Juſticiā aūt regni dei dic̄ Re
migius hic maximaſ ꝟtutes. vt ſc̄
fides ſpes et charitas. et morales
virtutes in q̄ꝫtū p̄dictis trib⁹ infor
mant. Et Raban⁹ dicit. Regnuꝫ
dei q̄rim⁹ ſectādo iuſticiā. Juſticia
vero regni eſt oīa q̄ chriſt⁹ docuit
obſeruare. Et ſi hoc mō fecerimus
oīa tp̄alia ad ſaluteꝫ neceſſaria
adijcient nobis. Ex dictꝭ ptꝫ bona
glīe et grē eſſe bona ſubſtātiua tē/
poralia aūt adiectiua. ſꝫ i omi foro
q̄d poſt emptiōꝫ adijcit modicum
ponderat. Sic tp̄alia reſpectu eter
noꝝ nō ſunt multū ponderanda.
Unde Chryſ. nō dixit dabunt ſed

adijcient vt diſcas .qꝛ pñtia nihil ſunt ad magnitudinē futuroꝝ.

J Sꝫ di. ſi illa eſſent ṽa tūc magis q̄rentibꝰ regnū dei ꝛ iuſticiam eius magis adijci deberēt tꝑalia cuius oppoſitū videmꝰ .qꝛ mali ꝓſꝑantur et gl'iant in ſeculo. ſꝫ boni paupꝛtatibꝰ ꝛ miſerijs ſubijciūt ꝛc̄ Item ap'ls paulus multis alijs diligētius q̄ſiuit regnū dei. ꝛ tñ fuit in fame et ſiti et frigore ꝛ alijſ vt dicit .ij. Choꝝ .xi. Rñdet Aug. in .ij li. de ſermōe dñi i monte ꝛ ſtat ſolutio in hoc. Prudens ꝛ fidelis medicꝰ cui ſe infirmꝰ cōmiſit non ſꝑ donat infirmo q̄ deſiderat. ſed aliq̄d ſibi cōcedit. et poſtea ꝓhibet ꝛ ſibi addit ꝛ detrahit ſicut nouit ſibi optime cōuenire ꝓ ſalute recupãda. Sic omp̄s deꝰ q̄ eſt ſapiētiſſimus medicꝰ noſter optime noſcens infirmitatē aïaꝝ noſtrarū. ꝛ cauſas infirmitatū cui ſemel nos totos cōmiſimꝰ et a q̄ nos hēmuſ ꝓmiſſionē vite p̄ſent ꝛ future noſcit. et qñ apponat et qñ detrahit tꝑalia. Et hoc etiā facit ſic̄ iudicat expedire eis quos et cōſolãdos et exercēdos in hac vita. et poſt hanc vitã in ꝑpetua reqe ſtabiliēdos atqꝫ firmandos gubernat et dirigit. Sic et hō plerūqꝫ q̄ iumēto ſuo cibaria ſua ſubtrahit nō deſerit propter hoc illa ſua cura imo potiꝰ curãdo iumētū h̄ facit. Sic deus et ſi qñqꝫ ꝑmittat et diligentiꝰ q̄rētibus regnū dei ꝛ iuſticiā eiꝰ hec tꝑalia deſint facit ad bonū eoꝝ vt per diuerſas tribulatōes eos exercenſ patientiā eoꝝ ꝓbet et ꝓbatā eťnaliter coronet. Item electis oïa cooꝑant in bonū. quia deꝰ p̄ſentia bona corꝑis et tꝑalia et oïa in h̄ mūdo facit diſponit et accidere ꝑmittit ſiue bona ſiue mala. ſm q̄ eis magis expedire nouit ad ſalutem eternã. Itē deus qñqꝫ iuſtis tꝑalia ſubtrahit vt occaſiones peccãdi eis auferat. ne abūdãtia aut ſanitate corporis et hmōi neſcientes bene vti in pctã ruãt. Item qñqꝫ propter hoc vt eos ad ſe ꝓuocet vt ſuam totã fiduciã in eo ponãt. ꝛ ad euꝫ in oïbꝰ recurrãt ſentiētes ſe aliū conſolatorē nō habere. De talibꝰ eñ q̄ in tribulatōnibꝰ ſic ad eum recurrūt et totam ſpeꝫ ſuam in eo ponūt dixit. Cū ipo ſum in tribulatōe eripiã eum ꝛ glorificabo eum ꝛc̄.

Dñica .xvj. poſt trini.
Sermo lxx.

Ibat ieſus

in ciuitatē q̄ vocat Naym ꝛ ibãt diſcipuli eiꝰ cū illo. Lu. vij. R Notandū i p̄ncipio huiꝰ euãgelij dicit Greg. Reſurrectōis experimentū nō ita vbis ſed operibus a ſaluatore didicimus q̄ ab inferioribꝰ incipiēs opꝰ mirabile fidē nr̄am aſſuefacit ad maiora. Primo q̄dē in egritudie deſperata ſerui centuriōis reſurrectōis incepit ptãtem. Poſt h̄ altiori ptãte ducit hoies ad fidē reſurrectōis dū ſuſcitauit filiū vidue q̄ ferebat ad monumentū. De q̄ ſuſcitatōe loquit hoc euãgeliū qd incipit [Ibat ieſus] Hec ciuitas ſm Bedã eſt in galylea iuxta monteꝫ thabor ad duo miliaria Et vt opꝰ fiendū poſſꝫ manifeſtū fieri mediantibꝰ his q̄ viderãt [ibãt cū eo diſcipuli eiꝰ et turba copioſa] ꝛ vt ſic multi eſſent tãti miraculi teſtes di

cit Beda: Propter hoc em̄ domi nus p̄dicare voluit cū choruſcatō ne miraculorū vt ex ſcripturis de meſſia poſſit ab effectu ↄgnoſci ꝙ ipe ieſus eſſet chriſtus ꝓmiſſus in lege et ꝓphetis. Quia Iſaie.xxxv. prophetatū eſt de operib᷒ meſſie: Deus ipe veniet ⁊ ſaluabit nos.⁊ apient̄ oculi cecorū et aures ſurdo rū patebūt. Tunc ſaliet ſicut ceru⁹ claudus. et apta erit lingua muto rū. Et de aliꝫ multis ꝓphetiꝫ d̄ miraculis fiendis per chriſtū. Et etiā propt̄ea vt talem doctrinam ſufficiēter ꝓbaret eſſe a deo. opera em̄ ſua miraculoſa q̄ ſolius dei ſt̄ ſufficiēter oñderūt ꝙ doctria ſua erat a deo. et totū negociuꝫ ſuum eſſet diſpoſitio dei q̄ ſtatuit mor/ tales reducere ad celeſtia. vt vidē tes miraculū crederēt et abſentes inſtruerēt. diuulgādo miraculum crederēt. Propter eaſdē etiā cau/ ſas ſuſcitauit lazarū p̄ſentib᷒ diſci pulis et multitudie iudeoꝝ. Seq̄ tur. [Cum aūt appropinq̄ret por te ciuitatis ecce defunct⁹ efferebat̄ vnic⁹ filius matriſ. et hec vidua e/ rat. ⁊ turba ciuitat̄ multa cū illa] Grego. nizenus. Erūnas mulier̄ breuibus verbis euāgeliſta expli/ cat. mat̄ vidua erat q̄ nō ſperabat filios ꝓcreare. nō habebat ī queꝫ aſpectum dirigeret vice defuncti. hūc ſolū lactauerat. ſol⁹ aderat cā alacritatis in domo. q̄cquid ma/ tri dulce erat ac p̄cioſum hic ſolus extiterat. Et ꝙ m̄lta turba iuit cū illa ei cōpatiēdo innuit ꝙ erat mu lier famoſa in ciuitate [Quā cum vidiſſet dn̄s miſericordia mot⁹ di xit illi. Noli flere. Et acceſſit ⁊ teti/ git loculū. hi aūt q̄ portabāt ſtete runt. Et ait. Adoleſcens tibi dico

ſurge.] Nota ꝑ h̄ ꝙ dn̄s dixit mu lieri v̄bū cōſolatōis. ſcꝫ [Noli fle re] monet ipe nos vt nō nimiſ tur bemur de morte charoꝝ noſtrorū ⁊ hoc ꝓpter ſpem reſurrectōis. Iu xta illud apl̄i. j. ad Theſ. iiij. No/ lumus vos ignorare de dormien tibus vt nō cōtriſtemini ſicut ⁊ ce teri q̄ ſpem nō habēt. Propt̄ qd̄ dicit Chriſ. Iubens aūt ceſſare a lachrymis q̄ conſolat̄ meſtos mo net nos pentibus defunctis cōſo/ latōem recipe reſurrectōeꝫ ſperan/ tes. L Scd̄o notandū ꝙ me diator dei et hoīm ieſus chriſt⁹ ꝓ nobis factus ita ſua opa tēpauit vt freq̄nter in vno eodemqꝫ mira culo ſe verū deum et veꝝ hominē declararet. qd̄ in huius lectōis ſe/ rie apte demōſtrat. cū prius miſe/ ricordia mot⁹ d̄r. ac deīde iuueneꝫ ſuſcitaſſe narrat̄. q̄ em̄ ad fletū vi/ due miſericordia mouet̄ hō ver⁹ eſt q̄ aūt ſola iuſſiōe iuuenē a mortu is ſuſcitauit ꝓculdubio ver⁹ de⁹ ē. Etiā dn̄s p̄us miſericordia motus poſtea filiū vidue ſuſcitaſſe deſcri/ bit̄ ſm Bed̄. vt ī vno illoꝝ. ſ. ī mi ſericordia nob̄ exēplū imitādū pie/ tat̄ oñderet. ⁊ ī alīo fidē mirāde ptāt̄ oñderet. ¶ Tercō notādū q̄ꝫ diſſiliſ ē xp̄s ī opib᷒ q̄ ſup naturā ſt̄ aliꝫ viris iuſt̄ ⁊ ſctis. Helyas d̄ flet ſup filiū ſarepte dicēs. iiij. Re gū. xvij. Dn̄e de⁹ me⁹ reuertat̄ oro aīa pueri hui⁹ ī viſcera e⁹ Heliẓe⁹ vt ſuſcitaret̄ fili⁹ ſunamitis corp⁹ ſuū applicuit corpori defuncti. iiij Regū. iiij. Petr⁹ orauit pro tabi ta vt reuocaretur ad vitā. Actuū ix. Saluator autem vt mortuos ad vitam reuocet imperans dicat Puella tibi dico ſurge. Marci. v Iohannis. xj. Lazare veni foras.

Et hic dicit [Adoleſcens tibi dico ſurge] Sed ipe q ea q nõ ſunt vocat ſicut ea q ſunt etiã mortuos vt viuos alloq põt di. [Adoleſcẽs tibi dico ſurge et reſedit et cepit loq qui erat mortuus ꝛ dedit illũ matri ſue] Sequit [Et accepit oẽs timor] qꝛ inconſuetũ erat ꝙ ad verbũ hoĩs impantis aliqs mortuus ſubito rediret ad vitã ex h ꝙ reſedit qui mortuꝰ fuerat. dicẽte chriſto ſurge. tantus fuit in aſtantibꝫ timor ãmirationis. nã ſm Dam. ij. ſniaꝝ. timoris ſex ſunt ſpẽs. inter quas ãmiratio eſt vna. ꝛ ita timor ãmirationis tãtus fuit in eis propter excellentiã ꝛ magnitudinẽ virtutis quã etiã excellentiſſimã cũ grãtiarũ actione cõfeſſi ſunt qñ [magnificabãt dñm] id ẽ magna d eo pdicabant mag credẽtes [ꝛ dicentes. qꝛ ppheta magnꝰ ſurrexit in nobis. ꝛ qꝛ deus viſitauit plebem ſuã] M Scdꝫ ſenſũ myſticũ eſt notandũ ꝙ ſm Bedã ꝛ gloſas [Naym] interptat fluctus vł cõmotio. et ſigt genus hũanũ in h ſeculo in fluctu tẽptationũ ꝛ in cõmotione aĩoꝝ poſitũ. ad qđ [appropinquit ieſus] quãdo p myſteriũ incarnatõis in aſſumpta hũanitate viſibiliter inter hoĩes cõuerſatus eſt. et tũc repperit hoĩeꝫ per criminalia peccata priuatũ vita grẽ et ſic mortuuꝫ. qꝛ ſicut corpꝰ viuit vita nature p vnionẽ aĩe ad ipſum ſic aĩa viuit vita ſpũali p vnioneꝫ gratie ꝛ iuſticie ad ipam. Et ſicut p ſepatõem aĩe corpꝰ remanet mortuum. ſic p amiſſionẽ grẽ qđ fit p mortale pctm̃ morit aĩa vt ipa ñ ſit acceptãda nec opa eiꝰ meritoria vite eťne. [Et efferebat ex portã ciuitatis] qꝛ pctã ſua nõ erãt tm̃ corde p cõſenſũ cõmiſſa ſed etiã p ſingulos corpis ſenſus exteriori ope adimpleta. Hũc autẽ defectũ plorat mater vidua. i. ſancta ecclia. q ideo vidua dr. qꝛ a pſentia dñi ſui viduata ipius reditũ ad iudicium expectat. Cuiꝰ vidue filiꝰ vnuſqſqꝫ fideliũ eſt quẽ plorat. qꝛ qtidie dominũ interpellat p peccatoribꝫ vt eos dñs miſericorditer ad gratiaꝫ reuocet. Attende modũ ſuſcitatõnis. Dicit eñ in euãgelio [Et acceſſit et tetigit loculũ. At illi q portabant ſteterũt. Et impans mortuo dixit. Adoleſcẽs tibi dico ſurge. et reſedit q fuerat mortuus [Loculus in q portabat mortuus ſignificat pctõris male aſſuetã conſciẽtiã in q quaſi in lectulo qeſcit cum ſecurus abſqꝫ timore peccat. quaꝫ dñs tangit cũ cor pctõris emollit p pniam ipm intrinſecꝰ ꝛ extrinſecꝰ modis varijs ammonendo. Ammonet eñ dñs pctõres aliqñ do p tribulatões ꝛ fortunas aduerſas quibꝫ pungũt. ſm illđ ps. Quãtas oſtẽdiſti mihi tribulatões multas et malas. Et iterum. Oſtendiſti pplo tuo dura. potaſti nos vino cõpunctõis. Ammonet etiã p cõminatões qbꝫ terrent ſm illud. Dediſti metuẽtibꝰ te ſignificatõem vt fugiãt a facie arcꝰ. Ammonet etiã per pdicatões ꝛ ſacre ſcripture lectões. ſm illud ps. A mandatis tuiſ intellexi ppťea odiui oẽm viã iniquitatis. Ammoneꝫ etiã deus quãdoqꝫ p interiora cordiũ monita ꝛ cõſilia multa q plerunqꝫ facit dormienti in pctis miſericorditer pctis occurrẽs ad hoc vt inde excitetur ꝛ reuerſus ad cor

incipiat ad deū cōuerti. Et cū dn̄s ita loculum tangit tūc portitores ſtant .i. mali mores et male affectiones ⁊ blādimēta adulantiū qui hoīem q̄ſi īportādo ad mala opa inducūt tūc ceſſare incipiūt. ⁊ mēs diuīe vocatōi obediēs reſidet q̄eſcēdo et in ſeipā reuerſa īcipit loq̄ cū hō cōtrito et hūīliato corde oīa pctā ſua deo confitet̄ interiꝰ ⁊ ſacerdoti vicario ſuo exteriꝰ. ⁊ tunc pctōr p̄ contritōem et ſacerdotale miſteriū reddit̄ matri ſue eccl'ie. de q̄ tē erit merito cū priꝰ ſolū fuerit nūero. Hoc aūt opus reuocatiōis pctōris ad grām āmiratōem et timorem reuerētie cauſat in aliīs q̄ vident hoīem ſic cōuerſum. vt q̄ prius fuit ſupbus ſubito factꝰ eſt humilis.

Dn̄ica. xvij. poſt trini.

Sermo lxxj.

Cum intraret

ieſus in domū cuiuſdā p̄ncipis phariſeorū ſabbato Luc. xiiij. N Nota q̄tuis dn̄s habuerit phariſeos ſibi valde aduerſos. qꝛ vt dic̄ Ber. habuit in fact eos obſuatores ⁊ ī dictis ꝯtradictores. ⁊ in tormentis illuſores. ⁊ tn̄ cū eis aliq̄n conuerſabat̄. et cibū ſumebat cū eis vt p̄ pſeuerātē doctrinā ⁊ miracl'a eos traheret ad noticiā veritatis. Et ĝ dicit̄ in euāgelio illo [Cū intraret ieſus ⁊c.] Ubi panis nomīe oīa q̄ ad victū ptinēt euāgeliſta ſignificare voluit. qꝛ vſus ſcripture ē hic. Sic eñ dixit dauid ad myboſeth ij. Regū. xiiij. Tu comedes panē ī mēſa mea. Et ſic in Gen̄. ſcribitur qꝛ ioſeph dixit ō fratribꝰ ſuis. Iſti hodie mecū comeſturi ſunt panes ⁊ tn̄ cū eo inebriati lēgunt̄. Et ſic ī oratōe dn̄ica p̄ panē quē petimꝰ intelligunt̄ oīa neceſſaria [Et ipi] ſupple phariſei [obſuabant eū] ſi forte vt dicit Cyrillus reuerētiā legis contēneret et aliq̄d ꝓhibitorum faceret in die ſabbati. vt ſi hominem curaret aut aliud opꝰ faceret. aut ſermonē ꝓtuliſſet in q̄ eū merito rep̄hendere potuiſſent [Et ecce hō hydropicus erat an̄ illū] ſm glo. Hydropiſis eſt morbꝰ de veſice vicio natus cū inflatōne turgenti et anhelitu fetido. quem qui habet q̄nto plus bibit tāto plꝰ ſitit. Et ſm Bedam ſignificat hominē auar̄. quia q̄to magis auarus diuitias q̄s cōcupiſcit acq̄rit. tanto magis in acq̄rendo eiꝰ cupiditas exardeſcit. nō eñ ſpem ī habitis ſed in habēdis ponit. Significat etiā hydropicꝰ quēlibꝫ luxurioſum. qꝛ hydropicus q̄ plus bibit eo ampliꝰ ſitit. Ita luxurioſuſ q̄nto amplius ad petulantiā carnis deditus fuerit tanto amplius ad petulantiam libidīs exardeſcit [Tunc r̄ndēs ieſus] obſuatoribꝰ inſidioſis. Rn̄dit aūt non verbis oris ſed cordis oſtendēs p̄ hoc ſe verū deū eſſe qui ſolus nouit corda hominū [Dixit ad legiſpitos et phariſeos Licet ſabbato curare hominē] et hoc interrogabat ab eis nō qꝛ ignorabat ſed vt cordis eorum cecitatē ex datis reſponſis aptius cōuinceret [At illi tacuerūt] qꝛ ſm Bedā merito tacēt q̄ cōtra ſe dictū q̄cq̄d dixerit vidēt. Si nāqꝫ dn̄o q̄rēti [ſi licꝫ ſabbato curare] dicerēt. licet. rep̄hēſibiles eſſent q̄ dn̄m obſuarent ne hoīem ſabba

to curaret. Si vo dicerẽt. nõ licet arguerẽt quare ipi ſabbato aſinuz vel boué ſoluẽteſ a pſepio ducerẽt adaq̃re [Ipe vo apphẽſũ ſanauit z dimiſit illũ] D Cyrill⁹. Neglectis phariſeoꝝ iſidijs dñs liberat hydropicuz a morbo q̃ metu phariſeoꝝ remedia nõ poſtulabat ppt̃ ſabbatuz ſ ſolũ ſtabat vt ex aſpectu miſert⁹ ei⁹ ſanaret eũ. dñi cognitio ad cordis deſideriũ attẽdẽs ↄtulit ei bñficiũ ſanitatis. Illud aũt viciũ qd hic hõ patiebat̃ i corpe phariſei patiebãt̃ i mẽte. Et iõ añ ipos ſtetit curãd⁹ vt corpali exẽplo diſcerẽt. Vñ dic̃ Gre. i moral'. Recte hydropic⁹ añ faciẽ phariſeoꝝ curat̃. q: p alteri⁹ egritudinẽ corpis i alt̃o exp̃mit̃ egritudo mẽtis. Et q: adhuc ↄtra ipm dñz murmurabãt ipe dñs rñdẽs non ad vocẽ oris ſ cordis ad illos dixit [Cui⁹ veſtruz bos vel aſin⁹ in puteũ cadit et nõ cõtinuo extrahit illũ die ſabbati. et nõ poterant ad hec rñdere] q. d. p vos aial i puteum cadẽs cũ tãta feſtinatõe extrahere curat̃. nõ ppt̃ aialis ſalutem ſed ppt̃ veſtꝝ cõmodũ. Mlto magis ego hoĩez q̃ melior ẽ pccore q: ad imaginẽ dei fact⁹ ðbeo i ſabbato ab ĩfirmitate liberare. min⁹ eñi violat ſabbatũ hoĩem ſolo verbo curare qd et op⁹ ẽ pietatis. q̃z pec⁹ ex puteo trahere qd ĩ vobis ẽ op⁹ cupiditat̃. Sz q: legiſpiti et phariſei cũ dño ad cõuiuiũ ĩuitati ſatagebãt obtinere loca pma z ſup̃ma vt digniores viderẽt̃. z h dñs redarguit ꝓponẽs exẽplũ hũilitat̃ [cũ dicebat ad ĩuitatos pabolã] Nã ſm ſenſũ lrãlẽ dñs phibet h arrogantiã et elatiões inter ↄuiuãtes vt dicit Cirill⁹ pſilire pmpte ad honores q̃ nobis nõ cõueniũt iudicat nos temerarios eẽ z nr̃a facta vitupio replet. ¶ Et circa h qd dicat dñs [Recũbe ĩ nouiſſimo loco] dicit Ber. Occupare g̃ locũ infimũ ĩ cõuiuijs iuxta mandatũ dñicũ ↄueniẽs ẽ. ſz rurſus in illũ irruere ↄtẽtioſe reprobũ tãq̃ ĩteremptorẽ cordis z cauſatiuũ tumultus. z de eo mota cõtẽtio eq̃parabit nos litigãtib' de pmatu. q̃propt̃ vt dicit domin⁹ expedit cõuiuiũ faciẽti cõmittere accubitib' ordinẽ. ſic eñi in patiẽtia nos mutuo ſuſtinebim⁹. ſm ſenſũ ſpũalẽ phibet̃ elatio cordis. z ſupbia inf̃ fideles. ſ. ne q̃s in corde ſuo reputet ſe meliorẽ ceter. ſm h p nuptias intelligere debem⁹ ↄiũctionez xpi et eccl'ie [Cũ ĩuitat⁹ fueris] i. a xpo p inſpiratõz aut pdicatõem vnitati eccl'ie ſociat⁹ fueris [nõ diſcũbe] i. nõ reputes te ceter meliorẽ nec te extollas de ſcia vl' ð meritis. põt ei cõtigere q honoratior te. i. deo inuitãti g̃tior. et ſi alĩſ ſit ocult⁹ ĩuitatus. i. ad fidẽ vocatus ab illo. i. a deo q̃ oẽs vocat p iſpiratõez. p pdicatõz. p flagelloꝝ viſitatõnẽ. p bñficioꝝ exhibitõem [ne is q̃ te z illũ ĩuitauit] i. dñs q̃ corda z merita oim diſcutit. et ĩ talib⁹ dicat tibi ĩteri⁹ occulte vl' exteri⁹ manifeſte [Da illi locũ] glo. i. ĩtellige te minorẽ z alios maiores [z incipies cũ rubore vltimũ locũ tenere] i. tũc ↄfũderis. q: alijs te ptuliſti [ſz cũ inuitat⁹ fuer] ad fidẽ vel ad cõuiuiũ et̃ne electõis [recũbe ĩ nouiſſimo loco] te miorez oibus reputãdo [vt cũ venerit] i morte vel ad iudiciuz [dicat tibi

aſcēde ſupius]in pn̄ti ad mai⁹ meritū in futuro ad mai⁹ p̄miū [tūc erit tibi gl'ia corā ſil' diſcūbētib⁹] id ē in eadem fide manētib⁹ vl' in eadē btitudīe q̄eſcētibus. q2 om̄eſ cū āmiratōne gl'ificabūt te. Itē vt dicit Nico. de lyra. p p̄miū locū h̄ pōt intelligi q̄lib3 electio vl' poſtulatio ſeu pmotio ad aliquā dignitatē. dicit̄ em̄ pabola .et ita ē alterius rei ſignificatio. Ad dignitatē aūt null⁹ d3 ſe ingerere. ſ3 alioſ meliores ſe p̄ponere q̄ꝫtū eſt in ſe. alioquin inuitator p̄ncipalis. ſ. de⁹ a quo eſt oīs ptās deijciet eū a ſua dignitate ſaltē ſpūaliter ſn̄ia damnatōis. aliq̄n deijciet eū pena tpalis punitōis. Si aūt hūiliter charitate ſuſcepit. et ea bene vſus fuerit celeſtem gl'iam obtinebit. Unde ſubdit [Om̄is q̄ ſe exaltat ꝛc̄.] Et in fine ꝯcludit. [Oīs q̄ ſe exaltat hūiliabitur. ꝛ q̄ ſe hūiliat exaltabit̄] Quia ſm Greg. Non ptās ſed elatio in crimīe eſt. Et ſm Cyrillū illud dictū chriſti accipīedū ē ſm diuinū iudiciū et nō ſm hūanam conſuetudinē ſm quā pluresſ concupiſcētes honores ſequuntur eos. Alij v̄o hūiliantes ſe ſine gloria remanent. Intēdit ḡ dn̄s in illa pabola phibere ſupbiā īmoderate appetēdo ppam excellentiaꝫ [hūiliabitur] Quia ſupbia vt dictum eſt: eſt peccatū mortale p q̄ homo deijcit̄ ad infernū. [Et qui ſe hic humiliat exaltabit̄] in futura gloria.

Dn̄ica. xviij. poſt trinitatis
Sermo · lxxij

Acceſſerunt

a pharīſei ad ieſū et interrogauit eum vnus ex eis legiſ ꝛc̄ Mat. xxij. Nota ſm Chryſ. Cōuenerūt in vnū pharīſei vt multitudine vincerēt quem rōe nō poterāt. a veritate ſe nudos pfeſſi ſunt q̄ ſe multitudine armauerūt. ordinauerūt autē doloſe q̄ lic3 eſſent multi. tn̄ vnus q̄ſtionē xpo p̄poneret. dicebāt em̄ ſm Chry. Un⁹ loquat̄ p om̄ib⁹. ꝛ om̄es loq̄mur p vnum. vt ſi q̄dem vincit oēs videamur viciſſe. ſi autē victus fuerit vt ſolus videat̄ cōfuſus Et ſm Hiero. Ille legiſlator introgauit chriſtū nō ſcire deſiderās ſed temptās an interrogatus neſciat qd̄ interrogabat̄. Unde ſm Aug. in cōſenſu euāgeliſtaꝝ. Primo temptās acceſſit. ſed dn̄i reſpōſiōe correct⁹ malignitatē mutauit in benignitatē. ppt̄ qd̄ dn̄i reſponſiōeꝫ magnificat di. Mar. xij. [Bn̄ magiſter i v̄itate reſpōdiſti. q2 vn⁹ deus et nō ē alius p̄ter eū. et vt diligat̄ ex toto corde] ꝛc̄. Et dn̄s eum cōmēdauit di. [Nō lōge es a reg. dei. Interrogauit ergo eū ille legiſdoctor. Mgr̄ quod eſt mandatū magnū in lege] ſm Bedā ſup Math. xij. c. ex hoc oſtendit̄ inter phariſeos et ſcribas grauē queſtionem diu verſatā eſſe qd̄ eſſ3 primū et maximū mandatū in lege. Alij enim hoſtias et ſacrificia laudabant. Alij ſabbati obſeruatōeꝫ Alij fidei et dilectōis opera p̄ferebānt. ſubdit̄ rn̄ſio chriſti cū dicit̄. [Ait illi ieſus. Diliges dn̄m deū3 tuū ꝛc̄] Chry. Uides. nō dixit. cogſce dn̄3 deū t. [ſ3 diliges] q2 ꝯgnoſcere veꝝ deū pene ppriū ē hūane nature. diligere autem eum religioſi cordis et recti. Nota ſm Chry.

ſup Math. q tūc diligis dñz deū tuū cū nō eſt inclinatū ad aliquiuſ rei dilectōez amplius q̄z dei. ſi aūt in aliq̄ alio amor cordis tui fuerit occupatus. iam nō ex toto corde amas deū. p q̄nta em̄ pte cor tuuz fuerit ad aliquā rem. p tanta pte minuſ eſt ad deū. p quāta em̄ pte vxor aliq̄d laudauerit magiſ in altero viro q̄z in ſuo tāto dilectō ei⁹ minor eſt ad virū ſuū. Similiter et oīs aīa xpiana q̄ ſpōſa ē xpi debet diligere deū vt nihil ſit in mūdo qd̄ amplius amet q̄z deuz. Si nāq̄z cor diuiſū fuerit p amoreſ vt ſi deū diligat et tñ aliq̄d amat qd̄ ad dilectōez dei nō referat nec ordinet. nō ex toto corde diligit eū. Et ideo dic̄ Baſili⁹ q cū dr̄ [Ex toto corde] nō recipit ſectiōez. Nā q̄ztū cūq̄z in infimis expēdes hoc tibi neceſſario a toto deficit ſicut in vaſe aliq̄ liquore impleto q̄ztuz emanat foras tantū plenitudini derogat. Sic ꝛ in aīa inquātū emanat ab ipius dilectōe ad illicita intantū minui neceſſariū eſt amorē ad deū [Ex tota aīa] Aīa deuz diligere ē aīm habere firmū ī fide ꝛ certiſſimū in v̓tute. Et ſubdit Chry. Qui ḡ putat incantatores aliq̄d poſſe aut auguria aliq̄d intelligere aut diuinationes aliq̄d nūciare ille nō in tota aīa diligit deū. Eſto vt omēs ſenſus tui deo vacēt cui⁹ enim intellectus deo miniſtrat: cuius ſapiētia circa deuz eſt. cuius cogitatio in ea q̄ dei ſunt tractat. cui⁹ memoria q̄ bōa ſūt recordat̄ tota mēte diligit deū. Sed Aug⁹. in de doctrina xpiana. cor refert ad cogitatōes. q2 cor eſt p̄ncipiuz cogitationuz. Vñ Math. xv. De corde em̄ exeūt cogitatōnes ꝛc̄. Et aīam refert ad vitā. ꝛ mentē ad intellectū. p̄cipit̄ ergo tibi ſ̄m eū vt omēs cogitatōes tuas omnē vitā tuā. et omēz intellectū tuū in illuz referas a quo habes ea q̄ confers hoc eſt dicere nullā ptē vite noſtre relinquat q̄ vacare debeat: ſed q̄cquid venit̄ in animū illic rapiatur q̄ dilectōnis impetus currit. Et q2 Luc. x. addit̄ [Ex omībus viribus tuis.] Et Marci xij. [Ex tota virtute tua] Et Deut̄. vi. [Ex tota fortitudīe tua] Per illa tria idē ſignificat̄. ſ. vehemēs conat⁹ ad dei dilectionē adhibendū. vt. ſ. p diuinuz amorē omnē virturē aīe deo ſubijciam⁹ viriliter et nō remiſſe. Beatus Tho. ſcd̄a ſcd̄e. q. xliiij. aliter exponit. vide eū ibi et glo. aliter exponit ſed nō multū dr̄nt omnes expoſitiōes in ſentētia. ℞ Sz querit̄ an illud p̄ceptū de dilectōe dei poſſet in via impleri. Pro illi⁹ ſolutōe eſt notandū q ſ̄m. ſ. Thomā vbi ſup̄. dupliciſ̄ aliq̄d p̄ceptū pōt impleri. Vno mō pfecte. alio modo impfecte. Perfecte implet̄ p̄ceptū qñ puenit̄ ad finē quē p̄cipiēs intēdit. Implet̄ etiā ſed impfecte qñ ꝛ ſi nō ptingit̄ ad finē quē intēdit p̄cipiēs. nō tñ receditur ab ordīe debito ad finē. dat ipe exemplū et ſi dux exercitus p̄cipiat militib⁹ vt pugnēt ille pfecte implet p̄ceptū q̄ pugnādo hoſtē vicit qd̄ dux intēdit Ille aūt impl3 ſed impfecte cuius pugna ad victoriā nō ptingit. nō tñ cōtra diſciplinā militarē agit ¶ Scd̄o notādū q p h̄ p̄ceptū itēdit dñſ vt hō d̄o totalit̄ vniat̄ in patria vbi deus erit oīa in omnibus. vt d̄r. i. ad Chor̄. iij.

Qꝛ ipſe omps dñs erit beatis vn de ſatiabimur.et qcqd ab hoibus honeſte deſideraẗ.vita.ſal⁹.copia. glia.honoꝛ.par ꝛ oia bona.ꝛ iō ꝑceptū hoc ꝑfecte implebiẗ in pria ꝛ iam ī oib; btis ꝑfecte impletur. qꝛ in aia que eſt pars hoīs ꝑnci/ paliẗ ſunt tres potētie.ſ.intellect⁹ volūtas et mēoꝛia.q̄ ſm glo.ītel ligunẗ ꝑ illa tria in ꝑcepto poſita. ſcꝫ ꝑ coꝛ intellect⁹.ꝑ aīam volun/ tas.et ꝑ mentē memoꝛia. In ſin/ gulis autē beatis oēs he aīe vires ſunt deo ꝑfecte vnite et totaliẗ dei formes intrīſecus ꝑ clarā viſiōem diuie nature diuiaꝝ ceterarūqꝫ re rum.Volūtas ꝑ ꝑfectā fruitōem bonitatis imēſe ꝛ ꝑ oīmodā ꝯfor mitatem ad dei voluntatē ꝛ legē ſine diſcrepātia aliq̄ vel obliq̄tōe. Et mēoꝛia ꝑ ſecurā tētēꝫ vltimi fi nis adepti et poſſeſſi nil ẗmiſcēs q̄ min⁹ de eo ſentiat.Et iſtuꝝ ibi etiā impletur q̄rtū qꝺ in ꝑcepto addiẗ ſcꝫ[ex oib; virib; tuis vl' tota foꝛ/ titudie tua] qꝛ q̄libet illaꝝ trium potētiarū aie in beat) erit ꝛ eſt ī vl tima ꝛ ꝑfectiſſima actuatōe ſua et cōtinua ſine act⁹ interruptōe.pꝛo pter qꝺ dicit Aug.xxij.de ciui. dei. c.xxx.Quāta erit illa felicitas vbi nullū erit malū nullū latebit bo nū.vacabiẗ dei laudib; q erit oīa i omnib;.nā qd aliꝺ ageẗ vbi nulla deſidia ceſſabiẗ.nulla indigētia la boꝛabiẗ.vbi ꝟa par erit. vbi nihil aduerſi nec a ſeipo nec ab aliꝺ q̄ſ/ q̄ꝫ patietur.ſed ibi omps dñs ſi/ ne fine videbiẗ.ſine faſtidio ama/ biẗ.et ſine fatigatōe laudabiẗ. In hac aūt via nō pōt hoc ꝑceptū taꝫ ꝑfecte impleri.cognoſcim⁹ eñ deū hic imꝑfecte.qꝛ ꝑ ſpeculū et ī eni/ gmate ꝛ imꝑfecte diligim⁹.nec ſta tus hui⁹ vie patiẗ cōtinuatōem in actib;.qꝛ coꝛpus qꝺ coꝛūpiẗ agg/ uat aīam.et terrena habitatio de/ primit ſenſū multa cogitantē.nō ꝑ pt hō diu eſſe q̄n cogitet de ter/ renis.ꝛ q̄n moueaẗ ſepe ꝑmis mo tibus vel in aliū incidat defectum dei dilectōem remittētē aut totali ter interrūpētē. Pōt tñ imꝑfecte impleri in via.ꝛ impleẗ ab eo qui deū diligit aliq̄n ꝑpter ſe actualiẗ ꝛ alia oꝑa ſua dirigit ꝛ oꝛdiat ī de um actualiter vl' habitualiẗ aut ꝟ tualiter. et nihil agit qꝺ diuie dile ctioni contrariū ſit. ſicut ſūt pctā moꝛtalia. ꝛ cū tali ipletōe mādati ſtat inẗruptio act⁹ diligēdi ꝛ amoꝛ reꝝ aliaꝝ a deo etiā ſine actuali re latione ī ipm ꝛ ſtant etiā pctā vēi nialia S Diceres ſi h̄ mādatuꝫ nō pōt impleri in via (q̄ꝫuis imꝑ/ fecte vt ꝑmiſſum eſt) ſm modū ve ro impletōis patrie datū ē nobis illud mandatū ꝛ ꝑpoſitū ſm Au gu.in de ꝑfectōe gr̄e tanq̄ꝫ meta et ſignū in qꝺ tēdere debem⁹.nō eñ recte currit ſi q̄ curredū ē neſciatur tāto etiā mag) hō implet illꝺ mā datū et tanto ꝑfectius q̄nto ma/ gis in obſeruatōe appropinq̄t ad patrie ꝑfectionē. Et q̄ꝫuis hoc pꝛe ceptū nō poſſit ꝑfecte in hac via ī/ pleri.nō tñ ex hoc etiā vtiliter no/ bis ꝑpoſitū eſt.vt videns hō ꝙ in ꝑſenti vita tātū ab ipi⁹ impletōne deficit deſideret eſſe ī illo felici ſta tu in q̄ ipm ſine intermiſſiōe poſ/ ſit impleri.Sequiẗ in lra.[Hoc ē ꝑmū et maximū mandatū] Pri mū et maximū dignitate ꝑpẗ ca/ ritatē. ꝺ q̄ eſt que digniꝛ eſt alijs virtutibus.Unde.j.Coꝛ.xiij.dr.

fides ſpes charitas ſ᷑a hec maior ē charitaſ. Sciēdū āt ꝙ ħ [diliges pxim. t. ſic teipm ſil'e eſt prio] ppt᷑ duo. qꝛ ſicut pmū eſt de dilectōne maiorꝫ boni ita ꝛ ħ eſt de dilectiōe minoris boni. Scdo ſil'e eſt pmo qꝛ pmū eſt de diligēdo deo. Scdꝫ aūt de diligēdo pxio ad ſil'itudinē et imaginē dei facto. Vñ Chryſo: Qui hoīez amat ſimile ſic q̄ deuz amat. qꝛ imago dei eſt hō in q̄ de⁹ diligit᷑ ſicut rex in imagīe honorat᷑ Quō aūt primus ſit diligēdus p̄ us expoſitū eſt. Deinde māifeſtat p̄dictoꝝ mādatoꝝ pfectōez cū dic̄ [In his duobus mādatis vniuerſa lex pēdet et pphe] qꝛ q̄cq̄d cōtinet᷑ vel moraliter vel figuralit᷑ in lege q̄cq̄d mōitorie ꝯminatorie p̄ dicat᷑. vel reprobatiue in pphis totū ad ħ tēdit vt introducat᷑ charitas. vt deus diligat᷑ ꝛ primus [vl' lex et pph'e] vide ꝙ oīa p̄cepta implent᷑ impletione illoꝝ duoꝝ mādatoꝝ de dilectōe et oīa pmiſſa ꝛ cōmiatōes habeāt reduci in illa ꝛ ītuitu illoꝝ ſint facta ꝛc̄ [vl' lex ꝛ pphete] pēdēt ex mādatis charitatis. qꝛ ip̄a charitas finis illoꝝ eſt pēdēt ḡ ex ip̄is ſicut media pēdent ex fine ſ᷑m cuius exigentiā ip̄a media fiūt et ordinant᷑. ¶ Cū igit᷑ ita ſit ꝙ q̄cq̄d dñs hoī pmiſit q̄cquid p̄cepit aut phibuit totū ad ħ fecit vt deū diligeret ſup oīa et pxim ſicut ſeip̄ꝫ. quare ſi nō valeas pagīas ſacras ſcrutari oīa voluīa ſermonū reuoluere. oīa ſcripturaꝛuꝫ ſecreta penetrare. tene charitatez vbi pēdēt oīa. Ille eñ tenet et qd̄ latet et qd̄ patꝫ in diuīs ſermonibus q̄ charitatē tenet in oīb⁹ ſ᷑m Aug. in de laudibꝫ charitatis Ip̄a eñ ſ᷑m Aug⁹. in de doctrina xpiana. ſola eſt q̄ vincit oīa et ſine q̄ nihil valēt oīa. et q̄ vbicūqꝫ fuerit ad ſe trahit oīa Et q̄dā glo. dic̄ Ubi caritas ē q̄d ē qd̄ deſſe poſſit vbi aūt nō eſt q̄d ē qd̄ poſſit pdeſſe. hec eñ totam latitudinez diuinoꝝ eloquioꝝ abbreuiate poſſidꝫ Itez Aug⁹. in de doctrina xpiana ca. i. dic̄. Uerbū aptū et abbreuiatū fecit dñs ſup terrā. ideo breue ne vacaret legere. ideo aptū ne q̄s dicat mihi nō licuit intelligere theſaurus eſt magn⁹ diuiaꝝ ſcripturarū habēs in ſe mirabilia p̄cepta et multa tāq̄ꝫ multas gēmas ꝛ p̄cioſa monilia ꝛ vaſa argētea ꝛ magni metalli ſi piger eraſ ad pſcrutādū theſauꝝ nō ſis piger vnā margaritaꝫ ferre ſub lingua et q̄ vis ſecurus ambulas. ꝛ hec eſt charitaſ ſiue dilectō vt ibidē intendit. Cōſeq̄nt᷑ xp̄s phariſeis q̄ſtiōꝫ ppōit in q̄ oñdit eſſe veꝝ deuꝫ. Vñ ſequit᷑ [Cōgregatꝫ aūt phariſeis interrogauit eos ieſus dicēs. Quid vobiſ videt᷑ de xp̄o cui⁹ filius eſt] Cyprianus. Interrogat de illo quē credebāt eſſe venturū. qꝛ p̄ntē nolebāt credere. Tunc ſubdit᷑ rep̄henſio iudeoꝝ phariſeoruꝫ. cū [dicūt ei dauid ¶ Ubi notādū ꝙ in xp̄o ſūt due nat᷑e vna diuīa ſ᷑m quā ē filius p̄ris cuꝫ q̄ et ſp̄ūſctō vn⁹ eſt deus. Alia eſt hūana natura quaꝫ ex tp̄e ſūpſit ex intemerate virgis vtero et ſ᷑m illam eſt filius virgiſ marie q̄ pceſſit de pgenie dauid. ꝛ ſic etiā ſ᷑m illā eſt filius dauid. ꝛ ſic licet veꝝ dixerint ꝙ chriſt⁹ eſt fili⁹ dauid. tñ in hoc errauerūt ꝙ crederent eū eſſe purū hoīem ꝛ non dei filiū. Unde glo, dicit. Non re/

ꝑhendunt ꝙ xp̄m filiū dauid di/
cūt ſed ex hoc ꝙ dei filiū nō credūt
Et ꝓpter hoc chriſt⁹ repͤhendens
illā reſponſionē inducit ꝓphetam
dicēs.[Quō ergo dauid in ſpū vo
cat eū dn̄m dicēs.Dixit dn̄s d.m.
⁊c.]q.d.Si xp̄s eſt pur⁹ hō de ſe/
mine dauid ſicut vos creditꝭ. quō
dauid in ſpū ꝓphetico ⁊ inſpirati/
one diuia vocat eū dn̄m ſuū dicēſ
Dixit dn̄s dn̄o m.⁊c.q.d.Non ē
de cōſuetudīe hoīm ꝙ pr̄es filios
ſuos ſibi pares vocent dn̄os.ſed
poti⁹ ecōuerſo.Cū igit̄ xp̄s ſit do/
minus dauid vt ip̄e in p̄s. dicit.n̄
erit ip̄e dn̄s eius ƒm hūanā natu/
rā ƒm quā eſt filius eius. igit̄ op/
tet ꝙ in eo ſit alia natura ƒm quā
eſt dn̄s eius. ⁊ illa eſt tm̄ diuia. ⁊
ꝑ conſeqn̄s ip̄e eſt ver⁹ de⁹. Item
qn̄ dauid illō dixit tūc meſſias nō
dum erat hō. quō ģ dn̄s ei⁹ fuiſſꝫ
qui nōdū erat.igit̄ oportet ƒm in/
tētōem ꝓphete in xp̄o ponere aliā
naturā.ſ.diuinā ƒm quā erat dn̄s
eius. ¶Nota de expoſitōne illius
[Dixit dn̄s dn̄o meo]⁊c.[Domi
nus]ſcꝫ pr̄[dixit] filio ſuo.ſ.xp̄o
[dn̄o meo]nō ƒm naturā ꝺ ſemi
ne meo ſumptā. ſed ƒm ꝙ patris
eſt ſempitern⁹ fili⁹[ſede a dextriſ
meis]id ē in eq̄litate diuītatꝭ.ƒm
ꝙ deus.in potioribꝫ bonis inq̄n/
tū homo ꝑ oībus creaturis.[do/
nec ponā inimicos tuos ſcabelluꝫ
pedū tuoꝝ].i.donec oēs rebelles
tibi ſubiugauero volūtaria ſubie/
ctione. ſ.vt credant te verū deuꝫ ⁊
hominē.vel coacta ſubiectōe vt in
die iudicij puniti ſaltē credāt in te
Et dicit Remigi⁹ ꝙ ly[donec]pro
infinito capit̄. vt ſit ſenſus.inimici
tui ineternū ſubijcient̄ pedibꝫ tuis
Ex p̄miſſis infert chriſt⁹.[Si er/
go dauid vocat eum dn̄m quō fili
us eius eſt.]q.d.Oportet ƒm aliā
naturā chriſtū eē filiū.et ƒm aliā
dn̄m eius.Subdit euāgeliſta con
futatōes phariſeoꝝ dicens.[Et ne
mo poterat ei reſpondere verbū]
Chryſo.Cum dn̄s faciebat mira/
cula calūniabant̄ dicētes.In beel/
zebub demone principe demonio
rū facit.Cum autē aliqd de ꝓphe/
tis aſſumit ſicut hic illi⁹ veritati n̄
poterāt r̄ſiſtere n͛ r̄ndere[neqꝫ au
ſus fuit quiſqꝫ ex illo die eū āpli⁹
interrogare]Siluerūt ergo n̄ ſpō
te ſed quia nō habuerūt quod di/
cerent.Ex quo patet ꝙ interroga
tio eorū fuit ex intentione mala et
nō ex deſiderio diſcēdi.quod ſi fu
iſſet nō timuiſſent eū poſt illā que
ſtionē ſilēm amplius interrogare.
Quō chriſtus ƒm diuinitatem et
humanitatē ſedeat a dextris pr̄is.
Uide in tercia pte ſūme ſcti tho.
q.lviij.Et vide in ƒmone de aſcen
ſione dn̄i.

De eadem dn̄ica
Sermo lxxiij

Diliges do
d minū deum tuū ⁊c
x Notandum ꝙ hu
ius p̄cepti doctores et ſancti mul/
tas dant expoſitōnes tamē in ſen
tentia nō multū diſtantes. Ex il/
lis ſanctus Tho.ſecūda ſecūde.q.
xliiij.vnam elicit ſatis rationabilē
Unde notandū ꝙ per illa tria q̄
hic poſita ſūt i p̄cepto et ꝑ quartū
alibi additū dn̄s innuit oēs anīe
vires et oīa q̄ in hoīe ſunt ⁊ omes
opationes eius extiores ⁊ intiores

et totã hoīs vitã quã et totã vult in ſe p dilectiōez ordinari. Et ideo dicit ſanct⁹ Tho. p cor debet intelligi voluntas. Quia ſicut cor eſt pncipiũ oīm motuũ corpaliũ ita volũtas eſt pncipiũ oīm motuũ ſpũaliũ. Tria aũt ſũt pricipia actuũ nroꝝ q̃ mouent a volũtate ſcꝫ intellect⁹ qui intelligit p mentez. vis appetitiua interior q̃ ſignificat p aiaꝫ. et vis executiua exterior q̃ ſignificat p fortitudinē. ſicut addit Deut. vi. ſeu p vtutez prout addit Mar. xij. ſiue p vires ſic ad dit Luc. x. Sic g̃ ſm eũ nobis pcipit vt tota nra intētio feratur in deũ qđ eſt [ex toto corde] et q intellect⁹ nr ſubdat deo qđ [ex tota mēte] ꝛ q appetitus nr reguletur ſm deũ qđ eſt [ex tota aia] et q exterior actus nr obediat deo quod eſt [ex tota fortitudīe vel virtute. vel omnib⁹ virib⁹ diligere deũ.] Vel ſic pcipit nobis Prio q deũ ex volũtate nra ſic diligamus ſup oĩa q nihil aliud plus deo. nec aliqđ equaliter ſibi diligam⁹ et vt oĩa alia q̃ diligimus pter deũ diligamus. ꝛ hoc eſt diligere ex toto corde. eo q dixi p cor debꝫ itelligi volũtas. ſic g̃ hō diligit deuꝫ ex toto corde cũ volũtate ſua. ⁊c. vt pdictuꝫ eſt. Scđo pcipit nobis q dilectō in nobis opet et efficiat vt ratio nra deo obediat ꝛ ſubdatur p verã ꝛ firmã fidē in oĩbus credēdis ſine dubitatōe et ſine errore et ſine ſupſtitōnibus vt dic Chry. p purã cognitōez et p meditatōez dei. pfectōnũ ſuarũ. opeꝝ ſuoꝝ. bñficioꝝ ei⁹ et ceteroꝝ ptinentiũ ad ſuã laudē et nraꝫ ſalutē. et hoc eſt ipm diligere ex tota mēte. eo q vt dixi p mentē debet intelligi ratio Ita igit hō diligit deũ ex tota mēte. qñ dilectō dei h̃ in hoīe cauſat vt rō ei⁹ ⁊c. vt pdix itercō. ꝛ quarto precipit nobis vt ſic diligamuſ deũ vt ipa dilectō dei opet hoc in nobis q tot⁹ appetitus nr ſenſitiuus ⁊c. ¶ Scđo notãduꝫ q dictũ mãdatũ põt tripliciť impleri. Uno mō impfecte ita q talis totalitas excludat oĩez cõtrariũ affectũ. q̃uis nō oĩez extraneuꝫ. vt qñ dilectō ſic poſſidet hoīez q in eius intellectu. in eius volũtate in eius appetitu ſenſitiuo ꝛ in exterioꝛib⁹ opibus nihil eſt contrariũ dilectōi dei et pceptis eius. quead modũ ſũt mortalia. q̃uis multa ſint ī illis extranea ad dilectōez. vt carnales affectōnes. inutiles cogitatōes ⁊c pctã venialia. ꝛ h̃ fit cuꝫ hō aliqñ de deo cogitat et de diuinis rebus. et eũ diligit pter ſe et ſic ſupra omnia vt nihil aliud ſibi plus aut eq̃liter et nihil vult qđ ſit diuine dilectōi cõtrariũ. Et illa impletio pcepti oĩbus mãdata eſt. quilibet eĩ vtēs rōne tenet aliqñ et adminus diebus feſtiuis q̃bus tenemur vacare diuinis et potiſſime dñicis et pncipalib⁹ ſm ſcotuꝫ et adã de deo cogitare ꝛ eũ pdicto mō ſup oĩa diligere et tenetur agere nũq̃ȝ aliqđ dilectōni cõtrariũ. et ita impleꝛꝫ pdictũ mãdatũ. etiã incipiētes et ipfecti īmo oĩes iuſti etiã q̃ cōeꝫ ducũt iuſtã vitã. ſicut q̃ viuũt ſm pcepta licꝫ nō ſeruēt cōſilia vt qui viuũt in ſeculo in curis huius mũdi ſollicitꝫ p diuitijs acquirēdis. cuſtodiēdis ꝛ expēdēdis et cũ delectatōe vtunť rebus pñtibus pmiſſis ꝛ non phibitis. vt in

delicijs in cibis ⁊ potibus. in mollibus ſtratis. in pcioſis veſtibus. ⁊ viuūt in neceſſario. ¶ Scđo mō impleť pfectius vt cū hō totā vitā ſuā ad h̄ ꝺputat ⁊ totū ſuū ſtudiū et conatū ad h̄ ponit vt deo placeat et ſibi totaliť vniať. ita vt nō ſolū aliqn̄ etiā freqnter et qntū pn̄s vita patitur intellect⁹ ſuus eleuať pura fide in dei cōtēplatōꝫ ⁊ diuiſorū pfectōeꝫ mādatoꝝ dei ac innūerabiliū bn̄ficioꝝ ei⁹ q̄ nobis exhibuit creādo et redimēdo ⁊ q̄ nobiſ exhibꝫ gubernādo. ac exhibiturus eſt glorificādo. ⁊ mediteť eťne gaudia vite. iocūditatē celeſtiſ patrie ⁊ oīm celi ciuiuꝫ felicitatē. Et vt volūtaſ n̄ ſolū aliqn̄. ſꝫ vt freqnť ⁊ q̄ꝫtū ſtat⁹ pn̄tꝭ vite admittit i ſe eliciat intēſū actū dilectōnis ſup oīa et q̄cq̄d hō vult aut diligit totū in deū referat vltiate. ⁊ vt oēs affectiones hoīs et deſideria ac oēs exteriores opatōnes ſūt regulate ſm dei volūtatē et eius p̄cepta. Et illo mō pōt etiā in pn̄ti vita impleri et impletur non ab oīibuſ iuſtis ſꝫ a pfectis q̄ nō ſolū viuūt ſm mādata ſed etiam ſeruāt cōſilia eo ꝙ ꝓpter deū cauēt ſibi nō ſolū ab illicitis et ꝓhibitis. ſed etiā volūtarie abſtinēt ab aliquibꝫ licitis ⁊ pmiſſis q̄ occupādo animū impediūt actualē motū eius in deū. vt ſunt ſollicitudīes circa diuitias. cure ſeculares. delicie in delicatis cibis et potibus et venereis actibus. et q̄ꝫuis nō teneať hō ſub pena peccati mortalis ad h̄ ꝙ ſic freqnter ⁊ feruēter intellectu et volūtate eleueť in deū. tn̄ q̄ꝫto hoc frequēti⁹ ⁊ feruētius facit. tāto p̄dictū p̄ceptū pfectius ⁊ totalius implet ſm intētionē dei p̄cipientis que eſt vt hō deo totaliť vniať ſm oīes vires aīe ⁊ corpis ⁊ totā vitā ſuā. Et dixi notanter q̄ꝫtū ſtatus pn̄tis vite patiť. qꝛ corpuſ qđ corrūpiť aggrauat animā ⁊ terrena habitatō dep̄mit hoīeꝫ multa cogitātem ⁊ ideo nō p̄t hō in hac vita cōtinue eleuari in deū actualiter p cognitōneꝫ ⁊ amorē. qm̄ nō pōt hō diu eſſe qui cogitet de terrenis et q̄n aliqn̄ moueať p̄mis motibus vel in aliq̄leꝫ neceſſitatē corpalē vł aliū defectū icidat dei dilectōꝫ et ꝯgnitōꝫ remittētē aut ad tp̄s totaliť iterrūpētē. ¶ Tercō modo ipleť pfectiſſime. ita vt totalitas excludat ab hoīe omnē affectū cōtrariū dilectōni ⁊ etiā oīeꝫ extraneū actū interrūpētem. et taliter pōt ſolū impleri in patria. ibi em̄ intellect⁹ cognoſcit deū p clarā et intuitiuā viſioneꝫ diuie nature cōtinuā et ſine intermiſſione. nec aliud cognoſcat niſi deuꝫ et ea eodē mō q̄ rite et rōnabiliter in deū referenť et volūtas ſm totū ſuū poſſe et ſemp ſine intermiſſiōe actualiter deū diligit ſup omnia et eſt pfecte cōformis diuie volūtati et legi ſine diſcrepātia et obliquatōne ab illa et ẽtitia de omnibus alijs viribus. ⁊c̄.

Dn̄ica. xix. poſt trinitatis. Sermo lxxiiij.

Scendens

a ieſuſ in nauiculā trāſfretauit ⁊ venit in ciuitatē ſuā Math. ix. A Notādū dn̄s aſcēdēs in naui vt ſcꝫ p nauigiū de terra geneſarenoꝝ rediret in galileā vn̄ illuc ierat veniēs [i] ciuitatē

ſuã].i.i capharnaũ.ibi em̃ factũ ē hoc miraculũ.vt dꝛ Math.ij. Di citˀ aũt capharnaũ ciuitas dñi. nõ qꝛ fuerat ibi natus. aut cõceptus. vel nutritus. ſꝫ vt dic̃ Nicolaꝰ de lyra. Capharnaũ fuit pncipalis ciuitas galilee. Nazareth vero vbi xp̃s fuit cõceptus et nutritus eſt. aut q̃dda opidũ vel vicꝰ reſpectu illius ciuitatis. Et ideo dꝛ Capharnaũ ciuitas xp̃i ſicut ciuitates p̃rie dicũtur illoꝝ q̃ in ppinquis villiſ cõmorantˀ.vl ſm alios dꝛ ciuitas dñi.qꝛ tũc qñ fuit in pncipio p̃dicatõis ſue dñs multũ ibi moꝛabatur ꝛ multa miracula ibi fecit [Et ecce offerebãt ei paliticũ iacẽtẽ in lecto] Et Marci.ij. Poꝛtitoꝛes eiꝫ p̄ turba ñ poſſent intrare ad xp̃i p̄ſentiaꝫ de tecto domꝰ ſubmiſerũt eũ in loco añ xp̃ꝫ. qd fuit magnũ ſignum fidei eoꝛum.propter qd ſequitˀ [Videns aũt ieſus fidẽ illoꝝ] ſcꝫ palitici ꝛ offerẽtiũ [ait palitico. cõfide fili remittũtˀ tibi pctã tua.] licꝫ em̃ puulis dimittãtur pctã in fide aliena vt offerẽtiũ .nõ tñ adultis dimittũtur niſi in fide ppꝛia ꝛ actuali. Et dñs curaturus coꝛpus p̄us curauit aĩam vt Beda dicit ꝛ in h facit dñs ad modũ periti medici q̃ p̄mo aufert cauſaꝫ egritudĩſ et poſtea intẽdit curatõni. infirmitas aũt hec inflicta fuit paralitico pptẽr pctã ſua. Et ideo xp̃s p̄mo remouit cauſaꝫ infirmitatis .ſ. dimittẽdo pctã et poſtea curauit eũ et ita infirmi añ coꝛpalẽ medicinã ãmonẽdi ſũt de penitẽtia et emendatõe vite. et amoto pctõ qd ſepe eſt cauſa moꝛbi cõſeqnter amoueatur effectus. ꝛ ne manẽte pctõ nõ pſit coꝛpalis medicina ſicut cũ ferrũ manet ĩ vulnere. B Et nota ꝙ ſm Nicolaũ de lyra infirmitas coꝛpalis aut alius talis defectꝰ infligitˀ alicui a deo multis de cauſis Proptˀ pctĩ punitõeꝫ pꝛio ſed nõ ppter ipſius purgatõeꝫ. ꝛ talis infirmitas eſt q̃dda pambulũ pene gehẽne. ꝛ ſic inflicta eſt herodi. Vñ Actuũ.xij. dicitˀ Ꝯ pcuſſit euꝫ angelus dñi eo ꝙ nõ dediſſet honoꝛẽ deo et cõſũptus vermibꝫ expirauit. Et eodẽ mõ fuit de pharaone q̃ p flagella induratus eſt. Scdo mõ infligitˀ ad pctĩ cõmiſſi purgatõeꝫ ſicut nabuchodonoſoꝛ amẽtia ſeptẽ ãnoꝝ Dañ.iiij. Et ſimilitˀ Marie magdalene vexatio demonuꝫ. Et maria ſoꝛoꝛe moyſi lepꝛa ppter murmuratiõeꝫ cõtra moyſen Num̃.xij. Tercõ mõ non ppter pctm̃ cõmiſſũ.ſꝫ ad gloꝛiaꝫ dei manifeſtandũ ſicut de ceco nato dr̃ Joh.ix. Quarto mõ ppter hũiliatõeꝫ ipſius ne in ſupbia eleuetˀ. ſicut Paulꝰ dicit de ſeipſo.ij. ad Choꝛ.xij. Ne magnitudo reuelatõnũ.ꝛc̃ Quito mõ pptˀ alicuiꝰ pbatõeꝫ et patiẽtie declaratiõeꝫ. vt patꝫ de Job. verſꝰ. Job pbat. inclinat paulũ .ſeſe mãifeſtat In ceco. purgat mariã ꝛ punit herodẽ. [Et ecce q̃dã de ſcribis] .i. in lege peritis [dixerũt intra ſe] cogitãdo [hic blaſphemat.] blaſphemare nãqꝫ eſt deo aliq̃d attribuere qd ſoli nõ cõuenit. aut ab eo remouere qd ſibi cõuenit. aut attribuere creature qd deo ppꝛiũ eſt. Ipi aũt iudei putabãt xp̃m eſſe purũ hoĩeꝫ. et ideo cũ dixit [Remittũtˀ tibi pctã tua] putabãt eũ blaſphemare. Chriſtꝰ aũt redarguit eos pbãdo duplicitˀ ꝙ ſit deus. et ꝙ ideo nõ blaſphe-

maret Et pmo pbat h ex illo quia nō ſcit cogitatōes eo⁊ ⁊ ſecreta cordiū q̄s cognoſcere ꝑ certitudinē ſoli deo ꝓpriū eſt. ꝓpter qđ dic̄ euāgeliſta. [Et cum vidiſſet ieſus cogitatōes eo⁊ dixit vt qd cogitat] mala in cordib⁊ vr̄is. ſ. falſe imputando mihi blaſphemiā. q. d. implicite. eadē potētia q̄ cogitatōes vr̄as intueor poſſū et hoib⁹ pctā dimittere Scđo hoc idē oñdit ſanādo paliticū. et ꝑ impiū tāq̄ꝫ ꝓpria virtute qđ eſt eiuſdē poteſtatis et ſolius dei ⁊ pctā dimittere. Licz em̄ paliſis virtute nature poſſit curari aliqñ. nō tñ ſubito vt hic factū eſt nec ita ꝑfecte vt hō iā ſūme infirmus ſanet vt ſtatim poſſit portare lectū in q̄ iacebat. Dicit igit [qd eſt facili⁹ dimittunt tibi pctā tua. [an dicere] et dicēdo facere [ſurge et ambula]. q. d. Equalis poteſtatis eſt vtrūq̄ꝫ. q⁊ vtrūq̄ꝫ diuine virtutis. Cōſeqnter cōcludit virtutē ſue diuitatis ꝑfecte. d. [Ut aūt ſciat] q⁊ filius hois habet ptātē in terra dimittēdi pctā]vt de⁹. et nō vt hō pur⁹ [tūc ait palitico. ſurge tolle lectū tuū et vade in domum tuā. Et ſurrexit et abijt in domū ſuā Videtes aūt turbe] ex inſolito viſu [glorificabāt deū q̄ dedit poteſtatē talē hoib⁊] Ex q̄ ſm gloſaꝫ patet ꝙ nec de xp̄o plenā cogitatinē habuerūt q⁊ purū hoiēꝫ credebāt ſe ſuꝑ alios hoiēſ eſſe et poſſe et hāc ptātem a deo accepiſſe. Uel ſm Nicolaū de lyra [videtes turbe timuerūt] imponere ſibi blaſphemiā [et glorificauerūt deuꝫ q̄ dedit talē poteſtatē]. ſ. xp̄ꝫ q̄ eſt virtus dei patr̄ [hominib⁹] id eſt ad ſalutem hominum.

Dñica. xx. poſt trinitatis
Sermo lxxv.

Simile factū eſt reg. ce. hoi regi qui fecit nuptias filio ſuo Math. xxij. ¶ Nota ꝙ in regno celo⁊ de q̄ euāgeliū loquit erāt boni et mali. et ideo non vita eterna ꝑ ipm intelligit. ſed ecclia pñt̄ ſeculi. Et ideo ꝑ pmā pte euāgelij dñs dat intelligere pmitiuū ſtatū ecclie. et in ſcđa pte ſtatū ipi⁹ in fine mūdi. et eſt ſenſus ꝙ ecclia militās q̄ ad pncipale negociū factū in ecclia. ſ. q̄ ad incarnatiōꝫ filij dei. et etiā ad hunc ſtatū pmitiuū et ſimilit finalē ſimilis eſt negocio illi de quo pabola in euāgelio loq̄tur que poſſet fieri ꝑ hominē regem. ⁊ ita ꝑ regnū celo⁊ h pñs eccleſia ſicut in alijs loc̄ ſcripture deſignat. dicēte Greg. i ome. Sepe i ſacro eloq̄o regnū celo⁊ pñt̄ tpis eccleſia dr̄. Uñ i alio loco dr̄ Mittet fili⁹ hois āgelos ſuos ⁊ đ reg̃ ei⁹ colligēt oīa ſcādala. Et q⁊ i btitudie eťna nō ſūt ſcādala q̄re ꝑ regnū pñs ecclia itelligit [Rex] aūt ille eſt de⁹ pr̄ [q̄ fecit nuptias filio ſuo] qñ ꝑ icarnatōis myſteriū i ipſi⁹ filij ꝑſona diuinā naturā ⁊ humanā copulauit i ⁊giali vt̄o tāq̄ꝫ nuptia⁊ illa⁊ ſpcioſo ⁊ mūdiſſimo thalamo. Uel qñ ei ꝑ icarnatōis myſteriū ſctām eccliāꝫ fide et charitate ſociauit ¶ Nota ꝙ he nuptie fuerūt ſolēniſſime Prio rōe nūcij. ſ. angeli annūciāt̄ Scđo rōe dñi ꝑpant̄. ſ. toti⁹ trinitat̄. Tercio rōe ſpōſi. ſ. filij dī. Quarto rōe ſpōſe q̄ fuit natura hūana aſſūpta Quīto rōe thalami i q̄ celebrabant q̄ fuit

vterus virginis [Et miſit ſuos ſu os vocare inuitatos ad nuptias] Inuitati ad nuptias fuerũt iudei. qbus data fuit lex in q̃ facta eſt ꝓ miſſio de incarnatõe chriſti. vt Ge neſ. xlix. Et Deutero. xviij. Serui ſũt q̃ miſſi erãt fuerũt ꝓphete qui clari⁹ denũciauerũt ea q̃ de chri ſto obſcuri⁹ in lege poſita ſũt aut q̃ hortabãt iudeos expectare chri ſtũ et intẽdere in eũ fide et opib⁹ bonis. ſed [nolebãt venire] .i. no luert vbis prophetaꝝ obedire. vt patꝫ in libris Reg. et palip. Sic ḡ ꝑ ſeruos miſſos intelligunt pro phete q̃ p̃dixerũt incarnatõis my ſteriũ. vt cũ veniret xp̃s cõformit prophetijs ipi iudei ad ip̃m et ad has nuptias ei⁹ ꝑ fidem venirent. Sed vt ſubdit. Ad hanc vocatõeꝫ prophetaꝝ [noluerũt venire] .i. i chriſtũ noluerũt credere. dicit int linearis glo. D Notandum ꝙ longe ante xp̃i aduentũ de⁹ ꝑ ꝓ phetas ꝛ ſcripturas nunciauit tẽ pus in q̃ chriſtus naſcitur⁹ eſſet. vt patet Geneſ. xlix. vbi patriar cha iacob moritur⁹ dixit int cete ra filijs ſuis. Nõ auferet ſceptrũ de iuda ꝛ dux de femore ei⁹ donec veniat q̃ mittẽd⁹ ẽ ꝛ ip̃e erit expe ctatio gẽtiuꝫ. Qd̃ impletũ eſt tp̃e herodis aſcalonite ſub q̃ dñs na tus eſt. Et Dañ. ix. determiat nũe rus annoꝝ q̃ adhuc reſtabat vſqꝫ ad xp̃i aduentũ. Et licꝫ dicãt iudei xp̃m nõ eſſe nec fuiſſe meſſiã tñ ꝓ pter illa ꝛ alia ſilia teſtimonia ſcri pture cogunt mlti eoꝝ. vt dic Ni colaus de lyra. Et ego a plib⁹ eoꝝ audiui ꝙ meſſias tũc nat⁹ ſit q̃n do templũ iacob et hierl'm deſtru ebantur ꝑ romanos. Sed dicunt ꝙ nondũ ſit mũdo reuelatus. Et cũ vbi ſit q̃rit. Dicũt aliq̃ ꝙ ſit vi uens cũ angelis ſicut vixit moyſeſ cum deo. xl. dieb⁹ in monte ſynai. ꝛ expectat ibi voluntatẽ dei d̃ oſtẽ dendo ſe mundo. Alij dicunt ꝙ ſit vltra montes caſpios expectãs p̃ ceptũ dñi d̃ liberatõe populi. Alij dicunt ꝙ vadit ꝑ mundũ tãqꝫ le proſus ſm illd̃ Yſa. liij. Et nos re putauim⁹ eũ q̃ſi leproſũ ꝛc. Quo uſqꝫ ex p̃cepto dñi appareat in v tute ad liberãdũ ppl'm ex ſuitute i qua eſt. ꝛ ſic d̃ alijs figmẽtis hmõi friuolis et volũtarijs. Silr de⁹ ꝑ ſacrã ſcripturã ꝛ ꝓphetas p̃nũcia uit locũ in q̃ naſceret chriſtus. vt Michee. v. vt ꝙ victur⁹ eſſꝫ man ſuete et i paup̃tate. vñ Zachar. ix. Ecce rex tuus venit tibi mãſuetuſ ꝛ ip̃e paup̃. p̃nũciauit quoqꝫ mira cula q̃ operatur⁹ erat. vñ Yſa. xxxv. Deus ip̃e veniet et ſaluabit nos ꝛ tũc apient oculi cecoꝝ et aures ſur doꝝ patebũt. tũc ſaliet claudus ſi cut ceru⁹. Et Yſa. xlij. Dedi te i fe dus populi in lucẽ gentiũ. vt ape rias oclos cecoꝝ ꝛ educas de con cluſiõe vinctos de domo carceris ſedentes in tenebris. Poſtrẽo p̃ nunciauit modũ moriendi xp̃i. ſcꝫ quõ moritur⁹ eſſet. vt qꝛ in hũili tate et patientia ex p̃te chriſti. et in maxima crudelitate ex p̃te iudeoꝝ occidentiũ. vñ Yſaie. liij. Sic ouiſ ad occiſiõem ductus eſt. ꝛc̃ multa q̃ ibi ponunt. hec eñ oĩa ſc̃ ma nifeſte impleta in chriſto dño. ꝛ i ip̃o ſolo. quare ipi manifeſtũ per hibent teſtimoniuꝫ ꝙ ip̃e eſt vere meſſias. Et omnia predicta et a lia ſimilia ad hoc de domino deo prenunciata erant in ſcripturis vt

cognoſceret ꝛ eum reciperent fide ꝛ
amoꝛe ꝛ ſalui fieret ℰ Sed dic
euāgeliū. Ipſi aūt venire ad nupti
as et in xp̄m dn̄m credere nolue/
rūt. ꝑpter qđ ⌊Iterꝫ miſit alios ſer
uos⌋. ſ. qui de ꝑpinq̄ nūciauerunt
aduētū xp̄i vt iohānē baptiſtā et
etiā diſcipuli xp̄i erant a xp̄o miſſi
in oēm terrā. ciuitatē et locū q̄ ip̄e
venturus erat Luc. x. d. ⌊Dicite in
uitatis⌋. ſ. iudeis ⌊Ecce prandiū meū
paraui⌋. i. doctrinā iuſticie et mēſaꝫ
ſcripturaꝝ ex oībus ꝑphetis oꝛdi
naui vel vitā eternā in xp̄o omībꝫ
p̄paraui et aperui q̄ in eū credunt
et opera bona q̄ ad fidem ꝑtinent
vſqꝫ in finē ⌊Et ecce thauri mei⌋. i.
patres noui teſtamēti crediderunt
et tā firmiter qꝫ ꝓ illo multa paſſi
ſunt et aliqui moꝛtui ꝛ bona opa
ꝓ vino harū nuptiarū adipiſcēdo
vſqꝫ in finē opati ſūt illos cōſtitui
illoꝝ exempla ſequimini. ⌊Thau
ri mei et altilia mea occiſi ſunt⌋ ꝑ
thauros intelligūtur p̄res veteris
teſtamēti. vn̄ Grego. in omel. Euꝫ
ex ꝑmiſſione legis acceperunt q̄te
nus aduerſarios ſuos odij retri/
butione ꝑcuterēt. vt ita dicam q̄d
erāt niſi thauri q̄ inimicos ſuos vir
tutis coꝛpoꝛee coꝛnu feriebāt. per
altilia q̄ ſūt aues domi alite et im
pinguate ſignificant̄ p̄res noui te/
ſtamēti q̄ per gratie pinguedinē a
terrenis deſiderijs ad ſublimia cō
templatōnis ſue penis ſubleuant̄
Sicut aūt talia ad lr̄aꝫ in cōuiuijs
occidi ſolēt vt coꝛā inuitatis ad mē
ſam ponant̄ vt inde reficiant̄ Ita
ſancti p̄res tā noui q̄ꝫ veteris teſta
mēti q̄ miſſi ad p̄dicādū dn̄ice in/
carnatōnis ſacramētū multiplicē
ꝑſecutionē ꝑtulerunt moꝛes et do
ctrinā ſeq̄mur. Vn̄ Gregorius in
omel. ⌊Thauri mei et al. m. occiſi
ſūt⌋ ac ſi dicat̄. patrū p̄cedētiuꝫ mo
res aſpicite et remediū vite vr̄e co
gitate et opeꝝ veſtroꝝ. qꝛ ſi aliq̄d
vobis ad ſctē vite exempla deficit.
videt̄ in p̄oꝝ patrū vtriuſqꝫ teſta
mēti geſtis reꝑiri poſſe. nō em̄ ali
q̄d ad ſctām vitā ꝑagendā vel fidē
ſaluādā nobis impoſſibile creda/
mus cū tale in aliq̄ ip̄oꝝ inuenimꝰ
p̄fuiſſe Et h̄ eſt qđ dicit. b. Grego.
Thauri et altilia mactati memo/
rant̄. qꝛ omnipotēs deus cū verba
audire nolumus adiūgit vt oē qđ
impoſſibile credimus tāto nobis
ad ſperandū fiat facilius q̄ꝫto per
hoc trāſiſſe et alios vidimus ⌊Ve
nite ad nuptias⌋ ſm Chryſ. Non
pedibus. ſꝫ fide et moꝛibus. ſ. cre/
dēdo diligēdo ꝛ opādo. ⌊Illi aūt
neglexerūt et abierūt alius ad vil
lā. alius ad negociationē. reliq̄ ve/
ro tenuerūt ſeruos eius. et cōtūe/
lia affectos occiderūt⌋ Grego. In
villā ire. eſt laboꝛi terreno imode/
rate icūbere. In negociationē ve/
ro ire. eſt actionū ſecularium lucris
inhiare. qn̄ igit̄ alius intētus labo
ri terreno aliꝰ mūdanis curis hu
iꝰ deditus miſteriū incarnatōnis
pēſare et ſm illud viuere diſſimu/
lat. q. ad villā vel negociū ꝑgēs ve
nire ad nuptias regias accuſat̄ ⌊re
liq̄ aūt tenuerūt ſeruos et cō. af.⌋
et ad lr̄aꝫ verū eſt de p̄ncipibus ꝛ
maioꝛibꝫ populi iſrael q̄ tā antiq̄s
ꝑphetas q̄ꝫ modernos ap̄los q̄ p̄
dicabāt icarnatōis miſteriū cōtu
melijs multis affecerūt. et nōnul
los occidert̄ ſic dn̄s eis ip̄roperat
Mat̄. xxiij. di. Ecce ego mitto ad
vos ꝑphas et ſapientes. ꝛc. F

¶Et nota ꝙ inter iudeos q̄ xp̄m
in carne veniētē nō receperunt tri
plex genus diſtingui poteſt. Pri/
mi ſūt populares q̄s terrenarū re
ruꝫ occupatō ſepat a xp̄o et intelli
gunt̄ ꝑ illos q̄ dicūtur miſſi in vil
lam. Scđi ſunt ſacerdotes q̄ ſola
auaricia ducti ip̄ꝫ recipe noluerūt
et intelligit̄ ꝑ illū q̄ ad negotiatōꝫ
acceſſit. Tercij vero ſūt q̄ odio vel
inuidia in mortē xp̄i et diſcipuloꝝ
malignati ſūt. et intelligit̄ ꝑ illos
de q̄bus dr̄. [Reliq̄ vero te. ſ. ꝛc.]
Et illō eſt qđ dic̄ Chry. ſup Mat.
Per occupatōeꝫ ville populares
iudeoꝝ ſignificant̄ q̄s mūdi dile/
ctio ſepat a xp̄o. ꝑ negociatōꝫ aūt
ſacerdotes ceteroſqꝫ tēpli miſtro ſ
ſignificat q̄s lucri obtētu veniētes
ad miniſtratōꝫ legis ꝛ templi aua
ricia ſepat a fide de q̄bus nō dixit
ꝙ malignati ſūt ſed neglexerunt.
qui aūt odio aut inuidia xp̄ꝫ cruci
fixerūt illi malignati ſūt. Seq̄tur
in lr̄a. [Rex aūt cū audiſſet iratus
ē. Vñ Hiero. Qñ iuitauit ad nu
ptias ꝛ agebat opa clemētie hoīs
nomē appoſitū eſt. qñ aūt ad vlti
onē venit̄ hō ſilet̄ et rex tm̄ dicitur
[Cū audiſſet] ꝑ euidētiā facti ſuoſ
nūcios cōtemni et ꝑ ſanguīs effu
ſionē ꝓphetarū apl̄oꝝ et martirū
eo mō q̄ ad cayn dictū eſt Vox ſā
guis fr̄is abel clamat ad me de
terra. [Iratus eſt] Chryſ. Ira in
do nō ꝓprie ſꝫ tranſſūptiue dr̄. tūc
em̄ iraſcit̄ qñ vlciſcit̄ [Et miſſis ex
ercitibus ſuis ꝑdidit homicidas
illos et ciuitatē illoꝝ ſuccēdit] ſm
Hiero. et Chry. Ad lr̄am ꝑ exerci
tus miſſos intelligim⁹ romanos
ſub duce veſpaſiano et tyto q̄ occi
ſis popul' iudeoꝝ ꝓuaricatricē ſuc
cēderūt ciuitatē. ſm vero Grego.
ꝑ exercit⁹ intelligūt̄ angeloꝝ agmi
na. dicit em̄ ſic Angeloꝝ agmina
ſt̄ exercitus regꝭ nr̄i [miſſis ḡ exer
citib⁹] extinxiſſe homicidas dr̄. qꝛ
in om̄ib⁹ eis iudiciū ꝑ āgelos exer
cet̄ [homicidas ḡ ꝑdidit.] qꝛ pſe/
q̄ntes etiā iſ̄emit [ꝛ citatē eoꝝ ſuc
cēdit] qꝛ eoꝝ nō ſolū aīe. ſꝫ et caro
in q̄ habitauer̄t eterne gehēne flā
ma cruciat̄. Et qꝛ vt ait Gregori⁹:
Rex q̄ ſe iuitātē cōtemni cōſpicit
filij ſui nuptias vacuas nō habe/
bit. ꝓpt̄ qđ ſequit̄. [Tūc ait ſeruis
ſuis] ſ. apl̄is et eorū ſeq̄cib⁹ [Nu/
ptie q̄dē ꝑate ſūt] .i. omne ſacrm̄
incarnatōis eſt pactū. vtpute xp̄i
natiuitas. paſſio. reſurrectō ꝛc. Sꝫ
iudei [q̄ ſūt inuitati] ꝓ mit⁹ et etiā
vocati ꝑ xp̄m et apl̄os [Nō fuer̄t
digni] .i. nō credebāt ſe dignos. id
circo [ite ad exit⁹ viarū.] Ubi ſm
Hiero. et Remigiū ꝑ exitus viaꝝ
intelligunt̄ diuerſe ſecte gētiliūꝫ q̄
nō erāt in via mādatorū dei. ad il
las em̄ gentes iuerūt apl̄i iudeis
nolētib⁹ xp̄i fidē recipe. ſicut habe
tur Actuū. xiij. dicentib⁹ paulo et
barnaba ad iudeos. vobis opte/
bat ꝓmū loq̄ verbū dei. ſed qm̄ re
puliſtis illud et indignos vos iu/
dicaſtis eterne vite. ecce ꝯuertimur
ad gētes [et q̄tq̄ t iueneritꝭ vocate
ad nuptias] ad fidē ſine pſonarū
acceptōe [et egreſſi ſerui ei⁹] de iu
dea [in vias] .i. ad om̄es hoīes cu
iuſcūqꝫ ſtatus. cōditōis aut modi
viuēdi extiterit. [cōgregauer̄t oēs
q̄s inuenerunt bonos et malos]
S Diceres Inter hos qui fo
ris ſūt etiā boni inuēti ſūt. Rñdet̄
ꝙ hec drn̄a bonoꝝ et maloꝝ pōt
ꝓmo intelligi ſic. ꝙ añqꝫ ꝑ apl̄os

vocarent ad fidē fuerūt boni ſicut
de cornelio legit Actuū.x. Uel p
bonos intelligunt illi q an vocati
onē viuebāt ſm rectitudiēz iudicij
naturalis de qbus loquit aplus
ad Rom.i. Cū em̄ gētes q legem
nō hn̄t naturaliter ea q legis ſunt
faciūt ipi ſibi ſūt lex. p malos aūt
illi intelligūtur q an vocatōnez vi
uebāt cōtra rectū dictamē natura
lis rōnis. Uel ſm Grego. intelli
gunt q poſt vocatioz z fidei ſuſce
ptionē ſūt in eccl'ia boni et mali p
miſcue Et ita ipa qlitate ꝯuiuātiū
oñdit q p has regis nuptias pñs
eccl'ia deſignat in q cū bonis z ma
li cōuiuūt. Boni etiā nuſq̄ ſūt ſo
li niſi in celo et mali ſoli nuſq̄ niſi
in inferno. Hec aūt vita q inter ce
lū et infernū poſita eſt ſicut in me
dio ſubſiſtit ita vtrarūq; ptium ci
ues cōiter recipit [Et implete ſunt
nuptie diſcūbētiū] glo. interlineal'
qꝛ crediderūt qtqt pordiati erant
ad vitā eternā. Sequit ſcda ps in
q ad modū pphetaꝝ loquit de fu
turo tanq̄ ſit pteritū.d. [Et intra
uit rex vt videret diſcūbētes] b ad
ſcdm aduētū ei' de die iudicij ad
diſcernēdū merita ſingulorꝝ [et vi
dit hoiēz] p vnū hoiēz intelligunt
oēs q in malicia ſūt ſociati. ſiue to
tus cetus maloꝝ [nō veſtitū veſte
nuptiali] .i. charitate ſm Grego.
Uñ dic ipe in omel. Intrat ei ad
nuptias, ſed cū nuptiali veſte nō
intrat q in ſctā eccl'ia exñs fidē ha
bet ſed charitatē nō habet. recte ei
charitas veſtis nuptialis vocatur
qꝛ hāc i ſe cōditor nr habuit cū ad
eccl'ie ſibi ſacrāde nuptias venit. ſo
la qppe dilectōe di actū ē vt ei' vni
genit' mētes ſibi electorū hoim
vniret Uñ ipe i euāgelio Joh.iij.
loquit. Sic deus dilexit mūdū vt
vnigenitū.ſ.ꝛc. Et ſubdit Nos ſu
mus fres q in nuptijs verbi dei
diſcūbim'. qui iā in eccl'ia habita
mus. qꝛ ſcripture ſacre epul' paſci
mur qui ꝯiūctā deo eē eccl'iaz gau
dem'. Sꝫ ecce rex ad nuptias in
gredit in die.ſ.iudicij et cordis nr̄i
habitū cōtēplat et ad eum quē tūc
charitate veſtitū nō inuenerit dic
[Amice] p fidē. ſꝫ nō amice p opa
tōz [qūo huc intraſti nō hñs veſtē
nuptialē] .ſ. charitatez. [at ille ob
mutuit] Hiero. In tpe em̄ illo ñ
erit loc' excluſiōiſ. excuſatōiſ nec ne
gādi facultas. cū oēs angeli z mū
d' ipe teſteſ ſint pctōꝝ Grego. qd
dici ſine gemitu nō pōt. in illa di
ſtrictōe vltie icrepatōis om̄e argu
mētū ceſſat excuſatōis. qppe qꝛ il
le foris increpat q teſt' cōſcie intuſ
aīm accuſat [Tūc dixit rex miſtr'.
Ligat' manib' et pedib'] pedes ſc̄
affect'. manuſ opa. z hec ligabunt
in morte i iudicio pticulari. vel in
fine ſeculi in iudicio vniuerſali. qꝛ
tūc nō erit āpli' facultas bñuolē
di vel opandi. ppt qd dic Grego.
Hic ligant man' z pedes p diſcre
tiōz ſnie q mō a pūis opib' ligari
noluerūt p melioratiōez vite. Uel
ſm Origenem. Tunc ligat pena
quos modo a bonis operib' ligat
culpa. Pedes em̄ qui iam negli
gunt egruz viſitare. Manus que
nihil indigētibus tribuūt ab om
ni opere iam ex voluntate ligan
tur ex vicio tunc inuite ligabun
tur in ſupplicio. [Mittite eum i
tenebras exteriores.] Unde bea
tus Gregorius. Interiores qppe
tenebras dicimus cecitatez cordis

exteriores vo tenebras eternã noctem damnatõis. Tũc igit dãnat᷒ qꝫ nõ interiores ſed in exteriores tenebras mittit. qꝛ illic inuit᷒ ꝓijcit in mortẽ damnatõnis q̃ hic ſponte cecidit in cecitatẽ cordis. ibi erit fletus et ſtridor dentiũ. Et merito ſm Gre. vt illic dentes ſtrideant q̃ de edacitate gaudebant. illic ocli defleãt q̃ illic ꝑ illicitas concupiſcẽtias verſabant. q̃tinus ſingula q̃qꝫ mẽbra ſupplicijs ſubiaceãt q̃ hic ſingul vicijs ſubiecta fuiebãt [Multi ſunt vocati] ad fidẽ [ſed pauci electi ad vitã] Et lꝫ mlti ſint electi ſed iſti omes pauci dicunt ꝑ cõꝑatõeꝫ ad iſtam magnã multitudinẽ dãnãdoꝝ. Sicut em̃ ꝛ i eccleſia multitudo bonoꝝ ꝑua ẽ per compatõem ad multitudinẽ maloꝝ. Propter h̄ Aug. ſup ꝑs. xxv. cõparauit eccliam auene in q̃ grana ꝑmixta cũ paleis valde paucio ra ſunt q̃ꝫ palee. imo ſic latitãt ſub paleis vt quaſi nulla videant vſqꝫ auena ventilabit.

Dñica. xxj. poſt trinitatis.
Sermo lxxvj.

E Rat quidã

regulus cui᷒ fili᷒ ĩfirmabat caphamaũ. Joh. iiij. D Nota ſm Chryſo. Dict᷒ eſt regul᷒ qꝛ fuit de familia regis herodis vel ceſaris. habẽs tũc in iudea aliquã ꝑtãtẽ. qꝛ deputatus ad cuſtodiã galilee manẽs ĩ capharnauꝫ q̃ fuit metropol ei᷒ [Hic cũ audiſſet qꝛ ieſus venit a iudea ĩ galyleã abijt ad eũ et rogabat euꝫ vt deſcẽderet ꝛ ſanaret filiũ ei᷒. incipiebat em̃ mori] ſm Theophilũ h̄ aliq̃ntulũ credidit in xp̄m ꝓpt miraculũ in chana factũ de q̃ audiuerat q̃ꝫuis nõ ꝑfecte cognouerit ei᷒ diuitatẽ. potuit eniꝫ eſſe ꝙ crederꝫ chriſtũ eſſe puꝝ hoĩem ſed tñ propbetã et dei amicũ. et iõ licꝫ crederet ꝙ poſſet ſanare filiũ ſuũ ſic potuit cõuertere aquã in vinũ. ꝛ ſicut ꝓphete mlta miracla fecerũt. et q̃ eius diuitatẽ nõ nouit credidit ꝙ h̄ nõ poſſꝫ facere niſi corꝑalr preſens eſſet. ſicut et heliꝫe᷒ nõ potuit ſuſcitare filiũ ſunamitis ĩ abſẽtia quem tñ ſuſcitauit in p̄ñtia. ꝛ ideo petijt vt deſcẽderet capharnaum. Et imꝑfectõem fidei et tarditateꝫ ad credẽdũ dñs redarguit. iõ ſeq̄t [Dixit g̃ ieſus ad eũ. Niſi ſigna et ꝓdigia videritis nõ creditis] cũ tñ ille crederet. q̃ em̃ ſalutẽ filio ſuo q̃rebat ꝓculdubio credebat. Notãdum ꝙ in xp̄o ſunt due nature. ſ. diuia q̃ ipſe ſemꝑ eſt. ſꝑ fuit ꝛ erit. ĩmo neceſſario nõ mutat. Alia eſt hũana quã ex tꝑe aſſumpſit ꝛ ſibi vniuit in caſto vtero intemerate virginis] Scdo notãdũ ꝙ diuina natura ẽ vbiqꝫ ꝛ in omĩ creatura ꝑ eſſentiã ꝑſentiã et potentiã dicente dño Hiere. xxiij. Ego celũ ꝛ terrã impleo. ſicut h̄ dclarat magiſter ꝑmo ſnĩaꝝ di. xxxvij. ꝑ multas ſcripturas. ꝛ ſic xp̄s dñs ſm diuinam naturã eſt vbiqꝫ et ĩ omĩ re. ſed ſm humanã naturã tũc nõ erat niſi ĩ vno loco in q̃ ip̄m regulus etiã vidit. et mõ ſm hũanã naturã nõ niſi ĩ celo ꝛ ſub ſacro. põt poni exemplũ ſm phos. Aĩa ẽ idiuiſibilis ꝛ tota in q̃libꝫ ꝑte hũani corꝑis etiã ſm ſctõs. Silr Augu. in epl̃a ad Hiero. de origine aĩe. ꝛ allegat mgr vbi ſupra. dicit, ſic.

Et allegat mgr̄ vbi ſ. dic̄ ſic. Aīa
p̱ oēs ꝑticulas corꝑis tota adeſt
ſimul nec mior in miorib⁊ nec ma
ior in maioribus. Et etiā diuia na
tura eſt tota in oīni re ꝛc̄. Itē aīa
licet eadē ſit in pede vel manu. vt
pute viſione ꝛc̄. Itē Auerrois po
ſuit vnū intellectū in oīb⁊ et ita
ille intelligit aliq̄d in me qḋ nō in
te. Sic intelligamus ꝓportō nabi
lit̄ de xp̄o dn̄o ꝙ vbiqʒ eſt. ſʒ hūa
na natura nō vbiqʒ eſt. ſic viſio ñ
eſt in pede. et ſic etiā hūana natu
ra nō eſt xp̄o vbiqʒ vnita ſʒ tm̄ in
certis locis. Ex iſtis patʒ rn̄ſio ad
q̄ſtionē Grego. ad quā etiā ip̄e rn̄
det Querit mgr̄ vbi .ſ. Quō xp̄s
inſit oībus. ꝛ ꝙ tn̄ corꝑaliū rex
inq̄natoībus nō cōtamiat̄ Rn̄det
ꝙ illḋ friuolū eſt q̄rere nec rn̄ſiōe
dignū. cū etiā ſpūs creatus ſordi
bus corꝑis etiā leproſi vel quōcū
q̄ʒ polluti inq̄nari nō pōt Sol q̄ʒ
radios ſuos ſine ſui pollutōe effū
dit ſup̱ loca et corꝑa nō ſolū mū
da ſed etiā imūda ꝛ ſordibus fetē
tia. ſ. q̄ꝝ cōtactu hoies ac q̄dā alie
res inficiunt̄. ſolis vero radijs ipol
luti et icōtamiati ea cōtingētes exi
ſtūt. Nō eſt g̃ mirandū ſi eſſentia
diuia oīno ſimplex icōmutabilis
oīa replet et oībus creaturis eſſen
tialiter ineſt. nec tn̄ cuiuſq̄ʒ ſordi
bus cōtaminat̄. Et poſt pauca Si
ergo viſibilia mūda inuiſibilit̄ vs
imūdis cōtingi pn̄t et nō cōtami
nari. q̄ꝫto magis inuiſibilis ꝛ incō
taminabilis veritas. Et hec eſt ſen
tentia Aug. in de agone xp̄iano q̄
rn̄det. d. Mementote q̄d petijt et
apte cognoſcetis q: in fide dubita
uit. popoſcit nāqʒ vt deſcēderet et
filiū ſuū ſanaret. carnalē g̃ pn̄tiā
dn̄i q̄rebat q̄ p̱ ſpm̄ nuſq̄ʒ deerat.
min⁹ g̃ de illo credidit quē nō pu
tabat poſſe ſalutē dare niſi pn̄s eſſʒ
et corꝑe. Si ei ꝑfecte credidiſſet, p
culdubio ſciret q: nō eſſet loc⁹ vbi
nō eſſet de⁹. ſalutē g̃ filio petijt et
tn̄ in fide dubitauit. q: eū ad queʒ
venerat potentē ad curādū credi
dit et tn̄ morieti filio abſenteʒ eſſe
putauit Seq̄tur [dixit ad eū regu
lus Dn̄e deſcēde ꝓuſq̄ʒ moriat̄ fi
lius meus] Chryſ. Audi q̄liter ad
huc xp̄m trahit q̄ſi nō poſſet eum
poſt mortē ſuſcitare Et vt Grego.
dicit Dn̄s q̄ rogat̄ vt vadat ꝙ nō
deſit vbi iuitatur indicat in hoc ꝙ
ſolo iuſſu ſalutē reddidit qui ſolo
nutu oīa creauit. ꝓpt̄ qḋ ſequit̄.
[Dicit ei ieſus Uade filius tu⁹ vi
uit] .i. ꝑfecte ſanitati reſtitutus eſt
℞ Ex dictis triplicit̄ ei⁹ dep̄hen
dit̄ ifidelitas Prio in h̄ ꝙ in xp̄o
ſuppoſuit defectū pn̄tie in oīni lo
co. q: rogauit eū deſcēdere ac ſi nō
eſſet vbiqʒ Scd̄o defectū potētie
dicēs [ꝓuſq̄ʒ moriat̄] ac ſi nō poſſʒ
eū ſuſcitare. Tercō defectū ſcie. q:
credidit xp̄: ignorare infirmitateʒ
pueri. Ex h̄ āt ꝙ xp̄s ñ deſcēdēdo
ſʒ iubēdo ſanitatē filij ſui predicit
remouet a regulo imꝑfectiōʒ fidei
q̄ nō credebat xp̄m corꝑe abſenteʒ
poſſe filio ꝯferre ſalutē. ꝛ ideo ſub
dit euāgeliſta [Credidit hō ſmo
ni quē dixit illi ieſus] ſm glo. Cre
didit xp̄m v̄bo ſanaſſe filiū cū dic̄
[Uade filius tu⁹ viuit Et abijt.]
Cryſ. dic̄ Credidit ſed nō integre
ſiue ſane Nota ꝙ dn̄s aliq̄n ad ſa
nādos morbos aut ſuſcitādo mor
tuos corꝑalit̄ acceſſit vt Math.
xiiij. ad filiā ꝑncipis Et Ioh. xi. ad
lazarꝝ. et h̄ ideo vt corp⁹ ſuū tanq̄ʒ

diuinitatis organũ et deo plenuꝫ virtuoſũ donarꝫ. Aliqñ aũt in abſentia ſanauit. vt ſeruũ cẽturionis Math.viij. Et filiam chananee Math.xv. et hic filiũ reguli vt oſtẽderet ſe deuꝫ eſſe qui omnibus pñs eſt ⁊ cui oĩa ad nutũ obediũt ⁊c. Querit hic cur dñs nõ inuitatus vt iret ad ſuũ cẽturionis promiſit ſe iturũ. d. Ego veniã et curabo eũ vt habet Math.viij. Et inuitatus a regulo ad ꝓpriũ eius filiũ deſcẽdere recuſauit. Rñdetur ſm Chry. ꝙ ideo qꝛ cẽturio firmiorẽ et ꝑfectorẽ habuit fidẽ de xp̄o vt patet ex xp̄i teſtionio q̃ de eo dixit. Amen dico vob non ĩueni tãtã fidẽ in iſrael. Et ideo eius fides fuit roborãda et nutrienda qd̄ fiebat ꝑ hoc ꝙ dñs benigne reſpondit ſe iturũ et ſanaturũ eius ſeruũ et etiã manifeſtãda fuit ad alioꝝ informatiõꝫ ſicut et manifeſtabat ꝑ hoc ꝙ dño. d. Ego veniã et curabo eũ cẽturio rñdit Dñe nõ ſũ dignus ⁊c. Sed regulus imꝑfectaꝫ habuit fideꝫ. neſciebat eñ ꝙ dñs abſens corpe poſſꝫ ſanare. vt ergo dñi virtutẽ effectu cognoſceret nõ deſcẽdit. ſed corpe abſens eius filiũ ſanauit. ſm Grego. in omelia rñdet ꝙ dñs attẽdens in regulo tpalẽ potẽtiã et diuitias ne videretur talia honorare ad ei⁹ filiũ ire recuſauit. attendẽs vero in cẽturionis ſeruo naturã ne ip̄m deſpicere videret ꝓpter pauptatẽ ꝓpꝛ conditionẽ ſeruilẽ dixit ſe iturũ ad eũ informans ex hoc hoĩes ne ꝓpter diuitias honorarẽt ꝑſonã. ꝓpter pauptatẽ aut ſuitutẽ deſpiciãt naturã ad dei imaginẽ factã in q̃ nulla ſupbia retũdit et imprudentia. qꝛ multotiens ꝓpter tpalia honoramus indignos. et ꝓpter inopiaꝫ deſpicimus innocẽtes. vide de h̄ Grego. in omel. ¶ Circa h̄ notãdũ ꝙ vt dicit. ſ. Tho. ſecũda ſcd̄e. q. lxiij. Honor ẽ q̃ddã teſtioniũ virtutis. ꝓpter qd̄ dicit. i. ethi. Honor eſt exhibitio reuerentie in teſtioniũ virtutis. Et vt dicit ſctũſ Tho. ſcd̄a ſcd̄e. q. cij. Hm̃oĩ teſtificatõ corã homĩbus q̃ nõ vident cor ſed ſolũ fieri ꝑ aliqua exteriora et ſenſibilia ſigna vtpute ſicut cuꝫ aliquis ore ꝓnũciat excellẽtiã alterius vel factis et geſtib⁹. vt ſunt inclinatõ vel genuflexio. ⁊c. vel exterioꝛib⁹ reb⁹ vt ſũt enxenioꝝ ⁊ munerũ oblatõ vel bñficioꝝ collatio ¶ Scd̄o notandũ vt vult. ſ. Tho. vbi ſup̄ ꝙ duplex eſt virt⁹. ſ. ꝓpria et aliena. Ex p̄dictis patet p̄mo ſicut etiã infert. ſ. Tho. q. lxiij. ꝙ ſola virt⁹ eſt debita cauſa honoris. nec ꝓpter aliqd̄ aliud põt licite alicui honor exhiberi. ꝓpter qd̄ Areſto. dic. i. Eth. ꝙ honor eſt ꝓpriũ p̄miũ virtutis q̃ſi exhibetur honor in q̃ nõ eſt virtus vel excellentia ꝓpria vl̓ aliena tũc eſt falſũ teſtimoniũ et exhibet honor ei cui nõ debet honor. Scd̄o pꝫ ꝙ lꝫ rõe ꝓpe virtutis p̄ncipaliter hõ ſit dignus vt vult Areſto. iiij. ethi. cũ dic Soli boni ſũt honorãdi. tñ vt dicat. ſ. Tho. etiã rõne aliene virtutis homies honorãdi ſunt ſi ſũt mali inq̃tũ gerũt pſonã dei et cõitatꝭ cui pficiunt et in ip̄is honorãda eſt ſicut in imagine honorat rex. ⁊c. ſic deus in his q̃ eius pſonã gerũt. eadẽ etiã rõne pentes et dñi nr̄i ſunt a nobis honorãdi. ꝓpter h̄ ꝙ pticipãt diuinã dignitatẽ qui eſt oim

pater et dñs. vñ Exodi. ij. dr. Honora prem tuū et mrem tuā. rc. et ꝓ me ad Thi. v. Quicūqȝ ſūt ſub iugo ſerui dños ſuos honore dignos arbitrent. diuites aūt honorādi ꝓpter hoc ꝙ maiorez locū in cōitatib⁹ obtinēt. ad hoc obligati vt diuitijs et potētijs ſuis ſubueniāt. et rēpublicā dirigāt Et aliqui diuites ſpāliter honorādi ſunt habito reſpectu ad prudētiā et induſtriā qua iuſta et recta intētōne laborātes bona ſua acqſiuerūt de qbus tota regio. vel ciuil' cōitas meli⁹ valere pt Si āt aliqs honorarz diuitē ſolū intuitu diuitiaꝝ tanqȝ diuitie faciāt ipm honore dignuz Aut ſi qs diuites ꝛ potētes honoraret vt ab eis ꝓmoueat. aut vt diues fiat. ſicut faciūt ipi adulatores et cupidi pctm̄ acceptionis pſonaruȝ cōmittit. qꝛ ex indebita cauſa honorat. ꝓpter qđ Jacobi. ij. dicit Si introierit in cōſpectū vrm vir habens anulū aureū in cādida veſte. introierit ꝛ paup in habitu ſordido. et ſi intēdatis in eū q indut⁹ eſt veſte pclara et dixeritis ei Tu ſede hic bene. Pauperi aūt dicat Tu ſta illic aut ſede ſb ſcabello pedū meoꝝ. Nōne iudicat apd vos metipos et facti eſtis iudices cogitatōnū iniquaꝝ. Dicit glo. Quicūqȝ diuitē ꝓpter diuitias honorat. Sequit in lra [Jam aūt eo deſcēdente ſerui occurrerūt ei et nūciauerūt dicētes. qꝛ filius ei⁹ viueret.] Chry. Serui obuiauerūt. non vt ānūciarēt ſolū. ſȝ quaſi eſtiantes de reliquo ſupfluā eſſe chriſti preſentiā quē credebāt accedere. [Interrogabat aūt horā ab eis in qua melius habuerat. Et dixerūt ei. qꝛ heri hora ſeptīa reliqt eū febris.] Chry. Vide qliter miraculuȝ manifeſtū eſt. nō eīn ſimpliciter. neqȝ vti alijs cōtingit a periculo eruitur eſt. ſed repente et ſimul vt appeat nō eſſe ex nature cōſequētia qđ fiebat. ſed ex xpi actōne [Cognouit ḡ pat qꝛ illa hora erat in qua dixit ieſus Vade filius tuus viuit. rc.] Et ſic certe cognouit ꝙ ad pceptū xpi puer ſanatus erat. et non caſu. nec virtute nature [Et credidit ipe et dom⁹ ei⁹ tota] .i. oīs familia ei⁹

Dñica. xxij. poſt trinitatis
Sermo. lxxvij.

Imile eſt regnū celoꝝ hoī regi q voluit ratōnē ponere cū ſeruis

ſuis. Math. xviij. M Nota ſm Remigiū Regnū celoꝝ eſt eccleſia militās in q dñs opat h qđ pñs pabola loquit. Sȝ [hō rex] xps dñs. [Serui] aūt ſūt hoies [Sile factū eſt regnū celoꝝ] quia xps dñs opat in eccl'ia ſua militāte. Silit ei negociuȝ de q pabola illa loqt qđ factū ē vel fieri potuit p hoiez regē. qꝛ ipe dñs ſm Orig. icipit rōnez ponere cū hoie ſpūali ꝛ qñ aīa exit d corpe ꝛ pñtat ꝯſpectui ipi⁹. ꝛ cū oīb⁹ generalr i extremo iudicio. tūc ei vnūquēqȝ oportet reddere rōez de cogitatōib⁹ locutōnib⁹ et opib⁹ dicēte aplo Ro. xiiij. Vnuſqſqȝ ꝓ ſe reddet rōez coram dō. Per ſuū q debat. x. milia talēta ſm Aug. i d vbis dñi interptat pctōr q ꝯ oīa pcepta offēdit. et mltotiēs ꝯtra qōlib3. Vel ſm Remigiū. x. milia talēta debuit q d īnūerabilib⁹ pctis re⁹ fuit. [Cum autē nō haberet vñ redderet] qꝛ null⁹

poſſit ꝑ pctõ ſatiſfacere deo ſaltē ad equalētiã. Uide ḡ de hoc ſcotũ et alios ſup. iiij. diſ. xv. [Juſſit eū dñs ſu⁹ venūdari ꝛ vxorē ei⁹ ꝛ filios et oīa q̄ habuit et reddi. i. ꝑpetue dãnari corpe ꝛ aīa vt ſuus ſit malignoꝝ ſpirituũ et illoꝝ duro ſubiaceat dñio. Quia dic̄ Aug⁹. in de q̄ſtionibꝫ euãgelij. Op̄ciũ vēditi eſt ſuppliciũ dãnati ꝛ h̄ erit in reoībus q̄ in rõne fiēda in extremo iudicō debitoreſ īuenient̄. nũc aũt in hac vita vt dic̄ Chry. dñs pctõri tãꝫ dure cõmĩat⁹ eſt vt t̄rit⁹ ꝑ has minas ſupplicet deo et ſic hãc penaꝫ euadat. Et h̄ facit ſicut ſcribit̄ [pcidit aũt ſeruus ille rogabat eũ d. patiētiã habe in me ꝛ oīa reddã tibi] illud ſignificat pniãm pctõr̄ qui deteſtatur oīa pctã ſua cũ emēdãdi ꝓpoſito et ſatiſfactõe ſm dei ordĩatõꝫ. ſequit̄ [Miſertus auteꝫ dñs ſerui illius dimiſit eũ et debitũ dimiſit ei] Chry. Uide diuini amoris ſupabũdãtiã petit ſeru⁹ ſoliũs t̄pis dilatõeꝫ. ipe maius eo qđ petit dedit. ſ. dimiſſionē et cõceſſionem totius mutui. Et ita deus cõtrito nõ ſolũ dimittit pctã. ſed etiã infũdit grãꝫ. ꝛ ſi pſeuerat vult addere vitã eternã. [Egreſſus aũt ſeruus ille inuenit vnũ de cõſeruis ſuis q̄ debebat ei cētũ denarios et tenēs ſuffocabat eũ dicēs. redde qđ debes. Et pcidēs cõſeruus eius rogabat eũ. d. patiētiã habe in me et oīa reddã tibi. ille auteꝫ noluit. ſed abijt et miſit eũ in carcereꝫ donec redderꝫ vniuerſũ debitũ] ¶ Nota ꝙ ſꝫ Chry. int̄ pctã q̄ ꝯmittunt̄ in deũ ſic blaſphemia et hmõi. et pctã q̄ ꝯmittũtur ī hoīeꝫ vt furtũ ꝛc̄. tãta eſt differētia in ḡuitate q̄ꝫ tã eſt differētia decē milia talētoꝝ ad cētũ. imo maior. vt patet ex differētia pſonaꝝ. peccans eñ in regē grauius delinq̄t q̄ꝫ peccãs in comitē. ꝛ peccãs in comiteꝫ ḡuius q̄ꝫ peccãs ī ſimplicē pſonã cetiſ pibꝫ De⁹ aũt in infinitũ excedit q̄ꝫlibet creaturã. igit̄ et pctm̄ in deũ valde excedit peccatũ cõmiſſũ in ꝓxim ceteris pibus. Nota ꝙ ſicut ſũt̄ tres virtutes theologice q̄ habēt deũ ꝓ obiecto ſic ſũt tria vicia eis oppoſita q̄bus peccamus in deũ. qꝛ fidei opponit̄ infidelitas q̄ eſt q̄daꝫ repugnantia et cotēptus credēdi. vt cũ q̄s non vult xp̄o aſſentire ſic iudei et pagani. aut ſi xp̄o aſſentit nõ tñ eligit ea q̄ ſũt vere a xp̄o tradita ſed ea q̄ ſibi ꝓpria mens ſuggerit. ſed ſpei opponit̄ deſpatõ vt quãdo falſe eſtiat ꝙ de⁹ pctõri penitēti veniã deneget tũc iſti cõformis eſt deſpatio de bonitate diuina et largitate. Charitati opponit̄ odiũ dei. ꝛc̄. Alia ſũt peccata q̄buſ peccat̄ in ꝓximũ. Itē peccãs cõtra eũ cui hõ magis tenet̄ et a q̄ plura beneficia recepit ḡuius delinq̄t et ex maiori ingr̄titudie q̄ꝫ peccans in illũ a q̄ miora beneficia recepit et pauciora. ſꝫ a deo plĩa beneficia ſuſcipimus et maxĩa. ꝛc̄. ꝓpter qđ iteꝝ dicit Chry. Grauiora appent peccata ī deũ ex beneficio q̄ ſum⁹ potiti ab ipo. fecit eñ nos eſſe et oĩa ꝓpter nos opatus eſt. ꝛ aĩam rõnalē nobis inſpirauit. filiũ ſuuꝫ miſit. celũ nobis aperuit. et nos filios ſuos fecit. Nũq̄d ḡ ſi vnaq̄qꝫ die moreremur ꝓ illo retribueremus ei aliq̄d ꝯdignũ. neq̄q̄ꝫ ſed et h̄ rurſũ ad vtilitatē nr̄am ꝑtinerꝫ Per ꝑmũ igit̄ ſeruũ ille vt dictuꝫ

ſuita ꝑncipio. q̃ cõtra ſingula ꝑce pta peccat et ita cõtra deũ et ꝓxi/ mũ ratõne tamẽ grauiorũ pecca/ torũ que ꝯtra deũ admiſit dicitur debitor.x.miliũ talẽtoꝝ. Per con ſeruũ vero debitorẽ centũ denari/ orũ intelligit̃ hõ q̃ tm̃ cõtra ꝓxim peccat ſibi iraſcẽdo ⁊ nocẽdo in cor pore.ſm Remigiũ vero ꝑ ſeruuʒ debitorẽ decẽ miliũ talẽtoꝝ ſigni ficat̃ ille qui quecũqꝫ grauiora pec cata cõmiſit. Et ꝑ debitorẽ cẽtũ de narioꝝ deſignat̃ q̃ leuiora crimia cõmiſit. Hiero. Sicut ſi q̃s cõmi ſit homicidiũ adulteriũ ſacrilegiũ O. Igit̃ ſeruꝰ ille noluit miſereri cõ ſerui ſui pro minoribꝫ debitis de/ precanti.ſed tenẽs ſuffocabat eũ idest acriter inſtabat vt debitũ exi geret. ſignificat peccatorẽ cui dñs dimiſit maiora pctã q̃ in deuʒ vel in proximũ cõmiſit. vel q̃ deſide rat vt dñs ei illa dimittat et q̃ nõ vult fratri ſuo dimittere minoreʒ offenſaʒ cõtra ſe cõmiſſam. ſed cõ tra eũ irã ⁊ rancorẽ tenet.et cũ põt vindictã in eũ cũ auſteritate exer/ cet. O Sequit̃ Uidẽtes aũt conſerui eius q̃ fiebant contriſtati ſunt valde et venerũt et narraue/ rũt domĩo ſuo omĩa q̃ ꝑacta fue/ rant Remigius Serui ſũt ſancti ãgeli vel ꝑdicatores eccl'ie. vel etiã quilibet fidelis q̃ vidẽtes aliqueʒ fratrem remiſſionẽ peccatoruʒ ad eptum vel de adipiſcendo certũ ſi cut quilibet certus eſt qui facit qd debet. Uident quoqꝫ eũ nolle mi ſereri conſeruo ſuo.i.proximo ex fraterna charitate contriſtant̃ de eius malo et ꝑditione et narrant domĩo nõ corpore ſed corde Con ſequenter ponitur condigna pena ſerui maligni cũ dicitur Tũc vo/ cauit eũ dominꝰ ſuus et ait illi. ſer ue nequaʒ omne debitũ dimiſi ti bi quoniaʒ rogaſti me. Nonne er/ go oportuit ⁊ te miſereri conſerui tui ſicut et ego miſertus ſum tui. quaſi diceret. Si ego dominus q̃ in nullo obligor vobis tibi ꝑcan/ ti dimiſi tam magnũ q̃to magis tu debebas ꝯſeruo tuo dimittere paruũ cui obligaris ratione natu re et ratione conditionis et rõne precepti diuini de mutua dilectõe Et qꝛ ille ſeruuſ vt ait Chry. Ex be neficio nõ eſt factus melior igit̃ di gnũ fuit vt pena corrigeret̃ que pe ne acerbitas oſtẽdit̃ cũ dicit̃. Ira tus dominus eius tradidit eũ tor toribus q̃adusqꝫ redderet vniuer ſuʒ debitũ Tradet eũ tortoribus idest demonibus.qꝛ ſm remigiuʒ ſemꝑ ad hoc parati ſunt vt ꝑditaſ animas ſuſcipiãt ⁊ in pena eterne damnationis torqueãt quoaduſ redderet vniuerſũ debitũ Chryſ. Quoaduſqꝫ ponit̃ pro eternaliter Semꝑ eñ ſoluet et nũq̃ꝫ ꝑſoluet quia culpa eſt cauſa pene. ſed cul/ pa eternaliter durabit.igit̃ et pena

P Notãdũ ꝙ ex hac ꝑticula euangelij in qua tangit̃ quõ domi nus a ſeruo igrato ꝓpt̃ ingratitu dinẽ exigit omne debitũ ſibi dimiſ ſuʒ dixerũt aliqui ꝙ in quolibꝫ re cidiuante in pctm̃ mortale redirẽt omnia peccata priꝰ dimiſſa. ita ꝙ recidiuans ſit debitor eiuſdẽ pene cuius ꝑus fuit debitor añq̃ꝫ pctã fuerunt dimiſſa et cum hoc ma/ ioris propter iſtam nouam cul/ pam per quam recidiuat. Sed hoc eſt falſũ et cõtra.b Augꝰ.in li bro de reſponſionibꝫ proſperi vbi

dicit Qui recedit a xp̄o et alienat⁹ a grā viuit hāc vitā. qd niſi in ꝑditōnez vadit ſed non in illud quod admiſſū ē redit neqȝ oꝛigīali pctō damnabiť Et ſuꝑ illo p̄s. Beati q̊ꝛuz remiſſe ſūt iniq̇tates et q̊rū tecta ſūt pctā. dic̄ Aug⁹. ꝙ tecta ſunt pctā penitētis. qꝛ deus nō vult ea amplius videre ad vindictā. Idez vult Hiero. ſuꝑ illo Naū. j. Nō iudicabit deus bis in idip̄m. Et p̄dicta opinio eſt ꝯtra. ſ. Tho. in ſcp̄to ſuꝑ. iiij. ſen. diſ. xxij. et cōtra ſcotuz et doctoꝛes cōiter. Dicēdū igiť pꝛimo ꝙ in recidiuante pctā dimiſſa nec q̊ ad culpā nec q̊ ad penaz ſeu reatū redeūt. Secūdo dicendū ꝙ pctā dimiſſa redeūt tāq̄ȝ circūſtantia agg̃uans pctm̄ in qd̉ recidiuat pctōꝛ. h̊ eſt dicere ꝙ pctm̄ in qd̉ hō de nouo cadit g̃ui⁹ ē ꝓpť bn̄ficiū dimiſſionis pꝛioꝝ pctōrū q̄ȝ ſi pctā nō fuiſſent dimiſſa et h̊ ꝓpter duo. Pꝛio q̄ȝto aliq̇s plura ⁊ maioꝛa bn̄ficia ab aliq̊ g̃tuite ſuſcipit tāto plus obligať ſibi ex lege g̃titudinis ad gratiaꝝ actōnes ſ̄m ſuuȝ modū. ſed dimiſſio p̊oꝝ pctōꝝ eſt magnū bn̄ficiū a deo g̃tuite collatū pctōꝛi. igiť pꝛo illo ſp̄āliter ſibi obligať. et ꝑ cōſeq̄ns cōtra eū aliquid faciēs ex h̊ amplius peccat ꝑ ingratitudinē. Scd̉o q̄ȝto aliq̇s teneť ad aliq̇d pluribꝫ obligatōnibꝫ tāto grauius peccat ſi tranſgrediť ſed penitēs q̊tienſcūqȝ penitet obligat ſe volūtarie ad non peccādū in poſteꝝ. et p̄ter h̊ eſt aſtrictus lege diuia ad nō peccādū iā ſicut an̄ dimiſſionē pctōꝝ. igiť ſi tranſgreditur peccat cōtra duplicē legē obligantē ad nō tranſgrediendū. Ex ergo in ꝑabola dicit [Dedit eū toꝛtoꝛibus donec redderet vniuerſū debitū] intelligiť ꝙ recidiuās adiudicabiť eterne dānatōi ꝓpter recidiuā quā etiā habuiſſȝ ꝓpter peccata pꝛi⁹ dimiſſa. et habebit equalem penā q̄ȝtū ad duratōez ꝓ recidiua ſicut pꝛo pꝛīcipalibus peccatis habuiſſȝ. ſed nō equalē quo ad intēſionē Et ita auctoꝛitates ſctōꝛū ſonantes ꝙ redeāt pctā om̄ia. que q̇dē fūdate ſūt in illa ꝑabola quaruȝ multas ponit mgr̄ in. iiij. diſ. xxij. om̄es ita intelligunť ꝙ obligatō ad dānatōnez redit. ⁊ ꝓpter peccata pꝛius dimiſſa grauioꝛ pꝛo illa culpa ꝑ quā recidiuat q̄ȝ ſi p̊oꝛ dimiſſio nō fuerit. Et in fine euangelij dn̄s ꝑabolā applicat ad nos dicēs [Sic et pr̄ meus celeſtis faciet vobis ſi nō remiſeritis vnuſquiſqȝ fratri ſuo de coꝛdib⁹ vr̄is.] Hiero. Foꝛmiduloſa eſt ſentētia ſi ꝑua fratri nō dimittimus. magna nobis a deo nō dimittentur. Et notanter dicit [de coꝛdibꝫ veſtris] ſignificans ꝙ nō fictā ſed veraȝ pacē cū pꝛoxīo habere debeamus peccatū eius d̉ coꝛde totaliter dimittēdo. q̄ȝuis oꝛe poſſum⁹ eū ſuꝑ pctō coꝛripere vľ etiā opeꝛe ſi videbiť expedire. Vn̄ Aug. in epiſtola ad marcellinū tractās illud Math. v. Ego aūt dico vobis nō reſiſtere malo dicit. teneať in ſecreto animi patiētia cū beniuolētia. in manifeſto aūt illud fiat qd̉ eis videť pꝛodeſſe poſſe. ſunt eīm̄ p̄cepta patiētie ſemꝑ in coꝛdis p̄paratione tenenda. ipſaqȝ beniuolentia ne reddatur maluȝ pꝛo malo. agēda ſunt etiā multa cuȝ inuitis quadā auſteritate plectendis quoruȝ potius vtilitati cōſulendū eſt q̄ȝ volūtati. Et idē Auguſtin⁹ ſuꝑ vltima ꝑticula p̄ſentis euangelij

dicit. Per charitatē ſi imponitis diſciplinā lenitas de corde nō recedat. Dat exēplū. Quid ei tā piū q̄ꝫ ꝙ medic⁹ ferēs ferramētū ſeuit in vulnus vt hō ſanetur ꝙ ſi non vuln⁹ palpat ſolūmodo blādetractans ꝑditur hō. Sit ergo remiſſio offenſe in corde. etiā ſi aliquādo nō ad vindictā tui ſed ad correctionem proximi ſit aſperitas in voce ¶ Nota ꝙ ſupius dñica quinta ſup illud Math. v. Si offers munus tuū ad altare. dixi qūo et quādo tenemur fratres ꝑ nos offenſū recōciliare petēdo ꝛc Nūc aūt dicēdū quō in remittēdo nos habere debeamus ad fratrē qui nos offendit vel offenderunt vel offendere conant̄ Pro quo notandū ſicut dixi dñica. iiij. ꝙ in peccati dimiſſione tali ſunt duo. Primū eſt iniuria nobis illata in corpore. in rebus. vel honore. Et de illo ſm Nicolaū de lyra ſup illo nō reddere malū. Math. v. dicēdum eſt primo ꝙ qñqꝫ ſuſtinere iniuriantes et dimittere iniuriā. vt non exigatur ꝓ ea iuſta emenda et ſm ordinē iuſticie eſſet cōtra profectū proximorū vt ipſius iniuriātis vel aliorū. qꝛ forte ꝑ hoc dareť audacia ipſi iniurianti. vel ipſis alijs malis hominibꝫ ſimplices opprimēdi. Et qñ poſſet malicie eorū ſine periculo ꝛ alio maiori malo reſiſti ꝛ occurri tūc dimittere emēdā eſſꝫ malū. et ꝑ oppoſitū exigere eā exteriori ope eſſet laudabile et bonū dūmodo tamē hō habeat ꝑparatū animū ꝙ vellet libenter totū dimittere ſi honor dei et profect⁹ proximorū per h̄ procurareť. ¶ Secūdo dicēdū ꝙ ꝓ penā vel emēdā ꝓ iniuria vel dāno illato exigēdā ab aliq̄ eſtiareť veriſiliť nullū bonū euenire vt correctōꝫ delinquētis vel aliorū et magis timereť de ſcādalo vł de maiori malo ſuſcitādo tūc teneť hō dimittere iiuriā ꝛ nullā exigere penā vel vīdictā. ꝛ h̄ eſt ꝑcepti ꝛ neceſſitatꝭ ¶ Tercō notādū ꝙ citra illos caſ⁹. vt. ſ. qñ ſperať de bono nec timeť de maiori malo ſuſcitādo dimittere iniuriā ipſi ledēti vł q̄ leſit ꝓpť deū eſt ſuperogatōis ꝛ ꝯſilij. illa etiā trahunť ex btō Aug⁹. in ep̄la ad vicētiū donaſtiā. Et in ep̄la ad marcellinū. et fuit ſupi⁹ allegatū. Et patēt finaliter ſcda ſcde. q. cvij. ¶ Scdm dimittēdū ipſi ledēti eſt ira rancor odiū vł idignatō. Et illd teneť hō dimittere ſi cōcepit cōtra eū q̄ iniuriatus eſt. vel q̄ actu iniuriať. ſiue petat ſiue nō petat. qꝛ teneť ex ꝑcepto diligere quēlibet. igiť nullum odio habere. Scdo dico dimittere ſigna rācoris nō teneť hō anteqꝫ petať. ſed ſi facit eſt ꝑfectōis. Jtē cū petit aduerſarius hūiliter tūc teneť hō dimittere ſigna rācoris. Jta dicit Bonauen. in. iiij. diſ. iij. ſup tex. Et Richar. ſup eodē loco. Et vult Aug. in enchiridion.

Dñica. xxiij. Ser. lxxviij

Beuntes

a

pharisei cōciliū iierūt vt capent ieſū i ſmōe. Mat. xxij R Añ h̄ euāge. loqť dñs phariſeis ꝛ ſenioribꝫ ppłi per pabolā d̄ nuptijs ꝛ d̄ indumento ſue veſtꝭ nuptiał. ꝛ oñdit ꝙ eſſent ſecludēdi a regno dei ꝛ ꝓijciēdi in infernū. ꝓpter quod irati ſūt phariſei conciliū inierūt vt capent ieſū in ſermōe. J. ſi. ſ. poſſet aliq̄d audire

ab eo ex q̇ argueret̃ ignarus vel ex q̊ redderet̃ hoīb⁹ odioſus. [ꝛ mittũt ei diſcipulos ſuos cũ herodianis] dic̃ mgr̃ in hiſtorijs ꝙ tũc venerat ad diez feſtũ herodes tetrarcha et adduxit ſecũ milites gẽtiles vl̃ de antiq̇ſ militibꝫ herodis aſcalonite. adhuc aliqui ſuperant ꝛ iſti dicunt̃ hic herodiani. Illos g̊ cuz diſcipul' ſuis miſerũt pharisei ad xp̃m. Et vt dic̃ Chry. Qui vult auẽ capere tegit rethe. et q̇ vult thaurũ mactare cũ nõ põt eũ cuz viribus ſubiugare feriat manibꝫ ſuis eius ceruicẽ. Ita et illi mellicis ſermonibus dñz ieſũ malicioſe alloq̄bãtur ꝛ vt decipent adulatorie dicebãt ad eũ [mgr̃ ſcim⁹ q꜡ verax es et viã dei in veritate doces ꝛ nõ eſt tibi cura de aliq̇. nõ em̃ reſpicis ꝑſonã hominũ. Dic g̊ nobis q̇d tibi videt̃. Licet cẽſũ dare ceſari. an nõ.] Dic̃ Chry. Mgr̃m eũ vocãt vt quaſi honorat⁹ ꝛ laudat⁹ ab eiſ miſteriũ cordis ſui ſimpliciter eis aperiat. tãq̃ꝫ volẽs eos habere diſcipulos. Nota ꝙ vt dic̃ Mgr̃ in hiſtorijſ In tp̃e iſto dubitatõ erat de tributo ſoluẽdo romanis quibuſdã aſſerẽtibꝫ ppl'm dei q̇ primicias et decimas deo ſoluebat nõ debere ſoluere tributa hoībus. eſtimabãt em̃ ſm Chry. ꝙ nõ eſſet iuſtũ ¶ Scdo notandum ꝙ vt ſepe dixi pctm̃ quod charitati contrariat̃ eſt mortale. Sed vt dicit ſctũs Thomas vbi ſup̃ ꝙ adulatõ quãdoq̃ꝫ cõtrariat̃ charitati. Prio ratione materie. vt cũ q̇s laudat alicuius peccatuz. Hec em̃ cõtrariatur dilectioni dei contra cuius iuſticiã homo loquit̃ et contrariatur dilectõni proximi. quẽ in peccato fouet. vnde eſt peccatum mortale. ſm illud Yſa. ij. Ve vob̃ qui dicitis malũ boniz. Alio modo cõtrariat̃ dilectõni ratõne intẽtionis. vt aliq̇s adulat̃ alicui vt ei fraudulent̃ noceat vel corꝑalit̃ vel ſpiritualiter. vt h̃ fecerũt pharisei. Et h̃ etiã eſt pctm̃ mortale. et de h̃ habet̃ Prouer̃. xxvij. Meliora ſ꜡ vulnera diligẽtis q̃ꝫ fraudulẽta oſcula odientis. Tercio rõne occaſionis. Si em̃ laus adulatoris ſit alteri occaſio peccãdi etiã p̃ter adulatoris intẽtionẽ. et in h̃ cõſiderare oportet vtrũ ſit occaſio data vl̃ accepta et q̄lis ruina ſubſeq̄tur. et eſt ſimile ſic̃ de ſcãdalo. Si aũt aliq̇s ex ſola auiditate delectandi alios. vel ad euitãdũ malũ aut ad aliud in neceſſitate cõſeq̄ndũ alicui verbis aut factis adulat⁹ fuerit ñ eſt cõtra charitatẽ. ꝛ ideo nõ pctm̃ mortale ſꝫ veniale. et rõ eſt. q꜡ Augu. in ſermone de igne purgatorij int̃ minuta pctã nũerat ſi q̇s cuiq̃ꝫ maiori ꝑſone aut ex volũtate. aut neceſſitate adulari voluerit. ꝛ ſi hõ adulãdo alicui eũ ĩcitat ad auferẽdũ alicui ſua dicẽdo h̃ ſignũ ſtrennuitatis eſſe vel aliq̇d hmõi dicendo. ſi ꝓbabiliter credit ꝙ adulatõ ſua fuit cauſa ablatõnis rerũ ꝓximi ꝛ dãnificatõis eius tũc nõ ſolũ peccat. ſed etiã ad reſtitutõnẽ tenetur illi ꝛc̃. [At illi obtulerũt ei denarium. Et ait illis Cuius eſt imago hec ꝛ ſuperſcriptio] Gloſa. Nõ ex ignorantia interrogat ſed vt cõſeq̄nter ad eoꝝ verba cõpetenter reſpõdeat. Et ſequit̃ [Dicũt ei Ceſaris. [Tunc ait illis. Reddite que ſunt ceſaris ceſari. et que ſunt dei deo. [Ceſari] ſcilicet tributa

et cenſus q̄ ſūt tāq̄ ſtipendia p̄n cipū p q̄bus defendere debēt ter/ ras. Et hoc etiā docet apl's Rom. dicēs [Et q̄ ſunt dei] reddite [deo] ſcꝫ decimas et oblatōes ꝛ p̄mitias et alia in lege cōſtituta. ſeq̄tur [Et au. mi.] qui ſ'm Hiero. credere de buerūt eo q̄ eoꝝ calliditas in tem ptādo n̄ habuit locū [et relicto eo abierūt] Interli. Infidelitatē pa riter et admiratōem reportantes.

Dn̄ica. xxiiij. poſt trini.
Sermo lxxix

Ꝺquēte ie
l ſu ad turbas ecce prin/ ceps vn⁹ acceſſit et ado rauit eū dicens. Dn̄e filia mea ꝛc. Mat. ix. ¶ Nota ex h̄ ſ'm Chriſo. Hoſtes xp̄i nō ſolū ex ver bis eius ſed etiā ex opib⁹ deberent cōfundi cū viderēt gentis ſue p̄nci pē potentē ꝛ litteratū accedere ad xp̄m tā hūiliter ip̄m adorādo. et magnū miraculū cōfidenᷣ petere Sed ꝯtra d. Mar. v. q̄ filia illa laborabat in extremis. Et Lu. viij q̄ moriebaᷣ. igiᷣ hic male dꝛ q̄ de functa ſit. Reſpōdeᷣ q̄ oīa ſūt ve ra p diuerſis tp̄ib⁹. qn̄ eñ itur⁹ a domo receſſit filia ei⁹ laborabat ī extremis. ſed cū venit ad ieſū eſti mabat eā mortuā. Vel ſ'm Chry. q̄ p̄nceps dicit de morte puelle ē augentis calamitatē. eſt eñ cōſue tudo rogantib⁹ extollere ſermonē ꝑpter mala. ꝛ ampli⁹ aliq̄d eo q̄d eſt dicere. vt mag' attrahāt eos q̄ bus ſupplicāt. Et q̄ dicit [veni] ſi gnat q̄ nō pfecte credidit. qꝛ non credidit h̄ niſi corpaliter eēt p̄ſenſ vt ſup̄ ſil'e dictū eſt. ſequiᷣ. [Et ſur gēs ieſus ſeq̄baᷣ eū. et diſcipl'i ei⁹] Ubi dicit Remigi⁹. Mirāda aūt eſt pariter et imitāda dn̄i hūilitas ꝛ māſuetudo. nā mox vt rogatus eſt rogantē cepit ſequi. In q̄ ſubdi tos pariter et p̄latos īſtruxit. ſub ditis exemplū obediētie reliq̄t. p̄/ latis vo inſtantiā et ſollicitudinē demōſtrauit. vt quotiēſcūq̄ au/ dierint aliquē mortuū in aīa adeſ ſe feſtinēt. Tūc interponiᷣ m'lier' ſanatio cū dicitᷣ [Et ecce m'lier que ſanguīs fluxum patiebaᷣ. xij. ānis acceſſit retro et tetigit fimbriā ve ſtimenti eius. Dicebat eñ ītra ſe. ſi tetigero tm̄ veſtimētū ei⁹ ſalua ero] Remigi⁹. Laudāda eſt huiuſ mulieris hūilitas. qꝛ nō ad facieꝫ accesſerat ſed a retro. et indignam ſe eſtimabat pedes ei⁹ tangere. nec plenitudinē veſtimēti tetigit ſꝫ tm̄ fimbriā tetigit. Magna etiā erat fides m'lieris que credidit tantam vim eſſe in veſtiment' xp̄i q̄ ad ta ctū eoꝝ ſanareᷣ q̄ ſanari nō pote rat p medicos. q̄bus tantū impen dit q̄ depaupata fuerit vt dꝛ Lu. viij. Fides tamē nōdū fuit pfecta ꝛ conſūmata. al's nō dubitaſſꝫ q̄n ſciuiſſet q̄ ip̄m tetigiſſet et q̄ cu/ rata ab ip̄o fuiſſꝫ. de quibus tamē videᷣ dubitaſſe. cū tamē miracu/ lum in ſe factū occultauit quouſ/ q̄ꝫ a dn̄o coacta fuit manifeſtare. vt dꝛ Lu. viij. Ad cōfirmatōem igi tur fidei ſequiᷣ. At ieſus cōuerſus vidēs eā dixit. Confide filia. fides tua ſaluaꝫ te fecit. ꝛ ſalua facta eſt mulier ex illa hora. ¶ Que rit Chryſ. quare dn̄s manifeſtaue rit mulierē illā latere volētē. ꝛ ad hoc plures cauſas adducit. Pria eſt ne mulier haberet remorſū q̄

contra legis p̄ceptuꝫ ſanguinaria tetigerit. ¶ Scđa vt ipam corri/geret. qꝛ putabat ip̄m latere. Tercio vt fidē ei⁹ cūctis videntibus in exēplū oñderet. Quarto vt mani/feſtaret ſe oīm cognitorē. Quinta vt archiſynagog⁹ ſolidet̄ ob quaꝫ cauſam eā ſanauit priuſq̄ʒ ad filiā ei⁹ veniret. Et vt idē dicit fidelior fuit hec ml̕ier q̄ʒ archiſynagogus. ille em̄ medicū ducebat. huic vero ſufficiebat tact⁹ fimbrie. Allegorice oīa q̄ de hac mlīere dicunt̄ ſi/gnificant ſc̄m Rabanū et Hiero. eccl̕iam rōe morbi quē habuit. ratione modi q̄ cōualuit. ꝛ rōe tp̄is q̄ acceſſit. morbus fuit ſanguīs fluxus q̄ cauſat in ml̕iere ſterilitatē. ideo vocat eccl̕iaꝫ ex gentibꝫ adu/natā q̄ ſterilis erat anteq̄ʒ eſſꝫ per xp̄i grām fecūdata. Iſa. xliiij. Letare ſterilis q̄ nō paris. Mod⁹ autem q̄ cōualuit fuit quodāmodo caſual̕. qꝛ vadēs de⁹ ſanare ſynagogā que ſigt̄ ꝑ filiā p̄ncipis hui⁹. vñ Mat. xv. Nō ſū miſſus niſi ad o/ues q̄ ꝑierūt dom⁹ iſrl̕. collegit p̄mo eccleſiā ex gentibꝫ. et poſtea ſy/nagogā adducet in fine. ſicut p̄mo ſanauit emorroiſſam. et poſtea filiam archiſynagogi. Et h̄ inuit apoſtolus ad Ro. xj. dicēs. Illoꝝ delictū ſalus eſt gentibꝫ. qđ eſt dicere. ex delicto iudeoꝝ ſecuta eſt ſal⁹ gētiū. ſicut mors puelle fuit occaſio ſanatōis huius ml̕ieris. Vñ Act. xiij. Quia indignos vos feciſtꝭ vita eterna ecce cōuertimur ad gētes Tēpus q̄ eccl̕ia ex gentibꝫ collecta elāguit fuit tp̄s natiuitatis ꝛ exordij ſynagoge. qꝛ ꝑ ydolatriā dep̄/uato mūdo. qđ eſt lāguor eccleſie. fuit abrahā de vr chaldeoꝝ voca/tus qui fuit initiū ſynagoge. ita ꝙ idem fuit tp̄s p̄uaricatōis gētiliū ꝛ inſtitutōis ſynagoge. Et patet in hac emorroyſſa q̄ tot annos habuit infirmitatis q̄t filia p̄ncipis etatis. vt pꝫ Mar. v. ¶ Nota ꝙ ſc̄m Ambro. in ſ̄mōe hec fuit martha narrās eā beatificā xp̄i circa genuſ hūanum. poſt aliq̄ p̄miſſa ſubdit. Dū languidū ſanguis fluxū ſiccat in martha. dū demones expellit de maria. dū corpus rediuiui ſpūſ calore ꝯſtrinxit in lazaro. x

Et nota ꝙ mgr̄ in hyſtorijs circa hanc hyſtoriā dicit. Sic legit̄ i hy/ſtoria eccleſiaſtica ꝙ in eodē loco ī q̄ dñs ſanauit emorroyſſaꝫ facta eſt ſtatua enea habens fimbrias ī feri⁹ inſculptas. ſicut dñs legitur habuiſſe ad ſil̕itudinē iudeoꝝ ꝛ herbam quandā ſub imagine creſcentē. que cū ſui ſūmitate attigit fim/brias ſtatue oēs curat languores. Vñ ſicut circa hūc locū allegat ſanctus Tho. in glo. cōtinua Euſebi⁹ ita dicit. Dicūt aūt hanc mulierez mariā pānea de q̄ eſt ceſarea phi/lippi vnde orta fuit ſtatuiſſe triū/phos inſignes collati ſibi bñficij a ſaluatore. ſtabat nāq̄ʒ ſuꝑ altam baſim ad limina domus ei⁹. euēit ſimulachrū ml̕ieris flexis genibꝫ manibuſq̄ʒ cōiunctis q̄ſi p̄caretur Ex cui⁹ oppoſito aliud etiā ſimulachrū adinſtar viri euſdeꝫ materie amictū diploide ꝛ manū ꝯſuſ mulierē extendēs añ cuius pedes ſuꝑ ipaꝫ baſim aliena ſpēs ꝑ lāte orta q̄ vſq̄ʒ ad enee diploidis orā ptin/gens medicina oīm paſſionū eſſe ferebat̄. ⌊Et cū veniſſet ieſus ī domū principis ſa. et vi. ti. ꝛ tur. tu. d. ⌊Recedite⌋ ꝑ hoc qđ dixit ⌊no

Sermo LXXIX

lite flere]vt habet Luce.viij.docet nos q mortuoſ nr̄os nō debem⁹ exceſſiue flere p̄ſertim cū fuerīt boni hoīes.q2 licz moriant̄ mūdo tn̄ viuūt deo.ipos em̄ nō amittimuſ ſed p̄mittim⁹.vt dicit Aug. In veteri em̄ teſtamēto triſte fuit mori ꝛ terribile.q2 tūc oēs ad infernum deſcēderūt. Vn̄ ſctūs Job dic̄. Infernus dom⁹ mea ē ꝛ i tenebr꜒ ꝛc̄. Et infra.iij. Ibi cōſtituta ē domuſ oīm viuētiū. Nō aūt dicit Aug. i libro de viſitatōe infirmoꝝ. audacter ꝑnūcia q initiū vite hoīſ principiū doloris eſt. o mors deſiderabilis p̄ītiū doloꝝ ꝛ maloꝝ finiſ.o mors oīs laboris clauſula q̄ etiā p̄ncipiū.qs cogitare q̄at tuaꝝ beatitudinū vtilitates. Nā male mori xp̄ianoꝝ n̄ ē. bn̄ āt mori cū xp̄o viuere eſt.et qs eius bn̄ficia ſufficiēter enucleat que xp̄o hoīem cōglutinat.que eſt finis oīm malorū. Valeas mors dilectiſſima.cōfiteor q ſi poſſem libēter te cōplecterer.libēt̄ te guſtarē.vltro ſubirem. Mors itaqz iuſtis nō eſt timenda.ſicut nec ſancti timuerunt vt ptz ex auctoritate Augu.iā allegata. ¶ De ſctō Amb.legit̄ cū infirmaret̄ miſit comes ytalie ad eū viros q̄ p̄carent̄ q̄tinus ſibi ipi ſpaciū viuendi a dn̄o īpetraret Sed btūs ambro.rn̄dens d. Nō ita int̄ vos vixi vt me pudeat.nec mori timeo cū bonū dn̄m habeamus. Et de btō martino canitur. Qui nec mori timuit nec viuere recuſauit.imo mors ē iuſtis appetēda.iuxta exemplū Pauli dicentis ad Phil'.j. Cupio diſſolui ꝛ eſſe cū xp̄o. Et gentil' ille ph̄s Tullius in lib.d̄ ſenectute extulit ſeniū ꝓpē vicinitatē vſqz ad mortē quā de ꝓpinq̄ adduxit ꝛ gaudebat cito mori ſpe melior꜒ vite. Dicit ei i fine li. de ſenectute. Efferrer eq̄dē ſtudio p̄res nr̄os q̄s colui et dilexi. vidēdo nō ſolū q̄s ip̄e ꝯgnoui ſed illoſ etiā de q̄bus audiui et legi. ꝛ ad q̄ſ q̄dē ꝓficiſcētē nemo ſane retrahere poterit. Quinīmo ſi qs de⁹ mihi largiat̄ vt ex hac etate r̄puereſcā ꝛ in cunis vagiam valde recuſabo nec velim velut decurſo ſpacio ad carceres a calce reuocari. Et ſubdit Quid hec vita habet cōmodi. q̄d nō poti⁹ laboris. Et paucis interpoſitis dic̄. Nec me vixiſſe penitet qm̄ ita vixi vt nō fruſtra me natū exiſtimē.et ex vita ſic diſcedo tanq̄ ex hoſpitō.nō tāq̄ ex domo.cōmorādi em̄ natura diuerſoꝝ nonhabitādi h̄ dedit palaciū. O p̄clarū diē cū in illud aiaꝝ cōſortiū cetūqz ꝓficiſcar aiaꝝ illuſtriū viroꝝ an̄ me mortuoꝝ. cūqz ex hac turba ꝛ colluuiōe diſcedā.ꝓficiſcar autē nō ſolū ad eos viros de quib9 an̄ dixi.veꝝ etiā ad Catonē meum quia nemo vir melior nat⁹ ē. Videte q̄nte ille gentil' ductu naturalis rōis ſp̄reuit p̄ſentia vt iā moriturus nō vellet repueſcere ꝛ ad p̄ſtinā reuocari. ꝛ hoc ꝓpter ſpez melioris vite.et ꝓpter ſpem videndi charos ſuos et veniēdi ad felicem cōſocietatē coꝝ q̄s fama ꝓbitatis extulerat. Et quāto magis xp̄iani potiſſime q̄ in ſe ſenſerūt ſigna prius dicta de electōe ꝛ de inexiſtētia charitatis nō ſolū timere ſ3 et appetere debent mori amore future vite. in qua non ſolum videbunt quos hic caros habuerunt.ſed etiam innumerā multitudinē ſctōꝝ

omniū āgeloꝝ et hominū pfectiſſimorū in omni bono virtutis gr̄e et felicitatis ppetue. ⁊ inſup videbūt immēſū bonū oīpotētē3 deū qui ſatiabit oē deſideriū eorū. Mors itaq3 pctōrib9 eſt metuenda. Unde in ps. Mors pctōrū peſſima. q2 illā mortē pmā que eſt ſm corpus ſequit̄ mors ſecūda que eſt ſm aiam. et eterna oib9 ē recēſenda. Unde Ecci. vij. Recordare nouiſſima ⁊ in eternū ñ peccabis. Et Hiero. in epl̄a ad paulinū. c. vi. Facile contēnit oia q ſemp cogitat ſe morituꝝ

¶ De vltima dñica iam nihil. q2 ei9 euāgeliū exponit̄ i qdrageſima.

¶ De penis inferni et dānatoꝝ Dominica. xx. Sermo. lxxx.

Simile eſt regnū celoꝝ homi regi ⁊c.

A Notandū q ſm ſāctos principia ſunt ſex, ex quoꝝ q̄libet. ⁊ meli9 ex oib9 ſimul cōſtrui pōt fideli. ſ. aie ſecura qdā munitio. et tanq3 mur9 ſiue macia. q defendit̄ et ſeqſtrat̄ ab omi mūdana dilectione. ⁊ ab incurſib9 malaru3 cogitationū et tēptatōnū. ¶ Primū eſt diſcreta cognitio ⁊ cōſideratio infernaliū cruciatuū. Scōz iugis memoria celeſtiū gaudioꝝ. Terciū eſt intuitus ⁊ mēoria operū xpi et eius ſctiſſime paſſionis. Quartū freqns cōſideratio mortis et incertitudis hui9 vite pſent ⁊ q3 terribilis ſit p morte caro noſtra quā nūc tantū amam9 p cuius cōmodis tā mltas habem9 curaſ. Et addat̄ q hō diligere ⁊ cogitare debet ſtatū aie ſue ſtatim p9 mortē et exitū ei9 de corpe. Nam inter multa q legunt̄ de ſtatu aīaꝝ p9 ſepatōem a corpe et ante iudiciu3 pticulare videt̄ q inter inſtās primū cōplete ſepatōis aie a corpore ⁊ inter iudiciū pticulare eiuſde3 aie eſt interuallū aliqnti tpis. ſicut patet ex hyſtoria ordis carthuſiē. in q aie illoꝝ ſaltē q p peccatis nō ſatiſfecerūt in qdam ambiguo et pēdulo fluctuātes multiplicē hn̄t cauſam triſticie et doloris ac timoris. Primo ex remiſcētia pctōꝝ cōmiſſoꝝ dū āminiſtrarēt corpa de qbus ſciūt ſe non cōtritas in via. aut dubitāt an cōtritio fuerit ſufficiēs aut ſciūt ſe nō ſatiſfeciſſe p penis ⁊c. Ex iſtis valde turbabūt̄ ſcientes q mō trāſiuit tpus grē ⁊ penitēdi. ⁊ aduenit tpus iuſticie ⁊ ſolū recipiēdi p his q in corpe geſſerūt ⁊c. Scdo ex hoc q ſcit aīa ſe ad iudiciū deducēdā cito. vbi iudicāda eſt finaliter ad infernū vl ad celū. quod iudiciū i magna pplexitate et anxietate expectat neſciēs qd de ea finalit̄ fiat. Quitū clauſtralis cuſtodia et monaſterial diſciplina. Sextū eſt terribile iudiciū vniuerſale in fine mūdi aut pticulare in vniuſcuiuſq3 morte vētuꝝ. Et de hoꝝ quolib3 aliqd dicendū eſt tpe ſuo. Et q2 pſens euāgeliū in fine mentōem facit de pmo. ſ. de cruciatibus infernalib9. ⁊ ideo de illis eſt dicendū. B

Pro q notandu3 q vt colligit̄ ex dictis ſctōꝝ doctoꝝ. ſ. ſcti tho. ſcoti et alioꝝ i. iiij. ſniaꝝ. Multe ſūt damnatoꝝ pene qs mō habēt in aiab9 et ampli9 hēbūt poſt reſurrectōem in aiab9 ⁊ corpib9. Prima

Sermo LXXX

est pena dānni. q̄ est inuolūtaria carentia maximi boni sui. s. eterne btitudis. q̄ licet in se nō sit dolor aut tristicia. ipam tn̄ apphensaȝ p modū tāti ex omissione ꝓpria aut cōmissione volūtatis maxia sequitur afflictō mētalis. z vehemētissima tristicia. et grauior q̄ȝ aliq̄ alia infernalis pena. ꝓpter qd̄ dic̄ Augustin⁹. Alienari a regno dei. et carere magna multitudine dulcedinis dei. tam magna pena est z grandis. vt nulla ei possint tormenta q̄ nouimus compari. Et Chry. sup Math. Ponamus an̄ oculos q̄ti doloris sit excludi z proiici a regno celoꝝ. qz vt mihi videt̄ grauior est pena gehenna. Multi gehēnaȝ horrēt. ego vero carētiā istius glorie multo maiorē aio. rc. Si decē mille gehēnas ponat quis. vt tale dicit quale est a gloria excludi z odio haberi a xp̄o. Scd̄o anime dānate corpib⁹ exute sciūt nūc infallibiliter q̄ resūptis corpib⁹ ab igne infernali cruciabunt̄ ꝑpetue vero et sensibili dolore. ex hac cōsideratione ignis infernalis p modū eis nociui certissime future cruciant̄ nūc mētaliter maximo timore et horrore. Et hec est scd̄a eoꝝ pena. ¶ Tercio q̄libet dānatus maxime diligit se affectōe cōmodi. valde ei vult sibi bonū cōmodi. et ex hoc intēse appetit vti libertate potētie sue motiue. vt possit se pro libito mouere. et p̄ntē facere cuicūq̄ȝ corpi. et qz scit se ꝯtra hāc suā affectōȝ esse ꝑpetue a diuina volūtate alligatū igne infernali tanq̄ȝ molestissimo carceri: z illi horribili societati demonū et hoim̄ dānatoꝝ. ex q̄ in eo iteꝝ sequit̄ vehemēs tristicia. Et hec ē tercia pena. ¶ Quarto ex eadē affectiōe cōmodi et amore sui ipe dānatus maxime desiderat p sua volūtate cōsiderare nūc h aut illud. vt sibi delectabile fuerit z placitū. et maxime desiderat quietaȝ cognitōēȝ sui. in tātū etiā q̄ vt dic̄ scot⁹ in vlti. q. xli. Si dānat⁹ possȝ stare in quieta cognitiōe sui ꝑpetua. et nō determinaret̄ ab alio ad hoc vel illud: ipe reputaret se btm̄ beatitudīe naturali. et ita maxime in suip̄ius q̄esceret cognitiōe. Cuȝ ergo cōtra illud intēsuȝ desideriuȝ ab illo impedit̄. et scit se sic ꝑpetue impediēdū. sequit̄ in eo maxia tristicia. q̄ est nūc quarta pena. impedit̄ aūt ab hoc desiderato p hoc q̄ a diuia volūtate determiat̄ ad ꝑpetue intense cōsiderandū teterrimū infernū. acerbissimū ignē. carentiā eterne btitudinis. et carētiā taȝ excellentis boni. qd̄ adipisci poterat. et sua culpa amisit ꝓpter vilia bona huius seculi. et ꝓpter momentaneas delectatōes. ¶ Quito q̄uis dānati nō videant intuitiue gloriā btōꝝ ita vt distincte cognoscant qualis sit glīa eoꝝ: tn̄ ad augmētū miserie eoꝝ sciūt btōs esse in q̄dā inestiabili glīa. de q̄ iteruȝ valde turbant̄ propter h q̄ ipi illaȝ amiserūt. z etiā ex inuidia dolēt de gloria bonoꝝ. et qz ita in eis viget odiū et liuor inuidie q̄re vellēt nullos esse btōs. sed esse omes miseros. et cū sciāt se nūq̄ȝ ad btitudinem posse ptingere. nec aliq̄s a btine posse amoueri: ex hoc sequit̄ iterū in eis magna tristicia. et nimia tristicia z animi amaritudo. propt̄ quā dētib⁹ suis fremūt. z in seipis tabescūt vehemēter. et cōfundunt̄

z

miſerabiliter. ꝛ hec eſt quinta eoꝝ pena. ¶ Sexto damnatus aptiſſime noſcit peccata ſua. in quibus finaliter deceſſit. ꝛ ſcit ſe ꝑ illis ꝑpetue puniendum. ex quibus ſequitur in eo remorſus conſcientie ꝛ intenſiſſima diſplicentia de iſtis. non quia inhoneſta ꝛ contra deū facta. ſꝫ quia impeditiua ꝓpriȷ̄ comodi. ꝛ cauſa tā intolerabil' mali. ꝛ illa ē ſexta eorū pena que dicitur vermis conſcie. eo ꝙ mirabiliter ꝑpetue punit ꝛ rodit conſciam. ſicut materialis vermis rodere ſolꝫ carnē. ꝛc. Et vltra hoc aliq putabāt dānatos habituros in corporibus ſuis materiales vermes. q eos ꝑpetue affligerēt eoꝝ carnes rodendo. ſicut ignis affligit vrēdo ſcḋm ꝙ ſcriptū eſt Judith. Dabis ignē et vermē in carnes eoꝝ. Et Eccl. Uindicta carnis impij ignis et vermis. imo dicunt doctores ꝙ in inferno non ſolū erūt immūdicie ex elementis. de quibus poſterius dicetur. ſꝫ etiā diuerſe ſpēs vermiū horribiliū. vt ſerpētū. ranarū bufonū. ꝛ ceteroꝝ aialiū terre. aque ꝛ aeris atrociū ꝑ varietate penaꝝ ibi diuerſis. ꝑ diſparitate culpe inffligēdoꝝ. ꝓpter quod (vt dicit quidā) Alie mixtoꝝ ſpēs ibi eſſe poterūt in penā eternaliter ſicut metalloꝝ ardentes fluuij. vel fōtes. vt auari bibāt ibi aurū liquidū. ꝓpter quod iniuſte ſibi vſurpādū meruerūt infernū. et ita de alijs. ¶ Septia eoꝝ pena ē tenebre interiores. que tenebre interiores (ſcḋm Grego.) ſūt cecitas intellectus. que aie (ſcḋm doctores) non omino cecterūt ſcḋm intellectū. ſed aliqua cognoſcēt. illa tñ ſola. que faciunt ad augmētū dānatōis. et cumulū pene. ꝛ ita iſta cognitio nō erit eis ad cōſolatōem. ſed ad oimodā deſolationē. et ſpāliter poſt iudiciū ita cōꝑhenſi erūt ꝛ abſorpti triſticia ꝛ nimio dolore. vt nō liceat eis aliquod delectabile cogitare ¶ Octaua eoꝝ pena eſt illud grāde malū. ſ. volūtas eoꝝ a deo deſerta. ꝛ in malicia obſtinata. et a ſuo fine vltio' tota auerſa. vt non poſſint bene velle. ꝛ cōtinue male velint. ꝓuati enim ſunt oīno affectōne iuſticie. ꝛ derelicti ſūt ardētiſſime affectōi cōmodi ſiue ꝓprij bñeſſe. et ideo intētiſſimā hñt diſplicētiā de vehemēti cruciatu infernal' pene. que tā extreme cōtraria eſt ipōꝝ ardēti affectiōi. ꝛ quia deſpauerūt de termio ipius tormēti: iō agitati ſpū impatiētie ſurgūt in cōtinuū murmur. odium. ꝛ blaſphemiā omipotētis dei ſic eos puniētis. ꝛ nūc eſt in eis blaſphemia cordis. ſed poſt corꝑm reſūptōem erit in eis ꝑpetua blaſphemia cordis ꝛ oris. ꝓpter quod dr Apoc. xvi. Eſtuauerūt hoies eſtu magno. et blaſphemauerūt verbo dñi hñtis ꝓtātem ſuꝑ has plagas. vbi dicit glo. In inferno poſiti quãuis ſciāt ſe ꝑ meritis puniri. dolent tñ. ꝙ deus tāta potētiā habet vt eis plagas inferat ¶ Nona eoꝝ pena eſt tenebre exteriores. de quibus in pñti euāgelio dr. vt ſūt tenebre exteriores corꝑales cauſate ex defectu luminis in loco inferni. Ubi notādū. ꝙ ſ. Tho. in fine. iiij. dicit. In inferno ſūt lux. ꝛ tenebre tāte. ꝛ tali mō ꝑut maxime ſpectāt miſerie dānatoꝝ. eſt enim ibi ignis feculētus. turbidus. et quaſi fumoſus. vt nihil poſſit ibi clare et ꝑſpicue. ſed ſolū ſub quadā vmbroſitate videri. ꝛ habet talis ignis aliquid luminis. vt aliq ibi videant. ſed ſolū illa que dolorē ac triſticiā cordi inge-

rere poſſūt:et aiam torq̄re. Ideo
dicit Yſido. de ſum. bo. Ignē gehē
ne ad aliud lumē habere dicimus·
ad aliđ nō habere. Lucebit eīm mi
ſeris ad augmētū penaꝝ· vt vide
ant vñ doleāt: ⁊ nō lucebit ad con
ſolatōnē. ne videāt vnde gaudeāt.
Quidā etiā cauſaꝫ tenebraꝝ infer
ni dicūt eſſe cōmaſſatiōeꝫ et cōpſſi
onē corꝑm dānatoꝝ· q̄ ꝓpter mul
titudine ita replebūt locuꝫ inferni
vt quaſi nihil ibi maneat tranſpa
rens: et lumīe puiū. ¶ Decia pena
erit poſt reſurrectōeꝫ totius cōpo
ſiti ex aia et corꝑe cruciat⁹· ac ſem
piternū ſuppliciū in feruētiſſimo
igne in q̄ ꝑpetue torq̄būt ſine de
trimento· et corruptōne corꝑm· et
eternaliter dolebūt ſine interitu ⁊
amiſſione vite· et ſic ſꝑ erunt· vt ſꝑ
puniant. ⁊ ꝑpetue viuent· vt ſint in
ꝑpetua morte. De h̄ loquit ceſari
us. d. Quō trepid⁹ et male cōſciuſ
ſermo poterit explicare cū cepit in
expiabilis caro· et infecta pctīs me
dulla ſeuis gehēne eſtib⁹ penetra
ri et more feruentiū ac decoq̄ntiū
metalloꝝ inextinguibili ardore to
ta hois ſubſtātia int⁹ infūdi· et de
paſcentib⁹ flāmis corpa atq̄ aias
ex pte cōſumi. ⁊ ex pte nutriri· vt in
ter medios igniū globos natura
dānata det pabulū· et accipiat in
cremētū. Et q̄ acerbū et intolera
bilē dolorē illud cauſet in dānato·
pōt nūc qlibet faciliter ꝑpēdere. Si
eīm aliqs noſtrū deberꝫ nūc ſolū
digitū· et ad modicū tp̄s tenere in
igne cogitet quantus eſſet ſibi ex
hoc dolor ⁊c̄. Et quia tunc erit in
igne incompabilit calidiori· ⁊ non
ſolū ad tempus· ſed in ꝑpetuū: et
nō ſolum cū digito: ſed cum toto
corpore: et nō ſolū affligetur: et ar
debit exterius in corpore. ſed ignis
penetrabit omnia mēbra eius· im
mo et viſcera· et etiā medullas oſ
ſium ſuorum· et quecunq̄ totius
corporis/ quātumcūq̄ occulta. et
nō ſolū erit in inferno ignis vehe
mētiſſime calidus. ſed etiā erit ibi
aqua vehemētiſſime frigida: vt ſic
idem damnatus patiatur a ſūme
contrarijs. Iuxta illud Job. Trā
ſibunt ab aq̄s niuiuꝫ ad caloreꝫ
nimiū. E Nec in inferno erūt
tm̄ ignis et aqua. Sed (vt vult. b.
Baſilius) In vltima mundi pur
gatione fiet quedam ſeparatio in
elementis. vt quicquid eſt purum
et nobile remaneat ſuperius ad
gloriam beatoruꝫ. quicquid vero
eſt fetulentum/ ignobile/ imūduꝫ
et ſpurtum ex omnibus ſterquili
nijs· et feditatibus· poſt finale iu
dicium inuoluat reprobos· et cum
eis deſcendat in infernum ad ipo
rum perpetuā penam. et hoc ideo
vt homines (qui in hac vita opti
mis et electiſſimis effectib⁹ et fru
ctibus elementoruꝫ abuſi fuerūt)
viliſſimis eorū fecibus et ſterqui
linijs (que ex elementis fieri ſolēt)
in inferno crucientur. Et quis de
ſcribere poſſet omnia mala miſer
rimi ſtatus damnatorum cum ni
hil ſit i ipſis· nec erit qđ nō ſit eis
materia triſticie. Quis etiam cogi
tare poterit horrorem et abomi
nationem regionis iſtius· et carce
ris infernalis quam regioneꝫ om
nibus elementis ſordibus reple
tam ſulphurea flamma incendēs
fetorem facit ſpirare intolerabilē.

Multi stulti hoīes et excecati hec paruipēdūt et ꝑ nihilo ducūt. Et ve talibus q illa tā amare in posterū lugēda nūc ridēda reputāt, ⁊ q̄bus ꝑus expienda erūt ꝙ credenda. Et quāuis inūerabilia sint mala illius eterne miserie ⁊ sint inestiabiliter grauia: hec tñ pauca ex eis sic dixi. Primo propter hoc vt nemo puipēdat istā rē. nec aliquis nūc rideat de illo malo posterius taȝ amare deflēdo. sed vt destincte sciamus et noscam⁹ ꝙ inestiabile est malū illius eterne miserie. ⁊ vt cognoscentes diligēter caueamus ne propt̄ p̄ntes momētaneas delectatōnes incidamus in illud intolerabile malū. Scd̄o ꝑpter h vt timor quē nobis incuteret debita memoria ⁊ cognitō illius miserie sit nobis munitio et quoddā iuuamē ad totalius resistēdū omi temptatōni. Cū em̄ hō tēptat aut sentit se inclinari ad aliquā irā. vel vindictā: luxuriā. gulā. inuidiā. auariciā aut aliā iniusticiā: si tūc distincte cogitaret p̄dicta mala dānatōis eterne quō posset esse quin incuteret sibi tātū timorē sui q citissime in eo oēm tēptatiōȝ extingueret. ⁊c. Sūt ğ hmōi nūc sciēda. nūc sūt sedule añ mētis oclos statuenda. qr (vt a p̄ncipio dixi fm sctōs) int̄ ea q̄ hoīes alliciunt ad bonū et retrahunt a malo) vnū est interminabilis cruciatus dānatōis et̄ne ⁊ oīm maloꝝ q includit mors illa ppetua tā corpis ꝙ aīe. cū ei hō talia distincte noscit. et attēte: ac freqn̄t meditat necessario incutiūt sibi timorē sui. F Ubi notādū ꝙ duplex est timor pene ⁊ damnatōnis eterne. Primus nō est bonus nec laudabil aut meritori⁹ vite eterne vt cū hō timet penā illā ex h ꝙ sibi mala sūt nociua et penales et si hō ꝑpter talē tiorē solū seruit deo vt qr cauet pctā et s̄uat mādata. ieiunat. orat. ⁊ fac̄ cet̄a hmōi bona opa solū ꝑpt̄ h vt euadat illa supplicia eterna q timet: ꝙuis sic mādata s̄uare: deo seruire. ⁊ pctā vitare solū ex tali tiore disponit hoīeȝ aliq̄ mō ad bonū ic̄ptū hūiliat eū ad opa de genere bono: ⁊ tollit sibi ꝯsuetudinē peccādi: tñ q sic deo s̄uit ex solo timore nullū meret̄ p̄miū vite eterne. Cui⁹ exēplū ponit wilhel. in li. de cōditōnib⁹ ꝟtutuȝ.

Primū de latronib⁹ q videntes thesauroꝝ custodes plres ⁊ fortiores sese patos in mortē et captiōȝ eoꝝ si thesauros iuaserit. nulla grā debet si nō furent. nec aliqd meritū est eis a furto hmōi abstinere.

Scdm exēplū Si nauigantes ⁊ naufragiū sibi imminere vidētes ꝑ eo ꝙ nauis eoꝝ nimis onerata est si nauiȝ exonerare volētes p̄ciosa in mare p̄iciūt reputat nemo eis ad ꝟtutē largitat vl aliter ad meritū.

Terciū exēplū. Si latrones isectari se vidētes a satellitib⁹. iāqȝ se ꝯp̄hēsos vel ꝯp̄hēdēdos ab ipis ⁊ ꝑpter hmōi metū solū sarcinas furtiuas abiiciūt: nō ex h eis aliq̄ gratia detur. nec aliquis dicet eos propter hoc aliquid meruisse.

Quartū exemplū de paruulis q propter solū metū flagellatōnis dimittunt facere aliqua mala et faciūt bōa nēo eis regratiat. Jȝ vt vulgo dr̄ ꝟge et ferule. sic p̄dicto mō bō solū s̄uiētib⁹ regrari ñ dȝ. sȝ mag suppliciō infernali ꝑpt̄ qd solū mala dimittūt ⁊ bōa faciūt.

¶ Alius timor gehēne ē bonꝰ lau dabilꝭ et meritoriꝰ: vt cū hō timet damnatiōez. nō ſolū q2 ſibi mala· ſed plus ꝑpter hꝰ ꝙ ꝑ eam hō ſepa tur a deo: qđ caritas maxime refu git. et ꝑpter hoc quia ipa includit pctā. ſ. odiū dei et alia ꝑ q̄ deꝰ offē ditur qđ itez caritas ī fugit q̄ omi no nollet offēdere dilectū. et etiā ipa cōtrariatꝭ multis bonis ꝑ que hō recte ordinaretꝭ in deū. De mor te ꝛ q̄buſdā morte cōcernētib9 ap plicari pt hec maſia ꝯueniēter ad dñicā. xxiiij. p̄dicādo de vno ex ſex p̄dictis ex q̄bus fideli aīe ꝛc. ſꝫ de cruciatu gehēne dictū eſt in dñica xx. vt ſupius continetꝭ. De ſcđo. ſ. de gaudijs celi et bonis eterne be atitudinis dictū eſt in die omniuꝫ ſanctorū. De terribili chriſti aduē tu ad vniuerſale iudiciū dictū ē in ſecūda dñica aduentus. B Nunc dicēdū ē de quarto. ſ. đ morte ꝓpria. de incertitudine vite. ꝛ đ horrore corpis ꝓprij poſt mortē. ꝛ de ceteris ad hoc ꝑtinentib9. q̄ꝛ meditatio vtilis eſt hoi· vt timore correptus hic mala caueat. vt bōa mereatꝭ expiri. ¶ Pro q̄ notādū ꝙ p̄dictoꝝ meditatio valde valꝫ ho mini ad cauendū pctā ꝛ reſiſtēduꝫ temptatōibus. Nam auariciā re primit. voluptates extiguit. bono res cōtēnere facit. et īfrigidat totā carnis ꝯpagē. Vn̄ đꝛ Ecci. vij. In oībus opibus tuis memorare no uiſſima tua. ꝛ ineternū nō pecca bis. Et Hiero. i epl'a ad Paulinū in fine. Facile cōtemnit oīa q̄ ſꝑ ſe cogitat eē moriturū. Et ergo ad cu ſtodiā hoīs cōtra pctā ꝛ ad incita tōez etiam hoīs ad maiorē feruo rem operum bonorū expedit ſi bi vt ſepe apud ſe meditetꝭ. Oīs ca ro fenū. et oīs gl'ia eius tanq̄ꝫ flos agri q̄ hodie floret. et cras in cliba nū mittitꝭ. Et cogitet quō nihil eſt certius morte. et nihil incertiꝰ ho ra mortis. ita vt nec homo horā ſi bi certitudinalꝭ ꝑmittere poſſit· vt in exemplū capiat hō iuniores ſe fortiores. ſaniores. doctiores. ſan ctiores. quos oēs abſtulit dñs. et aliq̄n mō īꝓpoſito ēt īꝓuiſo. ꝛ quare. niſi vt inꝭ cauſas cētas vna dicatꝭ in terrorē nobis ꝛ exemplū. vt iuxta āmonitōem ſaluatoris ſi mus ſꝑ ꝛ vbiq̄ꝫ pati mori. et ſem ꝑ viuamus tanq̄ꝫ cras morituri ſi mꝰ. ¶ Scđo cogitet hō. mors au fert vitā p̄ſentē in q̄ ſolū hō pōt ſa tiſfacere ꝑ peccatis et mereri vitā eternā. ꝛ ergo cogitet q̄ꝫ neceſſariū ſit ſibi vt ſit freq̄ns in opib9 boniſ ne forte cito moriturꝰ vita p̄uetur eterna aut ꝑfectōe meriti ¶ Tercō expedit homi ad cuſtodiā ſui ꝛc. vt ſepe cogitet ſtatū cadaueris ſui pꝰ mortē. et dicat apud ſe ſꝫm doctrīā beati Augu. in meditatōnib9 ſuis. Ecce ſtatim ꝛ q̄s ſcit vtrū hodie vl' cras claudunꝭ oculi mei ad interi ora capitis reflexi: quoꝝ ſepe va nis et ꝑniciofis vagatōib9 delecta bar. iacebūt tenebris horrēdis ob ducti q̄ mō ꝑ luce gaudent vanita tes haurire. patebūt aures replen de vermib9 q̄ mō detractōis. voceſ ꝛ ſeculares rumores dānabili iocū ditate ſuſcipiūt. Stringentꝭ dētes miſerabilꝭ obſerati quos ſepe diſ ſoluit edacitas. putreſcēt nares q̄ nūc varijs odorib9 delectantꝭ. ſqua lorē fetida labia horrebūt q̄ ſtulto cachinno freq̄nter diſſoluta gau debāt. Ligabitꝭ ligua tabida ſanie

De penis inferni

q̄ ſepe ianes fabulas ꝓferebat. Ar-
tabit guttur ⁊ venter ſcaturiet v-
mibus q̄ varijs eſcis crebro diſtē-
tus fuit, tota illa cōplexio ſiue cor-
pis diſpoſitio cuius ſanitati. cuiuſ
cōmoditati. cuius voluptati omīs
pene cura inuigilabit in putredineꝫ
⁊ vermē. et poſtremo in abiectiſſi-
mū puluerē diſſoluet. ⁊ vbi tūc e-
rit ſuꝑbia mea: aut qd ꝓderit mi-
hi: Ubi ceruix erecta: vbi iactātia
verboꝝ: vbi ornatus veſtiū: varie-
tas deliciaꝝ: vbi pulcritudo corpo-
ris: vbi viuacitas ſenſuū: vbi diui-
tie multe: vbi honores ſeculi ⁊ p̄ſi-
dentie: certe mors totū aufert ⁊ ve-
lut ſōniū euaneſcūt ⁊ ſuū amato-
rē miſerrimū relinquūt. ⁊ nihil me
ſeq̄tur: niſi oꝑa mea ſcḋm quoꝝ q̄-
litatē recipiā ꝓ mercede bona aut
mala. Cur ergo his nūc inuigilo.
cur circa iſta ſollicitor: cur nō ſpūa-
libus inſiſto eternaliter duraturis.

D Diceret aliq̄s ē ne licitū de-
liberate timere mortē et deſidera-
rare lōgā vitā. Et dico notāter de-
liberate. qꝛ naturale ē timere mor-
tē et amare vitā. et talis naturaliſ
horror non eſt bonus: aut malus
moraliter ſicut nec ceteri p̄mi mo-
tus. Et pculdubio vidēdū p̄mo q̄
mors p̄uat hominē bonis nature.
vt ſunt pulchritudo. fortitudo mē-
broꝝ. agilitas. ſanitas. ſenſuū viua-
citas. Itē priuat oibꝫ oblectamen-
tis q̄ hō ſcḋm q̄nqꝫ ſenſus in hac vi-
ta cōſueuit habere. Spoliat etiam
oībus bonis mūdi: q̄ ſunt diuitie
honores. glie. p̄ſidentie. Nihil eīm
hō hinc trāſiens ſecū portat. Un̄
ps. Non ei cū morietur accipiet oia.
neqꝫ deſcēdet cū eo glia dom⁹ ei⁹.
Si ḡ q̄s timet mortē: et deſide-

rat longā vitā ſolū ꝓpter hoc quia
mors ſpoliat eū bonis p̄dictis in
q̄bus delectari vellet: erit timor
eius malus: ⁊ inordinat⁹: qꝛ proce-
dēs ex iordiato amore quo nimiſ
adheret p̄ſentis vite bonis in q̄bꝫ
indebite delectat⁹ eſt ⁊ vlteri⁹ dele-
ctari vellet. et ideo ea timet amitte-
re. Et de talibꝫ ſic delectabilibꝫ p̄-
ſentis ſecli affectatis verīſimilit̄ p̄-
ſumit̄ q̄ nō curarēt de bonis futu-
re vite ſi de p̄ſentis vite bonis co-
piā cū valitudīe corpis ꝑpetue ha-
bere poſſet. nunqꝫ eīm ſibi ponerēt
terminū vite. ſed ſicut nūc ꝓpt a-
morē et delectatōnem p̄ſentiū vel-
lent viuere ſic p⁹ annum. poſt. x. et
ſp. Sic autē velle ꝯtētari p̄ñtis vite
bonis et nō curare bonū patrie et-
ne niſi inq̄ntū p̄ſentia nō p̄ñt ſem-
ꝑ et eternaliter haberi eſt vnuꝫ de
ſignis eterne reprobatōis q̄ ſolent
cōiter enūerari. ¶ Scḋo notāduꝫ
q̄ mors etiā p̄uat hoiem vita pre-
ſenti in q̄ datū eſt homībus ꝑ bōa
oꝑa mereri vitā īmortalē. dolere
pctā. et ſatiſfacere de penis ꝑ dolo-
res pniales. quoꝝ neutꝝ erit in vi-
ta aie poſt mortē corꝑalē: qꝛ p⁹ p̄-
ſentē ſtatū meritoriū agēdi et fru-
ctuoſe penitēdi ponet hō ad ſtatuꝫ
rigoroſe iuſticie. ⁊ ad ſtatū recipiē-
dū ſolū mala aut bona q̄ meruit.
Ex q̄bꝫ p̄mo pꝫ p̄cioſitas hui⁹ vi-
te in q̄ hoies ſic p̄ñt penitere d̄ pec-
catis et mereri vitā eternā. ꝓpt q̄d
aia īfernū aut purgatoriū expta ſi
ad h⁹ vite ſtatū ꝑ diē regredi poſ-
ſet haud dubiū ꝓ oibꝫ regnis aut
bonis delectabilibꝫ mūdi hui⁹ re-
ciperet illō ꝑuū tp̄us in q̄ de facili re-
gnū celeſte mereri poſſꝫ. ⁊ oēꝫ pe-
nā ꝓ pctis exoluere. ¶ Scḋo patꝫ.

Sermo LXXX

q̄z digne rep̄hēdēda ſit ſtulticia eo/
rū q̄ tā ꝑ modico ducūt ꝙ eis tp̄s
hui⁹ vite inutilr̄ trāſit. in q̄ poſſent
tāta bona merēdo obtinere. ⁊ penī/
tēdo tāta mala futura euadere. ſ.
p̄eas inferni et purgatoꝛij. ¶ Ter/
cio ptʒ ꝙ cuilibʒ xp̄iano cauēdū ē.
ne ſua culpa moꝛiatᷣ immaturus. ⁊ ſi/
bi notabilr̄ p̄ntē vitā breuiet ioꝛ/
diate viuēdo ſup̄fluis cibis aut po/
tibus aut alijs idebitis delectabi/
libꝫ vl̄ in diſcretis ⁊ exceſſiuis exina/
nitōibꝫ. Quia dicit Hiero. Nō dif/
fert vtrū ꝑuo vel magno tp̄e te in/
terimas. tal̄ etiā ſe p̄uat cōplemē/
to ꝑfectōis cū ſibi abbreuiat tp̄s i
q̄ ꝑficere poſſet ⁊ mereri. et p̄uat ꝑ/
ximos ꝑfectu quē ex eo ɔſeq̄ poſ/
ſet. ¶ Quarto ptʒ ex dictꝭ ꝙ bonū
⁊ laudabile ē mortē refugere: ⁊ lō/
gioꝛē vitā appetere: ſi hō h̄ faciat
ſolū ex dictis cauſis. vtpote. p̄mo
q̄ꝛ timet ſe nōdū ſufficiēter ꝑ pctīſ
pn̄iā egiſſe. Scd̄o q̄ꝛ diuti⁹ viuē/
do p̄t ampli⁹ mereri ⁊ maioꝛē glo/
riā i celo. vt clari⁹ videat deū. intē/
ſi⁹ deū amet. et ꝑfecti⁹ eū eternalr̄
laudet. ⁊ neglecta recōpēſare. Ter/
cio. vt dona grē ⁊ nature ſibi ɔceſ/
ſa adhuc exercēdo alijs ꝑficiat ad
ſalutē. q̄lr̄ fecit btūs martin⁹. qui
moꝛitur⁹ dixit. Dn̄e ſi adhuc ſum
pp̄lo tuo neceſſari⁹ nō recuſo labo/
rē. Sic etiā apl̄s dixit ad Phil. j.
Coartoꝛ ex duobꝫ. i. moueoꝛ ad ap/
petendū q̄ nō p̄nt ſil̄ h̄ri. deſideriū
habēs diſſolui ꝑ moꝛtē coꝛpalē et
eſſe cū xp̄o. Multo mag̃ meli⁹ il/
lud videtᷣ ꝑ me. p̄manere aūt i car/
ne. i. diuti⁹ viuere. neceſſariū ē. pꝛo/
pter vos. Et h̄ ſit ſcd̄m dictū ꝑ r̄n/
ſiōe ad dubiū. ¶ Tercio dico
ꝙ q̄uis hō licite deſideret imo coꝛ/
ne ad ꝑlōgatōez vite ꝑ bonū regi/
men. et ꝑ alia ɔgrua media ꝑpter
cauſas dūtaxat p̄dictas: dʒ tn̄ i h̄
(ſicͭ i oībꝫ alijs) volūtatē ſuā diuine
ſubdere volūtati. ⁊ totū dimittere
diuīe diſpoſitōi. ⁊ dicere. Dn̄e: ſicut
tu vis fiat. ⁊ q̄n tu vis i iuuētute vl̄
i ſenectute. ⁊ ſic in tua ꝑuidētia no/
ſti bonū ad tuā laudē et meā salu/
tē. Sic facere docuit nos dn̄s. cuʒ
in mōte oliueti oꝛauit dicēs: Pa/
ter: trāſeat a me calix iſte. Et ſtatī
ſubiūxit. verūtn̄ nō ſicut ego volo.
ſʒ ſicut tu vis. Et hō q̄n̄ cogſcit moꝛ/
tis tp̄s adeſſe dʒ eā ſpōte ſubire. et
neq̄q̄ʒ volūtate reniti ꝑtinacit. ptʒ
q̄ꝛ dʒ hō velle. aut nō reniti volū/
tarie diuīe volūtati cognite. vt de/
terminā̄t doctoꝛes circa finē p̄mi
ſniaꝝ. Nō ſi nēo moꝛitᷣ niſi do vo/
lēte ipm̄ moꝛi dʒ hō cogitare ⁊ ſci/
re. q̄ꝛ oīa (q̄ fiūt) de⁹ vult fieri p̄ter
pctm̄. Itē ad incitādū ſe ad ita vo/
lēdū moꝛi dʒ hō cogitarē ꝙ moꝛſ
eſt ſibi via q̄dā de vita p̄nti ⁊ moꝛ/
tali ad vitā futurā ⁊ imoꝛtalē ml̄/
to melioꝛem. nec vnq̄ʒ ꝑueniet niſi
moꝛte media. Etiā cogitare dʒ ꝙ
(vt dicit Aug. i de viſitatōe ifirmo/
rū) ꝙ initiū vite p̄ſentis principiū
eſt doloꝛis. et ꝙ moꝛs oīm malo/
rū eſt termin⁹ et finis. Et Auguſt.
ſubdit. male moꝛi nō eſt xp̄ianoꝝ.
bn̄ autē moꝛi cum xp̄o viuere facit.
Item legitᷣ de btō Aug. ꝙ multuʒ
laudabat homines quibꝫ predicto
modo inerat voluntas moꝛiendi.
Et ſuper hoc trium epiſcopoꝛū exē/
pla ſepi⁹ recitabat. Btūs Ambꝛo/
ſius enim cum in extremis eſſet.
et rogaretur vt pꝛolongationem
vite ſue ſibi p̄cibus obtineret. Re/
ſpondit. Nō ſic vixi vt me pudeat

viuere inter vos. nec mori timeo.
qm̄ bonū habemus dn̄m. Adde/
bat quoqꝫ de alio epo. cui cū dice/
ret eū eccl'ie multū necessariū fore.
ꝙ ideo oraret vt eū dn̄s adhuc cō/
seruaret. Rn̄dit. si nunqꝫ bn̄. si ali-
qn̄ quare nō modo. De alio quo/
qꝫ epo aiebat Cyprianū referre ꝙ
cū infirmitate graui laboraret ad
huc sanitatē sibi restitui exorabat.
Cui iuuenis speciosus apparēs cū
indignatōe infremuit. ⁊ ait. Pati
timetis. exire nō vultis. qd faciaꝫ
vobis. Et Scotus in. iiij. dist. xxj.
putat cōcessibile forē ꝙ mors etiā
naturalis volūtarie suscepta sit suf/
ficiēs ꝓ pena cuiuscūqꝫ venialis. et
forte ꝓ magna pte debite pene ꝓ
mortalibꝫ. Nec obstat ꝙ ipa mors
est pena necessaria. qꝛ aliqs pt ne/
cessariū volūtarie assumere. et de
necessitate facere virtutē. R.

Secundū dubiū. vtrū liceat homi
ni ante tps mortis apperere mor-
tē. ⁊ deum ꝓ ea orare. Rn̄det mgr̄
Henric⁹ de hassia in lectura super
Gene. ꝙ null⁹ debꝫ absolute ap/
petere mortē ꝓpter senectutē suaꝫ
aut ꝓpter penalitates. aut aduersi-
tates. qꝛ in om̄i etate pōt hō aliq̄
facere bona. et sibi p̄ mij eterni me
reri augmentū. vel etiā ipam vitā
mereri. de q̄ nō est certus ꝙ meru-
erit prius. et sic delere pctā potest.
de qbus nō est certus ꝙ pri⁹ de/
leuerit. Sic et sufferētia penalita/
tū et tribulationū debite patiēter ē
meritoria. et satisfactoria ꝓ pecca/
tis et penis qbus oēm hoiem in
purgatorio satisfacere incōparabilr
grauius qꝫ in p̄senti seclo. Sic etiā
legimus illos q̄ vexati qn̄qꝫ roga
bant dn̄m vt morerent̄ nō exaudi-
tos sed magis compr̄hēsos. sicut le
git. iij. Reg. xix. de helya. cui petē-
ti vt moreret̄ dictū est ab angelo.
Surge et comede. grandis em̄ re/
stat tibi via. Et Jone ꝓphete dicē/
ti. Tolle dn̄e aiam meā qꝛ melior
est mihi mors qꝫ vita. dixit deus.
Putas bn̄ irasceris tu. Jone. iiij.
Scdo s̄m Gvilh. in de v̄tutibus
ꝙ null⁹ dꝫ absolute appetere mor
teꝫ aut ꝓ ea orare. ꝓpter hoc vt sta
tim veniat ad vitā eternā quā desi/
derat. ⁊ quā cōsequi nō potest nisi
morte media. esset em̄ hec p̄sum/
ptio q̄dam hoīs de meritis suis. ⁊
ꝙ dignus esset vita ⁊c. et esset que-
dā p̄sumptio q̄ hō estimaret se cer
tū esse ꝙ sua vita esset tā bona. tā
sancta. et opa sua tā iusta ꝙ sibi de
beret̄ vita eterna ꝓ illis. Iteꝫ Job
cui de⁹ ꝓhibuit testimoniū de san
ctitate sua. pōstqꝫ m'lta magr̄ ope/
ra bona enūerauit statim subiun/
xit. Verebar oīa opa mea. tāqꝫ di-
ceret. Nescio an i me. vel i operibꝫ
meis sit aliqd q̄d nescio. ⁊ q̄d deus
scit. ꝓpter q̄d ipa opa nō sibi sunt
accepta ⁊c. Quāta ergo p̄sumptio
ꝙ nos puuli p̄sumim⁹ de opibus
nostris ꝙ sint iusta. et p̄sumimus
d̄ sctitate vite intātū ꝙ estimam⁹
nos securos esse. Itē Ecci. xx. scribi
tur. Hodie feneratꝫ qs ⁊ cras expe-
tit. Et subdit. Odibil' erit hō hmōi
sp̄. ex h̄. qꝛ pueniet et accelerat tpus
solutōis debitū. et sic facit q̄ abso/
lute desiderat mortē ꝓpter conseq̄
vitā eternā. Feneramur nāqꝫ dn̄o
qcqd boni facim⁹. Tps aūt soluti-
onis ipe dn̄s cōstituit. ⁊ scit. Stul-
ticia ḡē ⁊ ꝓcacia nos exigere p̄miū
ab ipo an̄ tps ab eo cōstitutū. q̄d
ipe nouit. Iteꝫ Job. vij. d̄r. Sicut

mercẽnarij ſic dies hoīs ſup ťrã. Sicut ergo mercenariũ optz expectare mercedẽ donec opꝰ cõſũmauerit: pro quo merces dãda erit. imo ſibi imputaret ſi prius ĩportũe exigeret. ſic ĩputabile eſt hoĩ ſi ppť retributõem vite eterne abſolute deſideraret mortẽ anteq̃ꝫ conſũmaſſet opa q̃bus pmiũ habꝫ mereri ſibi pordinatũ. Quãuis ergo bonum ſit hoiem amare celeſte regnuꝫ: et feruẽter deſiderare: ac totis viribꝫ conari vt ad illud pueniat: tñ patienter expectare debꝫ dei volũtatẽ ĩ hoc. ipe em̃ ſcit tẽpus qđ ipe conſtituit. ipe ſcit qñ hõ cõſũmauit opꝰ q̃ mereri habꝫ pmiũ pordinatuꝫ. Propter qđ ſcribit Jaco. v. Patientes eſtote vſqꝫ ad aduentũ dñi. agricola eĩ expectat pcioſũ fructũ terre. q. d. Quãuis agricola p mercedẽ laboꝝ ſuoꝝ dſideret recipe pcioſũm fructũ agri ſui: tñ expectat vſqꝫ ad debitũ tps patiẽter ferenſ laborẽ agriculture ſue donec accipiat tẽporaneũ et ſerotinũ. Jtẽ ſic vua nõ ſeipam vindemiat: ſed viti ſic fortiter adheret q etiam abrumpere volenti reſiſtit: ⁊ expectat vindemiatorem qui ſcit tempus vindemie. ⁊ qñdo vua matura ſit ⁊ colligenda in cellaria. ⁊ ſimilit đ meſſe. Sic hõ neſcit tpus verũ q̃re expectare debet dñm ſuũ q. ſcit qñ maturus ſit. ⁊ colligendꝰ ĩ horrea celeſtis patrie. Jpe ſcit qñ hõ curſũ ſuũ cõſũmauerit. qñ totum certamẽ bonũ certauerit. ⁊ vltra ñ differt ſibi coronã. ¶ 2 Tercia queſtio q̃re deus voluit homini ignotũ eſſe terminũ vite ſue: nũ q̃d meliꝰ fuiſſet q eũ hõ pſciuiſſꝫ. tũc potuiſſet ſe ad mortẽ penitentia diſpoſuiſſe. Rñdet q deꝰ ita ordinauit. qz indubie vtiliꝰ fuit q eſſet mors incerta ad vitandũ vicia. ad adipiſcẽdũ virtutes q̃bꝫ meremur vitã eternã. Nam ex hoc q hõ ſcit ſe moriturũ: tũc nõ ſcit an hodie. vel cras. imo nec horã aut minutã pt ſibi certitudinalit pmittere de vita efficit prudens et ſollicitus de frequentia bonoꝝ opeꝝ. et ſp eſt patus et ſemp ſic viuit: ac ſi ſit ſtatim moriturus. Jtẽ cũ ſic ſcit ſe morituꝝ et neſcit diẽ aut horaꝫ mortis: et ſcit q ſi moreret in mortali dãnaret ppetue: ſp vigilat ſup ſeipo. et diligenter ſibi cauet a peccatis. et ſi hõ aliqñ ex fragilitate cadit: cito conat totis viribꝫ p cõtritionẽ reſurgere. ne forte morſ ipm ĩ ſtatu mortalꝭ pcti arripiat ſubito ⁊ improuiſe in ſomno vel alꝭ. Jtẽ cũ deſides ſerui ſciũt dñm in certo tpe nõ venturũ: dormiũt. et negligũt opꝰ eis cõmiſſum. ſed cũ ſciũt dñm venturũ ⁊ neſciũt an hora pma. ſcda vel tercia: ſp vigilãt: ⁊ attente laborãt. vt ſi dñs forte repẽte veniat inueniat eos vigilantes. ¶ Nos ergo ſumus illi deſides ſerui tardiſſimi ad oĩa bona. et qzuis ſciamꝰ nos morituros et neſciamus qñ: imo nec vna hora ſecuri ſumꝰ tñ valde audacter peccamꝰ. occupãdo nos cũ multis ſecularibus et ſupfluis curis. et nimis delectari q̃rimus in pſentibus rebꝰ. auide congregamus diuitias. ſepe modicũ intendimꝰ illis que ad ſalutẽ ptinent. et ad dei laudeꝫ. Dõ cũ ita ſe habeat: q̃d putatis q fieret ſi certi eſſemus de hora: forte oẽs q̃ꝫdiu reſtaret notabilis ps vite noſtre. vel facere curaremus. ſꝫ

ſine timore peccaremus. ⁊ omib⁹ vicijs nos replerem⁹ a principio vite ꝓpe vſq₃ finē. Et accedente termino/cū nos vellemus cōuertere ad deū/nō poſſem⁹. qꝛ nō meruiſſemus nobis h a deo dari. ſ₃ magis meruiſſem⁹ obſtinari in pctīs. eo/ꝙ ꝑ totā vitā ſine timore et tā multis peccatis deo diſplicuiſſemus. Itē ipa cōſuetudo peccandi tā longo tpe firmata in nobis/nō ꝑmitteret bona agere. ſed ſp retraheret a bonis ad peccata cōſueta. et ad pn̄tiū morem iſtoꝝ. in qbuſ tam longo tpe: tam feruenter et ſine freno delectati eſſem⁹. Item ſi homo ꝓpe finem vite aliq bona d genere faceret. iſta nō faceret ex amore dei. nec pure ꝓpt deū i ipm vltimate referēdo. ſed faceret magis ex timore mortꝭ quā ſciret imminere de ꝓpinquo. et faceret ad euitandū damnatōem eternā/quā timeret ſibi ſimilr futurā propter nimia peccata et peſſimā vitā. quā duxit tpe floride iuuentutis ſue. et poſterius ſp vſq₃ ad etatem ſenilē ⁊ graueſcentē ⁊ ineptā ad ſcientiaſ ⁊ virtutes. niſi fulcita ſit ſtudijs iuuentutis. Uel etiā hmōi opera d genere bona faceret ſolū ex amore ſui ꝓprij cōmodi. ſc₃. vt ꝑuenire mereret ad celū. vt ſibi bene ibi eſſet ⁊c. et oīa talia nō ſunt meritoria. ſ₃ peccata. qꝛ opa malo fine circūſtantionata. et ſic damnaret/ꝑ quibus ſe ſaluari putaret ⁊c.

Item nota ꝙ grā et pctā mortalis ita repugnāt ꝙ nequaq₃ poſſunt ſimul ſtare in eadē aīa. qꝛ per pctm̄ mortale fit hō dign⁹ morte eterna. ſm illud ad Rom. vi. Stipendia peccati mors. Sed q̄libet habens caritatē habet meritū vite eterne ſm ꝑdicta. nullus autē pōt ſimul dignus eſſe vita eterna ⁊ morte eterna. et ergo cum in cōtritione infundit gratia/tūc dimittunt oīa peccata mortalia i eodē inſtanti. Et ſimiliter cū in baptiſmo infundit gratia/tūc dimittitur peccatū originale. et ecōuerſo/quādo hō cadit in pctm̄ mortale/tunc non minuit gratia. ſed tota ſil' perditur. quia ſi aliquid gratie ſtaret cum mortali culpa/tūc talis eſſet ex ꝑdictis ſimul dign⁹ morte eterna. et vita eterna. qd̄ eſt impoſſibile. Sed venialia peccata bn̄ ſtant cum caritate. qꝛ ei nō repugnant. nec eā de ꝑ ſe auferunt. q̄uis diſponāt ad mortale. ꝑ quod ipſa aufert. Nec etiā venialia minuūt. eſſentiā charitatis. ſed feruorē. ꝓpter freq̄ntatōnem venialiū caritas hebetat in actiōe ſua. ſicut calor ꝑ hūiditatē. et ſic hebetata minus frequenter. et minus intenſoſ eliat actus meritorios. et hoc ē eā remitti ꝑ venialia quo ad feruorē. Hec ſunt cōmuniter determinata ꝑ doctores ſup ꝓmo ſentētiarū. di. xvij. Et ſup ſcd̄o di. xxvi. Et ſup tercio. diſt. xxvij.

Opus poſtillaꝝ euāgeliorum dominicaliū ꝑ circulum anni vulgatiſſimi doctoris Nicolai de dynckelſpuel: quē dn̄s Anthoninus i ſua tercia pte ꝓ autētico allegat. atq₃ i cōſtātienſi ↄcilio noīatiſſimū. qd̄ teſtat ſe feciſſe Anno. M. cccc. xx. nō minus diligenter reuiſū: atq₃ impſſum ꝙ vtile in inſigni ciuitate Argētiū. anno. M. cccc. xcvij.

en el año de 1633 sien yo noviçio solo en el noviçia
do nevo a 19 del mes de abril del dicho haño de
ma nera que si no coyera con alguna blandura ella
no van los neveros porque cayo mas de rima hora
y muy fuertes copos y luego el siguiente ela
graniço mucho